Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay

MATEO

Chapter 1

Ang mga Katigulangan ni Jesu-Cristo
(Lu. 3:23-38)

1 Amo ini ang mga katigulangan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni David. Si David nga ini kaliwat ni
Abraham.

2 Si Abraham amay ni Isaac, si Isaac amay ni Jacob, kag si Jacob amay ni Juda kag sang iya mga utod
nga lalaki. 3 Si Juda nakapangasawa kay Tamar kag may duha sila ka anak nga si Fares kag si Zara. Si Fares
amay ni Esrom, kag si Esrom amay ni Aram. 4 Si Aram amay ni Aminadab, si Aminadab amay ni Naason,
kag si Naason amay ni Salmon. 5 Si Salmon nakapangasawa kay Rahab kag ang ila anak amo si Booz. Si
Booz amay ni Obed kag ang iya sini iloy amo si Ruth. Si Obed amay ni Jesse, 6 kag si Jesse amay ni Haring
David.

Si *Haring* David amay ni Solomon kag ang iya iloy asawa anay ni Orias. 7 Si Solomon amay ni
Roboam, si Roboam amay ni Abias, kag si Abias amay ni Asa. 8 Si Asa amay ni Josafat, si Josafat amay ni
Joram, kag si Joram amay ni Ozias. 9 Si Ozias amay ni Jotam, si Jotam amay ni Acaz, kag si Acaz amay ni
Esequias. 10 Si Esequias amay ni Manases, si Manases amay ni Amos, si Amos amay ni Josias, 11 kag si
Josias amay ni Jeconias kag sang iya mga utod nga lalaki. Sa sadto nga panahon ginbihag ang mga
taga-Israel pa-Babilonia.

12 *Amo ini ang lista sang katigulangan ni Jesus* sa tapos mabihag ang mga taga-Israel pa-Babilonia: si
Jeconias amay ni Salatiel, si Salatiel amay ni Zorobabel, 13 si Zorobabel amay ni Abiud, si Abiud amay ni
Eliaquim, kag si Eliaquim amay ni Azor. 14 Si Azor amay ni Sadoc, si Sadoc amay ni Aquim, kag si Aquim
amay ni Eliud. 15 Si Eliud amay ni Eleazar, si Eleazar amay ni Matan, si Matan amay ni Jacob, 16 si Jacob
amay ni Jose nga bana ni Maria. Si Maria amo ang iloy ni Jesus nga ginatawag Cristo. 17 Gani may 14 ka
mga henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag may 14 man ka mga henerasyon halin kay David
hasta sa pagbihag sa mga taga-Israel pa-Babilonia. Halin sa pagbihag pa-Babilonia may 14 pa gid ka mga
henerasyon hasta kay Cristo.

Ang Pagkatawo ni Cristo
(Lu. 2:1-7)

18 Amo ini ang pagkatawo ni Jesu-Cristo: Si Maria nga iya iloy kalaslon na kay Jose. Pero sa wala pa
sila maghiusa nasapwan ni Maria nga nagabusong na siya paagi sa Espiritu Santo. 19 Karon, si Jose nga
mangin iya bana isa ka matarong nga tawo kag indi siya luyag nga mahuy-an si Maria sa mga tawo. Gani
ginpakamaayo niya nga bulagan si Maria sa tago lang. 20 Samtang ginahunahuna ni Jose ang iya himuon,
nagpakita sa iya sa damgo ang anghel sang Ginoo nga nagasiling, "Jose, kaliwat ni David, indi ka
magkahadlok nga magpangasawa kay Maria, kay nagabusong siya paagi sa Espiritu Santo. 21 Magabata siya
sing lalaki kag ngalanan mo siya nga Jesus, kay luwason niya ang iya katawhan sa ila mga sala." 22 Natabo
ini agod matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling, 23 "Magabusong ang isa ka
ulay,[a] kag magabata siya sing lalaki. Kag ang ini nga bata pagatawgon nga Emmanuel" (nga kon sayuron,
"Ang Dios kaupod naton"). 24 Gani pagbugtaw ni Jose gintuman niya ang ginsiling sang anghel sang Ginoo,

[a] 23 ulay: *sa English*, virgin

kag ginpangasawa niya si Maria. [25] Pero wala niya gintandog si Maria samtang wala pa siya makabata.
Sang nakabata na siya, gin-ngalanan ni Jose ang bata nga Jesus.

Chapter 2

Ginsimba si Jesus sang mga Lalaki halin sa Sidlangan

[1] Natawo si Jesus sa banwa sang Betlehem nga sakop sang probinsya sang Judea sa panahon nga si
Herodes ang hari. May nag-abot nga mga tawo sa Jerusalem halin sa sidlangan nga nagatuon parte sa
kahulugan sang mga bituon. [2] Nagpamangkot sila, "Diin bala natawo ang hari sang mga Judio? Nakita
namon ang iya bituon sa sidlangan, gani nagkadto kami diri sa pagsimba sa iya."

[3] Sang pagkabati sini ni Haring Herodes, indi siya mapahamtang, pati ang tanan nga mga tawo sa
Jerusalem. [4] Gani ginpatawag niya ang tanan nga manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang
Kasuguan, kag nagpamangkot siya sa ila kon diin matawo ang Cristo. [5] Nagsabat sila, "Didto sa banwa sang
Betlehem *nga sakop* sang Judea, kay amo ini ang ginsulat sang isa ka propeta,

[6] 'Ikaw, Betlehem, sa lugar sang Juda,

indi ikaw ang pinakakubos sa nagapanguna nga mga banwa sa Juda;

kay dira sa imo magahalin ang pangulo

nga magaatipan sa akon mga katawhan nga Israelinhon.' "

[7] Pagkabati sadto ni Herodes, ginpatawag niya sang sekreto ang mga tawo nga naghalin sa sidlangan
kag ginpamangkot sila kon san-o gid nagguwa ang bituon nga ila nakita. [8] Pagkatapos ginpakadto niya sila
sa Betlehem. Nagsiling siya, "Lakat kamo kag pangitaa ninyo ang bata. Kag kon makita ninyo siya,
pahibalua ninyo ako, agod makakadto man ako kag makasimba sa iya." [9-10] Sang mahambal ini sang hari,
naglakat ang mga tawo nga halin sa sidlangan. Samtang nagalakat sila nakita nila ang bituon nga ila anay
nakita. Gani nagkalipay gid sila. Nag-una sa ila ang bituon hasta sa lugar nga sa diin nahamtang ang bata.
[11] Pagsulod nila sa balay, nakita nila ang bata kag ang iya iloy nga si Maria. Nagluhod sila kag nagsimba sa
bata. Dayon ginbuksan nila ang ila dala, kag naghalad sila sa bata sang bulawan, insenso, kag *pahamot nga*
mira.

[12] Pagpauli nila nag-agi sila sa lain nga dalan kay ginpaandaman sila *sang Dios* paagi sa damgo nga
indi na sila magbalik kay Herodes.

Ang Pagpalagyo sa Egipto

[13] Sang makahalin na sila, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo kag nagsiling, "Bangon
ka, dalha ang bata kag ang iya iloy kag magpalagyo kamo sa Egipto. Didto lang anay kamo magpabilin
hasta nga magsiling ako sa inyo nga puwede na kamo makabalik, kay pangitaon ni Herodes ang bata agod
patyon siya."

[14] Gani sadto gid nga gab-i, nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy didto sa Egipto.
[15] Nagtiner sila didto hasta napatay si Herodes.

Ini natabo agod matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling, "Gintawag ko ang
akon anak halin sa Egipto."

Ang Pagpamatay sang mga Bata

[16] Sang mahibaluan ni Herodes nga gindayaan siya sang mga tawo nga halin sa sidlangan, naakig gid
siya. Nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga mga bata nga lalaki sa Betlehem kag sa palibot sini nga
nagaedad sang duha ka tuig paidalom. Kay suno sa iya nahibaluan sa mga tawo nga naghalin sa sidlangan,
mga duha na ka tuig ang nakaligad halin sang ila pagkakita sang bituon.

17 Sa sadto nga hitabo natuman ang gintagna ni propeta Jeremias nga nagasiling,

18 "May nabatian nga paghinibi kag pagpanalambiton sa banwa sang Rama.

Nagahibi si Raquel tungod sa iya mga kabataan.

Nagahibi siya kag indi na gid maulo-ulohan,

tungod kay ang iya mga kabataan nagkalamatay."

Ang Pagbalik halin sa Egipto

19 Karon, sang patay na si Herodes, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo didto sa
Egipto. 20 Nagsiling siya, "Bangon ka, dalha ang bata kag ang iya iloy kag magbalik kamo sa Israel, tungod
kay napatay na ang mga nagahingabot sa bata." 21 Gani nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy
pabalik sa Israel.

22 Pero sang pagkabati ni Jose nga si Arquelao amo ang nagbulos sa iya amay nga si Herodes bilang
hari sa Judea, hinadlukan siya nga magpauli didto. Sang mapaandaman pa gid siya sang Dios paagi sa
damgo, nagderetso siya sa probinsya sang Galilea, 23 kag didto sila nag-estar sa banwa sang Nazaret. Gani
natuman ang ginsiling sang mga propeta sang una nga tawgon siya nga Nazareno.

Chapter 3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Karon, nag-abot ang tion nga si Juan nga manugbautiso nagkadto sa kamingawan didto sa Judea, kag
nagsugod siya sa pagwali sa mga tawo. Nagsiling siya, 2 "Maghinulsol kamo kag bayai na ninyo ang inyo
mga sala, kay ang paghari sang Dios malapit na!" 3 Si Juan amo ang ginhambal ni propeta Isaias sang
nagsiling siya,

"May magawali sing mabaskog sa kamingawan. Magasiling siya sa mga tawo,

'Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo,

tadlunga ang dalan nga iya pagaagihan.' "

4 Ang bayo ni Juan nahimo halin sa bulbol sang kamelyo kag ang iya paha panit. Ang iya pagkaon apan
kag dugos. 5 Madamo gid nga mga tawo halin sa Jerusalem kag sa mga banwa sang Judea kag sa mga
banwa nga malapit sa Suba sang Jordan ang nagkadto sa iya. 6 Gintuad nila ang ila mga sala kag
ginbautisohan sila ni Juan sa Suba sang Jordan.

7 Nakita ni Juan nga madamo nga mga Pariseo kag mga Saduceo ang nagkadto sa pagpabautiso.
Nagsiling siya sa ila, "Kamo nga mga kaliwat sang mga man-og! Sin-o ang nagsiling sa inyo nga
makapalagyo kamo sa silot sang Dios nga madali na lang mag-abot? 8 Kon matuod nga naghinulsol na
kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo ini sa inyo mga binuhatan. 9 Indi kamo magsiling nga indi kamo
pagsilutan tungod kay kamo mga kaliwat ni Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang
Dios nga mga anak ni Abraham. 10 Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga
kahoy. Ang tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga pagatapson kag ihaboy sa
kalayo.

11 "Ako nagabautiso sa inyo sa tubig sa pagpakilala nga nagahinulsol na kamo sa inyo mga sala, pero
ang masunod sa akon mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya suluguon.[a]

[a] 11 indi gani ako takos nga mangin iya suluguon: *sa literal*, indi gani ako takos nga magbitbit sang iya sandalyas.

Siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo kag sa kalayo. [12] Pareho siya sa tawo nga nagapahangin sang iya
inani agod painon ang tinggas sa upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon niya sa
kalayo nga indi gid mapatay."

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21-22)

[13] Karon, naghalin si Jesus sa Galilea kag nagkadto kay Juan didto sa Suba sang Jordan agod
magpabautiso. [14] Indi kuntani magbautiso si Juan sa iya, kay siling niya, "Ngaa magpabautiso ikaw sa
akon? Ako gani ang kinahanglan magpabautiso sa imo." [15] Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Sige lang, tungod
nga amo ini ang dapat naton nga himuon agod matuman ang gusto sang Dios." Gani nagsugot si Juan kag
ginbautisohan niya si Jesus. [16] Sang mabautisohan na si Jesus, nagtakas siya sa tubig. Dayon nag-abri ang
langit kag nakita ni Jesus ang Espiritu sang Dios nga naghugpa sa iya pareho sang pating. [17] Kag may
nabatian nga tingog halin sa langit nga nagasiling, "Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid
ako sa iya."

Chapter 4

Ang Pagsulay kay Jesus
(Mc. 1:12-13; Lu. 4:1-13)

[1] Pagkatapos sadto, gindala sang Espiritu *Santo* si Jesus sa kamingawan agod sulayon ni Satanas. [2] Sa
sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nagpuasa si Jesus, kag gin-gutom siya. [3] Nagpalapit sa iya si
Satanas kag nagsiling, "Kon ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga mga bato nga mangin tinapay." [4] Pero
nagsabat si Jesus sa iya, "Ang Kasulatan nagasiling, 'Indi lang sa pagkaon mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa
ka pulong sang Dios.' "

[5] Dayon gindala siya ni Satanas sa Balaan nga Siyudad, didto sa pinakamataas nga parte sang templo.
[6] Kag nagsiling siya kay Jesus, "Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka paidalom. Kay ang Kasulatan
nagasiling, 'Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo. Saluon ka nila agod indi mapilas
ang imo tiil sa bato.' "

[7] Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Ang Kasulatan nagasiling, 'Indi mo pagsulayon ang Ginoo nga imo
Dios.' "

[8] Sa liwat gindala pa gid niya si Jesus sa mataas nga bukid, kag ginpakita sa iya ang tanan nga mga
ginharian sang kalibutan kag ang iya sini katahom. [9] Nagsiling si Satanas sa iya, "Ini tanan ihatag ko sa imo
kon magluhod ka kag magsimba sa akon." [10] Dayon nagsiling si Jesus, "Palayo ka Satanas! Ang Kasulatan
nagasiling, 'Simbahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya gid lang ang imo alagaron.' "

[11] Dayon naghalin si Satanas, kag nag-abot ang mga anghel sang Dios kag nag-alagad kay Jesus.

Nagsugod si Jesus sang Iya Buluhaton sa Galilea
(Mt. 1:14-15; Lu. 4:14-15)

[12] Sang mabatian ni Jesus nga napriso si Juan nga manugbautiso, nagbalik siya sa Galilea. [13] Wala siya
nagtiner sa Nazaret kundi nagderetso siya sa banwa sang Capernaum. Ini nga banwa yara sa higad sang
Linaw sang Galilea kag sakop sang Zabulon kag Neftali. [14] Natabo ini agod matuman ang gintagna ni
propeta Isaias nga nagasiling,

[15] "Ang mga taga-Zabulon kag taga-Neftali nagaestar malapit sa baybayon kag sa tabok sang Suba
sang Jordan.

Ini nga mga teritoryo sakop sang Galilea nga ginaestaran sang mga indi Judio.

[16] Pero bisan nga nadulman ang mga tawo sa sini nga mga lugar, makakita sila sang suga nga
masanag gid.

Ang mga nadulman nga ginahadlukan nga mapatay masanagan."

[17] Halin sadto nagsugod si Jesus sa pagwali. Nagsiling siya sa mga tawo, "Maghinulsol kamo kag bayai na ninyo ang inyo mga sala, kay ang paghari sang Dios malapit na."

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)

[18] Sang nagalakat si Jesus sa higad sang Linaw sang Galilea, nakita niya didto ang mag-utod nga si Simon nga ginatawag Pedro kag si Andres nga nagaladlad sang pukot. Mga mangingisda sila. [19] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sunod kamo sa akon kag *indi na isda ang inyo pangitaon, kay* tudluan ko kamo sa pagpangisda sang mga tawo." [20] Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.

[21] Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan nakita niya ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Sila nga duha upod sa ila amay nga nagapamuna sang ila pukot didto sa sakayan. Gintawag ni Jesus ang mag-utod, [22] kag sa gilayon ginbayaan nila ang ila sakayan kag ang ila amay kag nagsunod sila kay Jesus.

Nagpanudlo kag Nagpang-ayo si Jesus
(Lu. 6:17-19)

[23] Naglibot si Jesus sa bug-os nga Galilea nga nagapanudlo sa mga simbahan sang mga Judio. Ginwali niya sa ila ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian sang mga tawo. [24] Nangin bantog siya sa bug-os nga Siria, gani nagdala ang mga tawo sang tanan nga mga masakiton sa iya: bisan ang mga nagaantos sing tama sa ila mga masakit, ang mga ginagamhan sang malaot nga mga espiritu, ang mga kuyapon, kag ang mga paralitiko. Ginpang-ayo sila tanan ni Jesus. [25] Madamo gid nga mga tawo ang nagsunod kay Jesus: mga taga-Galilea, taga-Decapolis, taga-Jerusalem, kag taga-iban pa nga mga banwa sang Judea, kag ang iban halin sa tabok sang Suba sang Jordan.

Chapter 5

Ang Pagpanudlo ni Jesus sa Bukid

[1] Sang makita ni Jesus ang madamo nga mga tawo, nagtaklad siya sa bakulod kag nagpungko didto. Nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod, [2] kag nagpanudlo siya sa ila nga nagasiling,

[3] "Bulahan ang mga tawo nga nagakilala nga nagkulang sila sa Dios,

kay sakop sila sa paghari sang Dios.

[4] "Bulahan ang mga nagakasubo,

kay lipayon sila sang Dios.

[5] "Bulahan ang mga malulo,

kay mangin ila ang kalibutan.

[6] "Bulahan ang mga tawo nga luyag gid maghimo sang kabubut-on sang Dios,

kay buligan sila sang Dios sa pagtuman sina nga handom.

[7] "Bulahan ang mga maluluy-on,

kay kaluoyan sila sang Dios.

[8] "Bulahan ang mga tawo nga matinlo ang ila tagipusuon,

kay makita nila ang Dios.

[9] "Bulahan ang mga tawo nga nagapaluntad sang paghidaet sa mga tawo,

kay pagatawgon sila nga mga anak sang Dios.

[10] "Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot tungod sa ila pagsunod sa kabubut-on sang Dios,

kay sakop sila sa paghari sang Dios.

[11] "Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod sa akon ginayaguta kamo, ginahingabot, kag ginabutang-butangan sang tanan nga kalainan. [12] Amo man ini ang ila ginhimo sang una sa mga propeta. Gani magkalipay gid kamo kay dako nga balos ang inyo mabaton didto sa langit."

Asin kag Suga

(Mc. 9:50; Lu. 14:34-35)

[13] "Kamo nga akon mga sumulunod kaangay sang asin diri sa kalibutan. Pero kon maglain ang sabor sang asin, wala na sing may mahimo agod mapabalik pa ang iya sabor. Gani indi na mapuslan kundi ginapilak na lang kag ginatapakan sang mga tawo.

[14] "Kaangay kamo sang suga nga nagahatag kasanag sa mga tawo diri sa kalibutan. Kag ini makita gid kaangay sang siyudad nga ginpatindog sa ibabaw sang bakulod nga indi matago. [15] Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang dayon ini sang sulukban, kundi ginabutang ini sa tulungtungan agod masanagan ang tanan sa sulod sang balay. [16] Gani amo man ang inyo himuon. Pasigaha ninyo ang inyo suga sa mga tawo, agod makita nila ang inyo maayo nga mga binuhatan kag agod dayawon nila ang inyo Amay sa langit." [17] "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa pagbali-wala sang Kasuguan ni Moises kag sang mga ginsulat sang mga propeta. Nagkadto ako diri sa pagtuman sini. [18] Ang matuod amo ini, samtang yara pa ang langit kag ang duta wala gid sing bahin sang Kasuguan nga madula. Bisan pa ang mga diutay nga bahin sini indi gid madula ang ila kahulugan hasta wala pa matuman ang tanan. [19] Gani ang bisan sin-o nga maglapas sang bisan labing gamay nga bahin sang Kasuguan kag magtudlo sa iban nga maglapas man, siya ang pinakakubos sa ginharian sang Dios. Pero ang bisan sin-o nga magtuman sang Kasuguan, kag magtudlo sini sa iban nga magtuman man, siya ang labing dungganon sa ginharian sang Dios. [20] Gani ginasugiran ko kamo nga kinahanglan ang inyo pagtuman sa kabubut-on sang Dios maglabaw pa sa pagtuman sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang mga Pariseo, kay kon indi, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios."

Ang Pagpanudlo Parte sa Kaakig

[21] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Nabatian ninyo nga ginsiling sang una sa aton mga katigulangan nga indi sila magpatay, kay ang bisan sin-o nga magpatay pagasilutan. [22] Pero ako nagasiling sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagakaakig sa iya kapareho pagasilutan. Kag ang bisan sin-o nga nagapakalain sa iya kapareho sa pagsiling 'wala ka sing pulos', dalhon siya sa pinakamataas nga hukmanan agod silutan. Kag ang bisan sin-o nga magsiling sa iya kapareho 'Buang', pagasilutan siya sa nagadabadaba nga kalayo sa impiyerno. [23] Gani bisan yara na ikaw sa altar nga nagadala sang imo halad sa Dios kag madumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo, [24] ibilin mo anay ang imo nga inughalad malapit sa altar kag kadtuan mo gilayon ang imo utod kag magpakighusay sa iya. Dayon magbalik ka sa altar kag maghalad sang imo inughalad sa Dios.

[25] "Kon may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka sa iya sa wala pa kamo makaabot sa korte. Kay kon didto na kamo sa korte, itugyan ka sang hukom sa pulis kag prisohon ka dayon. [26] Kag sigurado gid nga indi ka makaguwa hasta mabayaran mo ang tanan mo nga multa."

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpanginbabayi

[27] "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga indi dapat magpanginbabayi. [28] Pero ako nagasiling sa
inyo nga kon ang lalaki magtulok sa babayi nga may handom sa pagpakighilawas sa iya, pareho lang nga
nagapanginbabayi na siya sa iya. [29] Gani kon ang imo tuo nga mata amo ang kabangdanan nga
nagapakasala ka, lukata ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang imo lawas sang sa
kompleto ang imo lawas pero ipilak ka man lang sa impiyerno. [30] Kon ang imo tuo nga kamot amo ang
kabangdanan nga nagapakasala ka, utda ini kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang imo
lawas sang sa kompleto ang imo lawas pero ipilak ka man lang sa impiyerno."

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagbulagay
(Mt. 19:9; Mc. 10:11-12; Lu. 16:18)

[31] "Ginsiling man *sang una* nga kon ang lalaki luyag magbulag sa iya asawa, dapat maghatag siya sang
papeles sa iya asawa bilang pamatuod sang ila pagbulagay. [32] Pero ako nagasiling sa inyo nga kon bulagan
sang lalaki ang iya asawa nga wala man lang nagpanginlalaki, siya mismo ang nagatulod sa iya asawa nga
magpakasala kay magapamana siya liwat; kag ang bisan sin-o nga magpangasawa sa sadto nga babayi nga
ginbulagan sang iya bana nagapanginbabayi."

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagsumpa

[33] "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* sa aton mga katigulangan nga kon ang tawo may ginpromisa
kag ginsumpaan pa niya sa ngalan sang Ginoo, kinahanglan iya gid ini tumanon. [34] Pero ako nagasiling sa
inyo nga kon magpromisa kamo, indi kamo magsumpa. Indi kamo magsiling nga 'Saksi ko ang langit' kay
amo ini ang trono sang Dios, [35] ukon 'Saksi ko ang duta' kay amo ini ang ginatungtungan sang iya tiil. Indi
man kamo maggamit sang ngalan sang Jerusalem sa inyo pagsumpa tungod kay amo ini ang siyudad sang
bantog nga hari. [36] Kag indi man kamo magsiling nga, 'Bisan mapatay pa ako,' kay bisan pa gani ang isa
lang ka buhok indi mo mapaputi ukon mapaitom. [37] Dapat magsiling ka lang 'Huo' kon huo kag 'Indi' kon
indi; kay kon magsumpa pa kamo halin na ina kay Satanas."

Indi kamo Magtimalos sa Inyo Isigkatawo
(Lu. 6:29-30)

[38] "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Ang nagalukat sang mata sang iya isigkatawo, lukaton
man ang iya; kag ang nagabingaw sang ngipon sang iya isigkatawo, bingawon man ang iya.' [39] Pero ako
nagasiling sa inyo nga indi ninyo pagbalusi sing malain ang nagahimo sing malain sa inyo. Kon tampaon
ka sa tuo nga guya, itaya pa ang imo wala nga guya. [40] Kon may magdimanda sa imo agod kuhaon ang imo
bayo, ihatag bisan pa ang imo kunop. [41] Kon may soldado nga magpilit sa imo nga magpas-an sang iya
karga sang isa ka kilometro, himua nga duha. [42] Hatagi ang nagapangayo sa imo, kag pahulama ang
nagahulam sa imo."

Higugmaa ang Inyo mga Kaaway
(Lu. 6:27-28; 32-36)

[43] "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Higugmaa ninyo ang inyo mga abyan, kag dumti ninyo
ang inyo mga kaaway.' [44] Pero ako nagasiling sa inyo nga higugmaon ninyo ang inyo mga kaaway. Bisan pa
ang mga nagahingabot sa inyo pangamuyuan ninyo. [45] Kag kon himuon ninyo ini, mangin matuod kamo
nga mga anak sang inyo Amay sa langit.[a] Kay indi lang ang mga maayo nga mga tawo ang iya
ginapasilakan sang adlaw kundi pati man ang mga malain. Kag indi lang ang mga matarong ang iya
ginahatagan sang ulan kundi pati man ang mga indi matarong. [46] Indi kamo maghunahuna nga may balos
kamo nga batunon halin sa Dios kon maayo lang kamo sa mga tawo nga maayo man sa inyo. Kay bisan ang

[a] 45 mangin matuod kamo nga mga anak sang inyo Amay sa langit *tungod nga kaangay kamo sa iya nga maayo ang iya pagtratar sa tanan*.

mga manugsukot sang buhis nga ginakabig ninyo nga malain nagahimo man sina. [47] Kag kon ang inyo mga kapareho lang ang inyo ginabugno, ano gid ang inyo ginahimo nga labaw sa iban? Bisan ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios nagahimo man sina. [48] Gani magmangin himpit kamo, kaangay sang inyo Amay sa langit nga himpit."

Chapter 6

Ang Paghatag sa Iban

[1] "Mag-andam kamo kay basi kon ang inyo pagkadiosnon pakita-kita lang sa mga tawo. Kay kon pakita-kita lang, wala gid kamo sing may mabaton nga balos halin sa inyo Amay sa langit.

[2] "Gani kon nagalimos kamo, indi ninyo pag-ipanugid kaangay sang ginahimo sang iban nga nagapakita-kita lang sa mga simbahan kag sa mga dalan. Ginahimo nila ina agod dayawon sila sang mga tawo. Pero ang matuod, nabaton na nila ang ila balos.[a] Gani wala na sila sing may mabaton halin sa Dios. [3] Kon nagalimos kamo, indi ninyo pagpahibalua bisan pa ang inyo suod nga abyan [4] agod sekreto ang inyo paghatag. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo."

Ang Pagpanudlo Parte sa Pangamuyo
(Lu. 11:2-4)

[5] "Kon magpangamuyo kamo, indi kamo magsunod sa ginahimo sang mga tawo nga hipokrito. Luyag nila magpangamuyo nga nagatindog sa mga simbahan kag sa mga kanto sang mga dalan agod makita sang mga tawo nga sila diosnon. Ang matuod, nabaton na nila ang ila balos.[b] Gani wala na sila sing may mabaton halin sa Dios. [6] Pero kon kamo magpangamuyo, magsulod kamo sa inyo kuwarto kag magpanirado. Didto kamo magpangamuyo sa inyo Amay nga indi makita. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

[7] "Kon nagapangamuyo kamo, indi kamo maggamit sang madamo nga mga pulong nga wala sing pulos. Amo ina ang ginahimo sang mga tawo nga wala nakakilala sa Dios. Kay nagahunahuna sila nga sabton sila sang Dios kon malawig ang ila mga pangamuyo. [8] Indi ninyo pagsunda ang ila ginahimo. Kay nakahibalo na ang aton Amay sang aton mga kinahanglan sa wala pa kita makapangayo. [9] Gani magpangamuyo kamo sing pareho sini:

'Amay namon nga yara sa langit,

kabay pa nga tahuron ikaw sang mga tawo.

[10] Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.

Kag subong nga ang imo kabubut-on ginatuman dira sa langit,

kabay pa nga tumanon man diri sa kalibutan.

[11] Hatagi kami sang amon kinahanglanon nga pagkaon sa sini nga adlaw.

[12] Patawara kami sang amon mga sala,

kay ginapatawad man namon ang nakasala sa amon.

[13] Indi mo kami pag-ipadaog sa mga pagsulay,

kundi luwasa kami kay Satanas.

---

[a] 2 ang ila balos: *nga amo ang pagdayaw sang mga tawo sa ila*.
[b] 5 ang ila balos: Tan-awa ang "footnote" sa bersikulo 2.

[Tungod nga ikaw ang Hari, ang Makagagahom, kag ang Dalayawon sa wala sing katapusan.
Amen.]'

14 "Kon ginapatawad ninyo ang mga tawo nga nakasala sa inyo, patawaron man kamo sang inyo Amay nga
sa langit. 15 Pero kon indi kamo magpatawad sa ila, ang inyo Amay indi man magpatawad sa inyo."

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpuasa

16 "Kon magpuasa kamo, indi kamo magsunod sa mga tawo nga hipokrito.[a] Nagalagaw sila nga wala
nagapanghilam-os kag wala nagapanghusay agod mahibaluan sang iban nga nagapuasa sila. Sa
pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos, gani wala na sila sing may mabaton halin sa Dios. 17 Pero kon
kamo magpuasa, magpanghilam-os kamo kag magpanghusay, 18 agod wala sing may makahibalo nga
nagapuasa kamo luwas lang sa inyo Amay nga indi makita. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo
mga ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo."

Ang Manggad sa Langit
(Lu. 12:33-34)

19 "Indi kamo magtipon sang manggad para sa inyo kaugalingon diri sa kalibutan, tungod kay ang mga
sapat-sapat kag ang tuktok magaut-ot sini, ukon mahimo nga sudlon sang makawat ang inyo balay kag
kawaton ini. 20 Sa baylo, magtipon kamo sang inyo manggad didto sa langit, kay didto wala sing sapat-sapat
kag tuktok nga nagaut-ot, kag wala sing makawat nga makasulod. 21 Kay kon diin ang inyo manggad didto
man ang inyo tagipusuon."

Ang Mata Amo ang Suga sang Lawas
(Lu. 11:34-36)

22 "Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Gani kon masanag ang imo panulok, masanagan ang
imo bug-os nga lawas. 23 Pero kon madulom ang imo panulok madulman ang imo bug-os nga lawas. Gani
kon ang ginasiling nga suga nga yara sa imo wala nagahatag sang kasanag, nian tama gid kadulom ang imo
nga kahimtangan."

Sin-o ang Aton dapat Alagaron, Ang Dios ukon ang Manggad?
(Lu. 16:13; 12: 22-31)

24 "Wala sang tawo nga makaalagad sa duha ka agalon, kay magasikway siya sa isa kag magahigugma
sa isa; magadampig siya sa isa kag magapakalain sa isa. Indi man kamo makaalagad sing dungan sa Dios
kag sa manggad.

25 "Amo gani nga nagasiling ako sa inyo nga indi kamo magpalibog sa inyo pagpangabuhi, kon ano ang
inyo kaunon ukon imnon kag kon ano ang inyo bayuon. Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sing kabuhi
kag lawas, indi mahimo nga indi niya kamo paghatagan sing pagkaon kag bayo. 26 Tan-awa bala ninyo ang
mga pispis nga nagalupad-lupad. Wala sila nagatanom, wala sila nagaani, kag wala sila nagatipon bisan ano
nga butang sa bodega, pero ginapakaon sila sang inyo Amay. Indi bala mas labaw pa kamo sa mga pispis?
27 Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang paagi sa inyo pagpalibog? *Wala gid!*

28 "Kag ngaa nagapalibog gid kamo kon sa diin kamo makuha sang inyo bayo? Talupangda ninyo kon
paano nagatubo ang mga bulak bisan diin. Wala sila nagapangabudlay ukon nagahimo sing ila bayo. 29 Sa
pagkamatuod, bisan ang bantog kag manggaranon nga hari nga si Solomon, ang iya mga bayo indi
makatupong sa katahom sang bisan isa lang sa sini nga mga bulak. 30 Kon ginapatahom sang Dios ang mga
hilamon nga buhi karon, pero sa ulihi malaya kag tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga
pabayuan niya kamo? Kadiutay sang inyo pagtuo! 31 Gani indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon
kag imnon, kag kon ano ang inyo bayuon. 32 Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala

[a] 16 hipokrito: *nga nagapakita-kita lang nga nagapuasa sila agod dayawon sila*.

nakakilala sa Dios. Pero nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina nga mga butang.
[33] Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ang pagtuman sa iya kabubut-on, kag ihatag
gid niya ang tanan ninyo nga mga kinahanglanon. [34] Gani indi kamo magpalibog parte sa buas, kay ang
buas may kaugalingon nga palaligban. Indi kinahanglan nga dugangan pa ninyo ang palaligban nga
nagaabot sa kada adlaw.

Chapter 7

Ang Paghukom sa Iban
(Lu. 6:37-38; 41-42)

[1] "Indi ninyo paghukman ang iban agod indi man kamo paghukman *sang Dios*. [2] Kay kon ano ang inyo
gamiton sa paghukom sa iban amo man ang gamiton *sang Dios* sa paghukom sa inyo. Ang talaksan nga
inyo ginagamit sa iban amo man nga talaksan ang gamiton *sang Dios* sa inyo. [3] Ngaa ginahimutaran mo gid
ang gamay nga puling sa mata sang imo nga isigkatawo, pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga
daw truso kadako? [4] Paano ka makasiling sa iya, 'Abi kuhaon ko ang imo puling', kon sa imo mata mismo
may puling nga daw truso kadako. [5] Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga daw truso kadako sa imo mata,
agod masanag ang imo pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo.

[6] "Indi ninyo pag-ipilak sa mga ido ang mga butang nga parte sa Dios. Kay basi balikdon kamo kag
kagton. Kag indi ninyo pag-ipilak ang inyo mga perlas sa mga baboy, kay pagatasakon lang nila."[a]

Magpangayo, Magpalapit sa Dios, kag Magpangamuyo
(Lu. 11:9-13)

[7] "Magpangayo kamo sa Dios kag hatagan niya kamo. Magpalapit kamo sa iya kag buligan gid niya
kamo. Magpangamuyo kamo sa Dios kag sabton niya kamo. [8] Kay ang tanan nga nagapangayo sa Dios
nagabaton. Ang mga nagapalapit sa iya ginabuligan niya. Kag ang mga nagapangamuyo ginasabat niya.
[9] Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo sang pagkaon ang inyo bata hatagan bala ninyo sang bato?
[10] Kon magpangayo siya sang isda hatagan bala ninyo sang man-og? Siyempre indi! [11] Ti kon kamo nga
mga tawo nga malaot makahibalo maghatag sang maayo nga mga butang sa inyo mga bata, daw ano pa gid
ang inyo Amay sa langit! Ihatag gid niya ang maayo nga mga butang sa mga nagapangayo sa iya.

[12] "Kon ano ang inyo luyag nga himuon sa inyo sang inyo isigkatawo, amo man ang inyo himuon sa ila.
Amo ini ang husto nga pagtuman sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga ginsulat sang mga propeta."

Ang Makitid nga Puwertahan
(Lu. 13:24)

[13] "Magsulod kamo sa makitid nga puwertahan, tungod kay masangkad ang puwertahan kag malapad
ang dalan nga nagapakadto sa impiyerno, kag madamo ang nagaagi sa sina nga dalan. [14] Pero makitid ang
puwertahan kag mabudlay ang dalan nga nagapakadto sa kabuhi nga wala sing katapusan, kag diutay lang
ang nagaagi sa sina nga dalan."

Ang Kahoy Makilala sa Iya Bunga
(Lu. 6:43-44)

[15] "Mag-andam kamo sa indi matuod nga mga propeta *sang Dios*. Ina nga mga tawo daw mga tumuluo
kon tan-awon, pero ang matuod kaangay sila sang mapintas nga mga sapat. [16] Makilala ninyo sila paagi sa
ila mga buhat. Pareho bala sang tunukon nga kahoy-kahoy, wala ini nagapamunga sang higos ukon ubas.
[17] Ang kahoy nga maayo nagapamunga sing maayo. Pero ang malain nga kahoy nagapamunga sing malain.
[18] Ang maayo nga kahoy indi makapamunga sing malain nga bunga, kag ang malain nga kahoy indi

[a] 6 Bersikulo 6: *siguro ang buot silingon ni Jesus sa sini nga bersikulo, indi kamo magtudlo sang pulong sang Dios sa mga tawo nga indi luyag magpamati.*

makapamunga sing maayo nga bunga. [19] Ang tanan nga kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga
bunga ginatapas kag ginasunog dayon. [20] Gani ang indi matuod nga mga propeta *sang Dios* makilala ninyo
sa ila mga buhat."

Ang Nagahimo sang Malain indi Pagkilalahon sang Dios
(Lu. 13:25-27)

[21] "Madamo nga mga tawo ang nagatawag sa akon nga, 'Ginoo,' pero wala nagakahulugan nga
makasakop sila sa paghari sang Dios. Ang mga tawo lamang nga nagatuman sang kabubut-on sang akon
Amay sa langit amo ang makasakop sa iya paghari. [22] Sa adlaw sang paghukom madamo ang magasiling sa
akon, 'Ginoo, sa imo ngalan nagwali kami sang imo pulong, nagtabog sang malaot nga mga espiritu, kag
naghimo sang madamo nga mga milagro.' [23] Dayon magasiling ako sa ila, 'Wala ako makakilala sa inyo.
Palayo kamo sa akon, kamo nga manugbuhat sang malaot!' "

Ang Paanggid Parte sa Duha ka Tawo nga Nagpatindog sang Balay
(Lu. 6:47-49)

[24] "Gani ang bisan sin-o nga nagapamati kag nagatuman sang akon mga pagpanudlo, kaangay siya sa
tawo nga maalam nga nagpatindog sang iya balay sa pundasyon nga bato. [25] Kag bisan mag-ulan sing tudo
kag magbaha, kag magwas-was ang mabaskog nga hangin sa balay, indi ini maguba tungod nga
ginpatindog ini sa mapag-on nga pundasyon. [26] Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga pagpanudlo,
ugaling wala nagatuman, pareho siya sa tawo nga buang-buang nga nagpatindog sang iya balay sa balas.
[27] Kag kon mag-ulan sing tudo kag magbaha, kag magwas-was ang mabaskog nga hangin sa balay,
matumba ang iya balay, kag magarinagamak hasta mawasak."

Ang Awtoridad ni Jesus

[28] Pagkatapos hambal ni Jesus sini nga mga butang, natingala gid ang mga tawo [29] tungod nga nagtudlo
siya nga may awtoridad, kag indi kaangay sang ila mga manunudlo sang Kasuguan.

Chapter 8

Gin-ayo ni Jesus Ang Tawo nga Aruon
(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

[1] Pagkatapos panudlo ni Jesus didto sa bakulod, nagdulhog siya kag madamo nga mga tawo ang
nagsunod sa iya. [2] Dayon, may isa ka aruon nga nagpalapit sa iya kag nagluhod. Siling niya, "Ginoo, kon
gusto mo, mapaayo mo ako sa akon aro nga mahigko." [3] Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling,
"Gusto ko. Magmatinlo ka!" Sa gilayon nag-ayo siya sa iya aro. [4] Kag nagsiling si Jesus sa iya, "Indi ka gid
magpanugid bisan kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya. Dayon
maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na."

Gin-ayo ni Jesus ang Suluguon sang Kapitan
(Lu. 7:1-10)

[5] Karon, sang nagapasulod si Jesus sa banwa sang Capernaum, ginsugata siya sang isa ka kapitan sang
mga soldado nga Romanhon. Nagpakitluoy siya nga nagasiling, [6] "Ginoo, ang akon suluguon nagamasakit
didto sa balay. Indi na siya makahulag kag puwerte gid ang iya pag-antos." [7] Nagsiling si Jesus sa iya,
"Sige, kadtuan ko siya kag ayuhon." [8] Pero nagsabat ang kapitan, "Ginoo, indi ako takos nga magpasulod sa
imo sa akon balay. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon. [9] Nahibaluan ko ini tungod kay
ako sa idalom man sang mga opisyal, kag may mga soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa
isa 'lakat,' nagalakat siya, kag kon magmando ako sa isa, 'kadto diri,' nagakadto siya. Kag kon ano ang akon
ginasugo sa akon ulipon, ginahimo niya."[a] [10] Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Kag nagsiling siya

[a] 9 *ang iya buot silingon, nagatuo siya nga kon ano ang ihambal ni Jesus matuman.*

sa mga tawo nga nagasunod sa iya, "Wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga may pagtuo nga
pareho sini. [11] Gani tandai ninyo ini! Madamo nga mga indi Judio halin sa bisan diin nga bahin sang
kalibutan ang magapungko upod kay Abraham, Isaac, kag Jacob sa punsyon sa paghari sang Dios. [12] Pero
madamo nga mga Israelinhon nga amo kuntani ang masakop sa paghari *sang Dios* ang ipilak sa guwa, didto
sa kadudulman nga sa diin magahinibi sila kag magabagrot ang ila mga ngipon." [13] Nagsiling si Jesus sa
kapitan, "Pauli ka, matabo ang imo ginatuohan." Kag sa sadto gid nga tion nag-ayo ang suluguon sang
kapitan.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus
(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

[14] Nagkadto si Jesus sa balay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakita niya ang ugangan ni Pedro nga
babayi nga nagahigda nga may hilanat. [15] Gintandog ni Jesus ang iya kamot, kag sa gilayon nag-ayo siya.
Nagbangon siya kag nagpreparar sang pagkaon para sa ila ni Jesus.

[16] Sang sirom na, madamo nga mga tawo nga may malaot nga espiritu ang gindala kay Jesus. Sa isa
lang niya ka paghambal naghalalin ang malaot nga mga espiritu, kag ang tanan nga mga masakiton
ginpang-ayo niya. [17] Ginhimo niya ini agod matuman ang ginsiling ni propeta Isaias,

"Siya gid ang nagkuha sang aton mga masakit,

kag nag-ayo sang aton mga balatian."

Ang Pagsunod kay Jesus
(Lu. 9:57-62)

[18] Sang makita ni Jesus nga madamo nga mga tawo ang nagtilipon didto sa iya, ginsugo niya ang iya
mga sumulunod nga magtabok sa pihak sang linaw.[a] [19] Karon, may manunudlo sang Kasuguan nga
nagpalapit sa iya kag nagsiling, "Manunudlo, maupod ako sa imo bisan diin ka makadto." [20] Nagsiling si
Jesus sa iya, "Ang mga singgalong[b] may mga buho nga ginapaulian kag ang mga pispis may mga pugad,
pero ako nga Anak sang Tawo wala sang balay nga akon gid nga sarang mapahuwayan." [21] May isa pa ka
sumulunod ni Jesus nga nagsiling, "Ginoo, mapauli anay ako sa paglubong sang akon amay."[c] [22] Nagsabat
si Jesus sa iya, "Upod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay sa paglubong sang ila mga patay."

Ginpauntat ni Jesus ang Mabaskog nga Hangin
(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

[23] Dayon nagsakay si Jesus sa sakayan, kag nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod. [24] Samtang
nagapanakayon sila, hinali lang nga nagbaskog ang hangin, kag daw indi na kitaon ang ila sakayan tungod
sa kadalagko sang mga balod. Pero sige lang ang tulog ni Jesus. [25] Gani ginpalapitan siya sang iya mga
sumulunod kag ginpukaw nga nagasiling, "Ginoo, luwasa kami! Malumos kita!" [26] Nagsiling si Jesus sa ila,
"Ngaa bala nahadlok gid kamo? Kulang ang inyo pagtuo." Dayon nagbangon siya kag ginmanduan niya
ang hangin kag ang mga balod nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw. [27] Natingala gid ang iya mga
sumulunod kag nagsiling sila, "Ano bala ini nga tawo nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman
sa iya?"

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Tawo nga May Malaot nga mga Espiritu
(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

[28] Pag-abot nila sa tabok sang linaw, sa lugar nga sakop sang Gadara, ginsugata si Jesus sang duha ka
tawo nga naghalin sa mga kuweba nga lulubngan. Ining duha ka tawo ginagamhan sang malaot nga mga

---

[a] 18 linaw: *sa English,* lake
[b] 20 singgalong: *Sa iban nga Visaya,* singgarong; *sa English*, fox.
[c] 21 mapauli anay ako sa paglubong sang akon amay: *Siguro ang buot silingon,* mapauli anay ako, kag kon patay na ang akon amay kag napalubong na, masunod ako sa imo.

espiritu. Mabangis sila kaayo, gani nahadlok ang mga tawo nga mag-agi didto. [29] Pagkakita nila kay Jesus
nagsinggit sila, "Ikaw nga Anak sang Dios, ano ang imo labot sa amon? Nagkadto ka bala diri agod silutan
kami sa wala pa ang tion?" [30] Didto sa unhan may madamo nga mga baboy nga nagakaon. [31] Nagpakitluoy
ang malaot nga mga espiritu nga nagasiling, "Kon tabugon mo gid man kami, tuguti na lang kami nga
magsulod didto sa mga baboy." [32] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sige lakat kamo!" Gani nagguwa sila sa duha
ka tawo kag nagsulod sa mga baboy. Dayon nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa
tubig kag nagkalalumos.

[33] Nagdinalagan ang mga manugsagod sang baboy pakadto sa banwa kag nagpanugid kon ano ang
natabo sa mga baboy kag sa duha ka tawo nga gin-gamhan sang malaot nga mga espiritu. [34] Gani ang tanan
nga tawo sa banwa nagkadto kay Jesus kag nagpakitluoy nga maghalin siya sa ila lugar.

Chapter 9

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

[1] Gani nagsakay si Jesus kag ang iya kaupdanan sa sakayan pabalik sa tabok sang linaw. Pag-abot nila
didto nagpauli dayon si Jesus sa iya banwa. [2] Sang didto na siya, may mga tawo nga nag-abot nga
nagatuwang sang tawo nga paralitiko. Pagkakita ni Jesus nga dako ang ila pagtuo sa iya, nagsiling siya sa
paralitiko, "Indi ka magkahadlok, kay ang imo mga sala ginpatawad na!" [3] Karon, may mga manunudlo
sang Kasuguan didto nga nakabati, gani nagsiling sila sa ila kaugalingon, "Ang ginahambal sini nga tawo
kontra sa Dios." [4] Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa bala
malain ang inyo ginahunahuna? [5] Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, 'Ginpatawad na ang imo mga
sala,' ukon ang magsiling, 'Magtindog ka kag maglakat'? [6] Karon pamatud-an ko sa inyo paagi sa pag-ayo
sa sini nga paralitiko nga ako nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala."
Dayon nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag magpauli." [7] Nagbangon
dayon ang paralitiko kag nagpauli. [8] Pagkakita sadto sang mga tawo hinadlukan sila, kag gindayaw nila ang
Dios kay naghatag siya sa mga tawo sang gahom nga kaangay sadto.

Gintawag ni Jesus si Mateo
(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)

[9] Sang paghalin ni Jesus didto, nakita niya ang manugsukot sang buhis nga si Mateo nga nagapungko
sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, "Dali, upod ka sa akon." Kag nagtindog si Mateo kag
nagsunod kay Jesus.

[10] Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay ni Mateo, madamo nga mga
manugsukot sang buhis kag iban pa nga *ginakilala nga* mga makasasala ang nag-abot kag nag-upod kaon
sa ila. [11] Nakita ini sang mga Pariseo. Gani ginpamangkot nila ang iya mga sumulunod, "Ngaa nagaupod
kaon ang inyo manunudlo sa mga manugsukot sang buhis kag sa iban pa nga mga makasasala?" [12] Ini nga
pamangkot nabatian ni Jesus, gani ginsabat niya sila *paagi sa paanggid*, "Ang tawo nga maayo ang lawas
wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang. [13] Usisaa ninyo kon ano ang kahulugan
sang ginasiling sa Kasulatan, 'Indi ang inyo mga halad ang akon luyag kundi ang inyo kaluoy sa isa kag
isa.' Wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi sa mga makasasala."

Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)

[14] May mga sumulunod si Juan *nga manugbautiso* nga nagkadto kay Jesus kag nagpamangkot, "Kami
kag ang mga Pariseo permi nagapuasa. Pero ngaa ang imo mga sumulunod wala nagapuasa?" [15] Nagsabat si
Jesus sa ila, "Magakasubo bala ang mga bisita samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre indi! Pero
magaabot ang tion nga kuhaon ang nobyo sa ila kag amo na ina ang ila pagpuasa."

[16] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Indi maayo nga itukap sa daan nga bayo ang bag-o nga tela nga wala pa
malabhan, tungod nga magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa gid ang gisi. [17] Indi man maayo kon
ibutang ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang
bino, kag ang suludlan indi na mapuslan. Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga
panit, kag ining duha magadugay."[a]

Ang Patay nga Bata nga Babayi kag ang Babayi nga Nagtandog kay Jesus
(Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)

[18] Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang isa ka manugdumala sang simbahan sang mga Judio.
Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy nga nagasiling, "Ang akon anak nga babayi bag-o gid lang
mapatay, pero kon kadtuan mo siya kag itungtong mo ang imo kamot sa iya, nagatuo ako nga mabuhi siya
liwat." [19] Gani nagtindog si Jesus kag nag-upod sa iya. Nag-upod man ang mga sumulunod ni Jesus.
[20-21] Samtang nagalakat sila, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Jesus. Yadto nga babayi
ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose ka tuig. Naghunahuna siya nga kon makatandog lang siya sa
bayo ni Jesus magaayo gid siya. Gani gintandog niya ang punta sang bayo ni Jesus. [22] Nagliso dayon si
Jesus kag pagkakita niya sa babayi nagsiling siya, "Anak, magkalipay ka! Ang imo pagtuo *sa akon*
nag-ayo[b] sa imo." Sa gilayon nag-ayo siya.

[23] Nagpadayon si Jesus sa balay sang manugdumala. Sang pagsulod niya, nakita niya nga didto ang
mga musikero para sa lubong kag ang mga tawo nga nagaginahod. [24] Gani nagsiling siya sa mga tawo,
"Guwa kamo anay! Kay indi patay ang bata kundi nagakatulog lang." Ginkadlawan nila si Jesus. [25] Sang
ginpaguwa na ang mga tawo, nagsulod dayon si Jesus sa kuwarto sang bata. Gin-uyatan niya ang kamot
sang bata kag nagbangon ini. [26] Kag ang balita parte sini naglapnag sa tanan nga mga banwa sa palibot.

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag

[27] Paghalin ni Jesus sa sadto nga lugar, may duha ka bulag nga nagsunod sa iya nga nagasinggit,
"Kaliwat ni David,[c] kaluoyi kami!" [28] Sang pag-abot ni Jesus sa balay nga iya ginadayunan, nagpalapit sa
iya yadtong duha ka bulag. Ginpamangkot niya sila, "Nagatuo bala kamo nga sarang ko kamo maayo?"
Nagsabat sila, "Huo, nagatuo kami." [29] Gintandog dayon ni Jesus ang ila mga mata kag nagsiling, "Suno sa
inyo pagtuo pagahimuon ina sa inyo." [30] Sa gilayon nag-ayo ang ila mga mata kag nakakita na sila.
Ginpaandaman sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o. [31] Pero naglakat sila kag
ginpanugid nila sa bug-os nga lugar kon ano ang ginhimo ni Jesus sa ila.

Gin-ayo ni Jesus ang Apa

[32] Sang nagapauli na sila, may gindala kay Jesus nga apa tungod kay ginagamhan siya sang malaot nga
espiritu. [33] Pagkatapos nga napaguwa ni Jesus ang malaot nga espiritu, nakahambal gilayon ang apa.
Natingala gid ang mga tawo. Nagsiling sila, "Halin pa sang una wala kita sing may nakita kaangay sini sa
bug-os nga Israel." [34] Pero nagsiling ang mga Pariseo, "Ang pangulo sang malaot nga mga espiritu amo ang
naghatag sa iya sang gahom agod matabog niya ang malaot nga mga espiritu."

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

[35] Naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo, kag nagpanudlo siya sa mga simbahan sang mga
Judio. Ginwali niya ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kag ginpang-ayo niya ang mga tawo
nga may nagkalain-lain nga mga balatian. [36] Pagkakita niya sa madamo nga mga tawo, naluoy gid siya sa
ila tungod nga madamo ang ila mga palaligban pero wala sing may nagabulig sa ila. Kaangay sila sang mga

---

[a] 16-17 Nagsugid si Jesus sini nga mga paanggid agod itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio.
[b] 22 nag-ayo: *ukon* nagluwas.
[c] 27 Kaliwat ni David: *buot silingon,* manunubli sang ginharian ni David.

karnero nga wala sing manugbantay. [37] Gani nagsiling siya sa iya mga sumulunod, "Malapad ang alanihon,[a]
pero diutay gid lang ang manug-ani. [38] Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo nga magpadala siya sang mga
manug-ani sa iya alanihon."

Chapter 10

Ang Dose ka Apostoles
(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

[1] Gintawag ni Jesus ang iya dose ka mga sumulunod kag ginhatagan niya sila sing gahom sa pagtabog
sang malaot nga mga espiritu. Ginhatagan man niya sila sang gahom sa pag-ayo sang bisan ano nga klase
sang balatian. [2] Amo ini ang ngalan sang dose ka mga apostoles: si Simon (nga ginatawag Pedro) nga amo
ang nagapanguna sa ila, si Andres nga iya utod, ang duha ka mga anak ni Zebedeo nga si Santiago kag si
Juan, [3] si Felipe, si Bartolome, si Tomas kag si Mateo (nga manugsukot sang buhis), si Santiago nga anak ni
Alfeo, si Tadeo, [4] si Simon (nga rebelde anay sa gobyerno sang Roma), kag si Judas Iscariote nga amo ang
nagluib kay Jesus.

Ang Buluhaton sang Dose ka Apostoles
(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

[5] Sa wala pa mapalakat ni Jesus ang dose *ka apostoles* ginsilingan niya sila, "Indi kamo magkadto sa
mga lugar sang mga indi Judio ukon sa mga banwa sang Samaria, [6] kundi kadtui ninyo ang mga kaliwat ni
Israel. Kaangay sila sang mga karnero nga nagtalang. [7] Ibantala ninyo sa ila nga tion na ini nga ang Dios
magahari sa mga tawo. [8] Ayuha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, ayuha ninyo ang
mga aruon, kag tabuga ninyo ang malaot nga mga espiritu. Nakabaton kamo sa Dios nga wala sing bayad,
gani maghatag man kamo nga wala sing bayad. [9] Indi kamo magbalon sing kuwarta, [10] ukon bag, ukon
ilislan nga bayo, ukon sandalyas, ukon baston, kay ang nagapangabudlay dapat gid man nga hatagan sang
iya mga kinahanglanon.

[11] "Kon magsulod kamo sa isa ka banwa ukon sa isa ka baryo, magpangita kamo sang tawo nga
maalwan nga magbaton sa inyo. Kag didto kamo magdayon hasta maghalin kamo sa sina nga lugar. [12] Sa
inyo pagsulod sa balay nga magabaton sa inyo, bendisyunan ninyo ang mga nagaestar didto. [13] Kon ang
panimalay nga ina maayo nga mga tawo, bendisyuni ninyo sila, pero kon indi, indi ninyo pagbendisyuni.
[14] Kon may mga panimalay ukon banwa nga indi gid magbaton sa inyo ukon indi gid magpamati sa inyo
ginasiling, bayai na lang ninyo sila. Paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil bilang paandam
batok sa ila. [15] Sa pagkamatuod, ang silot nga ila pagabatunon sa Adlaw sang Paghukom labaw pa sa silot
nga mabaton sang mga taga-Sodoma kag mga taga-Gomora."

Ang Palaabuton nga mga Paghingabot
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)

[16] "Tandai ninyo ini! Pareho kamo sang mga karnero nga akon ginapadala sa mapintas nga mga sapat.
Gani magmaalam kamo pareho sang mga man-og, pero dapat pareho man kamo sang mga pating nga wala
nagahimo sang malain. [17] Mag-andam kamo sa ila, kay pagadakpon nila kamo kag dalhon sa mga
hukmanan kag pagahanuton nila kamo sa ila mga simbahan. [18] Iakusar nila kamo sa mga gobernador kag
mga hari tungod sang inyo pagsunod sa akon, kag didto magasugid kamo sang Maayong Balita sa ila upod
sa ila mga tinawo nga indi Judio. [19] Kon imbistigaron na kamo, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo
ihambal, kag kon paano kamo magsabat. Kay kon kamo didto na, ang Espiritu Santo amo ang magatudlo sa
inyo kon ano ang inyo isabat. [20] Gani ang inyo ihambal indi inyo kundi iya sang Espiritu nga halin sa inyo
Amay. Siya ang magahambal paagi sa inyo.

---

[a] 37 Malapad ang alanihon: *buot silingon*, Madamo nga mga tawo nga naaman sa pagbaton sang Maayong Balita. Kaangay sila sang alanihon nga husto na gid anihon.

[21] "*Sa sina nga mga inadlaw* may mga tawo nga magapapatay sang ila mga utod. May mga amay nga
magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga anak nga magakontra sa ila mga ginikanan, kag ipapatay
nila sila. [22] Dumtan kamo sang tanan tungod nga kamo akon mga sumulunod. Pero ang nagapadayon *sa*
pagsunod sa akon hasta sa katapusan amo ang maluwas. [23] Kon hingabuton kamo sa isa ka banwa,
magpalagyo kamo pakadto sa isa ka banwa. Kay sa pagkamatuod, sa wala pa ninyo malibot ang tanan nga
mga banwa sang Israel, ako nga Anak sang Tawo magabalik.

[24] "Wala sang estudyante nga nagalabaw sa iya maestro, kag wala sang ulipon nga nagalabaw sa iya
agalon. [25] Gani tuman na sa estudyante nga mangin pareho sa iya maestro, kag sa ulipon nga mangin pareho
sa iya agalon. Kon ako nga nagapamuno sa inyo gintawag nga Satanas, ano pa gid ayhan kalain ang ila
itawag sa inyo nga akon mga sumulunod."

Ang Dapat Kahadlukan
(Lu. 12:2-7)

[26] "Gani indi kamo magkahadlok sa mga tawo. Kay wala sang tinago nga indi mahibaluan sa ulihi.
[27] Ang mga butang nga sa inyo ko lang ginasugid, isugid ninyo sa tanan. Kag ang mga butang nga akon
ginahutik sa inyo, ibantala ninyo sa mga tawo. [28] Indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay sa
inyo lawas pero indi makapatay sa inyo kalag. Ang Dios amo ang dapat ninyo kahadlukan, tungod nga siya
ang sarang makalaglag sa inyo lawas kag sa inyo kalag sa impiyerno. [29] Indi bala barato lang ang pispis nga
gamay? Pero wala sang isa sa ila nga mahulog sa duta nga indi suno sa pagbuot sang inyo Amay. [30] Kag
kon parte sa inyo, bisan pa ang inyo buhok sa ulo naisip niya tanan. [31] Gani indi kamo magkahadlok, kay
mas mahal pa kamo sang sa mga pispis."

Ang Pagkilala kay Cristo
(Lu. 12:8-9)

[32] "Ang bisan sin-o nga nagasugid sa mga tawo nga ako iya Ginoo, kilalahon ko man siya sa atubangan
sang akon Amay sa langit. [33] Pero ang bisan sin-o nga nagapanginwala sa akon sa atubangan sang mga
tawo, ipanginwala ko man sa atubangan sang akon Amay sa langit."

Ang mga Panimalay Magailinaway Tungod kay Cristo
(Lu. 12:51-53; 14:26-27)

[34] "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa kalibutan agod mangin maayo ang relasyon sang
isa kag isa. Wala ako nagkadto diri agod mangin maayo ang relasyon sang mga tawo. [35] Nagkadto ako diri
agod magkontra ang mga bata nga lalaki sa ila mga amay, ang mga bata nga babayi sa ila mga iloy, kag ang
mga umagad nga babayi sa ila mga ugangan nga babayi. [36] Ang mangin kontra sang mga tawo amo mismo
ang katapo sang iya kaugalingon nga panimalay.

[37] "Pero ang nagahigugma sang iya amay ukon sang iya iloy labaw sa akon indi takos sa akon. Kag ang
nagahigugma sang iya mga anak labaw sa akon indi takos sa akon. [38] Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa
akon tungod kay kamatayon ang iya atubangon indi takos sa akon. [39] Ang nagapaniguro nga indi madula
ang iya kabuhi madula pa gani. Pero ang nagasikway sang iya kabuhi tungod sa iya pagsunod sa akon
makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan."

Ang mga Balos
(Mc. 9:41)

[40] "Ang tawo nga nagabaton sa inyo nagabaton man sa akon. Kag ang mga nagabaton sa akon
nagabaton man sa nagpadala sa akon. [41] Ang tawo nga nagabaton sang manughambal sang Dios tungod kay
siya isa gid ka manughambal sang Dios magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang
manughambal sang Dios. Kag ang nagabaton sang matarong nga tawo tungod kay siya isa gid ka matarong
magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang matarong nga tawo. [42] Kag ang bisan

sin-o nga magahatag sang bisan isa lang ka baso nga tubig sa isa sang akon pinakakubos nga sumulunod
tungod kay siya akon sumulunod, ina nga tawo magabaton gid sang iya balos."

Chapter 11

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(Lu. 7:18-35)

[1] Pagkatapos nga natudluan ni Jesus ang iya dose ka mga sumulunod, nagkadto siya sa palibot nga mga
banwa agod magtudlo kag magwali sa mga tawo.

[2] Sang yara pa si Juan nga manugbautiso sa sulod sang prisohan, nabatian niya ang parte sa mga
ginhimo ni Cristo, gani ginpakadto niya kay Cristo ang iya mga sumulunod agod magpamangkot.
[3] Nagsiling sila kay Jesus, "Sugiri kami, ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?"
[4] Ginsabat sila ni Jesus, "Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo nakita kag nabatian.
[5] Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat, ang mga aruon nag-ayo, ang mga
bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang Maayong Balita ginawali sa mga imol. [6] Bulahan ang
mga tawo nga wala nagaduha-duha sa akon."

[7] Sang makahalin na ang mga sumulunod ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, "Sang pagkadto
ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga makita? Nagkadto bala kamo didto agod
makita ninyo ang *tawo nga nagapaayon-ayon lang pareho sang* kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
[8] Ukon nagkadto bala kamo didto agod makita ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon? Pero ang
nagabayo sang malahalon nagaestar sa mga palasyo. [9] Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto.
Indi bala para makita ninyo ang propeta *sang Dios*? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta. [10] Kay siya
amo ang ginasiling sang Dios sa Kasulatan, 'Ipadala ko ang akon manugbalita una sa imo sa pagpreparar
sang imo alagyan.' " [11] Nagsiling pa gid si Jesus, "Sa pagkamatuod, hasta karon wala pa gid sing may
natawo sa kalibutan nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o nga labing kubos sa mga
nagapasakop sa paghari sang Dios mas labaw pa kay Juan. [12] Halin sang pagwali ni Juan hasta karon,
nagapamilit ang mga tawo nga masakop sila sa paghari sang Dios. [13] Kay sa wala pa mag-abot si Juan, ang
tanan nga mga propeta kag ang Kasuguan nagatudlo na parte sa paghari sang Dios. [14] Kag kon patihon
ninyo ang ila mga mensahi, si Juan amo si Elias nga gintagna nga magaabot. [15] Dapat intiendihon gid ninyo
ining inyong nabatian.

[16] "Karon, sa ano ko bala ipaanggid ang mga tawo sa sini nga tiyempo? Pareho sila sang mga bata nga
nagapungko sa plasa *nga nagahampang*. Ang isa ka grupo nagasiling sa isa, [17] 'Gintukaran namon kamo
sang sunata nga para sa kasal, pero wala kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta nga para sa
patay, pero wala man kamo maghibi.' [18] *Ang mga tawo sa sini nga tiyempo pareho man sa ila,* kay sang
pag-abot ni Juan, nakita nila nga nagapuasa siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling sila nga
may malaot siya nga espiritu. [19] Kag ako nga Anak sang Tawo, pag-abot ko, nakita nila nga nagakaon kag
nagainom, gani nagasiling sila nga palakaon ako kag palainom. Nagasiling pa gid sila nga abyan ako sang
mga manugsukot sang buhis kag sang *iban pa nga* makasasala. Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod
sa kabubut-on sang Dios nagapamatuod nga husto ang ginapahimo sang Dios."

Ang mga Banwa nga Indi Magtuo kay Jesus
(Lu. 10:13-15)

[20] Pagkatapos sadto, naghambal si Jesus batok sa mga banwa sa diin naghimo siya sang madamo nga
mga milagro, tungod kay wala sila maghinulsol sang ila mga sala. [21] Nagsiling siya, "Kaluluoy kamo nga
mga taga-Corazin! Kaluluoy man kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon
ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Tiro kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagbayo sang sako kag nagbutang
sing abo sa ila mga ulo sa pagpakilala nga sila nagahinulsol sang ila mga sala. [22] Gani dumduma ninyo nga

sa adlaw nga ang Dios maghukom, ang silot nga para sa inyo sobra pa sa silot nga para sa mga taga-Tiro
kag taga-Sidon. [23] Kag kamo nga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon kamo sang tanan. Pero sa
impiyerno gid kamo itagbong! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Sodoma,
kuntani ang Sodoma yara pa hasta karon! [24] Gani dumduma ninyo nga sa adlaw nga ang Dios maghukom,
ang silot nga inyo batunon sobra pa sa silot nga para sa taga-Sodoma."

May Kapahuwayan kay Jesus
(Lu. 10:21-22)

[25] Dayon nagpangamuyo si Jesus, "Amay, nga tag-iya sang langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw
tungod nga ang kamatuoran nga gintago mo sa mga *tawo nga ginakabig nga mga* maalam kag may mga
tinun-an ginpahayag mo sa mga tawo nga kaangay sang mga bata *nga diutay lang ang kaalam*. [26] Amay,
salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on."

[27] *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo,* "Ang tanan nga mga butang gintugyan sa akon
sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala sa *akon nga iya* Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako
gid lang nga iya Anak kag ang mga tawo nga buot ko nga ipakilala sa Amay.

[28] "Palapit kamo sa akon, tanan kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan kag papahuwayon ko kamo.
[29] Magsunod kamo kag magpatudlo sa akon kay malulo ako kag mabuot. Makapahuway kamo, [30] kay ang
akon mga sugo mahapos nga tumanon kag mamag-an lang ang akon ginapahimo."

Chapter 12

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)

[1] Isa sadto ka tion, sa Adlaw nga Inugpahuway, nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan sang trigo.[a] Gutom
gid ang iya mga sumulunod, gani nagpangutol[b] sila sang mga uhay sang trigo kag nagkaon. [2] Pagkakita
sadto sang mga Pariseo nagsiling sila kay Jesus, "Tan-awa ang ginahimo sang imo mga sumulunod! Adlaw
nga Inugpahuway subong kag ginadilian sang Kasuguan ang ila ginahimo." [3] Ginsabat sila ni Jesus, "Wala
bala ninyo mabasahi sa Kasulatan ang ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?
[4] Nagsulod siya sa balay sang Dios kag ginkaon niya kag sang iya mga kaupod ang tinapay nga ginhalad sa
Dios. *Wala sila nakasala bisan pa* ginadilian sang Kasuguan ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari.
[5] Kag isa pa, wala bala ninyo mabasahi sa mga ginsulat ni Moises nga ang mga pari mismo sa templo
nagasupak sang Kasuguan kada Adlaw nga Inugpahuway tungod nga wala sila nagapahuway? Pero wala
sila nakasala. [6] Ang matuod may yari diri nga mas importante pa sa templo. [7-8] Kay ako nga Anak sang
Tawo may gahom sa pagsiling kon ano ang husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway. Kon
naintiendihan ninyo ining *ginasiling sang Dios sa Kasulatan,* 'Wala ako naluyag sa inyo mga halad, kundi
luyag ko nga mangin maluluy-on kamo sa inyo isigkatawo,' wala ninyo kuntani pagpakalaina ang mga tawo
nga wala sing sala."

Ang Tawo nga Naitos ang Iya Kamot
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)

[9] Pagkatapos sadto, naghalin si Jesus didto kag nagkadto sa isa sang mga simbahan sang mga Judio.
[10] May tawo didto nga naitos ang iya kamot. Kag may mga Pariseo man didto nga nagapanilag kag
nagapangita sang paagi agod iakusar nila si Jesus sa iya ginahimo. Gani nagpamangkot sila kay Jesus,
"Tugot bala ang pag-ayo sang masakiton sa Adlaw nga Inugpahuway?" [11] Nagsabat si Jesus sa ila, "Abi
may karnero kamo nga nahulog sa buho sa Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang bala ninyo
tungod kay Adlaw nga Inugpahuway? Siyempre indi! [12] Pero ang tawo mas importante pa sang sa karnero.

[a] 1 trigo: *sa English,* wheat.
[b] 1 nagpangutol: *sa iban nga Visaya,* nagpang-utod

Gani wala ta ginasupak ang Kasuguan kon nagabulig kita sa aton isigkatawo bisan pa sa Adlaw nga
Inugpahuway." [13] Dayon nagsiling si Jesus sa tawo *nga naitos ang iya kamot*, "Untaya ang imo kamot."
Gin-untay niya, kag nag-ayo ini pareho sang isa niya ka kamot. [14] Dayon nagguwa ang mga Pariseo kag
nagplano sila kon paano nila mapatay si Jesus.

Ang Pinili nga Alagad sang Dios

[15] Sang mahibaluan ni Jesus ang plano sang mga Pariseo, naghalin siya sa sadto nga lugar. Madamo
nga mga tawo ang nagsunod sa iya kag gin-ayo niya ang tanan nga mga masakiton. [16] Ginpaandaman niya
sila nga indi magpanugid sa iban parte sa iya. [17] Katumanan ini sang ginsiling sang *Dios paagi kay* propeta
Isaias:

[18] "Amo ini ang akon ginpili nga alagad.

Palangga ko siya kag nalipay gid ako sa iya.

Gamhan ko siya sang akon Espiritu.

Kag pasanagan niya ang mga tawo sa tanan nga nasyon parte sa katarungan.

[19] Indi siya magpakigbais sa mga tawo,

ukon magsinggit,

ukon mabatian ang iya tingog sa mga dalan.

[20] Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pagtuo,

kay buligan niya ang tanan bisan ang tawo nga diutay gid lang ang iya pagtuo.

Indi siya mag-untat hasta matuman ang mga sugo sang Dios.

[21] Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon magasalig sa iya."

Si Jesus kag si Satanas
(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

[22] Karon may gindala kay Jesus nga tawo nga bulag kag apa tungod kay ginagamhan siya sang malaot
nga espiritu. Gin-ayo ni Jesus ang tawo kag sa gilayon nakahambal na siya kag nakakita. [23] Natingala ang
tanan, kag nagsiling sila, "Siya ayhan ang kaliwat ni *Haring* David *nga magapanubli sang iya ginharian*?"
[24] Pagkabati sang mga Pariseo nagsiling sila, "Ina nga tawo nagatabog sang malaot nga mga espiritu tungod
kay ginhatagan siya sang gahom ni Satanas[a] nga amo ang pangulo sang malaot nga mga espiritu."
[25] Nahibaluan ni Jesus ang ila mga hunahuna, gani nagsiling siya sa ila, "Kon ang mga pumuluyo sang isa
ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, ina nga ginharian malaglag. Amo man ang matabo sa
bisan ano nga banwa ukon panimalay kon ang iya mga sakop mag-ilinaway. [26] Gani kon paagi sa gahom ni
Satanas nagatabog ako sang iya mga sakop, ginalaglag lang niya ang iya kaugalingon nga ginharian. [27] Kag
kon ang gahom ni Satanas akon ginagamit para magtabog sang malaot nga mga espiritu, sin-o ang
nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod nga nagatabog man sang malaot nga mga espiritu? Ang
inyo mga sumulunod mismo nagapamatuod nga sala gid kamo. [28] Karon, tungod kay nagatabog ako sang
malaot nga mga espiritu paagi sa Espiritu sang Dios, nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot
na sa inyo.

[29] "Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang makusog nga tawo sa pagkuha
sang iya mga pagkabutang kon indi niya anay paggapuson inang makusog nga tawo. Pero kon magapos na
niya, makapagusto na siya sa pagkuha sang mga pagkabutang sa sina nga balay.[b]

---

[a] 24 Satanas: *sa Griego*, Beelzebul.
[b] 29 *Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga natabog niya ang iya mga sinakpan.*

[30] "Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wala nagabulig sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sang Dios* nagapalapta lang. [31] Gani sugiran ko kamo; ang bisan ano nga sala, bisan pa ang paghambal sang malain batok sa Dios, mapatawad. Pero ang nagahambal batok sa Espiritu *Santo* indi gid mapatawad. [32] Ang bisan sin-o nga maghambal batok sa *akon nga* Anak sang Tawo mapatawad, pero ang maghambal batok sa Espiritu Santo indi gid mapatawad hasta san-o."

Ang Kahoy Makilala Paagi sa iya Bunga
(Lu. 6:43-45)

[33] "Kon maayo ang kahoy maayo man ang iya bunga; kon malain ang kahoy malain man ang iya bunga. Ang kahoy makilala sa iya bunga. [34] Mga kaliwat kamo sang man-og! Kag tungod nga kamo malain, paano kamo makahambal sang maayo? Kay kon ano ang yara sa tagipusuon amo man ang nagaguwa sa baba. [35] Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo, kay maayo ang iya ginahunahuna. Pero ang tawo nga malain nagahambal sang malain, kay malain ang iya ginahunahuna. [36] Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, ang kada isa magapanabat sa Dios sa iya mga ginahambal nga wala sing pulos. [37] Kay dependi sa imo mga ginahambal kon silutan ikaw ukon indi."

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mc. 8:11-12; Lu. 11:29-32)

[38] May mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, "Manunudlo, abi pakitai kami sang isa ka milagro halin sa Dios." [39] Nagsabat si Jesus sa ila, "Kamo nga mga tawo sa sini nga tiyempo, tama kalaot kag indi matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sang milagro, pero wala sang milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga natabo kay Jonas nga propeta. [40] Subong nga si Jonas tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa tiyan sang isda, amo man ang matabo sa akon nga Anak sang Tawo. Kay magapabilin ako sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa idalom sang duta. [41] Sa adlaw sang paghukom ang mga taga-Ninive mabanhaw kaupod sang mga tawo sa karon nga tiyempo kag basulon nila sila. Kay pagkabati sang mga taga-Ninive sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol sila. Karon may yari diri nga labaw pa kay Jonas, pero wala kamo nagbaton sang iya ginatudlo. [42] Sa adlaw sang paghukom mabanhaw ang Rayna sang Bagatnan upod sang mga tawo sa karon nga tiyempo kag basulon niya sila. Kay naghalin pa siya sa malayo gid nga lugar sa pagpamati sa kaalam ni Haring Solomon. Karon may yari diri nga labaw pa kay Solomon, pero wala kamo nagbaton sang iya ginatudlo.

Kon Magguwa ang Malaot nga Espiritu
(Lu. 11:24-26)

[43] "Kon magguwa ang malaot nga espiritu sa tawo nga iya ginsudlan, nagalibot siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang lugar nga iya mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan [44] magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan. Kag kon sa iya pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan wala sing may nagaestar, matinlo kag nahimos ang tanan, [45] malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka mga espiritu nga mas malaot pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto mag-estar. Kag ang kahimtangan sang tawo mangin mas grabe pa gid sang sa una. Amo man ini ang matabo sa malaot nga mga tawo karon, magadugang pa gid ang ila kalaot."

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

[46] Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang iya iloy kag ang iya mga utod. Didto sila sa guwa nagahulat kay may inughambal sila sa iya. [47] May isa ka tawo nga nagsiling sa iya, "Ang imo iloy kag mga utod nagahulat sa guwa. Luyag sila magpakighambal sa imo." [48] Nagsabat si Jesus sa iya, "Nahibaluan mo bala kon sin-o ang akon iloy kag mga utod?" [49] Dayon gintudlo niya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, "Amo ini sila ang akon iloy kag mga utod! [50] Kay ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang akon Amay sa langit amo ang akon iloy kag mga utod."

Chapter 13

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

[1] Sa amo man nga adlaw, nagguwa si Jesus sa balay kag nagkadto siya sa higad sang linaw kag
nagpungko didto. [2] Pero tungod kay gintipunan siya sang madamo nga mga tawo, nagsakay siya sa sakayan
nga nagapundo kag didto siya nagpungko sa pagtudlo. Ang mga tawo didto sa higad sang linaw nagapamati
samtang nagatudlo siya. [3] Madamo nga mga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid. Siling
niya,

"May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi. [4] Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad
sang dalan, kag gintuka ini sang mga pispis. [5] Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini,
gani madali nga nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta. [6] Pero nalayong ini sang nainitan sang
adlaw, kag tungod nga diutay lang ang gamot, nalaya. [7] Ang iban nga binhi nagtupa kag nagtubo sa duta
nga may mga hilamon nga tunukon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang tanom. [8] Ang iban pa
gid nga binhi nagtupa sa maayo nga duta kag nagpamunga. Ang iban hustuhan lang ang bunga, ang iban
madamo, kag ang iban madamo gid. [9] Dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9-10)

[10] Dayon nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot. "Ngaa nagahambal ka sa
mga tawo paagi sa mga paanggid?" [11] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang mga sekreto parte sa paghari sang Dios
ginasugid sa inyo nga maintiendihan ninyo, pero sa iban wala ginasugid nga maintiendihan nila. [12] Kay ang
tawo nga nagatipig sang iya nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa gid sang pag-intiendi, kag madamo
gid ang idugang sa iya. Pero ang tawo nga wala nagatipig sang iya nabatian nga kamatuoran, bisan ang
diutay nga iya naitiendihan, kuhaon pa sa iya. [13] Gani nagahambal ako sa ila paagi sa mga paanggid tungod
kay nagatulok sila pero indi makakita, kag nagapamati sila pero indi makaintiendi. [14] Gani natuman sa ila
ang ginsiling sang Dios paagi sa propeta nga si Isaias,

'Sige lang kamo pamati pero indi kamo makaintiendi.

Sige lang kamo tulok pero indi kamo makakita.

[15] Tungod kay matig-a ang ulo sang mga tawo nga ini.

Gintakpan nila ang ila mga dulonggan,

kag ginpiyong nila ang ila mga mata.

Kay basi makakita sila kag makabati,

kag makaintiendi kag magliso sa akon,

kag ayuhon ko sila.'

[16] Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakita kamo kag nakabati. [17] Sa pagkamatuod, madamo
nga mga propeta kag matarong nga mga tawo sang una ang naghandom nga makakita kag makabati sang
inyo nakita kag nabatian karon, pero wala natabo ini sa ila tiyempo."

Ginsaysay ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid
(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)

[18] "Gani, pamatii ninyo kag tun-i kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa manugsab-og. [19] Ang
tawo nga nagapamati sang pulong parte sa paghari sang Dios pero wala nakaintiendi, pareho siya sa higad
sang dalan nga gintup-an sang binhi. Nag-abot si Satanas, kag gin-agaw niya ang pulong sa iya tagipusuon.

[20] Ang kabatuhan nga manabaw lang ang duta nga gintup-an sang binhi amo ang tawo nga nakabati sang
pulong *sang Dios*. Ginbaton niya ang pulong nga may kalipay, [21] pero indi hugot sa iya tagipusuon. Gani
wala magdugay ang iya pagtuo. Pag-abot sang kalisod ukon paghingabot tungod sa pulong *sang Dios* nga
iya ginbaton, nagbiya siya sa iya pagtuo. [22] Ang duta nga may mga hilamon nga tunukon nga gintup-an
sang binhi amo ang tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*. Ugaling tungod sa mga palaligban sa
pangabuhi kag paghimulat nga makamanggad nalipatan niya ang pulong *sang Dios* nga iya nabatian kag
wala niya napuslan. [23] Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang tawo nga nagpamati gid
kag nakaintiendi sang pulong *sang Dios*. Gani napuslan gid niya ang pulong *sang Dios* sa iya pagkabuhi.
Ang iban sa ila madamo gid ang napuslan sa ila nabatian, ang iban madamo-damo, kag ang iban hustuhan
lang."

Ang Paanggid Parte sa Bugang

[24] Nagpadayon si Jesus sa iya pagtudlo sa mga tawo paagi sa paanggid. Nagsiling siya, "Ang paghari
sang Dios pareho sa tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi sa iya duta. [25] Pagkagab-i, samtang ang mga
tawo nagakatulog, ang iya kaaway nagkadto didto kag nagsab-og sang bugang[a] kag nagpauli. [26] Nagtubo
ang tanom, kag sang pagpamunga nakita nga may mga bugang gali. [27] Gani nagkadto sa iya ang iya mga
suluguon kag nagsiling, 'Indi bala maayo nga binhi ang aton ginsab-og sa imo duta? Diin naghalin ang mga
bugang?' [28] Nagsiling ang ila agalon, 'Ang kaaway amo ang naghimo sini.' Gani nagpamangkot sila sa ila
agalon, 'Gabuton bala namon ang mga bugang?' [29] Nagsabat ang ila agalon, 'Indi lang, kay basi magabot
man ninyo ang maayo nga mga tanom. [30] Pabay-i lang ninyo hasta mag-abot ang tig-alani. Sa tig-alani
suguon ko ang mga mangangani nga panggabuton anay ang mga bugang kag bugkuson agod sunugon.
Pagkatapos ipatipon ko sa ila ang patubas sa akon bodega.' "

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mc. 4:30-32; Lu. 13:18-19)

[31] Ginsugiran pa gid niya sila sini nga paanggid, "Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa[b]
nga ginpanggas sang isa ka tawo sa iya duta. [32] Ang binhi sang mustasa amo ang pinakagamay sa tanan nga
binhi. Pero kon magtubo na gani amo ang pinakamataas sa mga ulutanon, kag pareho na sa kahoy ang iya
kataason. Bisan gani ang mga pispis sarang makapugad sa iya mga sanga."

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sang Tinapay
(Lu. 13:20-21)

[33] Ginsugiran naman niya sila sini nga paanggid, "Ang paghari sang Dios pareho man sa inugpahabok
nga ginmiksla[c] sang babayi sa isa ka labador nga harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bug-os
nga linamas."

Kon Ngaa Paanggid ang Gin-gamit ni Jesus sa Pagtudlo
(Mc. 4:33-34)

[34] Ginpaagi ni Jesus sa mga paanggid ang iya mga pagpanudlo parte sa paghari sang Dios. Wala siya
sing may ginhambal sa mga tawo nga indi paagi sa paanggid. [35] Katumanan ini sang ginsiling sang Dios
paagi sa iya propeta:

"Magahambal ako paagi sa mga paanggid.

Isugid ko ang mga butang nga wala pa gid mahibalui halin pa sang pagtuga sang kalibutan."

---

[a] 25 bugang: *sa English*, weeds
[b] 31 mustasa: *ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.*
[c] 33 ginmiksla: *sa iban nga Visaya,* ginmiskla

Ginsaysay ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid Parte sa Bugang

[36] Pagkatapos sadto ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay. Nagsulod man didto
ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot sa iya, "Sugiri kami kon ano ang kahulugan sang paanggid
parte sa bugang." [37] Nagsiling siya, "Ang tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi wala sing iban kundi
ako nga Anak sang Tawo. [38] Ang duta nga ginsab-ugan amo ang kalibutan. Ang maayo nga binhi wala sing
iban kundi ang mga tawo nga nagapasakop sa paghari sang Dios. Kag ang mga bugang amo ang mga tawo
nga sinakpan ni Satanas. [39] Si Satanas amo ang kaaway nga nagsab-og sang mga bugang. Ang tig-alani amo
ang katapusan sang kalibutan, kag ang mga mangangani wala sing iban kundi ang mga anghel. [40] Subong
nga ang bugang ginagabot kag ginasunog dayon, amo man ang magakalatabo sa katapusan sang kalibutan.
[41] Ako nga Anak sang Tawo magapadala sang akon mga anghel agod tipunon kag pagguwaon sa akon
ginharian ang tanan nga nagahimo sang malain nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban.
[42] Dayon ipilak sila sa impyerno. Kag didto magahibi sila kag magabagrot ang ila mga ngipon. [43] Ang mga
matarong magasilak pareho sang adlaw didto sa ginharian sang ila Amay. Dapat intiendihon gid ninyo
ining inyo nabatian!"

Ang Paanggid Parte sa Manggad nga Ginlubong

[44] "Ang paghari sang Dios pareho man sa manggad nga ginlubong sa duta nga nasapwan sang isa ka
tawo. Ang iya ginhimo gintampukan niya ini liwat, kag nagpauli siya nga malipayon. Ginbaligya niya ang
tanan niya nga pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato nga duta."

Ang Paanggid Parte sa Perlas

[45] "Ang paghari sang Dios pareho man sa negosyante nga nagapangita sang mga perlas. [46] Pagkakita
niya sang malahalon gid nga perlas, nagpauli siya kag ginbaligya ang tanan niya nga pagkabutang kag
ginbakal niya dayon ato nga perlas."

Ang Paanggid Parte sa Pukot

[47] "Ang paghari sang Dios pareho man sa pukot nga ginladlad sa dagat, kag sari-sari nga mga isda ang
nakuha. [48] Sang madamo na ang isda sa pukot ginbutong ini pahigad. Dayon nagpulungko ang mga
mangingisda agod pilion ang mga isda. Ang maayo nga mga isda ginbutang nila sa mga alat, pero ang
malain ginpamilak nila. [49] Pareho man sini ang matabo sa katapusan sang kalibutan. Magaabot diri ang mga
anghel agod painon ang mga tawo nga malain sa mga tawo nga matarong. [50] Kag ang mga tawo nga malain
ipilak sa kalayo sa impyerno. Magahibi sila kag magabagrot ang ila ngipon."

[51] Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, "Nahangpan bala ninyo ang tanan ko nga ginpanghambal?"
Nagsabat sila, "Huo." [52] Sa liwat nagsiling si Jesus, "Gani ang kada manunudlo nga may natun-an parte sa
paghari sang Dios pareho sang tagbalay nga may madamo nga pagkabutang sa iya bodega. Kay indi lang
ang daan nga mga butang ang iya ginatudlo kundi pati ang mga bag-o man."

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)

[53-54] Pagkatapos nga nakatudlo si Jesus sining mga paanggid, nagkadto siya sa iya banwa. Nagpanudlo
siya didto sa simbahan sang mga Judio. Natingala ang mga nakabati sa iya mga ginatudlo. Kag
nagpamangkutanay sila, "Diin bala siya nagkuha sina nga kaalam kag sang gahom sa paghimo sang mga
milagro? [55] Indi bala nga anak siya sang panday? Indi bala si Maria ang iya iloy kag ang mga utod niya amo
sila ni Santiago, Jose, Simon, kag Judas? [56] Indi bala ang iya mga utod nga babayi nagaestar diri? Diin bala
siya nagkuha sang iya abilidad?" [57] Gani indi gid sila magtuo sa iya. Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang propeta
ginatahod bisan diin luwas lang sa iya kaugalingon nga banwa kag panimalay." [58] Gani wala siya naghimo
sang madamo nga mga milagro didto tungod nga indi sila magtuo sa iya.

Chapter 14

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso
(Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

[1] Sa sadtong mga inadlaw si Herodes nga manugdumala sang Galilea nakabati parte kay Jesus. [2] Gani
nagsiling siya sa iya mga opisyales, "Siya amo si Juan nga manugbautiso. Nabanhaw siya! Amo ina nga
may gahom siya sa paghimo sang mga milagro."

[3-4] Sadto anay, ginpadakop ni Herodes si Juan tungod nga ginsilingan siya ni Juan, "Batok sa Kasuguan
ang imo pag-estar upod kay Herodias." Kay si Herodias asawa ni Felipe nga utod ni Herodes. Tungod sa
dumot ni Herodias kay Juan, ginpadakop siya ni Herodes kag ginpapriso. [5] Ipapatay kuntani ni Herodes si
Juan, ugaling nahadlok siya sa mga Judio tungod nga ginakabig nila si Juan nga propeta.

[6] Pag-abot sang kaadlawan ni Herodes, nagsaot ang dalaga nga anak ni Herodias para sa mga bisita nga
nagtambong didto, kag nalipay gid si Herodes. [7] Gani nagsiling siya, "Sige, magpangayo ka sa akon bisan
ano, kag ginasumpa ko nga ihatag ko gid ina sa imo."

[8] Sa pagsugyot sang iya iloy nagsabat ang dalaga, "Ihatag mo sa akon subong ang ulo ni Juan nga
manugbautiso nga nabutang sa bandihado." [9] Pagkabati sadto ni haring Herodes nagkasubo gid siya. Pero
tungod nga nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, nagsugo siya nga himuon ang
ginapangayo sang dalaga. [10] Ginpautod niya ang ulo ni Juan didto sa prisohan. [11] Ginbutang nila dayon sa
bandihado kag gindala sa dalaga. Kag ginhatag niya ini sa iya iloy. [12] Ang lawas ni Juan ginkuha sang iya
mga sumulunod kag ginlubong nila dayon. Pagkatapos, nagkadto sila kay Jesus kag ginsugid sa iya ang
natabo kay Juan.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo
(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

[13] Sang pagkabati sadto ni Jesus, nagsakay siya sa sakayan pakadto sa kamingawan. Pagkabati sang
mga tawo halin sa nagkalain-lain nga mga banwa nga si Jesus nakahalin na, naglakat sila pakadto sa iya
kaladtuan. [14] Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga mga tawo. Naluoy gid
siya sa ila, gani ginpang-ayo niya ang mga masakiton nga ila gindala didto.

[15] Sang hapon na, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod. Nagsiling sila, "Madali na lang magtunod
ang adlaw, kag yari kita diri sa kamingawan. Palakta na ang mga tawo sa mga baryo agod makabakal sila
sang ila pagkaon." [16] Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kinahanglan nga palakton sila. Kamo mismo ang
maghatag sang pagkaon sa ila." [17] Nagsabat sila, "Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka
isda." [18] Nagsiling si Jesus sa ila, "Abi dalha ninyo diri sa akon." [19] Ginsilingan niya ang mga tawo nga
magpungko sa hilamon. Pagkuha niya sang lima ka tinapay kag duha ka isda, nagtangla siya sa langit kag
nagpasalamat sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod kag
ginpanagtag nila ini sa mga tawo. [20] Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Pagkatapos nga nakakaon na
ang tanan, gintipon nila ang mga nabilin, kag dose pa ka alat ang napuno. [21] Mga 5,000 gid ka mga lalaki
ang nakakaon, wala labot ang mga babayi kag mga bata.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

[22] Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga magsakay sa sakayan kag mag-una
didto sa tabok samtang ginapapauli niya ang mga tawo. [23] Sang nakahalin na ang mga tawo nagtaklad siya
nga isahanon lang sa bukid agod magpangamuyo. Nagab-ihan siya didto. [24] Sa amo man nga tion ang
sakayan nga ginasakyan sang iya mga sumulunod didto na sa tunga sang lawod kag ginabulubalinsay sang
balod, tungod kay sugata sa hangin. [25] Sang kaagahon na, nagkadto si Jesus didto sa ila nga nagalakat sa
ibabaw sang tubig. [26] Pagkakita sang iya mga sumulunod nga may nagalakat sa ibabaw sang tubig

hinadlukan sila, kag nagsinggit, "Bagat!" [27] Sa gilayon nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok,
ako ini!" [28] Nagsiling dayon si Pedro, "Ginoo, kon ikaw ina, pakadtua ako sa imo nga nagalakat man sa
ibabaw sang tubig." [29] Nagsiling si Jesus sa iya, "Sige, dali!" Gani nagpanaog si Pedro sa sakayan kag
naglakat sa ibabaw sang tubig pakadto kay Jesus. [30] Pero sang matalupangdan ni Pedro nga mabaskog ang
hangin, hinadlukan siya kag amat-amat siya nga naglugdang. Gani nagsinggit siya, "Ginoo, buligi ako!"
[31] Sa gilayon gindawat siya ni Jesus kag gin-uyatan nga nagasiling, "Kadiutay sang imo pagtuo! Ngaa bala
nagaduhaduha ka?" [32] Pagsakay nila nga duha sa sakayan naglinaw dayon. [33] Ginsimba siya sang mga tawo
sa sakayan nga nagasiling, "Matuod gid nga ikaw ang Anak sang Dios."

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mc. 6:53-56)

[34] Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa Genesaret. [35] Nakilala dayon si Jesus sang mga tawo didto
kag ginpahibalo nila sa palibot nga mga lugar nga yara si Jesus. Gani ginpangdala sang mga tawo ang tanan
nga mga masakiton sa iya. [36] Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga masakiton nga tandugon
siya bisan sa punta na lang sang iya bayo. Kag ang tanan nga nakatandog nag-ayo.

Chapter 15

Ang Gintudlo sang mga Katigulangan
(Mc. 7:1-13)

[1] Pagkatapos sadto may mga Pariseo kag mga manunudlo sang Kasuguan halin sa Jerusalem nga
nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot. [2] "Ngaa bala ang imo mga sumulunod wala nagatuman sang mga
pagsulundan sang aton mga katigulangan? Wala sila nagapanghinaw sang ila mga kamot antes magkaon."
[3] Ginsabat sila ni Jesus, "Kamo man, ngaa ginalapas ninyo ang sugo sang Dios tungod sa inyo pagsunod sa
inyo mga pagsulundan nga ina? [4] Kay nagsiling ang Dios, 'Tahura ang imo amay kag iloy,' kag 'Ang
nagapakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.' [5] Pero kamo iya nagatudlo nga kon ang tawo may
inugbulig sa iya mga ginikanan, kag magsiling sa ila, 'ini inughatag sa Dios,' indi na siya dapat magbulig sa
ila. [6] Ginapakawalay pulos ninyo ang pulong sang Dios tungod sa inyo mga pagsulundan. [7] Mga hipokrito!
Matuod gid ang ginsiling sang Dios parte sa inyo paagi kay Isaias,

[8] 'Ang mga tawo nga ini nagatahod sa akon sa baba lang,

pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.

[9] Wala pulos ang ila pagsimba sa akon,

kay ang ila mga ginatudlo mga pagsulundan nga ginhimo lang sang mga tawo.' "

Ang Nagapalain sa Tawo
(Mc. 7:14-23)

[10] Gintawag ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan niya sila, "Pamati kamo kag intiendiha ninyo ang
akon ihambal. [11] Ang mga butang nga nagasulod sa baba sang tawo wala nagapalain sa iya, kundi ang mga
nagaguwa sa iya baba."

[12] Dayon nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, "Nahibaluan mo bala nga nagsakit
ang buot sang mga Pariseo sa mga ginhambal mo nga ato?" [13] Nagsabat si Jesus, "Ang kada tanom nga wala
gintanom sang akon Amay sa langit pagagabuton. [14] Pabay-i lang ninyo sila. Mga bulag sila nga
manugtuytoy. Kag kon ang bulag magatuytoy sa bulag, sila nga duha mahulog sa buho." [15] Dayon nagsiling
si Pedro kay Jesus, "Abi sugiri kami sang kahulugan sadto nga paanggid." [16] Nagsiling si Jesus sa ila, "Wala
man bala kamo nakaintiendi? [17] Wala bala kamo kahibalo nga ang bisan ano nga nagasulod sa baba

nagaderetso sa tiyan kag sa ulihi nagaguwa sa lawas? [18] Pero ang nagaguwa sa baba nagahalin sa
tagipusuon, kag amo ang nagapalain sa tawo. [19] Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga
mga panghunahuna nga amo ang nagatulod sa iya sa pagpatay, pagpanginbabayi ukon pagpanginlalaki,
pagpakighilawas, pagpangawat, pagtestigo sang butig, kag paghambal sang malain kontra sa iya
isigkatawo. [20] Amo ini ang nagapalain sa tawo. Pero ang magkaon nga wala makapanghinaw sang kamot
indi makapahigko sa tawo."

Ang Pagtuo sang Babayi nga Canaanhon
(Mc. 7:24-30)

[21] Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa mga lugar nga malapit sa mga siyudad sang
Tiro kag Sidon. [22] May isa ka babayi nga Canaanhon nga nagaestar didto. Nagpalapit siya kay Jesus nga
nagapakitluoy. Siling niya, "Ginoo, kaliwat ni David,[a] kaluoyi ako! Ang akon anak nga babayi ginagamhan
sang malaot nga espiritu kag nagaantos gid siya." [23] Pero wala nagsabat si Jesus. Ang iya mga sumulunod
nagpalapit sa iya kag nagpangabay gid nga nagasiling, "Pahalina ang babayi nga ina, kay sige lang ang iya
sunod sa aton kag kagahod sa iya." [24] Dayon nagsiling si Jesus, "Ginpadala ako diri sa pagbulig sa mga
Israelinhon nga pareho sa mga karnero nga nagkaladula." [25] Pero nagpalapit pa gid ang babayi kay Jesus
kag nagluhod sa iya nga nagasiling, "Ginoo, buligi ako!" [26] Nagsiling si Jesus sa iya *sa paanggid*, "Indi
maayo nga kuhaon ang pagkaon sang mga anak kag ihaboy sa mga ido."[b] [27] Kag nagsiling ang babayi,
"Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang mga ido nagakaon sang mga usik nga nagakalahulog sa lamisa sang ila
agalon." [28] Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Kadako sang imo pagtuo! Gani mabaton mo ang imo
ginapangayo sa akon." Kag sa amo gid nga tion nag-ayo ang iya anak.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus

[29] Naghalin didto si Jesus kag naglakat sa higad sang Linaw sang Galilea. Sang ulihi nagtaklad siya sa
bukid kag nagpungko didto. [30] Madamo nga mga tawo ang nagpalapit sa iya. Gindala nila ang mga piang,
ang mga pingkaw, ang mga bulag, ang mga apa kag madamo pa gid nga mga masakiton. Ginpamutang sila
sa tiilan ni Jesus kag ginpang-ayo niya sila tanan. [31] Natingala gid ang mga tawo kay nakita nila nga ang
mga apa makahambal na, maayo na ang kamot sang mga pingkaw, ang mga piang makalakat na kag ang
mga bulag makakita na. Kag gindayaw nila ang Dios sang Israel.

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka mga Tawo
(Mc. 8:1-10)

[32] Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag nagsiling sa ila, "Naluoy gid ako sa sina nga mga
tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila sa akon kag wala na sila sing kalan-on. Indi ko gusto nga
magpauli sila nga wala kakaon kay basi kon malipong sila sa dalan." [33] Nagsiling ang iya mga sumulunod
sa iya. "Diin bala kita makakuha sang pagkaon para sa sining madamo nga mga tawo diri sa kamingawan?"
[34] Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?" Nagsabat sila, "Pito ka tinapay kag
pila lang ka isda nga magagmay." [35] Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo. [36] Ginkuha niya ang pito
ka tinapay kag ang mga isda kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos, ginpamihak-pihak niya ini kag
ginhatag sa iya mga sumulunod. Kag sila amo ang nagpanagtag sa mga tawo. [37] Nakakaon sila tanan kag
nagkalabusog. Pagkatapos, gintipon nila ang tinapay nga sobra, kag napuno ang pito ka alat. [38] Mga 4,000
ka mga lalaki ang nagkalaon wala labot ang mga babayi kag mga bata.

[39] Pagkatapos sadto ginpapauli ni Jesus ang mga tawo. Dayon nagsakay siya sa sakayan kag nagtabok
sa lugar sang Magadan.

---

[a] 22 kaliwat ni David: *ang buot silingon, ginakilala niya nga manunubli si Jesus sang ginharian ni David*
[b] 26 *ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio*.

Chapter 16

Nagpangayo sing Milagro ang mga Pariseo kag mga Saduceo
(Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

[1] May mga Pariseo kag mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus sa pagtilaw sa iya. Nagsiling sila, "Kon
ginpadala ka sang Dios, abi maghimo ka sing milagro halin sa Dios." [2] Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon
nagatunod ang adlaw kag ang langit mapula, nagasiling kamo nga 'Maayo ang tiyempo buas.' [3] Kag kon aga
pa kag ang langit magal-om, nagasiling kamo nga 'Maulan karon nga adlaw.' Kon magtan-aw kamo sa
langit nahibaluan ninyo kon magainit ukon magaulan, pero sa mga tiyempo nga ini indi kamo makaintiendi
sang mga tanda nga nagakalatabo. [4] Kamo nga mga tawo sa sini nga tiyempo, tama kalaot kag indi matutom
sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sing milagro, pero wala sang milagro nga ipakita sa inyo luwas sa
milagro nga natabo kay Jonas." Dayon naghalin siya.

Ang Paandam ni Jesus Parte sa mga Pariseo kag mga Saduceo
(Mc. 8:14-21)

[5] Nagtabok si Jesus kag ang iya sumulunod sa pihak sang linaw, pero ang iya sumulunod nalipat
magbalon sang pagkaon. [6] Nagsiling si Jesus sa ila, "Mag-andam gid kamo sa inugpahabok sa tinapay sang
mga Pariseo kag mga Saduceo." [7] Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod nagsiling sila, "Siguro
ginhambal niya ini tungod kay wala kita nakadala sang tinapay." [8] Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila
ginahunahuna. Gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa bala nagabinaisay kamo? Kon wala kamo nakadala sang
tinapay, ano gid? Wala bala kamo sang pagsalig sa akon? [9] Wala bala ninyo maintiendihi nga indi kita
dapat magpalibog parte sa tinapay? Wala bala ninyo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga akon
ginpamihak-pihak agod makakaon ang 5,000 ka mga tawo? Nalipatan bala ninyo kon pila ka alat ang inyo
napuno sa mga nabilin nga tinapay? [10] Wala bala ninyo madumdumi nga sa pito ka bilog nga tinapay
ginpakaon ko ang 4,000 ka mga tawo, kag pila pa ka alat ang sobra? [11] Wala bala kamo makaintiendi nga
indi tinapay ang akon buot hambalon sa pagsiling ko nga, 'Mag-andam kamo sa inugpahabok sa tinapay
sang mga Pariseo kag mga Saduceo'? " [12] Gani naintiendihan nila nga indi gali ang inugpahabok sa tinapay
ang ila dapat likawan kundi ang pagpanudlo sang mga Pariseo kag mga Saduceo.

Sin-o si Jesus Suno kay Pedro
(Mc. 8:27-30; Lu. 9:18-21)

[13] Karon, sang didto na sila ni Jesus sa lugar sang Cesarea Filipos nagpamangkot siya sa iya mga
sumulunod, "Sin-o bala ang pagkilala sang mga tawo sa akon nga Anak sang Tawo?" [14] Nagsabat sila,
"May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso. Ang iban nagasiling nga ikaw si Elias. May iban pa
gid nga nagasiling nga ikaw si Jeremias, kag kon indi, basta isa sa mga propeta." [15] Nagsiling si Jesus sa ila,
"Pero sa inyo, sin-o bala ako?" [16] Nagsabat si Pedro, "Ikaw ang Cristo,[a] ang Anak sang Dios nga buhi!"
[17] Nagsiling si Jesus sa iya, "Simon nga anak ni Jonas, bulahan ka, tungod kay ang nagsugid sa imo sini nga
butang indi tawo kundi ang akon Amay sa langit. [18] Kag sa sini ginatawag ko ikaw nga Pedro nga kon
sayuron 'bato'. Kag sa sini nga bato pagatukuron ko ang akon iglesya kag bisan ang gahom sang kamatayon
indi makadaog sa iya. [19] Sa imo ko ihatag ang awtoridad sa ginharian sang Dios. Ang bisan ano nga indi mo
pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan mo
amo man ang tugutan[b] sang Dios." [20] Ginpaandaman dayon ni Jesus ang iya mga sumulunod nga indi gid
sila magsugid bisan kay sin-o nga siya amo ang Cristo.

---

[a] 16 Cristo: *buot silingon,* ang ginpromisa sang Dios nga maghari.
[b] 19 indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios: *ukon* wala ginatugot sang Dios...ginatugot sang Dios, *kay sa Griego "future periphrastic perfect" ina (kon sa English "shall have been bound").*

Ginsugid ni Jesus nga Siya Magaantos kag Patyon
(Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

[21] Halin sadto nagsugid si Jesus sing maathag sa iya mga sumulunod kon ano ang matabo sa iya.
Nagsiling siya, "Kinahanglan gid nga magkadto ako sa Jerusalem. Didto magaantos gid ako sa himuon sa
akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo
sang Kasuguan. Ipapatay nila ako, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako." [22] Sang pagsiling niya sadto
gindala siya ni Pedro sa ulo-unhan kag ginsaway, "Ipalayo lang sa imo ang ginhambal mo nga ina. Indi
pag-itugot sang Dios nga matabo ina sa imo." [23] Nagliso si Jesus kag nagsiling sa iya, "Palayo ka sa akon
Satanas! Ginabalabagan mo ako nga maghimo sang kabubut-on sang Dios tungod kay ang imo hunahuna
indi iya sang Dios kundi iya sang tawo!"

[24] Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Kon may tawo nga gusto magsunod sa akon, indi
niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon, kundi kinahanglan magtuman siya sa akon bisan pa
kamatayon ang iya dangatan. [25] Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini.
Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing
katapusan. [26] Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang diri sa
kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? Wala gid! Kay wala gid sing butang nga sarang niya mahatag agod
mapabalik niya ang iya kabuhi. [27] Kay ako nga Anak sang Tawo magabalik diri sa kalibutan nga nagasilak
sa gahom sang akon Amay, kag kaupod ko ang iya mga anghel. Dayon hatagan ko sang padya ang tanan
nga tawo suno sa ila mga binuhatan. [28] Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta
makita nila ako nga Anak sang Tawo nga nagabalik diri bilang Hari."

Chapter 17

Ang Pagbalhin Sang Dagway ni Jesus
(Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

[1] Pagligad sang anom ka adlaw gindala ni Jesus si Pedro kag ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan
sa mataas nga bukid nga silahanon lang. [2] Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway.
Ang iya guya nagsilak pareho sang adlaw, kag ang iya bayo nagputi nga nagasilak. [3] Hinali lang nakita nila
si Moises kag si Elias nga nagapakigsugilanon sa iya. [4] Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, "Ginoo, maayo
nga yari kita diri. Kon luyag mo, mahimo ako diri sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay
Moises, kag ang isa pa gid para kay Elias." [5] Wala pa siya makatapos hambal ginlikupan sila sang masilaw
nga panganod kag nabatian nila dayon ang tingog halin sa panganod nga nagasiling, "Amo ini ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya. Pamatii ninyo siya!" [6] Pagkabati sadto sang mga sumulunod,
nagluhod sila sa tuman nga kahadlok. [7] Ginpalapitan sila ni Jesus kag gintandog nga nagasiling, "Tindog
kamo! Indi kamo magkahadlok!" [8] Sang pagtangla nila wala sila sing iban nga nakita didto kundi si Jesus
gid lang.

[9] Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, "Indi gid kamo magpanugid bisan kay
sin-o parte sa inyo nakita samtang ako nga Anak sang Tawo wala pa mabanhaw." [10] Pagkatapos,
nagpamangkot sa iya ang iya mga sumulunod, "Ngaa bala nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan
nga kinahanglan mag-abot anay si Elias sa wala pa mag-abot ang Cristo?" [11] Nagsabat si Jesus sa ila,
"Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias agod ipreparar niya ang tanan nga mga butang. [12] Pero
sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na. Ugaling wala lang siya nakilala sang mga tawo kag ginhimo nila ang
ila gusto sa iya. Kag amo man ang ila himuon sa akon nga Anak sang Tawo. Paantuson man nila ako."
[13] Dayon nahangpan sang iya mga sumulunod nga si Juan nga manugbautiso amo ang iya ginatumod.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malaot nga Espiritu
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43)

[14] Sang pag-abot nila sa madamo nga mga tawo may isa ka lalaki nga nagpalapit kay Jesus kag
nagluhod nga nagasiling, [15] "Ginoo, kaluoyi man ang akon bata nga lalaki. Kuyapon siya kag kon abuton
siya gani grabe gid ang iya pag-antos. Permi siya nagakatumba sa kalayo kag permi nagakahulog sa tubig.
[16] Gindala ko siya sa imo mga sumulunod, pero indi sila makapaayo sa iya." [17] Dayon nagsiling si Jesus,
"Kamo nga mga tawo sa sini nga tiyempo wala gid sang pagtuo, kag baliskad ang inyo panghunahuna kag
ginahimo. Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dalha ninyo diri sa akon ang bata!"
[18] Ginsabdong dayon ni Jesus ang malaot nga espiritu sa bata kag gilayon nagguwa ini. Sa sadto gid nga
tion nag-ayo ang bata.

[19] Sang silahanon na lang nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, "Ngaa bala
indi namon matabog ang malaot nga espiritu sa bata?" [20] Nagsabat si Jesus sa ila, "Tungod kay kulang ang
inyo pagtuo. Sa pagkamatuod, kon may pagtuo kamo nga bisan pareho lang kagamay sa binhi sang
mustasa, sarang kamo makasiling sa sini nga bukid, 'Saylo ka didto!' Kag ang bukid masaylo. Wala gid
sang butang nga indi ninyo mahimo." [21] Pero ini nga klase sang malaot nga espiritu indi ninyo matabog kon
indi kamo magpangamuyo kag magpuasa.]

Ginsambit Liwat ni Jesus ang Parte sa iya Kamatayon
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)

[22] Samtang nagatilipon ang iya mga sumulunod didto sa Galilea, nagsiling si Jesus sa ila, "Ako nga
Anak sang Tawo kinahanglan nga[a] itugyan sa mga tawo [23] nga magapatay sa akon. Pero sa ikatlo nga adlaw
mabanhaw ako." Nagkasubo gid ang iya mga sumulunod.

Ang Pagbayad sang Buhis Para sa Templo

[24] Sang pag-abot nila ni Jesus sa Capernaum, ginpalapitan si Pedro sang mga manugsukot sang buhis sa
templo kag ginpamangkot. "Nagabayad bala ang inyo manunudlo sang buhis para sa templo?" [25] Nagsabat
si Pedro sa iya, "Huo, nagabayad siya."

Pagsulod ni Pedro sa balay ginpamangkot siya dayon ni Jesus. "Simon, kon sa imo abi, sin-o bala ang
ginapabayad sang mga hari diri sa kalibutan sang buhis, ang ila bala mga anak ukon ang iban?" [26] Nagsabat
si Pedro, "Siyempre ang iban." Dayon nagsiling si Jesus, "Kon amo sina, nagakahulugan nga ang mga anak
indi kinahanglan nga magbayad.[b] [27] Ugaling kon indi kita magbayad basi kon maglain ang ila buot sa aton,
gani magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Abrihan mo ang baba sang una nga isda nga imo makuha kag
makita mo didto ang kuwarta nga sarang naton ibayad para sa aton buhis nga duha. Kuhaon mo ang
kuwarta kag ibayad dayon sa mga nagasukot sang buhis para sa templo."

Chapter 18

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

[1] Sa sadto nga tion nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, "Sin-o gid bala
ang labaw sa tanan nga mga nasakop sa paghari sang Dios?" [2] Gintawag ni Jesus ang bata nga gamay kag
ginpatindog niya sa ila tunga. [3] Dayon nagsiling siya, "Sa pagkamatuod, kon indi kamo magbag-o kag
mangin pareho sa magagmay nga mga bata, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios. [4] Kay ang tawo
nga nagapaubos pareho sa sini nga bata, amo ang labaw sa tanan nga mga nasakop sa paghari sang Dios.

[a] 22 kinahanglan nga: *ukon* madali na lang.
[b] 26 *buot silingon ni Jesus, tungod nga sila mga anak sang Dios, indi kinahanglan nga magbayad sila sang buhis para sa templo sang Dios.*

[5] "Kag ang bisan sin-o nga tungod sa iya pagsunod sa akon nagabaton sa bata nga pareho sini,
nagabaton man sa akon. [6] Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagbiya sining magagmay
nga mga kabataan sa ila pagtuo sa akon, maayo pa sa iya nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato
kag itagbong siya sa lawod."

Ang mga Pagsulay
(Mc. 9:42-48; Lu. 17:1-2)

[7] "Kaluluoy ang mga tawo diri sa kalibutan kay ang pagsulay permi gid nagaabot sa ila. Kon sa bagay
ini nga mga butang matabo gid man. Pero kaluluoy gid ang tawo nga nagasulay sa iya isigkatawo.

[8] "Kon ang imo kamot ukon tiil mangin kabangdanan sang imo pagbiya sa akon, utda ina kag ipilak!
Mas maayo pa nga isa lang ang imo kamot ukon tiil pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa
kompleto ang imo kamot kag tiil pero ipilak ka man lang sa kalayo nga wala sing katapusan. [9] Kag kon ang
imo mata mangin kabangdanan sang imo pagbiya sa akon, lukata ina kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang
ang imo mata pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa kompleto ang imo mata pero ipilak ka
man lang sa kalayo sa impyerno."

Ang Paanggid Parte sa Karnero nga Nadula
(Lu. 15:3-7)

[10] "Mag-andam kamo nga indi gid ninyo pagtamayon bisan ang isa sa sining magagmay nga mga bata.
Kay ang matuod, ang mga anghel sang Dios nga nagabantay sa ila yara permi sa atubangan sang akon
Amay sa langit. [[11] Kay ako nga Anak sang Tawo nagkadto diri sa kalibutan sa pagluwas sa mga tawo nga
nagkaladula tungod sa ila mga sala.]

[12] "Kon ang isa ka tawo may 100 ka mga karnero kag nadula ang isa, ano bala ang iya himuon?
Sigurado gid nga bayaan niya ang 99 nga nagapanghalab sa mga bakulod kag pangitaon niya ang karnero
nga nadula. [13] Kag kon iya ini makita malipay gid siya. Ang matuod, mas dako ang iya kalipay sa isa nga
nadula nga iya nakita sang sa 99 nga wala nadula. [14] Amo man ina ang balatyagon sang inyo Amay sa
langit. Indi gid niya luyag nga madula ang bisan isa lang ka gamay nga bata."

Kon Nakasala sa Imo ang Kapareho Mo nga Tumuluo

[15] "Kon ang imo kapareho nga tumuluo nakasala sa imo, kadtuan mo siya kag sugiran mo dayon sang
iya ginhimo nga sala. Pero ini himuon mo nga kamohanon lang. Kon magpamati siya sa imo, magaayuhay
kamo liwat, kag mapabalik mo siya sa Dios. [16] Pero kon indi siya magpamati sa imo, magdala ka sang isa
ukon duha man ka tumuluo agod masunod mo ang nasulat sa Kasulatan, nga 'ang mga butang nga inyo
hambalan mapamatud-an sang duha ukon tatlo ka saksi.' [17] Pero kon indi pa gid siya magpamati sa ila,
isugid ini sa iglesya. Kag kon indi pa gid siya magpamati sa ila, indi na ninyo siya pagsapaka kundi kabiga
ninyo siya nga kaangay sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios ukon kaangay sang mga manugsukot
sang buhis."[a]

Ang Ginadumilian kag ang Ginatugutan

[18] "Sa pagkamatuod, ang bisan ano nga indi ninyo pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi
pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan ninyo amo man ang tugutan sang Dios.

[19] "Kag luyag ko nga mahibaluan ninyo nga kon ang duha sa inyo diri sa kalibutan magkasugot parte sa
bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo, himuon ina sa inyo sang akon Amay sa langit. [20] Kay kon
diin ang duha ukon tatlo nga nagatipon tungod sa akon, ako kaupod nila."

---

[a] 17 manugsukot sang buhis: *ginakilala sang mga Judio nga mga malain gid nga mga tawo.*

Ang Paanggid Parte sa Suluguon nga Indi Magpatawad

21 Nagpalapit si Pedro kay Jesus kag nagpamangkot, "Ginoo, kon ang akon utod[a] permi lang makasala
sa akon, makapila ko gid bala siya patawaron? Makapito gid bala ka beses?" 22 Nagsabat si Jesus sa iya,
"Indi lang hasta sa pito, kundi hasta sa 77 ka beses.[b] 23 Kay ang paghari sang Dios pareho sa natabo sa isa
ka hari nga nagahusay sang mga utang sang iya mga suluguon. 24 Samtang nagahusay siya sang ila mga
utang, may gindala sa iya nga suluguon nga ang iya utang minilyon. 25 Tungod nga indi siya makabayad
nagsugo ang hari nga ibaligya siya bilang ulipon pati ang iya asawa kag ang iya mga bata. Kag ibaligya
man ang tanan niya nga pagkabutang agod mabayaran niya ang iya utang. 26 Ang ginhimo sang suluguon,
nagluhod siya sa hari kag nagpakitluoy nga nagasiling, 'Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw
sang tanan!' 27 Naluoy ang hari sa iya, gani ginpatawad siya kag wala na pagpabayara sang iya utang, kag
ginpapauli siya.

28 "Pagpauli sadto nga suluguon nasugata niya ang kapareho niya nga suluguon nga may utang sa iya
nga gamay gid lang. Gindakop niya siya kag ginkuga dayon nga nagasiling, 'Bayari ako sang imo utang!'
29 Nagluhod sa iya ang iya kapareho nga suluguon nga nagapakitluoy, 'Pasensyaha lang ako anay kay
bayaran ko gid ikaw!' 30 Pero wala gid siya nagpasugot. Ginpapriso gid niya ang suluguon nga ato hasta
makabayad. 31 Pagkakita sadto sang iban pa gid nga mga suluguon naglain ang ila buot, gani nagkadto sila
sa ila hari kag ginsugid ang parte sa natabo. 32 Ginpatawag sang hari ang suluguon kag nagsiling, 'Masyado
ka kalain nga suluguon. Ginpatawad ko ikaw sa imo utang sa akon tungod kay nagpakitluoy ka sa akon.
33 Ngaa bala wala mo pagkaluoyi ang imo kapareho nga suluguon pareho sang akon pagkaluoy sa imo?'
34 Naakig gid ang hari sa iya. Ginpapriso niya siya kag ginpasilutan hasta mabayaran ang tanan niya nga
utang." 35 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Amo man ini ang himuon sa inyo sang akon Amay sa langit kon
indi kamo magpatawad sa inyo kapareho sa bug-os ninyo nga tagipusuon."

Chapter 19

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay sang Mag-asawa
(Mc. 10:1-12)

1 Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sadto nga mga butang, naghalin siya sa Galilea kag nagkadto sa
mga lugar nga sakop sang Judea sa tabok sang Suba sang Jordan. 2 Madamo nga mga tawo ang nagsunod sa
iya, kag ginpang-ayo niya sila sa ila mga masakit.

3 Karon, may mga Pariseo nga nagkadto man didto sa iya. Nagapangita sila sing kabangdanan agod
maakusar nila siya. Ginpamangkot nila si Jesus, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang iya
asawa sa bisan ano nga kabangdanan?" 4 Nagsabat si Jesus, "Wala bala kamo nakabasa sa Kasulatan nga
sang pagtuga sang Dios sa tawo ginhimo niya sila nga lalaki kag babayi? 5 Pagkatapos nagsiling siya, 'Amo
ina nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag maghiusa sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa.'
6 Indi na sila duha kundi isa. Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang Dios." 7 Liwat nagsiling
ang mga Pariseo sa iya, "Ngaa nagsiling si Moises nga puwede nga bulagan sang lalaki ang iya asawa,
basta hatagan lang niya sang kasulatan nga nagapamatuod nga sila nagbulagay na." 8 Nagsiling si Jesus sa
ila, "Gintugutan kamo ni Moises nga bulagan ninyo ang inyo asawa tungod kay matig-a ang inyo ulo. Pero
indi amo ina ang plano sang Dios halin sang ginsuguran. 9 Amo ina nga nagasiling ako sa inyo nga kon ang
lalaki magbulag sa iya asawa nga wala man lang nagpanginlalaki, pagkatapos magpangasawa siya sang
iban, nagapanginbabayi siya. [Kag ang magpangasawa sa babayi nga ginbulagan nakasala man sa
pagpanginbabayi."]

---

[a] 21 utod: *siguro ang buot silingon,* kapareho nga tumuluo.
[b] 22 77 ka beses: *ukon* 70 ka pito ka beses.

[10] Dayon nagsiling ang mga sumulunod ni Jesus, "Kon amo ina gali ang pag-asawahay, maayo pa nga
indi na lang magpangasawa." [11] Nagsabat si Jesus, "Ini nga pagtulun-an indi mabaton sang tanan luwas sang
mga tawo nga ginhatagan sini sang Dios. [12] May madamo nga kabangdanan kon ngaa may mga lalaki nga
indi makapangasawa: ang iban natawo nga indi makapangasawa; ang iban indi makapangasawa tungod nga
ginkapon sila; kag ang iban pa gid indi magpangasawa tungod sa ila pagpasulabi sa ginharian sang Dios.
Gani, ang makasarang nga indi magpangasawa, indi magpangasawa."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata
(Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)

[13] Karon, may mga tawo nga nagdala sang magagmay nga mga bata kay Jesus agod tungtungan niya
sang iya kamot kag pangamuyuan. Pero ginsaway sila sang mga sumulunod ni Jesus. [14] Nagsiling si Jesus
sa ila, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga
pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios." [15] Dayon gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa mga bata kag
ginbendisyunan niya sila. Pagkatapos sadto naglakat siya.

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)

[16] May isa ka tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot, "Manunudlo, ano bala ang maayo nga
dapat ko himuon agod maangkon ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?" [17] Nagsabat si Jesus sa iya,
"Ngaa nagpamangkot ka sa akon kon ano ang maayo? Isa lang ang maayo, kag wala sing iban kundi ang
Dios. Kon gusto mo nga makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan tumanon mo ang mga sugo."
[18] Nagpamangkot siya liwat, "Ano nga mga sugo?" Nagsiling si Jesus sa iya, "Indi ka magpatay, indi ka
magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpangawat, indi ka magtestigo sing butig, [19] tahuron
mo ang imo amay kag iloy, kag higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho man sang imo paghigugma sa
imo kaugalingon." [20] Nagsabat ang pamatan-on, "Ini tanan natuman ko na. Ano pa bala ang kulang sa
akon?" [21] Nagsabat si Jesus, "Kon gusto mo nga wala ka na gid kakulangan sa panulok sang Dios, magpauli
ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi
mangin manggaranon ka sa langit. Dayon, magbalik ka kag magsunod sa akon." [22] Pagkabati sadto sang
pamatan-on naghalin siya nga masinulob-on kay madamo ang iya manggad.

[23] Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Sa pagkamatuod, mabudlay sa isa ka manggaranon
nga magpasakop sa paghari sang Dios. [24] Mas mahapos pa nga mag-agi ang *sapat nga* kamelyo sa buho
sang dagom sang sa magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios." [25] Pagkabati sadto sang iya mga
sumulunod, natingala gid sila. Gani nagpamangkot sila, "Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?"
[26] Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, "Kon sa mga tawo lang indi gid ini mahimo, pero sa Dios ang
tanan nga butang mahimo."

[27] Dayon nagsiling si Pedro sa iya, "Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag nagsunod sa imo. Karon,
ano bala ang amon mabaton nga balos?" [28] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw
nga bag-uhon sang Dios ang kalibutan nga ini, kag ako nga Anak sang Tawo magapungko sa akon trono
agod maghari. Sa sina nga adlaw, kamo nga nagsunod sa akon magapungko sa dose ka trono agod hukman
ninyo ang dose ka tribo sang Israel. [29] Kag ang bisan sin-o nga nagbiya sa iya balay, iya mga utod, iya
amay, iya iloy, iya mga bata, ukon iya duta tungod sa akon magabaton sang madamo pa gid nga balos, kag
magapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan. [30] Madamo nga dungganon karon nga sa ulihi mangin
kubos, kag madamo nga kubos karon nga sa ulihi mangin dungganon."

Chapter 20

Ang mga Nagaobra sa Talamnan sang Ubas

[1] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang paghari sang Dios pareho sa tawo nga may talamnan sang ubas. Aga
pa gid, naglakat kag nagpangita siya sang mga tawo nga maobra sa iya talamnan. [2] Nagkasugot sila sang
mga tawo nga una niya nga nasugata, nga ang ila suhol suno man sa inadlaw nila. Dayon ginpadala niya
sila sa iya talamnan. [3] Sang mga alas nuwebe na sang aga nagkadto siya sa merkado kag may nakita siya
didto nga mga tawo nga nagaistambay kay wala sila sang obra. [4] Nagsiling siya sa ila, 'Mag-obra kamo
didto sa akon talamnan, kay suhulan ko kamo sing husto.' [5] Gani nagkadto sila didto kag nag-obra. Sang
udto na, nagbalik naman ang tag-iya sa merkado, kag may nakita naman siya didto nga mga tawo. Kag iya
man sila ginpaobra. Amo man ang iya ginhimo pag-abot sang mga alas tres sang hapon. [6] Pag-abot sang
alas singko nagbalik naman siya sa merkado kag may nakita pa gid siya nga mga tawo nga nagaistambay.
Nagsiling siya sa ila, 'Ngaa bala nagaistambay lang kamo diri sa bilog nga adlaw?' [7] Nagsabat sila, 'Ti ano
man ang amon himuon, kay wala sing may nagapaobra sa amon.' Gani ginsilingan niya sila nga magkadto
sa iya talamnan kag mag-obra.

[8] "Sang sirom na, nagsiling ang tag-iya sa iya engkargado, 'Tawga ang mga nagaulobra kag
suwelduhan. Unahon mo bayad ang naulihi gid nga nag-obra kag pasunod hasta sa mga nahauna nga
nag-obra.' [9] Ang mga nag-obra sugod sang mga alas singko ginhatagan sang suweldo para sa isa ka adlaw
nga obra. [10] Sang suhulan na ang mga aga pa gid nag-umpisa obra, naghunahuna sila nga dako ang ila
mabaton sang sa mga tawo nga naulihi nga nag-obra. Pero ang kada isa sa ila ginsuhulan man sang para sa
isa ka adlaw nga obra. [11] Pagkabaton nila sadto, nagreklamo sila sa tag-iya. [12] Siling nila, 'Ang mga naulihi
isa ka oras lang ang ila obra, pero kami iya isa ka adlaw gid ang amon pagpabalhas kag pagpainit, pero
palareho lang ang imo suhol sa amon!' [13] Nagsiling siya sa isa sa ila, 'Amigo, wala ko ikaw pagdayai. Indi
bala nagkasugot kita nga suhulan ko ikaw sang para sa isa ka adlaw nga obra? [14] Batuna ang kantidad nga
para sa imo inobrahan kag magpauli. Kay akon ini gusto nga hatagan ang naulihi nga nag-obra pareho sa
akon ginhatag sa imo. [15] Indi bala makapagusto ako sang akon himuon sa akon kuwarta kay akon ini?
Ayhan nahisa ka lang tungod kay maayo ako sa ila.' " [16] Dayon nagsiling si Jesus, "Amo man ina ang
matabo sa katapusan nga mga inadlaw. Ang mga kubos karon amo ang mangin bantog sa ulihi, kag ang
mga bantog karon amo ang mangin kubos sa ulihi."

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa iya Kamatayon
(Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)

[17] Sang nagapakadto na sila ni Jesus sa Jerusalem, ginpain niya ang iya mga sumulunod sa mga tawo
kay may inugsugid siya sa ila. [18] Nagsiling siya, "Pamati kamo! Nagapakadto kita sa Jerusalem kag ako nga
Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang Kasuguan, kag
sentensyahan nila ako nga patyon. [19] Dayon itugyan nila ako sa mga indi Judio agod yagutaon, hanuton, kag
ilansang sa krus. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."

Ang Pangabay sang Asawa ni Zebedeo
(Mc. 10:35-45)

[20] Nagpalapit kay Jesus ang asawa ni Zebedeo upod ang iya duha ka anak nga lalaki. Nagluhod siya
kay Jesus kay may ipangabay siya. [21] Gani nagsiling si Jesus sa iya, "Ano ang imo gusto?" Nagsabat ang
asawa ni Zebedeo, "Kon mahimo, kon maghari ka na, papungkuon mo ang akon duha ka anak sa imo kilid;
ang isa sa tuo kag ang isa sa wala." [22] Pero ginsabat sila ni Jesus nga nagasiling, "Wala kamo makahibalo
kon ano ang inyo ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga madali ko na lang
antuson?" Nagsiling sila, "Huo, masarangan namon." [23] Nagsiling si Jesus sa ila, "Masarangan ninyo gani,
pero indi ako ang nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo ukon sa akon wala. Kay may yara na nga
gintigan-an sini ang akon Amay."

[24] Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo, naakig gid sila sa mag-utod.
[25] Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, "Nahibaluan ninyo nga ang mga manugdumala sa sini
nga kalibutan may gahom sa ila mga sinakpan kag pagusto lang sila kon ano ang ila himuon sa ila. [26] Pero
indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin gamhanan, dapat siya mangin
suluguon ninyo. [27] Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin ulipon siya sang
tanan. [28] Bisan pa gani ako nga Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan agod alagaran kundi
mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi agod matubos ang madamo nga mga tawo."

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag
(Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

[29] Sang nagapaguwa na sila ni Jesus sa Jerico madamo nga mga tawo ang nagsunod sa iya. [30] Karon,
may duha didto ka bulag nga nagapungko sa higad sang dalan. Nabatian nila nga nagaagi si Jesus, gani
nagsinggit sila, "Ginoo, nga kaliwat ni David,[a] kaluoyi kami!" [31] Ginsaway sila sang mga tawo nga
maghipos. Pero gintuduhan pa gid gani nila singgit, "Ginoo, nga kaliwat ni David, kaluoyi kami!"
[32] Nagpundo si Jesus, gintawag niya sila kag ginpamangkot, "Ano ang inyo gusto nga himuon ko sa inyo?"
[33] Nagsabat sila, "Ginoo, gusto namon nga makakita!" [34] Naluoy si Jesus sa ila, gani gintandog niya ang ila
mga mata, kag sa gilayon nakakita sila. Dayon nagsunod sila sa iya.

Chapter 21

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

[1] Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa baryo sang Betfage nga sakop sang
Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka mga sumulunod. [2] Nagsiling siya sa ila,
"Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita kamo nga asno nga nahigot kag
yara man ang iya tinday. Hubari ninyo kag dalha diri sa akon. [3] Kon may magpamangkot sa inyo, sabta
ninyo, 'Kinahanglan ini sang Ginoo,' kag ipadala niya dayon sa inyo."

[4] Ini natabo agod matuman ang ginhambal sang propeta:

[5] "Sugiri ninyo ang mga taga-Sion nga yari na ang ila hari.

Mapinaubuson siya, kag nagaabot siya nga nagasakay sa tinday nga asno!"

[6] Gani naglakat ang duha ka sumulunod kag gintuman nila ang sugo ni Jesus. [7] Gindala nila ang asno
upod ang tinday didto kay Jesus. Ginhapinan nila ini sang ila bayo kag ginsakyan dayon ni Jesus. [8] Madamo
nga mga tawo ang nagtipon didto. Ginhumlad nila ang ila bayo sa dalan. Ang iban nagtapas sang mga
sanga sang mga kahoy kag ginladlad ini sa dalan.[b] [9] Nagsinggit ang mga tawo nga nagauna kag ang
nagasunod sa iya, "Dayawon ta ang kaliwat ni David![c] Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala![d]
Dayawon ta ang Dios!"

[10] Sang pag-abot ni Jesus sa Jerusalem nagkinagula[e] ang mga tawo didto. Nagsiling sila, "Sin-o bala
ang tawo nga ina?" [11] Nagsabat ang mga tawo nga kaupod ni Jesus, "Amo ini ang propeta nga si Jesus nga
taga-Nazaret nga sakop sang Galilea." f4 10 nagkinagula: *sa iban nga Visaya,* nagkinagubot

[a] 30 kaliwat ni David: *ang buot silingon, ginakilala nila nga manunubli si Jesus sang ginharian ni David.*
[b] 8 *Ginhimo nila ini bilang pagpadungog kay Jesus.*
[c] 9 *Tan-awa ang 20:30*
[d] 9 ang iya pinadala: *sa literal*, ang nagakari sa ngalan sang Ginoo.
[e] 32 *Ini nagapamatuod nga ang mga napatay mabanhaw.*

Nagsulod si Jesus sa Templo
(Mc. 11:15:19; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

[12] Nagsulod si Jesus sa templo kag gintabog niya ang mga tawo nga nagapamakal kag nagabaligya
didto. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ang mga pulungkuan
sang mga manugbaligya sang mga pating nga inughalad. [13] Nagsiling siya sa ila, "Nagasiling ang Dios sa
Kasulatan, 'Ang akon balay dapat tawgon nga balay nga palangamuyuan'; pero ginahimo ninyo nga
palanaguan sang mga tulisan!"

[14] May mga bulag kag mga lupog nga nagpalapit sa iya didto sa templo kag gin-ayo niya sila. [15] Naakig
ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan sang makita nila ang
makatilingala nga mga butang nga iya ginahimo kag sang mabatian nila ang mga kabataan didto sa templo
nga nagasinggit, "Dayawon ang manunubli sang ginharian ni David!" [16] Gani nagsiling sila kay Jesus,
"Nabatian mo man bala ang ila ginasiling?" Nagsabat si Jesus, "Huo. Ngaa, wala bala kamo kabasa sa
Kasulatan nga nagasiling nga bisan ang magagmay nga mga bata ginatudluan sang Dios nga magdayaw sa
iya?" [17] Dayon ginbayaan sila ni Jesus. Nagguwa siya sa siyudad sang Jerusalem kag nagpa-Betania kag
didto nagtulog.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mc. 11:12-14; 20-24)

[18] Pagkaaga, sang nagapabalik na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem gin-gutom siya. [19] Karon, may
nakita siya nga kahoy nga higera sa higad sang dalan. Gani ginpalapitan niya ini, pero wala siya sing may
nakita nga bunga kundi mga dahon lang. Nagsiling siya dayon sa kahoy, "Halin karon indi ka na gid
makapamunga!" Kag gilayon nalaya ang higera. [20] Sang makita ini sang iya mga sumulunod natingala gid
sila. Nagsiling sila, "Ngaa nalaya gilayon ang higera?" [21] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang matuod, kon may
pagtuo kamo kag wala nagaduhaduha, mahimo man ninyo ang ginhimo ko sa kahoy nga higera. Kag indi
lang ina kundi makasiling kamo bisan pa sa sini nga bukid, 'Maghalin ka kag magsaylo sa dagat,' kag
matabo ina. [22] Ang bisan ano nga inyo pangayuon sa inyo pangamuyo mabaton gid ninyo, kon nagatuo
kamo."

Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)

[23] Nagsulod liwat si Jesus sa templo kag nagpanudlo sa mga tawo. May manugdumala didto nga mga
pari kag mga manugdumala sang mga Judio nga nagpalapit sa iya kag nagpamangkot, "Ano bala ang imo
awtoridad sa paghimo sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo? Sin-o ang naghatag sa imo sang
sini nga awtoridad?" [24] Nagsabat si Jesus sa ila, "Mamangkot man ako sa inyo. Kag kon masabat ninyo ini,
sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa paghimo sini nga mga butang. [25] Kay sin-o bala
naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios bala ukon sa tawo?" Nagbinaisay sila kon ano ang
ila isabat. Siling nila, "Kon magsiling kita nga 'Halin sa Dios,' masiling siya, 'Ti ngaa wala kamo nagpati
kay Juan?' [26] Pero kon magsiling kita nga 'Halin sa tawo,' delikado kita sa mga tawo kay nagapati sila nga si
Juan propeta sang Dios." [27] Gani nagsabat sila kay Jesus, "Wala kami makahibalo." Dayon nagsiling si
Jesus sa ila, "Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang."

Ang Paanggid Parte sa Duha Ka Mag-utod nga Lalaki

[28] Nagsiling liwat si Jesus sa ila, "Suno sa inyo hunahuna, ano ang buot silingon sini? May isa ka tawo
nga may duha ka anak nga lalaki. Ginkadtuan niya ang magulang kag ginsilingan, 'Toto, magkadto ka
karon sa aton talamnan sang ubas kag mag-obra.' [29] Nagsabat siya, 'Indi ako!' Pero sang ulihi nagbaylo ang
iya hunahuna kag nagkadto siya sa ila talamnan kag nag-obra. [30] Nagkadto man ang amay sa manghod kag
ginsilingan man niya siya pareho sang iya ginsiling sa magulang. Nagsabat ang manghod, 'Huo, tay,' pero
wala siya nagtuman. [31] Ti, diin sa duha ang nagtuman sang sugo sang iya amay?" Nagsabat sila, "Ang
magulang." Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, nauna pa sa inyo nga nagapasakop sa paghari sang

Dios ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya sang ila dungog. [32] Kay si Juan
nga manugbautiso nagkadto diri kag nagtudlo sa inyo sang husto nga paagi agod mangin matarong kamo sa
atubangan sang Dios, pero wala kamo nagpati sa iya. Ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga babayi
nga nagbaligya sang ila dungog nagpati sa iya. Kag bisan nakita ninyo ini, wala gid kamo nagbag-o sang
inyo hunahuna kag nagpati sa iya."

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

[33] Nagsiling si Jesus sa ila, "Pamatii ninyo ang isa pa gid ka paanggid. May isa ka tawo nga may duta
nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya ini, kag nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato
para pulugaan sang ubas. Nagpatindog man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos ginpaagsahan niya ang
iya talamnan kag naglakat sa malayo nga lugar. [34] Sang tion na sang pagpamupo sang ubas, ginsugo niya
ang iya mga suluguon sa mga agsador sa pagkuha sang iya parte sa patubas. [35] Pag-abot didto sang mga
suluguon, ginpangdakop sila sang mga agsador. Ginbunal nila ang isa, ginpatay ang isa, kag ginbato pa gid
nila ang isa. [36] Pagkatapos sadto nagsugo ang tag-iya sang madamo pa gid nga mga suluguon sang sa nauna.
Pero amo man gihapon ang ginhimo sa ila. [37] Sang ulihi ginpadala niya ang iya anak. Naghunahuna siya
nga tahuron nila ang iya anak. [38] Pero pagkakita sang mga agsador nga ang iya anak na ang nag-abot,
nagsiling sila, 'Yari na ang manunubli. Dali, patyon ta agod mangin aton ang iya palanublion.' [39] Gani
gindakop nila siya kag gindala didto sa guwa sang talamnan kag ginpatay."

[40] Dayon nagsiling si Jesus, "Kon magbalik ang tag-iya sang talamnan, ano bala ang iya himuon sa
sadto nga mga agsador?" [41] Nagsabat sila, "Pamatyon niya yadtong malain nga mga agsador kag indi gid
niya pagkaluoyan. Dayon paagsahan niya ang iya talamnan sa mga agsador nga magahatag sang iya parte
sa kada patubas." [42] Nagsiling pa si Jesus sa ila, "Wala bala ninyo mabasahi ang ginasiling sa Kasulatan?

'Ang bato nga ginsikway sang mga panday

amo gid ang nangin pundasyon nga bato.

Amo ini ang ginhimo sang Ginoo,

kag makatilingala ini sa aton!' "

[43] Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Amo ini nga ang ginharian sang Dios kuhaon sa inyo kag ihatag sa mga
tawo nga nagatuman sang iya mga ginapahimo. [[44] Ang bisan sin-o nga mahulog sa sini nga bato mabali,
pero ang mahulugan sang amo nga bato madugmok gid.]"

[45] Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kag mga Pariseo sang mga paanggid ni Jesus, nahangpan
nila nga sila ang iya ginatumod. [46] Gani gusto na gid nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga
tawo tungod kay ginakilala nila nga propeta si Jesus.

Chapter 22

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Lu. 14:15-24)

[1] Nagtudlo liwat si Jesus sa ila paagi sa paanggid. [2] Nagsiling siya, "Ang paghari sang Dios pareho sa
natabo sa isa ka hari nga nagpreparar sang punsyon para sa kasal sang iya anak nga lalaki. [3] Ginsugo niya
ang iya mga suluguon nga tawgon na ang mga tawo nga iya ginpang-imbitar. Pero ang mga inimbitar indi
magtambong. [4] Ginsugo naman niya ang iban pa gid nga mga suluguon. Siling niya, 'Silingon ninyo ang
mga ginpang-imbitar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga sapat nga akon ginpatambok
kag preparado na ang pagkaon. Gani magkadto na sila diri kag magpamunsyon.' [5] Pero ang mga tawo nga
ginpang-imbitar wala nagsapak. Ang isa nagkadto sa iya uma, kag ang isa sa iya negosyo. [6] Ang iban iya,

gindakop nila ang mga ginsugo sang hari, ginpasipalahan nila kag ginpatay. [7] Gani naakig gid ang hari.
Ginsugo niya ang iya mga soldado nga pamatyon ang nagpamatay sang iya mga suluguon kag sunugon ang
ila banwa. [8] Dayon gintawag niya ang iya mga suluguon kag nagsiling, "Ang punsyon sa kasal sang akon
anak preparado na, ugaling ang mga ginpang-imbitar indi takos. [9] Gani kadto na lang kamo sa mga karsada
nga may madamo nga nagaagi kag imbitara ninyo ang tanan nga inyo masugata." [10] Naglakat ang mga
suluguon kag nagkadto sa mga karsada, kag ang tanan nga ila nasugata maayo ukon malain man
ginpang-imbitar nila. Kag napuno sang tawo ang kalan-an sa punsyon.

[11] Sang ulihi nagsulod ang hari kay gusto niya nga makita ang mga bisita. May nakita siya didto nga isa
ka tawo nga wala nakailis sang bayo nga para sa punsyon. [12] Gani nagsiling ang hari sa iya, "Amigo, ngaa
nakasulod ka diri nga wala nakasuksok sang bayo nga para sa punsyon?" Pero ang tawo wala gid nagtingog
kay wala siya sang isabat. [13] Dayon nagsiling ang hari sa iya mga suluguon, "Gapusa ninyo ang iya kamot
kag tiil kag ihaboy didto sa guwa sa madulom. Didto magahibi siya kag magabagrot ang iya ngipon."
[14] Pagkatapos nagsiling si Jesus, "Madamo ang ginatawag sang Dios sa iya ginharian, pero diutay lang ang
mga ginapili nga makasulod."

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

[15] Naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila madakop si Jesus paagi sa iya
ginapanghambal. [16] Dayon ginsugo nila ang iban sang ila mga sumulunod kag ang pila ka miembro sang
partido ni Herodes. Nagpamangkot sila kay Jesus, "Manunudlo, nahibaluan namon nga matuod ang imo
ginasugid. Ginatudlo mo ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo. Kag wala ka
nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o pa sila. [17] Ano bala sa imo, husto bala nga kita nga mga Judio
magbayad sang buhis sa Emperador sang Roma ukon indi?" [18] Nahibaluan ni Jesus ang ila tuyo nga malain.
Gani nagsiling siya sa ila, "Mga hipokrito! Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon paagi sa sini nga
pamangkot? [19] Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta nga ginagamit sa pagbayad sang buhis." Kag ginpakita
nila ang kuwarta. [20] Nagsiling si Jesus sa ila, "Kay sin-o bala ini hitsura kag ngalan?" [21] Nagsabat sila, "Iya
sang Emperador." Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya sang
Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios." [22] Pagkabati nila sang sabat ni Jesus natingala gid sila. Gani
ginbayaan na lang nila siya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

[23] Sa amo man nga adlaw may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala nagapati
nga may pagkabanhaw. Nagpamangkot sila, [24] "Manunudlo, nagsiling si Moises nga kon mapatay ang lalaki
nga wala sila bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo agod makapabata siya
para sa iya utod nga napatay. [25] Karon, may pito diri anay ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan
nagpangasawa, kag napatay nga wala sang bata. Gani ang balo ginpangasawa sang madason nga utod. [26] Ini
siya napatay man nga wala sila sang bata. Gani ginpangasawa naman sang ikatlo kag amo man ang natabo
sa iya kag sa tanan nga mag-ulutod hasta sa ikapito. [27] Sang ulihi ang babayi napatay man. [28] Karon, kon
mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya asawa, kay sila tanan nagpangasawa sa iya?"

[29] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sala gid kamo, kay wala kamo nakaintiendi sang Kasulatan kag sang
gahom sang Dios. [30] Sa adlaw sang pagkabanhaw, ang mga tawo indi na mag-asawahay tungod nga pareho
na sila sang mga anghel sa langit. [31] Kon parte sa pagkabanhaw, wala bala kamo nakabasa sang ginsiling
sang Dios sa inyo nga [32] 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, kag ang Dios ni Jacob'? Karon, ang

Dios indi Dios sang mga patay, kundi Dios sang mga buhi."[a] [33] Pagkabati sadto sang mga tawo natingala
gid sila sang iya pagpanudlo.

Ang Labing Importante nga Sugo
(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

[34] Pagkabati sang mga Pariseo nga ang mga Saduceo wala gid sing may mahimo kay Jesus, nagtipon
sila liwat kag nagpalapit sa iya. [35] Isa sang mga manunudlo sang Kasuguan ang nagpamangkot kay Jesus sa
pagdakop-dakop sa iya. [36] Siling niya, "Manunudlo, ano gid bala ang labing importante nga sugo sa
Kasuguan?" [37] Nagsabat si Jesus sa iya, " 'Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga
tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, kag sa bug-os mo nga hunahuna.' [38] Amo ini ang labing importante nga
sugo sa tanan. [39] Kag ang madason nga labing importante kaangay man sini, 'Higugmaon mo ang imo
kapareho pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.' [40] Ang tanan nga kasuguan nga ginsulat ni
Moises kag sang mga propeta napasad sa sining duha ka sugo."

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)

[41] Sa wala pa nagbululag ang mga Pariseo, nagpamangkot si Jesus sa ila, [42] "Ano bala ang inyo
pagkilala sa Cristo? Kay sin-o bala siya kaliwat?" Nagsabat sila, "Kay David." [43] Dayon nagsiling si Jesus
sa ila, "Kon kaliwat siya ni David, ngaa si David nga gintuytuyan sang Espiritu *Santo* nagtawag sa iya nga
Ginoo? Kay nagsiling siya,

[44] 'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,

Pungko diri sa akon tuo

hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'

[45] Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat lang ni David?" [46] Wala gid sing
may nakasabat kay Jesus sa iya pamangkot. Halin sadto wala na gid sing may nangahas nga magpamangkot
sa iya.

Chapter 23

Mag-andam sa mga Pariseo kag mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mc. 12:38-39; Lu. 11:43, 46; 20:45-46)

[1] Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo kag sa iya mga sumulunod. [2] Siling niya, "Ang mga
manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo amo ang ginsaligan nga magsaysay sang Kasuguan ni Moises.
[3] Gani tumana ninyo ang ila ginatudlo sa inyo, pero indi kamo magsunod sang ila ginahimo tungod kay lain
ang ila ginahimo sang sa ila ginahambal. [4] Nagahimo sila sang mga mabudlay nga mga pagsulundan para sa
mga tawo, pero wala sila nagabulig bisan diutay lang agod matuman ang ila ginsugo. [5] Ang tanan nga
ginahimo nila pakita-kita lang sa mga tawo. Ginapalapad nila ang mga kahon-kahon nga bulutangan sang
mga ginpili nga mga pulong halin sa Kasulatan nga ila ginabugkos sa ila agtang kag sa ila butkon. Kag
ginapalaba pa nila ang mga gaway-gaway sa punta sang ila mga bayo agod silingon nga sila mga diosnon.
[6] Sa mga punsyon kag sa mga simbahan, gusto gid nila nga magpungko sa mga pulungkuan nga para sa
mga dungganon. [7] Sa mga lugar nga ginatipunan sang mga tawo, gusto nila nga tahuron sila kag tawgon nga
mga 'Manunudlo.' [8] Pero kamo inyo, indi dapat magpatawag nga 'Manunudlo,' kay mag-ulutod kamo kag
isa lang ang inyo manunudlo. [9] Indi man kamo magtawag 'Amay' sa bisan kay sin-o diri sa duta, kay isa
lang gid ang inyo Amay, ang Amay nga yara sa langit. [10] Kag indi kamo magpatawag, 'Agalon,' kay isa lang

[a] 26 Tinlui...matinlo man: *buot silingon,* Dapat mangin matinlo ang inyo mga hunahuna, kag mangin matinlo man ang inyo mga ginahimo kag ginahambal.

ang inyo agalon kag siya amo ang Cristo. [11] Kon sin-o sa inyo ang nagaalagad sa iya kaupod amo ang labaw
sa tanan. [12] Ang nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson sang Dios. Pero ang nagapaubos sang iya
kaugalingon pataason sang Dios."

Ginapakamalaot sang Dios ang Ila Pagkahipokrito
(Mc. 12:40; Lu. 11:39-42, 44, 52; 20-47)

[13] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo nga magpasakop sa paghari sang Dios. Kamo mismo
indi magpasakop, kag ginapunggan pa ninyo ang mga tawo nga nagatinguha nga magpasakop.

[14] ["Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang. Ginaubos ninyo kuha ang mga pagkabutang sang mga babayi nga balo, kag
ginatabon-tabunan lang ninyo ang inyo ginahimo paagi sa inyo malawig nga mga pagpangamuyo. Gani
mas dako ang silot nga inyo pagabatunon!]

[15] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang! Ginalibot ninyo ang bug-os nga kalibutan agod makomberter ninyo ang bisan isa lang ka
tawo sa inyo pagtuo. Pero kon makomberter na ninyo ginahimo ninyo siya nga sobra pa sa inyo kalain kag
bagay gid sa impyerno. [16] Kaluluoy kamo nga mga bulag nga manugtuytoy. Nagatudlo kamo nga 'kon ang
tawo magsumpa sa templo, indi kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa siya
sa bulawan didto sa templo, kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.' [17] Buang-buang kag bulag
kamo. Diin ang mas importante, ang bulawan ukon ang templo nga nagapabalaan sa bulawan? [18] Nagatudlo
man kamo nga 'kon ang tawo magsumpa sa altar, indi kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa.
Pero kon magsumpa siya sa halad nga yara sa altar kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.'
[19] Mga bulag gid kamo! Diin ang mas importante, ang halad ukon ang altar nga nagapabalaan sa halad?
[20] Amo ina nga kon ang tawo magsumpa sa altar, nagasumpa siya sa altar kag sa tanan nga halad sa altar.
[21] Kag kon ang tawo magsumpa sa templo, nagasumpa siya sa templo kag sa Dios nga nagapuyo didto.
[22] Kag kon ang tawo magsumpa sa langit, nagasumpa siya sa trono sang Dios, kag sa Dios nga nagapungko
didto.

[23] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang. Nagahatag kamo sa Dios sang inyo ikanapulo bisan sa mga panakot sa pagkaon, pero wala
ninyo ginasunod ang mas importante nga mga sugo parte sa matarong nga pagkabuhi, pagkamaluluy-on,
kag pagkamasaligan. Dapat kamo maghatag sang inyo ikanapulo pero indi ninyo pagpabay-an ang mas
importante nga mga sugo. [24] Bulag gid kamo nga mga manunudlo. Sa sining ginahimo ninyo pareho lang
nga nagasala kamo sang sapat-sapat sa inyo ilimnon, pero ginatulon ninyo ang mas dako pa gid nga sapat.

[25] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang! Kay ginahugasan ninyo ang guwa sang tasa kag pinggan suno sa inyo seremonya pero sa
sulod sang inyo tagipusuon tama kamo kahigko kag kadalok. [26] Bulag kamo nga mga Pariseo! Tinlui ninyo
anay ang sa sulod nga bahin sang tasa kag pinggan, kag ang sa guwa mangin matinlo man.[a]

[27] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang! Pareho kamo sa mga lulubngan nga ginpintahan sang puti kag matahom tulukon sa guwa,
pero sa sulod tama kabaho kag pulos lang tul-an sang patay. [28] Pareho gid kamo sina kay kon tulukon kamo
sang mga tawo daw husto man ang inyo ginahimo pero ang matuod, pulos pakita-kita lang, kay sa sulod
sang inyo tagipusuon malaot gid kamo.

[a] 31 *bilang kaliwat napanubli nila ang ila malain nga ugali.*

Gintagna ni Jesus nga Silutan Sila
(Lu. 11:47-51)

[29] "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo. Ang inyo pagtuo sa Dios
pakita-kita lang! Nagahimo kamo kag nagapatahom sang lulubngan sang mga matarong kag mga propeta,
[30] kag nagasiling kamo, 'kon buhi kami sang tiyempo sang amon mga katigulangan, wala kami magpatay
sang mga propeta pareho sang ila ginhimo.' [31] Gani, ginaako ninyo nga mga kaliwat kamo sang mga tawo
nga nagpamatay sang mga propeta.[a] [32] Sige, tapusa ninyo ang ginsuguran sang inyo mga katigulangan!
[33] Pareho kamo sang mga man-og, mga kaliwat kamo sang mga dalitan nga mga man-og. Indi gid kamo
makapalagyo sa silot sa impiyerno. [34] Gani pamati kamo! Magapadala ako sa inyo sang mga propeta kag
maalam nga mga tawo kag mga manunudlo. Ang iban sa ila pamatyon ninyo. Ipalansang ninyo sila sa krus.
Kag ang iban hanuton ninyo sa inyo mga simbahan. Kag kon bisan diin nga lugar sila magpalagyo lagson
ninyo. [35] Amo ina nga silutan kamo sa inyo pagpamatay sa tanan nga mga tawo nga matarong halin kay
Abel hasta kay Zacarias nga anak ni Baraquias, nga inyo ginpatay sa tunga sang templo kag sang altar. [36] Sa
pagkamatuod, kamo nga mga tawo sa tiyempo nga ini amo ang manabat sa sining tanan nga mga sala."

Ang Gugma ni Jesus sa mga Taga-Jerusalem
(Lu. 13:34-35)

[37] "Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay ang mga propeta sang Dios
nga ginpadala sa inyo? Dugay na ang akon handom nga tipunon ko kamo kag atipanon pareho sang munga
nga nagaatipan sang iya mga piso sa idalom sang iya mga pakpak, pero indi kamo gusto sini! [38] Karon,
bahala kamo sa inyo kaugalingon. [39] Kay indi na gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot sang adlaw nga
magasiling kamo, 'Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala.' "

Chapter 24

Gintagna ni Jesus nga Maguba ang Templo
(Mc. 13:1-2; Lu. 21:5-6)

[1] Nagguwa si Jesus sa templo kag samtang nagalakat siya nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod kag
gintudlo nila sa iya ang templo. [2] Nagsiling si Jesus sa ila, "Tan-awa ninyo ini tanan. Sa pagkamatuod,
magakalaguba ini kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw."

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

[3] Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod
nga silahanon lang. Nagsiling sila, "Sugiri kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginsiling? Kag
ano bala ang mga tanda nga ikaw madali na lang magbalik diri kag matapos na ang ini nga tiyempo?"

[4] Nagsabat si Jesus sa ila, "Mag-andam kamo nga wala sing may makapatalang sa inyo. [5] Kay madamo
ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kay magasiling sila nga sila amo ang Cristo, kag madamo
ang ila mapatalang. [6] Makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo nga didto sa
malayo nagagira man. Pero indi kamo magkahadlok. Kinahanglan gid nga matabo ini, pero indi pa ini ang
katapusan. [7] Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. May magaabot nga mga
gutom kag mga linog sa nagkalain-lain nga mga lugar. [8] Ini tanan umpisa pa lang sang mga kabudlayan nga
magaabot.

[9] "Sa sina nga mga inadlaw dumtan kamo sang mga tawo tungod nga kamo akon mga sumulunod.
Dakpon nila kamo kag itugyan sa mga tawo agod silutan kag ang iban sa inyo pagapatyon. [10] Kag kon
mag-abot na ang mga paghingabot, madamo ang magatalikod sa ila pagtuo. Dumtan nila kag traiduran ang

[a] 26 'Yara siya sa sulod': *siguro ang buot silingon, yara siya upod sa iya sekreto nga grupo.*

ila kapareho nga mga tumuluo. [11] Magaguwa ang indi matuod nga mga propeta *sang Dios* kag madamo ang
ila patalangon. [12] Kag tungod sang pagdugang sang kalautan, ang gugma sang madamo nga mga tumuluo
magalas-ay. [13] Pero ang nagapadayon hasta sa katapusan maluwas. [14] Kag sa wala pa magaabot ang
katapusan, iwali sa bug-os nga kalibutan ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios agod makahibalo
ang tanan nga mga tawo."

Ang Makangilil-ad nga Kalaglagan
(Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)

[15] Ang propeta nga si Daniel nagtagna parte sa makangilil-ad nga kalaglagan. (Ang nagabasa sining
tagna mag-intiendi gid kon ano ang buot silingon sini.) Kag kon makita ninyo ini nga yara na sa balaan nga
lugar, [16] kamo nga yara sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran. [17] Ang tawo nga matabuan nga yara sa
guwa sang iya balay indi na magsulod sa pagkuha sang iya pagkabutang. [18] Ang matabuan nga yara sa iya
uma indi na dapat magpauli sa pagkuha sang iya bayo. [19] Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga
nagapatiti sa sina nga mga inadlaw tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo. [20] Magpangamuyo kamo
nga ang inyo pagpalagyo indi matabo sa tigtulugnaw ukon sa Adlaw nga Inugpahuway. [21] Kay sa sina nga
tiyempo magaabot ang kalalat-an nga wala pa gid matabo halin sang una kag wala sing may matabo pa nga
pareho sina hasta san-o. [22] Kon wala ginpalip-ot sang Dios ina nga mga inadlaw nga magaabot, wala gid
sing may mabilin nga tawo. Pero tungod sang iya kaluoy sa iya mga pinili, palip-uton sang Dios ina nga
mga inadlaw.

[23] "Gani kon may magsiling sa inyo, 'Yari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!' indi kamo magpati. [24] Kay
magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod nga mga propeta *sang Dios*. Magahimo
sila sang mga milagro kag mga makatilingala nga mga butang sa katuyuan nga patalangon, kon mahimo,
bisan pa ang mga pinili sang Dios. [25] Gani tandai gid ninyo ini! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga
mga butang sa wala pa matabo.

[26] "Gani kon may mga tawo nga magsiling sa inyo, 'Si Cristo ato sa kamingawan,' indi kamo magkadto
didto. Kag kon may magsiling, 'Yara siya sa sulod,'[a] indi gid kamo magpati. [27] Kay kon ako nga Anak sang
Tawo magbalik na, makakita ang tanan tungod kay mangin pareho ini sa kilat nga sa diin ang iya kirab
makita halin sa sidlangan hasta sa nakatundan.

[28] "May hulubaton nga nagasiling, 'Kon diin ang patay nga lawas, didto nagatipon ang mga uwak.' "

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mc. 13:24-27; Lu. 21:25-28)

[29] "Pagkatapos sang mga kalalat-an sa sina nga tiyempo, ang adlaw magadulom, ang bulan indi na
magsanag, kag ang mga bituon magakalahulog. Ang mga butang[b] sa langit pagapatalangon sa ila kinaandan
nga alagyan. [30] Dayon ako nga Anak sang Tawo makita sa langit nga nagabalik sa kalibutan. Kag ang tanan
nga tawo sa kalibutan magahibi kon makita nila ako sa mga panganod nga nagaabot nga may gahom nga
nagasilak gid. [31] Sa mabaskog nga tunog sang trumpeta suguon ko ang akon mga anghel sa pagtipon sang
akon mga pinili nga mga tawo halin sa tanan nga lugar sang kalibutan."

Ang Kahoy nga Higera
(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)

[32] "Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga sanga nagapanalingsing na,
mahibaluan ninyo nga madali na lang ang tig-ilinit. [33] Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga
nagakalatabo na ini tanan nga mga butang nga akon ginasugid sa inyo, mahibaluan ninyo nga madali na
lang ako mag-abot. [34] Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga mga butang sa wala pa mapatay ang

[a] 29 butang: *literally* gahom.
[b] 51 kag grabe ang silot nga iya agumon: *sa literal,* kag tadtaron siya.

mga tawo sa sini nga tiyempo. [35] Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid
mahimo nga indi matuman."

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus
(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)

[36] "Kon parte sa adlaw kag oras sang akon pag-abot, wala gid sing may nakahibalo bisan ang mga
anghel sa langit ukon ako nga Anak sang Dios, kundi ang Amay gid lang. [37] Ang himuon sang mga tawo sa
tiyempo nga ako nga Anak sang Tawo mabalik mangin pareho sa ginhimo sang mga tawo sa tiyempo ni
Noe. [38] Kay sa wala pa mag-abot ang anaw wala sila sing iban nga ginahunahuna kundi ang pagpagusto
kaon, inom, kag pag-asawahay hasta sa adlaw nga si Noe nagsulod sa arka. [39] Wala gid sila kahibalo kon
ano ang matabo hasta nag-abot ang anaw kag nagkalalumos sila tanan. Pareho man sini ang matabo kon
ako nga Anak sang Tawo mag-abot. [40] Sa sina nga mga inadlaw mahimo nga may matabuan nga duha ka
lalaki nga nagaobra sa talamnan; ang isa kuhaon kag ang isa mabilin. [41] May duha ka babayi nga
nagagaling; ang isa kuhaon kag ang isa mabilin. [42] Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon
san-o magaabot ang inyo Ginoo. [43] Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras sa
gab-i maabot ang makawat, sigurado nga magbantay siya agod indi makasulod ang makawat sa iya balay.
[44] Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginahunahuna, maabot ako nga Anak sang Tawo."

Ang Suluguon nga Masaligan
(Lu. 12:41-48)

[45] "Ang masaligan kag maalam nga suluguon amo ang ginapili sang agalon nga magdumala sa iya
kaupod nga mga suluguon. Siya ang nagahatag sa ila sang ila pagkaon sa husto nga oras. [46] Bulahan yadto
nga suluguon nga sa pagbalik sang iya agalon maabtan siya nga nagahimo sang iya buluhaton. [47] Sigurado
gid nga padumalahon siya sang iya agalon sa tanan niya nga pagkabutang. [48] Pero kaluluoy ang indi maayo
nga suluguon nga sa paglakat sang iya agalon magahunahuna siya nga madugay pa siya magbalik, [49] gani
magasugod siya sa pagpamintas sa iya kaupod nga mga suluguon kag magaupod kaon kag inom sa mga
palahubog. [50] Magaabot ang iya agalon sa oras nga wala gid niya ginahunahuna [51] kag grabe ang silot nga
iya agumon.[a] Ibutang siya sa isa ka lugar upod sa mga hipokrito. Didto may paghinibi kag pagbinagrot sang
mga ngipon."

Chapter 25

Ang Paanggid Parte sa Napulo ka mga Dalaga

[1] "Pag-abot sang sina nga adlaw,[b] mapaanggid ang paghari sang Dios sa napulo ka mga dalaga nga
nagadala sang ila mga suga kay masugata sila sa nobyo nga kalaslon. [2] Ang lima sa ila indi mainandamon
kag ang lima mainandamon. [3] Ang lima ka indi mainandamon nagdala sang ila mga suga, ugaling wala sila
nagdala sang reserba nga lana agod nga kon maubos ang lana sa ila suga may inugtughong pa sila. [4] Ang
mga dalaga nga mainandamon nagdala man sang ila mga suga kag nagdala pa gid sang reserba nga lana.
[5] Kag tungod nga madugay mag-abot ang nobyo gintuyo sila kag natulugan sila tanan.

[6] "Sang tungang gab-i na may nagsinggit, 'Yari na ang nobyo! Dali kamo, sugataa ninyo siya.' [7] Ang
napulo ka mga dalaga nagbugtaw kag ginpreparar nila ang ila mga suga. [8] Dayon ang mga dalaga nga indi
mainandamon nagsiling sa mga mainandamon, 'Hatagi kami sang inyo lana kay nagapiraw na ang amon
suga.' [9] Nagsabat sila, 'Indi mahimo, kay kon hatagan namon kamo pareho kita nga kulangon. Magkadto na
lang kamo sa mga tiyanggi kag magbakal sang para sa inyo. [10] Paghalin nila agod magbakal sang lana amo

[a] 1 pag-abot sang sina nga adlaw: *siguro ang buot silingon, ang pagbalik sang Ginoong Jesus. Tan-awa ang bersikulo 24:36.*
[b] 7 *siguro ginhimo niya ini bilang pagpadungog kay Jesus.*

man ang pag-abot sang nobyo. Ang lima nga nakapreparar nag-upod sa iya sa punsyon. Pagsulod nila,
ginsiraduhan dayon ang puwertahan.

[11] "Dugay-dugay nag-abot man ang lima ka mga dalaga nga nagbakal sang lana, kag nagpanawag, 'Sir,
sir, pasudla kami.' [12] Pero nagsabat ang nobyo, 'Wala ako makakilala sa inyo.' " [13] Dayon nagsiling si Jesus,
"Amo ina nga kinahanglan gid nga magbantay kamo kay wala gid kamo makahibalo kon san-o nga adlaw
ukon oras ako maabot."

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Suluguon
(Lu. 19:11-27)

[14] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Ang paghari sang Dios pareho sa isa ka tawo nga manuglakat sa iban nga
lugar. Gani gintawag niya ang iya mga suluguon kag gintugyan sa ila ang iya kuwarta agod inegosyo nila.
[15] Ang kada isa sa ila ginhatagan niya suno sa ila masarangan sa pagnegosyo. Ang isa ginhatagan niya sing
5,000, ang isa 2,000, kag ang isa pa gid ginhatagan niya sing 1,000. Dayon naglakat siya. [16] Ang suluguon
nga nakabaton sang 5,000 nagnegosyo dayon kag nakaganansya siya sing 5,000. [17] Amo man ang ginhimo
sang nakabaton sang 2,000, kag nakaganansya siya sing 2,000. [18] Pero ang nakabaton sang 1,000 naglakat
kag nagkutkot sa duta, kag ginlubong niya ang kuwarta nga ginhatag sang iya agalon agod inegosyo.

[19] "Sang ulihi nagbalik ang ila agalon kag gintawag niya ang iya mga suluguon agod magsuma sila
sang iya kuwarta nga ginpanegosyo sa ila. [20] Ang suluguon nga nakabaton sing 5,000 nagpalapit kag
ginhatag niya sa iya agalon ang 5,000 nga kapital pati ang 5,000 nga iya ganansya. Nagsiling siya, 'Indi
bala ginhatagan mo ako sang 5,000? Ti ari ang sa akon. Nakaganansya pa gid ako sing 5,000.' [21] Kag
nagsiling ang iya agalon, 'Maayo ka nga suluguon! Masaligan ka! Kag tungod nga masaligan ka kag maayo
magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali,
magkalipay ka upod sa akon!' [22] Ang suluguon nga nakabaton sing 2,000 nagpalapit man. Nagsiling siya sa
iya agalon, 'Indi bala nga ginhatagan mo ako sing 2,000? Ari, nakaganansya man ako sing 2,000!'
[23] Nagsiling ang iya agalon sa iya, 'Maayo ka nga suluguon! Masaligan ka! Kag tungod nga masaligan ka
kag maayo magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga
kantidad. Dali, magkalipay ka upod sa akon!' [24] Nagpalapit man ang suluguon nga nakabaton sing 1,000.
Nagsiling siya, 'Nahibaluan ko nga mapintas ka kag wala kaluoy nga tawo, kay ginakuha mo ang ganansya
sang iban nga nagpangabudlay. [25] Gani ginhadlukan ako. Amo ina nga ginlubong ko na lang sa duta ang
imo kuwarta. Yari ang imo kuwarta.' [26] Nagsiling ang iya agalon. 'Malain ka kag matamad nga suluguon!
Tungod nahibaluan mo nga ginakuha ko ang ganansya sang iban nga nagapangabudlay, [27] ti kuntani
ginpatago mo sa bangko ang akon kuwarta agod sa akon pagbalik makuha ko ang akon kuwarta pati na ang
iya saka.' [28] Kag dayon nagsiling siya sa iban pa nga mga suluguon, 'Sige kuhaa ninyo ang iya kuwarta kag
ihatag sa suluguon nga may kantidad nga 10,000. [29] Kay ang masaligan hatagan pa gid agod magdamo pa
gid ang iya, pero ang indi masaligan, bisan ang diutay nga gintugyan sa iya kuhaon pa sa iya. [30] Ang
suluguon nga wala sing pulos ihaboy ninyo sa kadudulman didto sa guwa. Didto magahibi siya kag
magabagrot ang iya mga ngipon.' "

Ang Katapusan nga Paghukom

[31] "Kon ako nga Anak sang Tawo mag-abot na bilang Hari, nga ginaupdan sang tanan nga mga anghel,
magapungko ako dayon sa akon trono nga harianon. [32] Ang tanan nga mga tawo sa kalibutan pagatipunon
agod mag-atubang sa akon. Dayon painon ko sila sa duha ka grupo pareho sang pagpain sang manugbantay
sa mga karnero sa mga kanding. [33] Ang mga tawo nga kaangay sang mga karnero ibutang ko sa akon tuo
kag ang mga tawo nga kaangay sang mga kanding ibutang ko sa akon wala. [34] Kag bilang Hari, magasiling
ako sa mga tawo sa akon tuo, 'Kamo nga ginpakamaayo sang Dios nga akon Amay, panublia ninyo ang
ginharian nga ginpreparar para sa inyo halin pa sang pagtuga sang kalibutan. [35] Kay sang gin-gutom ako
ginpakaon ninyo ako, kag sang gin-uhaw ako ginpainom ninyo ako. Sang nangin dumuluong ako

ginpadayon ninyo ako sa inyo balay; [36] sang wala ako sang bayo ginpabayuan ninyo ako; sang nagmasakit
ako gin-atipan ninyo ako; kag sang ginpriso ako ginbisitahan ninyo ako.' [37] Dayon magasabat ang mga
matarong sa akon tuo, 'Ginoo, san-o ka bala namon nakita nga gutom kag ginpakaon namon, ukon nauhaw
kag ginpainom namon? [38] San-o ka bala namon nakita nga nangin dumuluong kag ginpadayon ka namon sa
amon balay, ukon wala sing bayo kag ginpabayuan namon? [39] San-o ka bala namon nakita nga nagmasakit
ukon napriso kag ginbisitahan namon?' [40] Ako nga Hari magasabat, 'Ang matuod, kon inyo ini ginhimo sa
akon pinakakubos nga mga utod, pareho man nga ginhimo ninyo ini sa akon.' "

[41] "Dayon magasiling ako sa mga tawo sa akon wala, 'Halin kamo diri sa akon, kamo nga
ginpakamalaot sang Dios! Didto kamo sa kalayo nga nagadabadaba nga wala sng katapusan nga
ginpreparar para kay Satanas kag sa iya mga anghel. [42] Kay gin-gutom ako pero wala ninyo ako ginpakaon,
gin-uhaw ako pero wala ninyo ako ginpainom. [43] Sang dumuluong ako wala ninyo ako pagpadayuna sa inyo
balay; sang wala ako bayo wala ninyo ako pagpabayui; pagmasakit ko kag sang pagkapriso ko wala ninyo
ako pag-atipana.' [44] Dayon magasabat sila, 'Ginoo, san-o ka namon nakita nga gin-gutom ukon gin-uhaw,
ukon wala dalayunan, ukon wala bayo, ukon nagmasakit, ukon napriso nga wala kami nagbulig sa imo?'
[45] Kag ako nga Hari magasabat, 'Ang matuod, kon wala ninyo pagbuligi ang akon mga utod, bisan ang
labing kubos sa panulok sang mga tawo, pareho lang ina nga wala ninyo ako pagbuligi.' [46] Kag ini sila
pahalinon kag silutan sa wala sang katapusan. Pero ang mga matarong hatagan sang kabuhi nga wala sing
katapusan."

Chapter 26

Ang Plano nga Patyon si Jesus
(Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

[1] Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sang sini nga mga butang, nagsiling siya sa iya mga sumulunod,
[2] "Nahibaluan ninyo nga duha na lang ka adlaw antes mag-abot ang Piesta sang Paglabay sang Anghel, kag
ako nga Anak sang Tawo itugyan sa mga tawo agod ilansang sa krus."

[3] Kag sa amo man nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga pangulo nga pari, nagtilipon ang
manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang mga Judio. [4] Ginmitingan nila kon paano nila
madakop si Jesus nga indi mahibaluan sang mga tawo, kag pagkatapos patyon dayon. [5] Nagsiling sila, "Indi
ta lang paghimuon ini sa tion sang piesta kay basi kon magkinagamo ang mga tawo."

Ginbubuan si Jesus sang Pahamot sa Betania
(Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

[6] Sang didto si Jesus sa banwa sang Betania, sa balay ni Simon nga aruon sang una, [7] may nagpalapit sa
iya nga isa ka babayi. May dala siya nga tibod-tibod nga may sulod nga malahalon gid nga pahamot.
Samtang nagakaon si Jesus ginbubuan niya sang pahamot ang ulo ni Jesus.[a] [8] Pagkakita sadto sang iya mga
sumulunod naakig sila kag nagsiling, "Ngaa ginausikan lang niya ina? [9] Sarang kuntani mabaligya ina sa
dako nga kantidad kag ang iya bili ihatag sa mga imol!" [10] Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginhambal,
gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa ginatublag ninyo siya? Maayo ining iya ginhimo sa akon. [11] Ang mga imol
permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi makaupod. [12] Ginbubuan niya ako sang pahamot agod
ipreparar ang akon lawas sa akon lubong. [13] Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa
bug-os nga kalibutan, ang iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya."

[a] 33 lugar sang bagol: *siguro ang buot silingon,* lugar nga daw dagway sang bagol.

Nagsugot si Judas nga Itugyan si Jesus
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

[14] Karon, ang isa sang dose *ka apostoles* nga ginhingalanan Judas Iscariote nagkadto sa manugdumala
nga mga pari. [15] Nagsiling siya sa ila, "Pila ang inyo ibayad sa akon kon itugyan ko sa inyo si Jesus?"
Ginhatagan nila dayon si Judas sing 30 ka bilog nga pilak. [16] Pagkatapos sadto nagpangita siya sing
kahigayunan kon paano niya matugyan si Jesus sa ila.

Nagsugid si Jesus nga Itugyan Siya
(Mc. 14:12-21; Lu. 22:7-14; 21-23; Jn. 13:21-30)

[17] Sa nahauna nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga wala sing Inugpahabok, nagpalapit kay Jesus
ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, "Sa diin ang imo gusto nga magpreparar kami sang panihapon
sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?" [18] Nagsabat si Jesus sa ila, "Kadto kamo sa siyudad *sang Jerusalem*,
didto sa tawo nga akon ginsugid sa inyo, kag silingon ninyo siya, 'Ang Manunudlo nagsiling: Nag-abot na
ang oras nga ako pagapatyon. Magaselebrar ako sang Piesta sang Paglabay sang Anghel diri sa imo balay
kaupod sang akon mga sumulunod.' " [19] Gintuman ini sang iya mga sumulunod, kag ginpreparar nila didto
ang panihapon para sa piesta.

[20] Sang sirom na, nagpanihapon si Jesus kag ang iya dose ka sumulunod. [21] Samtang nagakaon sila,
nagsiling si Jesus, "Sugiran ko kamo sang matuod! Isa sa inyo ang magatraidor sa akon." [22] Pagkabati sadto
sang iya mga sumulunod nagkasubo gid sila kag nagbulos-bulos sila pamangkot sa iya, "Ginoo, indi ako, di
bala?" [23] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang isa nga nagsawsaw sang tinapay sa yahong upod sa akon amo ang
magatraidor sa akon. [24] Ako nga Anak sang Tawo pagapatyon suno sa tagna sang Kasulatan, pero kaluluoy
ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa para sa iya kon wala siya matawo." [25] Dayon nagsiling si
Judas nga traidor, "Manunudlo, indi ako, di bala?" Nagsabat si Jesus sa iya, "Ikaw ang nagsiling sina."

Ang Balaan nga Panihapon
(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

[26] Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay. Ginpasalamatan niya ini sa Dios kag
ginpamihak-pihak dayon. Pagkatapos ginhatag niya sa iya mga sumulunod kag nagsiling, "Kuha kamo kag
magkaon, amo ini ang akon lawas." [27] Dayon nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag
ginhatag sa ila nga nagasiling, "Tanan kamo mag-inom sini, [28] tungod nga amo ini ang akon dugo nga iula
agod mapatawad ang mga sala sang madamo nga mga tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga
kasugtanan ang Dios sa mga tawo. [29] Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sini nga ilimnon nga
halin sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang ilimnon kaupod ninyo didto sa
ginharian sang akon Amay." [30] Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos nagkadto
sila sa Bukid sang mga Olibo.

Gintagna ni Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro
(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

[31] Nagsiling si Jesus sa ila, "Karon sa gab-i tanan kamo magabiya sa akon, kay nagsiling ang Dios sa
Kasulatan, 'Patyon ko ang manugbantay kag magaalaplaag ang mga karnero.' [32] Pero sa tapos nga
mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea." [33] Nagsiling si Pedro kay Jesus, "Bisan sila tanan
magbiya sa imo, ako indi gid!" [34] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang matuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa
makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sang tatlo ka beses." [35] Nagsabat si Pedro, "Indi ko gid ikaw
ipanginwala bisan patyon pa nila ako upod sa imo!" Amo man ini ang ginsiling sang tanan nga mga
sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

[36] Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot nila didto, nagsiling si Jesus sa iya
mga sumulunod, "Magpungko kamo diri samtang nagapangamuyo ako didto sa ulo-unhan." [37] Gindala niya
si Pedro kag ang duha ka anak ni Zebedeo. Nagpangalisod gid si Jesus. [38] Kag nagsiling siya sa ila, "Daw sa
mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo diri kag magpulaw upod sa akon." [39] Dayon nagkadto pa gid siya sa
ulo-unhan; nagluhod siya kag nagpangamuyo. Siling niya, "Amay, kon mahimo ilikaw ang pag-antos nga
nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang imo."

[40] Pagbalik niya sa iya tatlo ka sumulunod naabtan niya sila nga nagakatulog. Nagsiling siya kay Pedro,
"Indi gid bala kamo makapulaw upod sa akon bisan isa lang ka oras? [41] Magpulaw kamo kag
magpangamuyo nga indi kamo madaog sang pagsulay. Luyag sang inyo espiritu magpangamuyo ugaling
maluya ang inyo lawas."

[42] Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo, "Amay, kon kinahanglan nga atubangon ko
ang pag-antos nga ini, ang imo kabubut-on amo ang matuman." [43] Nagbalik siya liwat sa iya mga
sumulunod kag naabtan naman niya sila nga nagakatulog, kay natuyo gid sila.

[44] Sa liwat ginbayaan sila ni Jesus, naglakat siya sa ulo-unhan kag nagpangamuyo. Ikatlo na niya ini
nga pagpangamuyo kag amo man gihapon nga pangamuyo. [45] Dayon nagbalik siya sa iya mga sumulunod
kag nagsiling, "Nagakatulog pa bala kamo gihapon kag nagapahuwayhuway? Tan-awa ninyo! Amo na ini
ang tion nga ako nga Anak sang Tawo itugyan sa mga makasasala! [46] Dali na! Yari na ang tawo nga
magatraidor sa akon!"

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mc. 13:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

[47] Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot si Judas nga isa sang dose *ka mga apostoles*. Kaupod niya
ang madamo nga mga tawo nga may dala nga mga espada kag mga inuglampos. Ginsugo sila sang
manugdumala nga mga pari kag mga manugdumala sang mga Judio. [48] Nakasiling na nga daan si Judas nga
traidor sa mga manugdakop kon ano ang iya isinyas: "Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo
ginapangita. Dakpa ninyo siya." [49] Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling,
"Manunudlo, maayong gab-i." Kag ginhalukan niya siya. [50] Nagsiling si Jesus sa iya, "Amigo, sige, himua
na kon ano ang imo ginkadto diri." Ginpalapitan nila si Jesus kag gindakop. [51] Isa sang mga kaupod ni Jesus
naggabot sang iya espada kag ginlabo niya ang suluguon sang pangulo nga pari kag nautod ang iya
dulunggan. [52] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ibalik sa tagob ang imo espada! Ang nagagamit sang espada sa
espada man mapatay. [53] Wala ka siguro kahibalo nga sarang ako makapangayo sing bulig sa akon Amay
kag sa gilayon padalhan niya ako sing dose ka batalyon nga mga anghel? [54] Ugaling kon himuon ko ina,
paano matuman ang Kasulatan nga amo ini ang kinahanglan matabo?"

[55] Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan gid nga magdala pa
kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon? Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga
nagatudlo, pero wala ninyo ako pagdakpa. [56] Pero ini tanan nagakalatabo agod matuman ang ginsulat sang
mga propeta sa Kasulatan." Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila tanan.

Gindala si Jesus sa Korte
(Mc. 14:53-63; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

[57] Dayon gindala si Jesus sang mga nagdakop sa iya didto kay Caifas nga pangulo nga pari. Didto
nagtilipon ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga manugdumala sang mga Judio. [58] Si Pedro
nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus. Nagsunod siya hasta sa balay sang pangulo nga
pari. Nagsulod siya sa lagwerta kag nagpungko didto kaupod sang mga guwardya agod makita niya kon

ano ang matabo kay Jesus. [59] Ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte
sang mga Judio nagpangita sang mga butig nga ebidensya batok kay Jesus agod ipapatay nila siya. [60] Pero
bisan madamo ang nagpalapit kag nagsugid sang butig batok kay Jesus, wala sila sing may nakita *nga*
ebidensya agod ipapatay siya. Sang ulihi may duha ka tawo nga nagpalapit [61] kag nagsiling sila, "Nabatian
namon ini nga tawo nga nagsiling, 'Sarang ko maguba ang ini nga templo sang Dios kag sa sulod sang tatlo
ka adlaw patindugon ko liwat!' "

[62] Gani nagtindog ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus, "Wala ka bala sing isabat sa sini
nga mga akusasyon batok sa imo?" [63] Wala gid nagsabat si Jesus. Nagsiling liwat ang pangulo nga pari.
"Sugiri kami sa atubangan sang Dios nga nagapamati. Ano, ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dios?"
[64] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ginasiling mo. Kag sugiran ko kamo, halin karon makita ninyo ako nga Anak
sang Tawo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom nga Dios, kag makita man ninyo ako sa mga
panganod sa langit nga nagabalik diri sa kalibutan."

[65] Pagkabati sadto sang pangulo nga pari gin-gisi niya ang iya bayo sa kaakig kag nagsiling,
"Naghambal siya batok sa Dios! Indi na kinahanglan sang mga testigo! Nabatian ninyo ang iya ginhambal
batok sa Dios. [66] Ano bala sa inyo?" Nagsabat sila, "Dapat siya patyon."

[67] Dayon ginduplaan nila siya sa guya kag ginbunal kag ang mga nagtampa sa iya [68] nagsiling, "Kon
ikaw ang Cristo, pakta abi kon sin-o ang nagtampa sa imo."

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

[69] Si Pedro didto pa sa lagwerta nga nagapungko. May nagpalapit sa iya nga babayi nga suluguon sang
pangulo nga pari kag nagsiling, "Indi bala kaupod ka man ni Jesus nga taga-Galilea?" [70] Pero ginpanginwala
ni Pedro ini sa tanan nga mga tawo didto sa guwa nga nagasiling, "Wala ako kahibalo kon ano ang imo
ginasiling." [71] Dayon nagkadto siya sa may puwertahan. Nakita siya sang isa naman ka suluguon nga
babayi, kag nagsiling sa mga tawo didto, "Ini nga tawo kaupod man ni Jesus nga taga-Nazaret." [72] Sa liwat
ginpanginwala ini ni Pedro kag nagsiling, "Ginasumpa ko, wala ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling!"
[73] Sa wala madugay nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag nagsiling, "Kaupod ka gid ni Jesus, kay
ang imo panghambal pareho sa iya." [74] Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, "Bisan mapatay pa
ako, wala gid ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling." Dayon nagpamalo ang manok, [75] kag nadumduman
ni Pedro ang ginsiling ni Jesus sa iya, "Sa wala pa makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo
ka beses." Dayon nagguwa siya kag naghilibion.

Chapter 27

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23;1-2; Jn. 18:28-32)

[1] Pagkaaga, aga pa gid, nagmiting ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang
mga Judio kon ano ang ila himuon para ipapatay si Jesus. [2] Gin-gapos nila siya kag gindala didto kay Pilato
nga gobernador agod itugyan sa iya.

Ang Kamatayon ni Judas
(Binuhatan 1:18-19)

[3] Pagkahibalo ni Judas nga traidor nga si Jesus ginsentensyahan na nga patyon, ginbasol niya ang iya
kaugalingon. Nagkadto siya sa manugdumala nga mga pari kag manugdumala nga mga Judio agod iuli ang
30 ka bilog nga pilak. [4] Nagsiling siya, "Nakasala ako tungod nga gintugyan ko sa inyo ang tawo nga wala
sing sala." Nagsabat sila, "Ano ang amon labot? Imo ina salabton!" [5] Ginpilak ni Judas ang kuwarta didto sa
sulod sang templo. Dayon nagguwa siya kag ginbitay niya ang iya kaugalingon.

[6] Ginpamulot sang manugdumala nga mga pari ang kuwarta kag nagsiling, "Ini nga kuwarta indi
pag-ibutang sa bulutangan sang kuwarta sa templo kay kontra ini sa aton kasuguan tungod kay amo ini ang
kuwarta nga ginbayad agod ipapatay ang isa ka tawo." [7] Nagsugtanay sila nga ang kuwarta ibakal sang duta
sang manughimo sang kulon agod himuon nila nga lulubngan para sa mga taga-iban nga lugar. [8] Amo ina
nga hasta karon ang duta nga ato ginatawag nga "Duta sang Dugo."

[9] Sa sadto nga hitabo natuman ang gintagna ni propeta Jeremias nga nagasiling, "Ginkuha nila ang 30
ka bilog nga pilak nga ginkasugtan sang mga kaliwat ni Israel nga ibakal sa iya, [10] kag ang kuwarta
ginbakal nila sang duta sang manughimo sang kulon, suno sa ginsugo sa akon sang Ginoo."

Gin-imbistigar ni Pilato si Jesus
(Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33:38)

[11] Karon, sang didto na si Jesus kay Pilato ginpamangkot siya ni Pilato, "Ikaw bala ang hari sang mga
Judio?" Nagsabat si Jesus, "Ginasiling mo." [12] Pero wala siya magsabat sa mga akusasyon sang
manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio. [13] Gani nagsiling si Pilato sa iya,
"Ngaa bala wala ka nagasabat sa ila mga akusasyon batok sa imo?" [14] Pero wala gid nagsabat si Jesus, gani
natingala gid ang Gobernador.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

[15] Kinabatasan sang Gobernador nga kada Piesta sang Paglabay sang Anghel nagahilway siya sang isa
ka priso nga ginapangayo sang mga tawo. [16] Sa sadto nga tion may isa ka bantog nga priso nga ang iya
ngalan si Barabas. [17] Sang nagatilipon ang mga tawo, nagpamangkot si Pilato, "Sin-o ang inyo gusto nga
akon hilwayon, si Barabas ukon si Jesus nga ginatawag nga Cristo?" [18] Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang
mga manugdumala kay Jesus, amo gani nga gin-akusar nila si Jesus sa iya.

[19] Samtang nagapungko si Pilato sa hukmanan, ginpasuguan siya sang iya asawa nga nagasiling, "Indi
mo paghilabtan inang matarong nga tawo, kay kagab-i natublag gid ako tungod sa akon damgo parte sa
iya."

[20] Pero ang ginhimo sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio,
ginsutsot nila ang mga tawo nga si Barabas ang ila pangayuon nga hilwayon kag ipapatay si Jesus. [21] Gani
nagpamangkot liwat ang gobernador, "Sin-o sa duha nga ini ang inyo gusto nga akon hilwayon?" Nagsabat
sila, "Si Barabas!" [22] Nagsiling si Pilato, "Ti ano karon ang akon himuon kay Jesus nga ginatawag Cristo?"
Nagsabat sila tanan, "Ilansang siya sa krus!" [23] Nagpamangkot si Pilato sa ila, "Ngaa, ano bala nga sala ang
iya nahimo?" Pero gintuduhan pa gid gani nila singgit, "Ilansang siya sa krus!" [24] Sang pagkakita ni Pilato
nga wala na siya sing may mahimo kay basi magkinagamo ang mga tawo, nagpakuha siya sang tubig kag
nagpanghinaw siya sa atubangan sang mga tawo. Nagsiling siya, "Wala ako sang labot sa kamatayon sang
sini nga tawo. Inyo ina salabton! Limpyo ang akon kamot." [25] Nagsabat ang mga tawo, "Kami kag ang
amon mga anak amo ang manabat sang iya kamatayon!" [26] Dayon ginbuy-an ni Pilato si Barabas. Pero si
Jesus iya ginpahanot kag gintugyan sa iya mga soldado agod ilansang sa krus.

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mc. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

[27] Dayon gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang gobernador, kag nagtilipon
didto sa iya ang isa ka batalyon nga mga soldado. [28] Gin-ubahan nila siya kag ginsukluban sang kapa nga
pula. [29] Pagkatapos naghimo sila sang korona nga tunukon kag ginsuksok ini sa ulo ni Jesus. Ginpakaptan
nila sa iya tuo nga kamot ang bulo-baston. Dayon nagluhod-luhod sila sa iya kag nagyaguta nga nagasiling,
"Mabuhay ang Hari sang mga Judio!" [30] Ginduplaan nila siya kag ginkuha ang ginakaptan niya nga

bulo-baston kag ginhanot sa iya ulo. [31] Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa kag ginsuksukan
nila liwat siya sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa agod ilansang sa krus.

Ginlansang Nila si Jesus sa Krus
(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

[32] Sang didto na sila sa dalan sa guwa sang siyudad may nasugata sila nga tawo nga si Simon nga
taga-Cirene. Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni Jesus. [33] Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag
Golgota (nga kon sayuron lugar sang bagol_1*), [34] ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga
mapait. Pero pagkatilaw niya sadto, wala niya pag-imna.

[35] Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga bayo paagi sa paggabot-gabot.
[36] Pagkatapos sadto nagpungko sila kag nagbantay sa iya. [37] Sa ibabaw sang iya ulo nagbutang sila sang
karatula. Ginsulat nila didto ang akusasyon kontra sa iya nga nagasiling, "Amo ini si Jesus nga Hari sang
mga Judio." [38] May duha man didto ka tulisan nga ila ginlansang. Ang isa sa iya tuo kag ang isa sa iya wala.

[39] Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto kag nagayaguta kay Jesus.
[40] Siling nila, "Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang templo kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon
mo liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kon ikaw ang Anak sang Dios, panaog ka sa krus!" [41] Pareho man
sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang Kasuguan, kag mga manugdumala
sang mga Judio. [42] Nagsiling sila, "Ginluwas niya ang iban, pero indi siya makaluwas sang iya kaugalingon!
Indi bala hari siya kuno sang Israel? Kon makapanaog siya sa krus, matuo kita sa iya. [43] Nagasiling siya nga
nagasalig siya sa Dios. Ti, tan-awon ta kon gusto siya sang Dios nga luwason, kay siling man niya nga
Anak siya sang Dios!" [44] Kag pareho man sina ang mga yaguta sa iya sang mga tulisan nga ginlansang upod
sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

[45] Sugod sang alas dose sang udto, nagdulom ang kalibutan sa sulod sang tatlo ka oras. [46] Pag-alas tres
sang hapon nagsinggit si Jesus sang mabaskog, "Eli, Eli, lema sabactani?" nga kon sayuron, "Dios ko, Dios
ko, ngaa ginpabay-an mo ako?" [47] Ang iban nga nagatilindog didto nga nakabati sang iya pagsinggit
nagsiling, "Ginatawag niya si Elias!" [48] May isa ka tawo didto nga nagdalagan kag nagkuha sang espongha.
Gintusmog niya sa maaslom nga bino kag gintakod niya sa tukon kag gintunghol sa baba ni Jesus agod
supsupon niya. [49] Pero ang iban nagsiling, "Pabay-i siya! Tan-awon ta kon maabot si Elias sa pagluwas sa
iya." [50] Liwat nagsinggit si Jesus sang mabaskog kag nabugto ang iya ginhawa.

[51] Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa Jerusalem halin sa ibabaw
paidalom. Naglinog, kag ang mga bato nagkalabuka, [52] hasta ang mga lulubngan nagkalaabri. Madamo nga
mga katawhan sang Dios nga patay na ang nagkalabanhaw. [53] Nagguwa sila sa ila mga lulubngan, kag
pagkatapos mabanhaw si Jesus, nagsulod sila sa balaan nga siyudad sang Jerusalem kag madamo nga mga
tawo ang nakakita sa ila.

[54] Ang kapitan kag ang mga soldado nga nagabantay kay Jesus kinulbaan gid sang mabatyagan nila ang
paglinog kag sang makita nila ang mga nagkalatabo. Nagsiling sila, "Matuod gid nga Anak siya sang
Dios!" [55] Sa ulo-unhan may madamo nga mga babayi nga nagalantaw sa nagakalatabo. Ini sila ang
nagsunod kag nag-atipan kay Jesus halin pa sa Galilea. [56] Kaupod nila si Maria Magdalena, si Maria nga
iloy ni Santiago kag ni Jose, kag ang asawa ni Zebedeo.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

[57] Pagkahapon may nag-abot nga isa ka manggaranon nga tawo nga taga-Arimatea. Ang iya ngalan si
Jose kag isa man ka sumulunod ni Jesus. [58] Ginkadtuan niya si Pilato kag ginpangayo ang bangkay ni Jesus.
Dayon nagmando si Pilato nga ihatag sa iya. [59] Ginkuha ni Jose ang bangkay ni Jesus kag ginsamburan niya
sang bag-o nga tela nga puti. [60] May bag-o nga lulubngan si Jose nga gin-guhab sa banglid nga iya
ginpahimo para sa iya kaugalingon. Didto niya ginpasulod ang bangkay ni Jesus. Dayon ginpaligid niya
ang dako nga bato sa pagtakop sang puwertahan sang lulubngan. Pagkatapos naglakat siya. [61] Nagpabilin
didto si Maria Magdalena kag ang isa pa gid ka Maria. Nagapungko sila nga nagaatubang sa lulubngan.

Ginpaguwardyahan ang Lulubngan

[62] Sang madason nga adlaw, adlaw ato nga Sabado, nagkadto ang manugdumala nga mga pari kag ang
mga Pariseo kay Pilato. [63] Nagsiling sila, "Halangdon nga Gobernador, nadumduman namon nga sang buhi
pa yadtong manugpatalang, nagsiling siya nga mabanhaw siya kuno pagkaligad sang tatlo ka adlaw. [64] Gani
maayo siguro pabantayan mo ang lulubngan niya sa sulod sang tatlo ka adlaw, kay basi kon ang iya
bangkay kawaton sang iya mga sumulunod kag dayon ipanugid nila sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kag
kon matabo ining kabutigan mangin mas malain pa ini sang sa nahauna. [65] Nagsiling si Pilato sa ila, "May
mga guwardya kamo. Kamo mismo ang magpabantay suno sa inyo nahibaluan." [66] Gani nagkadto sila sa
lulubngan, kag ginmarkahan nila ang takop agod mahibaluan nila kon may nagbukas. Dayon ginbilin nila
didto ang ila mga guwardya.

Chapter 28

Nabanhaw si Jesus
(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

[1] Pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway, aga pa gid sang Domingo, nagkadto si Maria Magdalena
kag ang isa pa ka Maria didto sa lulubngan kay gusto nila magtan-aw. [2] Karon, gulpi lang nga naglinog sing
mabaskog, kay ang anghel sang Ginoo halin sa langit nagpaligid sang bato nga nagatakop sa lulubngan kag
ginpungkuan niya dayon ini. [3] Ang iya hitsura masyado ka silaw nga daw kilat, kag ang iya bayo maputi gid
kaayo. [4] Ang mga guwardya nga nagabantay didto nagkulurog sa kahadlok kag nagkalalipong.

[5] Nagsiling ang anghel sa mga babayi, "Indi kamo magkahadlok. Nahibaluan ko kon ngaa nagkadto
kamo diri. Ginapangita ninyo si Jesus nga ginlansang sa krus. [6] Wala siya diri tungod kay nabanhaw siya
subong sang iya ginsiling sa inyo. Dali kamo diri, tan-awa ninyo ang ginhamyangan niya." [7] Pagkatapos
sadto nagsiling ang anghel sa ila, " Kadto kamo sa iya mga sumulunod, kag sugiri ninyo sila nga nabanhaw
na siya, kag magauna siya sa inyo didto sa Galilea. Didto ninyo siya makita. Indi ninyo pagkalimtan ang
ginsugid ko nga ini sa inyo." [8] Gani dali-dali sila nga naghalin didto sa lulubngan. Bisan hinadlukan sila
pero nalipay gid sila sa balita nga ato samtang nagadalagan sila agod sugiran ang iya mga sumulunod.

[9] Dugay-dugay nasugata nila si Jesus nga nagapangamusta sa ila. Dayon nagpalapit sila kay Jesus kag
nagluhod sa iya. Ginhakos nila ang tiil ni Jesus kag nagsimba sila sa iya. [10] Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi
kamo magkahadlok. Kadtui ninyo ang akon mga utod kag silingon ninyo sila nga magkadto didto sa
Galilea. Didto makita nila ako."

Ang Sugid sang mga Guwardya

[11] Paghalin sang mga babayi sa ginlubngan, ang iban nga mga guwardya naglakat man kag nagkadto sa
siyudad kag ginsugid nila sa manugdumala nga mga pari ang tanan nga natabo didto sa lulubngan. [12] Gani
nagmiting ang manugdumala nga mga pari kaupod ang mga manugdumala sang mga Judio. Nagkasugot
sila nga hatagan nila sang madamo nga kuwarta ang mga soldado agod indi sila magsugid kon ano gid ang

matuod nga natabo. [13] Gintudluan nila ang mga soldado kon ano ang ila isugid sa mga tawo. Nagsiling sila,
"Sugiran ninyo ang mga tawo nga samtang nagakatulog kamo kagab-i, nag-abot ang iya mga sumulunod
kag ginkuha nila ang bangkay ni Jesus. [14] Kon mabatian ini sang gobernador kami ang mahambal sa iya
agod indi kamo maano." [15] Gani ginbaton nila ang kuwarta kag gintuman nila ang ginsiling sa ila. Gani
hasta subong amo ini nga istorya ang ginapalapnag sang mga Judio.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

(Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Bin. 1:6-8)

[16] Karon, nagkadto ang onse ka sumulunod ni Jesus didto sa Galilea, sa bukid nga iya ginsiling sa ila.
[17] Pagkakita nila sa iya nagsimba sila sa iya, pero ang iban nagpangduha-duha kon si Jesus gid bala ang ila
nakita. [18] Nagpalapit si Jesus sa ila kag nagsiling, "Ang tanan nga gahom sa langit kag sa duta ginhatag sa
akon. [19] Gani kadtui ninyo ang mga tawo sa tanan nga mga lugar. Kag himuon ninyo sila nga akon mga
sumulunod. Bautisohan ninyo sila sa ngalan sang Amay, sang Anak, kag sang Espiritu Santo. [20] Tudlui
ninyo sila nga tumanon ang tanan nga akon ginsugo sa inyo. Dumdumon ninyo nga kaupod ninyo ako
permi hasta sa katapusan sang kalibutan."

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo suno kay

MARCOS

Chapter 1

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Amo ini ang Maayong Balita parte kay Jesu-Cristo nga Anak sang Dios. 2 Nagsugod ini sang
matuman ang ginsulat ni Isaias nga propeta *parte sa ginhambal sang Dios sa iya Anak nga nagasiling,*
"Ipadala ko ang akon manugbalita una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan. 3 Ini nga manugbalita amo
ang magawali sing mabaskog sa kamingawan. *Magasiling siya sa mga tawo,* 'Ipreparar ninyo ang alagyan
para sa Ginoo, tadlunga ang dalan nga iya pagaagihan.' "

4,5 Kag natuman ini sang pag-abot ni Juan nga manugbautiso sa kamingawan. Madamo nga mga tawo
ang nagkadto didto sa iya nga halin sa tanan nga banwa sang Judea, kag madamo pa gid ang halin sa
Jerusalem. Nagwali si Juan sa ila nga nagasiling, "Maghinulsol kamo sa inyo mga sala kag magpabautiso,
kag ang Dios magapatawad sa inyo." Nagtuad sila sang ila mga sala kag ginbautisohan niya sila sa Suba
sang Jordan. 6 Ang bayo ni Juan nahimo sa bulbol sang kamelyo, kag ang iya paha panit. Ang iya ginakaon
apan kag dugos. 7 Amo ini ang iya ginapahibalo: "May magaabot nga nagasunod sa akon nga mas
gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya suluguon."[a] 8 *Nagsiling pa gid siya,*
"Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo."

Ang Pagbautiso kag Pagsulay kay Jesus
(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:21-22; 4:1-13)

9 Sang sadto nga tion nag-abot si Jesus halin sa Nazaret *nga sakop sang probinsya* sang Galilea, kag
nagpabautiso siya kay Juan sa Suba sang Jordan. 10 Pagtakas ni Jesus sa tubig, nakita niya dayon nga
nag-abri ang langit, kag naghugpa sa iya ang Espiritu *Santo* sa dagway sang pating. 11 Kag may nabatian
nga tingog halin sa langit nga nagasiling, "Ikaw ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa imo."

12 Sa gilayon ginpakadto siya sang Espiritu *Santo* sa kamingawan. 13 Kag didto siya nagtiner sa sulod
sang 40 ka adlaw nga ginasulay ni Satanas. May mapintas nga mga sapat didto, pero ginbuligan siya sang
mga anghel.

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14-15; 5:1-11)

14 Sang napriso si Juan nga manugbautiso, nagkadto si Jesus sa Galilea kag nagwali sang Maayong
Balita nga halin sa Dios. 15 Nagsiling siya, "Nag-abot na ang tion nga gintagna sang mga propeta sang una.
Ang paghari sang Dios malapit na gid. Gani maghinulsol kamo sa inyo mga sala kag magtuo sa Maayong
Balita."

16 Isa sadto ka adlaw, sang nagalakat si Jesus sa higad sang Linaw sang Galilea, nakita niya ang
mag-utod nga si Simon kag si Andres nga nagaladlad sang pukot. Mga mangingisda sila. 17 Nagsiling si
Jesus sa ila, "Sunod kamo sa akon kag *indi na isda ang inyo pangitaon, kay* tudluan ko kamo sa
pagpangisda sang mga tawo." 18 Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.

19 Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan nakita niya ang mag-utod nga si
Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Yara sila sa ila sakayan nga nagapamuna sang ila pukot.

---

[a] 7 indi gani ako takos nga mangin iya suluguon: *sa literal,* indi gani ako takos nga magduko sa paghubad sang higot sang iya sandalyas.

[20] Gintawag dayon sila ni Jesus. Ginbayaan nila didto sa sakayan ang ila amay nga si Zebedeo upod sang
mga sinuhulan nga mga tawo, kag nagsunod sila kay Jesus.

Ang Tawo nga may Malaot nga Espiritu
(Lu. 4:31-37)

[21] Nagkadto sila ni Jesus sa Capernaum. Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway, nagsulod si Jesus sa
simbahan sang mga Judio kag nagpanudlo. [22] Natingala gid ang mga tawo sa iya tungod nga nagatudlo siya
nga may awtoridad, kag indi pareho sang mga manunudlo sang Kasuguan.

[23] Sa mga tawo didto nga nagatilipon may isa nga may malaot nga espiritu nga nagsinggit, [24] "Jesus nga
taga-Nazaret, ano ang labot mo sa amon? Nagkadto ka bala diri sa paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw.
Ikaw ang Balaan *nga ginpadala* sang Dios." [25] Pero ginsabdong ni Jesus ang malaot nga espiritu,
"Maghipos ka kag magguwa sa iya!" [26] Ang ato nga tawo ginpakurog sang malaot nga espiritu nga
nagasinggit samtang nagaguwa sa iya. [27] Natingala gid ang mga tawo didto, gani nagsiling sila, "Ano ini?
Bag-o ini nga klase sang pagpanudlo. Bisan ang malaot nga mga espiritu ginamanduan niya kag nagatuman
sa iya." [28] Gani madasig nga naglapnag ang balita parte kay Jesus sa bug-os nga probinsya sang Galilea.

Ginpang-ayo ni Jesus ang Madamo nga mga Tawo
(Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

[29] Naghalin sila sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay nila ni Simon kag ni Andres.
Nag-upod man si Santiago kag si Juan. [30] Sa sadto nga tion nagahigda ang ugangan nga babayi ni Simon,
kay may hilanat siya. Kag ginsugid dayon nila ini kay Jesus. [31] Gani ginpalapitan siya ni Jesus kag
gin-uyatan sa kamot kag ginpabangon. Nag-ayo dayon siya, kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni
Jesus.

[32] Pagkatunod sang adlaw, gindala sang mga tawo kay Jesus ang tanan nga nagamasakit kag ang mga
may malaot nga espiritu. [33] Madamo gid nga mga tawo sa banwa ang nagtilipon sa atubangan sang balay.
[34] Gin-ayo ni Jesus ang madamo nga mga nagamasakit sang nagkalain-lain nga balatian, kag gintabog niya
ang madamo nga malaot nga mga espiritu. Wala niya pagtuguti nga maghambal ang malaot nga mga
espiritu, kay kilala nila kon sin-o siya.

Nagwali si Jesus sa Galilea
(Lu. 4:42-44)

[35] Sang madason nga adlaw, sang madulumdulom pa, nagbangon si Jesus kag nagkadto sa kamingawan
kag nagpangamuyo. [36] Ginpangita siya ni Simon kag sang iya mga kaupod. [37] Pagkakita nila kay Jesus
nagsiling sila, "Ginapangita ka sang tanan." [38] Pero nagsiling siya sa ila, "Dali na, malakat kita sa malapit
nga mga banwa agod makawali ako didto, kay amo ini ang kabangdanan nga nagkadto ako sa sini nga
kalibutan." [39] Gani ginlibot ni Jesus ang bug-os nga Galilea nga nagawali sa mga simbahan sang mga Judio
kag nagatabog sang malaot nga mga espiritu *sa mga tawo nga ila ginsudlan*.

Gin-ayo ni Jesus ang Aruon
(Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

[40] May aruon nga nagpalapit kay Jesus kag nagluhod sa pagpakitluoy. Siling niya, "Kon gusto mo,
mapaayo mo ako sa akon aro nga mahigko." [41] Naluoy gid si Jesus sa iya. Gani gintandog niya siya kag
nagsiling, "Gusto ko. Magmatinlo ka!" [42] Sa gilayon nadula ang iya aro kag nagtinlo siya.[a] [43] Ginpalakat
dayon siya ni Jesus pagkatapos nga ginpaandaman niya siya. Siling niya, [44] "Indi ka gid magpanugid bisan
kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya. Dayon maghalad ka sang halad
nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na." [45] Pero ato nga tawo naglakat kag

[a] 42 nagtinlo siya: *buot silingon, matinlo na ang iya panit kag matinlo man siya suno sa seremonya sang mga Judio.*

nagsagi panugid parte sa natabo sa iya. Gani naglapnag ang balita parte sa natabo sa aruon hasta indi na makasulod si Jesus sa mga banwa, kay nagadinaguso ang mga tawo pakadto sa iya. Didto na lang siya nagtiner sa kamingawan. Pero padayon pa gihapon ang pagkadto sang mga tawo sa iya halin sa iban nga mga lugar.

Chapter 2

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

1 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Jesus sa Capernaum. Naglapnag ang balita nga yara siya sa
iya balay. 2 Gani madamo nga mga tawo ang nagtilipon didto hasta nga napuno ang balay, kag bisan pa sa
may puwertahan nagaginutok sila. Ginwali ni Jesus sa ila ang pulong *sang Dios*. 3 Karon may nag-abot nga
paralitiko nga ginatuwangan sang apat ka mga tawo. 4 Pero tungod nga nagaginutok ang mga tawo indi sila
makapalapit kay Jesus. Gani gin-guhaban nila ang atop sa ibabaw sang ginatindugan ni Jesus. Pagkatapos
gintunton nila ang paralitiko nga nagahigda sa iya hiligdaan. 5 Pagkakita ni Jesus sang ila pagtuo sa iya,
nagsiling siya sa paralitiko, "Ginpatawad na ang imo mga sala." 6 Sang mabatian ini sang mga manunudlo
sang Kasuguan nga nagapungko didto, naghunahuna sila sa ila kaugalingon, 7 "Paano nga makahambal siya
sang subong sina? Kontra ina sa Dios. Ang Dios lang ang makapatawad sang mga sala." 8 Sa gilayon
nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna. Gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa nagahunahuna kamo sang subong
sina? 9 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling sa paralitiko, 'Ginpatawad na ang imo mga sala,' ukon
ang magsiling, 'Magtindog ka, dalha ang imo hiligdaan kag maglakat'? 10 Karon pamatud-an ko sa inyo
paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa
pagpatawad sang mga sala." 11 Gani nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dalha ang imo hiligdaan
kag magpauli!" 12 Samtang nagatan-aw sila, nagtindog ang paralitiko kag gindala niya ang iya hiligdaan kag
nagguwa. Natingala gid sila tanan kag gindayaw nila ang Dios. Siling nila, "Wala pa kami sing may nakita
nga pareho sini."

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

13 Pagkatapos sadto nagbalik liwat si Jesus sa higad sang Linaw sang Galilea. Madamo nga mga tawo
ang nagpalapit sa iya, gani gintudluan niya sila. 14 Kag samtang nagalakat siya, nakita niya *ang manugsukot*
sang buhis nga si Levi nga anak ni Alfeo. Didto siya nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si
Jesus sa iya, "Dali, sunod ka sa akon." Kag nagtindog si Levi kag nagsunod sa iya.

15 Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay ni Levi, madamo man nga
mga manugsukot sang buhis kag iban pa nga *ginakilala nga* mga makasasala ang nag-upod sa ila kaon, kay
madamo na ang nagasunod sa iya. 16 May mga manunudlo sang Kasuguan nga mga Pariseo nga didto man.
Nakita nila si Jesus nga nagakaon upod sa mga tawo nga ila ginakilala nga mga makasasala pareho sa mga
manugsukot sang buhis. Nagpamangkot sila sa iya mga sumulunod, "Ngaa nagakaon siya upod sa mga
tawo nga pareho sina?" 17 Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, "Ang tawo nga
maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang. Gani wala ako nagkadto
diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi sa mga makasasala."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

18 Ang mga sumulunod ni Juan nga manugbautiso kag ang mga Pariseo nagapuasa.[a] May mga tawo nga
nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot, "Ngaa ang mga sumulunod ni Juan kag ang mga sumulunod sang
mga Pariseo nagapuasa pero ang imo iya wala?" 19 Nagsabat si Jesus sa ila, "Mahimo bala nga indi

[a] 18 nagapuasa *suno sa ginatudlo sang mga Judio*.

pagpakaunon ang mga bisita sa kasal samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre, indi mahimo! [20] Pero
magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina ang ila pagpuasa." [21] *Ginsugiran pa gid*
sila ni Jesus sang mga paanggid, "Indi maayo nga itukap sa daan nga bayo ang bag-o nga tela nga wala pa
malabhan, tungod nga magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa gid ang gisi. [22] Indi man maayo nga
ibutang ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang
bino, kag pareho nga indi na mapuslan. Gani kinahanglan gid nga ang bag-o nga bino ibutang sa bag-o nga
suludlan nga panit."[a]

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mt. 12:1-8; Lu. 6:1-5)

[23] Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan sang trigo,
nagapangutol[b] ang iya mga sumulunod sang mga uhay sang trigo. [24] Gani nagsiling ang mga Pariseo kay
Jesus, "Tan-awa ang ginahimo sang imo mga sumulunod! Ngaa ginahimo nila ang ginadilian nga himuon
sa Adlaw nga Inugpahuway?" [25] Nagsabat si Jesus sa ila, "Wala bala ninyo mabasahi sa Kasulatan ang
ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom kag nagkinahanglan sang pagkaon? [26] (Ini
natabo sang si Abiatar amo ang pangulo nga pari.) Nagsulod si David sa balay sang Dios kag ginkaon niya
ang tinapay nga ginhalad sa Dios. Ginpakaon man niya ang iya mga kaupod. *Wala sila nakasala bisan pa*
ginadilian sang Kasuguan ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari." [27] Kag nagsiling pa gid si Jesus,
"Ginhimo ang Adlaw nga Inugpahuway para sa kaayuhan sang tawo. Wala ginhimo ang tawo para sa
kaayuhan sang Adlaw nga Inugpahuway. [28] Gani, ako nga Anak sang Tawo may gahom sa *pagsiling kon*
ano ang husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway."

Chapter 3

Ang Tawo nga may Naitos nga Kamot
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:6-11)

[1] Sa liwat nagbalik si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag may tawo didto nga naitos ang iya kamot.
[2] Tungod kay ang mga Pariseo nagatinguha gid sa pag-akusar kay Jesus, ginabantayan nila kon bala ayuhon
niya ang ato nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway. [3] Nagsiling si Jesus sa tawo nga naitos ang kamot,
"Magpalapit ka diri sa atubangan." [4] Pagkatapos, nagpamangkot siya sa mga Pariseo, "Ano bala ang
ginatugot sang aton Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghimo sang maayo sa mga tawo ukon
ang paghimo sang malain? Ang pagluwas sang ila kabuhi ukon ang pagpatay?" Pero wala gid sing may
nagsabat. [5] Gintulok sila ni Jesus nga may kaakig, pero nasubuan man siya tungod sang katig-a sang ila
balatyagon. Dayon nagsiling siya sa tawo nga naitos ang kamot, "Untaya ang imo kamot!" Gin-untay niya,
kag nag-ayo ini. [6] Pagkatapos sadto nagguwa ang mga Pariseo kag nagpakigkita sa mga sumulunod ni
Haring Herodes. Nagplano sila kon paano nila mapatay si Jesus.

Madamo ang mga Tawo sa Higad sang Linaw

[7] Nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa higad sang Linaw *sang Galilea*. Nagsunod sa ila
ang madamo nga mga tawo nga halin sa Galilea kag sa Judea. [8] Madamo man ang naghalin sa Jerusalem, sa
Idumea, sa tabok sang Jordan, kag sa palibot sang Tiro kag Sidon, kay nabatian nila ang iya ginpanghimo.
[9] Tungod sa kadamuon sang mga tawo ginsilingan niya ang iya mga sumulunod nga magpreparar sang
sakayan para sa iya, agod nga kon magdinaguso sa iya ang mga tawo may masakyan siya. [10] Tungod nga
madamo ang iya ginpang-ayo, ang tanan nga may masakit nagpanagil-ot agod makatandog sa iya. [11] Kag
kon makita siya sang mga *tawo nga may* malaot nga espiritu, nagaluhod sila kag nagasinggit, "Ikaw ang

[a] 21,22 *Nagsugid si Jesus sina nga paanggid agod itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio.*
[b] 23 nagapangutol: *sa iban nga Visaya*, nagapangutod.

Anak sang Dios!” [12] Pero ginpaandaman gid niya ang malaot nga mga espiritu nga indi magpanugid kon
sin-o siya.

Ginpili ni Jesus ang Dose ka Apostoles
(Mt. 10:1-4; Lu. 6:12-16)

[13] Pagkatapos sadto, nagtaklad si Jesus sa bukid kag gintawag niya ang luyag niya nga pilion. Gani
nagpalapit sila sa iya. [14] Dayon nagpili siya sang dose nga iya mangin kaupod [nga iya man gintawag nga
mga apostoles] kag agod iya ipadala sa pagpangwali. [15] Ini nga mga tawo ginhatagan niya sing gahom agod
magtabog sang malaot nga mga espiritu. [16] *Amo ini ang dose nga iya ginpili:* si Simon (nga iya
ginhingalanan nga Pedro), [17] sila ni Santiago kag ni Juan nga mga anak ni Zebedeo (ginhingalanan sila nga
Boanerges nga ang buot silingon, mga anak sang daguob), [18] si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si
Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Tadeo, si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma),
[19] kag si Judas Iscariote nga amo ang nagluib kay Jesus.

Si Jesus kag si Satanas
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)

[20] Dayon, nagpauli sila ni Jesus. Kag nagtilipon liwat ang mga tawo didto, gani si Jesus kag ang iya
mga sumulunod wala na sing tiyempo bisan magkaon. [21] Pagkabati sang iya pamilya parte sa mga ginahimo
ni Jesus, nagkadto sila didto agod kuhaon siya, kay nagsiling ang mga tawo nga buang siya.

[22] Ang mga manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot halin sa Jerusalem nagsiling, “Ginsudlan siya ni
Satanas[a] nga pangulo sang malaot nga mga espiritu. Gani paagi sa gahom ni Satanas ginatabog niya ang
malaot nga mga espiritu.” [23] Gintawag ni Jesus ang mga tawo nga magpalapit sa iya, kag naghambal siya sa
ila paagi sa sini nga mga paanggid, “Indi mahimo nga si Satanas magtabog sang iya mga kaupod. [24] Kon
ang mga pumuluyo sang isa ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, ina nga ginharian indi
makapadayon. [25] Amo man ang matabo sa isa ka panimalay: kon ang mga tawo sa panimalay
magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, maguba ang panimalay. [26] Gani amo man ina ang matabo kon si
Satanas kag ang iya mga sakop magbinahin-bahin kag mag-ilinaway; ang iya ginharian maguba kag indi
magpadayon.

[27] “Ang matuod, wala sang tawo nga sarang makasulod sa balay sang makusog nga tawo sa pagkuha
sang iya mga pagkabutang kon indi niya anay paggapuson inang makusog nga tawo. Pero kon magapos na
niya, makapagusto na siya sa pagkuha sang mga pagkabutang sa sina nga balay.[b]

[28] “Nagasiling pa gid ako sing matuod, nga ang tanan nga klase sang sala, bisan pa ang paghambal sang
malain batok sa Dios mapatawad. [29] Pero ang bisan sin-o nga nagahambal sang malain batok sa Espiritu
Santo indi gid mapatawad. Ini nga sala indi gid mapatawad hasta kon san-o.” [30] Ginhambal ini ni Jesus kay
nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan nga may malaot siya nga espiritu.

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)

[31] Dayon nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Samtang nagatindog sila didto sa guwa sang
balay ginpatawag nila siya. [32] Madamo nga mga tawo didto ang nagapungko sa palibot ni Jesus. Siling sang
mga tawo sa iya, “Ang imo iloy kag mga utod yara sa guwa kag ginapatawag ka nila.” [33] Siling niya,
“Nahibaluan bala ninyo kon sin-o ang akon iloy kag mga utod?” [34] Nagtulok siya sa mga tawo nga malapit
sa iya nga nagapungko sa palibot niya kag nagsiling, “Amo ini sila ang akon iloy kag mga utod! [35] Ang
bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang Dios amo ang akon iloy kag mga utod.”

---

[a] 22 Satanas: *sa Griego,* Beelzebul.
[b] 27 Ang buot silingon ni Jesus, napierde na niya si Satanas. Amo ina nga matabog niya ang iya mga sinakpan.

Chapter 4

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)

[1] Nagpanudlo liwat si Jesus sa higad sang linaw. Madamo gid nga mga tawo ang nagtilipon sa iya
palibot. Gani nagsakay siya sa sakayan nga nagapundo kag nagpungko siya didto. Kag ang mga tawo
nagpabilin sa higad sang linaw. [2] Madamo nga mga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid.
[3] Siling niya, "Magpamati kamo! May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi. [4] Sa iya pagsab-og,
ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini sang mga pispis. [5] Ang iban nagtupa sa kabatuhan.
Hapaw lang ang duta sini, gani madali nga nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta. [6] Pero
nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang ang gamot, nalaya. [7] Ang iban nga binhi
nagtupa *kag nagtubo* sa duta nga may mga tunukon nga hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon
nalumos ang tanom, gani wala nakapamunga. [8] Ang iban pa gid nga binhi nagtupa sa maayo nga duta, kag
nagtubo ini kag nagpamunga. Ang iban hustuhan lang ang bunga, ang iban madamo, kag ang iban madamo
gid." [9] Siling pa ni Jesus sa ila, "Dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mt 13:10-17; Lu. 8:9-10)

[10] Pagpalauli sang mga tawo, ang dose *ka apostoles* kag ang iban pa gid nga nagaupod kay Jesus
nagpamangkot sa iya kon ano ang kahulugan sang sadto nga paanggid. [11] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang
mga sekreto parte sa paghari sang Dios ginasugid sa inyo sing deretso, pero sa iban, ang tanan nga butang
parte sa paghari sang Dios ginasugid sa ila paagi sa mga paanggid, [12] agod nga,

Sige lang ang ila tulok pero indi sila makakita,

kag sige man ang ila pamati pero indi sila makaintiendi.

Kay kon makaintiendi sila, magahinulsol sila kag patawaron sila sang Dios."

Ginsaysay ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)

[13] Nagpamangkot dayon si Jesus sa ila, "Kon indi kamo makaintiendi sadto nga paanggid, paano ninyo
maintiendihan ang iban ko pa nga mga paanggid? [14] *Ang kahulugan sang akon paanggid amo ini:* ang
ginsab-og sang mangunguma wala sing iban kundi ang pulong *sang Dios*. [15] Ang higad sang dalan nga
gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga sang pagkabati nila sang pulong *sang Dios*, nag-abot man
dayon si Satanas kag gin-agaw niya ang pulong sa ila tagipusuon. [16] Ang kabatuhan nga gintup-an sang
binhi amo ang mga tawo nga sang pagkabati nila sang pulong *sang Dios*, ginbaton nila dayon ini nga may
kalipay, [17] pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo. Pag-abot sang kalisod
ukon paghingabot tungod sa pulong *sang Dios* nga ila ginbaton, nagbiya sila sa ila pagtuo. [18] Ang duta nga
may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang
Dios*. [19] Ugaling tungod sa mga palaligban sa pangabuhi kag paghimulat nga makamanggad, kag tungod sa
sobra nga handom sang iban nga mga butang, nalipatan nila ang pulong *sang Dios* nga ila nabatian kag
wala nila napuslan. [20] Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nagpamati
sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila sa ila tagipusuon kag napuslan gid nila. Ang iban hustuhan lang
ang ila napuslan sa ila nabatian, ang iban madamo, kag ang iban madamo gid."

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Lu. 8:16-18)

[21] Pagkatapos sadto nagpadayon pa gid sa paghambal si Jesus sa ila, "Kon ang tawo magsindi sang
suga, wala niya ginataklubi ukon ginabutang sa idalom sang katre, kundi ginabutang niya sa tulungtungan.

[22] Amo man ina nga wala gid sing tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala sang sekreto *parte sa*
paghari sang Dios nga indi mabuyagyag. [23] Dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian." [24] Nagsiling
pa gid siya, "Pamatii ninyo ako sing maayo! Magahatag ang Dios sa inyo sing pag-intiendi suno sa inyo
pagpamati, kag iya pa gani ini dugangan. [25] Kay ang tawo nga nagatipig sang iya nabatian nga kamatuoran
pagahatagan pa gid sang pag-intiendi. Pero ang tawo nga wala nagatipig sang iya nabatian nga kamatuoran,
bisan ang diutay nga iya naintiendihan kuhaon pa sa iya."

Ang Paanggid Parte sa Binhi nga Nagtubo

[26] Siling pa gid ni Jesus, "Ang paghari sang Dios pareho sang tawo nga nagsab-og sang binhi sa iya
uma. [27] Samtang nagapadayon siya sa iya obra kada adlaw kag samtang nagatulog siya kada gab-i, ang mga
binhi nga iya ginsab-og nagatubo bisan wala niya mahibalui kon paano. [28] Ang duta mismo amo ang
nagapatubo kag nagapabunga sang mga tanom: nahauna ang dahon, dason ang uhay, kag sa ulihi ang
matinggas nga bunga. [29] Kag kon gulang na, ginaani sang tag-iya kay alanihon na."

Ang Paanggid Parte sa Isa ka Klase sang Binhi sang Mustasa
(Mt. 13:31-32, 34; Lu. 13:18-19)

[30] Nagpamangkot si Jesus *sa ila,* "Sa ano ta mapaanggid ang paghari sang Dios? Ano nga paanggid ang
aton gamiton agod nga mapaathag ini?" *Nagsiling siya dayon,* [31] "Pareho ini sa binhi sang mustasa.[a]
Pinakagamay ini sa tanan nga binhi, [32] pero kon matanom na, nagatubo kag nagalabaw pa sa tanan nga mga
ulutanon nga bisan ang mga pispis sarang makapugad sa iya mahandong nga mga sanga."

[33] Madamo pa gid nga mga paanggid nga pareho sini ang gin-gamit ni Jesus sa iya pagpanudlo sa mga
tawo, suno lang sa ila maintiendihan. [34] Wala siya nagahambal sa mga tawo nga wala nagagamit sang
paanggid, pero ginapaathag niya ini tanan sa iya mga sumulunod kon silahanon na lang.

Ginpauntat ni Jesus ang Bagyo
(Mt. 8:23-27; Lu.8:22-25)

[35] Sang sirom na sadto nga adlaw, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Dali, matabok kita."
[36] Gani ginbayaan sang iya mga sumulunod ang madamo nga mga tawo nga nagatilipon, kag nagsakay sila
sa sakayan nga ginasakyan ni Jesus kag naglarga sila. May mga sakayan man didto nga nagdungan sa ila.
[37] Kag *sang nagapanakayon sila,* hinali lang nga nagmadlos ang hangin. Sige ang basya sang dalagko nga
mga balod, kag daw sa mapuno na ang sakayan. [38] Pero si Jesus didto sa ulin[b] sang sakayan nga
nagakatulog nga may ulunan. Ginpukaw nila siya. Siling nila, "Manunudlo, wala ka bala nagakabalaka nga
malunod na kita?" [39] Gani nagbangon siya kag ginsabdong niya ang hangin. Siling niya, "Hangin,
mag-untat ka!" Kag nag-untat ang hangin. Ginmanduan man niya ang mga balod, "Mga balod, maglinong
kamo!" Kag naglinong ang tubig. [40] Siling dayon ni Jesus sa ila, "Ngaa bala nahadlok kamo? Ano, wala pa
gid bala kamo sing pagtuo *sa akon*?" [41] Dako gid ang ila katingala sa iya. Kag nagpinamangkutanay sila,
"Sin-o gid ayhan ini nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?"

Chapter 5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga may Malaot nga mga Espiritu
(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

[1] Pagkatapos sadto nakaabot sila sa tabok sang Linaw *sang Galilea*, sa lugar sang mga taga-Gerasa.
[2] Sang nakapanaog na si Jesus sa sakayan, may tawo didto nga may malaot nga espiritu nga nagguwa sa
kuweba sa pagsugata kay Jesus. [3] Ini nga tawo nagaestar sa mga kuweba nga lulubngan. Wala na gid sing

[a] 31 mustasa: *ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.*
[b] 38 ulin: *sa iban nga Visaya,* buli

may makagapos sa iya, bisan makakadina sa iya. [4] Kay madamo na nga tion nga gin-gapos ang iya mga tiil
kag mga kamot, pero ginapamugto lang niya ang mga kadina pati ang mga pusas sa iya mga tiil. Wala gid
sing may makapugong sa iya. [5] Adlaw gab-i, bisan yara siya sa mga kuweba nga lulubngan ukon sa mga
bukid man, permi siya nagasinggit kag ginapilas niya ang iya lawas sang bato.

[6] Pagkakita niya kay Jesus sa malayo, nagdalagan siya pakadto sa iya kag nagluhod. [7,8] Dayon nagsiling
si Jesus sa malaot nga espiritu nga nagapuyo sa sadto nga tawo, "Ikaw nga malaot nga espiritu, magguwa
ka sa sini nga tawo!" Nagsinggit ang tawo, "Jesus, Anak sang Labing Mataas nga Dios, ano ang imo labot
sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo sa ngalan sang Dios nga indi mo ako pagsilutan." [9] Ginpamangkot siya
dayon ni Jesus, "Ano ang imo ngalan?" Nagsabat siya, "Ang akon ngalan si Panong kay madamo kami."
[10] Kag sige ang iya pagpakitluoy kay Jesus nga indi lang sila pagtabugon sa sadto nga lugar.

[11] Malapit didto, may madamo nga mga baboy nga nagakaon sa banglid. [12] Nagpakitluoy kay Jesus ang
malaot nga mga espiritu nga tugutan sila nga magsulod sa sadto nga mga baboy. [13] Gani gintugutan niya
sila. Kag nagguluwa ang malaot nga mga espiritu sa sadto nga tawo kag nagsulod sa mga baboy. Dayon
ang tanan nga mga baboy didto nga mga duha ka libo nagdinaguso padulhog sa banglid deretso sa tubig
kag nagkalalumos.

[14] Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy kag ginpanugid nila sa mga tawo sa banwa kag
sa kaumahan ang mga natabo nga ato. Gani nagkadto ang mga tawo didto kay Jesus agod tan-awon kon ano
ang natabo. [15] Pag-abot nila didto nakita nila ang tawo nga sadto anay gin-gamhan sang malaot nga mga
espiritu. Nagapungko siya nga may bayo kag husto na ang iya paminsaron. Gani ginkulbaan sila. [16] Ang
mga nakakita mismo sa natabo nagsugid sa mga tawo kon ano ang natabo sa tawo nga gin-gamhan anay
sang malaot nga mga espiritu kag ang natabo sa mga baboy. [17] Gani tungod sa sini nga hitabo, nagpakitluoy
sila kay Jesus nga maghalin sa ila lugar. [18] Sang manugsakay na si Jesus sa sakayan, ang tawo nga
gin-gamhan anay sang malaot nga mga espiritu nagpakitluoy sa iya nga kon mahimo paupdon siya. [19] Pero
wala siya pagtuguti ni Jesus, kundi ginsilingan siya, "Magpauli ka sa imo pamilya kag sugiran mo sila kon
ano ang ginhimo sang Ginoo sa imo kag kon paano siya naluoy sa imo anay kahimtangan."

[20] Gani naglakat ang tawo kag nagkadto sa Decapolis. Kag didto ginpanugid niya ang ginhimo ni Jesus
sa iya. Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya.

Ang Bata ni Jairo kag ang Babayi nga Nagtandog sang Bayo ni Jesus
(Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

[21] Pagtabok liwat ni Jesus sa pihak sang linaw, madamo naman nga mga tawo ang nagtilipon didto sa
iya. [22,23] Nag-abot man didto si Jairo nga isa ka manugdumala sang simbahan sang mga Judio. Pagkakita
niya kay Jesus, nagluhod siya sa iya kag nagpakitluoy, "Ang akon bata nga dalagita daw mapatay na didto
sa balay. Kon mahimo kadtui kag itungtong ang imo kamot sa iya, agod mag-ayo siya kag mabuhi!" [24] Gani
nag-upod si Jesus sa iya. Madamo gid nga mga tawo ang nag-upod kay Jesus kag nagadinugok sila sa iya.
[25] May babayi didto nga dose na ka tuig nga ginapangguwaan sang dugo. [26] Dako na gid ang nagasto niya sa
pagpabulong sa nagkalain-lain nga mga manugbulong. Nagasto na niya ang tanan niya nga mga
pagkabutang, pero wala gid siya mag-ayo. Nagdugang pa gid gani ang iya masakit. [27] Nabatian niya ang
mga balita parte kay Jesus, gani nagpanagil-ot siya sa madamo nga mga tawo agod makapalapit siya sa
likod dampi ni Jesus. [28] Naghunahuna siya, "Kon matandog ko lang bisan ang iya bayo, magaayo gid ako."
[29] *Gani gintandog niya ang bayo ni Jesus* kag nag-untat dayon ang pagpangguwa sang dugo sa iya, kag
nabatyagan niya nga nag-ayo na siya sa iya masakit. [30] Nabatyagan ni Jesus nga may gahom nga nagguwa
sa iya, gani nagliso siya kag nagsiling, "Sin-o ang nagtandog sa akon bayo?" [31] Nagsabat ang iya mga
sumulunod, "Kadamo sang mga tawo nga nagadinugok sa imo, ngaa nagapamangkot ka pa kon sin-o ang
nagtandog sa imo?" [32] Pero nagpanulok-tulok pa gid siya kon sin-o ang nagtandog sa iya. [33] Tungod nga
nahibaluan sang babayi kon ano ang natabo sa iya, nagpalapit siya kay Jesus nga nagakurog sa kahadlok.

Nagluhod siya kag nagsugid sang matuod. [34] Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Anak, ang imo pagtuo
nag-ayo[a] sa imo. Gani magpauli ka kag indi ka na magpalibog sang imo masakit, kay maayo ka na."

[35] Samtang nagahambal pa siya sa babayi, may nag-abot nga pila ka mga tawo halin sa balay ni Jairo.
Siling nila kay Jairo, "Patay na ang imo bata. Indi na pagdisturbuha ang manunudlo." [36] Pero wala nagsapak
si Jesus sa sadto nga balita. Nagsiling siya kay Jairo, "Indi ka magkahadlok. Magtuo ka lang." [37] *Gani*
nagpadayon gid sila. Pero wala siya sang may ginpaupod luwas kay Pedro kag ang mag-utod nga si
Santiago kag si Juan. [38] Pag-abot nila sa balay ni Jairo, nakita ni Jesus nga nagaginahod ang mga tawo. Ang
iban nagahinibi kag ang iban nagapanalambiton. [39] Nagsulod sila ni Jesus sa balay, kag nagsiling siya sa
mga tawo, "Ngaa nagaginahod kag nagahinibi kamo? Indi patay ang bata, kundi nagakatulog lang."
[40] Ginkadlawan nila si Jesus. Gani ginpaguwa niya ang tanan nga mga tawo kag ginpasulod niya sa kuwarto
sang bata ang iya sini amay kag iloy, kag ang tatlo nga iya kaupod. [41] Dayon gin-uyatan niya ang kamot
sang bata kag nagsiling, "Talitha, koum," nga kon sa aton pa, "Inday, magbangon ka!" [42] Kag nagbangon
dayon ang dalagita kag naglakat-lakat. (Ang dalagita nagaedad sang dose ka tuig). Tungod sa natabo, dako
gid ang ila pagkatingala. [43] Pero ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid magpanugid bisan kay sin-o parte sa
natabo. Dayon ginsilingan niya sila nga hatagan sang pagkaon ang bata.

Chapter 6

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

[1] Pagkatapos sadto, nagpauli si Jesus sa iya banwa, kag nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod.
[2] Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway nagpanudlo siya sa simbahan sang mga Judio. Madamo nga mga
tawo didto ang nakabati sa iya kag natingala gid sila. Siling nila, "Ngaa madamo sang nahibaluan ang tawo
nga ini? Sa diin bala siya nakakuha sini nga kaalam? Kag ngaa makahimo siya sang mga milagro? [3] Indi
bala siya ang panday nga anak ni Maria kag utod nila ni Santiago, Jose, Judas kag Simon? Kag indi bala
ang mga utod niya nga mga babayi diri man nagapauli?" Gani indi gid sila magtuo sa iya. [4] Dayon nagsiling
si Jesus sa ila, "Ginatahod ang propeta bisan diin luwas lang sa iya kaugalingon nga banwa kag sa iya mga
paryente kag panimalay." [5] Amo ina nga wala siya makahimo sang mga milagro sa sadto nga lugar, luwas
lang sa pila ka mga masakiton nga iya gintandog sang iya kamot kag nag-ayo. [6] Natingala siya nga indi sila
magtuo sa iya.

Ginpadala ni Jesus ang Dose Niya ka Apostoles
(Mt. 10:5-15; Lu. 9:1-6)

Pagkatapos sadto naglibot si Jesus nga nagapanudlo sa mga baryo. [7] Gintawag niya ang dose *niya ka*
apostoles kag ginpadala niya sila sing tagduha-duha. Ginhatagan niya sila sing gahom batok sa malaot nga
mga espiritu. [8] Ginmanduan niya sila, "Indi kamo magdala sang bisan ano sa inyo paglakat kundi baston gid
lang. Indi man kamo magdala sang pagkaon, kuwarta ukon bag. [9] Puwede kamo makasuksok sang
sandalyas, pero indi kamo magdala sang ilislan nga bayo. [10] Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid
lang kamo magtiner hasta maghalin kamo sa sina nga lugar. [11] Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi
magbaton sa inyo kag indi magpamati sang inyo ginawali, bayai lang ninyo sila, kag sa paghalin ninyo,
taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil bilang paandam batok sa ila." [12] Gani naglakat sila kag nagwali nga
dapat maghinulsol ang mga tawo sa ila mga sala. [13] Madamo nga malaot nga mga espiritu ang ila gintabog
kag madamo nga mga masakiton ang ila ginhaplasan sang lana nga nag-alayo.

[a] 34 nag-ayo: *ang kahulugan sang sini nga pulong sa Griego posible "nagluwas" ukon "nag-ayo." Pero sa diri nga bersikulo posible nga ang ining duha ka kahulugan amo ang buot silingon ni Jesus.*

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso
(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

[14] Nakaabot kay Haring Herodes ang mga balita parte kay Jesus tungod nga nagbantog na siya. Ang
iban nagasiling nga si Jesus amo si Juan nga manugbautiso nga nabanhaw, amo ina nga may gahom siya sa
paghimo sang mga milagro. [15] Pero nagasiling ang iban nga siya si Elias nga propeta. Kag nagasiling pa gid
ang iban nga siya isa ka propeta nga pareho sang mga propeta sang una.

[16] Pero pagkabati ni Herodes sina nga mga balita, nagsiling siya, "Nabanhaw si Juan nga akon
ginpapugutan sang ulo." [17,18] Ginpapugutan ni Herodes sang ulo si Juan tungod sang dumot ni Herodias sa
iya, kay amo ini ang natabo: Ginpangasawa ni Herodes si Herodias nga asawa sang iya utod nga si Felipe.
Permi lang ginahambalan ni Juan si Herodes nga indi husto ang iya pagpangasawa sa asawa sang iya utod.
Gani tungod kay Herodias, ginpadakop ni Herodes si Juan kag ginpapriso. [19] Kag tungod sa dumot ni
Herodias kay Juan gusto niya nga ipapatay siya, pero indi niya mahimo *tungod nga indi magsugot si*
Herodes. [20] Kay nahadlok si Herodes kay Juan tungod nga nahibaluan niya nga si Juan diosnon kag
matarong nga tawo. Gani gin-apinan ni Herodes si Juan agod indi maano. Gusto ni Herodes nga magpamati
sa mga wali ni Juan bisan matuod nga ang iya mga nabatian nagapalibog sang iya ulo.

[21] Sang ulihi nag-abot gid man ang tion nga ginahulat ni Herodias. Natabo ini sa kaadlawan ni Herodes.
Nagpapunsyon si Herodes kag gin-imbitar niya ang mga opisyal sang Galilea, ang mga kumander *sang*
Romanhon nga mga soldado, kag ang mga kilala nga mga tawo didto. [22] Sa tion na sang punsyon, nagsulod
ang dalaga nga anak ni Herodias kag nagsaot. Nalipay gid si Herodes kag ang iya mga bisita. Gani
nagsiling si Herodes sa dalaga, "Pangayo ka sa akon sang bisan ano nga imo naluyagan kag ihatag ko sa
imo." [23] Kag siling pa gid niya sa dalaga, "Ginasumpa ko nga bisan ano ang imo pangayuon sa akon ihatag
ko sa imo, bisan katunga pa sang akon ginharian." [24] Nagguwa ang dalaga kag nagpamangkot sa iya iloy
kon ano ang iya pangayuon. Nagsabat ang iya iloy nga pangayuon niya ang ulo ni Juan nga manugbautiso.
[25] Dayon nagdali-dali siya balik sa hari. Pag-abot niya didto nagsiling siya, "Gusto ko nga ihatag mo sa
akon subong ang ulo ni Juan nga manugbautiso nga nabutang sa bandihado." [26] Pagkabati sadto sang hari
nagkasubo gid siya. Pero tungod nga nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, indi niya
gusto nga maguba ang iya promisa sa dalaga. [27] Sa gilayon ginsugo niya ang isa ka soldado nga dalhon sa
iya ang ulo ni Juan. Gani naglakat ang soldado sa prisohan kag ginpugutan sang ulo si Juan. [28] Pagkatapos,
ginbutang niya sa bandihado ang ulo ni Juan kag ginhatag sa dalaga, kag ginhatag man sang dalaga sa iya
iloy. [29] Pagkabati sang mga sumulunod ni Juan parte sa natabo, ginkadtuan nila kag ginkuha ang lawas ni
Juan kag ginlubong.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo
(Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

[30] Ang mga apostoles nga naglakat sa pagwali nagbalik kay Jesus. Ginsugid nila sa iya ang tanan nila
nga ginhimo kag mga ginpanudlo. [31] Tungod sa kadamuon sang mga tawo nga nagapakadto-pakari, wala na
gid sila sang tiyempo bisan sa pagkaon. Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Dali, makadto kita
sa kamingawan agod makapahuway-huway kamo bisan dali lang." [32] Gani nagsakay sila sa sakayan kag
nagkadto sa kamingawan.

[33] Pero nakilal-an sila sang madamo nga mga tawo nga nakakita sang ila paghalin. Gani nagdalagan
ang mga tawo halin sa nagkalain-lain nga mga banwa pakadto sa lugar nga ginapakadtuan nila ni Jesus kag
nauna pa sila abot didto. [34] Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga mga tawo
nga nagatilipon didto kag naluoy siya sa ila, kay daw pareho sila sang mga karnero nga wala sang
manugbantay. Gani gintudluan niya sila sang madamo nga mga butang. [35] Sang hapon na gid, nagpalapit sa
iya ang iya mga sumulunod. Siling nila, "Hapon na, kag yari kita diri sa kamingawan. [36] Palakta na ang mga
tawo sa mga baryo kag sa mga sityo sa palibot agod makabakal sila sang pagkaon." [37] Pero nagsiling si

Jesus sa ila, “Kamo mismo ang maghatag sa ila sing pagkaon.” Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ano,
malakat bala kami kag magbakal sang tinapay nga ang kantidad nagabili sing walo ka bulan nga suweldo
sang isa ka tawo agod ipakaon sa ila?” [38] Nagsiling si Jesus sa ila, “Pila ka bilog ang inyo tinapay dira? Abi,
tan-awa ninyo.” Sang mausisa nila nagsiling sila, “Lima ka tinapay, kag may duha ka isda.”

[39] Dayon ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga papungkuon ang mga tawo nga grupo-grupo sa
mga hilamon. [40] Gani nagpulungko ang mga tawo sa tag-100 kag tag-50. [41] Pagkatapos, ginkuha ni Jesus
ang lima ka tinapay kag duha ka isda. Nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat sa Dios. Dayon
ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod agod ipanagtag sa mga tawo. Kag
ginpartida man niya ang isda sa tanan. [42] Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. [43] *Sa tapos makakaon ang
tanan,* gintipon nila ang mga nabilin nga tinapay kag isda, kag dose pa ka alat ang napuno. [44] Ang
kadamuon sang mga lalaki lang nga nagkalaon 5,000.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw Sang Tubig
(Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

[45] Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga magsakay sa sakayan kag mag-una
didto sa Betsaida, sa tabok sang linaw, samtang ginapapauli niya ang mga tawo. [46] Sang nakahalin na ang
mga tawo nagtaklad siya sa bukid agod magpangamuyo. [47] Pagkagab-i, ang sakayan didto na sa tunga sang
linaw, pero si Jesus didto pa sa takas nga nagaisahanon lang. [48] Nakita niya nga ginabudlayan sila sa
pagbugsay, kay nagasugata ang hangin. Sang kaagahon na, nagkadto siya didto sa ila nga nagalakat sa
ibabaw sang tubig. Maagi lang siya kuntani sa ila, [49,50] pero pagkakita nila sa iya nga nagalakat sa ibabaw
sang tubig, hinadlukan gid sila kag nagsinggit, “Bagat!” Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kamo
magkahadlok, ako ini! Magpakaisog kamo!” [51] Nagsakay siya dayon sa sakayan kag nag-untat ang
mabaskog nga hangin. Kag natingala gid sila, [52] Kay bisan nakita na nila ang milagro nga ginhimo niya sa
tinapay, wala pa gid sila makaintiendi sang kahulugan sadto, tungod nga nadulman pa ang ila hunahuna.

Ginpang-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mt. 14:34-36)

[53] Pag-abot nila sa pihak sang linaw nagdungka sila sa Genesaret sa diin ginpundo nila ang sakayan.
[54] Pagpanaog nila, nakilala dayon sang mga tawo si Jesus. [55] Gani nagdali-dali ang mga tawo sa pagkadto sa
palibot nga mga lugar kag ginpamutang nila sa mga hiligdaan ang mga masakiton kag gindala nila sa mga
lugar nga mabatian nila nga didto si Jesus. [56] Bisan sa diin siya magkadto, sa mga sityo, sa mga baryo ukon
sa mga banwa man, basta mabatian sang mga tawo nga didto siya, ginadala nila ang ila mga masakiton sa
lugar nga ginatipunan permi sang mga tawo. Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga
masakiton nga tandugon siya bisan sa punta na lang sang iya bayo. Kag ang tanan nga nakatandog nag-ayo.

Chapter 7

Ang Gintudlo sang mga Katigulangan
(Mt. 15:1-9)

[1] May mga Pariseo kag pila ka mga manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot halin sa Jerusalem nga
nagtipon sa palibot ni Jesus. [2] Nakita nila nga ang iban sang iya mga sumulunod nagakaon nga wala
nagpanghinaw sang ila mga kamot. Ini kontra sa pagsulundan sang mga Pariseo.

[3] Indi lang ang mga Pariseo kundi ang tanan man nga mga Judio indi magkaon kon indi sila anay
makapanghinaw sang ila mga kamot suno sa pagsulundan sang ila mga katigulangan. [4] Indi man sila
magkaon sang bisan ano nga naghalin sa tindahan kon indi sila anay makapanghinaw. Madamo pa gid ang
ila mga pagsulundan pareho sang pagpanghugas sang mga tasa, kulon, kag mga saway nga mga lulutuan.

[5] Gani nagpamangkot kay Jesus ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan, "Ngaa ang
imo mga sumulunod wala nagasunod sa mga pagsulundan sang aton mga katigulangan? Nagakaon sila nga
wala nagpanghinaw sang ila mga kamot." [6] Ginsabat sila ni Jesus, "Matuod gid ang ginsiling ni Isaias nga
propeta parte sa inyo nga mga hipokrito. Suno sa ginsulat *ni Isaias, nagsiling ang Dios,*

'Ang mga tawo nga ini nagatahod sa akon sa baba lang,

pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.

[7] Wala pulos ang ila pagsimba sa akon,

kay ang ila ginatudlo mga pagsulundan nga ginhimo lang sang mga tawo.'

[8] Ginasikway ninyo ang sugo sang Dios, kag ang mga pagsulundan sang tawo amo ang inyo ginatuman."

[9] Nagsiling pa gid si Jesus, "Maayo gid kamo magpahito sa pagsikway sang ginapatuman sang Dios
para masunod ninyo ang inyo mga pagsulundan. [10] Pareho abi sini: nagsiling si Moises, 'Tahura ang imo
amay kag iloy,' kag 'Ang nagapakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.' [11] Pero kamo iya nagatudlo
nga kon ang tawo may inugbulig sa iya mga ginikanan, kag magsiling sa ila, 'Korban ini' (kon sayuron, 'ini
inughatag sa Dios'), [12] wala na ninyo siya ginatuguti nga magbulig sa ila. [13] Ginapakawalay pulos ninyo ang
pulong sang Dios tungod sa inyo ginpanubli nga pagsulundan. Kag madamo pa gid nga pareho sini ang
inyo ginahimo."

Ang Nagapalain sa Tawo
(Mt. 15:10-20)

[14] Gintawag liwat ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan, "Pamati kamo tanan sa akon, kag intiendiha
ninyo ang akon ihambal. [15] Wala sang butang nga nagasulod sa tawo nga nagapalain sa iya, kundi ang mga
nagaguwa sa iya." [[16] Dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian!]

[17] Pagkatapos, ginbayaan niya ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay. *Sang sa sulod na siya,* ang iya
mga sumulunod nagpamangkot sa iya kon ano ang kahulugan sadtong paanggid. [18] Nagsiling si Jesus sa ila,
"Ngaa, wala man bala kamo makaintiendi? Wala bala ninyo mahibalui nga ang bisan ano nga ginakaon indi
makapalain sa tawo? [19] Kay wala man ina nagasulod sa iya tagipusuon kundi sa iya tiyan kag nagaguwa
man sa iya lawas." (Sa sining ginhambal ni Jesus nahibaluan ta nga ginakabig niya nga puwede kaunon ang
tanan nga pagkaon.) [20] Nagsiling pa gid siya, "Ang nagaguwa sa tawo amo ang nagapalain sa iya sa panulok
sang Dios. [21] Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahuna nga amo ang
nagatulod sa iya sa pagpakighilawas, pagpangawat, pagpatay, pagpanginlalaki ukon pagpanginbabayi,
[22] pagkaibog, paghimo sang tanan nga kalainan, pagpangdaya, pagbinastos, pagkamahisaon, paghambal
sang malain kontra sa isigkatawo, pagpabugal, kag paghimo sang mga kabuangan. [23] Ini tanan nga mga
kalainan nagahalin sa sulod sang tagipusuon sang tawo, kag amo ini ang nagapalain sa iya."

Ang Pagtuo sang Isa ka Babayi
(Mt. 15:21-28)

[24] Dayon naghalin siya sa probinsya sang Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang Tiro.
Pag-abot niya didto nagdayon siya sa isa ka balay, kag indi niya gusto nga mahibaluan sang mga tawo nga
didto siya; pero indi gid ini matago. [25-26] Karon, may babayi nga indi Judio nga nakabati nga didto si Jesus.
Ini nga babayi taga-Fenicia nga sakop sang Siria, kag ang iya lingguahe Griego. May anak siya nga babayi
nga gin-gamhan sang malaot nga espiritu. Gani nagkadto siya kay Jesus kag nagluhod, kag nagpakitluoy
nga kon mahimo tabugon niya ang malaot nga espiritu sa iya anak. [27] Pero nagsiling si Jesus sa iya *sa
paanggid,* "Kinahanglan nga pakaunon anay ang mga anak, kay indi maayo nga kuhaon ang pagkaon sang

mga anak kag ihatag sa mga ido."[a] [28] Gani nagsiling ang babayi sa iya, "Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang
mga ido sa idalom sang lamisa nagakaon sang mga usik sang mga anak." [29] Dayon nagsiling si Jesus sa iya,
"Tungod sa imo sabat, sarang ka na makapauli. Ang malaot nga espiritu nagguwa na sa imo anak."
[30] Nagpauli ang babayi kag naabtan niya ang iya anak nga nagahigda sa katre, kag ang malaot nga espiritu
nakaguwa na sa iya.

Gin-ayo ni Jesus ang Bungol kag Apa

[31] Paghalin ni Jesus sa mga lugar nga sakop sang Tiro, nag-agi siya sa Sidon kag sa probinsya sang
Decapolis. Pagkatapos nagderetso siya sa Linaw sang Galilea. [32] May tawo didto nga bungol kag apa nga
gindala sang mga tawo kay Jesus. Nagpakitluoy sila sa iya nga itungtong niya ang iya kamot sa sini nga
tawo. [33] Ginpain siya ni Jesus sa kadam-an, kag gin-gulo ni Jesus ang iya mga tudlo sa mga dulunggan sang
tawo. Pagkatapos nagdupla siya kag gintandog ang dila sadtong lalaki. [34] Dayon nagtangla si Jesus sa langit
kag nagginhawa sing madalom, kag nagsiling sa iya, "Effata!" Kon sa aton pa, "Magbukas ka!"
[35] Pagkatapos sadto nakabati na siya kag maathag na ang iya paghambal. [36] Dayon ginbilinan niya ang mga
tawo nga indi sila magpanugid bisan kay sin-o parte sa natabo. Pero bisan ginadilian sila, nagdugang pa
gani ang ila pagpalapnag sang balita sa mga tawo. [37] Dako gid ang katingala sang mga tawo. Siling nila,
"Daw ano kaayo sang iya mga ginahimo! Bisan ang mga bungol napabati niya kag ang mga apa
napahambal niya!"

Chapter 8

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka mga Tawo
(Mt. 15:32-39)

[1] Pagkatapos sang pila ka adlaw, nagtilipon naman ang madamo nga mga tawo didto kay Jesus. Sang
wala na sila sang pagkaon, gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag ginsilingan, [2] "Naluoy gid ako sa
sina nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila sa akon kag wala na sila sing kalan-on. [3] Kon
papaulion ko sila nga gutom basi malipong sila sa dalan kay malayo gid ang ginhalinan sang iban sa ila."
[4] Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Sa diin kita makakuha sang pagkaon diri sa kamingawan agod
ipakaon sa sini nga mga tawo?" [5] Pero nagpamangkot si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?"
Nagsabat sila, "Pito."

[6] Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo. Ginkuha niya ang pito ka tinapay kag nagpasalamat sa
Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod agod ipanagtag sa mga tawo.
[7] May pila man sila ka bilog nga magagmay nga mga isda. Ginpasalamatan man niya ini kag ginhatag sa iya
mga sumulunod agod ipanagtag sa mga tawo. [8] Nagkaon sila kag nagkalabusog. Pagkatapos, gintipon nila
ang tinapay nga sobra, kag napuno ang pito ka alat. [9] Ang mga lalaki lang nga nagkalaon mga 4,000.
Pagkatapos sadto, ginpapauli ni Jesus ang mga tawo [10] kag nagsakay siya sa sakayan kaupod sang iya mga
sumulunod kag nagkadto sa Dalmanuta.

Nagpangayo ang mga Pariseo sang Milagro
(Mt. 16:1-4)

[11] Pag-abot nila didto, may mga Pariseo nga nagkadto kay Jesus kag nagpakigbais sa iya. Nagpangayo
sila sang milagro sa pagpamatuod nga ginpadala siya sang Dios. [12] Pero nagpanghayhay si Jesus kag
nagsiling, "Ngaa bala nagapangayo sang milagro ang mga tawo sa sini nga tiyempo? Sa pagkamatuod, wala
gid sang milagro nga ipakita sa ila!" [13] Dayon ginbayaan niya ato nga mga Pariseo. Nagbalik siya sa
sakayan kag nagtabok liwat sa pihak sang linaw.

[a] 27 Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio.

Ang Inugpahabok sang mga Pariseo kag ni Herodes
(Mt. 16:5-12)

[14] Nalipatan sang iya mga sumulunod nga magdala sang tinapay luwas sa isa lang ka bilog nga nadala
nila sa sakayan. [15] Ginpaandaman sila ni Jesus *paagi sa paanggid,* "Mag-andam gid kamo sa inugpahabok
sa tinapay sang mga Pariseo kag ni *Haring* Herodes."[a] *Pero wala sila nakahibalo nga yadto paanggid lang.*
[16] Gani nagbinais-bais sila nga nagasiling, "Ginhambal niya ato kay wala kita nakadala sing tinapay."
[17] Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ginabaisan nila. Gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa ginabaisan ninyo nga
wala kamo tinapay? Indi pa gid bala kamo makaintiendi? Wala bala kamo nagahunahuna? [18,19] May mga
mata kamo, pero indi kamo makakita. May mga dulunggan kamo, pero indi kamo makabati. Wala gid bala
ninyo madumdumi ang pagpamihak-pihak ko sang lima ka tinapay para sa 5,000 ka mga tawo? Pila bala ka
alat ang napuno sang inyo natipon nga sobra?" Nagsabat sila, "Dose!" [20] *Nagpamangkot pa gid si Jesus,*
"Kag ang pagpamihak-pihak ko sang pito ka tinapay para sa 4,000, pila bala ka alat ang napuno sang inyo
natipon nga sobra?" Nagsabat sila, "Pito!" [21] Dayon nagsiling si Jesus, "Dapat naintiendihan ninyo nga indi
tinapay ang akon luyag hambalon."

Gin-ayo ni Jesus ang Isa ka Bulag sa Betsaida

[22] Pag-abot nila sa Betsaida may mga tawo didto nga nagdala sang bulag nga lalaki kay Jesus.
Nagpakitluoy sila sa iya nga kon mahimo tandugon niya ang bulag *agod makakita*. [23] Gani gin-uyatan niya
ang kamot sang bulag kag gintuytuyan pakadto sa guwa sang Betsaida. Pag-abot nila sa guwa ginduplaan
niya ang mga mata sang bulag. Dayon gintungtong niya ang iya mga kamot sa bulag kag nagpamangkot,
"May nakita ka na bala?" [24] Nagtangla ang lalaki kag nagsiling, "Nakakita na ako sang mga tawo, pero daw
sa mga kahoy nga nagalakat." [25] Gani gintungtong liwat ni Jesus ang iya kamot sa mga mata sang bulag.
Pagkatapos naghimutad sing maayo ang bulag kag nag-ayo ang iya mga mata. Maathag na ang tanan sa iya
panulok. [26] Ginpapauli siya ni Jesus kag ginsilingan, "Indi ka na magbalik sa Betsaida."[b]

Ang Ginhambal ni Pedro Parte kay Jesus
(Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)

[27] Pagkatapos sadto, nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa mga baryo nga sakop sang
Cesarea Filipos. Samtang nagalakat sila nagpamangkot si Jesus sa iya mga sumulunod, "Suno sa mga tawo,
sin-o bala ako?" [28] Nagsabat sila, "*May mga nagasiling nga ikaw* si Juan nga manugbautiso. Ang iban
nagasiling nga ikaw si Elias, kag ang iban pa gid nagasiling nga ikaw isa sa mga propeta *sang Dios*."
[29] Dayon nagpamangkot siya sa ila, "Pero suno sa inyo sin-o bala ako?" Nagsabat si Pedro, "Ikaw amo ang
Cristo!" [30] Dayon nagpaandam si Jesus sa ila nga indi gid magpanugid bisan kay sin-o parte sa iya.

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Kamatayon kag Pagkabanhaw
(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)

[31] Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Ako nga Anak sang Tawo kinahanglan gid nga mag-antos sa
pagahimuon sa akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang
mga manunudlo sang Kasuguan. Sikwayon nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."
[32] Ginpaathag gid niya ini sa ila. Pagkabati sadto ni Pedro, gindala niya si Jesus sa ulo-unhan kag ginsaway
nga indi ato mahimo. [33] Pero nagliso si Jesus, nagtulok sa iya mga sumulunod, kag ginsabdong si Pedro,
"Palayo ka sa akon Satanas! Kay ang imo hunahuna indi iya sang Dios kundi iya sang tawo."

[34] Dayon gintawag niya ang mga tawo kaupod sang mga sumulunod niya nga magpalapit. Nagsiling
siya sa ila, "Kon may tawo nga gusto magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya
kaugalingon, kundi kinahanglan magtuman siya sa akon bisan pa kamatayon ang iya dangatan. [35] Kay ang

---

[a] 15 Ang buot silingon ni Jesus, nga dapat indi sila magsunod sa ila malain nga batasan.
[b] 26 "Indi ka na magbalik sa Betsaida." *Siguro indi gusto ni Jesus nga magpanugid ang bulag sa mga tawo sa Betsaida nga gin-ayo niya siya.*

 1 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila ang paghari sang Dios nga magaabot nga may gahom.”

bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon kag sa Maayong Balita makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan. [36] Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!* [37] Kay wala gid sang butang nga sarang niya mahatag agod mapabalik niya ang iya kabuhi. [38] Ang bisan sin-o nga nagakahuya sa akon kag sa akon mga ginatudlo sa sini nga tiyempo, nga ang mga tawo malaot kag indi diosnon, igakahuya ko man kon ako nga Anak sang Tawo magbalik na nga nagasilak sa gahom sang akon Amay, kag kaupod ko ang balaan nga mga anghel.”

Chapter 9 [1] Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila ang paghari sang Dios nga magaabot nga may gahom.”

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus
(Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

[2] Pagkaligad sang anom ka adlaw, gindala ni Jesus sila ni Pedro, Santiago, kag Juan sa mataas nga bukid nga silahanon lang. Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway. [3] Ang iya bayo nagputi gid kag masilaw. Wala sang bisan sin-o diri sa kalibutan nga makapaputi pareho sadto. [4] Dayon nakita nila si Elias kag si Moises nga nagapakigsugilanon kay Jesus. [5] Nagsiling si Pedro kay Jesus, “Manunudlo, maayo nga yari kita diri. Mahimo kami sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay Moises, kag ang isa pa gid para kay Elias.” [6] Amo ini ang iya ginsiling kay indi siya kahibalo kon ano ang iya dapat ihambal tungod kay ginkulbaan gid sila. [7] Dayon may nag-abot nga panganod kag ginlikupan sila. Kag may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling, “Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Pamatii ninyo siya!” [8] Sa gilayon nagtulok sila sa palibot, pero wala sila sing may nakita kundi si Jesus lang.

[9] Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, “Indi gid kamo magpanugid bisan kay sin-o sang inyo nakita samtang ako nga Anak sang Tawo wala pa mabanhaw.” [10] Gani wala gid nila ginpanugid ang mga natabo nga ato. Pero sang silahanon na lang, nagpamangkutanay sila nga tatlo kon ano ang kahulugan sining mabanhaw. [11] Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ngaa bala nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan nga kinahanglan mag-abot anay si Elias *sa wala pa mag-abot ang Cristo*?” [12-13] Nagsabat siya sa ila, “Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias agod ipreparar niya ang tanan nga mga butang. Pero sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na. Ginhimo sang mga tawo sa iya ang ila gusto suno sa nasulat parte sa iya. Pero ngaa bala nasulat man nga ako nga Anak sang Tawo kinahanglan nga mag-agi sing madamo nga mga pag-antos kag sikwayon sang mga tawo?”

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malaot nga Espiritu
(Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43)

[14] Pagbalik nila ni Jesus sa mga sumulunod nga nabilin, nakita nila nga madamo nga mga tawo ang nagatipon didto sa ila. May pila ka mga manunudlo sang Kasuguan nga nagapakigbais sa mga sumulunod ni Jesus. [15] Pagkakita sang mga tawo kay Jesus natingala gid sila, gani nagdinalagan sila pakadto sa iya agod abiabihon siya. [16] Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ano ang inyo ginabaisan?” [17] May isa ka tawo didto sa mga nagatilipon nga nagsabat, “Manunudlo, gindala ko diri sa imo ang akon bata nga lalaki kay ginagamhan siya sang malaot nga espiritu kag indi na siya makahambal. [18] Kon atakihon siya sang malaot nga espiritu nagakatumba siya sa duta, nagabura ang iya baba, kag nagabagrot ang iya mga ngipon, pagkatapos nagatiskog siya dayon. Ginpangabay ko ang imo mga sumulunod nga tabugon nila ang malaot nga espiritu pero indi sila makasarang.” [19] Dayon nagsiling si Jesus, “Kamo nga mga tawo sa sini nga tiyempo wala gid sing pagtuo! Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dalha ninyo diri ang bata.” [20] Gani gindala nila ang bata didto sa iya. Pagkakita sang malaot nga espiritu kay Jesus, ginpakurog niya

ang bata, gintumba kag ginpaligid sa duta nga nagabura ang iya baba. [21] Ginpamangkot ni Jesus ang amay
sang bata, “San-o pa nga nagaamo sini ang bata?” Nagsabat ang amay, “Halin sang gamay pa siya. [22] Permi
lang siya ginahaboy sa kalayo kag ginatagbong sa tubig sang malaot nga espiritu agod patyon. Pero kon
may mahimo ikaw, kaluoyi kag buligi man kami!” [23] Nagsiling si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga kon
may mahimo ako? Ang tanan nga butang mahimo *ko* sa tawo nga nagatuo *sa akon*.” [24] Dayon nagsabat ang
amay sang bata, “Nagatuo ako, pero kulang pa. Dugangi ang akon pagtuo.”

[25] Pagkakita ni Jesus nga nagdinaguso na ang mga tawo pakadto sa iya, nagsiling siya sa malaot nga
espiritu, “Ikaw nga espiritu nga nagapaapa kag nagapabungol sa bata, ginamanduan ko ikaw nga magguwa
sa iya kag indi na gid magbalik sa iya!” [26] Nagsinggit ang malaot nga espiritu kag ginpakurog niya sing
mabaskog ang bata kag nagguwa. Ang bata daw patay na, gani nagsiling ang kadam-an, “Patay na siya!”
[27] Pero gin-uyatan ni Jesus ang kamot sang bata kag ginpabangon, kag nagtindog ang bata.

[28] Sang pagsulod ni Jesus sa balay nga ila ginadayunan, nagpamangkot sa iya ang iya mga sumulunod
sang silahanon na lang, “Ngaa bala indi namon matabog ang malaot nga espiritu sa bata?” [29] Nagsabat siya
sa ila, “Yadto nga klase sang malaot nga espiritu mapaguwa lang paagi sa pangamuyo.”

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mt. 17:22-23; Lu. 9:43b-45)

[30] Naghalin sila sa sadto nga lugar kag nag-agi sa Galilea. Indi niya luyag nga mahibaluan sang mga
tawo nga didto siya, [31] kay nagatudlo siya sa iya mga sumulunod. Nagsiling siya sa ila, “Ako nga Anak
sang Tawo itugyan sa mga tawo nga magapatay sa akon, pero pagkatapos sang tatlo ka adlaw mabanhaw
ako.” [32] Ang iya mga sumulunod wala makaintiendi kon ano ang iya buot silingon. Pero natahap sila nga
magpamangkot sa iya.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

[33] Nag-abot sila sa Capernaum. Sang didto na sila sa balay, nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ano bala
ang inyo ginabaisan sa dalan samtang nagalakat kamo?” [34] Pero naghipos lang sila tungod kay nagbinaisay
sila kon sin-o gid sa ila ang labaw sa tanan. [35] Gani nagpungko si Jesus kag gintawag niya ang dose *ka*
apostoles. Dayon nagsiling siya sa ila, “Kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, kinahanglan
magpaubos siya kag mangin suluguon sang tanan.” [36] Dayon nagkuha siya sang bata nga gamay kag
ginbutang niya sa ila tunga. Ginsabak niya dayon ang bata kag nagsiling sa ila, [37] “Ang bisan sin-o nga
tungod sa iya pagsunod sa akon nagabaton sa bata nga pareho sini, nagabaton man sa akon. Kag ang
nagabaton sa akon nagabaton man sa nagpadala sa akon.”

Ang Indi Kontra sa Aton Nagadampig sa Aton
(Lu. 9:49-50)

[38] Nagsiling si Juan sa iya, “Manunudlo, nakakita kami sang isa ka tawo nga nagatabog sang malaot
nga mga espiritu kag ang imo ngalan ang iya ginagamit. Ginpauntat namon siya tungod kay indi naton siya
kaupod.” [39] Pero nagsiling si Jesus, “Pabay-i lang ninyo siya kay wala sing may nagahimo sang milagro sa
akon ngalan nga maghambal man dayon sang malain kontra sa akon. [40] Ang bisan sin-o nga wala
nagakontra sa aton nagadampig sa aton. [41] Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga maghatag sa inyo sang
bisan isa lang ka baso nga tubig tungod kay kamo iya ni Cristo, ina nga tawo magabaton gid sang iya
balos.”

Ang mga Pagsulay
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1-2)

[42] “Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagbiya sining magagmay nga mga kabataan sa
ila pagtuo sa akon maayo pa sa iya nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa

dagat. [43,44] Kon ang imo kamot amo ang kabangdanan nga nagapakasala ka, utda ina! Mas maayo pa nga isa
lang ang imo kamot pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo kamot pero
makadto ka man lang sa impyerno. Ang kalayo didto indi gid mapatay. [45-46] Kag kon ang imo tiil mangin
kabangdanan sang imo pagbiya sa akon, utda ina! Mas maayo pa nga isa lang ang imo tiil pero may kabuhi
ka nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo tiil pero ipilak ka sa impyerno. [47] Kag kon ang imo mata
naman ang mangin kabangdanan sang imo pagbiya sa akon, lukata ina! Mas maayo pa nga magsulod ka sa
ginharian sang Dios nga isa lang ang imo mata sang sa duha ang imo mata pero ipilak ka sa impyerno.
[48] Ang mga ulod didto wala sing kamatayon kag ang kalayo wala nagakapatay.

[49] "Kay pagaasinan ang tanan paagi sa kalayo. [50] Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala
na gid sing may mahimo para mapabalik pa ang iya sabor. Kag kon paano nga ang asin nagabulig sa aton,
dapat pareho man kamo sa asin nga nagabulig sa isa kag isa nga maayo ang inyo relasyon."

Chapter 10

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay
(Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)

[1] Dayon naghalin si Jesus sa Capernaum kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang Judea, kag
nagtabok siya sa Suba sang Jordan. Madamo naman nga mga tawo ang nagtilipon didto sa iya kag
gintudluan niya sila pareho sang masami niya nga ginahimo.

[2] May mga Pariseo nga nagkadto man didto. Gusto nila nga magpangita sang paagi agod maakusar nila
siya. Gani nagpamangkot sila kay Jesus, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang iya asawa?"
[3] Ginsabat sila ni Jesus *paagi sa isa ka pamangkot*, "Ano bala ang sugo sa inyo ni Moises?" [4] Nagsabat sila,
"Nagtugot si Moises nga makahimo ang lalaki sang papeles sa pagbulagay, pagkatapos puwede na niya
mabulagan ang iya asawa." [5] Nagsiling si Jesus sa ila, "Tungod nga matig-a ang inyo ulo ginsulat ni Moises
sa inyo ini nga sugo. [6] Pero halin sang pagtuga sang kalibutan, 'ginhimo sila sang Dios nga lalaki kag
babayi.' [7] 'Amo ina nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag maghiusa sa iya asawa, [8] kag sila nga
duha mangin isa.' Indi na sila duha kundi isa. [9] Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang Dios."

[10] Pag-abot nila sa balay, nagpamangkot naman ang mga sumulunod parte sa sadto nga butang.
[11] Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon magbulag ang lalaki sa iya asawa kag magpangasawa sang iban,
nagapanginbabayi siya kag nakasala sa iya una nga asawa. [12] Kag kon bulagan sang babayi ang iya bana
kag magpamana sang iban, nagapanginlalaki siya."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata
(Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-17)

[13] May mga tawo nga nagdala sang ila magagmay nga mga bata kay Jesus agod bendisyunan niya sila.
Pero ginsaway sila sang mga sumulunod ni Jesus. [14] Pagkakita ni Jesus sa natabo naakig siya kag nagsiling
sa iya mga sumulunod, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi ninyo sila
pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios. [15] Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o
nga indi magpasakop sa paghari sang Dios pareho sang pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip
sa paghari sang Dios." [16] Dayon ginpangkugos niya ang mga bata, gintungtong niya ang iya kamot sa ila
kag ginbendisyunan sila.

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

[17] Sang manuglakat na si Jesus, may tawo nga nagdalagan palapit sa iya kag nagluhod. Dayon
nagpamangkot ang tawo, "Maayo nga Manunudlo, ano bala ang akon himuon agod makaangkon ako sang
kabuhi nga wala sing katapusan?" [18] Nagsabat si Jesus sa iya, "Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala

gid sing bisan sin-o nga maayo kundi ang Dios lang. [19] Kon parte sa imo pamangkot, nahibaluan mo naman
ang ginasiling sang Kasuguan: 'Indi ka magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka
magpangawat, indi ka magsaksi sang butig, indi ka magpangdaya, tahura ang imo amay kag iloy.' "
[20] Nagsabat siya kay Jesus, "Manunudlo, ini tanan gintuman ko halin sang bata pa ako." [21] Gintulok siya ni
Jesus nga may paghigugma kag ginsilingan, "Isa pa ka butang ang kulang sa imo. Pauli ka kag ibaligya ang
imo pagkabutang, kag ang kuwarta ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi mangin manggaranon ka
sa langit. Dayon magbalik ka kag magsunod sa akon." [22] Nagkasubo gid ang tawo sang pagkabati niya sadto
kag naghalin siya nga masinulob-on, kay madamo ang iya manggad.

[23] *Sang makahalin na ang tawo,* nagpanulok-tulok si Jesus sa palibot kag nagsiling sa iya mga
sumulunod, "Mabudlay gid para sa mga manggaranon nga magpasakop sa paghari sang Dios." [24] Natingala
ang mga sumulunod sa iya ginhambal. Gani nagpadayon siya sa pagsiling, "Mga anak, daw ano kabudlay
ang magpasakop sa paghari sang Dios. [25] Mas mahapos pa nga mag-agi ang *sapat nga* kamelyo sa buho
sang dagom sang sa magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios." [26] Natingala gid sila kag
nagsiling, "Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?" [27] Gintulok sila ni Jesus kag nagsiling, "Sa mga
tawo lang indi gid ini mahimo, pero indi amo ini sa Dios; kay ang tanan nga butang mahimo sang Dios."

[28] Nagsiling si Pedro sa iya, "Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag nagsunod sa imo." [29] Nagsiling
si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, wala sing tawo nga nagbiya sa iya balay, mga utod, iloy, amay, mga bata,
ukon mga duta tungod sa akon kag sa Maayong Balita, [30] nga indi makabaton sang madamo pa gid nga
balos sa sini nga panahon: mga balay, mga utod, mga iloy, mga bata, mga duta, kag pati mga paghingabot;
kag sa palaabuton nga mga inadlaw makabaton man sang kabuhi nga wala sing katapusan. [31] Madamo nga
dungganon karon nga sa ulihi mangin kubos, kag madamo nga kubos karon nga sa ulihi mangin
dungganon."

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)

[32] Samtang nagataklad sila pakadto sa Jerusalem, nagauna si Jesus sa ila. Ginakulbaan ang iya mga
sumulunod, kag ginahadlukan gid ang iban nga nagasunod sa iya. Ginpain niya liwat ang iya dose *ka*
apostoles kag ginsugiran niya sila kon ano ang matabo sa iya. [33] Nagsiling siya sa ila, "Pamati kamo!
Nagapataklad kita sa Jerusalem kag ako nga Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari
kag mga manunudlo sang Kasuguan, kag sentensyahan nila ako nga patyon. Dayon itugyan nila ako sa mga
tawo nga indi Judio. [34] Yagutaon nila ako, duplaan, hanuton, kag dayon patyon. Pero pagkaligad sang tatlo
ka adlaw mabanhaw ako."

Ang Ginapangayo ni Santiago kag ni Juan
(Mt. 20:20-28)

[35] Nagpalapit sa iya si Juan kag si Santiago nga mga anak ni Zebedeo kag nagsiling, "Manunudlo, may
pangayuon kuntani kami sa imo." [36] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ano ang inyo pangayuon sa akon?"
[37] Nagsiling sila, "Kon maghari ka na sa imo ginharian, papungkuon mo kami nga duha sa imo tupad; ang
isa sa imo tuo, kag ang isa sa imo wala." [38] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Wala kamo kahibalo kon ano ang
inyo ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson ko? Kag masarangan man bala
ninyo ang mga kalisod nga akon pagaagihan?" [39] Nagsabat sila, "Huo, masarangan namon." Nagsiling si
Jesus sa ila, "Masarangan ninyo gani ang mga pag-antos kag ang mga kalisod nga akon pagaagihan. [40] Pero
indi ako ang nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa akon wala, kay may yara na nga
gintigan-an para sini."

[41] Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo, naakig gid sila kay Santiago kag
kay Juan. [42] Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, "Nahibaluan ninyo nga ang mga
manugdumala sa sini nga kalibutan may gahom sa ila mga sinakpan kag pagusto lang sila kon ano ang ila

himuon sa ila. [43] Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin gamhanan,
dapat mangin suluguon siya ninyo. [44] Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin
ulipon siya sang tanan. [45] Kay bisan pa gani ako nga Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan agod
alagaran, kundi mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi agod matubos ang madamo nga mga tawo."

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga si Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

[46] Nag-abot sila *ni Jesus* sa Jerico. Kag sang nagapaguwa na si Jesus sa sini nga banwa kaupod sang iya
mga sumulunod kag sang madamo nga mga tawo, may isa ka bulag didto nga si Bartimeo nga anak ni
Timeo nga nagapungko *kag nagapakilimos* sa higad sang dalan. [47] Pagkabati niya nga nagaagi si Jesus nga
taga-Nazaret, nagsinggit siya, "Jesus, kaliwat ni David, kaluoyi ako!" [48] Madamo nga mga tawo didto ang
nagsaway sa iya nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid gani niya ang pagsinggit, "Kaliwat ni David,
kaluoyi ako!" [49] Nagpundo si Jesus kag nagsiling, "Dalha ninyo siya diri sa akon." Gani gintawag nila ang
bulag, kag nagsiling sila, "Magkalipay ka, tindog kay ginatawag ka ni Jesus." [50] Ginhaboy niya ang iya
kunop kag nagdali-dali siya palapit kay Jesus. [51] Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Ano bala ang imo gusto
nga himuon ko sa imo?" Nagsabat ang bulag, "Manunudlo, gusto ko nga makakita liwat." [52] Dayon
ginsilingan siya ni Jesus, "Lakat ka; ang imo pagtuo nag-ayo[a] sa imo." Sa gilayon nakakita siya kag
nagsunod kay Jesus sa dalan.

Chapter 11

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

[1] Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem, kag nakaabot na sa *mga baryo sang* Betfage kag Betania
nga sakop sang Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka sumulunod kag [2] ginsilingan,
"Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita kamo nga tinday nga asno nga
nahigot. Wala pa gid ini masakyi. Hubari ninyo kag dalha diri. [3] Kon may magpamangkot sa inyo, 'Ngaa
ginahimo ninyo ina?' sabton ninyo, 'Kinahanglan ini sang Ginoo kag iuli man ini dayon.' " [4] Gani naglakat
sila kag *pag-abot nila didto sa baryo* nakita nila ang tinday nga asno sa higad sang dalan nga nahigot sa
puwertahan sang isa ka balay. Gani ginhubad nila dayon ang higot. [5] *Samtang nagahubad sila* may mga
nagatilindog didto nga nagpamangkot sa ila, "Hoy, ano ang inyo ginahimo dira? Ngaa ginahubaran ninyo
ang asno?" [6] Kag ginsabat nila ang mga tawo suno sa ginsiling ni Jesus. Gani ginpabay-an sila sang mga
tawo. [7] Pagkatapos sadto gindala sang duha ka sumulunod ang asno kay Jesus. Pag-abot didto, ginhapinan
nila ini sang ila mga bayo kag ginsakyan dayon ni Jesus *pakadto sa Jerusalem*. [8] Madamo nga mga tawo
ang naghumlad sang ila mga bayo sa dalan, kag ang iban nagladlad sang mga sanga nga ila gintapas halin
sa uma. [9] Ang nagauna kay Jesus kag ang nagasunod nagasinggit, "Dayawon ta ang Dios! Ginapakamaayo
sang Ginoo ang iya pinadala! [10] Ginapakamaayo sang Dios ang palaabuton nga ginharian sang aton
katigulangan nga si David! Dayawon ta ang Dios!"

[11] Pag-abot ni Jesus sa Jerusalem, nagsulod siya sa templo. Nagpanan-aw tan-aw siya sa tanan nga mga
butang didto sa sulod. Pagkatapos, tungod nga madali na lang magsalop ang adlaw, nagguwa siya kag
nagkadto sa Betania upod sa *iya* dose *ka apostoles*.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mt. 21:18-19)

[12] Pagkaaga, sang paghalin nila sa Betania *pabalik sa Jerusalem*, gin-gutom si Jesus. [13] May nakita siya
nga kahoy nga higera nga madabong ang dahon. Gani ginkadtuan niya kon may bunga. Pero wala siya sing

[a] 52 nag-ayo: *kag/ukon* nagluwas

may nakita nga bunga kundi pulos lang dahon, kay indi pa yadto tion nga inugpamunga. [14] Dayon nagsiling
si Jesus sa higera, "Halin karon wala sang tawo nga makakaon sang imo bunga!" Nabatian sang iya mga
sumulunod ang iya ginhambal.

Nagsulod si Jesus sa Templo
(Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

[15] Pag-abot nila sa Jerusalem, nagsulod si Jesus sa templo. Gintabog niya didto ang mga tawo nga
nagapamaligya kag nagapamakal sa sulod sang templo. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa sang mga
manugbaylo sang kuwarta kag ang mga pulungkuan sang mga manugbaligya sang mga pating *nga*
inughalad. [16] Indi siya magtugot nga manglaktod ang mga tawo sa templo nga nagadala sang ila mga
inugbaligya. [17] Dayon gintudluan niya ang mga tawo didto sa templo. Siling niya, "Indi bala nga nagsiling
ang Dios sa Kasulatan, 'Tawgon ang akon balay nga palangamuyuan para sa tanan nga nasyon'? Pero
ginhimo ninyo nga palanaguan sang mga tulisan."

[18] *Ang ginhimo nga ato ni Jesus* nabatian sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manunudlo
sang Kasuguan. Gani nagpangita sila sang paagi agod patyon siya. Pero hinadlukan sila sa iya kay natingala
gid ang mga tawo sa iya mga ginapanudlo.

[19] Sang sirom na, nagguwa si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa siyudad.

Ang Leksyon Parte sa Kahoy nga Higera
(Mt. 21:20-22)

[20] Pagkaaga, sang nagapabalik sila pa-Jerusalem, didto naman sila nag-agi sa kahoy nga higera, kag
nakita nila nga nalaya ini kag patay na. [21] Nadumduman ni Pedro ang natabo. Gani nagsiling siya kay Jesus,
"Manunudlo, tan-awa ang kahoy nga higera nga imo ginpakamalaot! Nalaya na!" [22] Nagsiling si Jesus sa
ila, "Magtuo kamo sa Dios! [23] Ang matuod, kon may pagtuo kamo, sarang kamo makasiling sa sini nga
bukid, 'Maghalin ka kag maglukso sa dagat,' kag kon wala kamo nagapangduhaduha kundi nagatuo nga ini
matabo, matuman ina suno sa inyo ginhambal. [24] Gani ginasugiran ko kamo nga bisan ano ang inyo
pangayuon sa Dios sa pangamuyo, magtuo kamo nga nabaton na ninyo, kag mabaton gid ninyo. [25] Kag kon
nagapangamuyo kamo, patawara ninyo anay ang mga nakahimo sing sala sa inyo, agod ang inyo mga sala
patawaron man sang inyo Amay nga yara sa langit. [26] [Kay kon wala kamo nagapatawad sa iban, indi man
kamo pagpatawaron sang inyo Amay nga yara sa langit."]

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mt. 21:23-27; Lu. 20:1-8)

[27] Pag-abot nila sa Jerusalem, nagbalik si Jesus sa templo. Kag samtang nagalakat siya sa sulod sang
templo, nagpalapit sa iya ang manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang Kasuguan kag mga
manugdumala sang mga Judio. [28] Nagpamangkot sila kay Jesus, "Ano bala ang imo awtoridad sa paghimo
sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo? Kag sin-o ang naghatag sa imo sang awtoridad sa
paghimo sini?" [29] Nagsabat si Jesus sa ila, "Mamangkot man ako sa inyo. Sabton anay ninyo ako,
pagkatapos sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa paghimo sini nga mga butang. [30] Kay sin-o
bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios bala ukon sa tawo? Sabta ninyo ako!"
[31] Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat, "Kon magsiling kita nga 'Halin sa Dios,' masiling siya, 'Ti ngaa
wala kamo nagpati kay Juan?' [32] Pero kon magsiling kita nga 'Halin sa tawo,' *maakig sa aton ang mga*
tawo." (Hinadlukan sila sa mga tawo kay nagapati sila nga si Juan propeta *sang Dios*.) [33] Gani nagsabat sila
kay Jesus, "Wala kami makahibalo." Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Ti indi ko man kamo pagsugiran kon
kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang."

Chapter 12

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

[1] Dayon naghambal si Jesus sa ila paagi sa mga paanggid, "May isa ka tawo nga may duta nga
ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya ini, kag nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato para
pulugaan sang ubas. Nagpatindog man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos, ginpaagsahan niya ang iya
talamnan kag naglakat sa malayo nga lugar. [2] Sang tion na sang pagpamupo sang ubas, ginsugo niya ang isa
ka suluguon sa pagkuha sang iya parte sa mga agsador. [3] Pag-abot didto sang suluguon, gindakop nila siya
kag ginbunal, kag ginpapauli nga wala gid sing dala. [4] Ginpadala naman sang tag-iya ang isa pa ka
suluguon, pero ginpakahuy-an nila kag ginlampusan sa ulo. [5] Nagpadala pa gid siya sang isa pa ka
suluguon, kag ila ini ginpatay. Madamo pa gid ang ginpadala sang tag-iya. Ang iban ginbunal nila, kag ang
iban ginpatay. [6] Sa katapusan, wala na siya sang suluguon nga ipadala. Gani ginpadala niya ang iya
pinalangga nga anak. Kay naghunahuna siya nga tahuron nila ang iya anak. [7] Pero pagkakita sang mga
agsador sa iya anak, naghambalanay sila, 'Yari na ang manunubli. Dali, patyon ta agod mangin aton ang
iya palanublion.' [8] Gani gindakop nila siya kag ginpatay. Ginhaboy nila ang iya bangkay sa guwa sang
talamnan sang ubas."

[9] *Dayon nagsiling si Jesus,* "Ti ano bala ang himuon sang tag-iya sang talamnan? Sigurado gid nga
kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon. Dayon paagsahan niya sa iban ang iya talamnan."
[10] *Nagpadayon si Jesus sa pagsiling,* "Wala bala ninyo ini mabasahi sa Kasulatan?

'Ang bato nga ginsikway sang mga panday

amo gid ang nangin pundasyon nga bato.

[11] Amo ini ang ginhimo sang Ginoo,

kag makatilingala ini sa aton.' "

[12] Nahibaluan sang manugdumala nga mga Judio nga sila gid ang ginatumod sang sadto nga paanggid.
Gani gusto nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga tawo. Gani ginpabay-an na lang nila siya,
kag naglakat sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

[13] Ginsugo nila ang pila ka mga Pariseo kag pila ka mga miyembro sang partido ni Herodes sa
pagdakop-dakop kay Jesus paagi sa iya paghambal agod maakusar nila siya. [14] Gani nagkadto sila kay Jesus
kag nagpamangkot, "Manunudlo, nahibaluan namon nga matuod ang imo ginasugid. Kay wala ka
nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o pa sila, kundi kon ano ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang
Dios sa mga tawo amo gid ang imo ginatudlo. *Ano bala sa imo,* husto bala nga *kita nga mga Judio*
magbayad sang buhis sa Emperador sang Roma? Dapat bala kita magbayad ukon indi?" [15] Pero tungod nga
nahibaluan ni Jesus ang ila madaya nga tinutuyo, nagsiling siya sa ila, "Ngaa bala ginatilawan ninyo ako
nga dakpon paagi sa sini nga pamangkot? Abi dal-i ninyo ako diri sang kuwarta kay tan-awon ko." [16] Gani
gindal-an nila siya. Dayon nagpamangkot siya sa ila, "Kay sin-o bala ini nga hitsura kag ngalan?" Nagsabat
sila, "Iya sang Emperador." [17] Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya
sang Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios." Kag natingala gid sila sa iya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

[18] Dayon may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala nagapati nga may
pagkabanhaw. [19] Nagpamangkot sila, "Manunudlo, nagsulat si Moises sa aton nga kon mapatay ang lalaki

nga wala sila bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo agod makapabata siya
para sa iya utod *nga napatay*. [20] Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan
nagpangasawa, kag napatay nga wala sang bata. [21] Gani ang balo ginpangasawa sang madason nga utod. Ini
siya napatay man nga wala sila sing bata. Gani ang balo ginpangasawa naman sang ikatlo kag amo man ang
natabo, [22] hasta sa ikapito. Nagkalamatay sila tanan nga wala gid nakapabata sa sadto nga babayi. Sang ulihi
ang babayi napatay man. [23] Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga asawa, kay
sila nga pito nagpangasawa sa iya?"

[24] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sala gid kamo, tungod nga wala kamo nakaintiendi sang Kasulatan kag
sang gahom sang Dios. [25] Kay kon mabanhaw na ang mga patay, indi na sila mag-asawahay, tungod nga
pareho na sila sang mga anghel sa langit. [26] Kon parte sa mga patay nga mabanhaw, wala bala kamo
nakabasa sang ginsulat ni Moises parte sa nagadabdab nga kahoy-kahoy, sa diin nagsiling ang Dios kay
Moises, 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, kag ang Dios ni Jacob'? [27] Karon, ang Dios indi
Dios sang mga patay, kundi Dios sang mga buhi. Gani nagsala gid kamo."

Ang Labing Importante nga Sugo
(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)

[28] May isa ka manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati sang ila diskusyon. Nabatian niya nga
maayo ang sabat ni Jesus. Gani nagpalapit siya kag nagpamangkot man, "Ano gid bala ang labing
importante nga sugo?" [29] Nagsabat si Jesus, "Ang labing importante nga sugo amo ini: 'Pamati kamo nga
mga taga-Israel! Ang Ginoo nga aton Dios amo lang ang Ginoo. [30] Gani higugmaon mo ang Ginoo nga imo
Dios sa bug-os mo nga tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga hunahuna kag sa tanan mo
nga ginahimo.' [31] Ang madason nga labing importante nga sugo amo ini: 'Higugmaon mo ang imo
kapareho pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.' Wala na sing sugo nga labaw pa sa sining
duha." [32] Nagsiling ang manunudlo sang Kasuguan sa iya, "Husto ka manunudlo! Matuod ang imo
ginasiling nga may isa lang ka Dios kag wala na sing iban pa. [33] Kag ang paghigugma sa iya sa bug-os nga
tagipusuon, sa bug-os nga hunahuna, kag sa tanan naton nga ginahimo, kag ang paghigugma sa aton
kapareho pareho sang paghigugma naton sa aton kaugalingon mas importante sang sa tanan nga halad nga
sinunog kag iban pa nga mga halad." [34] Pagkabati ni Jesus nga husto gid ang iya mga sabat, nagsiling siya
sa iya, "Malapit ka na nga masakop sa paghari sang Dios." Pagkatapos sadto wala na gid sing may
nangahas nga magpamangkot kay Jesus.

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

[35] Sang nagapanudlo si Jesus sa templo nagsiling siya, "Ngaa nagasiling ang mga manunudlo sang
Kasuguan nga ang Cristo kaliwat *lang* ni David? [36] Si David mismo nga gintuytuyan sang Espiritu Santo
nagsiling,

'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,

Pungko diri sa akon tuo

hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'

[37] Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat *lang* ni David?"

Nagpaandam si Jesus Batok sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Naluyag magpamati kay Jesus ang madamo gid nga mga tawo. [38] Sa iya mga pagpanudlo nagsiling
siya, "Mag-andam kamo sa mga manunudlo sang Kasuguan nga gusto maglagaw-lagaw nga nagabayo sang
malaba. Sa mga lugar nga ginatipunan sang mga tawo, gusto nila nga tahuron sila. [39] Sa mga simbahan ukon
sa mga punsyon, ginapili gid nila ang mga pulungkuan nga para sa mga dungganon. [40] Ginaubos nila kuha

ang mga pagkabutang sang mga babayi nga balo, kag ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga mga pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot.”

Ang Halad sang Babayi nga Balo
(Lu. 21:1-4)

[41] Nagpungko si Jesus sa tupad sang ginahulugan sang kuwarta didto sa templo kag ginpanilagan niya
ang mga tawo nga nagahulog sang ila mga kuwarta. Madamo nga mga manggaranon ang nagahulog sang
dalagko nga mga kantidad. [42] May nagpalapit nga isa ka imol nga babayi nga balo kag naghulog sang duha
ka sinsilyo. [43] Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag nagsiling sa ila, “Sa pagkamatuod, mas
madamo ang ginhulog sang imol nga balo sang sa tanan nga naghatag. [44] Kay sila madamo ang ila kuwarta
kag ang ila ginhatag bali-wala lang sa ila; pero ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya
ginasaligan agod mabuhi.”

Chapter 13

Naghambal si Jesus Parte sa Pagguba sang Templo
(Mt. 24:1-2; Lu. 21:5-6)

[1] Sang nagapaguwa na si Jesus sa templo, ang isa sang iya mga sumulunod nagsiling, “Manunudlo,
tan-awa bala ini nga templo. Ang gin-gamit nga mga bato dalagko kag katahom sang pagpatindog sini.”
[2] Nagsiling si Jesus sa iya, “Ini nga templo nga ginhimo sa dalagko nga mga bato magakalaguba sa
palaabuton kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw.”

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

[3] Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo nga nagaatubang sa templo, nagpalapit si
Pedro, si Santiago, si Juan, kag si Andres kag nagpamangkot sa iya nga silahanon lang. [4] *Siling nila,* “Sugiri
kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginasiling? Kag ano bala ang mga tanda nga madali na
lang ini tanan matabo?”

[5] Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga wala sing may makapatalang sa inyo. [6] Kay
madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kag madamo ang ila mapatalang. [7] Kon makabati
kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo nga didto sa malayo nagagira man, indi
kamo magkahadlok. Kinahanglan gid nga matabo ini, pero indi pa ini ang katapusan. [8] Magailinaway ang
mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. May magaabot nga mga linog sa nagkalain-lain nga
mga lugar kag may magaabot nga gutom. Pero ini nga mga butang umpisa pa lang sang mga kabudlayan
nga magaabot.

[9] “Mag-andam kamo, kay pangdakpon kamo kag dalhon sa mga hukmanan. Pagahanuton kamo sa mga
simbahan sang mga Judio. Magaatubang kamo sa mga gobernador kag sa mga hari tungod sang inyo
pagsunod sa akon. Kag didto masugiran ninyo sila parte sa akon. [10] Sa wala pa mag-abot ang katapusan,
kinahanglan iwali anay ang Maayong Balita sa tanan nga mga lugar. [11] Kon pangdakpon kamo kag dalhon
sa korte, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo isabat, kay kon sa oras nga kinahanglan kamo
maghambal, ihambal lang ninyo ang ginapahambal sa inyo *sang Espiritu Santo*. Kay indi kamo ang
magahambal kundi ang Espiritu Santo *paagi sa inyo*. [12] *Sa sina nga mga inadlaw,* may mga tawo nga
magapapatay sang ila mga utod. May mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga anak
nga magakontra sa ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila. [13] Dumtan kamo sang tanan tungod kay kamo
akon mga sumulunod. Pero ang nagapadayon *sa pagsunod sa akon* hasta sa katapusan amo ang maluwas.”

Ang Makangilil-ad nga Kalaglagan
(Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

[14] "Kon makita na ninyo ang makangilil-ad nga kalaglagan nga yara sa lugar nga indi niya dapat
tindugan," (kamo nga nagabasa, intiendihon ninyo kon ano ang kahulugan sini,) "Ang mga yara sa Judea
dapat magpalagyo sa kabukiran. [15] Ang *tawo nga matabuan nga* yara sa guwa sang iya balay indi na
magsulod sa pagkuha sang bisan ano. [16] Ang *matabuan nga* yara sa iya uma indi na dapat magpauli sa
pagkuha sang iya bayo. [17] Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga mga
inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*. [18] Magpangamuyo kamo nga indi ini matabo sa
tig-tulugnaw. [19] Kay sa sina nga mga inadlaw magaabot ang kalalat-an[a] nga wala pa gid matabo halin sang
pagtuga sang Dios sang kalibutan hasta karon, kag wala sing may matabo pa nga pareho sina hasta san-o.
[20] Kon wala ginpalip-ot sang Ginoo ang mga inadlaw *nga magaabot* wala gid sing may mabilin nga tawo.
Pero tungod sang iya kaluoy sa iya mga pinili, ginpalip-ot niya ina nga mga inadlaw.

[21] "Kon may magsiling sa inyo, 'Yari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!' indi kamo magpati. [22] Kay
magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod nga mga propeta. Magahimo sila sang
mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa katuyuan nga patalangon, kon mahimo, bisan pa ang
mga pinili *sang Dios*. [23] Gani magbantay kamo! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga mga butang sa
wala pa matabo."

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

[24] "Pagkatapos sang mga kalalat-an sa sina nga mga inadlaw, ang adlaw magadulom, ang bulan indi na
magsanag, [25] kag ang mga bituon magakalahulog. Ang mga butang[b] sa langit pagapatalangon sa ila
kinaandan nga alagyan. [26] Dayon ako nga Anak sang Tawo makita sa mga panganod nga nagabalik sa
kalibutan nga may gahom nga nagasilak. [27] Suguon ko ang akon mga anghel sa pagtipon sang akon mga
pinili halin sa tanan nga lugar sang kalibutan."

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera
(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

[28] "Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga sanga nagapanalingsing na,
mahibaluan ninyo nga madali na lang ang tig-ilinit. [29] Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga
nagakalatabo na ini nga mga butang *nga akon ginasugid sa inyo*, mahibaluan ninyo nga madali na lang ako
mag-abot. [30] Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga mga butang sa wala pa mapatay ang mga tawo
sa sini nga tiyempo. [31] Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid mahimo nga indi
matuman."

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus
(Mt. 24:36-44)

[32] "Kon parte sa adlaw ukon sa oras sang akon pag-abot, wala gid sang may nakahibalo bisan ang mga
anghel sa langit ukon *ako nga* Anak *sang Dios*, kundi ang Amay gid lang. [33] Gani magbantay kamo kag
mag-andam, kay wala kamo makahibalo kon san-o ako maabot. [34] Pareho man ini sa tawo nga naglakat sa
malayo nga lugar. Paghalin niya sa iya balay, gintugyan niya sa iya mga suluguon ang mga ulubrahon, kag
kada isa sa ila may iya nga obra. Kag ginmanduan niya ang guwardya sa puwertahan nga magbantay.
[35] Gani magbantay kamo, kay wala kamo makahibalo kon san-o mabalik ang tag-iya sang balay; mahimo
nga sa hapon, sa tungang gab-i, sa kaagahon ukon sa pagbutlak sang adlaw. [36] Basi kon sa iya pagbalik

[a] 19 kalalat-an: *sa iban nga Visaya,* kalisod.
[b] 25 butang: *sa literal,* gahom.

maabtan niya kamo nga nagakatulog. [37] Ang ginasiling ko sa inyo ginasiling ko sa tanan: Magbantay
kamo!”

Chapter 14

Ang Plano Batok kay Jesus
(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

[1] Duha na lang ka adlaw kag magaabot ang Piesta sang Paglabay sang Anghel kag Piesta sang Tinapay
nga wala sing Inugpahabok. Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan may
tuyo nga patyon si Jesus. Gani nagapangita sila sang paagi kon paano nila madakop si Jesus nga indi
mahibaluan sang mga tawo. [2] Nagsiling sila, “Indi ta lang pagtabuon sa piesta, kay basi kon magkinagamo
ang mga tawo.”

Ginbubuan sang Pahamot ang Ulo ni Jesus
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

[3] Sang didto si Jesus sa Betania, samtang nagakaon siya sa balay ni Simon nga aruon sang una, may isa
ka babayi nga nag-abot. May dala siya nga tibod-tibod nga puno sang malahalon gid nga pahamot. Ini nga
pahamot halin sa mahamot nga tanom nga ginatawag “nardo.” *Pagpalapit niya kay Jesus* gin-utod niya ang
liog sang tibod-tibod kag ginbubo niya ang pahamot sa ulo ni Jesus. [4] May mga tawo didto nga naakig kag
nagsiling, “Ngaa bala ginausikan lang niya ang pahamot? [5] Sarang kuntani ina mabaligya sa kantidad nga
bali isa ka tuig nga suweldo kag ang bili ihatag sa mga imol.” Kag gin-akigan nila ang babayi. [6] Pero
nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa ginatublag ninyo siya? Pabay-i lang ninyo siya. Maayo ang iya ginhimo sa
akon. [7] Ang mga imol permi ninyo makaupod kag sarang kamo makabulig sa ila sa bisan ano nga oras nga
gusto ninyo, pero ako indi ninyo permi makaupod. [8] Ini nga babayi naghimo sang iya masarangan para sa
akon. Ginbubuan niya sang pahamot ang akon lawas sa pagpreparar sang akon lubong. [9] Ang matuod, bisan
diin iwali ang Maayong Balita sa bug-os nga kalibutan, ang iya ginhimo sa akon isugid man bilang
handumanan sa iya.”

Nagsugot si Judas sa Pagtugyan kay Jesus
(Mt. 26:14-16; Lu. 22:3-6)

[10] Si Judas Iscariote nga isa sang dose *ka mga apostoles* nagkadto sa manugdumala nga mga pari agod
itugyan si Jesus sa ila. [11] Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kon ano ang katuyuan ni Judas nalipay
gid sila kag nagpromisa sila sa paghatag sa iya sang kuwarta. Gani halin sadto nagpangita siya sing
kahigayunan kon paano niya matugyan si Jesus sa ila.

Ang Panihapon nila ni Jesus sa Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

[12] Nag-abot ang una nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga wala sing Inugpahabok. Amo ini ang
adlaw nga ginahalad ang mga karnero nga ginakaon para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Gani
nagpamangkot ang mga sumulunod ni Jesus sa iya, “Sa diin ang imo gusto nga magpreparar kami sang
panihapon sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?” [13,14] Ginsugo niya ang iya duha ka sumulunod. Siling
niya, “Kadto kamo didto sa siyudad *sang Jerusalem*. Pag-abot ninyo didto may masugata sa inyo nga tawo
nga nagadala sang banga nga may tubig. Sunod kamo sa iya sa balay nga iya pagasudlan, kag magsiling
kamo sa tagbalay, ‘Nagapamangkot ang manunudlo kon diin ang kuwarto nga iya pagakaunan upod sang
iya mga sumulunod sa pagselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.’ [15] Ipakita niya dayon sa inyo
ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga kompleto sang kagamitan kag preparado na. Didto kamo
maghimos sang aton panihapon.” [16] Naglakat ang duha nga iya ginsugo, kag pag-abot nila sa siyudad nakita
nila ang tanan suno sa ginsiling ni Jesus sa ila. Kag didto sila nagpreparar sang panihapon para sa piesta.

[17] Sang sirom na, nag-abot si Jesus kag ang *iya* dose *ka mga apostoles*. [18] Sang nagakaon na sila sa
lamisa, nagsiling si Jesus, "Sugiran ko kamo sang matuod! Ang isa sa inyo nga kaupod ko diri sa pagkaon
magatraidor sa akon." [19] Pagkabati sadto sang mga apostoles, nagkasubo gid sila kag kada isa sa ila
nagpamangkot sa iya, "Indi ako, di bala?" [20] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang magatraidor sa akon isa sa inyo
nga dose–ang nagasawsaw upod sa akon sa yahong. [21] Ako nga Anak sang Tawo pagapatyon suno sa tagna
sang Kasulatan, pero kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa para sa iya nga wala siya
natawo."

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mt. 26:26-30; Lu. 22:15-20; I Corinto 11:23-25)

[22] Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay. Ginpasalamatan niya sa Dios, kag
ginpamihak-pihak dayon. Pagkatapos ginhatag niya sa iya mga sumulunod kag nagsiling, "Kaon kamo,
amo ini ang akon lawas." [23] Dayon nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag ginhatag sa ila.
Kag sila tanan nag-inom. [24] Nagsiling si Jesus, "Amo ini ang akon dugo nga iula para sa madamo nga mga
tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasugtanan ang Dios sa mga tawo. [25] Sa pagkamatuod, indi
na ako mag-inom liwat sini nga ilimnon nga halin sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o
nga klase sang ilimnon sa ginharian sang Dios." [26] Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag
pagkatapos nagkadto sila sa Bukid sang mga Olibo.

Gintagna ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

[27] Nagsiling si Jesus sa ila, "Tanan kamo magabiya sa akon, kay nagsiling *ang Dios* sa Kasulatan,
'Patyon ko ang manugbantay kag magaalaplaag ang mga karnero.' [28] Pero sa tapos nga mabanhaw ako,
mauna ako sa inyo didto sa Galilea." [29] Nagsiling si Pedro kay Jesus, "Bisan sila tanan magabiya sa imo,
ako indi gid!" [30] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang matuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa makapamalo ang
manok sing makaduha, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses." [31] Pero nag-insister pa gid si Pedro nga
nagasiling, "Indi ko gid ikaw ipanginwala bisan patyon pa nila ako upod sa imo." Amo man ang ginsiling
sang tanan nga mga sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

[32] Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot nila didto, nagsiling si Jesus sa iya
mga sumulunod, "Magpungko kamo diri samtang nagapangamuyo ako." [33] Gindala niya sila ni Pedro,
Santiago, kag Juan sa ulo-unhan. Nagpangalisod gid si Jesus. [34] Kag nagsiling siya sa ila, "Daw sa mapatay
ako sa kalisod. Pabilin kamo diri kag magpulaw." [35] Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan, nagluhod
siya sa duta kag nagpangamuyo nga kon mahimo ipaiway lang ang pag-antos nga iya ginaatubang.
[36] Nagpangamuyo siya, "Amay, ang tanan nga butang mahimo mo. Gani ilikaw mo ini nga pag-antos nga
nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang imo."

[37] Nagbalik siya *sa iya tatlo ka sumulunod* kag naabtan niya sila nga nagakatulog. Nagsiling siya kay
Pedro, "Simon, nagakatulog ka bala? Indi ka bala makapulaw bisan isa lang ka oras?" [38] *Kag nagsiling siya
sa ila,* "Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang pagsulay. Luyag sang inyo
espiritu *magpangamuyo* ugaling maluya ang inyo lawas."

[39] Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo. Amo man gihapon ang iya pangamuyo.
[40] Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan naman niya sila nga nagakatulog, kay
natuyo gid sila. Kag indi sila kahibalo kon ano ang ila isabat sa iya.

41 Sa ikatlo nga pagbalik niya sa ila nagsiling siya, "Nagakatulog pa bala kamo gihapon kag
nagapahuwayhuway? Husto na ina! Amo na ini ang tion nga ako nga Anak sang Tawo itugyan sa mga
makasasala. 42 Dali na! Yari na ang tawo nga magatraidor sa akon."

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mt, 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

43 Samtang nagahambal pa si Jesus nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka mga apostoles*. Kaupod niya
ang madamo nga mga tawo nga may dala nga mga espada kag mga inuglampos. Ginsugo sila sang
manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang Kasuguan kag mga manugdumala sang mga Judio.
44 Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop kon ano ang iya isinyas: "Ang tawo
nga akon halukan amo ang inyo ginapangita. Dakpa ninyo siya kag dalha nga ginaguwardyahan gid sing
maayo."

45 Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling, "Manunudlo!" Kag ginhalukan niya
siya. 46 Dayon gindakop nila si Jesus. 47 Pero ang isa sa mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag
ginlabo niya ang suluguon sang pangulo nga pari kag nautod ang iya dulunggan. 48 Nagsiling si Jesus sa
mga nagdakop sa iya, "Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada
kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon? 49 Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo kag didto
man kamo pero wala ninyo ako pagdakpa. Pero kinahanglan nga matabo ini agod matuman ang mga
nasulat sa Kasulatan parte sa akon." 50 Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila
tanan.

51 May isa ka pamatan-on nga lalaki didto nga nagsunod kay Jesus nga nagapanampi lang sang tela nga
puti.[a] Gindakop siya sang mga soldado, 52 ugaling nanginpadlos siya kag nagpalagyo nga hublas, kay
nahawiran nila ang iya ginatampi.

Si Jesus sa Atubangan sang Korte
(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

53 Gindala nila si Jesus sa balay sang pangulo nga pari. Didto nagatilipon ang manugdumala nga mga
pari, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. 54 Si Pedro
nagsunod man pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus. Nagsulod siya sa lagwerta sang balay sang
pangulo nga pari kag nagpungko upod sa mga guwardya agod magpainit-init malapit sa kalayo. 55 Karon,
ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio nagpangita sang
mga ebidensya batok kay Jesus agod ipapatay nila siya, pero wala gid sila sing may nakita. 56 Madamo ang
nagtestigo sang butig batok sa iya pero wala nagsinanto ang ila mga sugid.

57 May mga tawo pa gid didto nga nagtestigo sang butig batok kay Jesus. Nagsiling sila, 58 "Nabatian
namon siya nga nagsiling, 'Gub-on ko ini nga templo nga ginpatindog sang tawo, kag sa sulod sang tatlo ka
adlaw patindugon ko ang lain nga templo nga indi tawo ang magahimo.' " 59 Pero ang ila mga sugid wala
nagsinanto.

60 Nagtindog sa tunga ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus, "Wala ka bala sing isabat sa
sini nga mga akusasyon batok sa imo?" 61 Wala gid nagsabat si Jesus. Gani ginpamangkot siya liwat sang
pangulo nga pari, "Ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dalayawon *nga Dios*?" 62 Nagsabat si Jesus sa iya,
"Huo, ako matuod, kag ako nga Anak sang Tawo makita ninyo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom
nga Dios, kag makita man ninyo ako sa mga panganod nga nagabalik *diri sa kalibutan*." 63 Pagkabati sadto
sang pangulo nga pari, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kaakig* kag nagsiling, "Indi na kinahanglan sang mga
testigo! 64 Nabatian ninyo ang iya ginhambal batok sa Dios. Ano bala sa inyo?" Kag ginsentensyahan nila
siya nga patyon.

---

[a] 51 tela nga puti: *sa English,* linen.

[65] Ang iban sa ila nagdupla kay Jesus. Ginbuta-butahan nila siya kag ginsumbag. Dayon nagsiling sila,
"Pakta abi kon sin-o ang nagsumbag sa imo?" Pagkatapos ginkuha siya sang mga guwardya kag sige ang
ila tampa sa iya.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

[66] Sang si Pedro didto pa sa lagwerta, nag-agi ang isa sa mga babayi nga suluguon sang pangulo nga
pari. [67] Pagkakita niya kay Pedro nga nagapainit-init *malapit sa kalayo*, ginhimutaran niya siya kag
nagsiling, "Kaupod ka man ni Jesus nga taga-Nazaret." [68] Pero nagpanginwala siya nga nagasiling, "Wala
ako makahibalo kon ano ang imo ginahambal." Dayon nagkadto siya sa puwertahan paguwa. Sa sadto gid
nga oras nagpamalo ang manok. [69] Didto nakita naman siya sang suluguon nga babayi, kag nagsiling siya
liwat sa mga tawo didto, "Ini nga tawo isa sang mga kaupod ni Jesus." [70] Pero nagpanginwala naman si
Pedro. Dugay-dugay nagsiling ang mga tawo didto, "Kaupod ka gid niya kay taga-Galilea ka man." [71] Pero
nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, "Bisan mapatay pa ako, wala gid ako makakilala sa tawo nga inyo
ginasiling." [72] Dayon nagpamalo naman ang manok, kag nadumduman ni Pedro ang ginsiling sa iya ni
Jesus, "Sa wala pa makapamalo ang manok sing makaduha, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses." Kag
naghilibion gid siya.

Chapter 15

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

[1] Aga pa gid sang madason nga adlaw, nagmiting ang manugdumala nga mga pari kaupod ang mga
manugdumala sang mga Judio, ang mga manunudlo sang Kasuguan, kag ang tanan nga miyembro sang
Korte sang mga Judio. Gin-gapos nila si Jesus kag gindala didto kay Pilato *nga gobernador* agod itugyan sa
iya. [2] Ginpamangkot siya ni Pilato, "Ikaw bala ang hari sang mga Judio?" Nagsabat si Jesus sa iya,
"Ginasiling mo." [3] Madamo ang mga akusasyon sang manugdumala nga mga pari batok kay Jesus. [4] Gani
ginpamangkot siya liwat ni Pilato, "Wala ka bala sing isabat sa mga akusasyon nga ina? Madamo gid ang
ila akusasyon batok sa imo." [5] Pero wala gid nagsabat si Jesus, gani natingala gid si Pilato.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39–19:16)

[6] Karon, kada Piesta *sang Paglabay sang Anghel* kinabatasan ni Pilato nga maghilway sang isa ka priso
nga ginapangayo sang mga tawo. [7] May isa ka priso didto nga si Barrabas. Ini nga tawo ginpriso kaupod
sadtong mga nakapatay sang pagrebelde nila batok sa gobyerno. [8] Madamo nga mga tawo ang nagpalapit
kay Pilato kag nagpangayo nga himuon niya liwat sa sadto nga tuig ang kinabatasan niya nga ginahimo.
[9] Nagpamangkot siya sa ila, "Gusto bala ninyo nga buy-an ko ang hari sang mga Judio?" [10] Nahibaluan gid
ni Pilato nga nahisa ang manugdumala nga mga pari, gani gin-akusar nila si Jesus sa iya. [11] Pero ginsutsot
sang manugdumala nga mga pari ang mga tawo nga si Barrabas lang ang ila pangayuon nga buy-an kag
indi si Jesus. [12] Ginpamangkot ni Pilato ang mga tawo, "Ano ang akon himuon sa tawo nga inyo ginasiling
nga hari sang mga Judio?" [13] Nagsinggit sila, "Ilansang siya sa krus!" [14] Nagsiling si Pilato sa ila, "Ngaa,
ano bala nga sala ang iya nahimo?" Pero gintuduhan pa gid nila singgit, "Ilansang siya sa krus!" [15] Gani
tungod nga gusto ni Pilato nga paayunan ang mga tawo, ginbuy-an niya si Barrabas. Pero si Jesus
ginpahanot niya kag gintugyan sa mga soldado agod ilansang sa krus.

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

[16] Gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang gobernador kag gintawag nila ang
bug-os nga batalyon sang mga soldado nga magtilipon didto. [17] Pagkatapos ginsukluban nila si Jesus sang

kapa nga granate kag naghimo sila sang korona nga tunukon kag ginsuksok nila sa iya ulo. [18] Dayon
nagsaludo sila sa iya nga nagasiling, "Mabuhay ang Hari sang mga Judio!" [19] Kag sige ang ila lampos sang
bulobaston sa iya ulo kag ginaduplaan pa nila siya. Ginluhod-luhuran nila siya kag ginsulusimba. [20] Sa
tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa nga granate kag ginsuksukan nila liwat siya sang iya bayo.
Dayon gindala nila siya sa guwa sang banwa agod ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mt. 27:32-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

[21] *Sang nagalakat na sila,* nasugata nila ang isa ka tawo nga halin sa uma. (Ang iya ngalan amo si
Simon nga taga-Cirene, nga amay ni Alejandro kag ni Rufo). Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni
Jesus. [22] Dayon gindala nila si Jesus sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayuron, lugar sang bagol.[a])
[23] Pag-abot nila didto ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga mira, pero indi mag-inom si
Jesus. [24] Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya bayo paagi sa paggabot-gabot, agod
mahibaluan kon ano nga bahin ang makuha sang kada isa. [25] Mga alas nuebe sadto sang aga sang
ginlansang nila si Jesus sa krus. [26] Ang nakasulat sa karatula sa krus nga panumbungon batok sa iya
nagasiling, "Ang Hari sang mga Judio." [27] May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus, ang isa sa
tuo ni Jesus kag ang isa sa wala. [28] [Sa sini nga paagi natuman ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling,
"Ginkabig siya nga isa sa mga kriminal."]

[29] Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto kag nagayaguta kay Jesus.
Siling nila, "Gali ha! Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang templo kag sa sulod sang tatlo ka adlaw
patindugon mo liwat, [30] panaog ka sa krus kag luwasa ang imo kaugalingon!" [31] Pareho man sina ang yaguta
sang manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang Kasuguan. Nagsiling sila sa isa kag isa,
"Ginluwas niya ang iban, pero indi siya makaluwas sang iya kaugalingon! [32] Tan-awon ta abi karon kon
makapanaog sa krus ang Cristo nga hari sang Israel, kag kon makapanaog siya matuo kita sa iya." Pati ang
iya mga kaupod nga ginlansang nagyaguta man sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

[33] Sang udto na, nagdulom ang kalibutan sa sulod sang tatlo ka oras. [34] Pag-alas tres sang hapon
nagsinggit si Jesus sang mabaskog, "Eloi, Eloi lema sabactani?" –nga kon sayuron, "Dios ko, Dios ko, ngaa
ginpabay-an mo ako?" [35] Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, "Ginatawag niya si
Elias." [36] Sa gilayon nagdalagan ang isa ka tawo kag nagkuha sang espongha kag gintusmog niya sa
maaslom nga bino. Gintakod niya ini sa punta sang isa ka tukon kag gintunghol sa baba ni Jesus agod
supsupon niya. Nagsiling siya, "Tan-awon ta anay kon maabot si Elias sa pagkuha sa iya sa krus."
[37] Nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.

[38] Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa Jerusalem halin sa ibabaw
paidalom. [39] Ang kapitan sang mga soldado nga nagatindog sa atubangan sang krus nakakita kon paano
nabugto ang ginhawa ni Jesus. Nagsiling siya, "Matuod gid nga ang ini nga tawo amo ang Anak sang
Dios!" [40] Sa ulo-unhan may mga babayi nga nagalantaw sa nagakalatabo. Kaupod nila si Salome, si Maria
Magdalena, kag si Maria nga iloy ni Jose kag sang iya manghod nga si Santiago. [41] Sang didto pa si Jesus sa
Galilea, ini nga mga babayi nagaupod kag nagabulig sa iya. May iban pa nga mga babayi nga didto man
nga nakaupod kay Jesus sa Jerusalem.

---

[a] 22 lugar sang bagol: *siguro ang buot silingon,* lugar nga daw dagway sang bagol.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

[42,43] *Sang adlaw nga napatay si Jesus*, adlaw yadto nga inugpreparar para sa piesta. Hapon na kag
tungod kay ang madason nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway, nangisog si Jose nga taga-Arimatea
nga magkadto kay Pilato agod pangayuon ang bangkay ni Jesus. Si Jose nga ini ginatahod nga miyembro
sang Korte sang mga Judio kag isa sa mga nagapaabot sa paghari sang Dios. [44] Pagkabati ni Pilato nga si
Jesus patay na, natingala siya. Gani ginpatawag niya ang kapitan sang mga soldado kag ginpamangkot niya
kon patay na si Jesus. [45] Sang mabatian ni Pilato ang ginsugid sang kapitan nga patay na si Jesus, gintugutan
niya si Jose nga kuhaon ang bangkay. [46] Gani nagbakal si Jose sang malahalon nga tela nga puti. Dayon
ginpataltal niya ang bangkay ni Jesus sa krus kag ginsamburan sang tela nga iya ginbakal. Ginpabutang
niya ang bangkay sa lulubngan nga gin-guhab sa banglid. Kag ginpaligid niya ang dako nga bato sa
pagtakop sang puwertahan sang lulubngan. [47] Nagatan-aw didto si Maria Magdalena kag si Maria nga iloy
ni Jose, gani nakita nila kon diin ginlubong si Jesus.

Chapter 16

Ang Pagkabanhaw
(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

[1] Pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway, si Maria Magdalena, si Maria nga iloy ni Santiago kag si
Salome nagbakal sing pahamot kay makadto sila sa lulubngan sa paghaplas sang bangkay ni Jesus. [2] Aga pa
gid sang Domingo, nagkadto sila sa lulubngan. [3,4] *Sang nagalakat sila,* nagpamangkutanay sila, "Sin-o ang
aton pangabayon nga magpaligid sang bato nga nagatakop sa lulubngan?" (Kay masyado kadako sang
bato.) Pero pag-abot nila didto, nakita nila nga napaligid na ang bato. [5] Gani nagsulod sila sa lulubngan kag
nakita nila ang isa ka bataon nga lalaki nga nagapungko sa tuo dampi nga may maputi nga bayo.
Hinadlukan gid sila. [6] Dayon nagsiling ang lalaki sa ila, "Indi kamo magkahadlok! *Nahibaluan ko nga*
ginapangita ninyo si Jesus nga taga-Nazaret nga ginlansang sa krus. Wala na siya diri! Nabanhaw siya!
Tan-awa bala ninyo ang ginhamyangan sa iya." [7] *Dayon nagsiling siya,* "Lakat kamo, sugiri ninyo ang iya
mga sumulunod labi na gid si Pedro nga mauna si Jesus sa inyo didto sa Galilea, kag didto ninyo siya
makita suno sa iya ginsiling sa inyo." [8] Gani nagguwa ang mga babayi sa lulubngan kag nagdalagan, kay
nagakurog sila sa kakulba. Wala sila sang may ginsugiran, kay hinadlukan gid sila.

[|9] Aga pa gid sang Domingo nabanhaw si Jesus. Una gid siya nagpakita kay Maria nga taga-Magdala
nga iya gintabugan sang pito ka malaot nga espiritu. [10] Dayon ginkadtuan ni Maria ang mga sumulunod ni
Jesus nga nagakasubo kag nagahilibion, kag ginsugiran niya sila. [11] Pero wala sila nagpati sa iya ginsugid
nga buhi si Jesus kag nagpakita sa iya. [12] Pagkatapos sadto, nagpakita si Jesus sa lain nga dagway sa iya
duha ka sumulunod sang nagapakadto sila sa uma. [13] Gani nagbalik sa Jerusalem ining duha ka sumulunod
kag ginsugiran nila ang iban nga mga kaupod nila nga si Jesus nagpakita sa ila, pero wala man sila nagpati.

[14] Sang ulihi nagpakita naman si Jesus sa onse ka apostoles sang nagakaon sila. Ginsabdong niya sila
tungod nga wala sila sing pagtuo kag tungod sang katig-a sang ila mga tagipusuon, kay wala sila nagpati sa
ginsugid sang mga nakakita sa iya sa tapos siya nabanhaw. [15] Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Lakat kamo
sa bug-os nga kalibutan kag iwali ang Maayong Balita sa tanan nga mga tawo. [16] Ang bisan sin-o nga
magtuo kag magpabautiso maluwas, pero ang indi magtuo pagasilutan. [17] Ini nga mga tanda makita sa mga
tawo nga nagatuo sa akon: paagi sa akon gahom magatabog sila sang malaot nga mga espiritu; magahambal
sila sang iban nga mga lingguahe nga wala nila matun-i; [18] kon makauyat sila sang mga man-og ukon
makainom sang bisan ano nga hilo indi sila maano; kag kon itungtong nila ang ila mga kamot sa mga
nagamasakit, magaayo."

Gindala si Jesus pa-Langit
(Lu. 24:50-53; Mga Binuhatan 1:9-11)

19 Sa tapos makahambal si Jesus sa ila, gindala siya pa-langit kag nagpungko sa tuo sang Dios. **20** Dayon
nagwali ang iya mga sumulunod sa bisan diin nga lugar. Ginbuligan sila sang Ginoo, kag ginpamatud-an
niya ang ginawali sang mga sumulunod paagi sa mga tanda nga ila ginhimo.]

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay

LUCAS

Chapter 1

Panguna

[1] Talahuron nga Teofilo:

Madamo na ang mga nagsulat parte sa mga butang nga nagkalatabo sa aton. [2] *Ginsulat nila ang parte kay Jesus* nga ginsaysay man sa aton sang mga tawo nga nagbantala sang Maayong Balita kag nakakita mismo sang mga nagkalatabo halin pa gid sang una. [3] Gin-usisa ko gid ini tanan halin pa sang una, kag naisipan ko nga isulat man ang nagkalatabo kag isaysay sing maathag sa imo [4] agod masiguro mo nga matuod gid ang mga butang nga ginsugid sa imo.

Nagpakita ang Anghel kay Zacarias

[5] Sang si Herodes ang hari sa Judea, may pari didto nga ang iya ngalan si Zacarias nga halin sa linya sang pagkapari ni Abias. Ang iya asawa si Elisabet nga kaliwat man sang mga pari. [6] Ining mag-asawa nagkabuhi sing matarong sa atubangan sang Dios. Ginasunod gid nila ang tanan nga mga sugo kag mga pagsulundan sang Ginoo. [7] Pero wala sila sing bata, kay baw-as si Elisabet kag tigulang na sila.

[8] Karon, nag-abot ang adlaw nga ang grupo nila ni Zacarias amo na ang magaalagad sa Dios didto sa templo. [9] Naggabot-gabot ang mga pari suno sa ila kinabatasan, kag si Zacarias amo ang napilian nga magsunog sang insenso sa altar. Gani nagsulod siya sa templo sang Ginoo. [10] Samtang nagasunog siya sang insenso didto sa sulod, madamo nga mga tawo sa guwa ang nagapangamuyo sa Dios. [11] Dayon nagpakita sa iya ang anghel sang Ginoo nga nagatindog sa tuo dampi sang altar nga iya ginasunugan sang insenso. [12] Sang pagkakita ni Zacarias sa anghel nagulpihan siya kag hinadlukan. [13] Pero nagsiling ang anghel sa iya, "Zacarias, indi ka magkahadlok! Ginsabat sang Dios ang imo pangamuyo; si Elisabet nga imo asawa magabata sang lalaki. Ngalanan mo siya nga Juan. [14] Magamalipayon gid ikaw tungod sa iya, kag madamo ang magakalipay tungod sang pagkatawo niya. [15] Kay mangin dako siya sa atubangan sang Ginoo. Indi siya dapat mag-inom sang bino ukon bisan ano nga ilimnon nga makahulubog. Halin pa sa tiyan sang iya iloy ang Espiritu Santo yara na sa iya. [16] Kag pabalikon niya ang madamo nga mga Israelinhon sa Ginoo nga ila Dios. [17] Magauna siya sa Ginoo agod nga ipreparar niya ang mga tawo para sa pag-abot sang Ginoo. Himuon niya ini sa bulig sang Espiritu *Santo* kag sa gahom nga pareho sang iya sadto ni Elias. Pabalikon niya ang kalulo sang mga ginikanan sa ila mga kabataan, kag pabalikon man niya ang mga tawo nga wala nagatuman sa Dios sa matarong nga panghunahuna."

[18] Nagsiling si Zacarias sa anghel, "Paano ko masiguro nga matuman ang ginhambal mo, kay kami nga mag-asawa tigulang na?" [19] Nagsabat ang anghel, "Ako si Gabriel nga alagad sang Dios nga didto gid sa iya atubangan. Ginpadala niya ako para magsugid sa imo sining maayong balita. [20] Pero tungod nga wala ka nagpati sang akon ginsugid, magaapa ikaw hasta sa adlaw nga matuman ang akon ginhambal sa imo. Kag matuman gid ini kon mag-abot na ang adlaw nga gintalana sang Dios."

[21] Ang mga tawo sa guwa nagapadayon sa paghulat kay Zacarias. Natingala gid sila ngaa nga kadugay gid sa iya sa sulod sang templo. [22] Sang pagguwa na niya indi na siya makahambal kag nagasinyas na lang siya sa mga tawo. Naintiendihan nila nga may ginpakita sa iya ang Dios didto sa sulod sang templo. Halin sadto nangin apa siya.

[23] Pagkatapos sang iya turno sa pag-alagad sa templo, nagpauli siya. [24] Pagkaligad sang pila ka adlaw,
nagbusong si Elisabet nga iya asawa. Sa sulod sang lima ka bulan wala gid siya nagguwa-guwa sa ila balay.
[25] Nagsiling siya, "Ginkaluoyan gid man ako sang Ginoo, kay karon ginhilway niya ako sa akon
kahuy-anan sa mga tawo tungod kay baw-as ako."

Ang Pagkatawo ni Jesus

[26] Sang anom na ka bulan ang pagbusong ni Elisabet, ginsugo liwat sang Dios ang anghel nga si
Gabriel nga magkadto sa Nazaret, nga isa sang mga banwa sa Galilea. [27] Ginpadala siya didto sa isa ka ulay[a]
nga babayi nga ang iya ngalan si Maria. Si Maria kalaslon na kay Jose, nga isa sang mga kaliwat ni *Haring*
David. [28] Pag-abot sang anghel kay Maria, nagsiling siya, "Maria, magkalipay ka, kay ang Ginoo kaupod
mo kag ginpakamaayo niya ikaw." [29] Pagkabati sini ni Maria naglibog gid ang iya ulo, kag ginhunahuna
niya kon ano bala ang kahulugan sini. [30] Gani nagsiling ang anghel sa iya, "Maria indi ka magkahadlok.
Dako nga dungog ang ginhatag sang Dios sa imo. [31] Magabusong ka kag magabata sang lalaki, kag
ngalanan mo siya nga Jesus. [32] Mangin bantog siya kag kilalahon nga Anak sang Labing Mataas nga Dios.
Ihatag sa iya sang Ginoong Dios ang ginharian sang iya katigulangan nga si David. [33] Magahari siya sa mga
kaliwat ni Jacob hasta kon san-o; ang iya ginharian magapadayon sa wala sang katapusan."

[34] Nagsiling si Maria sa anghel, "Paano bala ang pagkahimo sini, kay ulay pa ako?"

[35] Nagsabat ang anghel, "Magaabot sa imo ang Espiritu Santo, kag magalikop sa imo ang gahom sang
Labing Mataas nga Dios. Gani ang balaan nga bata nga matawo sa imo kilalahon nga Anak sang Dios.
[36] Tan-awa bala ang imo paryente nga si Elisabet. Nagsiling ang iban nga indi na siya makabata kay
tigulang na gid siya. Pero karon anom na ka bulan ang iya ginabusong, [37] tungod kay sa Dios, ang tanan
sarang mahimo."

[38] Gani nagsiling si Maria, "Alagad lang ako sang Ginoo, kabay pa nga matuman sa akon ang imo
ginsiling." Dayon naghalin ang anghel.

Nagbisita si Maria kay Elisabet

[39] Pagkatapos sang pila ka adlaw, naghimos si Maria kag nagdali-dali kadto sa isa ka banwa sa
kabukiran sang Judea. [40] Nagsulod siya sa balay ni Zacarias kag nangamusta kay Elisabet. [41] Pagkabati ni
Elisabet sang pagpangamusta ni Maria, naghulag sing mabaskog ang bata sa iya tiyan. Gin-gamhan si
Elisabet sang Espiritu Santo, [42] kag sa mabaskog nga tingog naghambal siya, "Sa tanan nga mga babayi
ikaw lang ang ginbendisyunan sang Dios sang pareho sini! Ginbendisyunan man niya ang imo ginabusong!
[43] Dako gid ini nga kadungganan nakon tungod kay ginbisitahan ako sang iloy sang akon Ginoo. [44] Kay
bisan mismo ang bata sa akon tiyan malipayon nga naghulag sing mabaskog sang mabatian ko ang imo
pagpangamusta. [45] Bulahan gid ikaw nga nagtuo nga matuman sa imo ang ginhambal sang Ginoo!"

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

[46] Nagsiling si Maria,

"Nagadayaw gid ako sa Ginoo!

[47] Kag nagakalipay ang akon espiritu sa Dios nga akon Manluluwas.

[48] Kay gindumdom niya ako nga iya kubos[b] nga alagad.

Sugod karon, magasiling ang tanan nga mga tawo nga bulahan ako,

[a] 27 ulay: *sa English*, virgin.
[b] 48 kubos: *sa iban nga Visaya*, ubos; *ukon*, kabos

49 tungod sang makatilingala nga mga butang nga ginhimo sa akon sang gamhanan nga Dios.
Matarong siya kag talahuron labaw sa tanan.
50 Halin pa sa ginsuguran nagakaluoy siya sa mga tawo nga nagatahod sa iya.
51 Ginpakita niya nga gamhanan siya paagi sa iya mga hinimuan.
Gintabog niya ang mga tawo nga matinaas-taason sa ila kaugalingon.
52 Ginpukan niya ang gamhanan nga mga hari sa ila mga trono.
Kag ginbayaw niya ang mga kubos.
53 Ginhatagan niya sang maayo nga mga butang ang mga imol.
Pero ang mga manggaranon iya ginpahalin nga wala gid sing dala.
54-55 Ginbuligan niya kita nga iya mga suluguon, nga mga kaliwat ni Israel,
Kay wala niya pagkalimti ang iya promisa sa aton mga katigulangan,
nga kaluoyan niya si Abraham kag ang iya mga kaliwat sa wala sing katapusan!"

Amo ini ang ginhambal ni Maria. 56 Kag nagtiner siya didto sa ila ni Elisabet sang mga tatlo ka bulan antes siya magpauli.

Ang Pagkatawo ni Juan nga Manugbautiso

57 Karon nag-abot na ang tion nga inugbata ni Elisabet, kag nagbata siya sang lalaki. 58 Pagkabati sang iya mga kaingod kag mga paryente nga dako ang kaluoy sang Ginoo sa iya, nagkalipay sila kaupod niya.

59 Sang walo na ka adlaw ang bata, ginkadtuan siya sang mga kaingod kag mga paryente sa pagtuli sa iya.[a] Kuntani ngalanan nila siya nga Zacarias pareho sang iya amay, 60 pero indi komporme si Elisabet. Nagsiling siya, "Indi mahimo, dapat Juan ang ingalan sa iya." 61 Nagsiling sila, "Pero wala gid kamo sang paryente nga pareho sina ang ngalan." 62 Kag ginsinyasan nila ang amay kon ano ang iya gusto nga ingalan sa iya bata. 63 Nagsinyas siya nga hatagan siya sang sululatan. Dayon nagsulat siya, "Ngalanan siya nga Juan." Natingala gid sila tanan. 64 Sa gilayon nakahambal si Zacarias kag nagdayaw siya sa Dios.
65 Ginkulbaan ang tanan nila nga mga kaingod sa balita parte sa tanan nga mga nagkalatabo, kag nangin bantog man ini sa tanan nga mga kabukiran sang Judea. 66 Ang tanan nga mga tawo nga nakabati sini nagpamalandong kag nagpamangkot, "Mangin ano ayhan ini nga bata kon magdako na siya?" Kay maathag nga ang gahom sang Ginoo yara sa iya.

Ang Tagna ni Zacarias

67 Gin-gamhan sang Espiritu Santo si Zacarias nga amay ni Juan kag amo ini ang iya ginhambal,
68 "Dayawon ta ang Ginoo nga Dios sang Israel!
Kay gindumdom kag ginhilway niya kita nga iya mga katawhan.
69 Ginpadala niya sa aton ang makagagahom nga manluluwas nga kaliwat sang iya alagad nga si David.
70 Amo man ini ang iya ginsiling sadto paagi sa iya pinili nga mga propeta.
71 Nagpromisa siya nga luwason niya kita sa aton mga kaaway

[a] *Amo ang kinabatasan sang mga Judio.*

kag sa mga tawo nga nagadumot sa aton.

[72] Nagsiling man siya nga kaluoyan niya ang aton mga katigulangan suno sa iya ginpromisa sa ila.

Kag indi gid niya pagkalimtan ang iya kasugtanan sa ila

[73] nga ginsumpa niya sa aton katigulangan nga si Abraham.

[74] Ina nga kasugtanan amo nga luwason gid niya kita sa aton mga kaaway

agod nga makasimba[a] kita nga wala sing kahadlok,

[75] kag mangin balaan kag matarong kita sa iya atubangan sa adlaw-adlaw naton nga pagkabuhi."

[76] *Dayon naghambal man si Zacarias sa iya bata,*

"Ikaw Juan, pagatawgon ka nga propeta sang Labing Mataas nga Dios.

Kay magauna ikaw sa Ginoo agod ipreparar mo ang mga tawo para sa iya pag-abot.

[77] Magatudlo ikaw sa iya mga katawhan nga maluwas sila. Patawaron sila sang Dios sa ila mga sala,

[78] kay ang aton Dios maluluy-on kag mahigugmaon.

Ipadala niya ang manluluwas nga mangin pareho sa nagabutlak nga adlaw,

[79] nga magasilak sa mga tawo nga yara sa kadudulman kag nahadlok sa kamatayon.

Magatudlo siya sa aton kon paano mangin maayo ang aton relasyon sa Dios kag sa aton isigkatawo."

[80] Karon, ang bata nga si Juan nagdako kag nangin mabaskog sa espiritu. Nag-estar siya sa kamingawan hasta sa adlaw nga nagsugod siya sa iya pagpanudlo sa mga Israelinhon.

Chapter 2

Ang Pagkatawo ni Jesus
(Mt. 1:18-25)

[1] Sa sadto nga panahon, naghimo ang Emperador sang Roma nga si Augusto sang kasuguan nga ang tanan nga mga pumuluyo sa iya ginharian dapat magpalista. [2] (Amo yadto ang una nga sensos sang si Cirenio ang gobernador sa probinsya sang Siria. [3] Gani nagpauli ang mga tawo sa ila kaugalingon nga banwa agod magpalista.)

[4] Amo ini ang kabangdanan nga nagkadto si Jose sa Betlehem, ang lugar nga sa diin natawo si *Haring* David, tungod nga isa siya sang mga kaliwat ni David. Nagaestar sadto si Jose sa banwa sang Nazaret nga sakop sang Galilea sang nagkadto siya sa Betlehem nga sakop sang Judea. [5] Gindala ni Jose si Maria nga iya palangasaw-on agod magpalista man. Nagabusong na sadto si Maria. [6] Kag sang didto sila sa Betlehem, nag-abot ang tion nga inugbata na niya. [7] Nagbata siya sang lalaki nga amo ang iya panganay nga bata. Ginputos niya sang lampin kag ginpahigda sa pasungan. Didto sila sa kamalig nga para sa mga sapat tungod nga wala gid sing lugar para sa ila sa mga balay nga dalayunan.

Nagpakita ang mga Anghel sa mga Manugbantay sang mga Karnero

[8] Malapit sa banwa sang Betlehem may mga manugbantay sang mga karnero nga nagapulaw sa latagon sa pagbantay sang ila mga karnero. [9] Sa hinali lang nagpakita sa ila ang isa ka anghel sang Ginoo kag ginlikupan sila sang kasanag sang Ginoo. Hinadlukan gid sila, [10] pero naghambal ang anghel, "Indi kamo magkahadlok, kay nagkadto ako diri sa inyo agod sugiran ko kamo sang maayong balita nga magahatag

[a] makasimba: *ukon*, makaalagad

sang dako nga kalipay sa tanan nga mga tawo. [11] Kay karon nga adlaw sa banwa ni *Haring* David natawo
ang inyo Manluluwas. Siya amo ang Ginoo nga ginpili sang Dios nga magahari. [12] Amo ini ang tanda sang
akon ginasiling: makita ninyo ang bata nga naputos sang lampin kag nagahigda sa pasungan."

[13] Pagkatapos hambal sang anghel, hinali lang nga nagpakita ang madamo gid nga mga anghel kag
nag-upod sa iya nga nagadayaw sa Dios. Siling nila,

[14] "Dalayawon ang Dios sa langit.

Diri sa duta may paghidaet na sa mga tawo nga iya nahamut-an!"

[15] Sang makahalin na ang mga anghel pabalik sa langit, naghambalanay ang mga manugbantay sang
mga karnero, "Dali, malakat kita sa Betlehem kag tan-awon ta ang natabo nga ginpahayag sa aton sang
Ginoo!"

[16] Gani dali-dali sila nga nagkadto sa Betlehem kag nakita nila si Maria kag si Jose, kag ang bata nga
nagahigda sa pasungan. [17] Dayon ginsugid nila ang ginhambal sang anghel parte sa bata. [18] Natingala gid
ang tanan nga nakabati sa ginbalita sang mga manugbantay sang mga karnero. [19] Gintipigan ni Maria ini
nga mga butang sa iya tagipusuon kag ginapamalandungan niya permi. [20] Nagbalik ang mga manugbantay
sang mga karnero nga dako ang ila pagdayaw sa Dios tungod sang tanan nga ila nabatian kag nakita, nga
suno gid sa ginsugid sang anghel sa ila.

Gin-ngalanan ang Bata nga Jesus

[21] Sang ikawalo nga adlaw nga natawo ang bata, gintuli nila siya kag gin-ngalanan Jesus. Amo ini ang
ngalan nga ginsiling sang anghel sa wala pa siya ginbusong.

Ginhalad si Jesus sa Templo

[22] Karon, nag-abot ang adlaw nga magahalad si Jose kag si Maria sa templo sa Jerusalem agod tumanon
ang Kasuguan ni Moises parte sa babayi nga bag-o nagbata agod mangin limpyo siya. Kag gindala man nila
ang bata sa Jerusalem agod ihalad sa Ginoo. [23] Kay nasulat sa Kasuguan sang Ginoo, "Ang tagsa ka
panganay nga lalaki ihalad sa Ginoo." [24] Kag agod mangin limpyo si Maria, naghalad sila suno sa ginasiling
sang Kasuguan sang Ginoo, "Duha ka tukmo ukon duha ka bataon nga pating."

[25] Didto sa Jerusalem may tawo nga ang iya ngalan si Simeon. Ini nga tawo matarong kag diosnon kag
nagahulat siya nga matuman ang tagna nga buligan sang Dios ang mga Israelinhon sa ila kasubo. Yara sa
iya ang Espiritu Santo [26] nga nagpahayag sa iya nga indi siya mapatay sa wala pa niya makita ang ipadala
sang Ginoo nga magahari. [27] Dayon, ginpasulod siya sang Espiritu *Santo* didto sa templo. Didto man
gindala si Jesus sang iya mga ginikanan sa pagtuman sang ginsiling sang Kasuguan. [28] Pagkakita ni Simeon
sa bata, ginkugos niya kag nagdayaw siya sa Dios nga nagasiling,

[29] "Karon Ginoo, puwede mo na ako kuhaon,

kay natuman na ang imo ginpromisa sa akon.

Matawhay na ang akon hunahuna,

[30] kay karon nga adlaw nakita ko na ang Manluluwas

[31] nga imo ginpreparar para sa tanan nga mga tawo.

[32] Siya ang magahatag sang kasanag sa mga hunahuna sang mga tawo nga indi Judio nga wala
nakakilala sa imo,

kag magahatag man sang kadungganan sa imo katawhan nga mga Israelinhon."

[33] Natingala gid ang amay kag iloy sang bata sa ginhambal ni Simeon parte sa bata. [34] Pagkatapos nga
mabendisyunan sila ni Simeon, nagsiling siya kay Maria nga iloy sang bata, "Ini nga bata ginpili sang Dios
sa paglaglag kag sa pagluwas[a] sang madamo sa Israel. Mangin tanda siya nga halin sa Dios. Madamo ang
magahambal sang malain kontra sa iya. [35] Gani ikaw mismo magabatyag sing kasubo nga daw ginabuno
ang imo tagipusuon. Ipahayag man niya ang malaot nga mga hunahuna sang mga tawo."

[36] May propeta man didto nga babayi nga ang iya ngalan si Ana. Siya anak ni Fanuel nga kaliwat ni
Aser. Nagpamana siya, pero pito lang ka tuig ang ila pagpuyo bilang mag-asawa [37] kag nabalo siya. 84 na
ka tuig ang iya edad kag permi gid siya didto sa templo, kay adlaw kag gab-i nagasimba siya sa Dios nga
nagapuasa kag nagapangamuyo. [38] Nagpalapit siya sa ila ni Jose kag nagpasalamat sa Dios tungod sa bata.
Naghambal man siya parte kay Jesus sa mga tawo nga nagapaabot sang adlaw nga luwason sang Dios ang
Jerusalem[b].

Ang Pagbalik sa Nazaret

[39] Sang natuman ni Jose kag ni Maria ang tanan nga ginasiling sang Kasuguan sang Ginoo, nagpauli
sila sa Galilea, sa ila banwa nga Nazaret. [40] Nagdako kag nagbakod ang bata, kag nangin maalam siya; kag
ginpakamaayo siya sang Dios.

Sa Templo si Jesus

[41] Kada tuig nagakadto ang mga ginikanan ni Jesus sa Jerusalem agod magpamiesta sa Piesta sang
Paglabay sang Anghel. [42] Sang dose na ka tuig si Jesus, nagpamiesta sila pareho sang ila kinaandan nga
ginahimo. [43] Pagkatapos sang piesta, nagpauli sila, pero si Jesus iya nagpabilin sa Jerusalem. Wala ini
nahibalui sang iya mga ginikanan. [44] Ang hunahuna nila nga nagaupod si Jesus sa ila mga kaupdanan nga
nagapauli man. Isa gid ka adlaw ang ila pagpanglakaton. Sang ulihi, ginpangita nila si Jesus sa ila mga
paryente kag mga abyan. [45] Nasapwan nila nga wala gali makaupod si Jesus sa ila. Gani nagbalik sila sa
Jerusalem agod pangitaon siya. [46] Sa ikatlo nga adlaw nakita nila si Jesus didto sa templo nga nagapungko
kaupod sa mga manunudlo sang Kasuguan. Nagapamati siya kag nagapamangkot sa ila. [47] Ang tanan nga
nagapamati sa iya natingala gid sa iya mga nahibaluan kag mga pagsabat. [48] Pagkakita sang iya mga
ginikanan sa iya, natingala gid sila. Nagsiling ang iya iloy, "Anak, ngaa nga ginhimo mo ini sa amon?
Ginkulbaan gid kami sa amon pagpangita sa imo!" [49] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ngaa bala ginapangita gid
ninyo ako? Wala bala kamo nakahibalo nga dapat diri ako sa balay sang akon Amay?" [50] Pero wala sila
nakaintiendi sang iya buot silingon.

[51] Nag-upod si Jesus sa iya mga ginikanan pauli sa Nazaret, kag padayon siya nga nangin matinumanon
sa ila. Ini tanan nga mga butang gintipigan ni Maria sa iya tagipusuon. [52] Nagdugang pa gid ang kaalam ni
Jesus kag padayon ang iya pagdako, kag nalipay gid sa iya ang Dios kag ang mga tawo.

Chapter 3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

[1-2] Pagkaligad sang pila ka tuig, may ginhambal ang Dios kay Juan nga anak ni Zacarias didto sa
kamingawan. Natabo ini sang ika-15 nga tuig sang pagdumala ni Tiberio nga Emperador sang Roma. Sa
sini man nga tion, si Poncio Pilato ang gobernador sang Judea, kag si Herodes ang pangulo sang Galilea. Si
Felipe nga utod ni Herodes ang pangulo sang Iturea kag Traconite; kag si Lisanias ang pangulo sang
Abilinia. Si Anas kag si Caifas ang pangulo nga mga pari. [3] Tungod sang ginhambal sang Dios kay Juan,
nagkadto siya sa mga lugar nga malapit sa Suba sang Jordan kag nagwali. Nagsiling siya sa mga tawo,

[a] sa paglaglag kag sa pagluwas: *sa literal*, sa pagpaubos kag sa pagpataas.
[b] Jerusalem: *ang buot silingon*, mga Israelinhon.

"Maghinulsol kamo kag bayai ninyo ang inyo mga sala, kag magpabautiso agod patawaron kamo sang
Dios." [4] Sa sini nga iya ginahimo natuman ang ginsulat ni Isaias nga propeta,

"May magawali sing mabaskog sa kamingawan. Magasiling siya sa mga tawo,

'Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo,

tadlunga ang dalan nga iya pagaagihan!

[5] Ang tagsa ka nalupyakan tampukan,

kag ang tagsa ka bukid kag bakulod tapanon.

Ang mga tiko nga dalan tadlungon,

kag ang mga batsihon nga dalan kay-uhon.

[6] Dayon makita sang tanan nga mga tawo kon ano ang himuon sang Dios sa pagluwas sa ila.' "

[7] Madamo sang mga tawo ang nagkadto kay Juan agod magpabautiso. Nagsiling si Juan sa ila, "Kamo
nga mga kaliwat sang mga man-og! Sin-o ang nagsiling sa inyo nga makapalagyo kamo sa silot sang Dios
nga madali na lang mag-abot? [8] Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo ini sa
inyo mga binuhatan. Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan tungod kay kamo mga kaliwat ni
Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang Dios nga mga anak ni Abraham. [9] Tandai
ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga kahoy. Ang tagsa ka kahoy nga wala
nagapamunga sang maayo nga bunga pagatapson kag ihaboy sa kalayo."

[10] Nagpamangkot ang mga tawo kay Juan, "Ti ano ang amon himuon?" [11] Nagsabat si Juan, "Kon sin-o
sa inyo ang may duha ka panid nga bayo, ihatag ang isa sa wala sang bayo. Kag kon sin-o sa inyo ang may
pagkaon, hatagi ang wala." [12] May mga manugsukot sang buhis nga nagkadto man kay Juan agod
magpabautiso. Nagsiling sila kay Juan, "Manunudlo, ano ang amon himuon?" [13] Nagsabat si Juan, "Kon
nagasukot kamo sang buhis, indi kamo magsukot sing sobra sa ginapasukot sa inyo *sang gobyerno*." [14] May
mga soldado man nga nagpamangkot, siling nila, "Ti, kami iya, ano man ang amon himuon?" Nagsabat si
Juan sa ila, "Indi kamo magpamahog ukon magbutang-butang agod makapangwarta. Magkontento kamo sa
inyo suweldo."

[15] Pagkabati sang mga tawo sa mga pagpanudlo ni Juan, naghunahuna sila nga basi kon si Juan amo na
ang Cristo nga ila ginapaabot. [16] Pero nagsiling si Juan sa ila, "Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero may
magaabot nga mas gamhanan pa sang sa akon. Kag indi gani ako takos nga mangin iya suluguon.[a]
Pagabautisohan niya kamo sa Espiritu Santo kag sa kalayo. [17] Pareho siya sa tawo nga nagapahangin sang
iya inani agod painon ang tinggas sa upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon niya
sa kalayo nga indi gid mapatay."

[18] Samtang ginatudlo ni Juan ang Maayong Balita sa mga tawo, ginsilingan man niya sila nga tumanon
nila ang mga butang nga iya ginatudlo. [19] Bisan pa gani si Herodes nga pangulo sang Galilea ginsaway ni
Juan tungod nga ginhimo niya nga kerida ang iya bayaw nga si Herodias kag tungod sang madamo pa nga
kalainan nga iya ginhimo. [20] Sang ulihi nagdugang pa gid ang sala ni Herodes, kay ginpapriso niya si Juan.

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mt. 3:13-17; Mc. 1:9-11)

[21] May adlaw sadto nga pagkatapos nga nabautisohan ni Juan ang mga tawo, si Jesus nagpabautiso
man. Sang nagapangamuyo si Jesus, nag-abri ang langit [22] kag naghugpa sa iya ang Espiritu Santo sa

[a] 16 indi gani ako takos nga mangin iya suluguon: *sa literal,* indi ako takos nga maghubad sang higot sang iya sandalyas.

dagway sang pating. Dayon may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, “Ikaw ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa imo.”

Ang mga Katigulangan ni Jesus
(Mt. 1:1-17)

23 Mga 30 na ang edad ni Jesus sang nagsugod siya sang iya buluhaton. Sa hunahuna sang mga tawo,
anak siya ni Jose nga anak ni Eli. 24 Si Eli anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. Si Levi anak ni Melqui. Si
Melqui anak ni Janai. Si Janai anak ni Jose. 25 Si Jose anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Amos. Si Amos
anak ni Nahum. Si Nahum anak ni Esli. Si Esli anak ni Nagai. 26 Si Nagai anak ni Maat. Si Maat anak ni
Matatias. Si Matatias anak ni Semei. Si Semei anak ni Josec. Si Josec anak ni Joda. 27 Si Joda anak ni
Joanan. Si Joanan anak ni Resa. Si Resa anak ni Zorobabel. Si Zorobabel anak ni Salatiel. Si Salatiel anak
ni Neri. 28 Si Neri anak ni Melqui. Si Melqui anak ni Adi. Si Adi anak ni Cosam. Si Cosam anak ni
Elmadam. Si Elmadam anak ni Er. 29 Si Er anak ni Josue. Si Josue anak ni Eliezer. Si Eliezer anak ni Jorim.
Si Jorim anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. 30 Si Levi anak ni Simeon. Si Simeon anak ni Juda. Si Juda
anak ni Jose. Si Jose anak ni Jonam. Si Jonam anak ni Eliaquim. 31 Si Eliaquim anak ni Melea. Si Melea
anak ni Mena. Si Mena anak ni Matata. Si Matata anak ni Natan. Si Natan anak ni David. 32 Si David anak
ni Jesse. Si Jesse anak ni Obed. Si Obed anak ni Booz. Si Booz anak ni Salmon[a]. Si Salmon anak ni
Naason. 33 Si Naason anak ni Aminadab. Si Aminadab anak ni Admin. Si Admin anak ni Arni. Si Arni anak
ni Esrom. Si Esrom anak ni Fares. Si Fares anak ni Juda. 34 Si Juda anak ni Jacob. Si Jacob anak ni Isaac. Si
Isaac anak ni Abraham. Si Abraham anak ni Tera. Si Tera anak ni Nahor. 35 Si Nahor anak ni Serug. Si
Serug anak ni Ragau. Si Ragau anak ni Peleg. Si Peleg anak ni Heber. Si Heber anak ni Sala. 36 Si Sala anak
ni Cainan. Si Cainan anak ni Arfaxad. Si Arfaxad anak ni Sem. Si Sem anak ni Noe. Si Noe anak ni Lamec.
37 Si Lamec anak ni Metusela. Si Metusela anak ni Enoc. Si Enoc anak ni Jared. Si Jared anak ni
Mahalaleel. Si Mahalaleel anak ni Cainan. 38 Si Cainan anak ni Enos. Si Enos anak ni Set. Si Set anak ni
Adan. Si Adan anak sang Dios.

Chapter 4

Ang Pagsulay kay Jesus
(Mt. 4:1-11; Mc. 1:12-13)

1 Si Jesus nga gin-gamhan sang Espiritu Santo naghalin sa Suba sang Jordan. Kag gindala siya sang
Espiritu *Santo* sa kamingawan. 2 Didto ginsulay siya ni Satanas sa sulod sang 40 ka adlaw. Sa sadtong mga
inadlaw wala gid siya magkaon, gani gin-gutom siya.

3 Nagsiling si Satanas sa iya, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga bato nga mangin tinapay.”
4 Pero nagsabat si Jesus sa iya, “Ang Kasulatan nagasiling, ‘Indi lang sa pagkaon mabuhi ang tawo.’ ”

5 Dayon gindala ni Satanas si Jesus sa mataas nga lugar, kag sa isa lang ka pamisok ginpakita niya kay
Jesus ang tanan nga mga ginharian sa bug-os nga kalibutan. 6 Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Ihatag ko sa
imo ang tanan nga gahom kag manggad sang sini nga kalibutan, tungod kay ini tanan ginhatag sa akon kag
puwede ko man ihatag sa kay bisan sin-o nga gusto ko hatagan. 7 Gani ini tanan mangin imo kon magsimba
ka sa akon.” 8 Ginsabat siya ni Jesus, “Ang Kasulatan nagasiling, ‘Simbahon mo ang Ginoo nga imo Dios
kag siya gid lang ang imo alagaron.’ ”

9 Sa tapos sini gindala ni Satanas si Jesus didto sa Jerusalem kag ginpatindog sa pinakamataas nga
bahin sang templo. Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka paidalom.
10 Kay ang Kasulatan nagasiling, ‘Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo. 11 Saluon ka

[a] 32 Salmon: *sa iban nga Griego nga teksto,* Sala

nila agod indi mapilas ang imo tiil sa bato.' " [12] Pero ginsabat siya ni Jesus, "Ang Kasulatan nagasiling,
'Indi mo pagsulayon ang Ginoo nga imo Dios.' " [13] Pagkakita ni Satanas nga indi gid niya masulay si Jesus
ginbayaan niya anay siya.

Ginsuguran ni Jesus ang Iya Buluhaton
(Mt. 4:12-17; Mc. 1:14-15)

[14] Dayon nagbalik si Jesus sa Galilea nga ang gahom sang Espiritu *Santo* yara sa iya. Naglapnag sa
sadto nga lugar ang balita parte sa iya. [15] Nagpanudlo siya sa mga simbahan sang mga Judio kag gindayaw
siya sang tanan.

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mc. 6:1-6)

[16] Dayon nagkadto si Jesus sa Nazaret. Amo ini ang lugar sa diin siya nagdako. Nagkadto siya sa
simbahan sang mga Judio sang Adlaw nga Inugpahuway suno sa iya kinabatasan. Nagtindog siya agod
magbasa sang Kasulatan. [17] Ginhatag sa iya ang sinulatan ni propeta Isaias. Ginhumlad niya ini kag
pagkakita niya sang bahin sang kasulatan nga iya ginapangita, ginbasa niya dayon nga nagasiling:

[18] "Ang Espiritu sang Ginoo yari sa akon.

Kay ginpili niya ako nga magwali sang maayong balita sa mga imol.

Ginpadala niya ako sa pagbantala sa mga bihag nga hilway na sila,

kag sa mga bulag nga makakita na sila.

Ginpadala niya ako sa paghilway sa mga ginadaugdaog,

[19] kag sa pagbantala sa mga tawo nga amo na ini ang tion nga luwason sila sang Ginoo."

[20] Dayon ginlukot ni Jesus ang iya ginbasa kag ginbalik sa manugbulig sang simbahan. Nagpungko siya
dayon *agod magsugod sa pagtudlo*. Ang tanan nga tawo nagtulok gid sa iya. [21] Siling ni Jesus sa ila, "Ini
nga bahin sang Kasulatan natuman na karon nga adlaw samtang ginapamatian ninyo ang pagbasa sini."
[22] Gindayaw siya sang tanan kag dako gid ang ila katingala sa iya matahom nga mga pulong. Siling nila,
"Indi bala anak lang siya ni Jose?" [23] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sigurado gid nga sambiton ninyo sa akon
ang hulubaton nga nagasiling, 'Manugbulong, bulunga anay ang imo kaugalingon, *nga ang buot silingon*,
ang mga butang nga amon nabatian nga imo ginpanghimo sa banwa sang Capernaum dapat himuon mo
man diri sa amon lugar.' " [24] Dayon nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, wala sing propeta nga ginakilala
sa iya kaugalingon nga banwa. [25] Hunahunaa ninyo ang natabo sang una sang panahon ni Elias nga propeta.
Wala pagpaulana sang Dios sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga kag dako gid ang gutom nga naagihan
sang mga tawo. Madamo ang mga balo nga babayi sa bug-os nga Israel sa sadto nga tion sang gutom.
[26] Pero wala gid pagsugua sang Dios si Elias agod buligan ang bisan sin-o sa ila; kundi ginpadala siya sa isa
ka balo nga babayi *nga indi Judio* nga nagaestar sa banwa sang Sarepta nga sakop sang Sidon. [27] Amo man
ini ang natabo sang panahon ni Eliseo nga propeta. Madamo ang mga aruon didto sa Israel, pero wala gid
sing may gin-ayo sa ila. Si Naaman *nga indi Judio* nga taga-Siria amo ang gin-ayo." [28] Pagkabati sadto sang
mga tawo sa simbahan naakig gid sila. [29] Nagtilindog sila kag gin-guyod nila si Jesus paguwa sa banwa,
didto sa may pil-as dampi (kay ang ila banwa sa ibabaw sang bukid). Gusto nila nga itiklod si Jesus didto sa
pil-as. [30] Pero naglusot si Jesus sa tunga nila kag ginbayaan sila.

Ang Tawo nga may Malaot nga Espiritu
(Mc. 1:21-28)

[31] Halin didto, nagdulhog si Jesus sa banwa sang Capernaum nga sakop sang Galilea. Sang Adlaw nga
Inugpahuway nagtudlo siya sa simbahan sang mga Judio. [32] Natingala gid ang mga tawo sa iya mga

pagpanudlo tungod nga may awtoridad siya kon maghambal. [33] Didto sa simbahan may tawo nga ginsudlan
sang malaot nga espiritu. Nagsinggit siya sing mabaskog, [34] "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labot mo sa
amon? Nagkadto ka bala diri sa paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw. Ikaw ang Balaan nga ginpadala sang
Dios." [35] Pero ginsabdong ni Jesus ang malaot nga espiritu. Siling niya, "Maghipos ka kag magguwa sa
iya!" Sa tunga sang kadam-an gintumba sang malaot nga espiritu ang tawo kag nagguwa siya, pero wala
siya makahalit sa tawo. [36] Natingala gid ang mga tawo didto kag nagsiling sa isa kag isa, "Ano bala ang
yara sa mga ginpanghambal sina nga tawo? May awtoridad siya kag gahom sa pagmando sa malaot nga
mga espiritu nga magguwa, kag nagatuman sila." [37] Dayon ang balita parte kay Jesus naglapnag sa tanan
nga mga lugar sa palibot.

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton
(Mt. 8:14-17; Mc. 1:29-34)

[38] Nagguwa si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay ni Simon. Ang ugangan nga
babayi ni Simon may mataas nga hilanat, gani ginpangabay nila si Jesus nga kon mahimo ayuhon niya siya.
[39] Nagpalapit si Jesus kag nagtindog sa kilid sang iya ginahigdaan kag ginsabdong ang hilanat, kag nag-ayo
siya. Nagbangon siya dayon kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.

[40] Sang nagatunod na ang adlaw, madamo gid nga mga tawo ang nagdala sang ila mga masakiton didto
kay Jesus. Gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa tagsa-tagsa sa ila kag nag-alayo sila tanan. [41] Pati ang
malaot nga mga espiritu ginpaguwa niya sa madamo nga mga tawo. Samtang nagaguwa ang malaot nga
mga espiritu, nagasinggit sila kay Jesus, "Ikaw ang Anak sang Dios!" Pero ginsaway sila ni Jesus nga indi
sila maghambal tungod kay nahibaluan nila nga siya amo ang Cristo.

[42] Sang nagapamanagbanag na, nagguwa si Jesus sa sadto nga banwa kag nagkadto sa kamingawan.
Ginpangita siya sang mga tawo. Kag sang pagkakita nila sa iya, nagpakitluoy sila nga indi anay siya
maghalin didto sa ila. [43] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Kinahanglan iwali ko man sa iban nga mga banwa
ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kay tungod sa sini ginpadala ako." [44] Gani nagpadayon si
Jesus sa pagwali sa mga simbahan sang mga Judio didto sa Judea.

Chapter 5

Gintawag ni Jesus ang iya Nahauna nga mga Sumulunod
(Mt. 4:18-22; Mc. 1:16-20)

[1] Isa sadto ka adlaw nagatindog si Jesus sa higad sang Linaw sang Genesaret. Nagdinaguso sa iya ang
madamo nga mga tawo tungod nga luyag nila magpamati sang pulong sang Dios. [2] May nakita si Jesus nga
duha ka sakayan nga yara sa higad kag ang mangingisda nakapanaog na sa paghugas sang ila mga pukot.
[3] Ang isa ka sakayan iya ni Simon. Ginsakyan ini ni Jesus kag ginpangabay niya si Simon nga itulod diutay
ang sakayan palayo sa higad. Nagpungko si Jesus kag nagpanudlo sa mga tawo.

[4] Pagkatapos niya panudlo, nagsiling siya kay Simon, "Ipalawod ninyo ang inyo sakayan kag iladlad
ang inyo mga pukot agod makakuha kamo sang mga isda." [5] Nagsiling si Simon kay Jesus, "Manunudlo,[a]
isa gid ka gab-i ang amon pagpangisda pero wala gid kami sang may nakuha. Pero tungod kay nagsiling
ikaw nga iladlad ang pukot, ti iladlad ko." [6] Nagpalawod sila kag ginladlad nila ang ila mga pukot. Madamo
gid nga mga isda ang ila nakuha kag daw magisi na ang ila mga pukot. [7] Gani ginpaypay nila ang ila mga
kaupod sa isa ka sakayan agod buligan sila. Pag-abot sang ila mga kaupod ginpuno nila sang isda ang duha
ka sakayan, kag daw malunod sila tungod sa kadamuon sang isda. [8] Pagkakita sadto ni Simon Pedro,
nagluhod siya kay Jesus kag nagsiling, "Ginoo, palayo ka sa akon kay makasasala ako nga tawo." [9] Kay
natingala gid si Simon pati ang iya mga kaupdanan tungod sa kadamuon sang isda nga ila nakuha.

[a] 5 Manunudlo: *sa sini nga bersikulo ang ini nga pulong sa literal*, Agalon.

[10] Natingala man ang mga kasusyo ni Simon nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Dayon nagsiling si Jesus kay Simon, "Indi ka magkahadlok. Sugod karon *indi na isda ang* imo pangitaon *kundi* ang mga tawo *agod maluwas sila*." [11] Sang napahigad na nila ang ila mga sakayan, ginbayaan nila ang tanan kag nagsunod kay Jesus.

Gin-ayo ni Jesus ang Aruon
(Mt. 8:1-4; Mc. 1:40-45)

[12] Sang didto si Jesus sa isa ka banwa, may tawo didto nga puno sang aro. Pagkakita niya kay Jesus nagpalapit siya kag nagluhod nga nagapakitluoy, "Ginoo[a], kon gusto mo, mapaayo mo ako sa akon aro nga mahigko." [13] Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, "Gusto ko. Magmatinlo ka!" Sa gilayon nadula ang iya aro. [14] Pagkatapos ginmanduan siya ni Jesus, "Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.[b] Dayon maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na." [15] Bisan amo ato ang ginmando sa tawo naglapnag gihapon ang balita parte kay Jesus, kag madamo gid ang mga tawo nga nagtilipon sa pagpamati sa iya kag sa pagpabulong sang ila mga balatian. [16] Pero nagkadto si Jesus sa kamingawan kag nagpangamuyo.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko
(Mt. 9:1-8; Mc. 2:1-12)

[17] Isa ka adlaw sang si Jesus nagapanudlo, may mga Pariseo kag mga manunudlo sang Kasuguan nga nagapungko malapit sa iya. Ini nga mga tawo naghalin pa sa nagkalain-lain nga mga baryo sang Galilea kag Judea, kag pati sa Jerusalem. Yara kay Jesus ang gahom sang Ginoo sa pag-ayo sang mga masakiton. [18] May mga tawo nga nag-abot nga nagatuwang sang isa ka tawo nga paralitiko. Ginhimulatan nila nga dalhon siya kay Jesus sa sulod sang balay. [19] Pero tungod sa kadamuon sang mga tawo wala gid sila sing may maagihan pasulod. Gani nagsaka sila sa atop sang balay kag gin-guhaban nila ang atop. Pagkatapos, gintunton nila ang paralitiko nga yara sa higdaan sa atubangan ni Jesus. [20] Sang makita ni Jesus ang ila pagtuo, nagsiling siya sa paralitiko, "Ang imo mga sala ginpatawad na."

[21] Ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan naghunahuna sa ila kaugalingon, "Sin-o gid bala ang ini nga tawo nga nagahambal sing mga butang nga kontra sa Dios? Wala sang bisan sin-o nga makapatawad sang mga sala kundi ang Dios lang." [22] Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa bala nagahunahuna kamo sang subong sina? [23] Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling 'Ginpatawad na ang imo mga sala,' ukon ang magsiling 'Magtindog ka kag maglakat'? [24] Karon pamatud-an ko sa inyo paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala." Dayon nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dalha ang imo hiligdaan kag magpauli!" [25] Sa gilayon nagbangon ang paralitiko sa atubangan nila. Dayon gindala niya ang iya hiligdaan kag nagpauli nga nagadayaw sa Dios. [26] Natingala gid ang tanan nga mga tawo didto. Gindayaw nila ang Dios nga may kahadlok. Siling nila, "Makatilingala nga mga butang ang aton nakita karon."

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mt. 9:9-13; Mc. 2:13-17)

[27] Pagkatapos sadto, naghalin si Jesus didto kag nakita niya ang manugsukot sang buhis nga si Levi nga nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, "Dali, upod ka sa akon." [28] Nagtindog si Levi, ginbayaan niya ang tanan kag nagsunod kay Jesus.

---

[a] 12 Ginoo: *ukon*, Sir
[b] 14 magpatan-aw sa iya *agod makita sang pari nga nadula na ang iya aro kag makapamatuod nga matinlo na siya kag puwede na makapartisipar sa mga seremonya sang mga Judio.*

[29] Dayon naghiwat si Levi sang dako nga punsyon para kay Jesus didto sa iya balay. Madamo nga mga
manugsukot sang buhis kag iban pa nga mga tawo ang nagtambong nga nangin kaupod nila sa pagkaon.
[30] Pagkakita sini sang mga Pariseo kag sang ila mga kaupod nga mga manunudlo sang Kasuguan
nagreklamo sila sa mga sumulunod ni Jesus. Siling nila, "Ngaa nagaupod kamo kaon kag inom sa mga
manugsukot sang buhis kag sa iban pa nga mga makasasala?" [31] Si Jesus ang nagsabat sa ila, "Ang tawo
nga maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang. [32] Wala ako
nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi sa mga makasasala agod
maghinulsol sila."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mt. 9:14-17; Mc. 2:18-22)

[33] May mga tawo didto nga nagsiling kay Jesus, "Ang mga sumulunod ni Juan nga manugbautiso kag
ang mga sumulunod sang mga Pariseo masami nga nagapuasa kag nagapangamuyo, pero ang imo mga
sumulunod sige lang ang kaon kag inom." [34] Nagsabat si Jesus sa ila, "Mahimo ninyo bala nga indi
pagpakaunon ang mga bisita sa kasal samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre, indi mahimo. [35] Pero
magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina ang ila pagpuasa."

[36] Ginsugiran pa gid sila ni Jesus sang mga paanggid, "Indi maayo nga maggisi sang bag-o nga bayo
agod itukap sa daan nga bayo. Kon himuon ini, luwas nga magisi ang bag-o, ang gintukap indi magbagay
sa daan nga bayo. [37] Indi man maayo kon ibutang ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit. Kay
mabusdik ang suludlan kag indi na gid ini mapuslan kag pati ang bino mausik. [38] Gani kinahanglan gid nga
ang bag-o nga bino ibutang sa bag-o nga suludlan nga panit."[a] [39] *Nagdugang pa gid si Jesus sang isa pa ka
paanggid*, "Wala sang tawo nga anad na sa daan nga bino nga magpangita sang bag-o, kay suno sa iya, mas
manami ang daan nga bino."

Chapter 6

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mt. 12:1-8; Mc. 2:23-28)

[1] Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan sang trigo, ang iya
mga sumulunod nagpangutol sang mga uhay sang trigo, kag ginpiripis nila ini kag ginkaon. [2] Pero may mga
Pariseo nga nagsiling kay Jesus, "Ngaa ginahimo ninyo ang ginadilian nga himuon sa Adlaw nga
Inugpahuway?" [3] Ginsabat sila ni Jesus, "Wala bala ninyo mabasahi sa Kasulatan ang ginhimo ni David
sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom? [4] Nagsulod siya sa balay sang Dios kag nagkuha sang
tinapay nga ginhalad sa Dios kag ginkaon niya. Ginpakaon man niya ang iya mga kaupod. *Wala sila
nakasala bisan pa* ginadilian sang Kasuguan ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari." [5] Nagsiling pa
gid si Jesus sa ila, "Ako nga Anak sang Tawo may gahom sa pagsiling kon ano ang husto nga himuon sa
Adlaw nga Inugpahuway."

Ang Tawo nga may Naitos nga Kamot
(Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

[6] Sang isa naman ka adlaw nga Inugpahuway, nagsulod si Jesus sa simbahan sang mga Judio sa
pagpanudlo. May tawo didto nga naitos ang tuo niya nga kamot. [7] Tungod nga ang mga manunudlo sang
Kasuguan kag ang mga Pariseo nagatinguha gid sa pag-akusar kay Jesus, ginabantayan nila kon bala
ayuhon niya ang ato nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway. [8] Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang yara sa
ila hunahuna. Gani nagsiling siya sa tawo nga naitos ang kamot, "Tindog ka kag magpalapit diri sa
atubangan." Kag nagtindog siya kag nagkadto kay Jesus. [9] Dayon siling ni Jesus sa mga manunudlo sang

[a] 36-38 Nagsugid si Jesus sina nga mga paanggid agod itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio.

Kasuguan kag sa mga Pariseo, "Ano bala ang ginatugot sang aton Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway:
ang paghimo sang maayo sa mga tawo, ukon ang paghimo sang malain? Ang pagluwas sang ila kabuhi,
ukon ang pagpatay?" [10] Nagtulok si Jesus sa ila tanan pero wala gid sing may nagsabat. Dayon naghambal
siya sa tawo nga naitos ang kamot, "Untaya ang imo kamot." Gin-untay niya, kag nag-ayo ini. [11] Pero
naakig gid ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo, gani nagsugilanon sila kon ano ang
himuon nila kay Jesus.

Ginpili ni Jesus ang Dose ka mga Apostoles
(Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

[12] Sa sadto nga panahon nagtaklad si Jesus sa bukid agod magpangamuyo. Kag nagpangamuyo siya
didto sa sulod sang isa gid ka gab-i. [13] Pagkaaga gintawag niya ang iya mga sumulunod, kag nagpili siya sa
ila sang dose, kag gintawag niya sila nga mga apostoles. [14] Ang ila mga ngalan amo si Simon (nga
ginhingalanan ni Jesus nga Pedro), si Andres nga iya utod, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, [15] si
Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma),
[16] si Judas nga anak sang isa pa ka Santiago, kag si Judas Iscariote nga amo ang nagluib kay Jesus.

Nagpanudlo si Jesus kag Nagpang-ayo
(Mt. 4:23-25)

[17] Pagkatapos nga nakapili na siya sang iya mga apostoles, nagdulhog sila sa patag. Nagtilipon didto
ang iya mga sumulunod kag ang madamo nga mga tawo nga halin sa mga banwa nga sakop sang Judea kag
sa *siyudad sang* Jerusalem. May mga tawo man didto nga halin pa sa siyudad sang Tiro kag Sidon nga
malapit sa dagat. [18] Nagkadto sila didto agod magpamati sa mga ginatudlo ni Jesus kag magpabulong sang
ila mga masakit. Ang mga tawo nga ginapaantos sang malaot nga mga espiritu gin-ayo man niya. [19] Kag
ang tanan nga mga tawo didto nagatinguha gid nga makatandog sa iya, kay may gahom nga nagaguwa sa
iya nga nagaayo sa ila tanan.

Kalipay kag Kasubo
(Mt. 5:1-12)

[20] Dayon nagtulok si Jesus sa iya mga sumulunod kag nagsiling,

"Bulahan kamo nga mga imol,

kay sakop kamo sa paghari sang Dios.

[21] Bulahan kamo nga ginagutom,

kay magaabot ang panahon nga indi na gid kamo paggutumon.

Bulahan kamo nga nagahibi,

kay magakadlaw kamo.

[22] Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod sa akon nga Anak sang Tawo maakig ang mga tawo sa
inyo, sikwayon kamo, yagutaon, kag pakalainon ang inyo ngalan. [23] Amo man ini ang ginhimo
sang ila mga katigulangan sa mga propeta sang una. Gani kon himuon nila ini sa inyo,
magkalipay gid kamo tungod nga mabaton ninyo ang dako nga balos sa langit.

[24] Pero kaluluoy kamo nga mga manggaranon,

kay naangkon na ninyo ang inyo kalipay.

[25] Kaluluoy kamo nga mga busog karon,

kay magaabot ang adlaw nga gutumon kamo.

Kaluluoy kamo nga nagakadlaw karon,

kay magaabot ang adlaw nga magapangasubo kamo kag magahilibion.

[26] Kaluluoy man kamo kon ginadayaw kamo sang tanan, kay amo man ini ang ginhimo sang ila mga
katigulangan sa mga indi matuod nga mga propeta *sang Dios*."

Higugmaa Ninyo ang Inyo mga Kaaway
(Mt. 5:38-48; 7:12a)

[27] "Pero kamo nga nagapamati sa akon, nagasiling ako sa inyo nga higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway kag maghimo sang maayo sa mga wala nagahigugma sa inyo. [28] Pakamaayuha ang mga nagapakamalaot sa inyo, kag pangamuyui ang mga nagapasipala sa inyo. [29] Kon tampaon ka sa isa ka guya, itaya mo pa gid ang pihak mo nga guya. Kon may magkuha sang imo bayo, ihatag. Kag kon pati ang imo kamisita ginakuha pa gid, ihatag man. [30] Hatagi ang bisan sin-o nga nagapangayo sa imo; kag kon may magkuha sang imo pagkabutang indi na pagbawia. [31] Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang bisan ano nga gusto ninyo nga himuon man nila sa inyo.

[32] "Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma, makabaton bala kamo sing balos halin sa Dios? Kay bisan pa ang mga makasasala nagahigugma man sa mga nagahigugma sa ila. [33] Kag kon nagahimo kamo sing maayo sa mga tawo lang nga maayo sa inyo, makabaton bala kamo sing balos halin sa Dios? Bisan ang mga makasasala nagahimo man sina. [34] Kon nagapahulam kamo sa mga tawo nga nahibaluan ninyo nga makabayad, makabaton bala kamo sing balos halin sa Dios? Bisan ang mga makasasala nagapahulam man sa ila kapareho nga mga makasasala basta nahibaluan nila nga makabayad sila. [35] Amo ini ang inyo himuon: Higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway kag himua ang maayo sa ila. Kon magpahulam kamo, pahulamon ninyo nga wala nagapaabot nga bayaran kamo. Kon amo ini ang inyo ginahimo, mabaton ninyo ang dako nga balos kag mangin anak kamo sang Labing Mataas nga Dios. Kay siya maayo gid bisan pa sa mga tawo nga malaot kag wala sing kabalaslan. [36] Magmaluluy-on kamo pareho sang inyo Dios nga Amay."

Indi Ninyo Paghukman ang Iban
(Mt. 7:1-5)

[37] "Indi ninyo paghukman ang iban agod indi man kamo paghukman *sang Dios*. Indi kamo magsiling nga dapat sila silutan, agod indi man kamo pagsilutan *sang Dios*. Patawara ninyo ang mga nakasala sa inyo agod patawaron man kamo *sang Dios*. [38] Maghatag kamo agod pagahatagan man kamo *sang Dios*. Kon maghatag ang Dios sa inyo, ginasukob gid niya sing maayo, ginauyog, ginadasok, kag nagaawas pa antes ibubo sa inyo suludlan. Kay kon paano ang inyo paghatag sa iban amo man ina ang paghatag *sang Dios* sa inyo."

[39] Pagkatapos sadto ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid, "Wala sang bulag nga sarang makatuytoy sa iya kapareho nga bulag, kay sila nga duha mahulog sa kanal. [40] Wala sang estudyante nga labaw pa sa iya maestro, pero kon natudluan gid siya sing maayo kag nakatapos sang iya pagtuon, magapareho man siya sa iya maestro.

[41] "Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo, pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw truso kadako? [42] Paano ka makasiling sa iya, 'Abi, kuhaon ko ang imo puling,' kon indi mo gani makita ang imo puling nga daw truso kadako? Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga daw truso kadako sa imo mata, agod masanag ang imo pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo."

Makilala ang Tawo sa Iya Binuhatan
(Mt. 7:16-20; 12:33-35)

[43] "Ang maayo nga kahoy wala nagapamunga sang malain, kag ang malain nga kahoy wala nagapamunga sang maayo. [44] Ang tagsa ka kahoy makilala mo sa iya bunga. Wala sing may nagapamupo

sang bunga sang higos ukon ubas sa tunukon nga kahoy-kahoy. [45] *Ang tawo kaangay sina.* Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo kay maayo ang iya tagipusuon. Pero ang malain nga tawo nagahambal sang malain kay malain ang iya tagipusuon. Kon ano ang sa tagipusuon sang tawo amo man ang nagaguwa sa iya baba."

Ang Matuod nga Sumulunod
(Mt. 7:24-27)

[46] "Ngaa nagatawag kamo sa akon, 'Ginoo'? Wala man kamo nagatuman sang ginasiling ko sa inyo. [47] Ipakita ko sa inyo ang halimbawa sang tawo nga nagapalapit sa akon, kag nagapamati kag nagatuman sang akon ginasiling. [48] Pareho siya sang isa ka tawo nga nagkutkot sang madalom kag nagpatindog sang balay sa pundasyon nga bato. Sang nagbaha ang suba, nag-awas ang tubig kag gin-agyan yadto nga balay, pero wala gid maano ang balay tungod kay mapag-on ang iya pundasyon. [49] Pero ang tawo iya nga nagapamati sa akon ginasiling pero wala nagatuman, pareho siya sang isa ka tawo nga nagpatindog sang balay nga wala sang mapag-on nga pundasyon. Pagbaha sang suba, gin-agyan sang tubig ang balay. Natumba dayon ini kag nawasak."

Chapter 7

Gin-ayo ni Jesus ang Suluguon sang Kapitan
(Mt. 8:5-13)

[1] Pagkatapos panudlo ni Jesus sa mga tawo, nagkadto siya sa Capernaum. [2] May kapitan didto sang mga soldado nga Romanhon nga may ulipon nga nagamasakit kag daw mapatay na. Palangga gid niya ang iya ulipon. [3] Gani pagkabati sang kapitan parte kay Jesus, ginsugo niya ang pila ka manugdumala sang mga Judio sa pagpangabay kay Jesus nga magkadto didto sa iya balay kag ayuhon ang iya ulipon. [4] Pag-abot nila kay Jesus nagpakitluoy gid sila sa iya. Nagsiling sila, "Kon mahimo buligi ang kapitan, kay maayo gid siya nga tawo. [5] Palangga niya kita nga mga Judio kag nagpatindog pa gani siya sang simbahan para sa aton."

[6] Gani nag-upod si Jesus sa ila. Sang malapit na sila sa balay sang kapitan, ginsugo sang kapitan ang pila ka amigo niya agod sugataon si Jesus kag silingon, "Ginoo, indi na pagpabudlayi ang imo kaugalingon. Indi ako takos nga magpasulod sa imo sa akon balay. [7] Amo gani nga indi ako ang nagkadto sa imo kay indi ako takos nga magpalapit sa imo. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon. [8] Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag may mga soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa, 'lakat,' nagalakat siya, kag kon magmando ako sa isa, 'kadto diri,' nagakadto siya. Kag kon ano ang akon ginasugo sa akon ulipon, ginahimo niya." [9] Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Nag-atubang siya sa mga tawo nga nagaupod sa iya kag nagsiling, "Wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga may pagtuo nga pareho sini." [10] Ang mga ginpadala sang kapitan nagbalik sa iya balay kag pag-abot nila, nakita nila nga maayo na ang ulipon.

Ginbanhaw ni Jesus ang Anak sang Balo nga Babayi

[11] Sang wala madugay nagkadto si Jesus sa banwa sang Nain. Nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod kag ang madamo nga mga tawo. [12] Sang nagahinampot na sila sa banwa sang Nain, nasugata nila ang madamo nga mga tawo nga nagakumpanyar. Ang napatay bugtong nga anak sang balo nga babayi. [13] Pagkakita ni Jesus sa iloy sang napatay, naluoy gid siya. Siling niya, "Indi ka maghibi." [14] Dayon nagpalapit si Jesus sa lungon kag gintandog niya agod magpundo ang mga nagadala. Nagsiling si Jesus sa patay, "Noy, magbangon ka!" [15] Nagbangon ang patay, nagpungko kag naghambal. Dayon ginhatag siya ni Jesus sa iya iloy. [16] Sang makita yadto sang mga tawo ginkulbaan sila, kag gindayaw nila ang Dios. Nagsiling sila, "Gindumdom sang Dios ang iya mga tawo. Ginhatagan niya kita sang gamhanan nga propeta." [17] Ang balita parte sa ginhimo ni Jesus naglapnag sa bug-os nga Judea kag sa tanan nga mga lugar sa palibot.

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(Mt. 11:2-19)

[18] Ini tanan nga mga hitabo ginbalita kay Juan sang iya mga sumulunod. [19] Gani gintawag ni Juan ang
duha sang iya mga sumulunod kag ginsugo niya nga magkadto sa Ginoo sa pagpamangkot, "Ikaw bala ang
amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?" [20,21] Gani nagkadto sila kay Jesus. Pag-abot nila didto
madamo ang ginapang-ayo ni Jesus nga mga masakiton, bisan ang mga grabe gid nga mga balatian, kag
ang mga ginagamhan sang malaot nga espiritu. Madamo man nga mga bulag ang iya ginpang-ayo. Karon,
nagpamangkot kay Jesus ang duha ka sumulunod ni Juan. Siling nila, "Ginsugo kami ni Juan nga
manugbautiso sa pagpamangkot sa imo kon ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang
iban?" [22] Ginsabat sila ni Jesus, "Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo nakita kag sang
inyo nabatian. Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat, ang mga aruon
nag-ayo, ang mga bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang Maayong Balita ginawali sa mga
imol. [23] Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon."

[24] Sang makahalin na ang mga ginsugo ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, "Sang pagkadto
ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga makita? Nagkadto bala kamo didto agod
makita ninyo ang *tawo nga nagapaayon-ayon lang pareho sang* kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
[25] Ukon nagkadto bala kamo didto agod makita ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon? Pero ang
mga tawo nga nagabayo sang malahalon kag nagapagusto sang ila pangabuhi nagaestar sa mga palasyo.
[26] Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para makita ninyo ang propeta sang Dios?
Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta. [27] Kay siya amo ang ginasiling sang Dios sa Kasulatan, 'Ipadala ko
ang akon manugbalita una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.' " [28] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa
pagkamatuod, hasta karon wala pa gid sing may natawo sa kalibutan nga maglabaw pa kay Juan. Pero
karon ang bisan sin-o nga labing kubos sa mga nagapasakop sa paghari sang Dios mas labaw pa kay Juan."

[29] Pagkabati sang mga tawo, pati sang mga manugsukot sang buhis sa mga pagpanudlo ni Jesus,
nagkomporme sila sa ginapahimo sang Dios, kay ini sila nagpabautiso na kay Juan. [30] Pero ang mga Pariseo
kag ang mga manunudlo sang Kasuguan wala nagkomporme sa katuyuan sang Dios para sa ila, kay ini sila
wala magpabautiso kay Juan.

[31] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa ano ko bala ipaanggid ang mga tawo sa sini nga tiyempo? [32] Pareho
sila sang mga bata nga nagapungko sa plasa *nga nagahampang*. Nagasiling sila sa isa kag isa, 'Gintukaran
namon kamo sang sunata nga para sa kasal, pero wala kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta
nga para sa patay, pero wala man kamo maghibi!' [33] *Kamo pareho man sa ila,* kay sang pag-abot ni Juan,
nakita ninyo nga nagapuasa siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling kamo nga may malaot siya
nga espiritu. [34] Kag ako nga Anak sang Tawo, pag-abot ko, nakita ninyo nga nagakaon kag nagainom, gani
nagasiling kamo nga palakaon ako kag palainom. Nagasiling man kamo nga abyan ako sang mga
manugsukot sang buhis kag sang iban pa nga makasasala. [35] Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod sa
kabubut-on sang Dios nagakomporme nga husto ang ginapahimo sang Dios *sa amon*."

Si Jesus sa Balay ni Simon nga Pariseo

[36] Karon, may isa ka Pariseo nga nag-agda kay Jesus nga magkaon sa iya balay. Gani nagkadto si Jesus
kag nagkaon didto. [37] Sa sina nga banwa may isa ka babayi nga kilala gid nga makasasala. Pagkabati niya
nga didto si Jesus sa balay sang Pariseo nagkadto man siya didto. May dala siya nga tibod-tibod nga may
unod nga pahamot. [38] Nagpalapit siya sa likod dampi ni Jesus kag didto siya sa iya tiilan nga nagahibi.[a]
Nagatulo ang iya mga luha sa tiil ni Jesus. Ginpahiran niya ini sang iya buhok kag ginhalukan. Pagkatapos,
ginbubuan niya sang pahamot ang tiil ni Jesus.

[a] Kon magkaon ang mga tawo sa sadto nga panahon, nagahigda sila nga nagatakilid.

[39] Sang pagkakita sadto sang Pariseo nga nag-agda kay Jesus, nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Kon
ini nga tawo matuod nga propeta, kuntani nahibaluan niya kon sin-o kag kon ano nga klase sang babayi ang
nagatandog sa iya, kay ang babayi nga ina makasasala." [40] Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang yara sa iya
hunahuna, gani nagsiling siya, "Simon, may isugid ako sa imo." Nagsabat si Simon, "Ano ina,
manunudlo?" [41] Nagsiling si Jesus, "May duha ka tawo nga nag-utang sang kuwarta sa manugpautang. Ang
isa nag-utang 500, kag ang isa 50. [42] Sang ulihi, tungod nga indi sila makabayad, wala na lang sila
pagpabayara sang nagpautang sa ila. Ti, sin-o ayhan sa ila nga duha ang nagahigugma sing labi sa ila
nautangan?" [43] Nagsabat si Simon, "Siguro ang may dako nga utang." Nagsiling si Jesus, "Husto ang imo
sabat." [44] Dayon ginbalikid niya ang babayi kag nagsiling kay Simon, "Nakita mo bala ang ginhimo sang
babayi nga ini? Pagsulod ko diri sa imo balay wala mo ako paghatagi sang tubig nga inughugas sa akon tiil.
Pero ang babayi nga ini, ginhugasan niya ang akon tiil paagi sa iya luha, kag ang iya buhok amo pa ang
ginhimo niya nga inugpahid. [45] Wala mo ako paghaluki *bilang pag-abiabi*. Pero ini nga babayi, halin pa
sang akon pag-abot diri wala untat ang iya paghalok sa akon tiil. [46] Wala mo pagpatului sang lana ang akon
ulo *bilang pagbaton mo sa akon*, pero ini nga babayi, ang malahalon gid nga pahamot ang iya ginbubo sa
akon tiil. [47] Gani sugiran ko ikaw, nga ang dako nga gugma nga ginpakita niya sa akon nagapamatuod nga
ang iya madamo nga sala ginpatawad na; pero sa tawo nga diutay lang ang sala nga ginpatawad, diutay lang
ang paghigugma nga iya ginapakita." [48] Naghambal dayon si Jesus sa babayi, "Ginpatawad na ang imo mga
sala." [49] Ang mga nagakaon kaupod ni Jesus nagsiling sa ila kaugalingon, "Sin-o bala ini nga bisan ang mga
sala mapatawad niya?" [50] Dayon nagsiling si Jesus sa babayi, "Ang imo pagtuo nagluwas sa imo. Magpauli
ka nga may kalinong."

Chapter 8

Ang mga Babayi nga Nagabulig kay Jesus

[1] Pagkatapos sadto, naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo nga nagawali sang Maayong Balita
parte sa paghari sang Dios. Upod sa iya ang dose *ka apostoles*, [2] kag ang iban nga mga babayi nga iya
gin-ayo sa malaot nga mga espiritu kag mga balatian. Ang isa sa ila amo si Maria nga taga-Magdala nga
pito gid ka malaot nga mga espiritu ang ginpaguwa sa iya. [3] Upod man nila amo si Juana nga asawa ni Cusa
nga amo ang ginasaligan ni Herodes sa iya palasyo. Si Susana isa man sa ila kag may madamo pa gid nga
mga babayi. Amo ini sila ang nagahatag sang mga kinahanglanon nila ni Jesus halin sa ila pagkabutang.

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mt. 13:1-9; Mc. 4:1-9)

[4] May adlaw nga madamo gid nga mga tawo halin sa mga banwa ang padayon nga nag-inabot kag
nagtilipon kay Jesus. Ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid:

[5] "May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang iya binhi. Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad
sang dalan, kag natapakan ini sang mga nagaalagi kag gintuka sang mga pispis. [6] Ang iban nagtupa sa
kabatuhan. Nagtubo ini pero nalaya dayon kay mala ang duta. [7] Ang iban nagtupa sa duta nga may mga
tunukon nga hilamon, kag dungan nga nagtubo ining hilamon kag ang binhi. Gani sang ulihi nalumos sang
hilamon ang nagtubo nga binhi. [8] Ang iban nagtupa sa maayo nga duta, nagtubo kag nagpatubas sing
madamo gid." Nagsiling pa si Jesus sa ila, "Dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mt. 13:10-17; Mc. 4:10-12)

[9] Ginpamangkot siya sang iya mga sumulunod kon ano ang kahulugan sang sadto nga paanggid.
[10] Nagsabat siya, "Ang mga sekreto parte sa paghari sang Dios ginasugid sa inyo nga maintiendihan ninyo,
pero sa iban ginasugid ini paagi sa mga paanggid agod nga 'bisan nagatulok sila indi sila makakita, kag
bisan nagapamati indi sila makaintiendi.' "

Ginsaysay ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

[11] Dayon ginsaysay ni Jesus ang kahulugan sang paanggid. Nagsiling siya, "Ang binhi amo ang pulong
sang Dios. [12] Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati *sang pulong*
sang Dios, pero nag-abot si Satanas kag ginkuha niya ang pulong sa ila mga tagipusuon, agod indi sila
magtuo kag maluwas. [13] Ang kabatuhan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati man
sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila nga may kalipay, pero indi hugot sa ila mga tagipusuon. Gani
wala magdugay ang ila pagtuo, kay sang pag-abot sang mga pagtilaw nagtalikod sila dayon. [14] Ang duta nga
may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati *sang pulong sang*
Dios, pero ang ila mga palaligban, ang ila mga manggad, kag ang mga kalipayan sa sini nga kalibutan
nagabalabag sa ila sa pagsunod sa kabubut-on sang Dios para sa ila. [15] Pero ang maayo nga duta nga
gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong |sang Dios, kag ginatipigan nila ini sa ila
maayo nga mga tagipusuon kag nagatinguha sila sa pagtuman sini."

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Mc. 4:21-25)

[16] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang dayon ini ukon
ibutang lang sa idalom sang katre, kundi ginabutang ini sa tulungtungan agod masanagan ang mga
nagasulod sa balay. [17] Amo man ina nga wala gid sang tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala sang
sekreto *parte sa paghari sang Dios* nga indi mahibaluan kag mabuyagyag.

[18] "Gani pamatii ninyo ako sing maayo, kay ang tawo nga nagatipig sang iya nabatian nga kamatuoran
pagahatagan pa gid sang pag-intiendi. Pero ang tawo nga wala nagatipig sang iya nabatian, bisan ang
ginahunahuna niya nga iya naintiendihan, kuhaon pa sa iya."

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Mc. 3-31-35)

[19] Karon, nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Tungod sa kadamuon sang mga tawo indi sila
makapalapit sa iya. [20] Gani may nagsugid kay Jesus, "Ang imo iloy kag mga utod nagatindog didto sa
guwa. Gusto nila nga magpakigkita sa imo." [21] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga nagapamati kag
nagatuman sang pulong sang Dios amo ang akon iloy kag mga utod."

Ginpauntat ni Jesus ang Hangin kag Balod
(Mt. 8:23-27; Mc. 4:35-41)

[22] Isa sadto ka adlaw nagsakay si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa sakayan. Nagsiling siya sa ila,
"Dali, matabok kita sa pihak sang linaw." Kag nagpanakayon sila. [23] Samtang nagapanakayon sila
natulugan si Jesus. Hinali lang nga nagbaskog ang hangin kag sige sulod ang tubig sa ila sakayan. Tama na
gid ka delikado ang ila kahimtangan. [24] Gani ginpalapitan nila si Jesus kag ginpukaw, "Manunudlo!
Manunudlo! Malunod na kita!" Nagbangon si Jesus kag ginmanduan niya ang hangin kag ang mga balod
nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw. [25] Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Diin bala ang
inyo pagtuo?" Natingala gid ang iya mga sumulunod nga may kakulba. Siling nila sa isa kag isa, "Sin-o gid
ayhan ini nga bisan pa ang hangin kag ang mga balod ginamanduan niya kag nagatuman sa iya?"

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Malaot nga mga Espiritu
(Mt. 8:28-34; Mc. 5:1-20)

[26] Nagpadayon sila sa pagpanakayon hasta nakaabot sila sa lugar sang mga taga-Gerasa nga
nagaatubang sa Galilea. [27] Pagtakas ni Jesus, ginsugata siya sang isa ka tawo nga may malaot nga mga
espiritu. Ini nga tawo permi lang nagauba kag wala nagapauli sa iya balay sa banwa. Didto siya nagaestar
sa mga kuweba nga lulubngan. [28] Sang makita niya si Jesus nagsinggit siya kag nagluhod sa atubangan niya.
Dayon naghambal siya sa mabaskog nga tingog, "Jesus, Anak sang Labing Mataas nga Dios, ano ang imo

labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo nga indi mo ako pagsilutan." [29] Amo ini ang ginsiling niya tungod
kay ginsugo na ni Jesus ang malaot nga espiritu nga magguwa sa iya. Madugay na nga ginagamhan siya
sang malaot nga espiritu. Kag bisan ginagapos sang mga tawo ang iya mga kamot kag tiil sang mga kadina,
kag ginabantayan gid siya, ginapamugto lang niya ini, kag ginadala siya sang malaot nga espiritu sa
kamingawan. [30] Ginpamangkot siya ni Jesus, "Sin-o ang imo ngalan?" Nagsabat siya, "Ako si Panong."
Amo ina ang sabat niya tungod kay madamo ang malaot nga mga espiritu nga nagsulod sa iya. [31] Kag
nagpakitluoy ang malaot nga mga espiritu nga indi lang sila pagtabugon sa kadadalman nga sa diin sila
silutan.

[32] Malapit didto, may madamo nga mga baboy nga nagakaon sa banglid. Nagpakitluoy kay Jesus ang
malaot nga mga espiritu nga tugutan lang sila nga magsulod sa mga baboy. Kag gintugutan sila ni Jesus.
[33] Gani nagguwa ang malaot nga mga espiritu sa tawo kag nagsulod sila sa mga baboy. Dayon nagdinaguso
ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.

[34] Sang makita sang mga manugsagod sang mga baboy ang natabo, nagdinalagan sila, kag ginpanugid
nila ini sa mga tawo sa banwa kag sa kaumahan. [35] Gani nagkadto ang mga tawo kay Jesus kay gusto nila
nga makita ang natabo. Pag-abot nila didto nakita nila ang tawo nga sadto anay may malaot nga mga
espiritu nga nagapungko sa tiilan ni Jesus nga may bayo kag husto na ang iya paminsaron. Gani hinadlukan
sila. [36] Ang mga nakakita sa natabo nagsugid sa mga tawo kon paano nag-ayo ang tawo nga gin-gamhan
anay sang malaot nga mga espiritu. [37] Dayon ang tanan nga mga tawo nga nagaestar sa mga lugar nga sakop
sang Gerasa[a] nagpangabay kay Jesus nga maghalin siya didto sa ila, kay dako gid ang ila kahadlok. Gani
nagsakay si Jesus sa sakayan kag nagbalik sa iya ginhalinan. [38] Ang tawo nga gin-gamhan anay sang malaot
nga mga espiritu nagpakitluoy kay Jesus nga mag-upod sa iya. Pero nagsiling si Jesus sa iya, [39] "Magpauli
ka sa inyo kag isugid mo ang mga ginhimo sang Dios sa imo." Gani nagpauli ang tawo, kag naglibot siya
sa bug-os nga banwa nga nagapanugid sang tanan nga mga ginhimo ni Jesus sa iya.

Ang Babayi nga Bata ni Jairo kag ang Babayi nga Ginapangguwaan sang Dugo
(Mt. 9:18-26; Mc. 5:21-43)

[40] Sang pagdungka ni Jesus sa tabok sang linaw, nalipay gid ang mga tawo sa pag-abiabi sa iya tungod
kay tanan sila nagapaabot sa iya. [41] Dugay-dugay may nag-abot nga tawo nga ang iya ngalan si Jairo. Isa
siya ka manugdumala sang simbahan sang mga Judio. Sang pagpalapit niya kay Jesus nagluhod siya kag
nagpakitluoy nga magkadto siya didto sa iya balay, [42] tungod kay daw mapatay na ang iya bugtong nga
bata. Ining babayi nga bata nagaedad sang dose ka tuig. Sang nagapakadto sila ni Jesus sa balay ni Jairo,
nagadinugok ang madamo nga mga tawo sa iya. [43] Karon, may babayi didto nga ginapangguwaan sang
dugo sa sulod sang dose na ka tuig. [Naubos na niya gasto ang tanan niya nga pagkabutang sa
pagpabulong.] Pero wala gid sang may nakaayo sa iya. [44] Nagpanagil-ot siya sa mga tawo hasta nakapalapit
siya sa likod ni Jesus. Dayon gintandog niya ang punta sang bayo ni Jesus, kag sa gilayon nag-untat ang
pagpangguwa sang iya dugo. [45] Dayon nagsiling si Jesus, "Sin-o ang nagtandog sa akon?" Tanan sila
naghambal nga wala sila makatandog sa iya. Gani nagsiling si Pedro, "Ginoo, kadamo sang mga tawo nga
nagadinas-ukanay sa imo palibot, ngaa mamangkot ka pa kon sin-o ang nagtandog sa imo?" [46] Pero
nagsabat si Jesus, "May nagtandog gid sa akon, tungod nga nabatyagan ko nga may gahom nga nagguwa sa
akon." [47] Sang matalupangdan sang babayi nga nahibaluan ni Jesus ang ginhimo niya, nagpalapit siya nga
nagakurog kag nagluhod kay Jesus. Sa atubangan sang tanan ginsugid niya kay Jesus kon ngaa gintandog
niya siya kag kon paano siya nag-ayo dayon. [48] Nagsiling si Jesus sa iya, "Anak, ang imo pagtuo nag-ayo[b]
sa imo. Sige, magpauli ka nga may kalinong."

---

[a] Gerasa: *sa iban nga Griego nga teksto* Gergesano *ukon* Gadareno.
[b] nag-ayo: *ang kahulugan sang sini nga pulong sa Griego posible "nagluwas" ukon "nag-ayo." Pero sa diri nga bersikulo posible nga ang ining duha ka kahulugan amo ang buot silingon ni Jesus.*

[49] Samtang nagahambal pa siya sa babayi may nag-abot halin sa balay ni Jairo. Siling niya *kay Jairo*,
"Patay na ang imo bata. Indi na lang pagdisturbuha ang manunudlo." [50] Pero pagkabati sadto ni Jesus
nagsiling siya kay Jairo, "Indi ka magkahadlok, magtuo ka lang kag magaayo siya." [51] Pag-abot nila sa
balay ni Jairo wala niya pagtuguti ang iban nga mag-upod sa iya sa sulod luwas lang sa ila ni Pedro, Juan,
kag Santiago, kag ang amay kag iloy sang bata. [52] Sige ang hinibi sang mga tawo didto. Gani nagsiling si
Jesus sa ila, "Indi kamo maghibi, kay indi patay ang bata kundi nagakatulog lang." [53] Ginkadlawan nila si
Jesus tungod kay nahibaluan nila nga patay na gid ang bata. [54] Nagpalapit si Jesus sa bata kag gin-uyatan
niya ang kamot kag nagsiling, "Inday, magbangon ka!" [55] Kag dayon nagbalik ang iya espiritu kag
nagbangon siya gilayon. Nagsugo si Jesus nga pakan-on ang bata. [56] Natingala gid ang iya mga ginikanan,
pero ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid magpanugid sa bisan kay sin-o parte sa natabo.

Chapter 9

Ginpadala ni Jesus ang Iya Dose ka Apostoles
(Mt. 10:5-15; Mc. 6:7-13)

[1] *Sang isa ka adlaw* gintipon ni Jesus ang dose *niya ka apostoles*. Ginhatagan niya sila sang awtoridad
kag gahom sa pagtabog sang tanan nga malaot nga mga espiritu kag sa pagpang-ayo sang mga masakiton.
[2] Dayon ginsugo niya sila nga magpangwali parte sa paghari sang Dios kag magpang-ayo sang mga
masakiton. [3] Ginsilingan niya sila, "Indi kamo magbalon sang bisan ano sa inyo pagpanglakaton: bisan
baston, bag, pagkaon, kuwarta, ukon ilislan nga bayo. [4] Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid lang
kamo magdayon hasta maghalin kamo sa sina nga lugar. [5] Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi
magbaton sa inyo, bayai ninyo ina nga lugar; kag sa paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil
bilang paandam batok sa ila." [6] Dayon naglakat ang iya mga apostoles kag naglibot sa mga baryo nga
nagawali sang Maayong Balita kag nagapang-ayo sang mga masakiton.

Naglibog ang Ulo ni Herodes Parte kay Jesus
(Mt. 14:1-12; Mc. 6:14-29)

[7] Ang balita parte sa ginahimo nila ni Jesus nakaabot kay Herodes nga pangulo sang Galilea. Naglibog
gid ang ulo ni Herodes kay may mga tawo nga nagasiling, "Nabanhaw si Juan nga manugbautiso." [8] May
iban man nga nagasiling, "Siya si Elias nga propeta sang una nga nag-abot karon." Kag may iban pa gid
nga nagasiling, "Nabanhaw ang isa sa mga propeta." [9] Nagsiling si Herodes, "Ginpapugutan ko sing ulo si
Juan. Pero sin-o ayhan ini nga tawo? Kay makatilingala nga mga butang ang akon nabatian parte sa iya."
Gani nagtinguha gid si Herodes nga makita niya si Jesus.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

[10] Pagbalik sang mga apostoles ni Jesus, ginsugid nila sa iya kon ano ang ila mga nahimo. Dayon
gindala sila ni Jesus sa banwa sang Betsaida. Wala siya sang ginpaupod nga iban. [11] Pero pagkahibalo sang
mga tawo nga nakahalin na sila ni Jesus, nagsunod sila. *Pag-abot nila didto,* ginbaton sila ni Jesus kag
ginhambalan parte sa paghari sang Dios. Kag ginpang-ayo man niya ang mga masakiton.

[12] Sang lapit na lang magtunod ang adlaw, nagpalapit sa iya ang *iya* dose *ka apostoles* kag nagsiling,
"Papaulia na ang mga tawo sa mga baryo kag sa mga sityo sa palibot agod makapangita sila sang ila
pagkaon kag tululugan, kay yari kita diri sa kamingawan." [13] Pero nagsiling si Jesus, "Kamo ang maghatag
sang pagkaon sa ila." Nagsabat sila, "Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay diri kag duha ka isda. Indi ini
makaigo, luwas kon magbakal kita sang pagkaon para sa ila tanan." [14] (Ang kadamuon sang mga lalaki mga
5,000, wala labot ang mga babayi kag mga kabataan.) Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod,
"Papungkua ninyo ang mga tawo sing grupo-grupo, tag-50 kada grupo." [15] Gintuman nila ang sugo ni Jesus
kag ginpapungko nila ang tanan nga mga tawo. [16] Dayon ginkuha ni Jesus ang lima ka tinapay kag duha ka

isda, kag nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat sa Dios. Ginpamihak-pihak niya ini kag ginhatag sa iya
mga sumulunod agod ipanagtag sa mga tawo. [17] Nagkaon sila tanan kag nagkalabusog. Pagkatapos kaon,
gintipon nila ang tinapay kag ang isda nga nabilin, kag dose ka alat ang ila napuno.

Ang Ginpabutyag ni Pedro Parte kay Jesus
(Mt. 16:13-19; Mc. 8:27-29)

[18] Isa ka adlaw nagapangamuyo si Jesus nga siya lang. Ang iya mga sumulunod yara sa iya tupad.
Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Sin-o bala ako suno sa mga tawo?" [19] Nagsabat sila, "May nagasiling nga
ikaw si Juan nga manugbautiso. Ang iban nagasiling nga ikaw si Elias, kag ang iban pa gid nagasiling nga
ikaw isa sa mga propeta sang una nga nabanhaw." [20] Nagsiling si Jesus sa ila, "Pero suno sa inyo sin-o bala
ako?" Nagsabat si Pedro, "Ikaw amo ang Cristo nga ginpromisa sang Dios nga magahari."

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Palaabuton nga Pag-antos kag Kamatayon
(Mt. 16:20-28; Mc. 8:30-9:1)

[21] Dayon ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o nga siya amo ang
Cristo. [22] Nagsiling siya, "Ako nga Anak sang Tawo kinahanglan nga mag-antos gid sa pagahimuon sa akon
sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang
Kasuguan. Sikwayon nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."

[23] Dayon nagsiling si Jesus sa tanan nga mga tawo didto, "Kon may tawo nga gusto magsunod sa akon,
indi niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon, kundi kinahanglan magtuman siya sa akon
adlaw-adlaw bisan pa kamatayon ang iya dangatan. [24] Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya
kabuhi madula niya ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon makaangkon
sang kabuhi *nga wala sang katapusan*. [25] Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang
tanan nga butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!* [26] Kay ang bisan sin-o nga
nagakahuya sa akon kag sa akon mga ginatudlo, igakahuya ko man kon ako nga Anak sang Tawo magbalik
na nga nagasilak sa gahom nga halin sa akon kag sa Amay kag sa mga anghel. [27] Sa pagkamatuod, may mga
tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila ang paghari sang Dios."

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mc. 9:2-8)

[28] Mga walo ka adlaw pagkatapos nga ginhambal ni Jesus ini, gindala niya si Pedro, si Juan, kag si
Santiago pataklad sa bukid agod magpangamuyo. [29] Sang nagapangamuyo si Jesus nagbalhin ang iya
dagway, kag ang iya bayo nagputi gid kag masilaw. [30] Hinali lang may nagpakita nga duha ka tawo nga
nagapakighambal sa iya. Sila amo si Moises kag si Elias. [31] Nagasilak man sila kag nagapakighambal sila
kay Jesus parte sa iya kamatayon nga madali na lang matuman sa Jerusalem. [32] Nagakatulog sila ni Pedro
sing mahamuok. Pero nakamata sila, kag nakita nila si Jesus nga nagasilak kag ang duha ka tawo nga
nagatindog sa iya tupad. [33] Sang manughalin na ang duha ka tawo kay Jesus, nagsiling si Pedro sa iya,
"Ginoo, maayo nga yari kita diri. Mahimo kami sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay
Moises, kag ang isa para kay Elias." (Ang matuod, wala nakahibalo si Pedro kon ano ang iya ginahambal.)
[34] Wala pa makatapos hambal si Pedro ginlikupan sila sang panganod. Hinadlukan sila ni Pedro sang
magtabon sa ila ang panganod. [35] Dayon may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling,
"Ini ang akon Anak nga pinili. Pamatii ninyo siya!" [36] Sang nag-untat na ang tingog, nakita nila nga si Jesus
na lang ang nabilin. Ginhipsan lang anay nila ni Pedro ang ila nakita pagkasunod nga mga inadlaw.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga May Malaot nga Espiritu
(Mt. 17:14-18; Mc. 9:14-27)

[37] Sang madason nga adlaw, nagdulhog sila halin sa bukid. Madamo nga mga tawo ang nagsugata kay
Jesus. [38] Didto sa kadam-an may isa ka tawo nga nagsinggit, "Manunudlo, kon mahimo tan-awa anay ang
akon bugtong nga bata nga lalaki. [39] Permi siya ginasudlan sang malaot nga espiritu. Kon mag-abot gani,

gulpi lang siya nagasiagit, nagakurog, kag nagabura ang iya baba. Indi maghalin sa iya ang malaot nga
espiritu kon indi niya anay masakit sing tudo gid ang akon bata. [40] Ginpangabay ko ang imo mga
sumulunod nga tabugon ini, pero indi sila makasarang." [41] Dayon nagsiling si Jesus, "Kamo nga mga tawo
sa sini nga tiyempo, wala gid kamo sing pagtuo kag mga balingag kamo. Hasta san-o pa bala ang akon
pag-antos sa inyo? Dalha diri ang imo bata." [42] Sang nagapalapit kay Jesus ang bata, ginlampos siya sang
malaot nga espiritu sa duta kag ginpakurog. Pero gintabog ni Jesus ang malaot nga espiritu kag gin-ayo
niya ang bata. Dayon ginbalik niya siya sa iya amay. [43] Natingala gid ang tanan nga mga tawo sa dako nga
gahom sang Dios.

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mt. 17:22-23; Mc. 9:30-32)

Sang nagakatingala pa ang mga tawo sa tanan nga mga ginhimo ni Jesus, nagsiling siya sa iya mga
sumulunod, [44] "Tandaan gid ninyo ini: Ako nga Anak sang Tawo kinahanglan nga itugyan sa mga tawo *nga*
nagakontra sa akon." [45] Pero wala sila makaintiendi sini kay ginlipod ini sa ila hunahuna agod indi nila
maintiendihan. Kag natahap sila magpamangkot sa iya parte sa sini nga butang.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mt. 18:1-5; Mc. 9:33-37)

[46] *May isa ka tion nga* nagbinaisay ang iya mga sumulunod kon sin-o gid sa ila ang labaw sa tanan.
[47] Pero nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna. Gani nagkuha siya sang gamay nga bata kag ginpatindog
sa iya kilid. [48] Dayon nagsiling siya, "Ang bisan sin-o nga tungod sa iya pagsunod sa akon nagabaton sa
bata nga pareho sini nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa akon nagabaton man sa nagpadala sa
akon. Kay ang labing kubos sa inyo amo ang labaw sa tanan."

Ang Indi Kontra sa Inyo Kadampig Ninyo
(Mc. 9:38-40)

[49] Nagsiling si Juan kay Jesus, "Ginoo, nakakita kami sang isa ka tawo nga nagatabog sang malaot nga
mga espiritu paagi sa imo ngalan. Ginpauntat namon siya kay indi naton siya kaupod." [50] Pero nagsiling si
Jesus sa iya, "Pabay-i ninyo siya, kay ang bisan sin-o nga wala nagakontra sa inyo nagadampig sa inyo."

Wala Pagbatuna si Jesus sa isa ka Baryo sa Samaria

[51] Sang madali na lang ang adlaw nga si Jesus dalhon pa-langit, nagdesisyon siya nga magkadto na sa
Jerusalem. [52] Gani may ginpauna siya nga mga tawo sa isa ka baryo sa Samaria agod magpreparar sang iya
dalayunan. [53] Pero ang mga tawo sa sadto nga baryo wala magbaton sa iya kay nahibaluan nila nga makadto
siya sa Jerusalem. [54] Pagkahibalo sini sang iya mga sumulunod nga si Santiago kag si Juan, nagsiling sila
kay Jesus, "Ginoo, luyag mo bala nga mangayo kami sang kalayo halin sa langit agod sunugon sila?"
[55] Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsaway. [56] Kag nagderetso na lang sila sa iban nga baryo.

Ang mga Sumulunod ni Jesus
(Mt. 8:19-22)

[57] Sang nagapadayon sila sa ila pagpanglakaton, may isa ka tawo nga nagsiling kay Jesus, "Maupod
ako sa imo bisan diin ka makadto." [58] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang mga singgalong may mga buho nga
ginapaulian kag ang mga pispis may mga pugad, pero ako nga Anak sang Tawo wala sing balay nga akon
gid nga sarang mapahuwayan." [59] Dayon nagsiling si Jesus sa isa, "Upod ka sa akon!" Nagsabat ang tawo,
"Ginoo, mapauli anay ako sa paglubong sang akon amay."[a] [60] Nagsabat si Jesus sa iya, "Pabay-i ang mga
patay sa paglubong sang ila mga patay. Pero ikaw iya maglakat kag iwali ang parte sa paghari sang Dios."
[61] May isa pa gid nga nagsiling kay Jesus, "Ginoo, maupod ako sa imo; pero tuguti ako anay nga magpauli

[a] mapauli anay ako sa paglubong sang akon amay: *Siguro ang buot silingon,* mapauli anay ako, kag kon patay na ang akon amay kag napalubong na, masunod ako sa imo.

kag maglisensya sa akon pamilya." [62] Nagsabat si Jesus sa iya, "Ang tawo nga nagaarado nga nagabulubalikid indi takos nga masakop sa paghari sang Dios."[a]

Chapter 10

Ginpadala ni Jesus ang 72 Niya ka Sumulunod

[1] Pagkatapos sadto, nagpili ang Ginoo sang 72 pa gid ka mga tawo kag ginpadala niya sila sing tagduha-duha sa mga banwa nga iya pagakadtuan. [2] Nagsiling siya sa ila, "Malapad ang alanihon pero diutay gid lang ang manug-ani. Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo nga magpadala siya sang mga manug-ani sa iya alanihon. [3] Lakat kamo! Pero mag-andam kamo, kay pareho kamo sang mga karnero nga akon ginapadala sa mapintas nga mga sapat[b]. [4] Indi kamo magdala sang kahita, bag, ukon sandalyas. Indi man kamo magdulog sa dalan kag magpanamyaw sa inyo masugata[c]. [5] Kon magsulod kamo sa isa ka balay, magsiling kamo, 'Kabay nga bendisyunan sang Dios ini nga pamilya.' [6] Kag kon bagay sila nga magbaton sa inyo pagbendisyon, bendisyunan sila sang Dios. Pero kon indi, indi man sila pagbendisyunan sang Dios. [7] Magdayon kamo sa una nga balay nga nagabaton sa inyo, kag indi kamo magsaylo-saylo sang inyo dalayunan. Batuna ninyo ang ila ginapakaon sa inyo, kay ang nagapangabudlay dapat lang nga suhulan. [8] Kag kon diin kamo nga lugar magkadto nga ang mga tawo magabaton sa inyo, kauna ninyo ang bisan ano nga ila ginapakaon sa inyo. [9] Ayuha ninyo ang mga nagamasakit kag sugiri ninyo sila nga tion na karon nga ang Dios magahari sa ila. [10] Pero kon mag-abot kamo sa isa ka banwa nga ang mga tawo indi magbaton sa inyo, magkadto kamo sa mga karsada kag magsiling, [11] 'Tungod nga kamo indi magbaton sa amon, bisan ang yab-ok sang inyo banwa nga nagatapik sa amon tiil amon taktakon bilang paandam batok sa inyo. Tandai ninyo ini: nag-abot na ang tion nga ang Dios magahari na.' " [12] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sugiran ko kamo, sa adlaw sang paghukom, ang silot sang Dios sa banwa nga indi magbaton sa inyo sobra pa sang sa iya ginsilot sa mga taga-Sodoma."

Ang mga Banwa nga Wala Naghinulsol
(Mt. 11:20-24)

[13] *Dayon nagsiling si Jesus,* "Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin! Kaluluoy man kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Tiro kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagbayo sang sako kag nagbutang sang abo sa ila mga ulo sa pagpakilala nga nagahinulsol sila sang ila mga sala. [14] Gani sa adlaw nga ang Dios magahukom, ang silot nga para sa inyo sobra pa sa silot nga para sa mga taga-Tiro kag taga-Sidon. [15] Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon kamo sang tanan. Pero sa impiyerno gid kamo itagbong!"

[16] *Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga inugpadala,* "Ang nagapamati sa inyo nagapamati man sa akon, kag ang nagasikway sa inyo nagasikway man sa akon, kag ang nagasikway sa akon nagasikway man sa nagpadala sa akon."

Ang Pagbalik sang 72 ka mga Sumulunod

[17] Pagbalik sang 72 nga ginpadala sang Ginoo malipayon gid sila, kag nagsiling sila kay Jesus, "Ginoo, bisan ang malaot nga mga espiritu nagtuman sa amon paagi sa imo ngalan!"

[18] Nagsiling si Jesus sa ila, "Nakita ko ang pagkahulog ni Satanas halin sa langit nga daw kilat kadasig. [19] Ginhatagan ko kamo sang awtoridad agod madaog ninyo ang malaot nga mga espiritu kag ang tanan nga

---

[a] *buot silingon,* "Ang tawo nga nagaarado nga nagabulubalikid, indi mapuslan ang iya pag-arado. Nian, amo man ang tawo nga nagasunod sa akon nga may ginapamalikdan, indi siya takos nga masakop sa paghari sang Dios."
[b] mapintas nga mga sapat: *sa English*, wolves.
[c] Indi man kamo... masugata: *Siguro amo ang sugo ni Jesus agod magdali sila, nga indi sila mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-istorya.*

gahom sang aton kaaway nga si Satanas.[a] Kag wala gid sing may makahalit sa inyo. [20] Pero indi kamo
magkalipay tungod nga ang malaot nga mga espiritu nagtuman sa inyo, kundi magkalipay kamo tungod nga
ang inyo ngalan nasulat na didto sa langit."

Ginlipay si Jesus sang Espiritu Santo
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

[21] Sa sadto nga tion ginlipay gid si Jesus sang Espiritu Santo. Nagsiling si Jesus, "Amay, nga tag-iya
sang langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw tungod nga ang kamatuoran nga gintago mo sa mga *tawo*
nga ginakabig nga mga maalam kag may mga tinun-an ginpaintiendi mo sa mga tawo nga pareho sang mga
bata *nga diutay ang kaalam*. Amay, salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on." [22] Pagkatapos sadto,
nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ang tanan nga mga butang gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang
Amay lang ang nakakilala sa akon nga iya Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya Anak
kag ang mga tawo nga buot ko nga ipakilala sa Amay."

[23] Dayon nag-atubang si Jesus sa iya mga sumulunod kag naghambal sa ila nga silahanon lang,
"Bulahan kamo tungod nga nakita gid ninyo ang mga butang nga akon ginapanghimo. [24] Sa pagkamatuod,
madamo nga mga propeta kag mga hari sang una ang naghandom nga makakita kag makabati sang inyo
nakita kag nabatian karon, pero wala natabo ini sa ila tiyempo."

Ang Maayo nga Samariahanon

[25] May isa didto ka manunudlo sang Kasuguan nga nagtindog kag nagpamangkot sa pagdakop-dakop
kay Jesus, "Manunudlo, ano ang akon dapat himuon agod maangkon ko ang kabuhi nga wala sing
katapusan?" [26] Nagsabat si Jesus sa iya, "Ano bala ang ginasiling sang Kasuguan suno sa imo nabasahan?"
[27] Nagsabat ang tawo, "Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga tagipusuon, sa bug-os
mo nga kalag, sa tanan mo nga ginahimo, kag sa bug-os mo nga hunahuna. Kag higugmaon mo ang imo
kapareho pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon." [28] Nagsiling si Jesus sa iya, "Husto gid ang
imo sabat. Himua ina agod may kabuhi ka nga wala sing katapusan."

[29] Pero indi gusto sang manunudlo sang Kasuguan nga mahuy-an siya, gani nagpamangkot pa gid siya,
"Sin-o bala ang akon kapareho?" [30] Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka istorya,* Siling niya, "May isa ka
tawo nga nagdulhog pa-Jerico halin sa Jerusalem. Samtang nagalakat siya, hinali lang nga ginbanggaan
siya sang mga tulisan. Ginkuha nila ang iya pagkabutang pati ang iya bayo, ginbakol nila siya, kag
ginbayaan nga lipong kag daw patay na. [31] Natabuan man nga may pari nga nagdulhog sa amo nga dalan.
Pagkakita niya sang tawo *nga nagahamyang*, naglikaw siya sa pihak sang dalan kag gin-agihan lang niya
siya. [32] Nag-agi man didto ang isa ka kabulig sang mga pari sa templo.[b] Pagkakita niya sang tawo naglikaw
man siya kag nag-agi lang. [33] Sang ulihi may nakaagi nga Samariahanon. Pagkakita niya sa tawo *nga*
ginbakol naluoy gid siya. [34] Gani ginpalapitan niya siya kag ginbulong. Ginbutangan niya sang lana kag
bino ang iya pilas kag ginbugkusan. Dayon ginpasakay niya siya sa iya ginasakyan nga sapat kag gindala sa
isa ka dalayunan. Didto, gin-atipan pa gid niya siya. [35] Sang madason nga adlaw, ginhatagan niya sing
kuwarta ang tag-iya sang dalayunan kag nagsiling, 'Atipanon mo siya, kag kon kulangon pa ang akon
ginhatag sa imo dugangan ko lang ini sa akon pagbalik diri.' "

[36] Dayon naghambal si Jesus sa manunudlo sang Kasuguan, "Ti sa imo, sin-o bala sa ila nga tatlo ang
nagpakita nga siya ang kapareho sang ginbanggaan sang mga tulisan?" [37] Nagsiling ang manunudlo sang
Kasuguan, "Ang tawo nga nagpakita sang kaluoy sa iya." Nagsiling dayon si Jesus, "Himua man ang
pareho sang ginhimo niya."

---

[a] *Sa literal,* Ginhatagan ko kamo sang awtoridad sa pagtapak sa mga man-og kag mga iwi-iwi, kag sa tanan nga gahom sang kaaway.
[b] isa ka kabulig sang mga pari sa templo: *sa Griego,* Levita

Nagbisita si Jesus sa Ila ni Marta kag Maria

38 Nagpadayon sa paglakat si Jesus kag ang iya mga sumulunod, kag nakaabot sila sa isa ka baryo. May
babayi didto nga ang iya ngalan si Marta. Ginpadayon niya sila sa iya balay. 39 May utod siya nga si Maria
nga nagpungko didto sa tiilan ni Ginoong Jesus kay gusto niya magpamati sang iya mga ginatudlo. 40 Pero
si Marta nagapalibog gid sa paghimos sang pagkaon nila ni Jesus. Gani nagpalapit siya kay Jesus kag
nagsiling, "Ginoo, wala lang bala sing kaso sa imo nga ginapabay-an lang ako sang akon utod sa paghimos
sang pagkaon? Abi hambali man siya nga buligan niya ako!" 41 Nagsabat ang Ginoo sa iya, "Ikaw Marta,
madamo nga mga butang ang imo ginapaligban. 42 Isa ka butang gid lang ang kinahanglan kag amo ini ang
ginpili ni Maria nga labing maayo, kag wala sang may makakuha sini sa iya."

Chapter 11

Nagtudlo si Jesus Parte sa Pangamuyo
(Mt. 6:9-13; 7:7-11)

1 Isa sadto ka adlaw sang pagkatapos pangamuyo ni Jesus, ang isa sang iya mga sumulunod nagpalapit
sa iya kag nagsiling, "Ginoo, si Juan nga manugbautiso nagtudlo sa iya mga sumulunod sa pagpangamuyo.
Tudlui man kami magpangamuyo."

2 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Magpangamuyo kamo pareho sini:

'Amay, kabay pa nga tahuron ikaw sang mga tawo.

Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.

3 Hatagi kami sang amon kinahanglanon nga pagkaon adlaw-adlaw.

4 Patawara kami sang amon mga sala,

kay ginapatawad man namon ang tanan nga nakasala sa amon.

Kag indi mo kami pag-ipadaog sa mga pagsulay.' "

5 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Abi kon may amigo ikaw, kag sa tungang gab-i magkadto ka sa iya
balay kag magsiling sa iya, 'Amigo, pahulama ako anay sang imo pagkaon, 6 kay may amigo ako nga bag-o
lang nag-abot kag wala gid ako sang ipakaon sa iya.' 7 Dayon magsabat siya sa sulod, 'Indi na ako
pagtublaga. Nasiraduhan na namon ang puwertahan kag nagahigda na ako kag ang akon mga bata, gani
mabudlay na sa akon ang pagbangon agod hatagan ikaw.' 8 Pero ang matuod, bisan daw indi siya
magbangon kag maghatag sa imo, bisan amigohay pa kamo, magabangon gid siya kag magahatag sang imo
ginakinahanglan tungod kay wala ka nagahuyahuya sa pagpilit sa iya. 9 Gani ginasilingan ko kamo:
magpangayo kamo sa Dios kag hatagan niya kamo. Magpalapit kamo sa iya kag buligan gid niya kamo.
Magpangamuyo kamo sa Dios kag sabton niya kamo. 10 Tungod nga ang tanan nga nagapangayo sa Dios
nagabaton. Ang mga nagapalapit sa iya ginabuligan niya. Kag ang mga nagapangamuyo ginasabat niya.
11 Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo ang inyo bata sang isda hatagan bala ninyo sing man-og?
12 Kon magpangayo siya sang itlog, hatagan bala ninyo sang iwi-iwi? *Siyempre indi!* 13 Ti kon kamo nga
mga tawo nga malaot makahibalo maghatag sang maayo nga mga butang sa inyo mga bata, daw ano pa gid
ang inyo Amay sa langit! Ihatag gid niya ang Espiritu Santo sa mga nagapangayo sa iya."

Si Jesus kag ang Hari sang Malaot nga mga Espiritu
(Mt. 12:22-30; Mc. 3:20-27)

14 Isa sadto ka tion nagtabog si Jesus sang malaot nga espiritu nga nagsulod sa isa ka tawo nga nangin
kabangdanan sang iya pagkaapa. Sang matabog niya ang malaot nga espiritu, nakahambal dayon ang apa.
Natingala gid ang mga tawo. 15 Pero may mga tawo didto nga nagsiling, "Nagatabog siya sang malaot nga

mga espiritu paagi sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas[a] nga amo ang pangulo sang malaot nga mga
espiritu." [16] Ang iban didto luyag magdakop-dakop kay Jesus, gani ginsilingan nila siya nga maghimo sang
milagro sa pagpamatuod nga ginpadala siya sang Dios. [17] Pero nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani
nagsiling siya sa ila, "Kon ang mga pumuluyo sang isa ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-ilinaway,
ina nga ginharian malaglag. Kag amo man ang matabo sa panimalay nga nagabinahin-bahin kag
nagailinaway. [18] Gani kon si Satanas kag ang mga sakop niya magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, paano
makapadayon ang iya ginharian? Kay nagasiling kamo nga nagatabog ako sang malaot nga mga espiritu
tungod nga ginahatagan ako sang gahom ni Satanas nga pangulo sang malaot nga mga espiritu. [19] Kon si
Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog sang malaot nga mga espiritu, sin-o ang
nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod nga nagatabog man sang malaot nga mga espiritu? Ang
inyo mga sumulunod mismo nagapamatuod nga sala gid kamo. [20] Karon, tungod kay nagatabog ako sang
malaot nga mga espiritu paagi sa gahom sang Dios, nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot
na sa inyo."

[21] *Ginsugiran sila ni Jesus sang isa pa ka paanggid,* "Kon nagaguwardya ang makusog nga tawo sa iya
balay, nga kompleto ang armas, indi gid maano ang iya mga pagkabutang. [22] Pero kon sulungon siya sang
mas makusog pa sang sa iya, mapierde siya. Ang iya ginasaligan nga mga armas kuhaon sa iya, kag pati
ang tanan niya nga mga pagkabutang pamartidahon pa."

[23] *Pagkatapos nagsiling si Jesus,* "Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wala nagabulig
sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sa Dios* nagapalapta lang."

Ang Pagbalik sang Malaot nga Espiritu
(Mt. 12:43-45)

[24] "Kon ang malaot nga espiritu magguwa sa tawo nga iya ginsudlan, nagalibot siya sa mga lugar nga
wala sang tubig kay nagapangita siya sang lugar nga iya mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang
palahuwayan, magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan. [25] Kag kon sa iya pagbalik
makita niya nga ang iya ginhalinan matinlo na kag nahimos ang tanan, [26] malakat siya dayon kag
manghagad sang pito pa gid ka malaot nga mga espiritu nga mas malaot pa sang sa iya. Magasulod sila sa
sadto nga tawo kag didto mag-estar. Kag ang kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa una."

Ang Matuod nga Pagkabulahan

[27] Pagkatapos hambal ni Jesus sadto, may babayi didto sa kadam-an nga nagsinggit sa iya, "Bulahan
ang babayi nga nagbusong kag nagpatiti sa imo!" [28] Nagsabat si Jesus, "Pero mas bulahan ang mga tawo
nga nagapamati kag nagatuman sang pulong sang Dios."

Nangayo sang Milagro ang mga Tawo
(Mt. 12:38-42)

[29] Samtang nagadamo pa gid ang mga tawo nga nagatilipon kay Jesus, nagsiling siya, "Tama gid kalaot
ang mga tawo sa sini nga tiyempo. Nagapangayo sila sang milagro.[b] Pero wala sang milagro nga ipakita sa
ila luwas sa milagro nga natabo kay Jonas. [30] Subong nga si Jonas nangin tanda sa mga taga-Ninive, ang
matabo sa akon nga Anak sang Tawo mangin tanda man sa mga tawo sa karon nga tiyempo. [31] Sa adlaw
sang paghukom, mabanhaw ang Rayna sang Bagatnan[c] upod sang mga tawo sa karon nga tiyempo kag
basulon niya sila. Kay naghalin pa siya sa malayo gid nga lugar sa pagpamati sa kaalam ni Haring
Solomon. Karon may yari diri nga labaw pa kay Solomon, pero wala kamo nagbaton sang iya ginatudlo.
[32] Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw man ang mga taga-Ninive kaupod sang mga tawo sa karon nga
tiyempo kag basulon man nila sila. Kay pagkabati sang mga taga-Ninive sadto sang wali ni Jonas,

---

[a] Satanas: *sa Griego,* Beelzebul.
[b] *Nagpangayo sila sang milagro bilang pamatuod nga siya ang ginpadala sang Dios.*
[c] Bagatnan: *sa English*, South

naghinulsol sila. Karon may yari diri nga labaw pa kay Jonas, pero wala kamo nagbaton sang iya ginatudlo.”

Ang Suga nga Yara sa Aton
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 *Nagsiling pa gid si Jesus,* “Wala sang tawo nga nagasindi sang suga kag taguon lang niya ini dayon ukon takluban, kundi ginabutang ini sa tulungtungan agod masanagan ang mga nagasulod. **34** Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Kon masanag ang imo panulok, masanagan ang imo bug-os nga lawas. Pero kon madulom ang imo panulok, madulman ang imo bug-os nga lawas. **35** Gani siguruhon mo nga nasanagan ka gid, kay basi nga ang imo ginasiling nga masanag madulom. **36** Kag kon ang imo bug-os nga lawas nasanagan kag wala gid sing parte nga nadulman, masanagan ang tanan, pareho sang pagsiga sang suga sa imo.”

Ang mga Ginpanghambal ni Jesus Kontra sa mga Pariseo kag mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

37 Pagkatapos hambal ni Jesus, may isa ka Pariseo nga nag-agda sa iya nga magkaon sa iya balay. Gani nag-upod si Jesus kag nagkaon. **38** Natingala ang Pariseo sang makita niya nga wala nagpanghugas si Jesus antes magkaon *suno sa ila kinabatasan*. **39** Gani naghambal ang Ginoo sa iya, “Kamo nga mga Pariseo nagapanghugas sa guwa lang sang tasa kag pinggan, pero ang sa sulod ninyo napun-an sang kadalok kag kalautan. **40** Mga buang-buang! Indi bala nga ang Dios nga naghimo sang sa guwa amo man ang naghimo sang sa sulod? **41** Gani agod mangin matinlo kamo, kaluoyi ninyo ang mga imol kag indi ninyo pagdaluki kon ano man ang ila mga kinahanglanon.

42 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Ginahatag ninyo ang inyo ikanapulo bisan halin pa sa inyo mga panakot, pero ginapatumbayaan ninyo ang paghimo sang matarong sa inyo isigkatawo kag ang paghigugma sa Dios. Dapat ginhimo ninyo ini nga wala ginapatumbayai ang paghatag sang inyo ikanapulo.

43 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Kay kon yara kamo sa mga simbahan, gusto gid ninyo magpungko sa mga pulungkuan nga para sa mga dungganon. Kag sa mga lugar nga madamo sang tawo, gusto gid ninyo nga magtahod sila sa inyo. **44** Kaluluoy kamo! Pareho kamo sang lulubngan nga wala sang tanda kag ginatapakan lang sang mga tawo nga wala kahibalo nga lulubngan gali yadto.”[a]

45 Nagsiling ang isa ka manunudlo sang Kasuguan, “Manunudlo, sa imo panghambal ginainsultuhan mo man kami.” **46** Nagsabat si Jesus, “Kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan, kaluluoy man kamo! Kay ginapabug-atan ninyo ang mga tawo sa madamo nga mga pagsulundan nga ginadugang ninyo sa Kasuguan, pero kamo mismo wala gani nagatuman. **47** Kaluluoy kamo! Nagapahimo kamo sang mga lulubngan sang mga propeta nga ginpamatay sang inyo mga katigulangan. **48** Gani nagapamatuod kamo kag nagakomporme man sang ila mga ginhimo. Kay sila ang nagpamatay sang mga propeta kag kamo ang nagapahimo sang ila mga lulubngan. **49** Amo gani nga suno sa kaalam sang Dios nagsiling siya, ‘Magapadala ako sa ila sang mga propeta kag mga apostoles; ang iban sang akon ipadala pagapatyon nila, kag ang iban hingabuton nila.’ **50** Gani kamo nga mga tawo sa karon pagasilutan man sang Dios tungod sang ila pagpamatay sang mga propeta sang una, halin pa sang pagtuga sang kalibutan– **51** halin kay Abel hasta kay Zacarias nga ginpatay sa tunga sang altar[b] kag sang Templo. Huo, nagasiling ako sa inyo, kamo nga mga tawo sa karon silutan gid tungod sang ila mga ginhimo.

---

[a] sa hunahuna sang mga Judio, kon matandugan nila ang lulubngan, mahigko na sila kag indi na makapalapit sa Dios. Gani ang buot silingon sini nga bersikulo, ang mga Pariseo pareho sang mga lulubngan nga nagapahigko sa mga tawo. Ginalatnan nila ang mga tawo sang ila ginahimo nga malain.

[b] altar: *ang ginasunugan sang ginahalad sa Dios.*

52 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan! Kay ginatago ninyo ang yabi sa pag-intiendi
sang kamatuoran. Indi lang nga wala kamo nagasunod sa kamatuoran, kundi ginabalabagan pa ninyo ang
iban nga gusto magsunod."

53 Pagkatapos nga naghalin si Jesus sa balay, ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo
nagsugod na nga magdumot gid sa iya. Sige ang ila pamangkot sa iya parte sa nagkalain-lain nga mga
butang 54 sa pagdakop-dakop sa iya mga pulong.

Chapter 12

Mag-andam sa mga Tawo nga Pakita-kita lang ang Ila Ginahimo
(Mt. 10:26-27)

1 Sang nagdugok ang linibo-libo nga mga tawo kay Jesus kag nagaginutok sila, nagsiling si Jesus sa iya
mga sumulunod, "Mag-andam kamo, kay basi malatnan kamo sang batasan sang mga Pariseo nga pulos
pakita-kita lang. 2 Pero wala sang tinago nga indi mahibaluan sa ulihi. 3 Gani, bisan ano ang inyo
ginahambal sa madulom, mabatian sa masanag, kag ang inyo ginahutik sa sirado nga kuwarto, mahibaluan
sang tanan."

Ang Dapat Kahadlukan
(Mt. 10:28-31)

4 "Mga abyan, indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay lang sang inyo lawas, kag
pagkatapos wala na sila sing mahimo pa sa inyo. 5 Sugiran ko kamo kon sin-o ang inyo kahadlukan:
kahadlukan ninyo ang Dios, kay pagkatapos nga mapatay niya ang lawas sang tawo may gahom pa gid siya
sa paghaboy sang iya kalag sa impiyerno. Amo gani nga ginapaandaman ko kamo nga ang Dios dapat
ninyo kahadlukan. 6 Indi bala nga barato lang ang gamay nga pispis? Pero wala sang isa sa ila nga
ginakalimtan sang Dios. 7 Gani labi pa gid kamo, kay bisan ang inyo mga buhok naisip niya tanan. Gani
indi kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa mga pispis."

Ang Pagkilala kay Jesus
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Ang bisan sin-o nga nagasugid sa mga tawo nga ako iya Ginoo, ako
nga Anak sang Tawo[a] magakilala man sa iya sa atubangan sang mga anghel sang Dios. 9 Pero ang
nagapanginwala sa akon sa atubangan sang mga tawo, ipanginwala ko man sa atubangan sang mga anghel
sang Dios. 10 Ang bisan sin-o nga maghambal sang malain batok sa *akon nga* Anak sang Tawo mapatawad;
pero ang maghambal sang malain batok sa Espiritu Santo indi gid mapatawad.

11 "Kon tungod sa inyo pagtuo pagadalhon kamo sa simbahan sang mga Judio ukon sa mga
manugdumala sang banwa agod imbistigaron, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo isabat. 12 Kay sa
sina nga tion tudluan kamo sang Espiritu Santo kon ano ang inyo dapat ihambal."

Ang Paanggid Parte sa Manggaranon nga Nagsalig sa Iya Manggad

13 May tawo didto nga nagsiling, "Manunudlo, silinga ang akon magulang nga lalaki nga partihan niya
ako sang amon palanublion." 14 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ano ako, huwis ukon manugpartida sang inyo
pagkabutang?" 15 Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo, "Mag-andam kamo sa tanan nga klase sang
pagkamainangkunon, kay ang matuod nga pagkabuhi wala nagadepende sa madamo nga manggad." 16 Kag
ginsugiran niya sila sang isa ka paanggid, "May isa ka tawo nga manggaranon nga may duta nga madamo
gid ang patubas. 17 Gani nagsiling siya sa iya kaugalingon, 'Ano ang akon himuon? Wala na ako butangan
sang akon patubas! 18 Maayo pa siguro nga ipaguba ko ang akon mga bodega kag ipatindog ang mas dako

[a] ako nga Anak sang Tawo: *sa literal,* ang Anak sang Tawo.

pa gid, kag dira ko ibutang ang akon mga patubas kag mga pagkabutang. [19] Kag tungod kay madamo na ang
akon natipon para sa palaabuton nga mga tinuig, mapahuway-huway lang ako anay, magkaon, mag-inom,
kag magpangalipay!' [20] Pero nagsiling ang Dios sa iya, 'Buang-buang! Karon nga gab-i bawion ko sa imo
ang imo kabuhi. Ti sin-o ang magapulos sang imo gintipon nga manggad?' [21] Amo man ina ang matabo sa
tawo nga nagatipon sang manggad para lang sa iya kaugalingon pero pobre sa atubangan sang Dios."

Ang Pagsalig Dapat sa Dios
(Mt. 6:25-34)

[22] Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Gani nagasiling ako sa inyo nga indi kamo
magpalibog sa inyo pagpangabuhi, kon ano ang inyo kaunon kag kon ano ang inyo bayuon. [23] Kay kon
ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas, indi mahimo nga indi niya kamo paghatagan sing
pagkaon kag bayo. [24] Tan-awa ninyo ang mga uwak: wala sila nagatanom, wala nagaani, kag wala sila sang
bodega nga ginatipunan sang ila pagkaon, pero ginapakaon sila sang Dios. Indi bala mas labaw pa kamo
sang sa mga pispis? [25] Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang paagi sa inyo
pagpalibog? *Wala gid!* [26] Gani, tungod nga wala man kamo sang may mahimo sa pagpalawig sang inyo
kabuhi, ngaa magpalibog pa gid kamo sang iban nga mga butang? [27] Talupangda ninyo kon paano nagatubo
ang mga bulak; wala sila nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo. Ang matuod, bisan ang bantog
kag manggaranon nga hari nga si Solomon, ang iya mga bayo indi makatupong sa katahom sang bisan isa
lang sa sini nga mga bulak. [28] Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi karon, pero sa ulihi
malaya kag tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga pabayuan niya kamo? Kadiutay sang inyo
pagtuo! [29] Indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon. [30] Amo ina ang ginapalibugan sang
mga tawo nga wala nagatuo sa Dios. Pero nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina
nga mga butang. [31] Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ihatag gid niya sa inyo ang
inyo mga kinahanglanon."

Mga Manggad sa Langit
(Mt. 6:19-21)

[32] "Kamo nga nagasunod sa akon pila lang gid, pero indi kamo magkahadlok kay ginbuot sang inyo
Amay nga paharion kamo sa iya ginharian. [33] Ibaligya ninyo ang inyo pagkabutang, kag ihatag ang kuwarta
sa mga imol agod makatipon kamo sang manggad didto sa langit. Ini indi gid mabuhinan ukon madunot,
tungod nga wala didto sing makawat nga makapalapit kag wala man sing mga sapat-sapat nga makaut-ot.
[34] Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon."

Ang Masaligan nga mga Suluguon

[35-36] *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Magpreparar kamo sa tanan nga tion agod indi kamo makibot sa
pagbalik sang inyo Ginoo. Sunda ninyo ang mga suluguon nga nagahulat sa pagbalik sang ila agalon nga
nagtambong sa punsyon. Nagabantay sila kag wala nila ginapatay ang ila mga suga. Gani bisan ano nga
oras mag-abot ang ila agalon, kon magpanuktok, mabuksan nila dayon ang puwertahan. [37] Bulahan yadto
nga mga suluguon nga sa pag-abot sang ila agalon nagabugtaw sila kag nakapreparar. Ang matuod,
papungkuon niya yadto nga mga suluguon sa iya lamisa kag siya mismo ang magaserbi sa ila. [38] Bulahan
gid sila kon maabtan sila nga nakapreparar sa iya pag-abot bisan sa tungang gab-i ukon kaagahon. [39] Tandai
ninyo ini: kon mahibaluan sang tagbalay kon san-o maabot ang makawat, bantayan gid niya agod indi
makasulod ang makawat sa iya balay. [40] Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot,
ako nga Anak sang Tawo magaabot."

Ang Masaligan kag ang Indi Masaligan nga Suluguon
(Mt. 24:45-51)

[41] Nagpamangkot si Pedro, "Ginoo, para bala kay sin-o ang paanggid nga ina, sa amon bala nga imo
mga sumulunod ukon sa tanan?" [42] Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka paanggid,* "Indi bala nga kon

sin-o ang masaligan kag maalam nga suluguon amo ang ginapili sang agalon nga magdumala sa iya kaupod
nga mga suluguon? Siya ang nagahatag sa ila sang ila pagkaon sa husto nga oras. [43] Bulahan yadto nga
suluguon nga sa pagbalik sang iya agalon maabtan siya nga nagahimo sang iya buluhaton. [44] Sigurado gid
nga padumalahon siya sang iya agalon sa iya tanan nga pagkabutang. [45] Pero kaluluoy ang suluguon nga sa
paglakat sang iya agalon magahunahuna siya nga madugay pa siya magbalik, gani magasugod siya sa
pagpamintas sa iya kaupod nga mga suluguon, lalaki kag babayi man, kag magapagusto siya sang kaon,
inom kag pahubog. [46] Magaabot ang iya agalon sa oras nga wala gid niya ginahunahuna, kag grabe ang silot
nga iya agumon.[a] Ibutang siya upod sa mga tawo nga indi gid masaligan.

[47] "Ang suluguon nga nakahibalo kon ano ang luyag sang iya agalon pero wala nagatuman, madamo
nga hanot ang iya pagaagumon. [48] Kag ang suluguon nga wala nakahibalo kon ano ang luyag sang iya
agalon kag nakahimo sang mga butang nga indi maayo hanuton man, pero diutay lang. Kay ang bisan sin-o
nga ginhatagan sang madamo, madamo man ang ginapaabot sa iya. Mas madamo ang ginapaabot sa tawo
nga gintugyanan sing madamo."

Si Jesus ang Kabangdanan sang Pagbinahin-bahin
(Mt. 10:34-36)

[49] *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Nagkadto ako diri sa kalibutan sa pagsilot sa mga tawo. Ang ila
silot mangin pareho sang kalayo, kag luyag ko nga magdabdab na ini. [50] Pero sa wala pa ini matabo
madamo anay nga mga pag-antos ang akon maagihan. Kag indi gid ako mapahamtang samtang wala pa ini
matapos.

[51] "Nagahunahuna bala kamo nga nagkadto ako diri sa kalibutan agod mangin maayo ang relasyon sang
isa kag isa? Ang matuod, nagkadto ako diri agod magbinahin-bahin ang mga tawo. [52] Kay halin karon,
tungod sa akon, may lima ka tawo sa pamilya nga magabinahin-bahin. Ang tatlo kontra sa duha kag ang
duha kontra sa tatlo. [53] Ang amay kag ang iya anak nga lalaki magakontrahanay. Ang iloy kag ang iya anak
nga babayi magakontrahanay, kag ang ugangan nga babayi kag ang iya umagad nga babayi
magakontrahanay."

Panilagi Ninyo ang ang mga Nagakalatabo Karon
(Mt. 16:2-3)

[54] Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Kon makita ninyo ang gal-om sa nakatundan nagasiling
kamo nga magaulan, kag amo gani ang matabo. [55] Kag kon maghuyop na ang habagat nagasiling kamo nga
magainit, kag amo man ang matabo. [56] Mga hipokrito! Makahibalo kamo magpakot kon ano ang matabo
paagi sa inyo pagtan-aw sa duta kag sa langit, pero ngaa indi kamo makapakot sang mga nagakalatabo
karon?"

Magpasag-uli ka sa Imo Kaaway
(Mt. 5:25-26)

[57] "Ngaa wala gid ninyo ginabinagbinag kon ano ang husto? [58] Kon may mag-akusar sa imo, tinguhai
gid sa pagpakighusay samtang nagapakadto pa lang kamo sa korte. Kay basi piliton gid niya ikaw nga
dalhon sa huwis kag itugyan ka dayon sang huwis sa pulis agod prisohon. [59] Kag indi ka gid makaguwa kon
indi mo anay mabayaran ang tanan mo nga multa."

Chapter 13

Maghinulsol Kamo Karon

[1] May mga tawo didto nga nagbalita kay Jesus parte sa mga taga-Galilea nga ginpapatay ni Pilato sang
nagahalad sila sang mga sapat. [2] Nagsiling si Jesus *sa mga nagbalita sa iya,* "Siguro nagahunahuna kamo

[a] kag grabe ang silot nga iya agumon: *sa literal*, kag tadtaron siya.

nga natabo yadto sa ila tungod nga mas makasasala sila sang sa iban nga mga taga-Galilea. [3] Pero indi! Pero
sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag magtalikod sa inyo mga sala, kamo tanan mapatay man.
[4] Ti, ano karon yadtong 18 ka mga tawo nga natumbahan sang tori sa Siloam kag nagkalamatay. Siguro
nagahunahuna man kamo nga sila ang pinakamalaot sa tanan nga mga taga-Jerusalem. [5] Pero indi! Pero
sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag magtalikod sa inyo mga sala, kamo tanan mapatay man."

Ang Kahoy nga Wala Nagapamunga

[6] Dayon ginsugiran sila ni Jesus sang isa ka paanggid, "May isa ka tawo nga may gintanom nga higera[a]
sa iya talamnan. Ginkadtuan niya ini nga tanom kag gintan-aw kon bala may bunga, pero wala gid siya sing
may nakita. [7] Gani ginhambalan niya ang nagaatipan sang iya talamnan, 'Tatlo na ka tuig ang akon
pagbalik-balik diri nga nagatan-aw kon may bunga na ang higera, pero wala gid makapamunga. Maayo pa
tapson mo na lang ina. Ginakuha lang niya ang abuno sang duta.' [8] Pero nagsiling ang manug-atipan, 'Sir,
pabay-an ta lang anay sa sini nga tuig kay kutkutan ko ang iya palibot kag abunuhan. [9] Basi pa lang nga
magpamunga sa madason nga tuig. Pero kon indi pa gid siya magpamunga amo na ina ang pagtapas ta.' "

Gin-ayo ni Jesus ang Buktot nga Babayi

[10] Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag
nagpanudlo. [11] May babayi didto nga nangin buktot tungod nga ginapamasakit siya sang malaot nga
espiritu. Sa sulod sang 18 ka tuig indi gid siya makatadlong sang iya lawas. [12] Sang makita siya ni Jesus,
gintawag niya siya kag ginsilingan, "Tyay, maayo ka na sa imo masakit." [13] Dayon gintungtong niya ang
iya mga kamot sa babayi, kag sa gilayon nagtadlong ang iya likod kag nagdayaw siya sa Dios. [14] Pero
naakig gid ang manugdumala sang simbahan, tungod kay nagpang-ayo si Jesus sa Adlaw nga
Inugpahuway. Nagsiling siya sa mga tawo, "Sa isa ka semana may anom ka adlaw para mag-obra. Sa sina
nga mga adlaw magkadto kamo diri sa pagpabulong, pero indi sa Adlaw nga Inugpahuway." [15] Nagsabat
ang Ginoo sa iya, "Hipokrito kamo! Indi bala nga kon may baka kamo ukon kabayo, ginahubaran ninyo
kag ginaguyod sa mga palaimnan bisan sa Adlaw nga Inugpahuway? [16] Kon ginahimo ninyo ina sa sapat,
ngaa indi ko paghimuon ang maayo sa sini nga babayi nga isa man sang mga kaliwat ni Abraham?
Gin-gapos siya ni Satanas sa sulod sang 18 ka tuig, gani dapat nga hilwayon siya sa gahom ni Satanas bisan
sa Adlaw nga Inugpahuway." [17] Sa sabat nga ini ni Jesus nahuy-an ang mga nagakontra sa iya. Sa pihak nga
bahin, nalipay gid ang mga tawo tungod sa makatilingala nga mga butang nga iya ginpanghimo.

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mt. 13:31-32; Mc. 4:30-32)

[18] Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal, "Sa ano ko bala ipaanggid ang paghari sang Dios? [19] Ang
paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa[b] nga ginpanggas sang isa ka tawo sa iya hardin.[c] Nagtubo
ini kag nagdako nga daw sa kahoy ang iya kataason, kag ginpugaran sang mga pispis ang iya mga sanga."

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sang Tinapay
(Mt. 13:33)

[20] Pagkatapos sadto naghambal liwat si Jesus *parte sa paghari sang Dios. Siling niya,* "Sa ano ko pa
gid bala ipaanggid ang paghari sang Dios? [21] Pareho ini sa inugpahabok nga ginmiksla sang babayi sa isa ka
labador nga harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bug-os nga linamas."

---

[a] higera: *sa English,* fig tree.
[b] mustasa: *isa ka klase sang mustasa nga dako gid.*
[c] hardin, *sa iban nga Visaya,* gardin.

Ang Makitid nga Puwertahan
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Sang nagapakadto si Jesus sa Jerusalem, nagapanudlo siya sa mga baryo kag mga banwa nga iya
ginaagihan. 23 Karon, may nagpamangkot sa iya, "Ginoo, diutay lang bala ang maluwas?" Nagsabat si Jesus
paagi sa isa ka paanggid. 24 "Magtinguha gid kamo sa pagsulod sa makitid nga puwertahan. Kay ang
matuod, madamo ang gusto nga magsulod, pero indi sila makasulod. 25 Kon nakapanirado na ang tagbalay
magatindog gid lang kamo sa guwa kag magapanuktok nga nagasiling, 'Ginoo, pasudla kami.' Pero sabton
niya kamo, 'Wala ako makakilala sa inyo.' 26 Dayon magasiling kamo, 'Indi bala nga nag-upod kita sa
pagkaon, kag nagtudlo ka sa mga kalye sang amon banwa?' 27 Pero magasabat siya sa inyo, 'Wala gid ako
makakilala sa inyo. Palayo kamo sa akon, tanan kamo nga nagahimo sang malain!' 28 Magahibi kamo kag
magabagrot ang inyo mga ngipon kon makita ninyo si Abraham, Isaac, Jacob kag ang tanan nga mga
propeta didto sa ginharian sang Dios, pero kamo iya wala ginpasulod. 29 Kag makita ninyo ang mga indi
Judio nga naghalin sa tanan nga bahin sang kalibutan nga magapungko kag magakaon sa ginharian sang
Dios. 30 May mga tawo nga kubos karon, pero sa ulihi mangin dungganon. Kag may mga dungganon karon,
pero sa ulihi mangin kubos."

Ang Paghigugma ni Jesus sa Jerusalem
(Mt. 23:37-39)

31 Sa sadto nga tion may mga Pariseo nga nagpalapit kay Jesus kag nagsiling, "Kinahanglan maghalin
ka na diri kay gusto ni Herodes nga patyon ka." 32 Pero ginsabat sila ni Jesus, "Lakat, sugiri ninyo inang
madaya nga Herodes nga nagatabog ako sang malaot nga mga espiritu kag nagapang-ayo sang mga
masakiton karon hasta buas, kag sa ikatlo nga adlaw matapos ko na ang akon obra. 33 Kinahanglan gid nga
padayunon ko ang akon paglakat karon, sa buas, kag sa madason nga adlaw, kay indi nagakabagay nga ang
propeta patyon sa iban nga lugar luwas sa Jerusalem.

34 "Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay ang mga propeta sang Dios
nga ginpadala sa inyo? Dugay na ang akon handom nga tipunon ko kamo kag atipanon pareho sang munga
nga nagatipon sang iya mga piso sa idalom sang iya mga pakpak, pero indi kamo gusto sini. 35 Karon,
bahala kamo sa inyo kaugalingon. Indi na gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot sang adlaw nga
magasiling kamo, 'Ginapakamaayo *sang Ginoo* ang iya pinadala.' "

Chapter 14

Gin-ayo ni Jesus ang Masakiton nga Tawo

1 Isa sadto ka Adlaw nga Inugpahuway, gin-imbitar si Jesus sang isa ka manugdumala sang mga
Pariseo nga magkaon sa iya balay. Pag-abot ni Jesus didto, ginbantayan siya sang mga tawo nga nagakontra
sa iya kon bala lapason niya ang Kasuguan. 2 Karon, may tawo didto nga nagapalamanog ang bug-os niya
nga lawas. 3 Nagpamangkot si Jesus sa mga manunudlo sang Kasuguan kag sa mga Pariseo, "Ginatugot
bala sang aton Kasuguan nga magpang-ayo sang mga masakiton sa Adlaw nga Inugpahuway ukon wala?"
4 Pero naghipos lang sila. Dayon ginkaptan ni Jesus ang tawo kag gin-ayo. Pagkatapos ginpalakat niya.
5 Kag nagsiling siya sa mga tawo didto, "Abi kon kamo may bata ukon baka nga mahulog sa bubon sa
Adlaw nga Inugpahuway, pabay-an lang bala ninyo kay Adlaw nga Inugpahuway?" 6 Pero wala gid sing
may nakasabat sa iya pamangkot.

Ang Pagpaubos kag ang Pagkamaabiabihon

7 Napanilagan ni Jesus nga ang mga tawo nga ginpang-imbitar nagapili sang mga pulungkuan nga para
sa dungganon nga mga tawo. Gani ginlaygayan niya sila, 8 "Kon imbitaron ka sa punsyon sang kasal, indi
mo pagpilion ang pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Kay basi may gin-imbitar nga mas

dungganon pa gid sang sa imo. [9] Kag ang nag-imbitar sa inyo nga duha magapalapit sa imo kag magsiling,
'Abi halin ka anay dira, kay napreparar na ini nga pulungkuan sa sini nga tawo.' Ti mahuy-an ka kag
mapungko ka na lang sa pulungkuan nga para sa ordinaryo nga mga tawo. [10] Pero kon imbitaron ka, pilion
mo ang pulungkuan nga para sa ordinaryo nga mga tawo, agod sa pag-abot sang nag-imbitar sa imo
palapitan ka niya kag papungkuon sa pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Kundi
mapadunggan ka pa sa atubangan sang tanan nga ginpang-imbitar. [11] Kay ang bisan sin-o nga nagapataas
sang iya kaugalingon paubuson, kag ang nagapaubos sang iya kaugalingon pataason." [12] Dayon nagsiling si
Jesus sa tawo nga nag-imbitar sa iya, "Kon mag-imbitar ka sang mga tawo nga magpanyaga ukon
magpanyapon sa inyo, indi lang pag-imbitara ang imo mga amigo ukon ang imo mga utod ukon ang imo
mga paryente ukon ang imo mga kaingod nga manggaranon, kay basi kon imbitaron ka man nila kag
mabaton mo na ang imo balos. [13] Kon magpapunsyon ka, imbitaron mo man ang mga imol, ang mga
pingkaw, ang mga piang, kag ang mga bulag. [14] Mangin bulahan ka tungod kay indi sila makabalos sa imo.
Ang Dios amo ang magabalos sa imo sa pag-abot sang panahon sang pagkabanhaw sang mga matarong."

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Mt. 22:1-10)

[15] Sang pagkabati sadto sang isa nga nakaupod kay Jesus sa pagkaon, nagsiling siya, "Bulahan yadtong
mga tawo nga magakaon sa ginharian sang Dios!" [16] Dayon gin-istoryahan siya ni Jesus, "May isa ka tawo
nga nagpreparar sang dako nga punsyon, kag madamo ang iya ginpang-imbitar. [17] Pag-abot sang oras nga
inugkaon na, ginsugo niya ang iya suluguon nga kadtuan ang mga ginpang-imbitar kag silingon, 'Magkadto
na kamo kay preparado na ang tanan!' [18] Pero kada isa sa ila nagbalibad nga indi sila makakadto. Nagsiling
ang isa, 'Bag-o lang ako nakabakal sang duta kag kinahanglan nga kadtuan ko kag tan-awon. Gani
pasensyaha lang anay ako.' [19] Nagsiling pa gid ang isa, 'Indi ako makakadto kay bag-o lang ako nakabakal
sang napulo ka baka kag tilawan ko na kon bala maayo iarado. Gani pasensyaha lang anay ako.'
[20] Nagsiling pa gid ang isa, 'Bag-o gid lang ako ginkasal, gani indi ako makakadto.' [21] Pagkatapos, nagbalik
ang suluguon sa iya agalon kag ginsugiran niya siya kon ngaa indi sila makakadto. Pagkabati sang agalon
naakig siya. Gani nagsiling siya sa iya suluguon, 'Kadto didto sa mga karsada kag mga kalye sang aton
banwa kag dalha diri ang mga imol, mga pingkaw, mga bulag, kag mga piang.' [22] Sang mahimo yadto sang
suluguon, nagsiling siya sa iya agalon, 'Sir, natuman ko na ang imo sugo, pero may bakanti pa gid sa
kalan-an.' [23] Gani nagsiling ang agalon sa iya, 'Kadto didto sa mga dalan sa guwa sang banwa kag piliton
mo ang mga tawo nga imo makita nga magkadto diri agod mapuno ang akon balay. [24] Sugiran ko kamo
sang matuod, sa mga tawo nga akon gin-imbitar, wala gid sing may makatilaw sa ila sang akon ginpreparar
nga pagkaon.' "

Ang Pagsunod sa Ginoo
(Mt. 10:37-38)

[25] Sang nagapadayon si Jesus sa iya paglakat *pakadto sa Jerusalem*, madamo nga mga tawo ang
nag-upod sa iya. Ginbalikid niya sila kag nagsiling, [26] "Kon may tawo nga luyag magsunod sa akon, pero
mas palangga pa niya ang iya mga ginikanan, asawa, mga bata, mga utod, ukon ang iya kaugalingon sang
sa akon, indi siya takos nga mangin akon sumulunod. [27] Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod
kay kamatayon ang iya atubangon indi takos nga mangin akon sumulunod. [28] Ang tawo nga luyag
magsunod sa akon kaangay siya sang isa ka tawo nga nagaplano nga magpatindog sang mataas nga balay.
Una, bantaon niya anay kon pila ang magasto niya kag kon bala makaigo ang iya kuwarta nga gastuhon
hasta mahuman ini. [29] Kay kon indi niya ini paghimuon basi pundasyon pa lang ang iya maobra kag maubos
na ang iya kuwarta kag indi na niya mahuman. Gani kadlawan gid siya sang mga tawo nga makakita.
[30] Magasiling sila, 'Nagsagi lang patindog sang balay nga indi man lang makapahuman.' [31] Pareho man sa
isa ka hari nga magapakig-away sa iban nga hari. Kinahanglan planohon niya anay kon bala ang iya mga
soldado nga 10,000 makasarang magpakig-away sa hari nga may 20,000 ka mga soldado. [32] Kon banta niya
nga indi siya makasarang, maayo pa nga samtang wala pa ang away magsugo siya sang pila sang iya mga

tinawo sa pagsiling sa iya kontra nga hari nga luyag na lang niya nga magpakighusay. [33] Amo man ina ang
dapat ninyo nga himuon. Binagbinagon ninyo anay ang inyo pagsunod sa akon, kay kon indi ninyo
pagbayaan ang tanan nga inyo ginapasulabi diri sa kalibutan, indi man kamo takos nga mangin akon
sumulunod."

Ang Asin
(Mt. 5:13; Mc. 9:50)

[34] "Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala na sing may mahimo agod mapabalik pa ang
iya sabor. [35] Indi na mapuslan bisan ilakot pa sa mga higko agod iabuno, gani ginapilak na lang. Ti
intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."

Chapter 15

Ang Nadula nga Karnero
(Mt. 18:12-14)

[1] Madamo nga mga manugsukot sang buhis kag iban pa nga mga tawo nga ginakabig nga makasasala
ang nagpalapit kay Jesus sa pagpamati sang iya mga pagpanudlo. [2] Nagkumod ang mga Pariseo kag ang
mga manunudlo sang Kasuguan. Siling nila, "Ini nga tawo nagabaton sang mga makasasala, kag nagaupod
sa ila sa pagkaon!"

[3] Gani ginsugiran sila ni Jesus sang mga paanggid. Siling niya, [4] "Halimbawa, may tawo nga may 100
ka karnero. Ang isa nadula. Ti ano ang iya himuon? Siyempre bayaan niya anay ang 99 sa halalban kag
pangitaon ang nadula hasta nga makita niya ini. [5] Kon makita na niya magakalipay siya kag pas-anon niya
ini pauli. [6] Pag-abot niya sa ila balay panawgon niya ang iya mga abyan kag mga kaingod kag magsiling,
'Dali kamo, magkalipay kita, kay nakita ko na ang akon karnero nga nadula.' " [7] Dayon nagsiling si Jesus,
"Kaangay man sina didto sa langit. Mas dako ang kalipay tungod sa isa ka makasasala nga nagahinulsol
sang sa 99 nga mga matarong nga indi kinahanglan nga maghinulsol."

Ang Nadula nga Kuwarta

[8] "Ukon halimbawa may isa ka babayi nga may napulo ka sinsilyo. Ano ayhan ang iya himuon kon
madula ang isa? Siyempre sindihan niya ang suga kag silhigan sing maayo ang iya balay agod pangitaon
ang sinsilyo hasta nga makita niya ini. [9] Kon makita na niya ini, panawgon niya ang iya mga amiga kag
mga kaingod kag magsiling, 'Magkalipay kita, kay nakita ko na ang akon sinsilyo nga nadula.' " [10] Dayon
nagsiling si Jesus, "Kaangay man sina ang kalipay sang mga anghel sang Dios sa langit kon ang isa ka
makasasala maghinulsol."

Ang Nadula nga Anak

[11] May isa pa gid ka paanggid nga ginsugid si Jesus. Nagsiling siya, "May isa ka tawo nga may duha ka
anak nga lalaki. [12] Nagsiling ang manghod sa iya amay, 'Tay, ihatag na sa akon ang akon parte nga
palanublion.' Gani ginpartida niya ang iya mga pagkabutang sa ila nga duha. [13] Pagligad sang pila ka adlaw,
ginpamaligya sang manghod ang iya parte kag naglakat sa malayo nga lugar. Kag didto nagpagusto siya
gasto sang iya kuwarta sa wala gid sing kapuslanan. [14] Sang naubos na niya gasto ang iya kuwarta, nag-abot
ang tiggulutom sa sadto nga lugar. Binudlayan gid siya. [15] Gani nag-obra na lang siya sa uma sang tawo nga
taga-didto bilang manugbahog sang baboy. [16] Kon kaisa gusto niya nga magkaon sang kalan-on sang baboy
agod mauli-ulian ang iya kagutom, kay wala gid sing may nagahatag sang pagkaon sa iya. [17] Sang ulihi
nakatalupangod siya sa iya kahimtangan. Nadumduman niya nga didto sa ila pagusto sa pagkaon ang mga
suluguon sang iya amay, pero siya iya daw mapatay na sa kagutom. [18] Gani nagsiling siya, 'Maayo pa
mapauli na lang ako didto kay tatay kag magsiling sa iya, "Tay nakasala ako sa Dios kag sa imo. [19] Karon
indi na ako takos nga tawgon nga imo anak, kabiga na lang ako nga isa sang imo mga suluguon." ' [20] Gani

nagpauli siya. Sang malayo pa siya, nakita siya sang iya amay. Naluoy gid ang amay sa iya anak, gani
nagdalagan siya pakadto sa iya anak kag ginhakos niya siya kag ginhalukan. [21] Dayon naghambal ang iya
anak sa iya, 'Tay, nakasala ako sa Dios kag sa imo. Indi na ako takos nga tawgon nga imo anak. Kabiga na
lang ako nga isa sang imo mga suluguon.' [22] Gintawag sang amay ang iya mga suluguon kag nagsiling,
'Dali, kuha kamo sang pinakamatahom nga bayo kag ipabayo sa iya. Suksuki man ninyo siya sang singsing
kag sapatos. [23] Dayon kuhaa ninyo ang ginpatambok nga toriti nga baka kag ihawa. Magapunsyon kita.
[24] Tungod kay abi ko nga patay na ining akon anak, pero karon nabuhi. Nadula siya pero karon nakita.'
Gani nagsugod sila sa pagkinasadya.

[25] "Natabo ini sang sa uma pa ang magulang niya nga bata. Sang nagpauli na siya, kag malapit na sa
balay, nabatian niya ang sunata kag may nagasinaot. [26] Gani gintawag niya ang isa sang mga suluguon kag
nagpamangkot, 'May ano diri sa balay?' [27] Ginsugiran siya sang suluguon, 'Ang imo manghod nagpauli na
kag ginpaihaw ni tatay mo ang ginpatambok nga toriti, kay nagbalik siya nga maayo ang iya lawas kag
wala man maano.' [28] Pagkabati niya sadto naakig siya kag indi siya magsulod sa balay. Gani nagguwa ang
iya amay kag gin-uluuluhan siya. [29] Pero nagsabat siya sa iya amay, 'Dumduma bala kon pila na ka tuig ang
akon pag-alagad sa imo. Wala gid ako magsupak sa imo. Pero bisan kanding lang wala mo gid ako
paghatagi agod magkalipay ako upod sa akon mga amigo. [30] Karon, pag-abot sang imo anak nga
nagpatuyang sang imo pagkabutang upod sa malain nga mga babayi, ginpaihawan pa nimo siya sang
ginpatambok nga toriti.' [31] Pero nagsabat ang iya amay, 'Ikaw permi diri sa akon, kag ang tanan nga akon
imo man. [32] Dapat kita magkalipay, kay ang imo manghod nga ginkabig naton nga napatay na, karon
nabuhi. Nadula siya pero karon nakita na.' "

Chapter 16

Ang Dayaon nga Tinugyanan

[1] Nagsugid si Jesus *sang isa ka paanggid* sa iya mga sumulunod. Siling niya, "May isa ka
manggaranon nga may suluguon nga gintugyanan niya sang iya mga pagkabutang. Karon may nagsugid sa
manggaranon nga ang iya mga pagkabutang ginausikan lang sang iya tinugyanan nga suluguon. [2] Gani
ginpatawag niya siya kag ginhambalan, 'Ano ining nabatian ko nga ginausikan mo lang ang akon
pagkabutang? Maayo pa magsumahay kita parte sa akon pagkabutang kay halin karon pahalinon ko na
ikaw.' [3] Tungod nga ginapahalin na siya sang iya agalon, nagsiling siya sa iya kaugalingon, 'Ano bala ang
akon himuon? Indi ako makasarang sang mabug-at nga obra pareho sang pagkutkot sang buho, kag nahuya
man ako nga magpakilimos. [4] A, nahibaluan ko na kon ano ang akon himuon agod nga bisan pahalinon ako
sang akon agalon may makadtuan ako nga mga tawo nga magabaton sa akon sa ila mga balay.' [5] Ang iya
ginhimo, isa-isa niya nga ginpatawag ang mga may utang sa iya agalon. Nagpamangkot siya sa nahauna,
'Pila ang imo utang sa akon agalon?' [6] Nagsabat siya, '100 ka lata nga lana sang olibo.' Nagsiling ang
tinugyanan sa iya, 'Sige, yari ang imo resibo, pungko kag isulat 50.' [7] Pagkatapos nagpamangkot siya sa
ikaduha, 'Pila ang imo utang sa akon agalon?' Nagsabat siya, '100 ka sako nga trigo.' 'Sige, yari ang imo
resibo, isulat nga 80 lang ka sako.' [8] Pagkahibalo sang agalon sang iya ginhimo, gindayaw niya ang dayaon
nga tinugyanan sa iya kaalam tungod nga nakapreparar na siya para sa iya palaabuton. Kay ang mga tawo
nga nagapasulabi sa mga butang diri sa kalibutan mas maalam magpakigbagay sa ila isigkatawo sang sa
mga tawo nga ginpasanagan na sang Dios.

[9] "Gani sugiran ko kamo, gamita ninyo ang inyo manggad diri sa kalibutan para sa pagpakig-amigo,
agod pag-abot sang adlaw nga wala na sang kalibutanon nga manggad, batunon nila[a] kamo didto sa
puluy-an nga wala na sing katapusan. [10] Ang tawo nga masaligan sa gagmay nga mga butang masaligan
man sa dalagko nga mga butang. Kag ang tawo nga nagadaya sa gagmay nga mga butang, nagadaya man sa

[a] nila: *siguro,* mga anghel.

dalagko nga mga butang. [11,12] Gani kon indi kamo masaligan sa manggad sa kalibutan nga indi gid inyo,
sin-o ang magatugyan sa inyo sang matuod gid nga manggad nga napreparar para sa inyo?

[13] "Wala sang suluguon nga makaalagad sa duha ka agalon. Kay magasikway siya sa isa kag
magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa kag magapakalain sa isa. Indi man kamo makaalagad sing
dungan sa Dios kag sa manggad."

Ang Iban pa gid nga mga Butang nga Gintudlo ni Jesus
(Mt. 11:12-13; 5:31-32; Mc. 10:11-12)

[14] Pagkabati sadto sang mga Pariseo, ginyaguta nila si Jesus kay dalok gid sila sa kuwarta. [15] Nagsiling
si Jesus sa ila, "Ginapakita-kita lang ninyo sa mga tawo nga maayo kamo. Pero nahibaluan sang Dios kon
ano gid ang sa inyo tagipusuon. Kay ang mga butang nga ginapasulabi sang tawo ginakahigkuan sang Dios.

[16] "Sa wala pa mag-abot si Juan nga manugbautiso, ang Kasuguan *ni Moises* kag ang *mga ginsulat sang*
mga propeta amo ang ginasunod sang mga tawo. Halin sang pag-abot ni Juan ginatudlo na ang Maayong
Balita parte sa paghari sang Dios, kag madamo gid ang nagapamilit nga magpasakop. [17] Pero wala ini
nagakahulugan nga nadula na ang Kasuguan. Mahapos pa nga madula ang langit kag ang duta sang sa
mangin wala sing pulos bisan ang pinakagamay nga bahin sang Kasuguan.

[18] "Gani ang bisan sin-o nga magbulag sa iya asawa kag magpangasawa liwat sa iban
nagapanginbabayi. Kag ang magpangasawa sa babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi man."

Si Lazaro kag ang Manggaranon

[19] *Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal,* "Sang una may isa ka manggaranon nga ang iya bayo
malahalon gid kag nagapagusto siya sa manamit nga mga pagkaon adlaw-adlaw. [20] May isa man ka tawo
nga imol nga ang iya ngalan si Lazaro. Ang iya lawas puno sang katol. Ginadala siya didto sa puwertahan
sang balay sang manggaranon. [21] Gusto niya nga makakaon kuntani bisan sang mga pagkaon na lang nga
nagakalahulog sa lamisa sang manggaranon. Ginapalapitan siya sang mga ido kag ginadilapan ang iya mga
katol. [22] Sang ulihi napatay si Lazaro kag gindala siya sang mga anghel didto sa tupad gid ni Abraham. Ang
manggaranon napatay man kag ginlubong. [23] Kag sang nagaantos siya sing puwerte gid didto sa lugar nga
ginasilutan ang mga patay, nakita niya sa malayo si Abraham kag didto sa iya tupad si Lazaro. [24] Gani
nagsinggit ang manggaranon kay Abraham, 'Amay Abraham, kaluoyi man ako! Sugua si Lazaro nga
itum-oy niya sa tubig bisan ang iya na lang tudlo kag patuluan ang akon dila agod mabugnawan, kay
puwerte gid ang akon pag-antos sa sini nga kalayo.' [25] Pero ginsabat siya ni Abraham, 'Anak, sang
nagakabuhi ka pa sa kalibutan maayo gid ang imo kahimtangan, kag si Lazaro iya nag-antos. Pero karon
ginalipay siya diri kag ikaw nagaantos. [26] Luwas pa sina, ang imo ginapangayo indi gid mahimo, tungod
may dako nga kadadalman nga nagaulot sa aton, nga ang bisan sin-o diri sa amon nga gusto magsaylo dira
indi gid makatabok, kag wala man sang may makatabok nga halin dira sa inyo pakadto diri sa amon.'
[27] Dayon nagsiling ang manggaranon, 'Amay Abraham, kon amo gali sina, nagapangabay ako sa imo nga
kon mahimo ipadala mo si Lazaro sa balay sang akon amay, [28] kay may lima pa ako ka mga utod nga lalaki,
kag paandaman niya sila agod indi sila makakadto sa sini nga lugar nga pulos lang pag-antos.' [29] Pero
nagsabat si Abraham, 'Ato man didto sa ila ang mga ginsulat ni Moises kag sang mga propeta. Dapat
pamatian nila ini.' [30] Nagsabat ang manggaranon, 'Pero amay Abraham, indi sila magpati. Pero kon may
napatay nga magkadto didto sa ila, magahinulsol sila sa ila mga sala.' [31] Pero nagsiling si Abraham, 'Kon
indi gani sila magpati sa mga ginsulat ni Moises kag sang mga propeta, ti indi man sila magpati bisan pa
may mabanhaw nga patay!' "

Chapter 17

Ang Parte sa Sala
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mc. 9:42)

[1] Nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Indi mahimo nga indi mag-abot ang mga pagsulay. Pero
kaluluoy ang tawo nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iya isigkatawo. [2] Mas maayo pa sa iya
nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa dagat sang sa mangin kabangdanan
siya nga magpakasala ang isa sining mga kubos. [3] Gani mag-andam kamo!

"Kon makasala ang imo utod sa imo, sawaya siya. Kag kon maghinulsol siya, patawara siya. [4] Kon sa
sulod sang isa ka adlaw makapito siya makasala sa imo, kag kada makasala siya nagapangayo siya sing
patawad, patawara siya."

Ang Pagtuo

[5] Nagsiling ang mga apostoles sa iya, "Ginoo, dugangi ang amon pagtuo!" [6] Nagsabat ang Ginoo sa ila,
"Kon may pagtuo kamo nga pareho lang kadako sa binhi sang mustasa, sarang kamo makasiling sa sini nga
kahoy, 'Gabuta ang imo kaugalingon kag magsaylo sa dagat!' Kag mapati ini sa inyo."

Ang Katungdanan sang Suluguon

[7] *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Halimbawa, may suluguon ka nga nagaarado ukon nagabantay sang
imo mga sapat, kag bag-o lang siya makapauli halin sa iya obra. Bilang agalon magasiling bala ikaw sa iya,
'Dali kaon na!'? [8] Siyempre indi, kundi magasiling ikaw, 'Abi, himusi ako sang akon panihapon kag
magserbi ka sa akon. Pagkatapos ikaw naman ang magkaon.' [9] Wala ginapasalamati ang suluguon tungod
kay ginahimo lang niya ang iya katungdanan. [10] Gani kamo man, sa tapos nga inyo mahimo ang ginapahimo
sa inyo, hunahunaon ninyo nga kamo mga suluguon lang nga nagatuman sang inyo katungdanan."

Gin-ayo ni Jesus ang Napulo ka Aruon

[11] Sang nagapanglakaton si Jesus pakadto sa siyudad sang Jerusalem, nag-agi siya sa dulunan sang
Samaria kag Galilea. [12] Sang nagapasulod siya sa isa ka baryo, ginsugata siya sang napulo ka aruon.
Nagtindog lang sila sa ulo-unhan,[a] [13] kag nagasinggit, "Jesus, Ginoo! Maluoy ka sa amon!" [14] Pagkakita ni
Jesus sa ila, nagsiling siya, "Kadto kamo sa mga pari kag magpatan-aw sa ila." Sang nagalakat pa lang sila,
nag-alayo sila tanan. [15] Pagkakita sang isa sa ila nga naayo na siya, nagbalik siya kay Jesus nga nagasinggit
sang pagdayaw sa Dios. [16] Nagluhod siya kag nagpasalamat kay Jesus. Ato nga tawo taga-Samaria. [17] Dayon
nagsiling si Jesus, "Indi bala nga napulo ang nag-alayo? Diin na ang siyam? [18] Ngaa wala nagbalik ang iban
agod magpasalamat sa Dios luwas sa sining tawo nga indi Judio?" [19] Kag nagsiling si Jesus sa iya, "Tindog
ka kag magpauli. Ang imo pagtuo nagluwas[b] sa imo."

Ang Parte sa Paghari sang Dios
(Mt. 24:23-28, 37-41)

[20] May mga Pariseo nga nagpamangkot kay Jesus kon san-o magaabot ang paghari sang Dios.
Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagsugod sang paghari sang Dios wala sing tanda nga makita. [21] Gani wala
sing may makasiling, 'Yari diri, tan-awa ninyo!' ukon, 'Yadto didto!'; kay ang paghari sang Dios yara
mismo sa inyo."

[22] Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Magaabot ang tion nga magahandom kamo nga
kuntani makita ninyo ako nga Anak sang Tawo bisan isa lang ka adlaw, pero indi pa ina matabo. [23] May
mga tawo nga magasiling sa inyo, 'Didto siya!' ukon 'Yari siya!' Indi kamo magpati sa ila ukon

---

[a] *Wala sila nagpalapit kay Jesus tungod kay mga aruon sila. Ginbawalan ang mga aruon nga magpalapit sa nga tawo, kay basi kon malatnan ang mga tawo sang ila aro.*
[b] nagluwas: *sa Griego nga pulong, ang buot silingon sini,* nagluwas *kag/ukon* nag-ayo.

magpangita sa akon. [24] Kay ako nga Anak sang Tawo magabalik kaangay sang kilat nga nagakirab sa
palibot.[a] [25] Pero madamo anay nga mga pag-antos ang akon dapat pagaagihan. Pagasikwayon ako sang mga
tawo sa sini nga tiyempo.

[26] "Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe, amo man ang himuon sang mga tawo
kon mag-abot na ako nga Anak sang Tawo. [27] Sang tiyempo ni Noe, wala na sang iban pa nga ginapinsar
ang mga tawo kundi magpangalipay: sige lang kaon, inom, kag inasawahay hasta sa adlaw nga nagsulod si
Noe sa arka. Dayon nag-abot ang anaw kag nalumos sila tanan. [28] Ang himuon sang mga tawo mangin
kaangay man sang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Lot. Ang mga tawo sadto sige lang kaon, inom,
pamakal, pamaligya, pananom, kag patindog sang ila mga balay. [29] Pero sang adlaw nga si Lot nakaguwa na
sa Sodoma, nag-ulan didto sang kalayo kag asupre. Kag nagkalamatay sila tanan. [30] Amo man ina ang
matabo kon ako nga Anak sang Tawo mag-abot na. [31] Sa sina nga adlaw, ang tawo nga yara sa guwa sang
iya balay indi na dapat magsulod pa sa pagkuha sang iya mga pagkabutang. Kag ang didto sa talamnan indi
na dapat magpauli pa sa iya balay. [32] Dumduma ninyo ang natabo sa asawa ni Lot. [33] Ang bisan sin-o nga
nagatinguha nga indi madula ang iya kabuhi madula pa gani. Pero ang bisan sin-o nga nagasikway sang iya
kabuhi *tungod sa iya pagsunod sa akon* makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan. [34] Ang matuod, sa
sina nga gab-i, kon may duha ka tawo nga nagahulid nga nagakatulog, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
[35] Kon may duha ka babayi nga nagagaling, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin. [36] [Kag kon may duha ka
tawo nga nagaobra sa ila ginaobrahan, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.]" [37] Dayon nagpamangkot ang iya
mga sumulunod, "Ginoo, diin bala ini matabo?" Ginsabat niya sila sa paanggid, "Kon diin ang may patay
nga lawas, didto man nagatilipon ang mga uwak."

Chapter 18

Ang Balo nga Babayi kag ang Huwis

[1] Ginsugiran pa gid ni Jesus ang iya mga sumulunod sang isa ka paanggid agod tudluan sila sa
pagpangamuyo permi kag indi magdula sing paglaom. [2] Nagsiling siya, "May isa ka huwis sa isa ka siyudad
nga wala nagakahadlok sa Dios kag bali wala lang sa iya ang iya isigkatawo. [3] Kag didto man sa sina nga
siyudad may isa ka balo nga babayi nga permi nagabalik-balik sa huwis sa pagpabulig sa iya sang iya kaso.
[4-5] Sang premiro indi magbulig ang huwis. Pero sang ulihi tungod nga sige ang pagbalik-balik sang balo kag
ginatublag siya permi, naghunahuna siya nga bisan wala siya nagakahadlok sa Dios kag bali wala lang sa
iya ang iya isigkatawo, magabulig na lang siya agod indi na siya matak-an sa pagbalik-balik sang balo."
[6] Dayon nagsiling si Ginoong Jesus sa ila, "Ti nakita ninyo ang ginhimo sang huwis nga indi gani
matarong? [7] Ang Dios pa ayhan! Indi gid mahimo nga indi siya magbulig sa kaso sang mga pinili niya nga
nagapanawag sa iya sa adlaw kag gab-i. Sigurado gid nga indi niya sila pagpabay-an. [8] Ang matuod,
buligan niya sila gilayon. Pero kon magbalik na ako nga Anak sang Tawo diri sa kalibutan, may makita
ayhan ako nga mga tawo nga nagatuo?"

Ang Paanggid Parte sa Pariseo kag sa Manugsukot sang Buhis

[9] May mga tawo didto nga nagasalig nga sila gid lang ang matarong kag nagatamay sila sa iban. Gani
ginsugiran sila ni Jesus sining paanggid: [10] "May duha ka tawo nga nagkadto sa templo sa pagpangamuyo.
Ang isa Pariseo kag ang isa manugsukot sang buhis. [11] Ang Pariseo nagtindog didto kag nagpangamuyo sa
iya kaugalingon sing subong sini, 'Dios ko, nagapasalamat ako sa imo nga indi ako pareho sang iban nga
mga tawo nga kawatan, dayaon, kag babahedor. Kag salamat nga indi man ako pareho sa sini nga
manugsukot sang buhis. [12] Kaduha ako magpuasa kada semana, kag ginahatag ko ang ikanapulo sang tanan
ko nga kinitaan.' [13] Ang manugsukot sang buhis nagtindog sa malayo kag indi gani siya magtangla sa

[a] 24 *Ang buot silingon ni Jesus, kon magbalik siya, makita gid sang tanan*.

langit, kundi ginapukpok niya ang iya dughan sa paghinulsol nga nagasiling, ‘Dios ko, kaluoyi ako nga
makasasala!’ [14] Sa pagkamatuod, ining tawo nagpauli sa iya balay nga ginpakamatarong sang Dios sang sa
isa. Kay ang bisan sin-o nga nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson sang Dios, pero ang nagapaubos
sang iya kaugalingon pagapataason.”

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata
(Mt. 19:13-15; Mc. 10:13-16)

[15] May isa ka adlaw nga ginadala sang mga tawo kay Jesus ang ila gagmay nga mga bata agod
tungtungan sila ni Jesus sang iya kamot sa pagbendisyon sa ila. Sang makita sang iya mga sumulunod nga
ginadala sang mga tawo ang ila mga bata didto kay Jesus, ginsaway nila sila. [16] Pero gintawag ni Jesus ang
mga bata nga magpalapit sa iya, kag nagsiling siya *sa iya mga sumulunod*, “Pabay-i lang ninyo ang mga
bata nga magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang
Dios. [17] Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga indi magpasakop sa paghari sang Dios nga pareho sang
pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip sa paghari sang Dios.”

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mt. 19:16-30; Mc. 10:17-31)

[18] May isa ka manugdumala sang mga Judio nga nagpamangkot kay Jesus, “Maayo nga Manunudlo,
ano bala ang akon himuon agod makaangkon ako sang kabuhi nga wala sing katapusan?” [19] Nagsabat si
Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala gid sing bisan sin-o nga maayo kundi ang Dios
lang. [20] Kon parte sa imo pamangkot, nahibaluan mo naman ang ginasiling sang Kasuguan: ‘Indi ka
magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi ka magpangawat, indi ka magsaksi sang
butig, tahuron mo ang imo amay kag iloy.’ ” [21] Nagsabat ang tawo, “Ina tanan ginatuman ko halin sang bata
pa ako.” [22] Sang pagkabati ni Jesus sang iya sabat, nagsiling siya, “Isa pa gid ka butang ang dapat mo
himuon. Ibaligya ang tanan mo nga pagkabutang, kag ang kuwarta ipanagtag sa mga imol. Kag mangin
manggaranon ka didto sa langit. Dayon magbalik ka kag magsunod sa akon.” [23] Pero sang pagkabati niya
sadto, nagkasubo siya tungod kay manggaranon gid siya.

[24] Sang makita ni Jesus nga nagkasubo siya, nagsiling siya, “Mabudlay gid para sa mga manggaranon
nga magpasakop sa paghari sang Dios. [25] Mas mahapos pa nga mag-agi ang *sapat nga* kamelyo sa buho
sang dagom sang sa magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios.” [26] Dayon nagpamangkot ang
mga nakabati sang ginhambal ni Jesus, “Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?” [27] Ginsabat sila ni
Jesus, “Ang indi mahimo sang tawo mahimo sang Dios.”

[28] Dayon nagsiling si Pedro, “Ti kami, ginbayaan namon ang amon mga pagkabutang kag nagsunod sa
imo.” [29] Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, wala gid sing tawo nga nagbiya sang iya pamilya,
asawa, mga utod, ginikanan, ukon mga bata tungod sang iya pagpasakop sa paghari sang Dios, [30] nga indi
magabaton sa sini nga panahon sang madamo pa gid sang sa iya ginbayaan, kag sa palaabuton may kabuhi
pa nga wala sing katapusan.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mt. 20:17-19; Mc. 10:32-34)

[31] Ginpain ni Jesus ang *iya* dose *ka apostoles* kag ginsilingan, “Pamati kamo! Nagapakadto kita sa
Jerusalem, kag didto matuman ang mga ginsulat sang mga propeta parte sa akon. [32] Ako nga Anak sang
Tawo itugyan sa mga tawo nga indi Judio. Yagutaon nila ako, pakahuy-an kag duplaan. [33] Hanuton man
nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.” [34] Pero wala gid makaintiendi ang mga
apostoles kon ano ang buot silingon ni Jesus, kay ginlipod sa ila ang kahulugan sang iya ginhambal.

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga Manugpakilimos
(Mt. 20:29-34; Mc. 10:46-52)

35 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerico, may isa ka bulag nga nagapungko sa higad sang dalan nga
nagapakilimos. 36 Pagkabati niya nga nagaalagi ang madamo nga mga tawo, nagpamangkot siya kon ano
yadto. 37 Ginsugiran nila siya nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret. 38 Pagkahibalo niya sadto nagsinggit
siya, "Jesus, kaliwat ni David, kaluoyi ako!" 39 Ginsaway siya sang mga tawo nga maghipos. Pero
gintuduhan pa gid gani niya ang pagsinggit, "Kaliwat ni David, kaluoyi ako!" 40 Dayon nagpundo si Jesus
kag nagsugo nga dalhon ang bulag sa iya. Pag-abot sang bulag ginpamangkot siya ni Jesus, 41 "Ano bala
ang imo gusto nga himuon ko sa imo?" Nagsabat ang bulag, "Ginoo, gusto ko nga makakita liwat."
42 Nagsiling si Jesus sa iya, "Makakita ka na. Ang imo pagtuo nag-ayo[a] sa imo." 43 Kag sa gilayon nakakita
siya. Dayon nagsunod siya kay Jesus nga nagadayaw sa Dios. Pagkakita sang mga tawo sini, nagdayaw sila
sa Dios.

Chapter 19

Si Zaqueo

1 Nagsulod si Jesus sa Jerico kay maagi siya didto. 2 May isa ka tawo didto nga manggaranon nga ang
iya ngalan si Zaqueo. Siya amo ang pangulo sang mga manugsukot sang buhis. 3 Gusto gid niya nga makita
kon sin-o gid si Jesus. Pero putot si Zaqueo kag tungod sa kadamuon sang mga tawo indi siya makakita kay
Jesus. 4 Gani nagdalagan siya sa unhan kag nagsaka sa kahoy nga sikomoro agod makita niya si Jesus, kay
didto gid siya dampi maagi. 5 Pag-abot ni Jesus didto nagtangla siya kag nagsiling, "Zaqueo, dali-dali ka
nga magpanaog, kay karon nga adlaw kinahanglan didto ako madayon sa imo balay." 6 Gani dali-dali nga
nagpanaog si Zaqueo, kag ginbaton niya si Jesus sing malipayon gid. 7 Sang makita sang mga tawo nga
didto nagadayon si Jesus sa balay ni Zaqueo, nagkumod sila nga nagasiling, "Ngaa dira gid siya nagadayon
sa balay sinang tawo nga makasasala?" 8 Didto sa iya balay nagtindog si Zaqueo kag nagsiling, "Ginoo,
ipanagtag ko sa mga imol ang katunga sang akon pagkabutang. Kag kon may gindayaan ako, ibalik ko sa
iya ang apat ka pilo." 9 Nagsiling si Jesus sa iya, "Karon ginluwas ini nga pamilya, tungod nga kaliwat man
siya ni Abraham. 10 Kay ako nga Anak sang Tawo nagkadto diri sa kalibutan sa pagpangita kag sa pagluwas
sang tanan nga nagtalang[b]."

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Suluguon
(Mt. 25:14-30)

11 Samtang nagapamati pa ang mga tawo, ginsugiran sila ni Jesus sang paanggid tungod kay malapit na
sila sa Jerusalem kag ang hunahuna sang mga tawo masugod na gid ang paghari sang Dios. 12 Nagsiling si
Jesus sa ila, "May isa ka dungganon nga tawo nga naglakat sa malayo nga lugar sa pagbaton sang
awtoridad bilang hari sa iya lugar, kag magabalik man siya dayon. 13 Pero *sa wala pa siya makahalin*
ginpatawag niya ang iya napulo ka mga suluguon kag ginpanghatagan ang kada isa sa ila sang palareho nga
kantidad sang kuwarta, kag nagsiling siya sa ila, 'Gamita ninyo sa negosyo ang akon ginhatag sa inyo
samtang wala ako.'

14 "Karon, ang iya mga kasimanwa wala naluyag sa iya. Gani sang nakahalin na siya, nagpadala sila
sing mga representante sa ginkadtuan niya sa pagsiling nga indi nila gusto nga maghari siya sa ila. 15 Pero
ginhimo man siya gihapon nga hari. Pagbalik niya sa iya lugar, ginpatawag niya ang mga suluguon nga iya
ginpanghatagan sang kuwarta nga inegosyo, agod mahibaluan niya kon pila ang ila naganansya. 16 Ang
premiro nga nag-abot nagsiling sa iya, 'Sir, ang imo kuwarta nga ginhatag sa akon nakaganansya sang

[a] 42 nag-ayo: *ukon*, nagluwas.
[b] nagtalang *sa matuod nga dalan, ukon sa relasyon sa Dios*.

napulo ka pilo.' [17] Nagsiling ang hari, 'Maayo gid! Maayo ka nga suluguon. Tungod nga masaligan ka sa
diutay nga butang, padumalahon ko ikaw sa napulo ka siyudad.' [18] Ang ikaduha nga suluguon nag-abot man
kag nagsiling, 'Sir, ang imo kuwarta nga ginhatag sa akon nakaganansya sing lima ka pilo.' [19] Nagsabat ang
hari sa iya, 'Padumalahon ko ikaw sa lima ka siyudad.' [20] Kag nag-abot ang isa pa gid kag nagsiling, 'Sir,
yari ang imo kuwarta. Ginputos ko gid ini kag gintago, [21] kay nahadlok ako sa imo tungod masyado ka
kaestrikto. Nagakuha ka sang ganansya sa kinabudlayan sang iban, kag nagakuha ka man sang patubas
bisan indi ka ang nagtanom.' [22] Nagsiling ang hari sa iya, 'Wala ka sing pulos nga suluguon! Ang imo
ginhambal amo mismo ang akon gamiton sa pagsentensya sa imo. Nahibaluan mo nga estrikto ako kag
nagakuha sang ganansya sa kinabudlayan sang iban, kag nagakuha man ako sang patubas bisan indi ako
ang nagtanom. [23] Ti ngaa wala mo pag-ibutang ang akon kuwarta sa bangko agod sa akon pagbalik makuha
ko ang akon kuwarta nga may saka pa?' [24] Kag nagsiling ang hari sa mga tawo nga nagatindog didto,
'Kuhaa ninyo sa iya ang kuwarta kag ihatag sa tawo nga nakaganansya sing napulo ka pilo.' [25] Pero
nagsabat sila, 'Sir, may napulo na siya ka pilo.' [26] Nagsabat ang hari, 'Sugiran ko kamo, ang bisan sin-o nga
may yara hatagan pa. Pero ang wala iya, bisan ang diutay nga sa iya kuhaon pa. [27] Kon parte sa sadto nga
mga tawo nga nagakontra sa akon kag indi gusto nga maghari ako sa ila, dalha ninyo sila diri sa akon kag
pamatyon!' "

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

[28] Pagkatapos niya hambal sadto, nagpadayon sila ni Jesus sa paglakat pakadto sa Jerusalem. [29] Sang
malapit na sila sa mga baryo sang Betfage kag Betania, nga sakop sang bukid nga ginatawag Bukid sang
mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha sang iya mga sumulunod. [30] Nagsiling siya sa ila, "Mag-una kamo
didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita kamo nga tinday nga asno nga nahigot. Wala pa gid
ini masakyi. Hubari ninyo kag dalha diri. [31] Kon may magpamangkot sa inyo kon ngaa ginahubaran ninyo
ang asno, sabton ninyo nga kinahanglan sang Ginoo." [32] Gani naglakat sila nga duha, kag ang ginsiling ni
Jesus sa ila natuman gid. [33] Sang ginahubaran nila ang tinday nga asno ginpamangkot sila sang tag-iya,
"Ngaa ginahubaran ninyo ina?" [34] Nagsabat sila, "Kinahanglan ini sang Ginoo." [35] Gindala nila dayon kay
Jesus. Pag-abot didto, ginhapinan nila ang asno sang ila mga panapton kag ginpasakay si Jesus. [36] Sang
nagasakay siya pakadto sa Jerusalem, ginhumlad sang mga tawo ang ila mga panapton sa dalan nga iya
ginaagihan bilang pagpadungog sa iya. [37] Kag sang nagapadulhog na siya halin sa Bukid sang Olibo,
nagakalipay ang iya mga sumulunod kag nagasinggit sa pagdayaw sa Dios tungod sang mga milagro nga
ila nakita. [38] Nagsiling sila, "Ginapakamaayo sang Ginoo ang Hari nga iya pinadala! Maayo na ang aton
relasyon sa Dios. Dayawon ta ang Dios!"

[39] Sa kadam-an may mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, "Manunudlo, pahipusa ang imo mga
sumulunod." [40] Nagsabat si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, kon maghipos sila, ang mga bato amo ang
magasinggit sang mga pagdayaw."

Naghibi si Jesus Para sa mga Taga-Jerusalem

[41] Sang malapit na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem, kag sang makita niya ini, naghibi siya.
[42] Nagsiling siya, "Kuntani nahibaluan ninyo karon nga adlaw kon ano ang makahatag sa inyo sang
kalinong! Ugaling nalipdan ang inyo pag-intiendi. [43] Magaabot ang adlaw nga ang inyo siyudad libutan
sang mga sagang sang inyo mga kaaway agod indi na gid kamo makapalagyo, kag kibunon nila kamo sa
tanan nga dereksyon. [44] Pamatyon nila kamo, kag gub-on ang inyo siyudad nga wala na gid sang may
mabilin nga mga bato nga nagasalampaw. Ini tanan matabo sa inyo tungod nga wala ninyo pagsapaka ang
tion nga luwason na kuntani kamo sang Dios."

Nagsulod si Jesus sa Templo
(Mt. 21:12-17; Mc. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagderetso dayon si Jesus sa templo, kag pagsulod niya didto gintabog
niya ang mga nagabaligya. 46 Nagsiling siya sa ila, "Nagasiling ang Dios sa Kasulatan, 'Ang akon balay
lugar nga palangamuyuan.' Pero ginhimo ninyo ini nga palanaguan sang mga tulisan."

47 Halin sadto, nagatudlo siya sa templo adlaw-adlaw. Ang manugdumala nga mga pari, ang mga
manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga opisyal sang banwa nagtinguha sa pagpatay sa iya. 48 Pero wala
sila sing kahigayunan sa paghimo sini tungod kay nawili ang mga tawo sa pagpamati sang iya mga
pagpanudlo.

Chapter 20

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mt. 21:23-27; Mc. 11:27-33)

1 Isa ka adlaw, sang nagatudlo si Jesus sang Maayong Balita sa mga tawo didto sa templo, nagpalapit
sa iya ang manugdumala nga mga pari, ang mga manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga manugdumala
sang mga Judio. 2 Nagpamangkot sila, "Sugiri kami kon ano ang imo awtoridad sa paghimo sang mga
butang nga imo ginahimo diri sa templo. Sin-o bala ang naghatag sa imo sang sini nga awtoridad?"
3 Nagsabat si Jesus sa ila, "May pamangkot man ako sa inyo. Sugiri ninyo ako, 4 kay sin-o bala naghalin ang
awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios bala ukon sa tawo?" 5 Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat,
"Kon magsiling kita nga, 'Halin sa Dios,' masiling siya, 'Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?' 6 Pero kon
magsiling kita nga 'Halin sa tawo,' batuhon kita sang mga tawo, kay nagapati sila nga si Juan propeta sang
Dios." 7 Gani nagsabat sila kay Jesus nga wala sila makahibalo. 8 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Ti indi ko
man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang."

Ang Paanggid Parte sa Agsador
(Mt. 21:33-46; Mc. 12:1-12)

9 Dayon nagsugid si Jesus sa mga tawo sini nga paanggid: "May isa ka tawo nga may duta nga
ginpatamnan niya sing ubas. Pagkatapos ginpaagsahan niya ini kag naglakat sa malayo nga lugar. 10 Sang
tion na sang pagpamupo sang ubas, ginsugo niya ang isa ka suluguon sa mga agsador sa pagkuha sang iya
parte. Pero pag-abot didto sang suluguon, ginbakol nila siya kag ginpapauli nga wala gid sing dala.
11 Dayon nagsugo liwat ang tag-iya sang isa pa ka suluguon. Pero pag-abot sang suluguon sa mga agsador,
ginbakol man siya kag ginpakahuy-an kag ginpabalik man nila nga wala gid sing dala. 12 Ginsugo pa gid
sang tag-iya ang ikatlo nga suluguon, pero pag-abot niya didto ginsakit nila siya kag gintabog pauli. 13 Gani
nagsiling ang tag-iya sang talamnan, 'Ano na lang ang akon himuon? A, ipadala ko na lang ang akon
pinalangga nga anak. Kay siguro tahuron nila siya.' 14 Pero pagkakita sang mga agsador nga ang iya anak
na ang nagaabot, nagsiling sila, 'Yari na ang manunubli. Dali, patyon naton siya agod mangin aton ang iya
palanublion.' 15 Gani gindala nila siya sa guwa sang talamnan kag ginpatay."

Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ti ano ayhan ang himuon sang tag-iya sa ila? 16 Sigurado gid
nga kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon. Dayon paagsahan niya sa iban ang iya talamnan."
Pagkabati sadto sang mga tawo nagsiling sila, "Kabay pa nga indi lang pag-itugot sang Dios nga matabo
ang pareho sina!" 17 Pero gintulok sila ni Jesus kag ginpamangkot, "Ano bala ang kahulugan sang Kasulatan
nga nagasiling,

'Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo gid ang nangin pundasyon nga bato.'

[18] Ang bisan sin-o nga mahulog sa sadto nga bato mabali, pero ang mahulugan sang amo nga bato
madugmok gid."

Ang Pagbayad sang Buhis
(Mt. 22:15-22; Mc. 12:13-17

[19] Sa sadto gid nga tion dakpon na siya kuntani sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang
manugdumala nga mga pari, kay nahibaluan nila nga sila gid ang iya ginatumod sa iya nga paanggid. Pero
nahadlok sila sa mga tawo. [20] Gani naghulat pa gid sila sing kahigayunan. Nagpadala sila sing mga espiya
nga nagpakuno-kuno nga maayo ang ila tuyo, agod kon may makita sila nga sala sa iya ginapanghambal
iakusar nila siya sa gobernador. [21] Nagpamangkot ini nga mga espiya kay Jesus, "Manunudlo, nahibaluan
namon nga husto ang imo ginapanghambal kag ginapanudlo. Kag wala ikaw sing may ginapasulabi bisan
sin-o, kundi kon ano ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo amo gid ang imo
ginatudlo. [22] Ano bala sa imo, husto bala nga kita, bilang mga Judio, magbayad sang buhis sa Emperador
sang Roma ukon indi?" [23] Pero nahibaluan ni Jesus ang ila tuyo nga malain, gani nagsiling siya sa ila,
[24] "Abi ipakita ninyo sa akon ang kuwarta. Kay sin-o bala hitsura kag ngalan ang nabutang dira?" Nagsabat
sila, "Iya sang Emperador." [25] Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya
sang Emperador kag sa Dios ang iya sang Dios." [26] Gani sa atubangan sang tanan wala gid nila siya
madakpi sa iya mga paghambal. Kag tungod nga natingala sila sa sabat ni Jesus, naghipos na lang sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mt. 22:23-33; Mc. 12:18-27)

[27] May mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala nagapati nga may pagkabanhaw.
[28] Nagpamangkot sila, "Manunudlo, nagsulat si Moises sa aton nga kon mapatay ang lalaki nga wala sila
bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo agod makapabata siya para sa iya
utod nga napatay. [29] Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan nagpangasawa, kag
napatay nga wala sang bata. [30] Gani ang balo ginpangasawa sang madason nga utod. Pero napatay man siya
nga wala sila sang bata. [31] Amo man ang natabo sa ikatlo nga utod, hasta sa ikapito. Nagkalamatay sila
tanan nga wala gid nakapabata sa sadto nga babayi. [32] Sang ulihi ang babayi napatay man. [33] Karon, kon
mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga asawa? Kay sila nga pito nagpangasawa sa iya."

[34] Ginsabat sila ni Jesus, "Sa sini nga kalibutan nagaasawahay ang mga tawo. [35] Pero ang bisan sin-o
nga suno sa Dios takos nga banhawon kag dalhon didto sa pihak nga kabuhi indi na magaasawahay. [36] Indi
na sila mapatay tungod nga mangin pareho na sila sang mga anghel; mga anak sila sang Dios, kay
ginbanhaw sila. [37] Kon parte sa pagbanhaw sang mga patay, bisan gani ang ginsiling ni Moises didto sa
nagadabadaba nga kahoy-kahoy nagapamatuod sini. Indi bala nga gintawag niya ang Ginoo nga 'Dios ni
Abraham, Dios ni Isaac, kag Dios ni Jacob'? [38] Karon, ang Dios indi Dios sang mga patay, kundi Dios sang
mga buhi, kay kon sa iya, buhi ang tanan." [39] Nagsiling ang iban nga mga manunudlo sang Kasuguan,
"Manunudlo, husto ang imo sabat." [40] Kag wala na sang may nagpangahas pa sa pagpamangkot sa iya.

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mt. 22:41-46; Mc. 12:35-37)

[41] Karon, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, "Ngaa nagasiling sila nga ang Cristo[a] kaliwat ni David?
[42] Kay si David mismo nagsiling sa Libro sang mga Salmo:

'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,

Pungko diri sa akon tuo

[43] hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'

[a] Cristo: *sa literal,* hinaplas. Ang Cristo (Mesias) amo ang ginahulat sang mga Judio nga magaabot sa paghari sa ila.

[44] Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat lang ni David?”

Nagpaandam si Jesus Parte sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

[45] Sang nagapamati ang mga tawo kay Jesus, nagsiling siya sa iya mga sumulunod, [46] “Mag-andam kamo sa mga manunudlo sang Kasuguan nga gusto maglagaw-lagaw nga nagabayo sang malaba. Sa mga lugar nga ginatipunan sang mga tawo, gusto nila nga tahuron sila. Sa mga simbahan ukon sa mga punsyon ginapili gid nila ang mga pulungkuan nga para sa mga dungganon. [47] Ginaubos nila kuha ang mga pagkabutang sang balo nga mga babayi, kag ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga mga pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot.”

Chapter 21

Ang Halad sang Balo nga Babayi
(Mc. 12:41-44)

[1] Sang ulihi nagpanan-aw tan-aw si Jesus kag nakita niya ang mga manggaranon nga nagabutang sang ila kuwarta sa ginahulugan sang mga halad. [2] Kag nakita man niya ang isa ka imol nga babayi nga balo nga naghulog sing duha lang ka sinsilyo. [3] Dayon nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, mas madamo ang ginhulog sang imol nga balo sang sa ila tanan. [4] Kay sila madamo ang ila kuwarta kag ang ila ginhatag bali-wala lang sa ila; pero ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya ginasaligan agod mabuhi.”

Ang Parte sa Pagkaguba sang Templo
(Mt. 24:1-2; Mc. 13:1-2)

[5] May mga tawo didto nga nagasugilanon parte sa matahom nga mga bato kag sa mga ginregalo sang mga tawo nga nagpatahom sang templo. Pero nagsiling si Jesus sa ila, [6] “Magaabot ang adlaw nga ang mga butang nga ini nga inyo nakita gub-on, kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw.”

Ang Parte sa Palaabuton nga mga Inadlaw
(Mt. 24:3-14; Mc. 13:3-13)

[7] Nagpamangkot sila kay Jesus, “Manunudlo, san-o bala matabo ini nga mga butang? Ano bala ang mga tanda nga ini nga mga butang madali na lang matabo?”

[8] Nagsiling si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga indi kamo pagpatalangon. Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kag magasiling man sila nga nag-abot na ang tion. Pero indi kamo magpati ukon magsunod sa ila. [9] Kon makabati kamo nga may mga gira kag mga ginamo, indi kamo magkahadlok, kay ina kinahanglan nga matabo anay, pero wala nagakahulugan nga magaabot na ang katapusan sang kalibutan.”

[10] Kag nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. [11] May magaabot nga mabaskog nga mga linog, kag may mga gutom kag mga pisti nga magaabot sa nagkalain-lain nga mga lugar. Kag makita man ninyo ang mga makahaladlok kag makatilingala nga mga tanda halin sa langit.

[12] “Pero sa wala pa ini matabo, pagadakpon kamo kag hingabuton sang mga tawo. Pagadalhon nila kamo sa mga simbahan sang mga Judio *agod sentensyahan* kag prisohon. Pagadalhon man nila kamo sa mga hari kag mga gobernador *agod imbistigaron*. Ini tanan himuon nila sa inyo tungod sang inyo pagsunod sa akon. [13] Pero ini mangin kahigayunan ninyo sa pagsugid sa ila sang Maayong Balita. [14] Gani itanom ninyo sa inyo hunahuna nga kon matabo ini, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo isabat, [15] kay hatagan ko kamo sang kaalam sa pagsabat agod indi makasabat batok sa inyo ang inyo mga kaaway. [16] Ang iban sa inyo iakusar mismo sang inyo mga ginikanan, mga utod, mga paryenti, kag sang inyo mga amigo. Kag ang

iban sa inyo patyon gid nila. [17] Dumtan kamo sang tanan tungod kay kamo akon mga sumulunod. [18] Pero
indi gid kamo maano. [19] Kay kon magpadayon kamo makaangkon kamo sang kabuhi *nga wala sing*
katapusan.

Ang Parte sa Pagkaguba sang Jerusalem
(Mt. 24:15-21; Mc. 13:14-19)

[20] "Kon makita ninyo nga ang Jerusalem ginalibutan na sang mga soldado, mahibaluan ninyo nga
madali na lang ang iya kalaglagan. [21] Gani ang nagaestar sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran. Kag ang
yara sa siyudad sang Jerusalem magpalagyo man. Ang mga tawo sa uma dapat indi magsulod sa Jerusalem.
[22] Kay amo na ina ang mga inadlaw nga silutan sang Dios ang Jerusalem sa pagtuman sang ginasiling sang
Kasulatan. [23] Sa sina nga mga inadlaw makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti tungod
nga mabudlayan gid sila sa pagpalagyo. Dako nga pag-antos ang magaabot sa sini nga lugar, kay dako ang
kaakig sang Dios sa sini nga mga tawo. [24] Ang iban sa ila magakalamatay sa gira, kag ang iban pagabihagon
sa iban nga mga nasyon. Kag ini nga siyudad sang Jerusalem pagagub-on kag pagadumalahan sang mga
indi Judio samtang ginatugutan sang Dios."

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mt. 24:29-31; Mc. 13:24-27)

[25] "Matabo man nga may mga tanda nga makita sa adlaw, sa bulan, kag sa mga bituon. Diri sa
kalibutan makulbaan ang mga nasyon tungod sang dalagko nga mga balod nga nagalinagumba.
[26] Magakalalipong ang mga tawo sa kahadlok kon ano ang matabo sa sini nga kalibutan. Kay ang mga
butang sa langit[a] pagapatalangon sa ila kinaandan nga alagyan. [27] Dayon ako nga Anak sang Tawo makita
sa mga panganod nga nagabalik sa kalibutan nga may gahom nga nagasilak gid. [28] Kon ini nga mga butang
magasugod na nga magkalatabo, indi kamo magkahadlok kay madali na lang ang pagluwas sa inyo."

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera
(Mt. 24:32-35; Mc. 13:28-31)

[29] Dayon ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid: "Tan-awa ninyo ang kahoy nga higera kag ang
iban pa nga mga kahoy. [30] Indi bala nga kon makita ta nga nagapang-ugbos na nagasiling kita nga madali na
lang ang tig-ilinit? [31] Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini nga mga butang
nga akon ginasugid sa inyo, mahibaluan ninyo nga malapit na ang paghari sang Dios. [32] Sa pagkamatuod,
ini tanan nga mga butang magakalatuman sa wala pa mapatay ang mga tawo sa sini nga tiyempo. [33] Madula
ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid mahimo nga indi matuman."

Mag-andam Kamo

[34] "Gani bantayan ninyo ang inyo kaugalingon nga indi kamo mawili sa patuyang nga pangabuhi, sa
pagpahubog, kag sa pagpalibog sa inyo pagpangabuhi, kay basi kon hinali lang nga mag-abot yadto nga
adlaw nga wala kamo makabantay, nga daw sa nasiod kamo. [35] Kay magaabot ini sang hinali sa tanan nga
nagaestar diri sa kalibutan. [36] Gani magpreparar kamo permi kag magpangamuyo nga kon matabo na ini
tanan, may kabakod kamo agod indi kamo maano, kag makaatubang kamo sa *akon nga* Anak sang Tawo
nga indi mahuya."

[37] Adlaw-adlaw nagakadto si Jesus sa templo kag nagapanudlo. Kon gab-i, nagatiner siya sa Bukid
sang mga Olibo. [38] Aga pa gid nagakadto ang mga tawo sa templo sa pagpamati sa iya.

---

[a] mga butang sa langit: *sa literal,* mga gahom sa langit.

Chapter 22

Ang Plano sa Pagpatay kay Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

[1] Malapit na lang ang Piesta sang Tinapay nga wala sing Inugpahabok nga ginatawag man nga Piesta
sang Paglabay sang Anghel. [2] Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan
nagapangita sing paagi kon paano nila mapatay si Jesus nga indi magkinagamo, kay nahadlok sila sa mga
tawo.

Nagsugot si Judas sa Pagtraidor kay Jesus
(Mt. 26:14-16; Mc. 14:10-11)

[3] Nagsulod si Satanas kay Judas nga ginatawag Iscariote, nga isa sang dose *ka apostoles ni Jesus*.
[4] Gani naglakat siya kag nagpakigkita sa manugdumala nga mga pari kag sa mga opisyal sang mga
guwardya sa templo. Ginhambalan nila kon paano niya matugyan si Jesus sa ila. [5] Nalipay gid sila kag
nagsugot nga bayaran siya. [6] Nagsugot man si Judas, kag halin sadto nagpangita siya sing kahigayunan kon
paano niya matugyan si Jesus sa ila nga indi mahibaluan sang mga tawo.

Nagsugo si Jesus nga Magpreparar sang Panihapon Para sa Piesta
(Mt. 26:17-25; Mc. 14:12-21; Jn. 13:21-30)

[7] Karon, nag-abot na ang Piesta sang Tinapay nga wala sing Inugpahabok. Amo ini ang adlaw nga
kinahanglan sang mga Judio nga maghalad sing mga karnero nga ila pagakaunon para sa Piesta sang
Paglabay sang Anghel. [8] Gani ginsugo ni Jesus si Pedro kag si Juan. Siling niya, "Mag-una kamo kag
magpreparar sang aton panihapon para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel." [9] Nagpamangkot sila sa iya,
"Diin bala ang gusto mo nga magpreparar kami sini?" [10] Nagsabat si Jesus sa ila, "Pag-abot ninyo sa
siyudad *sang Jerusalem*, may masugata sa inyo nga tawo nga nagadala sang banga nga may tubig. Sunod
kamo sa iya sa balay nga iya pagasudlan, [11] kag magsiling kamo sa tagbalay, 'Nagapamangkot ang
Manunudlo kon diin ang kuwarto nga pagakaunan niya upod sang iya mga sumulunod sa pagselebrar sang
Piesta sang Paglabay sang Anghel.' [12] Ipakita niya sa inyo ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga
kompleto sang kagamitan. Didto kamo maghimos sang aton panihapon." [13] Naglakat ang duha nga iya
ginsugo, kag nakita nila ang tanan suno sa ginsiling ni Jesus sa ila. Kag ginpreparar nila ang panihapon
para sa piesta.

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mt. 26:26-30; Mc. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

[14] Pag-abot sang tion nga inugpanihapon na, nagpungko si Jesus kaupod sang iya mga apostoles agod
magkaon. [15] Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Dako gid ang akon handom nga sa wala pa ako mag-antos,
mag-ulupod kita anay sa pagkaon sa pagselebrar sining Piesta sang Paglabay sang Anghel. [16] Kay ang
matuod, indi na ako magkaon liwat sini hasta matuman ang iya matuod nga kahulugan sa paghari sang
Dios." [17] Dayon nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag nagsiling, "Palibuta ninyo ini kag
bulus-bulusan inom. [18] Sa pagkamatuod, halin karon indi na ako mag-inom sang ilimnon nga halin sa ubas
hasta mag-abot ang paghari sang Dios." [19] Nagkuha siya sang tinapay kag ginpasalamatan niya sa Dios.
Ginpamihak-pihak niya dayon, kag ginpanagtag sa ila nga nagasiling, "Amo ini ang akon lawas nga
ginahatag para sa inyo. Himua ninyo ini bilang handumanan sa akon." [20] Pagkatapos nagkuha siya sang
ilimnon kag nagsiling, "Ini nga ilimnon amo ang bag-o nga kasugtanan nga patigayunon paagi sa akon
dugo nga iula para sa inyo.

[21] "Pero pamatii ninyo, kaupod ta diri sa pagkaon ang tawo nga magatugyan sa akon sa akon mga
kaaway. [22] Kay ako nga Anak sang Tawo mapatay suno sa plano sang Dios, pero kaluluoy ang tawo nga

magatugyan sa akon." [23] Pagkabati nila sadto nagpamangkutanay sila kon sin-o ayhan sa ila ang magahimo
sina.

Ang Pagbinais-bais kon Sin-o ang Pinakaimportante

[24] Sang ulihi nagbinais-bais ang mga apostoles kon sin-o gid sa ila ang pinakaimportante. [25] Gani
nagsiling si Jesus sa ila, "Sa sining kalibutan nagamando ang mga hari sa ila mga sakop. Kag gusto sang
mga may awtoridad nga tawgon sila nga mga 'manugbulig sa mga tawo.' [26] Pero sa inyo iya indi pareho
sina. Kay kon sin-o sa inyo ang may mataas nga katungdanan, dapat magpaubos siya. Kag kon sin-o sa
inyo ang nagadumala, dapat mangin pareho siya sa suluguon. [27] Sin-o sa duha ang mas importante, ang
nagakaon sa lamisa ukon ang nagaserbi? Indi bala mas importante ang nagakaon sa lamisa? Pero ako
mismo ang nagaserbi sa inyo bisan ako ang inyo agalon."

[28] *Naghambal pa gid si Jesus sa ila,* "Kamo ang nagaunong sa akon sa mga pagtilaw nga akon
ginaagihan. [29] Gani tungod nga ginhatagan ako sang akon Amay sang gahom sa paghari, hatagan ko man
kamo sang gahom sa paghari. [30] Mangin kaupod ko kamo sa pagkaon kag pag-inom sa akon lamisa sa akon
ginharian. Magadumala kag magahukom kamo sa dose ka tribo sang Israel."

Naghambal si Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

[31] *Dayon naghambal si Jesus kay Pedro,* "Simon, pamati bala! Naglisensya si Satanas nga tilawan gid
niya kamo.[a] [32] Pero ginpangamuyuan ko gid ikaw nga indi madula ang imo pagtuo. Kag kon
makapanumbalik ka na, palig-unon mo ang pagtuo sang imo mga utod." [33] Nagsabat si Pedro, "Ginoo,
handa gid ako nga mag-unong sa imo bisan sa prisohan ukon sa kamatayon." [34] Nagsiling si Jesus sa iya,
"Pedro, sugiran ko ikaw sing matuod, sa wala pa makapamalo ang manok karon nga gab-i ipanginwala mo
ako sing tatlo ka beses nga wala ka makakilala sa akon."

Sa Panahon sang Kabudlayan

[35] Dayon ginpamangkot ni Jesus ang iya mga apostoles, "Sang ginsugo ko kamo anay nga maglakat sa
pagwali, ginsilingan ko kamo nga indi magdala sing kahita, bag, ukon sandalyas. Ti ano, ginkulang bala
kamo?" Nagsabat sila, "Wala gid." [36] Nagsiling si Jesus, "Pero karon, ang bisan sin-o nga may kahita ukon
bag, dapat dalhon niya. Kag kon sin-o sa inyo ang wala sing espada, magbaligya siya sang iya bayo kag
magbakal sing espada. [37] Sa pagkamatuod, dapat matuman ang ginasiling sang Kasulatan parte sa akon nga,
'Ginkabig siya nga isa sang mga kriminal.' Ang nasulat gani sa Kasulatan parte sa akon nagakatuman na."
[38] Nagsiling ang mga apostoles, "Ginoo, yari may duha ka espada diri." Nagsabat si Jesus, "Husto na ina."

Nagpangamuyo si Jesus sa Bukid sang mga Olibo
(Mt. 26:36-46; Mc. 14:32-42)

[39] Sang paghalin didto ni Jesus, nagkadto siya sa Bukid sang mga Olibo pareho sang permi niya nga
ginahimo. Nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod. [40] Pag-abot nila didto nagsiling siya, "Magpangamuyo
kamo nga indi kamo madaog sang pagsulay." [41] Nagpalayo siya sa ila kag nagkadto sa ulo-unhan. Didto
nagluhod siya kag nagpangamuyo. [42] Siling niya, "Amay, kon luyag mo, ilikaw ini nga pag-antos nga
nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman, kundi ang imo." [43] [Nagpakita sa iya ang
anghel halin sa langit kag nagpabakod sa iya. [44] Tungod sang dako nga kasakit nga iya ginabatyag,
nagpangamuyo pa gid siya sing hugot sa iya tagipusuon, kag ang iya balhas daw sa dugo nga nagatulo sa
duta.]

---

[a] 31 tilawan gid niya kamo: *sa literal*, ayagon kamo pareho *sang pag-ayag* sang trigo.

[45] Pagkatapos niya pangamuyo, nagtindog siya kag nagbalik sa iya mga sumulunod. Naabtan niya sila
nga nagakatulog tungod kay ginkapoy sila sang puwerte gid nga pagpangasubo. [46] Nagsiling si Jesus sa ila,
"Ngaa nagakatulog kamo? Magbangon kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang pagsulay."

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

[47] Sang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang madamo gid nga mga tawo. Si Judas mismo nga isa sang
dose *ka apostoles* ang nagapanguna sa ila. Nagpalapit si Judas kay Jesus sa paghalok sa iya. [48] Nagsiling si
Jesus sa iya, "Judas, traiduran mo bala ako nga Anak sang Tawo paagi sa isa ka halok?" [49] Sang makita
sang mga upod ni Jesus nga may himuon na sa iya ang mga tawo, nagsiling sila, "Ginoo, panglabuon na
bala namon sila?" [50] Kag ginlabo sang isa sang mga sumulunod ni Jesus ang suluguon sang pangulo nga
pari, kag nautod ang iya tuo nga dulunggan. [51] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Husto na ina!" Dayon ginbalik
ni Jesus ang nautod nga dulunggan sang tawo kag gin-ayo niya.

[52] Dayon nagsiling si Jesus sa manugdumala nga mga pari, sa mga opisyal sang mga guwardya sa
templo, kag sa iban nga mga manugdumala sang mga Judio nga nagkadto didto sa pagdakop sa iya, "Ano,
tulisan bala ako nga kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa
pagdakop sa akon? [53] Sang didto ako sa templo adlaw-adlaw kag didto man kamo, wala ninyo ako
pagdakpa. Pero amo na ini ang inyo tion nga ginagamhan sang kadudulman."

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mc. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

[54] Gindakop nila si Jesus kag gindala sa balay sang pangulo nga pari. Si Pedro nagsunod man, pero
malayo ang iya antad. [55] Didto sa tunga sang lagwerta nagadabok sang kalayo ang mga tawo kag
nagapungko sa malapit agod magpainit-init. Nagpalapit man si Pedro didto sa ila kag nagpungko. [56] May isa
ka suluguon nga babayi nga nakakita kay Pedro nga nagapungko malapit sa kalayo. Ginhimutaran niya si
Pedro, kag nagsiling dayon, "Ini nga tawo kaupod man sadtong tawo." [57] Pero nagpanginwala si Pedro.
Siling niya, "Inday, wala gani ako makakilala sa iya." [58] Dugay-dugay may nakakita naman sa iya nga
lalaki nga nagsiling, "Ikaw isa man sang iya mga kaupod." Pero nagsabat si Pedro, "Indi ako iya kaupod."
[59] Pagkaligad sang mga isa ka oras may nagsiling naman, "Matuod gid nga ining tawo kaupod niya kay siya
taga-Galilea man." [60] Pero nagsabat si Pedro, "Wala ako makahibalo sang imo ginapanghambal." Sang
nagahambal pa si Pedro, nagpamalo ang manok. [61] Nagbalikid ang Ginoo kag gintulok niya si Pedro. Dayon
nadumduman ni Pedro ang ginhambal sang Ginoo nga sa wala pa makapamalo ang manok, ipanginwala
niya siya sing tatlo ka beses. [62] Gani nagguwa si Pedro kag naghilibion gid.

Ginyaguta kag Ginbunal si Jesus
(Mt. 26:67-68; Mc. 14:65)

[63] Ginyaguta kag ginbunal si Jesus sang mga tawo nga nagaguwardya sa iya. [64] Ginbuta-butahan nila
siya, kag ginsilingan, "Pakta abi kon sin-o ang nagbunal sa imo?" [65] Kag madamo pa gid ang ila
ginpanghambal nga malain batok sa iya.

Gindala si Jesus sa Korte sang mga Judio
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

[66] Pagkaaga, nagtilipon ang mga manugdumala sang mga Judio. Ang iban sa ila manugdumala nga mga
pari, kag ang iban mga manunudlo sang Kasuguan. Gindala nila si Jesus sa ila Korte. [67] Nagsiling sila kay
Jesus, "Sugiri kami kon ikaw bala ang Cristo." Nagsabat siya, "Bisan sugiran ko kamo indi man gihapon
kamo magpati. [68] Kag kon may pamangkot ako sa inyo indi man kamo magsabat. [69] Pero halin karon, ako
nga Anak sang Tawo magapungko na sa tuo sang makagagahom nga Dios." [70] Nagsiling sila tanan, "Kon
amo, ikaw gali ang Anak sang Dios." Nagsabat si Jesus, "Ti kamo mismo ang nagasiling." [71] Gani nagsiling

sila, “Ti ano pa gid nga mga ebidensya ang aton kinahanglan? Kita na mismo ang nakabati sang iya ginhambal.”

Chapter 23

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mt. 27:1-2; 11:14; Mc. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Pagkatapos sadto, nagtindog sila tanan kag gindala nila si Jesus kay Pilato. 2 Dayon gin-akusar nila si
Jesus kay Pilato. Siling nila, “Ini nga tawo nadakpan namon nga nagapatalang sang amon kasimanwa nga
mga Judio, kay ginasilingan niya sila nga indi magbayad sing buhis sa Emperador, kag nagasiling pa gid
siya nga siya amo ang Cristo. Ang buot niya silingon nga siya isa ka hari.” 3 Gani ginpamangkot siya ni
Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?” Nagsabat si Jesus sa iya, “Ginasiling mo.” 4 Dayon nagsiling
si Pilato sa manugdumala nga mga pari kag sa mga tawo, “Wala ako sang nakita nga sala sa sini nga tawo
agod silutan siya.” 5 Pero nagpamilit gid sila nga nagasiling, “Nagadala siya sang gamo sa mga tawo sa
bug-os nga Judea paagi sa iya mga pagpanudlo, halin sa probinsya sang Galilea hasta diri sa siyudad sang
Jerusalem.”

Gindala si Jesus kay Herodes

6 Pagkabati sadto ni Pilato, nagpamangkot siya kon taga-Galilea bala si Jesus. 7 Sang pagkahibalo niya
nga si Jesus halin sa lugar nga sakop sang ginadumalahan ni Herodes, ginpadala niya si Jesus sa iya, kay sa
sadto nga tion ato man si Herodes sa Jerusalem.

8 Pagkakita ni Herodes kay Jesus nalipay gid siya, kay dugay na ang iya handom nga makita si Jesus
tungod kay madamo na ang iya nabatian parte sa iya, kag gusto man niya nga maghimo siya sang milagro
agod makita niya. 9 Madamo ang mga pamangkot ni Herodes kay Jesus, pero wala gid siya magsabat.
10 Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan nagatindog didto kag kon
ano-ano pa ang ila mga akusasyon kay Jesus. 11 Gintamay kag ginyaguta siya ni Herodes kag sang iya mga
guwardya. *Kag dugang pa gid nga pagyaguta,* ginpasuksukan nila siya sang matahom gid nga bayo, nga
daw isa ka dungganon nga tawo, kag ginpabalik didto kay Pilato. 12 Sa sadto nga adlaw nag-amigohay si
Pilato kag si Herodes, kay sadto anay nagakontrahanay sila.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mt. 27:15-26; Mc. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Ginpatawag ni Pilato ang manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala sang banwa, kag ang
mga tawo. 14 Dayon nagsiling siya sa ila, “Gindala ninyo diri sa akon ining tawo nga ginasiling ninyo nga
nagapatalang sa mga tawo. Pero sa akon pag-usisa sa iya sa atubangan mismo ninyo, wala gid ako sing may
nakita nga sala sa iya nga pareho sang inyo ginasugid. 15 Bisan si Herodes gani wala man sing may nakita
nga sala sa sining tawo. Amo gani nga ginpabalik niya siya diri. Wala gid sing may nahimo ini nga tawo
nga takos sang kamatayon. 16 Gani ipahanot ko lang siya kag buy-an.” 17 [Sa tagsa ka Piesta sang Paglabay
sang Anghel kinahanglan ni Pilato nga maghilway sang isa ka priso.] 18 Pero nagsinggit ang mga tawo,
“Patya ang tawo nga ina kag buy-i sa amon si Barrabas!” 19 (Napriso si Barrabas tungod nga kaupod siya
nga nagrebelde sa Jerusalem kag nakapatay pa siya.) 20 Gusto kuntani ni Pilato nga buy-an si Jesus, gani
ginhambalan pa gid niya ang mga tawo. 21 Pero sige ang singgit sang mga tawo, “Ilansang siya sa krus!
Ilansang siya sa krus!” 22 Naghambal pa gid sa ila si Pilato sa ikatlo, “Ngaa, ano gid bala nga sala ang
nahimo niya? Wala ako sing may nakita nga sala sa iya nga takos sang kamatayon. Ipahanot ko siya kag
buy-an dayon.” 23 Pero sige pa gid ang ila sininggit nga ilansang siya sa krus. Kag sang ulihi ginpamatian
gid man sila. 24 Ginpasundan ni Pilato ang gusto sang mga tawo nga ilansang si Jesus sa krus. 25 Ginbuy-an
niya ang tawo nga napriso tungod sang iya pagrebelde sa gobyerno kag pagpamatay, kay amo yadto ang
ginpangayo sang mga tawo. Pero si Jesus iya, gintugyan niya sa ila agod mahimo nila ang ila gusto sa iya.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

[26] Sang ginadala nila si Jesus sa lugar nga pagalansangan sa iya, may nasugata sila nga tawo nga si
Simon nga taga-Cirene. Nagapasulod siya sa siyudad halin sa uma. Ginhawiran nila siya, kag ginpapas-an
nila sang krus, kag ginpasunod kay Jesus.

[27] Madamo nga mga tawo ang nagsunod kay Jesus. May mga babayi didto nga nagahilibion kag
nagapanalambiton tungod nga naluoy gid sila kay Jesus. [28] Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsilingan,
"Kamo nga mga babayi nga taga-Jerusalem, indi kamo maghibi tungod sa akon. Hibii ninyo ang inyo
kaugalingon kag ang inyo mga anak. [29] Tungod nga magaabot ang mga inadlaw nga magasiling ang mga
tawo, 'Bulahan ang mga babayi nga baw-as kag wala sang may ginapatiti.' [30] Sa sina nga tion magasiling
ang mga tawo sa mga bukid, 'Tiphagi kami!' Kag sa mga bakulod, 'Tabuni kami!' [31] Kay kon ginahimo
nila ini sa akon nga wala gani sing sala, ti ano pa gid ayhan kalain ang ila himuon sa tawo nga may sala?"

[32] Luwas kay Jesus may duha pa ka tawo nga mga kriminal nga ila gindala agod pagapatyon.
[33] Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag "Bagol," ginlansang nila si Jesus sa krus upod ang duha ka kriminal.
Ang isa ginbutang nila sa tuo ni Jesus kag ang isa sa wala. [34] [Nagsiling si Jesus, "Amay, patawara sila kay
wala sila makahibalo sang ila ginahimo."] Kag naggabot-gabot ang mga soldado agod partidahon ang mga
bayo ni Jesus. [35] Nagatilindog didto ang mga tawo nga nagatulok. Ginyaguta siya sang mga manugdumala
sang banwa. Siling nila, "Ginluwas niya ang iban, luwason man niya ang iya kaugalingon kon siya amo ang
Cristo nga pinili sang Dios." [36] Nagyaguta man sa iya ang mga soldado samtang nagapalapit sila agod
paimnon siya sang maaslom nga bino. [37] Siling nila, "Kon ikaw ang Hari sang mga Judio, luwasa ang imo
kaugalingon!" [38] Kag may ginbutang sila nga karatula didto sa iya uluhan nga nagasiling, "Amo ini ang
Hari sang mga Judio."

[39] Ang isa sa mga kriminal nga nalansang sa krus nagpasipala man kay Jesus. Siling niya, "Indi bala
nga ikaw ang Cristo? Luwasa ang imo kaugalingon kag kami man!" [40] Pero ginsaway siya sang isa ka
kriminal. Siling niya, "Wala ka bala nahadlok sa Dios? Pareho man lang kita nga ginasilutan. [41] Kita nga
duha dapat gid nga silutan tungod sang aton mga sala. Pero ini nga tawo wala gid sing sala." [42] Dayon
nagsiling siya kay Jesus, "Jesus, dumduma man ako kon maghari ka na!" [43] Nagsiling si Jesus sa iya,
"Matuod ining ginasiling ko sa imo nga karon nga adlaw mangin kaupod ko ikaw sa Paraiso."

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

[44-45] Sang mga alas dose na sang udto, wala na nagsilak ang adlaw kag nagdulom ang bug-os nga
kalibutan sa sulod sang tatlo ka oras. Napihak ang kurtina sang templo halin sa ibabaw paidalom. [46] Dayon
nagsinggit si Jesus, "Amay, ginatugyan ko sa imo ang akon espiritu!" Sang makahambal siya sadto nabugto
ang iya ginhawa. [47] Pagkakita sang kapitan sang natabo, nagdayaw siya sa Dios. Siling niya, "Matuod gid
nga wala sang sala ini nga tawo!" [48] Ang mga tawo nga nagtilipon sa pagtan-aw sang nagakalatabo
nagpalauli nga nagapamukpok sang ila dughan tungod sang dako nga kasubo. [49] Ang mga nakakilala kay
Jesus kag ang mga babayi nga nag-upod sa iya halin pa sa Galilea nagtindog sa malayo kag nakita man nila
ang nagkalatabo.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

[50-51] May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jose nga taga-Arimatea nga sakop sang Judea. Miyembro
siya sang Korte sang mga Judio, pero wala siya nagsugot sa ila plano sa pagpatay kay Jesus. Maayo kag
matarong siya nga tawo, kag nagahulat siya sang paghari sang Dios. [52] Nagkadto siya kay Pilato kag
ginpangayo niya ang bangkay ni Jesus. [53] Dayon ginkuha niya ang bangkay ni Jesus sa krus kag ginputos

sang tela nga puti. Ginsulod niya siya sa lulubngan nga gin-guhab sa banglid nga wala pa gid malubngi.
[54] Biyernes sadto kag adlaw sang pagpreparar para sa Adlaw nga Inugpahuway.

[55] Ang mga babayi nga nag-upod kay Jesus halin sa Galilea nagsunod man kay Jose kag nakita nila ang
ginlubngan kag kon paano ang pagbutang sang bangkay ni Jesus. [56] Dayon nagpauli sila kag nagpreparar
sing mga pahamot nga inughaplas sa bangkay ni Jesus.

Pero sa Adlaw nga Inugpahuway, nagpahuway sila suno sa Kasuguan.

Chapter 24

Ang Pagkabanhaw
(Mt. 28:1-10; Mc. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

[1] Aga pa gid sang nahauna nga adlaw sang semana, nagkadto ang mga babayi sa lulubngan nga dala
ang ginpreparar nila nga pahamot. [2] Pag-abot nila didto, nakita nila nga ang bato nga gintakop sa lulubngan
napaligid na. [3] Nagsulod sila, pero wala nila makita ang bangkay ni Ginoong Jesus. [4] Sang nagapalibog sila
kon ano ang natabo, hinali lang nga may nagtindog nga duha ka lalaki sa atubangan nila. Ang ila mga bayo
masyado ka silaw. [5] Hinadlukan gid ang mga babayi, gani nagduko na lang sila. Pero nagsiling ang duha ka
lalaki, "Ngaa ginapangita ninyo ang buhi diri sa mga patay? Wala siya diri. Nabanhaw na siya! [6] Indi bala
nagsiling siya sa inyo sang didto pa siya sa Galilea, [7] nga siya nga Anak sang Tawo kinahanglan itugyan sa
mga makasasala kag ilansang sa krus, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw siya?" [8] Kag nadumduman sang
mga babayi ang ginhambal ni Jesus. [9] Gani nagpauli sila kag ginsugiran nila ang onse ka apostoles kag ang
iban pa nga mga sumulunod. [10] Ang mga babayi nga nagsugid sa mga apostoles amo sila ni Maria nga
taga-Magdala, si Juana, si Maria nga iloy ni Santiago, kag ang iban pa gid nga mga babayi. [11] Pero wala
nagpati ang mga apostoles, kay ang hunahuna nila nga himo-himo lang ini sang mga babayi. [12] Pero
nagdalagan si Pedro pakadto sa lulubngan. Pag-abot niya didto nagduko siya kag naglingling sa sulod, kag
nakita niya nga ang mga panapton nga ginputos kay Jesus amo na lang ang nabilin. Gani nagpauli siya nga
natingala kon ano gid ang natabo.

Sa Dalan Pa-Emaus
(Mc. 16:12-13)

[13] Sa sadto gid nga adlaw, may duha ka sumulunod ni Jesus nga nagalakat pakadto sa Emaus, nga mga
onse ka kilometro halin sa Jerusalem. [14] Nagasugilanon sila parte sa mga nagkalatabo sa Jerusalem. [15] Sang
nagasugilanon sila kag nagabaisay parte sadto nga mga butang, nagpalapit si Jesus kag nag-upod sa ila.
[16] Wala sila makakilala sa iya tungod kay ginlipod ini sa ila mga panulok. [17] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ano
ang inyo ginahambalan samtang nagalakat kamo?" Nagpundo ang duha kag ang ila dagway nagapakita nga
nagapangasubo sila. [18] Ang isa sa ila nga ang iya ngalan si Cleopas nagsabat, "Ikaw lang siguro ang
taga-Jerusalem nga wala kahibalo kon ano ang mga nagkalatabo didto sa sining mga inadlaw."
[19] Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Ngaa, ano bala ang natabo?" Nagsabat sila, "Parte bala kay Jesus nga
taga-Nazaret. Makagagahom siya nga propeta sa panulok sang Dios kag sang mga tawo paagi sa iya mga
pagpanudlo kag gamhanan nga mga hinimuan. [20] Gin-akusar siya sang aton manugdumala nga mga pari kag
sang iban pa gid naton nga mga manugdumala agod sentensyahan sang kamatayon. Kag ginlansang siya sa
krus. [21] Naglaom kami nga siya amo na ang amon ginahulat nga magabawi sang aton nasyon nga Israel sa
kamot sang mga taga-Roma. Ugaling ikatlo na ini karon nga adlaw halin sang ginpatay siya. [22-23] Pero ang
katingalahan pa gid, ginsugiran kami sang amon mga kaupdanan nga mga babayi nga sa ila pagkadto didto
sa lulubngan ni Jesus, timprano pa gid kaina sang aga, wala nila makita ang iya bangkay. Ginsugid man
nila nga may nakita sila nga mga anghel nga nagsiling sa ila nga buhi si Jesus. [24] Pagkatapos, ang iban sang
amon mga kaupod nagkadto man sa lulubngan, kag ang ginsugid sang mga babayi amo man ang ila nakita.
Wala gid nila makita si Jesus didto."

[25] Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkabalingag gid sang inyo mga panghunahuna! Ngaa bala
wala ninyo pagpatihi dayon ang tanan nga ginhambal sang mga propeta? [26] Indi bala nga kinahanglan nga
mag-antos anay ang Cristo sang mga butang nga ini sa wala pa siya mapadunggan sang Dios?” [27] Kag
ginpaathag sa ila ni Jesus ang tanan nga ginasiling sang Kasulatan parte sa iya, halin sa mga ginsulat ni
Moises hasta sa mga ginsulat sang mga propeta.

[28] Pag-abot nila sa baryo nga ila kaladtuan, ginpakita ni Jesus nga daw magapadayon siya sa iya
paglakat. [29] Pero ginpilit gid nila nga hawiran siya. Siling nila, “Diri ka lang anay sa amon kay nagahinunod
na ang adlaw. Dugay-dugay gab-i na.” Gani nag-upod siya sa ila. [30] Sang nagapungko na sila para magkaon,
nagkuha si Jesus sang tinapay kag nagpasalamat sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya kag ginhatag sa ila.
[31] Kag ginpasanag na ang ila mga mata kag nakilala nila nga si Ginoong Jesus gali yadto, pero hinali lang
nga nadula siya sa ila panulok. [32] Nagsiling sila, “Amo gali nga kanami gid sang aton balatyagon sang
ginsaysayan niya kita sang Kasulatan samtang nagalakat kita sa dalan.”

[33] Dayon nagbalik sila sa Jerusalem kag naabtan nila ang onse ka apostoles kag ang iban pa gid nga
mga sumulunod nga nagatilipon [34] kag nagasiling, “Matuod gid man nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakita
siya kay Simon.” [35] Kag nagsugid man ang duha kon ano ang natabo sa ila didto sa dalan pa-Emaus kag kon
paano nila nakilala si Jesus sang nagapamihak-pihak siya sang tinapay.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Binuhatan 1:6-8)

[36] Sang nagapanugiron pa sila, hinali lang nga nagtindog si Jesus didto sa tunga nila kag nagsiling,
“Ang paghidaet yara sa inyo.” [37] Kinulbaan kag hinadlukan gid sila kay abi nila kalag ang ila nakita. [38] Pero
nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa bala natublag gid kamo? Kag ngaa bala nagapangduhaduha kamo nga ako
ini? [39] Tan-awa bala ninyo ang *agi sang mga lansang sa* akon mga kamot kag mga tiil. Hikapa ninyo ako.
Indi ako kalag. Ang kalag wala sing lawas pero ako iya may lawas kag makita gid ninyo.” [40] [Pagkatapos
niya hambal sini ginpakita niya sa ila ang iya mga kamot kag mga tiil.] [41] Sa ila dako nga kalipay kag
katingala daw indi sila makapati sang ila nakita. Kag nagpamangkot si Jesus sa ila, “May pagkaon bala
kamo diri?” [42] Ginhatagan nila siya sang isa ka gulot nga sinugba nga isda. [43] Ginkuha niya kag ginkaon
samtang nagatulok sila.

[44] Pagkatapos nagsiling siya sa ila, “Amo ini ang akon ginsiling sa inyo sang nagaupdanay pa kita, nga
ang tanan nga nasulat parte sa akon sa Kasulatan ni Moises, sa mga ginsulat sang mga propeta, kag sa mga
salmo kinahanglan gid nga matuman.” [45] Dayon ginbuksan ni Jesus ang ila mga hunahuna agod
maintiendihan nila ang Kasulatan. [46] Siling niya sa ila, “Nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo
kinahanglan gid nga mag-antos kag mapatay, pero mabanhaw siya sa ikatlo nga adlaw. [47] Kag kinahanglan
nga isugid sa bug-os nga kalibutan halin sa Jerusalem nga tungod sa iya patawaron sang Dios ang mga
tawo nga nagahinulsol sang ila mga sala. [48] Kamo ang mga saksi sa sini nga mga butang. [49] Ipadala ko sa
inyo ang *Espiritu Santo nga* ginpromisa sang akon Amay. Pero indi kamo anay maghalin diri sa Jerusalem
samtang wala pa ninyo mabaton ang gahom nga halin sa langit.”

Gindala si Jesus pa-Langit

(Mc. 16:19-20; Binuhatan 1:9-11)

[50] Dayon gindala sila ni Jesus sa Betania. Pag-abot nila didto ginbayaw niya ang iya mga kamot kag
ginbendisyunan sila. [51] Samtang nagabendisyon siya sa ila amat-amat siya nga nagbulag sa ila kag gindala
pa-langit. [52] Ginsimba nila siya kag nagbalik sila sa Jerusalem nga may dako nga kalipay. [53] Kag permi sila
didto sa templo nga nagadayaw sa Dios.

Ang Maayong Balita Parti kay Jesu Cristo suno kay

JUAN

Chapter 1

Ang Pulong nga Naghatag sang Kabuhi

1 Sang una pa nga daan,[a] yara na ang ginatawag nga Pulong. Ang Pulong kaupod na sang Dios, kag ang
Pulong amo mismo ang Dios. 2 Halin pa gid sang una ang Pulong kaupod na sang Dios. 3 Paagi sa iya,
ginhimo ang tanan nga butang, kag wala gid sing may nahimo nga indi paagi sa iya. 4 Ang Pulong amo ang
ginahalinan sang kabuhi. Kag ini nga kabuhi pareho sa suga tungod kay amo ini ang nagapasanag sa
hunahuna sang mga tawo. 5 Ini nga suga nagapasanag sa kadulom[b], kag ang iya kasanag wala nadaug sang
kadulom.

6 Karon may tawo nga ginpadala sang Dios. Ang iya ngalan si Juan. 7 Ginpadala siya sang Dios sa
pagsugid kon sin-o ang suga, agod paagi sa iya *pagsugid* magatuo ang tanan nga mga tawo. 8 Indi si Juan
ang suga, kundi nag-abot siya sa pagsugid kon sin-o ang suga. 9 Si Jesu-Cristo amo ang matuod nga suga
nga nag-abot diri sa kalibutan kag nagapasanag sa hunahuna sang tanan nga mga tawo. 10 Nag-abot siya diri
sa kalibutan. Kag bisan ginhimo ang kalibutan paagi sa iya, ang *mga tawo sang* kalibutan wala nagkilala sa
iya. 11 Nagkadto siya sa iya mismo mga kasimanwa, pero ang kalabanan sa ila wala magbaton sa iya. 12 Pero
ang bisan sin-o nga nagbaton kag nagtuo sa iya ginhatagan niya sing kinamatarong[c]* nga mangin anak sang
Dios. 13 Nangin anak sila sang Dios indi paagi sa lawasnon nga pagkatawo ukon sa pagbuot sang tawo,
kundi paagi sa pagbuot sang Dios.

14 Ang ginatawag nga Pulong nagpakatawo kag nagpakig-upod diri sa aton. Nakita namon ang iya
kadungganan bilang bugtong nga Anak sang Amay. Maluluy-on gid siya kag puro kamatuoran ang iya
ginasugid.

15 Nagpamatuod si Juan parte sa iya. Nagsiling siya, "Siya amo ang akon ginasiling nga magaabot nga
ulihi sa akon. Pero labaw pa siya sang sa akon, kay sa wala pa ako natawo, yara na siya nga daan."

16 Tungod sa dako nga kaluoy ni Cristo ang iya mga pagpakamaayo sa aton tanan nagasinunod-sunod
lang. 17 Ang Kasuguan ginhatag sang Dios sa aton paagi kay Moises, pero ang kaluoy kag ang kamatuoran
nag-abot sa aton paagi kay Jesu-Cristo. 18 Wala gid sing bisan sin-o nga tawo nga nakakita sa Dios *nga
Amay*. Pero ginpakilala siya sa aton sang bugtong nga Anak nga Dios nga kaupod permi sang Amay.[d]

Ang Mensahi ni Juan nga Manugbautiso

19 Nagsugo ang mga manugdumala sang mga Judio sa Jerusalem sa mga pari kag sa mga kabulig sang
mga pari sa templo[e] nga kadtuan nila si Juan kag pamangkuton kon sin-o gid siya. 20 Ginprangka sila ni
Juan, "Indi ako ang Cristo *nga inyo ginahulat*." 21 Nagpamangot sila, "Kon indi ikaw ang Cristo, sin-o? Si
Elias *nga propeta*?" Nagsabat si Juan, "Indi ako si Elias." Gani nagsiling sila liwat, "Siguro ikaw ang
ginasiling nga Propeta *nga magaabot*?" Pero nagsabat naman si Juan nga indi siya ang Propeta nga ila

---

[a] Sang una pa nga daan: *ukon*, Sang wala pa matuga ang kalibutan
[b] kadulom: *buot silingon*, kalibutan nga nadulman tungod sang sala
[c] kinamatarong *ukon* katungod
[d] nga kaupod permi sang Amay, *ukon* nga ginahigugma sang Amay; *sa literal*, nga yara sa dughan sang Amay.
[e] mga kabulig sang mga pari sa templo: *nga amo ang mga Levita, nga mga kaliwat ni Levi*.

ginasiling. [22] Gani nagsiling sila, "Ti sugiri kami kon sin-o gid ikaw agod may isugid man kami sa mga
nagsugo sa amon. Ano ang masiling mo parte sa imo kaugalingon?" [23] Nagsabat si Juan, "Ako ang tawo
nga gintagna ni Isaias nga propeta. Indi bala nagsiling siya,

'May magawali sing mabaskog sa kamingawan. *Magasiling siya sa mga tawo,*

Tadlunga ang alagyon nga pagaagihan sang Ginoo!' "

[24] Ang mga nagsugo gali sa mga tawo nga ato nga nagkadto kay Juan amo ang mga Pariseo.
[25] Ginpamangkot nila liwat si Juan. "Ngaa nga nagapangbautiso ka sang mga tawo kon indi ikaw ang
Cristo, ukon si Elias, ukon ang Propeta *nga amon ginahulat nga mag-abot*" [26] Nagsabat si Juan, "Ako
nagapangbautiso sa tubig, pero may yara sa inyo karon nga wala ninyo makilala. [27] Matuod nga ulihi siya sa
akon nag-abot, pero indi gani ako takos nga mangin iya suluguon."[a]

[28] Natabo ini sa Betania, sa tabok sang Suba sang Jordan, sa diin nagapangbautiso si Juan.

Ang Karnero sang Dios

[29] Sang madason nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga nagapalapit sa iya. Nagsiling dayon si Juan *sa*
mga tawo. "Ari na ang Karnero sang Dios nga *inughalad agod* magkuha sang sala sang *mga tawo sa*
kalibutan. [30] Siya amo ang akon ginasiling nga magaabot nga ulihi sa akon, pero mas labaw pa siya sang sa
akon, kay sa wala pa ako natawo, yara na siya nga daan. [31] Sang una bisan gani ako wala makakilala kon
sin-o gid siya. Pero nagkadto ako diri nga nagapangbautiso sa tubig agod ipakilala siya sa mga taga-Israel.
[32] Nagapamatuod ako nga nakita ko ang Espiritu Santo nga nagkunsad sa iya halin sa langit nga pareho sang
pating kag nagpabilin sa iya. [33] Sang una bisan gani ako wala makakilala kon sin-o gid siya, pero ang Dios
nga nagsugo sa akon nga magbautiso sa tubig amo ang nagsiling nga daan sa akon nga kon makita ko na
gani ang Espiritu Santo nga magkunsad kag magpabilin sa isa ka tawo, ina nga tawo amo ang magabautiso
sa Espirito Santo. [34] Kag ina nakita ko gid. Gani napamatud-an ko gid nga siya amo ang Anak sang Dios."

Ang Nauna nga mga Sumulunod ni Jesus

[35] Sang madason nga adlaw, didto naman si Juan kaupod ang duha ka tawo nga iya sumulunod.
[36] Pagkakita niya kay Jesus nga nagalabay, nagsiling siya, "Yari na ang Karnero sang Dios[b]* *nga inughalad*
para sa aton mga sala." [37] Pagkabati sadto sang duha niya ka sumulunod, nagsunod sila dayon kay Jesus.
[38] Pagbalikid ni Jesus, nakita niya sila nga nagasunod. Gani nagpamangkot siya, "Ano bala ang inyo
kinahanglan?" Nagsabat sila, "Rabbi, sa diin bala ikaw nagaestar?" (Ang buot silingon sang Rabbi
"Manunudlo.") [39] Nagsiling siya, "Dali, upod kamo sa akon agod makita ninyo." Gani nag-upod sila kag
nakita nila ang iya ginaestaran. Mga alas kuwatro na sadto sang hapon, gani didto na lang sila nagpabilin
hasta mag-aga. [40] Ang isa sa duha nga nakabati sa ginsiling ni Juan kag nagsunod kay Jesus amo si Andres
nga utod ni Simon Pedro. [41] *Pagkaaga,* ginpangita niya dayon ang iya utod nga si Simon kag ginsugiran
niya nga nakita nila ang Mesias. (Ang buot silingon sang Mesias "Cristo.") [42] Dayon gindala niya si Simon
kay Jesus. Pag-abot nila kay Jesus, gintulok ni Jesus si Simon kag nagsiling, "Ikaw si Simon nga anak ni
Juan. Pero halin karon tawgon ka na nga Cefas." (Ang Cefas pareho man sa ngalan nga Pedro *nga ang buot*
silingon "bato.")

---

[a] indi gani ako takos nga mangin iya suluguon: *sa literal*, indi gani ako takos sa paghubad sang iya sandalyas.
[b] Karnero sang Dios: *ang buot silingon nga si Jesus pareho sang karnero nga ihalad para sa kapatawaran sang sala sang mga tawo.*

Gintawag ni Jesus si Felipe kag si Natanael

43 Sang madason nga adlaw, nagdesisyon si Jesus nga magkadto sa probinsya sang Galilea. *Pag-abot*
niya didto, nakita niya si Felipe kag ginsilingan, "Dali, sunod sa akon!" 44 (Si Felipe nga ini taga-Betsaida[a].
Taga-didto man si Andres kag si Pedro.) 45 Dayon ginpangita ni Felipe si Natanael. Kag *sang nakita na*
niya, nagsiling siya sa iya, "Nakita na namon ang tawo nga ginmitlang ni Moises sa iya ginpangsulat sa
libro sang Kasugoan. Kag *ginmitlang man siya* sang mga propeta *sa ila ginpangsulat*. Siya gali amo si
Jesus nga taga-Nazareth nga anak ni Jose. 46 Nagsiling si Natanael, "May yara bala nga maayo halin sa
Nazareth?" Nagsabat si Felipe, "Dali, upod bala agod makita mo."

47 Pagkakita ni Jesus kay Natanael nga nagapalapit sa iya, nagsiling siya, "Ari ang matuod nga
Israelinhon nga wala gid nagadaya. 48 Nagsiling dayon si Natanael sa iya, "Ngaa kilala mo ako?" Nagsabat
si Jesus, "Sa wala ka pa gintawag ni Felipe, nakita ko na ikaw didto sa idalom sang kahoy nga higera."
49 Gani nagsiling si Natanael, "Manunudlo," matuod gid nga ikaw ang Anak sang Dios! Ikaw ang hari sang
Israel. 50 Nagsiling dayon si Jesus sa iya, "Nagatuo bala ikaw sa akon tungod kay nagsiling ako sa imo nga
nakita ko ikaw didto sa idalom sang kahoy nga higera? Mas sobra pa dira ang imo makita sa pila ka adlaw."
51 Kag nagsiling pa gid si Jesus sa iya, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga magaabot ang adlaw nga
makita ninyo ang langit nga nagaabri kag makita man ninyo ang mga anghel sang Dios nga
nagasaka-panaog pakadto sa akon nga Anak sang Tawo.

Chapter 2

Ang Kasal sa Cana

1 Pagkaligad sang duha ka adlaw, may kasal sa banwa sang Cana sa *probinsya sang* Galilea. Didto ang
iloy ni Jesus. 2 Gin-imbitar man si Jesus kag ang iya mga sumulunod. 3 Kag natabuan nga naubos ang bino
didto sa punsyon. Gani nagsiling ang iloy ni Jesus sa iya, "Naubusan sila sing bino." 4 Nagsabat si Jesus,
"Indi kinahanglan nga singganan mo pa ako kon ano ang akon dapat himuon[b]. Wala pa mag-abot ang akon
tion." 5 Nagsiling dayon ang iloy ni Jesus sa mga suluguon, "Himua lang ninyo ang bisan ano nga isugo
niya."

6 May mga pagsulundan ang mga Judio sa pagpanghinaw antes magkaon. Gani may anum didto ka
tadyaw nga ang kada tadyaw sarang masudlan sang mga 20 ukon 30 ka galon nga tubig. 7 Nagsiling si Jesus
sa mga suluguon, "Pun-a ninyo sing tubig ang mga tadyaw." Gani ginpuno nila ini. 8 Pagkatapos, nagsiling
si Jesus sa ila, "Sige, magsandok kamo kag dal-a sa nagadumala sang punsyon." Gani nagsandok sila kag
gindala didto sa nagadumala, 9 kag gindimdiman dayon sang nagadumala ang tubig nga nahimo nga bino.
Wala siya nakahibalo kon diin naghalin ang bino. (Pero nakahibalo ang mga suluguon nga nagsandok sang
tubig.) Gani gintawag niya ang nobyo 10 kag ginsilingan, "Kalabanan sa mga tawo nagasirbe sang maayo
nga klase nga bino sa umpisa kag kon damo na gani ang nainom sang mga bisita, amo na ang ila paghatag
sang ordinaryo nga bino. Pero ikaw iya lain, kay karon mo lang ginpaguwa ang pinakamanamit nga bino.

11 Ang natabo nga ini sa Cana sa *probinsya sang* Galilea amo ang una nga milagro nga ginhimo ni
Jesus. *Sa iya ginhimo nga ini* ginpakita niya ang iya gahom, kag nagtuo sa iya ang iya mga sumulunod.

12 Pagkatapos sang kasal, nagpa-Capernaum si Jesus kaupod sang iya iloy, mga utod nga lalaki, kag
mga sumulunod, kag nagtenir sila didto sing pila ka adlaw.

---

[a] Betsaida: *isa ka lugar sa probensya sang Galilea*
[b] *Sa Griego nga teksto makita ang "Babayi, indi kinahanglan...."*

Nagsulod si Jesus sa Templo

13 Malapit na ang piesta sang mga Judio nga ginatawag nga Piesta sang Paglabay sang Angel. Gani
nagpa-Jerusalem si Jesus. 14 Kag *didto* may nakita siya nga mga tawo sa templo nga nagabaligya sang mga
inughalad nga mga baka, mga karnero kag mga pating. May mga tawo man didto nga nagapangbaylo sing
kuwarta sa ila mga lamisa. 15 kGani naghimo siya sing halanot nga lubid. Pagkatapos, ginpanabog niya ang
mga karnero kag mga baka paguwa sa templo. Ginpangwas-ag man niya ang mga kuwarta sang mga
manugbaylo sing kuwarta kag ginpamaliskad ang ila mga lamisa. 16 Nagsiling siya sa mga nagabaligya sang
pating, "Kuhaa ninyo ini diri! Indi ninyo paghimua nga balaligyaan ang balay sang akon Amay!" 17 Sa
sining iya ginhimo, nadumduman sang iya mga sumulunod ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling,
"Tungod sa akon pagpakamahal sang imo balay mapatay ako."

18 Tungod sang iya ginhimo, nagpamangkot ang mga manugdumala sang mga Judio sa iya, "Ano nga
milagro ang imo mahimo nga ipakita sa amon nga ikaw may awtoridad sa paghimo sini?" 19 Nagsabat si
Jesus, "Gub-a ninyo ang templo nga ini kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon ko ini liwat."
20 Nagsiling sila, "Ang templo nga ini ginpatindog sa sulod sang 46 ka tuig kag patindugon mo lang sa
sulod sang tatlo ka adlaw?" 21 Pero *wala sila nakaintiende, kay* ang ginatumod ni Jesus nga templo amo ang
iya lawas. 22 Gani sang nabanhaw siya, nadumduman sang iya mga sumulunod nga ginhambal niya ini. Kag
nagpati sila *sa gintagna* sang Kasulatan kag ang iya ginsiling parte sa iya pagkabanhaw.

Nahibaluan ni Jesus kon ano ang sa Tagipusoon sang tanan nga mga Tawo

23 Sang didto si Jesus sa Jerusalem, sang tiyempo sang Piesta sang Paglabay sang Angel, madamo ang
nakakita sang mga milagro nga iya ginpanghimo kag madamo sa ila ang nagtuo sa iya. 24 Pero si Jesus wala
nagsalig sa ila pagtuo sa iya kay nahibaluan man niya ang tanan nga tawo. 25 Indi na kinahanglan nga
sugiran pa siya parte sa mga tawo, kay nahibaluan na niya nga daan kon ano gid ang sa sulod sang ila
tagipusuon.

Chapter 3

Si Jesus kag si Nicodemo

1 May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Nicodemo. Ini nga tawo isa sa mga manugdumala sang mga
Judio, kag miembro siya sang grupo nga ginatawag nga Pariseo. 2 Isa sadto ka gab-i nagkadto siya kay
Jesus kag nagsiling sa iya, "Rabbi, nahibaluan namon nga ikaw manunudlo nga ginpadala sang Dios,
tungod kay wala sing may makahimo sang mga milagro nga pareho sang imo ginapanghimo kon ang Dios
wala nagaupod sa iya." 3 Nagsabat si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing tawo nga
masakop sa paghari sang Dios[a] kon indi siya matawo liwat.[b]" 4 Nagpamangkot si Nicodemo, "Ti, paano ang
pagkatawo liwat sang tawo kon tigulang na siya? Indi na siya puwede nga magsulod sa tiyan sang iya iloy
agod magpakatawo liwat." 5 Nagsabat si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing tawo
nga masakop sa paghari sang Dios[c] kon indi siya matawo paagi sa tubig kag sa Espiritu *Santo*. 6 Ang
ginbata paagi sa tawo, tawhanon, pero ang ginbata paagi sa gahom sang Espirito *Santo*, espirituhanon.
7 Gani indi ikaw matingala sa akon ginsiling sa imo nga kinahanglan matawo kamo liwat. 8 Nagahuyop ang
hangin sa bisan diin nga iya gusto. Mabatian ta ang iya huni, pero wala kita makahibalo kon diin ini
nagahalin kag kon diin ini nagapakadto. Pareho man sini sa tawo nga natawo paagi sa Espiritu *Santo*"
9 Gani nagpamangkot si Nicodemo, "Ti paano bala ang pagkahimo sini?" 10 Nagsabat si Jesus, "Bantog ka

---

[a] masakop sa paghari sang Dios: *sa literal,* makasulod sa ginharian sang Dios
[b] matawo liwat: *ukon,* matawo halin sa ibabaw.
[c] *Sa Numeros 21:8-9, ginhimo ni Moises ang man-og nga saway kag ginhigot ini sa kahoy nga malaba kag ginbandira. Ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og magaayo kon magtulok sining man-og nga saway.*

nga manunudlo sa Israel, pero wala ka makahibalo sini? [11] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga ang
mga butang nga amon nahibaluan kag nakita amo ang amon ginasugid. Ugaling indi kamo magpati sa amon
ginasugid. [12] Karon, kon wala gani kamo nagapati sa akon ginasugid sa inyo parte sa mga butang diri sa
kalibutan, mas indi na gid kamo magpati sa akon kon sugiran ko kamo parte sa mga butang didto sa langit.
[13] Kag wala sing bisan sin-o nga nakasaka sa langit kundi *ako lang gid nga* Anak sang Tawo, kay didto man
ako naghalin sa langit."

[14] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Pareho sang ginhimo ni Moises sa iya pagbayaw sang man-og sa
kamingawan, sa amo man nga paagi, ako nga Anak sang Tawo kinahanglan nga pagabayawon man, [a]
[15] agod ang kada isa nga magtuo sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan."

[16] Kay ginahigugma gid sang Dios ang kalibutan sa bagay nga ginhatag niya ang iya bugtong nga
Anak, agod nga ang bisan sin-o nga magtuo sa iya indi mawala[b] kundi hatagan sing kabuhi nga wala sing
katapusan. [17] Kay ang Dios wala nagpadala sang iya Anak diri sa kalibutan agod sentensyahon ang mga
tawo *nga silutan*, kundi ginpadala niya siya sa pagluwas sang mga tawo. [18] Gani ang bisan sin-o nga tawo
nga nagatuo sa iya indi pagsentensyahon *nga silutan*, pero ang bisan sin-o nga wala nagatuo sa iya
nasentensyahon na tungod nga wala siya nagtuo sa bugtong nga Anak sang Dios. [19] Silutan sila tungod kay
nag-abot siya diri sa kalibutan bilang suga[c], pero mas gusto pa sang mga tawo nga magpabilin sa kadulom
sang sa magpalapit sa *iya nga nagahatag sang* kasanag, kay malain ang ila mga ginahimo. [20] Ang tawo nga
malain ang iya ginahimo wala naluyag sa kasanag. Nagalikaw pa gani siya sa kasanag kay basi kon
mahibaluan ang iya ginahimo nga malain. [21] Pero ang tawo nga nagaginawi suno sa kamatuoran nagapalapit
sa kasanag, agod makita nga ang iya maayo nga hinimuan nahimo niya paagi sa bulig sang Dios.

Si Jesus kag si Juan

[22] Pagkatapos sini nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa kaumahan sang Judea. Nagtiner
sila didto nga nagapangbautiso sa mga tawo. [23] Nagapangbautiso man si Juan didto sa Enon, malapit sa
Salim, kay madamo ang tubig didto. Nagkaladto ang mga tawo kay Juan agod magpabautiso. [24] (Wala pa
sadto napriso si Juan.)

[25] Karon ang iban sa mga sumulunod ni Juan kag ang isa ka Judio nagbinais parte sa bautiso. [26] Sang
ulihi nagkadto sila kay Juan kag nagsiling, "Manunudlo, nadumduman mo bala adtong tawo nga upod mo
anay didto sa tabok sang suba sang Jordan, nga imo ginpakilala sa mga tawo? Nagapangbautiso na siya
karon kag halos ang tanan nga mga tawo didto na nagakadto sa iya!" [27] Nagsabat si Juan, "Wala gid sing
sarang mahimo ang tawo kon indi pagbuot sang Dios. [28] Kamo mismo makapamatuod nga nagsiling ako
nga indi ako ang Cristo, kundi ginpadala lang ako *sang Dios* una sa iya *para magbalita nga siya magaabot
na.* [29] *Pareho bala kon may kasal:* ang nobya para gid lang sa nobyo, kag ang amigo sang nobyo nga
nagatambong kag nagahulat nagakalipay kon mabatian niya nga yara na ang nobyo. Pareho man sa akon
karon, nalipay gid ako *nga ang mga tawo nagakadto na kay Jesus*. [30] Kinahanglan magdugang pa gid ang
pagkabantog ni Jesus, kag ako iya dapat na nga kalimtan."

Ang Naghalin sa Langit

[31] Si Cristo halin sa langit, gani labaw siya sa tanan. Taga-diri kita sa kalibutan kag ang mga butang
nga aton ginahambal amo ang diri lang gid sa kalibutan. Pero siya nga halin sa langit labaw sa tanan.
[32] Nagasugid siya parte sa mga butang nga iya nakita kag nabatian sa langit, pero diutay gid lang ang
nagapati sa iya ginasugid. [33] Pero ang mga nagapati sa iya nga ginasugid nagapamatuod nga ang ginasugid
sang Dios matuod. [34] Kay si Cristo nga ginpadala sang Dios diri sa kalibutan nagasugid sa aton kon ano ang

---

[a] mawala *sa English,* perish, be destroyed
[b] bilang suga: buot silingon, agod maghatag sing kasanag sa mga hunahuna sang mga tawo
[c] Sadto anay ang mga Judio kag ang mga Samariahanon wala nagasapakay, labi na gid ang lalaki sa babayi.

ginasugid sang Dios sa iya, tungod kay wala sing limitasyon ang paghatag sang Dios sa iya sang Espiritu
Santo. [35] Ginahigugma sang Amay ang iya Anak kag gintugyan niya sa iya ang tanan. [36] Ang bisan sin-o nga
nagatuo sa Anak *sang Dios* may kabuhi nga wala sing katapusan. Pero ang bisan sin-o nga indi magtuman
sa Anak *sang Dios* indi gid paghatagan sang kabuhi *nga wala sing katapusan*, kundi ang kaakig sang Dios
magapabilin sa iya.

Chapter 4

Si Jesus kag ang Babayi nga Taga-Samaria

[1-3] Karon, nakabati ang mga Pariseo nga mas madamo na ang mga sumulunod ni Jesus sang sa kay
Juan, kag mas madamo na ang iya ginpangbautisohan. (Sa pagkamatuod, indi si Jesus mismo ang
nagapangbautiso, kundi ang iya mga sumulunod.) Pagkahibalo ni Jesus nga nahibaluan na ini sang mga
Pariseo, naghalin siya sa *probinsya sang* Judea kag nagbalik sa Galilea. [4] *Sa ila pagpakadto sa Galilea*
kinahanglan gid nga mag-agi sila sa *probinsya sang* Samaria.

[5] Sang nagaagi na sila sa Samaria, nakaabot sila sa banwa nga ginatawag Sicar, malapit sa duta nga
ginhatag ni Jacob sa iya anak nga si Jose. [6] May bubon didto nga ginhimo ni Jacob. Kag tungod nga udtong
adlaw na kag nakapoy na gid si Jesus sa iya paglakat, nagpungko na lang siya sa higad sang bubon. [7,8] Ang
iya mga sumulunod nagderetso sa banwa agod magbakal sang pagkaon. Karon, *samtang nagapungko siya
didto,* nag-abot ang isa ka babayi nga taga-Samaria agod magsag-ob. Nagsiling si Jesus sa iya, "Abi paimna
man ako." [9] Nagsiling ang babayi sa iya, "Indi bala nga ikaw Judio kag ako Samariahanon, kag babayi pa.[a]
Ngaa mangayo ka sa akon sang tubig?" (Amo ini ang iya ginsiling tungod kay ang mga Judio wala
nagasapak sa mga Samariahanon.) [10] Nagsiling si Jesus sa babayi, "Kon nahibaluan mo lang kon ano ang
ginahatag sang Dios, kag kon sin-o ang nagapangayo sa imo sang tubig, ikaw pa kuntani ang magapangayo
sa akon agod hatagan ko ikaw sang tubig nga nagahatag sang kabuhi." [11] Nagsiling ang babayi sa iya, "Sir,
wala ka sing timba kag madalon ang bubon. Diin bala ikaw makakuha sang tubig nga nagahatag sang
kabuhi? [12] Ang aton katigulangan nga si Jacob amo ang nagkutkot sini nga bubon. Siya kag ang iya mga
anak pati ang iya mga kasapatan nag-inom sa sini nga bubon. Ano, sobra ka pa bala sa aton katigulangan
nga si Jacob?" [13] Nagsabat si Jesus, "Ang bisan sin-o nga nagainom sa sini nga tubig pagauhawon liwat.
[14] Pero ang bisan sin-o nga magainom sang tubig nga akon ihatag indi na gid pag-uhawon. Kay ang tubig
nga akon ihatag sa iya mangin pareho sang buhi nga tuburan dira sa iya nga magahatag sang kabuhi nga
wala sing katapusan." [15] Gani nagsiling ang babayi kay Jesus, "Sir, hatagi man ako sina nga tubig nga imo
ginasiling agod indi na ako pag-uhawon liwat, kag agod indi na kinahanglan nga magbalik-balik pa ako diri
para magsag-ob." [16] Nagsiling si Jesus sa iya, "Ti kadtui ang imo bana kag dal-a diri." [17] Nagsabat ang
babayi, "Wala ako sing bana." Nagsiling si Jesus, "Husto ina. Wala matuod ikaw sing bana, [18] kay sadto ka
pa may lima ka bana, kag ang lalaki nga imo ginapuyo karon indi mo matuod nga bana. Gani matuod ang
ginasiling mo nga ina." [19] Nagsiling ang babayi sa iya, "Sir, siguro propeta ka. [20] Ang amon mga
katigulangan nagsimba sa Dios sa sini nga bukid, pero kamo *nga mga Judio* nagasiling nga ang mga tawo
dapat magsimba sa Dios sa Jerusalem." [21] Nagsiling si Jesus sa babayi, "Pamati bala anay! Magaabot ang
tion nga indi na kamo magsimba sa Amay sa sini nga bukid ukon sa Jerusalem." [22] Kamo *nga mga
Samariahanon,* wala gid kamo makakilala kon sin-o ang inyo ginasimba. Pero kami nga mga Judio
nakakilala kon sin-o ang amon ginasimba, kay paagi sa amon luwason sang Dios ang mga tawo."
[23] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw kag nag-abot na gani, nga ang matuod
nga mga manugsimba magasimba sa Amay paagi sa espiritu kag kamatuoran. Kag amo ini nga klase sang
mga manugsimba ang gusto sang Dios nga magasimba sa iya. [24] Ang Dios espiritu, gani ang nagasimba sa
iya dapat magsimba paagi sa espiritu kag kamatuoran."

---

[a] ang madamo ...alanihon na: *sa literal*, mga uma nga maputi na nga alanihon.

[25] Nagsiling ang babayi, “Nahibaluan ko nga magaabot ang Mesias nga ginatawag man nga Cristo. Kag
kon mag-abot na siya, sugiran niya kita parte sa tanan nga mga butang.” [26] Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako
nga nagapakighambal sa imo karon amo ang ginasiling mo nga magaabot.”

[27] Pagkasiling niya sini nag-abot dayon ang iya mga sumulunod. Natingala gid sila sang nakita nila nga
nagapakighambal siya sa isa ka babayi. Pero wala gid sing bisan sin-o sa ila nga nagpamangkot sa babayi
kon ano ang iya kinahanglan. Wala man sila nagpamangkot kay Jesus kon ngaa nagapakighambal siya sa
babayi.

[28] Dayon ginbilin sang babayi ang iya banga nga salag-uban kag nagbalik sa banwa. *Pag-abot niya*
didto nagsiling dayon siya sa mga tawo, [29] “Dali bala kamo, tan-awa ninyo ang tawo nga nakahibalo sang
tanan ko nga ginpanghimo. Basi kon amo na ini ang Cristo.” [30] Gani nagkadto ang mga tawo didto kay
Jesus.

[31] Samtang wala pa nag-alabot ang mga tawo didto kay Jesus, ginapilit si Jesus sang iya mga
sumulunod nga magkaon na. [32] Pero nagsiling si Jesus sa ila, “May pagkaon ako nga wala ninyo
mahibalui.” [33] Gani nagpinamangkutanay ang iya mga sumulunod kon bala may nagdala sa iya sing
pagkaon. [34] Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Ang akon kalan-on amo ang pagtuman sang kabubut-on sang
nagpadala sa akon kag ang pagtapos sang buluhaton nga iya ginpahimo sa akon. [35] Indi bala nagasiling man
kamo nga apat pa ka bulan bag-o mag-abot ang tig-alani. Pero kon sa akon lang, tig-alani na ini. Tan-awa
bala ninyo ang madamo nga mga tawo nga nagaalabot! Kon sa mga alanihon pa, ina luto na gid, kag
alanihon na[a]. [36] Kamo nga bilang mga manug-ani may pagabatunon kamo nga balos *halin sa Dios.* Kag ang
mga tawo, nga bilang inyo ginaani, pagahatagan *niya* sing kabuhi nga wala sing katapusan. Gani ang mga
nagatanom sang mga pulong sang Dios kag ang mga nagaani sang bunga pareho nga magakalipay.
[37] Matuod gid man ang ginasiling nga ‘lain ang nagatanom kag lain man ang nagaani.’ [38] Ang inyo
halimbawa pareho sa mga manug-ani nga akon ginpadala nga mag-ani sa mga alanihon nga indi kamo ang
nagtanom. Kay iban ang nagtudlo anay sa ila, kag kamo ang nakapulos sang ila pinangabudlayan.

[39] Madamo nga mga Samariahanon sa sadto nga lugar ang nagtuo kay Jesus tungod sa ginsugid sang
babayi nga nahibaluan ni Jesus ang tanan niya nga ginpanghimo. [40] Gani pag-abot sang mga Samariahanon
didto kay Jesus, ginpangabay gid nila siya nga kon mahimo magtiner siya anay didto sa ila. Gani nagtiner
siya didto sing duha ka adlaw.

[41] Tungod sa iya mga ginpanudlo, madamo pa gid nga mga tawo didto ang nagtuo sa iya. [42] Nagsiling
dayon ang mga tawo sa babayi, “Karon nagatuo kami sa iya indi lang tungod sa imo ginsugid sa amon,
kundi kami gid mismo nakabati sa iya. Kag nahibaluan namon nga siya amo ang Manluluwas sang
kalibutan.”

Gin-ayo ni Jesus ang Anak sang Isa ka Opisyal

[43] Pagkatapos sang duha ka adlaw nga pagtenir nila ni Jesus didto, nagpa-Galilea dayon sila. [44] (Si Jesus
mismo ang nagsiling nga ang propeta sang Dios wala ginatahod sa iya kaugalingon nga banwa.) [45] Karon
pag-abot nila sa Galilea, maayo ang pagbaton sa ila sang mga tawo. Kay ang ini nga mga tawo didto man
sang pagpiesta sa Jerusalem kag nakita nila ang tanan nga iya ginpanghimo didto.

[46] Nagbalik liwat si Jesus sa Cana nga sakop sang Galilea, sa lugar nga sa diin ginhimo niya nga bino
ang tubig. Karon, may isa ka opisyal sang gobyerno didto nga ang iya anak nga lalaki nagamasakit didto sa
Capernaum. [47] Pagkabati niya nga si Jesus nagbalik sa Galilea halin sa Judea, nagkadto dayon siya kay
Jesus kag ginpangabay niya siya nga magkadto sa Capernaum kag ayuhon ang iya anak nga daw mapatay
na gid. [48] Nagsiling si Jesus sa iya, “Kon indi kamo anay makakita sang mga milagro kag mga

---

[a] Betesda: *sa iban nga mga kopya sang Griego nga teksto makita ang* Betsata *kag* Betsaida.

katilingalahan nga mga buhat, indi pa kamo magtuo sa akon.” [49] Pero nagsiling ang opisyal nga
nagapakitluoy, “Sir, kon mahimo upod man anay sa akon samtang buhi pa ang akon anak.” [50] Nagsiling si
Jesus sa iya, “Magpauli ka na. Maayo na ang imo bata.” Nagpati ang opisyal sa ginhambal ni Jesus sa iya,
gani nagpauli siya dayon. [51] Samtang nagapauli siya, ginsugata siya sang iya mga suluguon kag ginsugiran
nga ang iya anak maayo na. [52] Gani nagpamangkot siya kon ano nga oras nag-ayo ang iya anak. Nagsiling
ang mga suluguon, “Mga ala una kahapon sang hapon wala na siya sing hilanat.” [53] Nadumduman dayon
sang opisyal nga amo gid yadto nga oras sang nagsiling si Jesus sa iya nga ang iya anak maayo na. Gani
siya kag ang iya bug-os nga panimalay nagtuo kay Jesus.

[54] Amo ini ang ikaduha nga milagro nga ginhimo ni Jesus sa Galilea sang paghalin niya sa *probinsya sang* Judea.

Chapter 5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo sa Betsada

[1] Pagkatapos sadto, nagpa-Jerusalem naman si Jesus sa pagtambong sa isa ka piesta sang mga Judio.
[2] Sa isa ka puwertahan sang pader sang Jerusalem, nga alagyan sang mga karnero, may tubig nga
palaligusan nga kon sa Hebreo nga pulong ginatawag nila nga Betesda[a]. Sa palibot sang tubig may lima ka
palasilongan [3] nga sa diin nagahiligda ang madamo nga mga masakiton nga mga tawo – mga bulag, mga
piang kag mga paralitiko. [4] [Nagahulat sila nga maghulag ang tubig. Kay kon kaisa, may anghel sang Dios
nga nagapanaog didto kag ginaukay niya ang tubig. Ang makauna lusong sa tubig sa tapos ini maukay sang
anghel nagaayo bisan ano pa ang iya masakit.][b] [5] Karon, may isa ka tawo didto nga ang iya masakit 38 na
ka tuig. [6] Nakita siya ni Jesus nga nagahigda didto, kag nahibaluan ni Jesus nga ang iya masakit amo na
sadto ka dugay. Gani nagsiling si Jesus sa iya, “Gusto mo bala nga mag-ayo?” [7] Nagsabat ang masakiton,
“Kuntani, sir, pero wala sing tawo nga magdala sa akon sa tubig kon ginaukay na. Samtang nagapakadto pa
lang ako sa tubig ginaunahan ako permi sang iban.” [8] Nagsiling si Jesus sa iya, “Bangon, dalha ang imo
banig kag maglakat.” [9] Sa gilayon nag-ayo ang tawo sa iya masakit, kag gindala niya ang iya banig kag
naglakat.

Natabo ini sang Adlaw nga Inugpahuway. [10] Gani nagsiling ang mga manugdumala sang mga Judio sa
tawo nga gin-ayo, “*Hoy,* indi bala Adlaw ini nga Inugpahuway, kag suno sa aton kasuguan indi puwede
mag-obra bisan pa sa pagdala sang imo banig?” [11] Nagsiling ang tawo nga gin-ayo. “Ang tawo nga nag-ayo
sa akon amo ang nagsiling sa akon nga dal-on ko ang akon banig kag maglakat.” [12] Gani ginpamangkot nila
siya kon sin-o bala nga tawo ang nagsugo sa iya nga magdala sang iya banig kag maglakat. [13] Pero wala siya
makakilala kon sin-o ang nag-ayo sa iya, kay nadula man lang si Jesus tungod sa kadamuon sang mga
tawo.

[14] Sang ulihi nakita liwat ni Jesus ang tawo nga iya gin-ayo nga didto sa templo kag nagsiling si Jesus
sa iya, “Ti maayo ka na karon. Indi ka na magpakasala, kay basi mas malain pa gid ang matabo sa imo.”
[15] Naglakat dayon ang tawo kag nagkadto sa mga manugdumala sang mga Judio. Ginsugiran niya sila nga si
Jesus ang nag-ayo sa iya. [16] Gani halin sadto ang mga manugdumala sang mga Judio nag-umpisa na nga
maghingabot kay Jesus, tungod kay nagpang-ayo siya sa Adlaw nga Inugpahuway.

[17] Pero may rason si Jesus, siling niya sa ila, “Ang akon Amay nagapadayon sa pag-obra, gani ako
nagaobra man.” [18] Tungod sa sining ginhambal ni Jesus nagtinguha pa gid gani ang mga manugdumala sang
mga Judio nga patyon siya, tungod kay indi lang nga ginlapas niya ang kasuguan parte sa Adlaw nga

---

[a] *indi makita ang bersikulo 4 sa iban nga daan nga kopya nga Griego*
[b] Sa panulok sang Dios ang tanan nga mga tawo patay na tungod sang ila mga sala.

Inugpahuway, kundi nagsiling pa gid siya nga ang Dios amo ang iya gid mismo nga Amay, nga nagakahulugan nga nagapakigtupong siya sa Dios.

Ang Awtoridad sang Anak sang Dios

[19] Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ako nga Anak *sang Dios* wala gid sing may mahimo kon sa akon lang, kundi kon ano ang akon nakita nga ginahimo sang akon Amay amo man ina ang akon ginahimo. Gani kon ano ang ginahimo sang akon Amay, amo man ina ang akon ginahimo bilang Anak. [20] Palangga sang Amay ang Anak, gani ginapakita niya sa akon nga iya Anak ang tanan nga iya ginahimo. Kag sobra pa gid sa sini nga mga butang ang ipakita sang Amay sa akon *nga akon himuon* agod matingala kamo tanan. [21] Kon ang Amay nagabanhaw sang mga patay kag nagahatag sa ila sing kabuhi, ako nga iya Anak nagahatag man sing kabuhi sa kay bisan sin-o nga akon gusto hatagan. [22] Indi ang Amay ang magahukom sa mga tawo; kundi ako nga iya Anak amo ang ginhatagan sang awtoridad nga maghukom, [23] agod ang tanan magpadungog sa Anak pareho sang ila pagpadungog sa Amay. Gani ang wala nagapadungog sa akon wala man nagapadungog sa Amay nga nagpadala sa akon.

[24] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang tawo nga nagatuman sang akon mga pulong kag nagatuo sa nagpadala sa akon may kabuhi nga wala sing katapusan. Indi na siya pagsilutan tungod kay ginsaylo na siya halin sa kamatayon pakadto sa kabuhi. [25] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga magaabot ang tiyempo, kag nag-abot na gani, nga ang mga patay[a] makabati sang pulong[b] sang Anak sang Dios, kag ang magbaton sang iya pulong hatagan sang kabuhi. [26] Tungod nga ang Amay may gahom sa paghatag ssng kabuhi, ako nga iya Anak makahatag man sang sina nga kabuhi, kay ginhatagan man niya ako sing gahom sa paghatag sina sa mga tawo. [27] Ginhatagan man niya ako sing awtoridad nga maghukom tungod kay ako amo ang Anak sang Tawo. [28] Indi kamo matingala sa sini nga mga butang, kay magaabot ang tion nga ang tanan nga mga patay makabati sang akon pulong, [29] kag magaguwa sila sa ila lulubngan. Ang mga tawo nga naghimo sing maayo banhawon kag hatagan sing kabuhi nga wala sing katapusan, kag ang mga tawo nga naghimo sing malain banhawon man pero silutan."

Ang mga Nagapamatuod Parte kay Jesus

[30] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala ako sing sarang mahimo kon ako lang. Nagahukom ako matuod, pero ang akon paghukom suno sa ginsugid sang Dios sa akon. Gani ang akon paghukom matarong tungod kay wala ako nagahimo sang akon gusto, kundi ang gusto sang nagpadala sa akon. [31] Karon, kon ako lang gid ang nagasugid parte sa akon kaugalingon makaduda kamo sa akon ginahambal. [32] Pero may isa nga nagapamatuod parte sa akon, kag nahibaluan ko nga ang iya ginahambal masaligan. [33] Nagpamatuod man si Juan *nga manugbautiso* parte sa akon. Indi bala may mga ginsugo kamo kay Juan agod pamangkuton siya? Kag nagsugid siya sang matuod. [34] Kon sa bagay wala ako nagakinahanglan sang pagpamatuod sang tawo *parte sa akon*. Ginasambit ko lang si Juan agod nga *magtuo* kamo *sa akon kag* maluwas. [35] Ang halimbawa ni Juan pareho sang suga nga nagasiga kag nagasanag; kag indi bala nalipay kamo, bisan dali lang, sa iya mga ginpasanag sa inyo? [36] Pero may nagapamatuod pa gid parte sa akon nga sobra pa kay Juan. Ini wala sing iban kundi ang mga butang nga ginahimo ko nga ginapahimo sang Amay sa akon. Nagapamatuod ini nga ang Amay amo ang nagpadala sa kon. [37] Kag ang Amay nga nagpadala sa akon amo man mismo ang nagpamatuod parte sa akon. Pero wala gid ninyo siya nakita ukon nabatian nga nagahambal, [38] kag wala man ninyo ginbaton ang iya pulong, tungod kay wala kamo nagapati sa akon nga iya ginpadala. [39] Ginatun-an ninyo sing maayo ang Kasulatan kay nagahuna-huna kamo nga sa sini nga paagi maangkon ninyo ang kabuhi nga wala sing katapusan. Ang Kasulatan mismo nagapamatuod parte sa akon. [40] Pero indi man ginhapon kamo magpalapit sa akon agod maangkon ninyo ang kabuhi.

---

[a] pulong: *sa literal*, tingog
[b] *ukon* bisan nakita na ninyo *ako*

[41] Wala ko ginapangita nga dayawon ako sang mga tawo. [42] Kilala ko gid kamo kag nahibaluan ko nga
sa inyo mga tagipusuon wala kamo sing paghigugma sa Dios. [43] Nagkadto ako diri nga may awtoridad halin
sa Amay, pero wala kamo nagabaton sa akon. Pero kon may iban nga mag-abot nga nagagamit sang iya
kaugalingon nga awtoridad, amo ang inyo batunon. [44] Paano ang inyo pagtuo sa akon kon ang pagdayaw
sang inyo mga kapareho amo lang ang inyo ginapangita kag wala ninyo ginapangita ang pagdayaw nga
halin sa Dios, nga amo lang ang matuod nga Dios? [45] Indi kamo maghuna-huna nga ako ang magaakusar sa
inyo sa Amay. Si Moises mismo nga inyo ginasaligan amo ang magaakusar sa inyo. [46] Kon matuod nga
nagapati kamo kay Moises, kuntani magpati man kamo sa akon, tungod nga si Moises mismo nagsulat
parte sa akon. [47] Pero tungod kay wala kamo nagapati sa iya mga ginsulat, amo ina nga indi man kamo
magpati sa akon ginasiling sa inyo.

Chapter 6

Ginpakaon ni Jesus ang Lima ka Libo nga mga Tawo

[1] Pagkatapos sadto, nagtabok liwat si Jesus sa Dagat sang Galilea nga ginatawag man nga Dagat sang
Tiberias. [2] Madamo nga mga tawo ang nagsulunod sa iya, tungod kay nakita nila ang iya mga ginpanghimo
nga mga milagro sa iya pagpang-ayo sang mga masakiton. [3] Nagtaklad si Jesus kag ang iya mga sumulunod
sa bakulod kag didto nagpungko. [4] (Malapit na lang sadto ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta
sang Paglabay sang Anghel.) [5] Paglantaw ni Jesus, nakita niya nga madamo nga mga tawo ang nagapalapit
sa iya. Gani nagsiling siya kay Felipe, "Sa diin bala kita makabakal sang pagkaon para makakaon ini nga
mga tawo?" [6] (Amo ini ang iya pamangkot tungod kay gusto niya nga testingan si Felipe. Pero sa
pagkamatuod, may plano na siya nga daan kon ano ang iya himuon.) [7] Nagsiling si Felipe sa iya, "Sa
kadamuon sang mga tawo nga ini, bisan gamay lang ang aton ihatag, ang walo ka bulan nga suweldo sang
isa ka tawo kulang pa nga ibakal sang ila pagkaon." [8] Pero nagsiling ang utod ni Pedro nga si Andres nga
isa man sa mga sumulunod ni Jesus, [9] "May bata diri nga lalaki nga may lima ka tinapay kag duha ka isda.
Pero ano ang pulos sini sa amo nga kadamuon sang mga tawo?" [10] Nagsiling si Jesus *sa iya mga kaupod,*
"Abi, papungkua ninyo ang mga tawo." Kag ginpapungko nila sila, kay hilamunon man yadto nga lugar.
Ang mga lalaki lang mga 5000 nga daan. [11] Pagkatapos, ginkuha ni Jesus ang tinapay kag nagpasalamat sa
Dios, kag ginpanagtag niya ini sa mga tawo nga nagapungko didto. Amo man ang iya ginhimo sa isda, kag
nabusog sila tanan. [12] Pagkatapos nila kaon, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Tipuna ninyo ang
mga nabilin agod wala gid sing may mausik." [13] Gani gintipon nila ang tanan nga nabilin. Kag halin sa lima
ka tinapay nga ginpakaon sa mga tawo, nakapuno pa sila sang dose ka alat.

[14] Pagkakita sang mga tawo sadto nga milagro nga ginhimo ni Jesus, nagsiling sila, "Amo na gid ini
matuod ang Propeta nga aton ginahulat nga magaabot diri sa kalibutan!" [15] Nakahibalo na nga daan si Jesus
nga may tuyo sila nga kuhaon siya kag piliton nga mangin hari nila. Gani naghalin siya didto kag nagtaklad
balik sa bakulod nga siya lang.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig

[16] Sang sirom na, nagdulhog sa baybay ang iya mga sumulunod [17] kag nagsakay sa sakayan. Gab-i na,
pero wala pa makabalik si Jesus didto sa ila. Gani nag-umpisa na lang sila nga magtabok pabalik sa
Capernaum. [18] *Samtang nagatabok sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin kag nagdalagko ang mga
balod. [19] Pagkaantad nila sing mga lima ukon anom ka kilometro, nakita nila si Jesus nga nagalakat sa
ibabaw sang tubig pakadto sa ila sakayan, kag hinadlukan sila. [20] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo
magkahadlok, ako ini!" [21] Gani ginpasakay nila siya. Pagkasakay ni Jesus, nakaabot sila dayon sa ila
kaladtuan.

Ginpangita sang mga Tawo si Jesus

22-23 Sang madason nga adlaw, ang mga tawo wala pa gid naghalin didto sa lugar nga ginpakaunan sa
ila sang Ginoo sang tinapay nga iya ginpasalamatan sa Dios. Nahibaluan nila nga sang gab-i nga nagligad
may isa lang ka sakayan, kag amo yadto ang ginsakyan sang mga sumulunod ni Jesus. Nahibaluan man nila
nga si Jesus wala nagsakay upod sa iya mga sumulunod. Karon, may nag-abot didto nga mga sakayan nga
halin sa Tiberias. 24 Gani pagkahibalo sang mga tawo nga wala na didto si Jesus kag ang iya mga
sumulunod, nagsakay sila sa mga sakayan kag nagpa-Capernaum agod pangitaon si Jesus.

Ang Pagkaon nga Nagahatag sing Kabuhi

25 Pag-abot nila didto sa Capernaum nakita nila si Jesus. Nagsiling sila, "Manunudlo, san-o ka pa diri?"
26 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ginapangita ninyo ako indi tungod
sa mga milagro nga inyo nakita, kundi tungod kay ginpakaon ko kamo sang tinapay kag nabusog kamo.
27 Pero indi kamo magpangabudlay para sa pagkaon nga madunot man lang, kundi *magpangabudlay kamo*
para sa pagkaon nga nagapadayon hasta kon san-o, nga nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan.
Ako nga Anak sang Tawo amo ang magahatag sa inyo sini nga pagkaon, kay ako ang ginhatagan sang Dios
nga Amay sang awtoridad nga maghatag sini." 28 Gani nagpamangkot sila sa iya, "Ti ano ang dapat namon
nga himuon agod masunod namon ang gusto nga ipahimo sang Dios?" 29 Nagsabat si Jesus, "Ang gusto
sang Dios nga inyo himuon amo ini: magtuo kamo sa akon nga iya ginpadala." 30 Nagsiling man sila, "Ti,
ano nga milagro ang imo mapakita sa amon agod magtuo kami sa imo? 31 Sadto anay ang aton mga
katigulangan nagkaon sang pagkaon nga ginatawag nga "manna" sang didto pa sila sa kamingawan. Kay
nagasiling ang Kasulatan nga ginhatagan sila ni Moises sang pagkaon nga halin sa langit." 32 Nagsiling si
Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo Sa pagkamatuodnga indi si Moises ang naghatag sang
pagkaon nga halin sa langit kundi ang akon Amay. Kag siya amo man ang nagahatag sa inyo sang matuod
nga pagkaon halin sa langit. 33 Kay ang pagkaon nga ginahatag sang Dios wala sing iban kundi siya nga
naghalin sa langit kag nagahatag sing kabuhi sa mga tawo diri sa kalibutan." 34 Nagsiling dayon ang mga
tawo, "Ti hatagi man kami permi sina nga pagkaon nga imo ginasiling." 35 Nagsiling si Jesus, "Ako amo
ang pagkaon nga nagahatag sang kabuhi. Ang nagapalapit sa akon kag nagatuo indi na gid paggutumon
ukon pag-uhawon.

36 "Pero pareho bala sang ginsiling ko anay sa inyo, indi gihapon kamo magtuo sa akon bisan nakita na
ninyo *ang mga milagro nga akon ginhimo*[a]. 37 Ang tanan nga mga tawo nga ginahatag sang Amay sa akon
magapalapit sa akon, kag ang mga nagapalapit sa akon indi ko gid pagsikwayon. 38 Kay nagkadto ako diri
halin sa langit indi agod tumanon ko ang akon kaugalingon nga kabubut-on, kundi agod tumanon ko ang
kabubut-on sang Amay nga nagpadala sa akon. 39 Kag ang kabubut-on sang nagpadala sa akon amo ini: nga
indi ko pagpabay-an nga madula ang bisan isa ka tawo nga iya gintugyan sa akon, kundi nga banhawon ko
sila sa katapusan nga adlaw. 40 Kay amo ini ang gusto sang akon Amay: nga ang tanan nga nagakilala kag
nagatuo sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag banhawon ko sila sa katapusan nga
adlaw."

41 Karon, nagkulumuron ang mga Judio batok kay Jesus, kay nagsiling siya nga siya amo ang pagkaon
nga naghalin sa langit. 42 Nagsiling sila, "Si Jesus man lang ina nga anak ni Jose. Ngaa nagasiling siya nga
halin siya sa langit, kay kilala ta man gani ang iya amay kag iloy?" 43 Ginsabat sila ni Jesus, "Indi kamo
magsagi kumod dira. 44 Wala sing tawo nga makapalapit sa akon kon indi pagtandugon ang iya tagipusuon
sang Amay nga nagpadala sa akon. Kag ang mga tawo nga magpalapit sa akon banhawon ko sa katapusan
nga adlaw. 45 May ginsulat ang isa ka propeta nga nagasiling, 'Tudluan sang Dios ang tanan nga mga tawo.'
Gani ang tanan nga nagapamati sa mga ginatudlo sang Amay magapalapit sa akon. 46 Wala ako nagasiling

[a] matuod nga pagkaon kag matuod nga ilimnon *nga nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan*.

nga may tawo na nga nakakita sa Amay. Ako nga naghalin sa Dios nga Amay amo gid lang ang nakakita sa iya.

[47] "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo *sa akon* may kabuhi na nga wala sing katapusan, [48] tungod kay ako amo ang pagkaon nga nagahatag sang kabuhi. [49] Ang inyo mga katigulangan nagkaon sang *pagkaon nga ginatawag nga* "manna" sang didto pa sila sa kamingawan, pero nagkalamatay gihapon sila. [50] Pero ako ang pagkaon nga naghalin sa langit. Ang bisan sin-o nga magkaon sa sini nga pagkaon indi na pagsilutan sang kamatayon. [51] Ako amo ang buhi nga pagkaon nga naghalin sa langit. Ang bisan sin-o nga magkaon sa sini nga pagkaon magakabuhi sa wala sing katapuson. Tungod kay ang pagkaon nga akon ihatag sa iya wala sing iban kundi ang akon lawas. Ini nga lawas ihatag ko agod makabaton ang mga tawo diri sa kalibutan sang kabuhi *nga wala sing katapusan*."

[52] Nagbinaisay ang mga Judio *nga nagapamati kay Jesus*. Nagsiling sila, "Paano bala ang paghatag sang tawo nga ini sa aton sang iya lawas agod kaunon ta?" [53] Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasiling ko sa inyo nga kon indi kamo magkaon sang lawas sang Anak sang Tawo kag kon indi kamo mag-inom sang iya dugo, wala gid kamo sing kabuhi *nga wala sing katapusan*. [54] Pero ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom sang akon dugo may kabuhi nga wala sing katapusan, kag banhawon ko siya sa katapusan nga adlaw. [55] Kay ang akon lawas kag ang akon dugo amo ang matuod nga pagkaon kag matuod nga ilimnon.[a] [56] Ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom sang akon dugo nagapabilin sa akon kag ako nagapabilin man sa iya. [57] Ang Dios nga Amay nga nagpadala sa akon amo ang ginahalinan sang kabuhi, kag tungod sa iya nagakabuhi ako. Pareho man sini ang matabo sa mga nagakaon sa akon, magakabuhi man sila tungod sa akon. [58] kAko ang pagkaon nga naghalin sa langit. Indi ini pareho sa pagkaon nga "manna" nga ginkaon sang inyo mga katigulangan, kay nagkalamatay gihapon sila. Ang nagakaon sang sini nga pagkaon nga akon ginasiling sa inyo magakabuhi sa wala sing katapusan." [59] Ini nga mga butang ginahambal ni Jesus sang siya nagapanudlo didto sa simbahan sang mga Judio sa Capernaum.

Ang mga Pulong nga Nagahatag sing Kabuhi nga Wala sing Katapusan

[60] Madamo sa iya mga sumulunod ang nakabati sa iya gintudlo kag nagsiling sila, "Tama kabudlay ining ginatudlo niya, sin-o bala ang makabaton sini?" [61] Bisan wala sing may nagsugid kay Jesus, nahibaluan niya nga ang iya mga sumulunod mismo nagakulumuron tungod sang iya pagpanudlo nga ato. Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Nasaklaw bala kamo sa akon ginahambal? [62] Ti paano na lang kon ako nga Anak sang Tawo makita ninyo nga nagkayab pabalik sa akon ginhalinan? [63] Ang Espiritu *Santo* amo ang nagahatag sang kabuhi. Ang tawo indi makahimo sini. Ang akon mga ginahambal sa inyo halin sa Espiritu *Santo*, kag nagahatag sang kabuhi. [64] Pero may yara sa inyo nga wala nagatuo sa akon." (Nagsiling siya sini tungod kay nahibaluan na niya nga daan kon sin-o yadtong mga indi magatuo kag kon sin-o ang magatraidor sa iya.) [65] Kag nagsiling pa gid siya, "Amo ini ang kabangdanan kon ngaa nagsiling ako sa inyo nga wala sing may makapalapit sa akon kon indi siya pagtugutan sang Amay."

[66] Halin sadto, madamo sa mga sumulunod ni Jesus ang nagbiya sa iya kag wala na magsagi upod. [67] Gani nagsiling si Jesus sa iya dose *ka Apostoles*, "Ti, mabiya man bala kamo sa akon? [68] Nagsabat si Simon Pedro sa iya, "Ginoo, sa kay sin-o pa bala kami makadto? Ikaw lang ang nagtudlo parte sa kabuhi *nga wala sing katapusan*. [69] Nagatuo kami sa imo tungod kay nahibaluan namon nga ikaw amo gid ang Balaan nga ginpadala sang Dios." [70] Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala ginpili ko kamo nga dose? Pero ang isa sa inyo Yawa![b]" [71] Ang ginatumod[a] ni Jesus amo si Judas nga anak ni Simon Iscariote.[b] Kay bisan tuod si Judas isa sa dose ka apostoles, pero siya amo ang magatraidor kay Jesus.

---

[a] Yawa, *buot silingon,* gin-usar sang yawa.
[b] ginatumod *ukon,* buot silingon

Chapter 7

Si Jesus kag ang Iya mga Utod nga Lalaki

[1] Pagkatapos sadto, naglibot-libot si Jesus sa Galilea. Ginlikawan niya nga magkadto sa Judea tungod
kay ang mga manugdumala sang mga Judio nagtinguha sa pagpatay sa iya. [2] Karon, sang malapit na ang
piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta sang mga Tolda, [3] nagsiling ang mga utod ni Jesus sa iya,
"Ngaa indi ka maghalin diri kag magkadto sa Judea agod makita sang imo mga sumulunod ang mga
milagro nga imo ginahimo? [4] Kay wala sing tawo nga nagatago sang iya ginabuhat kon gusto siya makilala
sang tanan. Gani kon nagahimo gid man ikaw sang mga milagro, ipakita mo na lang ini sa tanan!" [5] (Amo
ini ang ginhambal sang mga utod ni Jesus kay bisan gani sila wala man nagtuo sa iya.) [6] Nagsiling si Jesus
sa ila, "Kamo puwede maghimo sang inyo gusto bisan ano nga oras, pero kon sa akon, indi pa ini ang husto
nga tion nga himuon ko ang dapat ko nga himuon. [7] Kamo indi pagdumtan sang mga tawo diri sa kalibutan,
pero ako ginadumtan nila kay ginabuyagyag ko ang ila malain nga mga ginahimo. [8] Kamo lang ang
magpamiesta. Pero indi lang ako kay indi pa ini ang akon husto nga tion." [9] Pagkahambal niya sini sa ila
nagpabilin siya sa Galilea.

Nagkadto si Jesus sa Piesta

[10] Pagkahalin sang mga utod ni Jesus agod magpamiesta, nagsunod man si Jesus sa ila. Wala siya
mag-upod sa kadam-an tungod kay indi niya gusto nga mahibaluan sang mga tawo nga didto siya. [11] Didto
sa piesta, ginpangita siya sang mga manugdumala sang mga Judio. Nagsiling sila, "Diin bala siya?"
[12] Naghinuring-huring ang mga tawo parte sa iya. Ang iban nagsiling, "Maayo siya nga tawo." Pero may
iban man nga nagsiling, "Indi ina matuod, kay ginatunto lang niya ang mga tawo." [13] Pero sekreto gid lang
ang ila pagsugilanon parte sa iya, kay nahadlok sila sa mga manugdumala sang mga Judio.

[14] Sang nagatungatunga na ang piesta, nagkadto si Jesus sa templo kag nagpanudlo. [15] Natingala gid ang
mga manugdumala sang mga Judio. Siling nila, "Sa diin bala nakakuha sang kaalam ang tawo nga ini?
Wala gani siya nakaeskwela[c]." [16] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga ginatudlo ko sa inyo wala naghalin sa
akon, kundi naghalin sa Amay nga nagpadala sa akon. [17] Ang bisan sin-o nga gusto magtuman sang
kabubut-on sang Dios, makahibalo kon ining akon ginatudlo halin sa Dios ukon akon-akon lang. [18] Ang
tawo nga nagatudlo sa iya kaugalingon nga kaalam nagapadungog sa iya lang kaugalingon. Pero ang
nagapadungog sa nagpadala sa iya, amo ang mapatihan kag indi butigon. [19] Indi bala nga ginhatag sa inyo
ni Moises ang Kasuguan? Pero wala gid sing bisan isa sa inyo nga nagatuman sang Kasuguan, tungod kay
kon nagatuman kamo, ngaa gusto ninyo ako nga patyon?" [20] Nagsiling ang mga tawo, "Ginsudlan ka siguro
sang malain nga espiritu! Ngaa, sin-o bala ang gusto magpatay sa imo?" [21] Nagsiling si Jesus, "Natingala
kamo tungod kay may tawo ako nga gin-ayo sa Adlaw nga Inugpahuway. [22] *Pero hunahunaa bala ninyo:*
gintudluan kamo ni Moises nga dapat tulion ninyo ang inyo mga kabataan. (Kon sa bagay ini wala
nag-umpisa kay Moises kundi sa inyo mga katigulangan sang una pa gid). Gani ginatuli ninyo sila bisan
Adlaw nga Inugpahuway. [23] Kon ginatuli gani ninyo ang bata sa Adlaw nga Inugpahuway agod indi ninyo
malapas ang Kasuguan ni Moises,[d] ti ngaa bala naakig kamo sa akon tungod nga gin-ayo ko ang isa ka

---

[a] Simon Iscariote: *indi apelyido ni Simon ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon*, Simon nga taga-Kerioth

[b] Wala gani siya nakaeskwela: *siguro ang buot silingon, wala siya nakaeskwela agod mangin isa ka manunudlo.*

[c] *Suno sa kasuguan ni Moises dapat tulion sang mga Judio ang ila mga bata sa ikawalo nga adlaw halin sang ila pagkatawo. Ginatuli nila sila bisan pa nga ang ikawalo nga adlaw nagtupa sa Adlaw nga Inugpahuway.*

[d] ang iya oras: *buot silingon,* ang kabubut-on sang Dios.

tawo sa Adlaw nga Inugpahuway? [24] Indi kamo magsagi siling nga ang ginahimo sang tawo malain kon
wala kamo makausisa. Usisaa ninyo anay siya agod mahibaluan ninyo kon ano ang husto."

Nagahunahuna ang mga Tawo kon si Jesus amo na ang Cristo

[25] May mga taga-Jerusalem nga nagsiling, "Indi bala amo ini ang tawo nga ginahingabot sang aton mga
manugdumala nga patyon? [26] Pero ari siya nagahambal sa mga tawo, kag ang aton mga manugdumala wala
man lang nagahambal batok sa iya. Basi kon nahibaluan na nila nga siya amo ang Cristo. [27] Pero nahibaluan
ta gid kon diin naghalin ang tawo nga ini. Pero kon ang Cristo na ang mag-abot wala sing may makahibalo
kon diin siya maghalin."

[28] Gintuduhan dayon ni Jesus ang iya tingog didto sa templo. Nagsiling siya, "Ti ano, nakilala na ninyo
kon sin-o gid ako, kag kon diin ako naghalin? Sa matuod lang, wala ako nagkadto diri sa kalibutan suno sa
akon kaugalingon nga gusto, kundi ang matuod nga Dios amo ang nagpadala sa akon. Wala ninyo siya
makilala. [29] Pero ako iya, kilala ko siya, tungod kay didto ako naghalin sa iya, kag siya mismo ang
nagpadala sa akon." [30] Tungod sa ginhambal nga ini ni Jesus, dakpon na siya kuntani sang mga
manugdumala sang mga Judio. Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala pa mag-abot ang iya tion[a].
[31] sa pihak sina, madamo pa gid sa mga tawo ang nagtuo sa iya. Nagsiling sila, "Siya na gid siguro ang
Cristo, kay wala sing may makadaog sa iya sa mga milagro nga iya ginahimo."

Ginsugo ang mga Guwardya sa Pagdakop kay Jesus

[32] Nabatian sang mga Pariseo ang mga hinuring-huring sang mga tawo parte kay Jesus, gani sila kag
ang mga manugdumala nga mga pari nagsugo sa mga guwardya sang templo nga dakpon si Jesus.
[33] Nagsiling si Jesus, "Malip-ot na lang ang tion nga magpakig-upod ako sa inyo tungod kay magabalik na
ako sa nagpadala sa akon. [34] Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo ako makita, tungod kay indi kamo
makakadto sa akon kaladtuan." [35] Nagpalamangkutanay ang mga manugdumala sang mga Judio, "Sa diin
bala siya makadto nga indi naton siya makita? Ano, makadto bala siya sa mga siyudad sang mga Griego
(nga sa diin ang iban nga mga Judio naglalapta) agod magpanudlo sa mga Griego? [36] Kay ngaa nagasiling
siya nga 'Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo ako makita, tungod kay indi kamo makakadto sa akon
kaladtuan.' "

Ang Tubig nga Nagahatag Kabuhi

[37] Karon, nag-abot ang katapusan nga adlaw sang piesta. Amo ini ang pinakaimportante nga adlaw sang
piesta. Sa sadto nga adlaw nagtindog si Jesus kag naghambal sain mabaskog, "Ang bisan sin-o nga
ginauhaw magpalapit sa akon kag mag-inom. [38] Kay ang Kasulatan nagasiling nga ang bisan sin-o nga
magtuo sa akon, magailig halin sa iya tagipusuon ang tubig nga nagahatag sing kabuhi." [39] (Ang buot
silingon ni Jesus sa tubig nga nagahatag sing kabuhi amo ang Espiritu *Santo* nga madali na lang ihatag sa
mga tawo nga nagatuo sa iya. Sadto nga tiempo wala pa mahatag ang Espiritu *Santo*, tungod kay wala pa
makabalik si Jesus sa langit.)

Lain-lain ang Pagpati sang mga Tawo Parte kay Jesus

[40] Madamo sa mga tawo ang nakabati sang ginhambal ni Jesus, kag nagsiling ang iban, "Ini nga tawo
amo na gid ang Propeta *nga aton ginapaabot*." [41] Nagsiling man ang iban, "Amo na ini ang Cristo!" Pero
nagsiling pa gid ang iban, "Indi, kay indi mahimo nga ang Cristo magahalin sa Galilea. [42] Indi bala
nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo magahalin sa kaliwat ni David, kag matawo sa banwa sang
Betlehem nga lugar ni David." [43] Gani lain-lain ang pagpati sang mga tawo parte kay Jesus. [44] Ang iban
didto gusto magdakpon sa iya, pero wala gid sing may nagpangisog sa pagdakop sa iya.

---

[a] sila: *sa literal,* ang mga Judio

Indi Magtuo kay Jesus ang mga Manugdumala

45 Karon, nagbalik ang mga guwardya sang templo sa mga manugdumala nga mga pari kag mga
Pariseo nga nagsugo sa ila agod dakpon si Jesus. Pag-abot sang mga guardia, nagsiling dayon ang nagsugo
sa ila, "Ngaa wala ninyo siya pagdakpa kag dalhon diri?" 46 Nagsiling ang mga guardia, "Karon pa gid lang
kami nakabati sang tawo nga nagahambal pareho sadto." 47 Nagsiling ang mga Pariseo, "Ang buot ninyo
hambalon pati kamo natunto niya man? 48 May nakita bala kamo nga mga Pariseo kag mga manugdumala
nga nagatuo sa iya? 49 Wala gid! Ang mga tawo lang gid nga wala kahibalo sang Kasuguan ni Moises ang
nagatuo sa iya. Pakamalauton gid sila sang Dios." 50 Ang isa sini sa ila nga mga Pariseo amo si Nicodemo.
Amo ini siya ang tawo nga nagpakigkita anay kay Jesus. 51 Nagsiling siya sa iya mga kaupod, "Indi bala
nga kontra sa aton kasuguan ang pagsentensya sa tawo nga wala ta pa nabatian sa iya mismo kon ano ang
iya ginhimo?" 52 Nagsiling sila kay Nicodemo, "Ano, daw sa taga-Galilea ka man. Usisaa bala ang
Kasulatan kag makita mo nga wala gid sing propeta sang Dios nga magahalin sa Galilea." 53 [Pagkatapos
sadto nagapalauli sila tanan.]

Chapter 8

Ang Babayi nga Nadakpan nga Nagpanginlalaki

1 [Nagkadto si Jesus sa Bukid sang mga Olibo. 2 Kag pagkaaga, aga pa gid, nagbalik siya liwat sa
templo. Madamo nga mga tawo ang nagtilipon didto sa iya. Gani nagpungko siya kag nagpanudlo sa ila.
3 Karon, ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo nagdala didto kay Jesus sang isa ka
babayi nga nadakpan nga nagapanginlalaki, kag ginpatindog nila siya sa atubangan sang tanan nga mga
tawo. 4 Nagsiling sila dayon kay Jesus, "Manunudlo, nadakpan ang ini nga babayi sa akto mismo nga
nagapanginlalaki. 5 Suno sa Kasuguan ni Moises, ang pareho sini nga klase sang babayi dapat batuhon hasta
mapatay. Ti, ano sa imo?" 6 Amo yadto ang ila pamangkot tungod kay ginatestingan lang nila si Jesus, agod
nga kon magsala siya sa iya sabat may iakusar sila kontra sa iya. Pero ang ginhimo ni Jesus, nagduko siya
kag nagsulat sang iya tudlo sa duta. 7 Pero tungod kay sige gihapon ang ila pamangkot sa iya, nagtindog si
Jesus kag nagsiling sa ila, "Kon sin-o sa inyo ang wala sing sala amo ang mag-una haboy sa iya sing bato."
8 Pagkatapos niya hambal sadto, nagpungko siya kag nagduko, kag nagsulat liwat sa duta.

9 Pagkabati sadto sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang mga Pariseo, isa isa sila nga naghalin
umpisa sa mga tigulang, hasta nga si Jesus na lang ang nabilin kag ang babayi nga nagatindog pa didto.
10 Nagtindog si Jesus kag nagsiling sa babayi, "Ti diin na sila? Wala gid sing may nagsentensya sa imo?"
11 Nagsiling ang babayi, "Wala gid, sir." Nagsiling si Jesus sa iya, "Ako wala man nagasentensya sa imo.
Magpauli ka na, pero indi ka na magpakasala liwat."]

Si Jesus amo ang Suga sang Kalibutan

12 Nagsiling liwat si Jesus sa mga tawo, "Ako ang suga sang *mga tawo sang* kalibutan. Ang nagasunod
sa akon, ang iya hunahuna indi mangin madulom, kundi masanagan siya sang suga nga nagahatag sang
kabuhi." 13 Pagkabati sadto sang mga Pariseo, nagsiling sila, "Ikaw man lang ang nagasugid parte sa imo
kaugalingon, gani indi ikaw mapatihan." 14 Nagsiling si Jesus sa ila, "Bisan tuod nga nagasugid ako parte sa
akon kaugalingon, ang akon ginasugid matuod, tungod kay nahibaluan ko kon diin ako naghalin kag kon
diin ako pakadto. Pero kamo wala makahibalo kon diin ako naghalin kag kon diin ako makadto. 15 Ang inyo
pagsentensya indi masaligan tungod kay ina suno gid lang sa hunahuna sang tawo. Pero ako wala
nagasentensya kay bisan sin-o. 16 Kag kon magsentensya gid man ako, ang akon sentensya husto, tungod
kay indi lang ako ang magasentensya kundi *duha kami,* ako kag ang Amay nga nagpadala sa akon. 17 Indi
bala nasulat sa inyo Kasuguan nga kon magsinanto ang sugid sang duha ka tawo, ang ila sugid matuod?
18 Ako nagapamatuod parte sa akon kaugalingon kag ang Amay nga nagpadala sa akon nagapamatuod man

parte sa akon." [19] Nagsiling ang mga Pariseo sa iya, "Ti, sa diin bala ang imo amay?" Nagsiling si Jesus,
"Wala kamo makakilala sa akon ukon sa akon Amay. Kon nakilala kuntani ninyo ako, makilala man ninyo
ang akon Amay."

[20] Ini tanan ginhambal ni Jesus sang nagatudlo siya sa templo, malapit sa ginabutangan sang kuarta.
Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala pa mag-abot ang iya oras.

Si Jesus Indi Taga-diri sa Kalibutan

[21] Nagsiling liwat si Jesus sa mga manugdumala sang mga Judio, "Malakat ako, kag kon wala na gani
ako diri pangitaon ninyo ako, pero magakalamatay lang kamo nga ang inyo mga sala wala mapatawad. Kag
indi kamo makakadto sa akon kaladtuan." [22] Gani nagpinamangkutanay sila[a], "Ano bala ang buot niya
hambalon nga kita kuno indi makakadto sa iya kaladtuan? Ano, mahikog bala siya?" [23] Nagsiling si Jesus sa
ila, "Kamo taga-diri sa kalibutan, pero ako taga-langit. Kamo iya sang kalibutan, pero ako iya indi. [24] Amo
ina nga nagsiling ako sa inyo nga magakalamatay lang kamo nga wala mapatawad ang inyo mga sala. Kay
kon indi kamo magtuo nga ako amo ang Cristo, sigurado gid nga magakalamatay lang kamo nga wala
mapatawad ang inyo mga sala." [25] Nagsiling sila, "Ngaa, sin-o ka gid bala?" Nagsiling si Jesus, "Indi bala
ginsugiran ko na kamo halin pa sang una kon sin-o gid ako? [26] Madamo ang akon inughambal kontra sa
inyo mga ginahimo. Sa pagkamatuod, ang mga butang nga akon ginasugid sa mga tawo amo lang ang mga
butang nga ginapahambal sa akon sang nagpadala sa akon. Kag ang tanan nga iya ginasugid matuod."

[27] Wala sila makaintiendi nga naghambal siya sa ila parte sa Amay. [28] Gani nagsiling si Jesus sa ila,
"Kon ibayaw na ninyo[b] ako nga Anak sang Tawo, mahibaluan na ninyo nga ako gali amo *ang Cristo*. Sa
sina nga tion mahibaluan man ninyo nga ang tanan nga akon ginahimo kag ginasugid wala sing iban kundi
ang mga butang nga ginapahimo kag ginapasugid sa akon sang Amay. [29] Ang nagpadala sa akon nagaupod
permi sa akon kag wala niya gid ako ginapabay-i, tungod kay kon ano ang iya gusto amo man ang akon
ginahimo." [30] Pagkabati sang mga tawo sa sining mga ginhambal ni Jesus, madamo sa ila ang nagtuo sa iya.

Ang Kamatuoran nga Nagahilway sa Tawo

[31] Karon, nagsiling si Jesus sa mga Judio nga nagtuo sa iya, "Kon padayon kamo nga nagatuman sa
akon mga ginatudlo, matuod gid nga kamo akon mga sumulunod. [32] Mahibaluan ninyo ang kamatuoran kag
ang kamatuoran amo ang magahilway[c] sa inyo." [33] Nagsiling sila sa iya, "Mga kaliwat kami ni Abraham,
kag wala pa gid sing may nakaulipon sa amon. Ngaa nagasiling ka nga mahilway kami?" [34] Nagsiling si
Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagapakasala, ulipon sang sala.
[35] Ang isa ka ulipon umalagi lang sa panimalay, pero ang anak iya permaninte. [36] Gani kon ang Anak *sang
Dios* amo ang magahilway sa inyo, mahilway gid kamo. [37] Nahibaluan ko nga mga kaliwat kamo ni
Abraham, pero ginatinguhaan ninyo nga patyon ako tungod kay indi kamo magbaton sang akon mga
ginatudlo. [38] Ginasugid ko sa inyo ang mga butang nga akon nakita sa Amay; pero kamo, ginahimo ninyo
ang inyo nabatian sa inyo amay."

[39] Nagsiling sila kay Jesus, "Ang amon amay amo si Abraham." Nagsiling si Jesus, "Kon matuod nga
mga kaliwat kamo ni Abraham, kuntani ginahimo ninyo ang *maayo pareho sang* iya mga ginhimo. [40] Pero
ang inyo ginahimo, ginatinguhaan ninyo nga patyon ako, bisan *wala ako sing may nahimo kundi* nagsugid
man lang ako sa inyo sang kamatuoran nga akon nabatian halin sa Dios. Si Abraham wala gid nakahimo
pareho sining inyo ginahimo. [41] Pero ang inyo ginahimo pareho man sa ginahimo sang inyo amay."

---

[a] ibayaw na ninyo: *ang buot silingon,* ilansang sa krus.
[b] hilway: *sa iban nga Visaya* libre.
[c] Indi kami mga anak sa guwa: *ang buot silingon,* Indi si Satanas ang amon amay.

Nagsiling sila, "Indi kami mga anak sa guwa.[a] Ang Dios amo ang amon Amay." [42] Nagsiling si Jesus sa ila,
"Kon matuod nga ang Dios amo ang inyo Amay, kuntani palanggaon ninyo ako, kay ako naghalin sa Dios.
Wala ako nagkadto diri sa kalibutan sa akon lang luyag, kundi siya amo ang nagpadala sa akon. [43] Indi
ninyo maintiendehan ang akon mga ginahambal tungod kay indi kamo makaagwanta sa pagpamati sang
akon pulong. [44] Si Satanas amo ang inyo amay kag kon ano ang gusto sang inyo amay nga si Satanas amo
man ang inyo gusto nga himuon. Manugpatay siya sang tawo halin pa sang una. Wala sing pulos para sa iya
ang kamatuoran tungod kay wala gid sing kamatuoran sa iya. Batasan niya ang magbutig, tungod kay
butigon siya kag siya amo ang ginahalinan sang tanan nga kabutigan. [45] Pero ako, ang kamatuoran amo ang
akon ginasugid sa inyo, kag amo ina nga indi kamo magpati sa akon. [46] Sin-o bala sa inyo ang
makapamatuod nga nakahimo ako sang sala? Wala gid! Ti ngaa indi kamo magpati kon nagasugid ako sang
kamatuoran? [47] Ang mga tawo nga iya sang Dios nagapati sa pulong sang Dios. Pero tungod kay kamo indi
iya sang Dios, amo ina nga indi kamo magpati sa akon."

Si Jesus kag si Abraham

[48] Nagsabat kay Jesus ang mga manugdumala sang mga Judio, "Matuod gali ang amon ginasiling nga
ikaw isa ka Samariahanon,[b] kag ginsudlan sang malain nga espiritu." [49] Nagsiling si Jesus, "Wala sing may
nagsulod sa akon nga malain nga espiritu. Ginapadunggan ko lang ang akon Amay, pero kamo,
ginapakahuy-an ninyo ako. [50] Wala ako nagahandom sang kadungganan para sa akon kaugalingon. Ang
Amay amo ang nagahandom nga padunggan ako sang mga tawo, kag nahibaluan niya nga matuod ang mga
butang nga akon ginasugid. [51] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang mga nagatuman sang akon
mga pagpanudlo indi na gid mapatay." [52] Nagsiling ang mga Judio sa iya, "Sigurado na gid kami nga
ginsudlan ka sang malain nga espiritu. Bisan si Abraham napatay, kag ang mga propeta nagkalamatay man.
Pero nagasiling ikaw nga ang nagatuman sang imo mga pagpanudlo indi na gid mapatay hasta kon san-o.
[53] Ano, mas maayo ka pa bala kay Abraham? Napatay gani siya. Kag ang mga propeta nagkalamatay man.
Ngaa, sin-o ka gid haw? [54] Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon ako lang gid ang magpadungog sa akon
kaugalingon, wala ini sing pulos. Pero ang akon Amay amo gid ang nagapadungog sa akon. Siya amo ang
inyo ginasiling nga inyo Dios. [55] Ugaling wala ninyo siya makilala. Pero ako, kilala ko siya. Karon, kon
magsiling ako nga wala ako makakilala sa iya, magaguwa nga butigon ako pareho sa inyo. Pero ang
matuod, kilala ko gid siya kag ginatuman ko ang iya pulong. [56] Nalipay gid ang inyo amay nga makita niya
ang akon tion. Kag nakita niya gani kag nalipay gid siya." [57] Nagsiling ang mga Judio sa iya, "Ti, paano ang
imo pagkakita kay Abraham nga wala pa gani 50 ang imo idad." [58] Nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod,
ginasugid ko sa inyo nga sang wala pa matawo si Abraham, yara na ako nga daan." [59] Tungod sa sining
ginhambal ni Jesus nagpulot sila sing bato agod habuyon siya. Pero nagpanglusot-lusot si Jesus kag
naghalin sa templo.

Chapter 9

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Natawo nga Bulag

[1] Samtang nagalakat sila ni Jesus, may nakita sila nga tawo nga bulag halin pa sang iya pagkatawo.
[2] Karon ginpamangkot si Jesus sang iya mga sumulunod, "Manunudlo, kay sin-o bala sala nga natawo siya
nga bulag? Iya bala sala ukon iya sang iya mga ginikanan?" [3] Nagsiling si Jesus, "Indi tungod sang iya sala
ukon sang sala sang iya mga ginikanan, kundi nabulag siya agod makita sang mga tawo ang gahom sang
Dios *paagi sa pag-ayo* sa iya. [4] Indi bala nga ang tawo nagaobra kon adlaw, kay kon gab-i indi na siya
makaobra? Ang buot ko silingon, dapat himuon ta ang ginapahimo sang Dios nga nagpadala sa akon

[a] Samariahanon: *Ginapakanubo sang mga Judio ang mga Samariahanon. Mga makasasala sila sa ila panulok.*
[b] lunang: *sa iban nga Visaya,* lutak

samtang mahimo ta pa. Kay magaabot ang tion nga indi ta na mahimo ang iya ginapahimo. [5] Samtang yari
pa ako sa kalibutan ako ang suga nga nagahatag kasanag sa mga tawo." [6] Pagkahambal niya sadto nagdupla
siya dayon sa duta. Ginmiksla niya ang dupla sa duta kag ginlamhit niya ini sa mga mata sang bulag.
[7] Nagsiling siya dayon sa bulag, "Kadto ka sa palaligusan sa Siloam kag magpanghilam-os didto." (Ang
buot silingon sang Siloam "Ginpadala".) Gani nagkadto ang bulag sa Siloam kag nagpanghilam-os.
Pagkatapos, nagbalik siya dayon nga nakakita na.

[8] Nagsiling ang iya mga kaingod kag ang mga tawo nga nakakita anay sa iya nga nagapakilimos, "Indi
bala nga ang tawo nga ini amo anay ang nagasagi pungko nga nagapakilimos?" [9] Nagsiling ang iban, "Amo
ina siya!" Pero may iban nga nagsiling, "Indi ina siya! Kundi pareho lang sila sing hitsura." Gani ang tawo
mismo nagsiling, "Ako gid ang tawo nga inyo ginasiling." [10] Gani ginpamangkot nila siya, "Paano bala nga
makakita ka na karon?" [11] Nagsiling siya, "Ang tawo nga ginatawag nga si Jesus naghimo sang lunang[a].
Pagkatapos ginlamhit niya ini sa akon mga mata kag ginsilingan niya ako dayon nga magkadto sa
palaligusan sa Siloam kag magpanghilam-os. Gani nagkadto ako didto kag pagkatapos ko panghilam-os,
nakakita na ako." [12] Ginpamangkot nila siya kon diin na ang tawo nga nag-ayo sa iya. Nagsiling siya,
"Ambot, wala ako kahibalo."

Gin-imbistigar sang mga Pariseo ang Tawo nga Gin-ayo

[13] Gindala nila dayon sa mga Pariseo ang ato nga tawo, nga sadto anay bulag. [14] Adlaw sadto nga
Inugpahuway sang pagmiksla ni Jesus sang duta kag sang pag-ayo niya sa mata sang tawo nga bulag.
[15] Gani ginpamangkot man siya sang mga Pariseo kon paano nga makakita na siya. Kag ginsugiran niya
sila, "Ginlamhitan ni Jesus sing lunang ang akon mga mata kag pagkatapos nagpanghilam-os ako, kag
karon makakita na ako." [16] May mga Pariseo nga nagsiling, "Ang tawo nga naghimo sini indi halin sa Dios,
tungod kay wala siya nagatuman sang kasuguan parte sa Adlaw nga Inugpahuway." Pero nagsiling ang
iban, "Kon siya tawo nga makasasala indi siya makahimo sang mga milagro nga pareho sini." Gani
nagbinahin-bahin sila.

[17] Nagpamangkot pa gid liwat ang mga Pariseo sa tawo nga sadto anay bulag, "Siling mo gin-ayo ka
niya, ti karon, ano ang masiling mo parte sa iya?" Nagsiling siya, "Kon sa akon lang, isa siya ka propeta."
[18] Pero indi magpati ang mga manugdumala sang mga Judio nga bulag siya anay kag karon makakita na,
gani ginpatawag nila ang iya mga ginikanan. [19] Pagkatapos ginpamangkot nila sila, "Inyo bala anak ini?
Matuod gid man bala nga natawo siya nga bulag? Ngaa makakita na siya karon?" [20] Nagsabat ang iya mga
ginikanan, "Kilala namon nga siya amon anak kag matuod nga natawo siya nga bulag. [21] Pero kon paano
nga makakita na siya kag kon sin-o ang nag-ayo sang iya mga mata, ina ang wala namon mahibalui.
Pamangkuta ninyo siya kay may buot naman na siya kag sarang makasabat para sa iya kaugalingon."
[22] Amo sadto ang sabat sang iya mga ginikanan tungod kay nahadlok sila sa mga manugdumala sang mga
Judio. Kay ang ini nga mga manugdumala sang mga Judio nagkasugot na nga daan nga ang bisan sin-o nga
magkilala kay Jesus nga siya amo ang Cristo indi na nila pagpasudlon sa ila simbahan. [23] Amo gani nga ang
iya mga ginikanan nagsiling, "Pamangkuta ninyo siya kay may buot naman na siya."

[24] Gani gintawag nila liwat ang tawo nga sadto anay bulag kag ginsilingan, "Abi magsugid ka sang
matuod parte sadto nga tawo, kay ang Dios nagapamati. Kon sa amon lang, nahibaluan namon nga siya
makasasala." [25] Nagsabat ang tawo, "Wala ako kahibalo kon makasasala siya ukon indi. Basta nahibaluan
ko nga sang una bulag ako pero karon makakita na ako." [26] Nagpamangkot naman sila liwat, "Ano bala ang
iya ginhimo sa imo? Paano niya gin-ayo ang imo mga mata?" [27] Nagsabat siya, "Indi bala nga ginsugiran ko
na kamo? Pero indi kamo magpati. Ti ngaa nagapamangkot pa kamo liwat? Ano, gusto man bala ninyo nga
mangin iya mga sumulunod?" [28] Gani naakig sila kag ginbuyayaw nila siya kag ginsilingan, "Ikaw iya nga
sumulunod, pero kami mga sumulunod ni Moises. [29] Nahibaluan namon nga nagpakighambal ang Dios kay

[a] mga karnero: *amo ang mga tawo nga nagasunod kay Cristo*

Moises sang una, pero kon parte sa tawo nga ina, wala gani kami kahibalo kon diin siya naghalin!”
[30] Nagsabat dayon ang tawo, “Katingalahan! Siya ang nag-ayo sa akon, pagkatapos nagasiling kamo nga
wala kamo kahibalo kon sa diin siya naghalin. [31] Nahibaluan ta nga wala nagasabat ang Dios sa mga
makasasala. Pero ginasabat niya ang mga tawo nga nagatahod sa iya kag nagatuman sang iya kabubut-on.
[32] Halin sang pagsugod sang kalibutan wala pa gid kita makabati nga may tawo nga nag-ayo sang mata sang
isa ka tawo nga bulag halin sa iya pagkatawo. [33] Kon indi siya naghalin sa Dios, indi siya kuntani
makahimo pareho sadto.” [34] Nagsabat ang mga manugdumala sang mga Judio, “Natawo ka kag nagdako sa
sala, kag karon tudluan mo pa kami?” Kag ginsilingan nila siya nga indi na siya pagtugutan nga magsulod
sa ila mga simbahan.

Ang Espirituhanon nga Pagkabulag

[35] Karon, nabalitaan ni Jesus nga indi na nila pagpasudlon sa ila simbahan ang tawo nga sadto anay
bulag. Gani ginpangita niya ang tawo. Pagkakita niya sa iya ginpamangkot niya siya, “Nagatuo ka bala sa
Anak sang Tawo?” [36] Nagsabat siya, “Sir, sugiri man ako kon sin-o siya agod makatuo ako sa iya!”
[37] Nagsiling si Jesus, “Nakita mo na siya, kay siya mismo ang nagapakighambal sa imo subong.”
[38] Nagsiling dayon ang tawo, “Ginoo, nagatuo ako sa imo!” Kag nagluhod siya dayon kag nagsimba kay
Jesus.

[39] Nagsiling si Jesus, “Nagkadto ako diri sa kalibutan agod hukman ang mga tawo. Ang mga tawo nga
nakahibalo nga sila bulag *sa kamatuoran* ayuhon ko agod makakita sila. Kag ang mga tawo nga *nagasiling
nga sila kuno* indi bulag, magaguwa nga *sila amo ang* bulag.” [40] Karon, may mga Pariseo didto nga malapit
sa iya nga nakabati sang iya ginhambal. Kag nagpamangkot sila, “Ang buot mo silingon pati kami mga
bulag man?” [41] Ginsabat sila ni Jesus, “Kon *ginabaton ninyo nga* bulag kamo *sa kamatuoran*, wala kamo
kuntani sing sala. Pero tungod kay nagasiling kamo nga indi kamo bulag, *ini nagakahulugan lang nga* may
sala pa gihapon kamo.”

Chapter 10

Ang Matuod nga Manugbantay sang mga Karnero

[1] *Nagsaysay si Jesus sa ila paagi sa paanggid*, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga kon ang
tawo nagasulod sa toril sang mga karnero pero wala nagaagi sa puwertahan kundi nagataklas sa kudal, ina
nga tawo kawatan kag tulisan. [2] Pero ang tawo nga nagasulod paagi sa puwertahan amo ang matuod nga
manugbantay sang mga karnero. [3] Ginapasulod siya sang bantay sa puwertahan kag ang iya tingog kilala
sang mga karnero. Ginatawag niya ang iya mga karnero sa ila mga ngalan, kag ginadala niya dayon sila
pa-guwa. [4] Kon makaguwa na sila, nagauna siya sa ila kag ang iya mga karnero nagasunod sa iya tungod
kay kilala nila ang iya tingog. [5] Indi magsunod ang mga karnero sa tawo nga indi nila kilala, kundi
magapalagyo gani sila tungod kay wala sila nakakilala sang iya tingog.”

[6] Ginsugid sa ila ni Jesus ini nga paanggid, pero wala gid sila nakaintiende kon ano ang buot silingon
sini.

Si Jesus ang Maayo nga Manugbantay

[7] Gani nagsiling liwat si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ako amo ang puwertahan
nga ginaagihan sang mga karnero[a]. [8] May mga nauna sa akon nga *mga manunudlo nga ang ila
kahalimbawa pareho sa* mga kawatan kag mga tulisan. Pero ang akon mga karnero wala nagpati sa ila.
[9] Ako amo ang puwertahan. Ang nagasulod paagi sa akon maluwas. Pareho siya sa karnero nga nagasulod

[a] 9-10 *Ginhambal ni Jesus ini nga paanggid agod ipahibalo sa ila nga wala pa sing may malain nga matabo sa ila didto sa Judea.*

kag nagaguwa, kag makakita siya sing halalbon. [10] Ang katuyuan sang kawatan amo ang pagpangawat, ang
pagpatay kag ang pagpangguba. Pero ako iya nagkadto diri sa kalibutan agod mahatagan ko ang mga tawo
sing kabuhi kag wala gid sing kulang.

[11] "Ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero. Ang maayo nga manugbantay desidido
nga magpanginmatay para sa iya mga karnero. [12] Indi siya pareho sa tawo nga ginasuholan lang nga
magbantay. Kay ang tawo nga ginasuholan lang nagapalagyo kon makita na niya nga nagaabot ang
nagapanukob nga sapat, kag bayaan lang niya ang mga karnero. Gani magalalapta ang mga karnero kag ang
iban sa ila tukbon. [13] Ang sinuhulan nagapalagyo, tungod kay sinuhulan man lang siya kag bali wala lang sa
iya kon ano ang matabo sa mga karnero. [14,15] Pero ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero.
Kon paano ang pagkakilala sa akon sang Amay kag ang akon pagkakilala sa iya, pareho man sina ang akon
pagkakilala sa akon mga karnero kag ang ila pagkakilala sa akon. Kag ihatag ko ang akon kabuhi para sa
ila. [16] May iban pa man ako nga mga karnero nga wala diri sa inyo grupo *bilang mga Judio*. Dapat pasudlon
ko man sila. Magapamati man sila sa akon, kag ang tanan nga nagapamati sa akon mangin isa lang ka
grupo nga may isa ka manugbantay.

[17] "Ginapalangga ako sang Amay tungod kay ginahatag ko ang akon kabuhi para sa ila, kag pagkatapos
mabuhi man ako liwat. [18] Wala sing may makapatay sa akon kon indi ko ini pag-itugot. Pero kabubut-on ko
nga ginahatag ang akon kabuhi. Pagusto ako sa paghatag sini, kag pagusto man ako sa pagbawi sini. Amo
ini ang ginsiling sang Amay sa akon."

[19] Tungod sa ginhambal nga ato ni Jesus nagbinahin-bahin liwat ang mga Judio. [20] Madamo sa ila ang
nagsiling, "Ang tawo nga ini ginsudlan sang malain nga espiritu kag buang-buang. Ngaa nagasagi kamo
pamati sa iya?" [21] Pero nagsiling ang iban, "Ang tawo nga ginsudlan sang malain nga espiritu indi
makatudlo sing pareho sina. Kag isa pa, paano makapaayo ang isa ka tawo sang bulag kon ginsudlan siya
sang malain nga espiritu?"

Ginsikway si Jesus sang mga Judio

[22] Karon, nag-abot ang tiyempo sa pagsaulog sa Jerusalem sang Piesta sang Pagdedikar sang Templo.
Tigtulugnaw sadto, [23] kag nagalakat-lakat si Jesus didto sa templo sa ginatawag nga Balkon ni Solomon.
[24] Nagtilipon ang mga Judio sa iya kag nagsiling sila, "Ngaa ginatago-tago mo pa sa amon kon sin-o gid
ikaw? Sugiri kami sang deritso kon ikaw amo ang Cristo." [25] Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginsugiran ko na
kamo kon sin-o gid ako pero indi kamo magpati sa akon. Ang mga milagro nga ginapahimo sang Amay sa
akon nagapamatuod man kon sin-o gid ako. [26] Pero indi kamo magpati sa akon tungod kay indi kamo
kaupod sa akon mga karnero. [27] Ang akon mga karnero nagapamati sa akon. Kilala ko sila kag nagasunod
sila sa akon. [28] Ginahatagan ko sila sing kabuhi nga wala sing katapusan, kag indi gid sila mawala. Wala gid
sing may makaagaw sa ila sa akon kamot. [29] Ginhatag sila sa akon sang Amay nga gamhanan sa tanan, kag
wala gid sing may makaagaw sa ila sa kamot sang Amay. [30] Ako kag ang Amay isa lang."

[31] Pagkabati sadto sang mga Judio nagpulot liwat sila sang mga bato agod batuhon siya. [32] Pero
nagsiling si Jesus sa ila, "Madamo ang maayo ko nga ginhimo nga nakita ninyo mismo. Kag ginpahimo ini
sa akon sang Amay. Sa diin bala sa sining akon mga ginpanghimo ang nangin kabangdanan nga inyo ako
batuhon?" [33] Ginsabat siya sang mga Judio, "Indi kami magbato sa imo tungod sang imo maayo nga mga
hinimuan, kundi batuhon ka namon tungod sa imo ginhambal batok sa Dios! Kay ikaw tawo man lang, pero
nagasiling ka nga ikaw Dios." [34] Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala nasulat sa inyo Kasuguan nga nagsiling
ang Dios nga kamo mga dios? [35,36] Kag nahibaluan ta nga permi matuod ang ginasiling sang Kasulatan.
Gani kon nagsiling ang Dios nga mga dios ang mga tawo nga ginhatagan sang iya mensahi, ti ngaa
nagasiling kamo nga naghambal ako batok sa Dios tungod kay nagsiling ako nga ako Anak sang Dios? Siya
mismo ang nagpili kag nagpadala sa akon diri sa kalibutan. [37] Kon wala ako nagahimo sang ginapahimo
sang Amay sa akon, indi dapat nga magpati kamo sa akon. [38] Pero kon ginahimo ko ang ginapahimo sang

Amay sa akon, bisan indi ninyo gusto nga magpati sa akon mga ginasiling, dapat patihan ninyo ang akon
mga hinimuan, agod mahibaluan gid ninyo nga ang Amay yari sa akon kag ako yara sa iya."

[39] Gintinguhaan nila liwat nga dakpon si Jesus, pero nakalikaw siya sa ila.

[40] Nagtabok liwat si Jesus sa Suba sang Jordan kag nagkadto siya sa lugar nga sa diin nagpangbautiso si
Juan. Kag didto siya dayon nagtiner. [41] Madamo nga mga tawo ang nagpalapit sa iya kag nagsiling, "Wala
matuod nakahimo sing mga milagro si Juan, pero ang tanan nga iya ginhambal parte sa sini nga tawo
matuod." [42] Gani madamo sa mga tawo didto ang nagtuo kay Jesus.

Chapter 11

Ang Pagkapatay ni Lazaro

[1-2] May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Lazaro. Siya kag ang iya mga utod nga si Maria kag si Marta
nagapauli sa Betania. Si Maria nga ini amo ang nagbubo sang pahamot sa tiil sang Ginoo kag iya dayon
ginpahiran sang iya buhok. Ang iya utod nga si Lazaro nagamasakit. [3] Gani nagpadala ang mag-utod nga
babayi sang balita kay Jesus nga ang iya pinalangga nga amigo nagamasakit. [4] Pagkabati ni Jesus nga si
Lazaro nagamasakit, nagsiling siya, "Indi siya mapatay sa iya masakit, kundi ang katuyuan nga siya
nagamasakit kay agod mapadunggan ang Dios tungod sa iya gahom kag agod ako nga Anak sang Dios
mapadunggan man."

[5] Palangga ni Jesus si Marta, si Maria kag si Lazaro. [6] Pero ginpaligad pa niya ang duha ka adlaw
pagkatapos nga iya nabalitaan nga si Lazaro nagamasakit. [7] Dayon, nagsiling siya sa iya mga sumulunod,
"Dali kamo, mabalik na kita sa *probinsya sang* Judea." [8] Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Manunudlo,
indi bala nga pila pa lang ka adlaw nga batuhon ka kuntani didto sang mga Judio? Kag karon mabalik ka pa
didto?" [9] Nagsiling si Jesus, "Indi bala nga may dose ka oras kon adlaw? Gani kon maglakat ang tawo kon
adlaw indi siya makasandad, tungod kay masanag pa. [10] Pero kon maglakat siya sa gab-i makasandad siya
kay madulom."[a] [11] Pagkatapos nagsiling pa gid si Jesus, "Ang aton amigo nga si Lazaro nagakatulog. Pero
kadtuan ko siya kag pukawon." [12] Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Ginoo, kon nagakatulog siya,
magaayo pa siya." [13] Abi nila nagakatulog lang matuod si Lazaro, pero ang buot silingon ni Jesus nga patay
na si Lazaro. [14] Gani ginsilingan sila ni Jesus sing maathag, "Patay na si Lazaro. [15] Pero nagapasalamat ako
nga wala ako didto kay para ini sa inyo kaayuhan, tungod kay may himuon ako agod magdugang pa gid
ang inyo pagtuo sa akon. Dali, kadtuan ta siya." [16] Karon, si Tomas nga ginatawag nga si Kapid nagsiling sa
iya mga kaupod, "Ti, maupod na lang kita bisan kon patyon kita upod sa iya."

Si Jesus amo ang Nagahatag sang Kabuhi

[17] Sang pag-abot ni Jesus sa Betania, nabalitaan niya nga apat na ka adlaw nga nalubong si Lazaro.
[18] Ang Betania mga tatlo lang ka kilometro halin sa Jerusalem. [19] Gani madamo nga mga Judio *nga
taga-Jerusalem* ang nagkadto didto sa paglipay kay Marta kag kay Maria sa pagkapatay sang ila utod.

[20] Pagkabati ni Marta nga nagapadulong si Jesus, nagguwa siya sa pagsugata sa iya, pero si Maria
nagpabilin sa balay. [21] Pag-abot ni Marta kay Jesus, nagsiling siya, "Ginoo, kon diri ka lang, wala kuntani
napatay ang akon utod. [22] Pero nahibaluan ko nga bisan karon magahatag ang Dios sa imo sang bisan ano
nga imo pangayuon sa iya." [23] Nagsiling si Jesus sa iya, "Mabanhaw ang imo utod." [24] Nagsabat si Marta,
"Nahibaluan ko nga mabanhaw siya sa katapusan nga adlaw kon banhawon na ang mga patay." [25] Nagsiling
si Jesus sa iya, "Ako ang nagabanhaw sang mga patay, kag ako man ang nagahatag sang kabuhi. Ang
nagatuo sa akon, bisan mapatay pa siya, mabuhi siya liwat. [26] Ang bisan sin-o nga nagakabuhi kag nagatuo

[a] asno: *sapat nga daw sa kabayo. Kon sa English,* donkey

sa akon indi na mapatay hasta kon san-o. Ti, nagapati ka bala sini?” [27] Nagsabat si Marta, “Huo, Ginoo!
Nagapati gid ako nga ikaw amo ang Cristo, ang Anak sang Dios nga amon ginahulat nga magaabot diri sa
kalibutan.”

Naghibi si Jesus

[28] Pagkahambal sadto ni Marta, nagbalik siya sa ila balay kag gintawag niya ang iya utod nga si Maria
kag ginhutikan, “Yari na ang Manunudlo kag ginapatawag ka niya.” [29] Pagkabati sadto ni Maria, nagtindog
siya kag nagdali-dali guwa kag nagkadto didto kay Jesus. [30] (Wala pa makasulod si Jesus sa banwa sang
Betania. Didto pa lang siya sa lugar nga sa diin ginsugata siya ni Marta.) [31] Pagkakita sang mga Judio, nga
nagalipay kay Maria, nga nagtindog siya kag magdali-dali guwa, ginsunod nila siya kay abi nila makadto
siya sa ginlubngan agod didto maghibi.

[32] Pag-abot ni Maria didto kay Jesus, nagluhod siya kag nagsiling, “Ginoo, kon diri ka lang, wala
kuntani napatay ang akon utod.” [33] Pagkakita ni Jesus nga nagahibi si Maria kag pati ang iya mga kaupod
nga mga Judio, natandog gid ang iya tagipusuon. [34] Nagpamangkot siya dayon sa ila, “Sa diin ninyo siya
ginlubong?” Nagsabat sila, “Dali Ginoo, itudlo namon sa imo.” [35] Naghibi si Jesus. [36] Gani nagsiling ang
mga Judio, “Kita ninyo kon daw ano ang iya pagpalangga kay Lazaro!” [37] Pero nagsiling ang iban, “Indi
bala nga gin-ayo niya ang mga mata sang bulag? Ti ngaa wala niya mapunggi ang kamatayon ni Lazaro?”

Ginbanhaw ni Jesus si Lazaro

[38] Natandog liwat ang tagipusuon ni Jesus. Kag nagkadto sila dayon didto sa ginlubngan kay Lazaro.
Isa ini ka kuweba nga natakpan sang isa ka bato. [39] *Pag-abot nila didto,* nagsiling si Jesus, “Kuhaa ninyo
ang bato.” Pero nagsiling si Marta nga utod sang napatay, “Ginoo, mabaho na siya karon, kay apat na ka
adlaw nga siya ginlubong!” [40] Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi bala nga nagsiling ako sa imo nga kon magtuo
ka, makita mo ang gahom sang Dios?” [41] Gani ginkuha nila ang bato. Nagtangla si Jesus sa langit kag
nagsiling, “Amay nagapasalamat ako sa imo tungod kay ginpamatian mo ako. [42] Nahibaluan ko nga permi
mo ako ginapamatian, pero nagasiling ako pareho sini para sa mga tawo nga diri karon sa akon palibot,
agod magpati sila nga ikaw amo ang nagpadala sa akon diri sa kalibutan.” [43] Pagkatapos niya hambal sini,
nagsinggit siya, “Lazaro, guwa ka!” [44] Kag nagguwa matuod ang napatay *nga si Lazaro* nga ang iya kamot
kag tiil may nagasambod nga mga tela, kag ang iya guya naputos man sang panyo. Nagsiling si Jesus sa ila,
“Hubari ninyo siya kag palakta.”

Nagplano ang mga Manugdumala sang mga Judio nga Patyon si Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-5)

[45] Madamo sa mga Judio nga nagbisita sa ila ni Maria ang nagtuo kay Jesus pagkakita nila sa iya
ginhimo. [46] Pero ang sa ila nagkadto sa mga Pariseo kag nagsugid sang ginhimo ni Jesus. [47] Gani gintawag
sang mga Pariseo kag sang mga manugdumala nga mga pari ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga
Judio. Kag sang nagatilipon na sila, nagsiling sila, “Ano bala ang aton himuon? Madamo nga mga milagro
ang ginahimo sang sini nga tawo. [48] Kon pabay-an lang naton siya, ang tanan magatuo na sa iya *nga siya
amo ang hari sang Israel*. Kag kon amo ini ang matabo, sulungon kita sang mga soldado sang Roma kag
gub-on nila ang aton templo kag ang aton bug-os nga nasyon!” [49] Pero ang isa sa mga kaupod nila nga si
Caifas, nga pangulo nga pari sadto nga tuig, nagsiling, “Wala gid kamo sing nahibaluan! [50] Wala bala ninyo
mahunahunai nga mas maayo pa nga isa lang ka tawo ang mapatay para sa aton nasyon kaysa ang bug-os
nga nasyon ang madula?” [51] Wala niya ato ginhambal nga iya-iya lang, kundi bilang pangulo nga pari sadto
nga tuig, naghambal ang Dios paagi sa iya nga kinahanglan nga mapatay si Jesus para sa mga Judio. [52] Kag
indi lang para sa ila, kundi para man sa tanan nga mga anak sang Dios nga naglalapta sa iban nga lugar,
agod matipon sila kag mangin isa sila tanan. [53] Halin sadto nga adlaw nagplano ang mga manugdumala
sang mga Judio nga patyon si Jesus. [54] Gani wala na nagsagad pakita si Jesus sa mga banwa sang mga

Judio, kundi nagkadto siya sa lugar nga malapit sa kamingawan, sa isa ka banwa nga ginatawag Efraim.
Didto siya nagtenir kaupod sang iya mga sumulunod.

[55] Karon, malapit na lang ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta sang Paglabay sang Angel.
Gani madamo nga mga tawo ang nagpa-Jerusalem agod sa indi pa mag-abot ang piesta makapakatinlo sila
sang ila kaugalingon *suno sa pagsulundan sang ila relihiyon*. [56] Ginpangita nila si Jesus, pero wala nila
makita. Gani nagpinamangkutanay sila, "Ano bala sa banta ninyo? Indi gid siya siguro magpamiesta, di
bala?" [57] Sadto gali nga tion nagsugo na nga daan ang mga manugdumala nga mga pari kag ang mga
Pariseo nga ang bisan sin-o nga makahibalo kon diin si Jesus dapat magsugid sa ila agod madakop nila
siya.

Chapter 12

Ginbubuan ni Maria sang Pahamot Si Jesus

[1] Karon, anom na lang ka adlaw bag-o mag-abot ang piesta, nagkadto si Jesus sa Betania, sa lugar ni
Lazaro nga iya ginbanhaw. [2] Nagpreparar sila sing panihapon para kay Jesus. Si Lazaro isa sa mga kaupod
ni Jesus nga nagakaon sa lamisa. Si Marta amo ang nagasirbe. [3] Si Maria iya nagkuha sing bali tunga sa
litro nga malahalon nga pahamot nga halin sa tanom nga nardo. Ginbubo niya ini sa tiil ni Jesus.
Pagkatapos ginpahiran niya sang iya buhok. Kag nalikop ang bug-os nga balay sang kahamot sang sadto
nga pahamot. [4] Isa didto sa mga kaupod ni Jesus amo si Judas Escariote, nga amo ang magatraidor sa iya.
Nagsiling si Judas, [5] "Ang bili sang sina nga pahamot mga isa gid ka tuig nga suweldo sang isa ka tawo.
Ngaa wala ina pag-ibaligya kag ang bili ipanghatag sa mga imol?" [6] Ginsiling niya ini, indi tungod kay
naluoy siya sa mga imol, kundi tungod kay kawatan siya. Siya amo ang nagauyat sang ila kuwarta kag
permi niya ini ginakuhaan. [7] Pero nagsiling si Jesus, "Pabay-i lang siya! Ipatago lang sa iya ang nabilin
agod itigana sa akon lubong. [8] Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi
makaupod."

Ang Plano nga Patyon si Lazaro

[9] Madamo nga mga Judio ang nakabalita nga didto si Jesus sa Betania, gani nagkadto sila didto.
Nagkadto sila didto indi lang tungod kay Jesus, kundi gusto man nila nga makita si Lazaro nga iya
ginbanhaw. [10] Gani ginplano sang mga manugdumala nga mga pari nga patyon man si Lazaro, [11] kay tungod
sa iya, madamo na nga mga Judio ang nagbiya sa ila kag nagtuo kay Jesus.

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem

[12] Sang madason nga adlaw, nabalitaan sang madamo nga mga tawo nga nag-alabot sa pagpamiesta nga
si Jesus nagapakadto na sa Jerusalem. [13] Gani nagkuha sila sang mga dahon sang palma kag ginsugata nila
si Jesus nga nagasinggit, "Dayawon ta ang Dios! Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala! Dayawon
ta ang Hari sang Israel!" [14] May nakita si Jesus nga isa ka bataon pa nga asno[a] kag amo adto ang iya
ginsakyan. Sa iya ginhimo nga ato natuman ang *ginsiling sang Dios sa* Kasulatan nga nagasiling:

[15] "Kamo nga mga taga-Sion,

indi kamo magkahadlok,

Tungod kay ang inyo hari nagaabot,

nga nagasakay sa bataon pa nga asno."

---

[a] *Ang buot silingon ni Jesus nga siya pareho sina, tungod kay kon mapatay na siya, madamo ang mahatagan sing bag-o nga kabuhi.*

[16] Sadto nga tiyempo, ang mga sumulunod ni Jesus wala pa makaintiendi kon ano ang kahulugan sang mga
nagakalatabo nga ato. Pero pagkatapos nga si Jesus nakabalik na sa langit, amo pa lang nila napinsaran nga
ang ginhimo sang sadto nga mga tawo amo gid gali ang nakasulat sa Kasulatan.

[17] Madamo nga mga tawo ang nakakita sang pagtawag kag pagbanhaw ni Jesus kay Lazaro halin sa iya
lulubngan. Kag ini nga mga tawo nagpamalita sa natabo. [18] Gani madamo nga mga tawo ang nagsugata kay
Jesus, tungod kay nabalitaan nila ato nga milagro nga iya ginhimo. [19] Gani naghambalanay ang mga
Pariseo, "Ti tan-awa ninyo, ang tanan nga mga tawo nagasunod na sa iya. Wala na gid kita sing may
mahimo!"

May mga Griego nga Nagapangita kay Jesus

[20] May mga Griego man nga nag-alabot sa Jerusalem agod magpamiesta kag magsimba sa Dios.
[21] Nagkadto sila kay Felipe nga taga-Betsaida nga sakop sang *probinsya sang* Galilea. Nagsiling ang mga
Griego, "Gusto namon kuntani nga magpakigkita kay Jesus." [22] Ginsugiran ni Felipe si Andres kag duha
sila ang nagkadto kay Jesus kag ginsugiran siya. [23] Nagsiling dayon si Jesus sa ila, "Karon nag-abot na ang
tion nga ako nga Anak sang Tawo, makita na ang akon gahom. [24] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo
nga kon ang isa ka binhi indi pag-ilubong sa duta, ina magapabilin gid lang nga isa ka binhi. Pero kon
ilubong kag mapatay, magatubo ini kag magapamunga.[a] [25] Ang tawo nga sobra ang iya paghigugma sa iya
kabuhi madula niya ini, pero ang tawo nga wala nagakanugon sang iya kabuhi *tungod sa akon* makaangkon
sang kabuhi nga wala sing katapusan. [26] Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad sa akon kinahanglan
magsunod sa akon, agod nga kon diin ako didto man ang akon suluguon. Ang tawo nga nagaalagad sa akon
padunggan sang akon Amay."

Naghambal si Jesus Parte sa iya Kamatayon

[27] Nagsiling pa si Jesus, "Karon nagalibog ang akon hunahuna. Ano bala ang akon isiling? Ano,
masiling bala ako sa Amay nga indi na lang niya ako pagpaantuson? Pero amo ini ang katuyuan sang akon
pagkadto diri, nga mag-antos sang mga kasakit sa sini nga tion." [28] Nagsiling dayon si Jesus sa Amay,
"Amay, ipakita ang imo gahom sa mga tawo." May naghambal dayon halin sa langit, "Ginpakita ko na
paagi sa imo, kag ipakita ko pa liwat."

[29] Ang mga tawo nga nagtalambong didto nakabati sang tingog. Nagsiling sila, "Nagapangdaguob!"
Pero nagsiling ang iban, "Nagapakighambal sa iya ang anghel!" [30] Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Ginpabati
ato sang Dios indi para sa akon kundi para sa inyo. [31] Halin karon sentensyahan na niya ang mga tawo sang
kalibutan. Kag mapierde na niya si Satanas nga amo ang nagagahom sa sini nga kalibutan. [32] Kag kon
ibayaw na gani ako halin sa duta, papalapiton ko ang tanan nga mga tawo sa akon." [33] (Sa iya paghambal
sadto, ginsugid niya kon ano nga klase sang kamatayon ang iya pagaantuson.) [34] Nagsabat ang mga tawo sa
iya, "Suno sa amon Kasuguan magakabuhi ang Cristo sa wala sing katapusan. Gani ngaa bala nagasiling
ikaw nga ang Anak sang Tawo kinahanglan nga mapatay? Sin-o gid ina nga Anak sang Tawo ang imo
ginasiling?" [35] Nagsiling si Jesus sa ila, "Madali na lang madula ang suga sa tunga ninyo. Gani magkabuhi
kamo sa sini nga suga samtang diri pa, kay basi bala kon maabtan kamo sang kadulom. Tungod kay ang
nagalakat sa kadulom indi makahibalo kon diin siya nagapadulong. [36] Gani magtuo kamo sa *akon nga amo
ang* suga samtang diri pa *ako* sa inyo, agod masanagan ang inyo hunahuna[b]."

---

[a] agod masanagan ang inyo hunahuna: *sa literal,* agod mangin mga anak kamo sang kasanag.
[b] Simon Escariote: *ukon,* Simon nga taga-Kerioth

Indi Magpati ang mga Judio kay Jesus

Pagkatapos niya hambal sadto naglakat siya kag nagpanago sa ila. [37] Bisan nakita na gid nila ang
madamo nga mga milagro nga ginpanghimo ni Jesus, wala pa gihapon sila nagtuo sa iya. [38] Gani
napamatud-an ang ginsiling ni propeta Isaias,

"Ginoo, wala sing may nagpati sa amon ginbalita.

Wala sila kahibalo nga ginpakita mo na sa ila ang imo gahom."

[39,40] Nagsiling pa gid si Isaias,

"Ginbulag sila sang Dios agod indi sila makakita, kag gintakpan niya ang ila mga hunahuna agod
indi sila makaintiendi,

kay basi pa kon magliso sila sa Dios kag ayuhon sila niya."

Gani amo ina ang kabangdanan kon ngaa wala sila nagtuo kay Jesus. [41] Ginhambal ato ni Isaias tungod kay
nakita niya ang gahom ni Jesus kag nagsugid siya parte sa iya.

[42] Pero bisan amo sina, madamo nga mga manugdumala sang mga Judio ang nagtuo kay Jesus. Pero
wala lang sila nagpabutyag sang ila pagtuo tungod kay nahadlok sila nga indi na sila pagpasudlon sang mga
Pariseo sa mga simbahan sang mga Judio. [43] Kay ginpasulabi nila ang pagdayaw sang mga tawo sang sa
pagdayaw sang Dios.

Ang Pulong ni Jesus amo ang Magasentensya sa mga Tawo

[44] Naghambal sing mabaskog si Jesus, "Kon ang tawo magtuo sa akon, indi lang siya nagatuo sa akon
kundi nagatuo man siya sa nagpadala sa akon. [45] Ang nakakita sa akon nakakita man sa nagpadala sa akon.
[46] Nagkadto ako diri sa kalibutan sa pagpasanag sa hunahuna sang mga tawo, agod nga ang bisan sin-o nga
magatuo sa akon indi magapabilin sa kadulum. [47] Kon may yara nga nakabati sang akon mga pagpanudlo
pero wala nagatuman, indi ako ang magasentensya sa iya nga silutan. Kay wala ako nagkadto diri sa
kalibutan agod sentensyahan ang mga tawo kundi para luwason. [48] May yara nga magasentensya sa mga
tawo nga nagasikway sa akon kag wala nagabaton sa akon mga pagpanudlo; ang mga pulong nga akon
gintudlo amo ang magasentensya sa iya sa katapusan nga adlaw! [49] Kay ang akon mga pagpanudlo indi
halin sa akon kundi halin sa Amay nga nagpadala sa akon. Siya amo ang nagsugo sa akon kon ano ang
akon itudlo. [50] Kag nahibaluan ko nga ang iya mga pagpanudlo, nga iya ginsiling sa akon nga ipanudlo,
nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan. Gani ginasugid ko sa inyo ang tanan nga iya ginapasugid."

Chapter 13

Ginhugasan ni Jesus ang mga Tiil sang iya mga Sumulunod

[1] Sa wala pa mag-abot ang adlaw sang Piesta sang Paglabay sang Anghel, nahibaluan na nga daan ni
Jesus nga nag-abot na ang tion nga mahalin na siya sa sini nga kalibutan kag mabalik sa Amay. Palangga
gid niya ang iya mga sumulunod diri sa kalibutan kag hasta sa katapusan ginpakita niya ang iya
pagpalangga.

[2] Sang gab-i na, nagpanihapon si Jesus kag ang iya mga sumulunod. Karon, napasulod na nga daan ni
Satanas sa hunahuna ni Judas nga anak ni Simon Escariote[a] ang handom nga traidoran niya si Jesus.
[3] Nahibaluan ni Jesus nga ang tanan *nga gahom* ginhatag na sang Amay sa iya. Nahibaluan man niya nga sa
Dios siya naghalin kag sa Dios man siya mabalik. [4] Samtang sa lamisa pa ang iya mga sumulunod,
nagtindog siya kag nag-uba sang iya pangguwa nga bayo. Pagkatapos nagkuha siya sang tuwalya kag

[a] ginatumod: *ukon,* buot silingon

ginwagkos niya ini sa iya hawak. [5] Ginbubuan dayon niya sang tubig ang labador kag ginpanghugasan niya
ang mga tiil sang iya mga sumulunod. Ang kada mahugasan niya nga till, ginapahiran dayon niya sang
tuwalya nga iya ginwagkos sa iya hawak. [6] Pag-abot niya kay Simon Pedro, nagsiling si Simon sa iya,
"Ginoo, hugasan mo bala ang akon mga tiil?" [7] Ginsabat siya ni Jesus, "Karon indi mo pa maintiendehan
kon ano ang kahulugan sining akon ginahimo, pero maintiendehan mo man ini sa ulihi." [8] Nagsiling si
Pedro, "Indi gid puwede nga ikaw ang maghugas sang akon mga tiil." Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Ti
kon indi ka magpahugas sang imo mga tiil sa akon, indi ka na akon kaupod." [9] Gani nagsiling si Simon
Pedro, "*Ti kon amo sina* Ginoo, indi lang ang akon mga tiil ang imo hugasan, kundi pati man ang akon mga
kamot kag ang akon ulo." [10] Pero nagsiling si Jesus, "Ang nakapaligo, limpyo na ang iya bug-osnga lawas,
kag indi na kinahanglan nga hugasan pa luwas lamang sa iya mga tiil. Limpyo na kamo, pero indi tanan
kamo." [11] (Nagsiling siya nga indi limpyo ang tanan tungod kay nahibaluan niya kon sin-o ang magatraidor
sa iya.)

12 Sang nahugasan na ni Jesus ang ila mga tiil, ginsuksok niya liwat ang iya pangguwa nga bayo kag
nagbalik sa lamisa. Nagpamangkot dayon siya sa ila. "Ti, naintiendehan bala ninyo kon ano ang kahulugan
sang akon ginhimo sa inyo? [13] Ginatawag ninyo ako nga Manunudlo kag Ginoo, kag husto ina, kay ako gid
man ang inyo Manunudlo kag Ginoo. [14] Ti kon ako gani nga inyo Ginoo kag Manunudlo naghugas sang
inyo mga tiil, dapat man nga maghinugasay kamo sang inyo mga tiil. [15] Ginhimo ko ini bilang halimbawa
agod sundon ninyo. Gani himuon man ninyo sa isa kag isa ining akon ginhimo sa inyo. [16] Sa pagkamatuod,
ginsugid ko sa inyo nga wala sing suluguon nga labaw pa sang sa iya agalon, kag wala sing sinugo nga
labaw pa sang sa nagsugo sa iya. [17] Karon nga nahibaluan na ninyo ini nga mga butang, bulahan kamo kon
inyo ini himuon.

[18] "Wala ako nagasiling nga bulahan kamo tanan, kay kilala ko ang akon mga ginpili. Pero kinahanglan
nga matuman ang ginasiling sang Kasulatan nga ang tawo nga nagasalo sa akon sa pagkaon amo pa ang
magatraidor sa akon. [19] Ginasugid ko na ini nga daan sa inyo samtang wala pa matabo, agod nga kon
matabo na magapati kamo nga ako amo gid man ang Cristo. [20] Sa pagkamatuod, ginsugid ko sa inyo nga
ang nagabaton sa mga tawo nga akon ginapadala nagabaton man sa akon, kag ang nagabaton sa akon
nagabaton man sa nagpadala sa akon."

Nagsugid si Jesus nga may Magtraidor sa Iya

[21] Pagkahambal sadto ni Jesus, nagkasubo gid siya. Siling niya, "Sa pagkamatuod, ginsugid ko sa inyo
nga isa sa inyo ang magatraidor sa akon." [22] Gani nagtinulukay ang iya mga sumulunod nga nagalibog ang
ila ulo kon sin-o sa ila ang iya ginatumod[a]. [23] Karon, ang isa sa mga sumulunod nga palangga gid ni Jesus
nagapungko didto sa iya tupad. [24] Gani ginsinyasan siya ni Simon Pedro nga pamangkuton si Jesus kon
sin-o ang iya ginatumod. [25] Gani nagpalapit pa gid siya kay Jesus kag nagpamangkot kon sin-o ang
magatraidor sa iya. [26] Nagsabat si Jesus, "Itusmog ko ang tinapay nga ini, kag kon sin-o ang akon hatagan,
siya amo ang magatraidor sa akon." Dayon gintusmog niya ang tinapay kag ginhatag niya kay Judas nga
anak ni Simon Iscariote. [27] Pagkabaton ni Judas sadto nga tinapay, nagsulod si Satanas sa iya. Nagsiling
dayon si Jesus sa iya, "Sige, himua na sa gilayon ang imo himuon." [28] (Didto sa mga nagapanihapon, wala
gid sing may nakaintiendi kon ngaa naghambal si Jesus sadto kay Judas. [29] Ang hunahuna sang iban nga
mga sumulunod nga ginsugo lang siya ni Jesus nga magbakal sang ila mga kinahanglanon para sa piesta,
ukon maghatag sing limos sa mga imol, kay si Judas amo ang nagauyat sang ila kuwarta.) [30] Sang nakaon
na ni Judas ang tinapay nagguwa siya dayon. Gab-i na sadto.

---

[a] sa akon ngalan: *siguro ang buot silingon*, tungod nga kamo yara sa akon.

Ang Bag-o nga Sugo

31 Sang nakahalin na si Judas, nagsiling si Jesus, "Karon, ako nga Anak sang Tawo padunggan na, kag
paagi sa akon ang Dios padunggan man. 32 Kag kon paagi sa akon dayawon ang Dios, ipakita man niya nga
ako dalayawon man. Kag ini himuon niya dayon." 33 Nagsiling pa gid si Jesus, "Kamo nga ginakabig ko
nga akon mga anak, indi na ako makapakig-upod sa inyo sing madugay. Magapangita kamo sa akon, pero
pareho sang akon ginsiling sa *mga manugdumala sang* mga Judio, ginasiling ko man sa inyo karon nga indi
kamo makakadto sa akon kaladtuan. 34 Gani karon ginahatag ko sa inyo ang isa ka bag-o nga sugo:
maghigugmaanay kamo. Kon paano ang akon paghigugma sa inyo dapat pareho man sina ang inyo
paghigugma sa isa kag isa. 35 Kon nagahigugmaanay kamo, ina mahibaluan sang tanan nga kamo akon mga
sumulunod.

Gintagna ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro

36 Karon, ginpamangkot siya ni Simon Pedro, "Ginoo, sa diin ka bala makadto?" Nagsabat si Jesus.
"Indi ka subong makaupod sa akon kon diin ako makadto, pero sa ulihi magasunod ka man didto. 37 Pero
nagpamangkot si Pedro, "Ginoo, ngaa indi ako makaupod sa imo karon? Kay handa man ako nga mapatay
para sa imo." 38 Ginsabat siya ni Jesus, "Ano, handa ka gid bala sa pagpanginmatay para sa akon? Tandaan
mo ini: sa indi pa makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo gid ka beses."

Chapter 14

Si Jesus Amo ang Dalan Pakadto sa Amay

1 *Nagsiling si Jesus sa ila,* "Indi kamo magsagi palibog. Magsalig kamo sa Dios kag magsalig man
kamo sa akon. 2 Didto sa balay sang akon Amay may madamo nga mga kuwarto. Magauna ako didto para
magpreparar sang lugar para sa inyo. Indi ako magsiling sini sa inyo kon indi ini matuod. 3 Kon didto na
ako kag nakapreparar na sang lugar para sa inyo, mabalik ako agod kuhaon ko kamo, agod nga kon diin ako
didto man kamo. 4 Kag nahibaluan ninyo ang dalan pakadto sa lugar nga akon pagakadtuan." 5 Nagsiling si
Tomas sa iya, "Ginoo wala kami makahibalo kon diin ikaw makadto, gani paano namon mahibaluan ang
dalan?" 6 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ako amo ang dalan, ang kamatuoran, kag ang kabuhi. Wala sing may
makakadto sa Amay kon indi paagi sa akon. 7 Kon kilala ninyo ako, kilala na man ninyo ang akon Amay.
Kag halin gani karon kilala na ninyo siya kag nakita na."

8 Nagsiling si Felipe sa iya, "Ginoo, ipakita sa amon ang Amay kag tama na ina para sa amon."
9 Nagsabat si Jesus, "Dugay na ang aton pag-inupdanay, Felipe, pero wala pa gid gali ikaw makakilala sa
akon? Ang nakakita sa akon nakakita man sa Amay. Ngaa nagasiling ka pa nga ipakita ko sa inyo ang
Amay? 10 Ano, wala bala ikaw nagapati nga ako yara sa Amay kag ang Amay yari sa akon? Ang mga
pulong nga akon ginhambal sa inyo indi ina halin sa akon. Ang Amay nga yari sa akon amo ang nagahimo
sang mga butang nga akon ginahimo. 11 Magpati kamo sa akon nga ako yara sa Amay kag ang Amay yari sa
akon. Kon indi ninyo gusto magpati sa akon ginasugid, patihi na lang ninyo ako tungod sa akon mga
hinimuan. 12 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo sa akon magahimo man sang mga
butang nga akon ginahimo kag mas sobra pa gid ang iya himuon, tungod kay mabalik na ako sa Amay.
13,14 Buhaton ko ang bisan ano nga inyo pangayuon sa akon, agod mapadunggan ang Amay pinaagi sa akon
nga iya Anak. Bisan ano ang inyo pangayuon sa akon sa akon ngalan[a] himuon ko ina."

[a] tungod kay ako nagakabuhi, kamo nagakabuhi man: *buot silingon,* tungod kay ako may kabuhi nga wala sing katapusan, kamo may kabuhi man nga wala sing katapusan

Ang Espiritu Santo nga Ginpromisa ni Jesus

15 "Kon ginahigugma ninyo ako, tumanon ninyo ang akon mga sugo. 16,17 Kag pangayuon ko sa Amay
nga ipadala niya sa inyo ang isa na man ka Manugbulig. Ang Manugbulig nga ini wala sing iban kundi ang
Espiritu Santo nga amo ang magatudlo sa inyo sang kamatuoran. Kag magapabilin siya sa inyo sa wala sing
katapusan. Indi siya pagbatunon sang mga tawo sang kalibutan tungod kay indi nila siya makita kag wala
sila makakilala sa iya. Pero kilala ninyo siya tungod kay siya kaupod ninyo, kag magapuyo siya sa inyo
tagipusuon hasta kon san-o.

18 "Indi ko kamo pagbayaan nga wala sing upod; mabalik man ako sa inyo. 19 Madali na lang ako
madula sa panan-aw sang mga tawo diri sa kalibutan, pero kamo makakita sa akon. Kag tungod kay ako
nagakabuhi, kamo nagakabuhi man. 20 Pag-abot sina nga adlaw[a], mahibaluan gid ninyo nga ako yara sa
akon Amay, kag kamo ari sa akon, kag ako yara man sa inyo.

21 "Ang tawo nga nagabaton kag nagatuman sang akon mga sugo amo ang nagahigugma sa akon. Kag
ang nagahigugma sa akon higugmaon man sang akon Amay. Higugmaon ko man siya kag ipakilala ko sa
iya kon sin-o gid ako." 22 Karon ginpamangkot siya ni Judas (indi ini si Judas Iscariote), "Ginoo, ngaa sa
amon ka lang mapakilala kon sin-o ka gid? Ngaa indi ikaw magpakilala sa tanan?" 23 Nagsabat si Jesus sa
iya, "Ang nagahigugma sa akon magatuman sang akon mga pulong; ang akon Amay magapalangga sa iya,
kag kami magapuyo sa iya mismo. 24 Pero ang wala nagahigugma sa akon wala nagatuman sang akon mga
pulong. Ini nga mga pulong nga inyo ginapamatian indi halin sa akon, kundi halin sa Amay nga nagpadala
sa akon.

25 "Ini nga mga butang ginasugid ko nga daan sa inyo samtang kaupod pa ninyo ako. 26 Pero *kon*
makahalin na gani ako, ang Manugbulig nga amoang Espiritu Santo amo ang ipadala sang Amay nga
magbulos sa akon. Siya ang magatudlo sa inyo sang tanan nga mga butang, kag magapadumdom siya sa
inyo sang tanan nga akon ginsiling sa inyo.

27 "Indi kamo magpalibog kag indi man kamo magkahadlok, tungod kay ang kalinong ginabilin ko sa
inyo. Ang akon kalinong mismo ginahatag ko sa inyo, indi ini pareho sang kalinong nga ginahatag sang
kalibutan. 28 Nabatian ninyo ang akon ginsiling sa inyo nga mahalin ako pero mabalik man ako sa inyo.
Kon ginahigugma ninyo ako, kuntani nagakalipay kamo nga makakadto ako sa Amay nga mas gamhanan
pa sang sa akon. 29 Ginasugid ko nga daan ini sa inyo samtang wala pa matabo, agod nga kon matabo na
magabaskog pa gid ang inyo pagtuo sa akon. 30 Indi na ako makapadugay sa paghambal sa inyo, tungod kay
nagaabot na si Satanas nga nagagahom sa mga tawo sang kalibutan. Wala siya sing gahom sa akon. 31 Pero
agod mahibaluan sang tanan nga mga tawo nga ginahigugma ko ang Amay, ginasunod ko ang tanan nga iya
ginapahimo sa akon. Dali na. Malakat na kita."

Chapter 15

Si Jesus ang Matuod nga Puno sang Ubas

1 *Nagsiling pa si Jesus,* "Ako amo ang matuod nga puno sang ubas, kag ang akon Amay amo ang
manug-atipan. 2 Ang akon mga sanga nga wala nagapamunga ginapang-utod niya, kag ang kada sanga nga
nagapamunga, ginalimpyuhan niya agod magpamunga pa gid sing madamo. 3 Kamo nalimpyuhan na paagi
sa pulong nga akon ginsiling sa inyo. 4 Magpabilin kamo sa akon, kag magapabilin man ako sa inyo. Pareho
nga ang sanga indi makapamunga kon wala nagaangot sa puno, amo man kamo sina, indi kamo
makapamunga[b] kon magbulag kamo sa akon.

---

[a] sina nga adlaw: *buot silingon,* ang iya pagkabanhaw
[b] makapamunga: *buot silingon,* makahimo sang maayo nga mga binuhatan.

[5] "Ako amo ang puno sang ubas, kag kamo ang akon mga sanga. Ang tawo nga nagapabilin sa akon
kag nagapabilin man ako sa iya, siya amo ang magapamunga sing madamo, kay kon wala ako sa inyo wala
gid kamo sing may mahimo. [6] Ang tawo nga nagabulag sa akon ihaboy, pareho sa mga sanga nga
ginahaboy kag nagakalaya, dayon ginatipon kag ginahaboy sa kalayo agod masunog. [7] Kon nagapabilin
kamo sa akon kag kon ginatipigan ninyo sa inyo mga tagipusuon ang akon mga pulong, makapangayo
kamo sa akon bisan ano nga inyo gusto, kag ini mabaton ninyo. [8] Kon padayon kamo nga nagapamunga
sing madamo, ang akon Amay dayawon sang mga tawo, kag sa sini nga paagi mahibaluan nga kamo akon
mga sumulunod. [9] Kon ano ang paghigugma sang Amay sa akon pareho man sina ang akon paghigugma sa
inyo. Pabilin kamo sa akon gugma. [10] Kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo, padayon ang akon
paghigugma sa inyo. Pareho man ini sa akon nga nagatuman sang mga sugo sang akon Amay, gani
padayon man ang iya paghigugma sa akon.

[11] "Ginasugid ko ini sa inyo agod malipay man kamo pareho sa akon, kag mangin bug-os gid ang inyo
kalipay. [12] Amo ini ang akon sugo sa inyo: maghigugmaanay kamo pareho sang akon paghigugma sa inyo.
[13] Kon may tawo nga magpakamatay para sa iya mga abyan, ina nga paghigugma indi na gid malabawan.
[14] Mga abyan ko kamo kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo. [15] Indi ko na kamo pagtawgon nga mga
ulipon, kay ang ulipon wala makahibalo kon ano ang ginahimo sang iya agalon. Kundi ginatawag ko na
kamo karon nga akon mga abyan, kay kon ano ang akon nabatian halin sa akon Amay amo man ang akon
ginasugid sa inyo. [16] Indi kamo ang nagpili sa akon kundi ako ang nagpili sa inyo. Ginpili ko kamo agod
maglakat kag magpamunga sing mga bunga nga nagapadayon; agod ang bisan ano nga inyo pangayuon sa
Amay tungod kay nagatuo kamo sa akon ihatag niya sa inyo. [17] Gani amo ini ang akon sugo sa inyo:
maghigugmaanay kamo."

Ang mga Nagatuo kay Jesus Ginadumtan sang mga Tawo sang Kalibutan

[18] *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Kon ginadumtan kamo sang mga tawo sang kalibutan, *indi kamo dapat*
matingala tungod kay nahibaluan ninyo nga ako amo ang una nila nga ginadumtan. [19] Kon pareho kamo sa
mga tawo sang kalibutan, higugmaon kamo nila. Pero ginadumtan nila kamo tungod kay indi nila kamo
kaupod kundi ginpili ko kamo halin sa ila. [20] Dumdumon ninyo ang akon ginhambal sa inyo nga wala sing
ulipon nga labaw pa sa iya agalon. Gani kon ako ginhingabot nila, kamo hingabuton man nila. (Kag kon
tumanon nila ang akon pulong, tumanon man nila ang inyo pulong.) [21] Ini tanan himuon nila sa inyo tungod
kay nagatuo kamo sa akon, kag wala sila makakilala sa nagpadala sa akon. [22] Kon wala ako nagkadto diri sa
kalibutan kag nagtudlo sa ila, wala kuntani sila sing salabton, pero karon indi na gid sila makabalibad sa ila
mga sala. [23] Ang nagadumot sa akon, nagadumot man sa akon Amay. [24] Kon wala ako naghimo sang mga
milagro sa tunga nila, nga wala sing bisan sin-o nga tawo nga nakahimo, wala kuntani sila sing salabton.
Pero bisan nakita na gid nila ang akon mga hinimuan, nagadumot pa gihapon sila sa akon kag sa akon
Amay. [25] Sa ila ginahimo nga ini natuman ang nasulat sa ila Kasuguan nga nagasiling, 'Gindumtan nila ako
nga wala gid sing kabangdanan.' "

[26] *Nagsiling dayon si Jesus sa ila,* "Ipadala ko sa inyo ang Espiritu Santo nga halin sa Amay. Siya amo
ang ginatawag nga Manugbulig kag siya man ang manugtudlo sang kamatuoran. Kag kon mag-abot na siya
isugid niya sa inyo kon sin-o gid ako. [27] Kag dapat magsugid man kamo parte sa akon tungod kay kaupod
ko kamo halin pa sang una.

Chapter 16

[1] "Ginasugid ko nga daan sa inyo ini nga mga butang agod *bisan ano pa ang matabo sa ulihi* indi
madula ang inyo pagtuo sa akon. [2] Pahalinon nila kamo sa ila mga simbahan, kag magaabot ang tion nga
ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo magahunahuna nga nagaalagad siya sa Dios. [3] Himuon nila ini sa
inyo tungod kay wala sila makakilala sa Amay ukon sa akon. [4] Pero ginasugid ko ini sa inyo agod nga kon

mag-abot na ang tion nga himuon nila ini sa inyo, madumduman ninyo nga ginpaandaman ko na kamo nga
daan."

Ang Obra sang Espiritu Santo

"Ini nga mga butang wala ko ginsugid sa inyo sang una kay kaupod pa ninyo ako. [5] Pero karon mabalik
na ako sa nagpadala sa akon kag wala gid sing may nagapamangkot bisan isa sa inyo kon diin ako makadto.
[6] Karon nga ginsugiran ko na kamo, nagakasubo gid kamo. [7] Pero sa pagkamatuod, mas maayo para sa inyo
nga maghalin ako diri, kay kon indi ako maghalin, ang Manugbulig indi mag-abot sa inyo. Pero kon
maghalin ako, ipadala ko siya diri sa inyo. [8] Kag kon mag-abot na siya diri sa kalibutan ipakita niya sa mga
tawo nga sila mga makasasala kag ako amo ang matarong. Kag ipakita man niya nga ang Dios
magasentensya sa ila. [9] Ipakita niya sa mga tawo nga sila mga makasasala, tungod kay wala sila nagtuo sa
akon. [10] Ipakita niya nga ako ang matarong, tungod kay makadto ako sa Amay kag indi na kamo makakita
sa akon. [11] Ipakita man niya sa ila nga ang Dios magasentensya sa ila, kay nasentensyahan na *si Satanas
nga amo* ang nagagahom sa mga tawo nga wala nagatuo sa akon.

[12] "May madamo pa kuntani ako nga inugsugid sa inyo, ugaling indi pa kamo makaintiendi sini. [13] Pero
kon mag-abot na ang Espiritu Santo nga amo ang manugtudlo sang kamatuoran, tudluan niya kamo sang
tanan nga kamatuoran. Ang mga butang nga iya itudlo sa inyo indi halin sa iya, kundi kon ano ang iya
nabatian amo ina ang iya isugid sa inyo. Isugid man niya sa inyo kon ano ang magakalatabo sa palaabuton.
[14] Padunggan niya ako tungod kay ipaintiendi niya sa inyo ang akon mga ginpanudlo kag ginpanghimo.
[15] Kay kon ano ang ginapanudlo sang Amay amo man ang sa akon. Amo ina nga nagsiling ako nga ang
akon mga ginpanudlo ipaintiendi niya sa inyo."

Ang Kasubo Bayluhan sing Kalipay

[16] "Indi na lang madugay kag indi na ninyo ako makita. Pero sa indi man madugay makita naman ninyo
ako liwat." [17] Nagpinamangkutanay ang iban sa iya mga sumulunod, "Ano bala ang buot niya silingon nga
sa indi na lang madugay indi na kita makakita sa iya, kag sa indi man madugay makita naman naton siya
liwat? Kag nagsiling pa siya nga ini matabo tungod kay mabalik na siya sa Amay. [18] Ano bala ang iya buot
silingon sa 'indi na lang madugay'? Indi ta maintiendihan kon ano ang iya buot silingon." [19] Nahibaluan ni
Jesus nga gusto kuntani nila nga magpamangkot sa iya, gani nagsiling siya sa ila, "Nagsiling ako nga sa
indi na lang madugay indi na ninyo ako makita, pero sa indi man madugay makita naman ninyo ako liwat.
Indi bala nga amo ini kuntani ang inyo gusto nga ipamangkot sa akon? [20] Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa
inyo nga ang mga tawo sang kalibutan magakalipay gid *sa matabo sa akon*, pero kamo magahibi sa kasubo.
Pero ang inyo mga kasubo madula kag mabayluhan sang kalipay. [21] Pareho sa babayi nga nagapasakit
tungod kay mabata na siya. Pero kon matawo na gani ang bata, malimtan na niya ang kasakit tungod sang
iya kalipay nga natawo na ang iya bata diri sa kalibutan. [22] Kamo pareho man sina. Karon nagakasubo
kamo, pero magapakita pa ako liwat sa inyo kag magaawas gid ang inyo kalipay. Kag wala gid sing bisan
sin-o nga makakuha sang sina nga kalipay.

[23] "Kag kon mag-abot na gani ina nga adlaw indi na kinahanglan nga magpamangkot pa kamo sang
bisan ano sa akon. Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang Amay magahatag sa inyo sang bisan ano
nga inyo pangayuon sa iya sa akon ngalan[a]. [24] Hasta karon wala pa kamo makapangayo sang bisan ano sa
iya sa akon ngalan. Pangayo kamo agod makabaton kamo, kag agod mangin bug-os ang inyo kalipay.

Gindaog ni Jesus ang Kalibutan

[25] Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo paagi sa mga paanggid. Pero magaabot ang tion nga indi na
ako maggamit sang mga paanggid, kundi ideretso ko na nga isugid sa inyo ang parte sa Amay. [26] Kon
mag-abot na ina nga adlaw, kamo mismo ang magapangayo sa Amay sa akon ngalan. Indi na kinahanglan

[a] sa akon ngalan: *ang buot silingon,* tungod nga kamo yara sa akon.

nga ako pa ang magpangayo sa Amay para sa inyo. [27] Kay ang Amay mismo nagahigugma sa inyo tungod
kay nagahigugma kamo sa akon, kag nagapati nga ako halin sa Dios. [28] Halin ako sa Amay kag nagkadto
ako diri sa kalibutan. Pero karon magahalin na ako sa sini nga kalibutan kag magabalik sa Amay."

[29] Nagsiling dayon ang iya mga sumulunod, "Karon maathag na ang imo ginahambal kay wala ka na
nagagamit sang mga paanggid. [30] Karon sigurado na kami nga nahibaluan mo ang tanan nga mga butang,
kay bisan gani nga wala kami nagapamangkot sa imo nahibaluan mo na nga daan ang amon mga
ginahunahuna. Gani nagapati kami nga ikaw halin gid man sa Dios." [31] Nagsabat si Jesus sa ila, "Ti,
nagatuo na kamo karon sa akon? [32] Pero magaabot ang tion kag nag-abot na gani karon nga kamo
magabululag kag magapalauli, kag bayaan ninyo ako nga nagaisahanon lang. Pero bisan bayaan ninyo ako
may kaupod gihapon ako tungod kay kaupod ko ang Amay. [33] Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo
agod may kalinong kamo tungod sa inyo pagtuo sa akon. Paantuson kamo sang mga tawo sang kalibutan,
pero indi kamo magkahadlok tungod kay gindaog ko na sila."

Chapter 17

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Iya mga Sumulunod

[1] Pagkahambal sadto ni Jesus, nagtangla siya sa langit kag nagsiling, "Amay nag-abot na ang tion.
Padunggi ang imo Anak agod padunggan ka man sang imo Anak. [2] Kay ginhatagan mo ako sing awtoridad
nga maggahom sa tanan nga mga tawo, agod mahatagan ko sang kabuhi nga wala sing katapusan ang tanan
nga mga tawo nga imo ginhatag sa akon. [3] Kag amo ini ang kabuhi nga wala sing katapusan: nga ang mga
tawo magkilala sa imo nga amo lamang ang matuod nga Dios kag magkilala man sa akon nga imo
ginpadala. [4] Ginpadunggan ko ikaw diri sa kalibutan tungod kay natapos ko na ang imo ginpahimo sa akon.
[5] Gani karon Amay, padunggi ako dira sa imo presensya. Ihatag sa akon ang dungog nga akon man anay
sang dira pa ako sa imo sa wala mo pa matuga ang kalibutan.

[6] "Ginpakilala ko ikaw sa mga tawo nga imo ginpili sa kalibutan kag ginhatag sa akon. Imo sila anay
kag ginhatag mo sila sa akon, kag gintuman nila ang imo mga sugo. [7] Karon nahibaluan na nila nga ang
tanan nga imo ginhatag sa akon sa imo naghalin. [8] Kon ano ang imo gintudlo sa akon amo man ang akon
gintudlo sa ila, kag ginbaton nila ini. Kag nahibaluan nila nga matuod gid man nga sa imo ako naghalin.
Kag nagapati sila nga ikaw ang nagpadala sa akon.

[9] "Nagapangamuyo ako para sa ila. Ini nga pangamuyo indi para sa mga tawo sang kalibutan, kundi
para sa mga tawo nga imo ginhatag sa akon, tungod kay ini sila imo. [10] Ang tanan nga mga tawo nga akon,
imo, kag ang tanan nga imo, akon man. Kag ginapadunggan nila ako. [11] Karon mabalik na ako sa imo kag
indi na ako magtenir sa sini nga kalibutan. Pero sila mabilin pa diri sa kalibutan. O balaan nga Amay, paagi
sa imo gahom nga imo ginhatag sa akon bantayi ini nga mga tawo agod sila tanan mangin isa pareho nga
ikaw kag ako isa. [12] Sang kaupod pa nila ako ginbantayan ko sila paagi sa imo gahom nga ginhatag mo sa
akon. Ginbantayan ko sila, kag wala gid sing may nadula sa ila, luwas lang sa tawo nga madula gid man
agod matuman ang Kasulatan. [13] Karon mabalik na ako dira sa imo. Ini nga mga butang ginasugid ko na nga
daan samtang diri pa ako sa kalibutan agod malipay gid sila pareho sa akon. [14] Gintudlo ko sa ila ang imo
ginpatudlo sa akon. Gindumtan sila sang mga tawo sang kalibutan. Kay indi na sila iya sang kalibutan,
pareho man sa akon nga indi iya sang kalibutan. [15] Wala ako nagapangamuyo nga kuhaon mo na sila diri sa
kalibutan, kundi nga apinan mo sila batok kay Satanas. [16] Indi sila iya sang kalibutan, pareho man sa akon
nga indi iya sang kalibutan. [17] Iseparar sila para mangin imo paagi sa kamatuoran; ang imo pulong amo ang
kamatuoran. [18] Ginpadala mo ako diri sa kalibutan, gani ginapadala ko man sila nga magpanudlo sa mga
tawo diri sa kalibutan. [19] Tungod sa ila ginahalad ko sa imo ang akon kaugalingon, agod mangin imo man
sila paagi sa kamatuoran.

[20] Indi lang ang ini nga mga tawo nga nagatuo sa akon ang akon ginapangamuyuan, kundi pati man ang
mga tawo nga magatuo sa akon sa ulihi paagi sa mga pagpanudlo sang mga nagatuo sa akon.
[21] Ginapangamuyo ko sa imo nga sila tanan mangin isa, pareho man sa aton nga isa lang. Kag kon paano
nga ikaw, Amay, yari sa akon kag ako yara sa imo, kabay pa nga sila yari man sa aton agod ang mga tawo
nga wala nagatuo sa akon magapati nga ikaw amo ang nagpadala sa akon. [22] Ginhatagan ko sila sing
kadungganan nga pareho man sang ginhatag mo sa akon, agod mangin isa sila pareho man sa aton nga isa
lang. [23] Ako yara sa ila kag ikaw yari sa akon, agod nga mangin isa gid sila, kag sa sini nga paagi
mahibaluan sang mga tawo sang kalibutan nga ikaw amo ang nagpadala sa akon. Kag mahibaluan man nila
nga ginapalangga mo ang mga tumuluo pareho sang imo pagpalangga sa akon.

[24] "Amay, gusto ko nga ang ini nga mga tawo nga imo ginhatag sa akon mangin kaupod ko sa akon
kaladtuan, agod makita man nila ang akon gahom, ang gahom nga imo ginhatag sa akon, tungod kay
palangga mo ako bisan sa wala pa matuga ang kalibutan. [25] Matarong nga Amay, ang mga tawo sang
kalibutan wala makakilala sa imo. Pero ako nakakilala sa imo, kag ini sila nga akon mga kaupod
nakahibalo nga ikaw amo ang nagpadala sa akon. [26] Ginpakilala ko ikaw sa ila, kag ipakilala ko pa gid ikaw
agod ang imo paghigugma sa akon mangin yara man sa ila, kag agod ako man mangin yara sa ila.

Chapter 18

Ang Pagdakop kay Jesus

[1] Pagkatapos pangamuyo ni Jesus, naglakat siya dayon kaupod sang iya mga sumulunod kag nagtabok
sila sa Sapa sang Kedron. Didto sila nagkadto sa lugar nga sa diin may gintanom nga mga kahoy nga olibo.
[2] Kabisado na nga daan ni Judas nga traidor ang ini nga lugar, kay permi didto nagatilipon si Jesus kag ang
iya mga sumulunod. [3] Gani nagkadto didto si Judas nga may dala nga Romano nga mga soldado pati mga
guardia sa templo nga ginsugo sang mga manugdumala nga mga pari kag sang mga Pariseo. May dala sila
nga mga sulo kag mga parol, kag mga armas. [4] Nahibaluan ni Jesus ang tanan nga matabo sa iya, gani
ginsugata niya sila kag nagpamangkot, "Sin-o bala ang inyo ginapangita?" [5] Nagsabat sila, "Si Jesus nga
taga-Nazaret." Nagsiling si Jesus sa ila, "Ako amo siya."

Si Judas nga nagtraidor didto man nagatindog kaupod sang mga tawo nga nagapangita kay Jesus.
[6] Pagsiling ni Jesus nga siya amo ang ila ginapangita, nag-isol sila kag nagkalatumba sa duta.
[7] Ginpamangkot liwat sila ni Jesus kon sin-o gid ang ila ginapangita. Nagsiling sila liwat, "Si Jesus nga
taga-Nazaret." [8] Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala nga ginsilingan ko na kamo nga ako? Gani kon ako gid
man ang inyo ginapangita, pabay-i lang ninyo nga maghalin ining akon mga kaupod." [9] (Ginhambal niya ini
agod matuman ang iya ginsiling sa Amay, "Wala gid sing may nadula bisan isa sa imo ginhatag sa akon.")
[10] Karon, si Simon Pedro may dala nga espada. Gin-gabot niya ini kag ginlabo ang suluguon sang pangulo
nga pari, kag nautod ang iya tuo nga dulunggan. Ang ngalan sang suluguon amo si Malco. [11] Nagsiling si
Jesus kay Pedro, "Ibalik sa tagob ang imo espada. Nagahunahuna ka bala nga indi ko pag-antuson ang mga
ginapaantos sang Amay sa akon?"

Gindala si Jesus kay Anas

[12] Gindakop si Jesus sang mga soldado nga ginpangunahan sang ila kapitan, kag kaupod man sang mga
guardia nga mga Judio. Gin-gapos nila siya [13] kag gindala anay kay Anas nga ugangan ni Caifas. Si Caifas
nga ini amo ang pangulo nga pari sadto nga tuig. [14] Siya man ang nagsiling sa *kaupod niya nga mga*
manugdumala sang mga Judio nga mas maayo nga isa lang ka tawo ang mapatay para sa tanan nga mga
tawo.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mt. 26:69-70; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

[15] Si Simon Pedro kag ang isa pa ka sumulunod nagsunod man didto kay Jesus. Ini nga sumulunod
kilala sang pangulo nga pari, gani nakasulod siya sa lagwerta sang pangulo nga pari kaupod ni Jesus. [16] Pero
si Pedro nabilin didto sa guwa sa may puwertahan. Karon, yadto nga sumulunod nga kilala sang pangulo
nga pari nagbalik didto sa guwa kag ginhambalan niya ang babayi nga nagabantay didto sa puwertahan, kag
ginpasulod niya si Pedro. [17] Nagsiling ang babayi kay Pedro, "Indi bala nga ikaw isa man sa mga
sumulunod sang sina nga tawo?" Nagsabat si Pedro, "Indi ah!"

[18] Matugnaw sadto nga gab-i, gani nagdabok sing kalayo ang mga suluguon kag ang mga guardia kag
nagtindog sila sa palibot sang dabok agod magpainit-init. Nagtindog man didto si Pedro kag nagpainit-init.

Gin-imbistigar si Jesus sang Pangulo nga Pari
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

[19] Karon, ginpamangkot si Jesus sang pangulo nga pari parte sa iya mga sumulunod kag sa iya mga
ginapanudlo. [20] Nagsabat si Jesus, "Indi sa sekreto ang akon ginatudlo sa mga tawo. Kay nagpanudlo ako
mismo sa mga simbahan kag sa templo nga sa diin nagatilipon ang tanan nga mga Judio. Wala ako sing
may gintudlo sa sekreto. [21] Ti ngaa ako ang inyo ginapamangkot? Pamangkuta ninyo ang mga tawo nga
nakabati sa akon, kay nahibaluan nila kon ano ang akon gintudlo sa ila." [22] Pagkahambal sadto ni Jesus,
gintampa siya sang isa sa mga guardia nga didto nagatindog malapit sa iya. Kag siling niya, "Amo bala ina
ang panabat mo sa pangulo nga pari?" [23] Nagsiling si Jesus sa iya, "Kon ang sabat ko malain, magsiling
ikaw kon diin sadto ang malain. Pero kon husto ang akon ginsiling, ti ngaa gintampa mo ako?"

[24] Karon, si Jesus nga nagapos pa ginpadala dayon ni Anas kay Caifas nga amo ang pangulo nga pari
sadto nga tiyempo.

Ginpanginwala liwat ni Pedro si Jesus
(Mt. 26:71-75; Mc. 14;69-72; Lu. 22:58-62)

[25] Samtang nagatindog pa si Pedro nga nagapainit-init malapit sa kalayo, ginpamangkot siya sang mga
tawo, "Indi bala nga ikaw isa man sa mga sumulunod sang sina nga tawo?" Nagpanginwala liwat si Pedro
kag nagsiling, "Indi ah!" [26] Karon, ang isa didto sa mga suluguon sang pangulo nga pari paryenti sang tawo
nga ang iya dulunggan gintigbas ni Pedro. Nagsiling siya, "Indi bala nga ikaw atong nakita ko nga kaupod
niya didto sa lugar nga may gintanom nga mga kahoy nga olibo?" [27] Pero nagpanginwala liwat si Pedro.
Kag dayon nagpamalo ang manok.

Gindala si Jesus kay Pilato

[28] Halin kay Caifas gindala nila si Jesus didto sa palasyo sang Gobernador. Kaagahon na sadto. Wala
nagsulod ang mga Judio sa palasyo tungod kay suno sa ila mga pagsulundan, nga kon magsulod sila sa
balay sang indi Judio, indi na sila pagtugutan nga magkaon sang panihapon nga para sa Piesta sang
Paglabay sang Angel. [29] Gani si Pilato amo ang nagguwa didto sa ila kag nagpamangkot kon ano ang ila
akusasyon kontra kay Jesus. [30] Nagsabat sila, "Kon wala siya sing may nahimo nga malain wala namon siya
kuntani gindala diri sa imo." [31] Nagsiling si Pilato sa ila, "Dalha ninyo siya kag kamo ang maghukom sa iya
suno sa inyo kasuguan." Nagsabat ang mga Judio, "Pero wala kami sing awtoridad nga magsentensya sing
kamatayon sa tawo." [32] (Natabo ini agod matuman ang ginsiling ni Jesus kon ano nga klase sang kamatayon
ang iya pagaagihan.) [33] Gani nagsulod liwat si Pilato kag gintawag si Jesus kag ginpamangkot, "Ikaw bala
ang hari sang mga Judio?" [34] Nagsabat si Jesus, "Imo gid bala ina nga pamangkot, ukon ginsugiran ka lang
sang iban parte sa akon?" [35] Nagsiling si Pilato, "Ano ang dumdom mo sa akon, Judio? Ang imo mga
kasimanwa kag ang ila manugdumala nga mga pari amo ang nagdala sa imo diri sa akon. Ano gid bala ang
nahimo mo?" [36] Ginsabat siya ni Jesus, "Ang akon ginharian wala diri sa sining kalibutan. Kon ang akon

ginharian diri sa sining kalibutan, kuntani nagpakig-away ang akon mga sumulunod agod indi ako madakop
sang mga Judio. Pero sa pagkamatuod, ang akon ginharian wala diri sa sining kalibutan." [37] Gani nagsiling
si Pilato sa iya, "Kon amo, hari gali ikaw!" Ginsabat siya ni Jesus, "Husto ang imo ginsiling nga hari ako.
Kag ang kabangdanan nga nagkadto ako diri sa kalibutan kag nagpakatawo, agod nga isugid ko sa mga
tawo ang kamatuoran. Kag ang tanan nga gusto makahibalo sang kamatuoran nagapamati sa akon."
[38] Nagpamangkot dayon si Pilato, "Ti ano bala ang kamatuoran?"

Ginhukman si Jesus nga Patyon

Pagkahambal sadto ni Pilato, nagguwa siya liwat didto sa mga Judio kag nagsiling sa ila, "Wala ako
sing may nakita nga sala sa sini nga tawo. [39] Indi bala nga kinabatasan ninyo nga kada Piesta sang Paglabay
sang Angel nagapangayo kamo sa akon sang isa ka priso nga akon buy-an? Gani gusto bala ninyo nga
buy-an ko ang Hari sang mga Judio?" [40] Nagsabat ang mga tawo nga nagasinggit, "Indi siya, kundi si
Barrabas!" (Si Barrabas nga ini isa ka tulisan.)

Chapter 19

[1] Gani ginpakuha ni Pilato si Jesus kag ginpalatigo niya siya. [2] Pagkatapos naghimo dayon ang mga
soldado sing koro-korona nga tunukon kag ginbutang nila ini sa ulo ni Jesus. Ginpasuksukan man nila siya
sing kapa nga granate, [3] kag isa isa sila nga nagpalapit sa iya nga nagasiling, "Mabuhay ang Hari sang mga
Judio." Kag gintampa nila siya dayon. [4] Nagguwa liwat si Pilato didto sa mga tawo kag nagsiling,
"Tan-awa, kay paguwaon ko siya diri liwat sa inyo agod ipakita sa inyo nga wala gid ako sing may nakita
nga sala sa iya." [5] Gani nagguwa si Jesus nga may koro-korona nga tunukon kag may kapa nga granate.
Nagsiling dayon si Pilato sa ila, "Tan-awa ninyo siya!" [6] Pagkakita sa iya sang manugdumala nga mga pari
kag sang mga guardia, nagsinggit sila, "Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!" Nagsiling si Pilato sa
ila, "Bahala kamo, kuhaa ninyo siya kag kamo ang maglansang sa iya sa krus, kay para sa akon wala gid
ako sing may nakita nga sala sa iya." [7] Nagsabat ang mga Judio, "May kasuguan kami, kag suno sa amon
kasuguan, ini nga tawo dapat nga patyon, kay nagasiling siya nga Anak kuno siya sang Dios."

[8] Pagkabati sadto ni Pilato, hinadlukan pa gid siya tapat. [9] Gani gindala niya liwat si Jesus sa sulod sang
palasyo kag ginpamangkot kon taga-diin gid siya. Pero wala nagsabat si Jesus. [10] Gani nagsiling si Pilato sa
iya, "Ngaa indi ka magsabat sa akon? Wala ka bala makahibalo nga may awtoridad ako sa paghilway sa
imo ukon sa pagpalansang sa imo sa krus?" [11] Ginsabat siya ni Jesus, "Wala ka gid sing may mahimo sa
akon kon wala ikaw paghatagi sang Dios sang awtoridad. Gani mas dako pa ang sala sang tawo nga
nagtugyan sa akon diri sa imo." [12] Pagkabati sadto ni Pilato nagpangita pa gid siya sing paagi nga mabuy-an
si Jesus. Ugaling nagsinggit ang mga Judio, "Kon buy-an mo siya, indi ikaw abyan sang Emperador. Kay
ang bisan sin-o nga nagapakahari kaaway sang Emperador." [13] Pagkabati sadto ni Pilato, gindala niya si
Jesus sa guwa kag nagpungko siya sa pulungkuan sang manugsentensya, didto sa lugar nga ginatawag,
"Ang Plataporma nga Bato," (kon sa Hebreo ginatawag nga "Gabbata.")

[14] Mga alas dose gid sadto sang udto kag bisperas[a] sang Piesta sang Paglabay sang Angel. Nagsiling si
Pilato sa mga Judio, "Yari na ang inyo hari." [15] Nagsinggit sila dayon, 'Patya siya! Patya siya! Ilansang siya
sa krus!" Gani nagpamangkot si Pilato sa ila, "Gusto bala ninyo nga ipalansang ko sa krus ang inyo hari?"
Nagsabat ang manugdumala nga mga pari, "Wala na kami sing iban pa nga hari kundi ang Emperador
lang!" [16] Gani gintugyan ni Pilato sa ila si Jesus agod ilansang sa krus.

[a] bispiras: *sa iban nga Visaya,* disperas

Ginlansang si Jesus sa Krus

Gani gindala si Jesus sang mga soldado [17] kag nagguwa sila sa siyudad. Ginpapas-an nila kay Jesus ang
iya krus pakadto sa lugar nga ginatawg, "Lugar sang Bagol,"[a]7* (kon sa Hebreo ginatawag nga "Golgota.")
[18] Didto nila siya ginlansang sa krus. May duha man ka tawo nga ila gindungan lansang sa iya, ang isa sa
wala kag ang isa sa tuo, kag si Jesus sa tunga nila. [19] Nagpasulat si Pilato sang isa ka karatula kag
ginpabutang niya ini sa krus ni Jesus. Amo ini ang nakasulat, "Si Jesus nga taga-Nazaret, ang Hari sang
mga Judio." [20] Nasulat ini sa mga lingguahe nga Hebrew, Latin kag Griego, kag madamo nga mga Judio
ang nakabasa sini, tungod kay ang lugar nga ginlansangan kay Jesus malapit lang sa siyudad. [21] Nagsiling
ang manugdumala nga mga pari sang mga Judio kay Pilato, "Kuntani indi 'Ang Hari sang mga Judio' ang
imo ginpasulat, kundi 'Ini nga tawo nagasiling nga siya kuno amo ang Hari sang mga Judio.' " [22] Nagsabat
si Pilato, "Kon ano ang akon ginpasulat indi na ninyo pagliwaton." [23] Sang nalansang na sang mga soldado
si Jesus sa krus, ginkuha nila ang iya bayo kag ginpartida nila sa apat ka parte, kada soldado isa ka parte.
Ginkuha man nila ang iya pangsulod nga bayo nga hinabol nga wala sing tinahian. [24] Nagsiling ang mga
soldado sa isa kag isa, "Indi ta lang ini pagpartidahon, kundi gabot-gabutan ta kon sin-o ang makakuha
sini." Ini natabo agod matuman ang ginasiling sang Kasulatan:

"Ginpartida nila ang akon mga bayo

kag gingabut-gabutan nila ang akon pangsulod nga bayo."

Kag amo gani ang ginhimo sang mga soldado.

[25] Didto malapit sa krus ni Jesus nagatindog ang iya iloy, ang utod sang iya iloy, si Maria nga asawa ni
Cleopas, kag si Maria nga taga-Magdala. [26] Pagkakita ni Jesus sa iya iloy kag sa iya pinalangga nga
sumulunod nga nagatindog didto, nagsiling siya sa iya iloy, "Yari ang imo anak." [27] Nagsiling man siya
dayon sa iya sumulunod, "Yari ang imo iloy." Kag halin sadto, ang iloy ni Jesus didto na nag-estar sa balay
sang ato nga sumulunod.

Ang Pagkapatay ni Jesus

[28] Nahibaluan ni Jesus nga tapos na ang tanan, kag agod matuman ang Kasulatan nagsiling siya,
"Ginauhaw ako." [29] May isa didto ka suludlan nga puno sang maaslom nga bino. Gani gintusmog nila ang
espongha sa bino kag gintakod dayon nila sa isa ka sanga sang isopo kag ginduhol sa baba ni Jesus. [30] Sang
masupsop niya ini, nagsiling siya dayon, "Tapos na!" Dayon nagduko siya kag nabugto ang iya ginhawa.

Ginbuno ang Kilid ni Jesus

[31] Bisperas sadto sang piesta. Kag indi gusto sang mga Judio nga ang mga bangkay sang mga tawo nga
ginlansang sa krus magpabilin didto sa krus tungod kay ang sunod nga adlaw, Adlaw nga Inugpahuway.
Kag importante gid ini nga adlaw para sa mga Judio, kay natuon sa piesta. Gani ginpangabay nila kay
Pilato nga kon mahimo pamalion ang mga batiis sang mga tawo nga ginlansang sa krus agod madali sila
magkalamatay, kag agod mapanguha dayon ang ila mga bangkay. [32] Gani nagkadto didto ang mga soldado
kag ginpamali nila ang mga batiis sang duha ka tawo nga ginlansang kaupod ni Jesus. [33] Pero pag-abot nila
kay Jesus, nakita nila nga patay na siya, gani wala na lang nila pagbalia ang iya mga batiis. [34] Pero ang
ginhimo sang isa sa mga soldado, ginbuno niya ang kilid ni Jesus sing bangkaw kag sa gilayon nag-ilig ang
dugo kag tubig. [35] Matuod ini nga mga hitabo tungod kay nakita ko mismo. Gani nahibaluan ko nga ang
akon ginsulat nga ini matuod, kag ginsulat ko ini agod magtuo man kamo.[b] [36] Ini natabo agod matuman ang

---

[a] Lugar sang bagol: *siguro ang buot silingon,* lugar nga daw dagway sang bagol

[b] *sa literal:* Kag ang nakakita *sini* nagpamatuod, kag ang iya pamatuod matuod, kag nakahibalo siya nga nagasiling siya sing matuod, agod makatuo man kamo. *Nagapati ang kalabanan sang mga eksperto sa Biblia nga si Juan nga nagsulat sini nga libro nagatumod sa iya kaugalingon sa sini nga bersikulo*.

nasulat sa Kasulatan nga nagasiling, “Wala gid sing bisan isa ka tul-an nga mabali sa iya.” [37] Kag may
nasulat pa gid sa Kasulatan nga nagasiling, “Tan-awon nila ang tawo nga ila ginbuno.”

Ang Paglubong kay Jesus

[38] Pagkatapos sadto, nagkadto si Jose nga taga-Arimatea kay Pilato kag naglisensya nga kon mahimo
tugutan siya nga kuhaon niya ang bangkay ni Jesus didto sa krus. (Si Jose nga ini isa sa mga sumulunod ni
Jesus, pero sa sekreto lang kay nahadlok siya sa mga manugdumala sang mga Judio.) Gintugutan siya ni
Pilato, gani ginkuha niya ang bangkay ni Jesus. [39] Nag-upod man sa iya si Nicodemo. (Si Nicodemo nga ini
nagkadto anay kay Jesus isa sadto ka gab-i.) May dala siya nga bali 45 ka kilo nga pahamot nga may
simbog nga mira kag aloe. [40] Ginkuha nila ang bangkay ni Jesus kag ila ini ginputos sang tela nga puti upod
sang mga pahamot. Kay amo ini ang kinabatasan sang mga Judio kon maglubong sang patay. [41] Didto sa
lugar nga sa diin ginlansang si Jesus, may isa ka hardin *nga ginpanamnan sang mga kahoy*, kag didto may
isa ka bag-o nga lulubngan nga gin-guhab sa banglid[a] nga wala pa gid malubngi. [42] Kag tungod nga bisperas
na sang piesta sang mga Judio, kag tungod kay malapit man lang ato nga lulubngan, didto na lang nila
ginlubong si Jesus.

Chapter 20

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

[1] Aga pa gid sang adlaw nga Domingo, nagkadto si Maria nga taga-Magdala didto sa ginlubngan.
Pag-abot niya didto, nakita niya nga ang takop nga bato wala na didto sa puwertahan sang ginlubngan.
[2] Gani nagdalagan siya pakadto kay Simon Pedro kag sa sumulunod nga palangga ni Jesus. Pag-abot niya sa
ila nagsiling siya, “Ginkuha nila ang Ginoo sa ginlubngan, kag wala kami makahibalo kon diin nila siya
ginbutang!” [3] Gani nagkadto si Pedro kag yadto nga sumulunod didto sa ginlubngan. [4] Nagdalagan sila nga
duha, pero mas madasig ang isa sang sa kay Pedro. Gani una siya nga nakaabot sa ginlubngan. [5] Pag-abot
niya didto nagduko siya kag naglingling kag nakita niya ang mga tela nga puti nga gin-gamit sa paglubong,
pero wala siya nagsulod. [6] Dugay-dugay nag-abot man si Simon Pedro, pero nagderetso siya sulod sa
ginlubngan. Nakita niya ang mga tela [7] kag ang panyo nga ginputos sa ulo ni Jesus. Napiud ang panyo sa isa
ka lugar nga separar sa mga tela. [8,9] Nagsulod man dayon ang sumulunod nga una nag-abot, kag nakita man
niya ang mga butang sa sulod. Bisan wala pa sila makaintiendi sang ginasiling sang Kasulatan nga
kinahanglan mabanhaw si Jesus, nagpati siya sa sadto nga oras nga nabanhaw si Jesus. [10] Kag nagpauli
dayon ang duha ka sumulunod.

Nagpakita si Jesus kay Maria nga taga-Magdala

[11] Karon, si Maria nagatindog pa didto sa guwa sang ginlubngan nga nagahibi. Samtang nagahibi siya,
nagduko siya kag naglingling sa sulod sang ginlubngan. [12] Nakita niya nga may duha ka anghel didto sa
sulod nga nagabayo sing puti. Didto sila nagapungko sa ginbutangan sang bangkay ni Jesus. Ang isa sa
may ulohan dampi kag ang isa sa may tiilan dampi. [13] Ginpamangkot sang mga anghel si Maria, “Ngaa
nagahibi ikaw?” Nagsabat si Maria, “Tungod kay may nagkuha sang bangkay sang akon Ginoo kag wala
ako makahibalo kon diin nila ginbutang!” [14] Pagkahambal niya sadto nagbalikid siya dayon kag nakita niya
si Jesus nga nagatindog, pero wala niya nakilala nga si Jesus gali yadto. [15] Nagpamangkot si Jesus sa iya,
“Ngaa nagahibi ikaw? Sin-o bala ang imo ginapangita?” Ang hunahuna ni Maria nga si Jesus amo ang
manug-atipan sang mga tanom didto. Gani nagsiling siya sa iya, “Kon ikaw ang nagkuha sa iya, abi sugiri
ako kon diin mo siya ginbutang, kay kuhaon ko siya.” [16] Nagsiling si Jesus sa iya, “Maria!” Nagliso si
Maria kag nag-atubang kay Jesus, kag naghambal siya sa Hebreo, “Rabboni!” (Kon sa aton pa,
“Manunudlo.”) [17] Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi ka mag-uyat sa akon, kay wala pa ako makakayab sa

[a] lulubngan nga gin-guhab sa banglid: *sa English,* tomb

Amay. Ang imo himuon, kadtuan mo ang akon mga utod kag sugiran mo sila nga makayab na ako sa akon
Amay kag inyo man Amay, sa akon Dios kag inyo man Dios." [18] Gani ginkadtuan ni Maria nga
taga-Magdala ang mga sumulunod ni Jesus kag ginsugiran niya dayon sila nga nakita niya ang Ginoo. Kag
ginsugid man niya sa ila ang ginbilin ni Jesus.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

[19] Sang sirom na sadto nga adlaw nga Domingo, nagtilipon sa isa ka balay ang mga sumulunod. Kag
tungod sa kahadlok sa mga manugdumala sang mga Judio ginpangtrangkahan nila ang mga puwertahan
sang balay nga ila ginatipunan. Nag-abot dayon si Jesus kag nagtindog didto sa ila tunga. Nagsiling siya,
"Kabay pa nga ang kalinong yara sa inyo." [20] Pagkatapos niya hambal sini, ginpakita niya dayon sa ila ang
mga pilas sa iya mga kamot kag sa iya kilid. Kag nalipay gid ang mga sumulunod sang makita nila ang
Ginoo. [21] Kag nagsiling liwat si Jesus sa ila, "Kabay pa nga ang kalinong yara sa inyo. Kon paano nga ang
Amay nagpadala sa akon, ako magapadala man sa inyo." [22] Kag ginhuypan niya dayon sila kag nagsiling,
"Batuna ninyo ang Espiritu Santo. [23] Kon patawaron ninyo ang mga sala ni bisan sin-o, ina ginpatawad na
sang Dios. Pero kon indi ninyo pagpatawaron, ina wala ginpatawad sang Dios."

Nagduda si Tomas

[24] Si Tomas nga ginatawag nga si Kapid, nga isa man sa mga dose ka sumulunod ni Jesus, wala didto
sang pag-abot ni Jesus. [25] Gani ginsugiran siya sang iya kaupod nga mga sumulunod nga nakita nila ang
Ginoo. Pero nagsiling si Tomas sa ila, "Kon indi ko makita ang agi sang mga lansang sa iya mga kamot,
kag kon indi ko matandog ang iya mga pilas, kag kon indi ko magulo ang akon kamot sa iya kilid, indi gid
ako magpati."

[26] Pagkaligad sang isa ka semana, nagtilipon liwat ang mga sumulunod ni Jesus sa balay nga ila
ginatipunan, kag kaupod na nila si Tomas. Gintrangkahan nila ang mga puwertahan sang balay, pero
nagsulod liwat si Jesus kag nagtindog didto sa ila tunga. Nagsiling siya sa ila, "Kabay pa nga ang kalinong
yara sa inyo." [27] Dayon nagsiling siya kay Tomas, "Tomas, dali, tan-awa ang akon mga kamot kag tanduga
ang akon pilas. Igulo man dayon ang imo kamot sa akon kilid. Indi ka na magpangduha-duha, kundi
magtuo ka na." [28] Nagsiling si Tomas kay Jesus, "Ginoo ko kag Dios ko!" [29] Nagsiling dayon si Jesus sa iya,
"Ti nagatuo ka na karon kay nakita mo na ako? Pero bulahan ang mga tawo nga nagatuo sa akon bisan wala
nila ako makita."

Ang Katuyuan sang sini nga Libro

[30] Madamo pa gid nga mga milagro ang ginpanghimo ni Jesus nga nakita mismo sang iya mga
sumulunod nga wala masulat sa sini nga libro. [31] Pero ang mga nasulat diri ginsulat agod magtuo kamo nga
si Jesus amo ang Cristo, ang Anak sang Dios. Kag kon magtuo kamo sa iya may kabuhi kamo *nga wala
sing katapusan*.

Chapter 21

Nagpakita si Jesus sa Pito ka mga Sumulunod

[1] Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagpakita liwat si Jesus sa iya mga sumulunod didto sa higad sang
Dagat sang Tiberias. Amo ini ang natabo: [2] Nagatilipon sila ni Simon Pedro, si Tomas nga ginatawag nga si
Kapid, si Nataniel nga taga-Cana *nga sakop* sang Galilea, ang mga anak ni Zebedeo, kag may duha pa gid
ka sumulunod ni Jesus. [3] Karon, nagsiling si Simon Pedro sa iya mga kaupod, "Mangisda ako." Nagsiling
man sila, "Maupod kami sa imo." Gani nagsakay sila sa sakayan kag nagpalawod. Pero sa sadto nga gab-i
wala gid sila sing may nakuha. [4] Sang manugbutlak na ang adlaw, may nakita sila nga nagatindog didto sa
baybayon. Pero wala sila makahibalo nga si Jesus gali yadto. [5] Nagsiling si Jesus sa ila, "Mga abyan, may
nakuha bala kamo?" Nagsabat sila, "Wala gid." [6] Nagsiling siya sa ila, "Ihulog ninyo ang inyo pukot sa tuo

dampi sang sakayan, kag may makuha kamo.” Gani ginhulog nila didto ang ila pukot. Pagbatak nila indi na
sila kadaog tungod sa kadamuon sang isda nga ila nakuha. [7] Nagsiling kay Pedro ang sumulunod nga
palangga ni Jesus, “Ang Ginoo gali ato!” Pagkabati sini ni Pedro, ginsuksok niya ang iya bayo nga iya
gin-uba kag naglukso sa tubig kag naglangoy pakadto kay Jesus. [8] Ang iban nga mga sumulunod nga didto
sa sakayan nagpahigad nga nagabutong sang pukot nga puno sang mga isda, kay ang ila kalayuon sa
baybayon mga 50 lang ka dupa. [9] Sang nakatakas na sila, may nakita sila nga nagatumpok nga baga nga
may ginasugba nga isda kag may tinapay man. [10] Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Dala kamo diri sang pila
ka isda nga inyo nakuha.” [11] Gani nagsaka si Simon Pedro sa sakayan kag ginbutong niya pa-higad ang
pukot nga puno sang dalagko nga mga isda nga bali 153 ka bilog. Pero bisan pa sa kadamo sang ila nakuha,
wala gid magisi ang pukot. [12] Nagsiling si Jesus sa ila, “Dali kamo kag magpamahaw.” Wala gid sing bisan
isa sa iya mga sumulunod nga nangisog sa pagpamangkot kon sin-o gid siya, kay nahibaluan nila nga siya
amo ang Ginoo. [13] Ginkuha dayon ni Jesus ang tinapay kag ginpanghatag sa ila. Amo man ang iya ginhimo
sa isda. [14] Ikatlo na ini ka beses nga nagpakita si Jesus sa iya mga sumulunod halin sang iya pagkabanhaw.

Si Jesus kag si Pedro

[15] Pagkatapos nila pamahaw, nagsiling si Jesus kay Simon Pedro, “Simon nga anak ni Juan,
ginahigugma mo bala ako labaw pa sa imo mga kaupod nga ini?” Nagsabat si Pedro, “Huo, Ginoo,
nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Atipana ang akon mga karnero.”
[16] Nagsiling liwat si Jesus sa iya, “Simon nga anak ni Juan, ginahigugma mo bala ako?” Nagsabat siya
liwat, “Huo, Ginoo, nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Atipana ang
akon mga karnero.” [17] Sa ikatlo ka beses nagsiling si Jesus, “Simon nga anak ni Juan, ano,ginahigugma mo
bala ako?” Nasaklaw si Pedro tungod kay katatlo na ka beses nga ginpamangkot siya ni Jesus kon
ginahigugma niya siya. Gani nagsiling si Pedro sa iya, “Ginoo, nahibaluan mo ang tanan, kag nahibaluan
mo nga ginahigugma ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Atipana ang akon mga karnero. [18] Sa
pagkamatuod, sang bataon ka pa, ikaw mismo ang nagasuksok sang imo paha kag nagakadto sa kon diin
ang imo gusto. Pero kon tigulang ka na gani, padupahon ka lang kag iban na ang magapasuksok sang paha
sa imo, kag dalhon ka dayon sa lugar nga indi mo gusto kadtuan.” [19] (Ginhambal ini ni Jesus agod ipahibalo
sa ila kon ano nga klase sang kamatayon ang maagihan ni Pedro, kag paagi sadto nga kamatayon madayaw
niya ang Dios.) Dayon nagsiling si Jesus kay Pedro, “ Sunod ka sa akon.”

Ang Palangga nga Sumulunod ni Jesus

[20] Pagbalikid ni Pedro nakita niya nga nagasunod sa ila ang palangga nga sumulunod ni Jesus. (Siya
amo ang malapit gid kay Jesus sang nagapanihapon sila, kag amo ang nagpamangkot sa Ginoo kon sin-o
ang magatraidor sa iya.) [21] Pagkakita ni Pedro sa iya, nagsiling siya kay Jesus, “Ti paano siya iya Ginoo?”
[22] Nagsiling si Jesus sa iya, “Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay hasta sa akon pagbalik diri sa
kalibutan, ti, ano ang labot mo? Basta ikaw iya magsunod sa akon.” [23] Gani naglapnag ang balita sa mga
utod sa Ginoo nga ang ato nga sumulunod indi mapatay. Pero wala nagsiling si Jesus nga indi siya
mapatay, kundi ang iya ginsiling, “Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay hasta sa akon pagbalik, ti, ano
ang labot mo?” [24] Siya amo ang sumulunod nga nagapamatuod nga matuod ang nasulat diri, kag siya mismo
ang nagsulat sini. Kag nahibaluan ta nga ang iya ginasugid matuod. [25] Madamo pa gid ang mga
ginpanghimo ni Jesus nga kon isa-isahon sulat, siguro indi mag-igo sa bug-os nga kalibutan ang tanan nga
libro nga sulatan.

BINUHATAN
sang mga Apostoles

Chapter 1

[1] *Hinigugma ko nga* Teofilo:

Sa akon una nga libro ginsulat ko ang tanan nga ginpanghimo kag ginpanudlo ni Jesus halin sang
pagsugod niya sang iya buluhaton [2,3] hasta sa tion nga gindala siya pa-langit. Sa tapos siya napatay kag
nabanhaw, makapila siya nagpakita sa nagkalain-lain nga paagi sa iya mga apostoles sa pagpamatuod nga
nabanhaw siya. Sa sulod sang 40 ka adlaw nagpakita siya sa ila kag gintudluan niya sila parte sa paghari
sang Dios. Kag sa wala pa siya makapalangit, may mga sugo siya nga ginbilin sa iya ginpili nga mga
apostoles. Ato nga mga sugo ginhatag niya paagi sa gahom sang Espiritu Santo. [4] Isa sadto ka tion, samtang
nagakaon si Jesus kaupod nila, nagsiling siya, "Indi kamo anay maghalin sa Jerusalem. Hulaton ninyo ang
Espiritu Santo nga ginpromisa sang *Dios nga* Amay. Ginsugid ko na ini sa inyo sang una. [5] Nagpangbautiso
si Juan sa tubig, pero sa pila ka adlaw pagabautisohan kamo sa Espiritu Santo."

Ang Pagkayab ni Jesus Pa-Langit

[6] Isa ka tion, samtang nagatilipon sila, ginpamangkot nila si Jesus, "Ginoo, amo na bala ini ang tion nga
patindugon mo liwat ang ginharian sang Israel?"[a] [7] Nagsabat si Jesus, "Wala kamo ginatuguti sang Amay
nga mahibaluan ninyo kon san-o matabo ang mga butang nga iya gintalana.[b] [8] Pero pag-abot sang Espiritu
Santo sa inyo, hatagan niya kamo sing gahom. Dayon isugid ninyo ang mga butang parte sa akon, halin diri
sa Jerusalem hasta sa bug-os nga Judea kag Samaria, kag hasta sa bug-os nga kalibutan." [9] Pagkatapos niya
hambal sini, gindala siya pa-langit. Kag sang nagatulok sila sa iya nga nagapaibabaw, ginlikupan siya sang
panganod kag dayon nadula siya sa ila panulok.

[10] Samtang sige ang ila tan-aw sa langit, may duha ka lalaki nga nagabayo sang puti nga hinali lang nga
nagtindog malapit sa ila [11] kag nagsiling, "Kamo nga mga taga-Galilea, ngaa nagatindog pa kamo diri nga
nagatangla sa langit? Ining Jesus nga inyo nakita nga gindala paibabaw magabalik diri sa kalibutan. Kag
kon paano siya nagpaibabaw, sa amo man sina nga paagi ang iya pagbalik."

Nagpili ang mga Apostoles Kon Sin-o ang Ibulos kay Judas

[12] Pagkatapos sadto, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa Bukid sang mga Olibo. Ini nga
bukid mga isa ka kilometro ang kalayuon halin sa siyudad sang Jerusalem. [13] Pag-abot nila sa Jerusalem,
nagsaka sila sa ibabaw nga kuwarto sang balay nga ila ginadayunan. Sila amo sanday Pedro, Juan,
Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeo, Simon nga rebelde anay
batok sa Roma, kag si Judas nga anak ni Santiago. [14] Ini sila permi nagatipon agod magpangamuyo. Kaupod
man nila ang pila ka mga babayi pati si Maria nga iloy ni Jesus, kag ang mga utod nga lalaki ni Jesus.

[15] Sang nagligad ang pila ka adlaw, nagtipon ang mga 120 ka tumuluo. Nagtindog si Pedro kag
naghambal, [16] "Mga utod, kinahanglan matuman ang ginsiling sang Kasulatan nga gintagna sang Espiritu
Santo sang una paagi kay David. Ini parte kay Judas nga amo ang naggiya sa mga nagdakop kay Jesus.
[17] Kaupod siya namon nga mga apostoles nga ginpili ni Jesus, kag bahin siya sang amon buluhaton."

---

[a] 6 *Ang ila ginahunahuna nga basi kon pahalinon ni Jesus ang mga taga-Roma nga nagadumala sa ila agod sila nga mga taga-Israel makadumala liwat sang ila banwa.*
[b] 7 gintalana: *kon sa Tagalog,* itinakda.

[18] (Pero nagbakal si Judas sang duta halin sa kuwarta nga iya nabaton sa malaot nga buhat, kag didto
nahulog siya nga una ang ulo. Nabusdik ang iya tiyan kag nagwagay ang iya tinai. [19] Nahibaluan ini sang
tanan nga mga tawo sa Jerusalem, gani gintawag nila yadto nga lugar Akeldama, nga kon sayuron, "Duta
sang Dugo.") [20] *Nagsiling pa gid si Pedro,* "Nasulat sa mga Salmo,

'Pabay-i na lang ang iya ginaestaran,

kag dapat wala sing may mag-estar didto.'

Kag nasulat man,

'Ihatag na lang sa iban ang iya buluhaton.'

[21-22] "Gani kinahanglan nga magpili kita sang isa ka tawo nga idugang sa aton nga onse ka apostoles.
Kinahanglan isa siya sang mga kaupod naton nga nag-alagad kay Ginoong Jesus sang diri pa siya sa
kalibutan, halin sang pagpangbautiso ni Juan hasta sa tion nga gindala si Jesus pa-langit. Kay kinahanglan
nga makapamatuod siya kaupod naton parte sa pagkabanhaw ni Jesus." [23] Gani duha ka lalaki ang ila
ginpilian: si Matias kag si Jose nga ginatawag Barsabas (ukon Justo). [24] Dayon nagpangamuyo sila, "Ginoo,
ikaw ang nakahibalo sang tagipusuon sang tanan nga mga tawo. Gani ipahayag sa amon kon sin-o sa duha
nga ini ang imo ginpili [25] nga mangin apostol sa pagbulos kay Judas. Kay ginbayaan ni Judas ang iya obra
bilang isa ka apostol, kag nagkadto siya sa lugar nga bagay sa iya." [26] Pagkatapos nila pangamuyo,
naggabot-gabot sila. Kag ang napilian amo si Matias. Gani si Matias amo ang gindugang sa onse ka
apostoles.

Chapter 2

Ang Pag-abot sang Espiritu Santo

[1] Pag-abot sang adlaw sang piesta *nga ginatawag* Pentecostes, nagtipon ang tanan nga mga tumuluo sa
isa ka balay. [2] Sang nagatipon sila, hinali lang nga may naghagunos nga halin sa langit pareho sang
mabaskog nga hangin, kag pulos na lang hagunos ang ila nabatian sa sulod sang balay nga ila ginatipunan.
[3] Dayon may nakita sila nga mga dabdab sang kalayo nga daw sa mga dila nga naglalapta kag nagtungtong
sa kada isa sa ila. [4] Napun-an sila tanan sang Espiritu Santo, kag naghambal sila dayon sang nagkalain-lain
nga mga lingguahe nga wala nila natun-i. Ang Espiritu *Santo* amo ang nagpahambal sina sa ila.

[5] Sa amo man nga tion, didto sa Jerusalem, may mga Judio nga diosnon nga naghalin sa nagkalain-lain
nga mga nasyon sa bug-os nga kalibutan. [6] Pagkabati nila sang hagunos nga ato, nagdali-dali sila kadto sa
ginatipunan sang mga tumuluo. Natingala gid sila tungod nga ang kada isa sa ila nakabati nga ang iya
lingguahe ginahambal sang mga tumuluo. [7] Siling nila, "Ano ini? Pulos sila mga taga-Galilea! [8] Ngaa nga
makahambal sila sa aton kaugalingon nga lingguahe? [9] Ang iban sa aton taga-Partia. May mga taga-Media,
kag ang iban taga-Elam. May mga taga-Mesopotamia, Judea, kag Capadocia. May diri man nga taga-Ponto
kag Asia. [10] Ang iban mga taga-Frigia, taga-Panfilia, taga-Egipto, kag ang iban halin sa mga lugar nga
sakop sang Libia nga malapit sa Cirene. May mga taga-Roma, mga Judio, kag mga indi Judio nga
nakonbertir sa relihiyon sang mga Judio. [11] Kag ang iban halin sa Creta kag Arabia. Pero mabatian ta sila
nga nagahambal sa aton nga mga lingguahe parte sa makatilingala nga mga hinimuan sang Dios!"
[12] Natingala gid ang tanan nga mga tawo didto. Kag tungod nga indi nila maintiendihan kon ano ang
nagakatabo nagpinamangkutanay na lang sila sa isa kag isa. Nagsiling sila, "Ano bala ini?" [13] Pero ang iban
nagyaguta sa mga tumuluo. Siling nila, "Mga hubog ini nga mga tawo!"

Ang Wali ni Pedro

[14] Gani nagtindog si Pedro upod sa onse ka mga apostoles, kag sa mabaskog nga tingog naghambal siya
sa mga tawo, "Mga kasimanwa ko nga mga Judio, kag kamo tanan nga nagaestar sa Jerusalem, pamatii

ninyo ako, kay isugid ko kon ano ang kahulugan sang sini nga mga butang. [15] Sala ang inyo hunahuna nga
hubog ang ini nga mga tawo, kay alas nuwebe pa lang gani ini sang aga. [16] Amo ini ang gintagna ni propeta
Joel sang una:

[17] 'Ang Dios nagasiling, "Sa katapusan nga mga inadlaw ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga
klase sang mga tawo.

Ang inyo mga anak nga lalaki kag babayi magasugid sang akon mga pulong;

ang inyo pamatan-on nga mga lalaki makakita sang mga palanan-awon;

kag ang inyo tigulang nga mga lalaki padamguhon ko.

[18] Matuod nga sa sina nga mga inadlaw ihatag ko ang akon Espiritu sa akon mga alagad nga lalaki
kag babayi,

kag isugid nila ang akon mga pulong.

[19] Magapakita ako sang mga milagro sa langit kag sa duta: may makita nga dugo, kalayo, kag
madamol nga aso.

[20] Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo. Ini matabo sa wala pa
mag-abot ang makatilingala nga adlaw sang paghukom sang Ginoo.

[21] Pero ang bisan sin-o nga magatawag sa Ginoo maluwas *sa silot nga magaabot*." ' "

[22] *Nagpadayon si Pedro sa pagsiling,* "Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, pamatii ninyo ako! Si
Jesus nga taga-Nazaret ginsugo diri sang Dios, kag ginpamatud-an ini sang Dios paagi sa mga milagro kag
mga makatilingala nga mga butang nga iya ginhimo paagi kay Jesus. Kamo mismo nakahibalo sini kay ini
tanan nagkalatabo diri sa inyo. [23] Nahibaluan na nga daan sang Dios nga ini nga Jesus itugyan sa inyo kag
amo na ini nga daan ang iya ginplano. Ginpapatay ninyo siya sa mga makasasala nga mga tawo nga
naglansang sa iya sa krus. [24] Pero ginbanhaw siya sang Dios kag ginluwas sa gahom sang kamatayon, kay
ang matuod, bisan ang kamatayon wala sing gahom sa paghawid sa iya. [25] Naghambal si David parte sa iya,

'Nahibaluan ko nga ang Ginoo kaupod nakon permi kag wala niya ako ginapabay-an, gani indi ako
matublag.

[26] Amo ini nga malipayon ako.

Indi mapunggan ang akon pagdayaw sa Dios.

Kag bisan mapatay ako, may ginalauman pa ako.

[27] Kay nahibaluan ko nga indi mo ako pagpabay-an didto sa lulubngan.[a]

Indi mo man pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.

[28] Gintudlo mo sa akon ang mga dalanon sang kabuhi,

kag tungod nga ikaw permi ang akon kaupod, mangin malipayon gid ako.' "

[29] *Nagpadayon pa gid si Pedro sa paghambal,* "Mga kasimanwa, maathag nga wala naghambal si
David parte sa iya kaugalingon, kay nahibaluan ta nga ang aton katigulangan nga si David napatay kag
ginlubong, kag hasta gani karon nahibaluan ta kon diin siya ginlubong. [30] Propeta si David kag nahibaluan
niya nga ang Dios nagpromisa sa iya nga ang isa sang iya mga kaliwat magapanubli sang iya ginharian.
[31] Kag tungod nga nahibaluan ni David kon ano ang himuon sang Dios, naghambal siya parte sa

[a] 27 lulubngan: *sa literal,* Hades; *buot silingon,* lugar sang mga patay.

pagkabanhaw ni Cristo, nga wala siya pagpabay-i didto sa lulubngan[a] kag ang iya lawas wala madunot.
32 Ang iya ginatumod wala sing iban kundi si Jesus nga ginbanhaw sang Dios, kag kami tanan makasaksi
nga nabanhaw siya. 33 Ginbayaw siya sa tuo sang Dios.[b] Kag ginhatag sa iya sang Amay ang Espiritu Santo
nga ginpromisa sa iya. Ining Espiritu Santo ginpadala ni Jesus sa amon, kag ang iya gahom amo ang inyo
nakita kag nabatian karon. 34-35 Indi si David ang ginbayaw sa langit, pero nagsiling siya,

‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo:

Magpungko ka diri sa akon tuo,

hasta mapaampo ko sa imo ang imo mga kaaway.’

36 Gani dapat gid nga mahibaluan sang tanan nga mga Israelinhon nga ini nga Jesus nga inyo ginlansang sa
krus amo ang ginpili sang Dios nga mangin Ginoo kag Cristo.”

37 Pagkabati sadto sang mga tawo natandog ang ila mga tagipusuon. Gani nagpamangkot sila kay Pedro
kag sa iya kaupod nga mga apostoles, “Mga utod, ano ang dapat namon himuon?” 38 Nagsiling si Pedro sa
ila, “Ang tagsa-tagsa sa inyo maghinulsol sa inyo mga sala kag magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo,[c] kag
dayon mapatawad ang inyo mga sala kag mabaton ninyo ang regalo sang Dios nga amo ang Espiritu Santo.
39 Kay ini *nga Espiritu Santo* ginpromisa para sa inyo kag sa inyo mga anak kag sa tanan nga mga tawo nga
didto sa malayo, sa tanan nga tawgon sang Ginoo nga aton Dios nga magpalapit sa iya.”

40 Madamo pa ang mga ginhambal ni Pedro sa pagpamatuod sa ila sang iya mga ginpanghambal. Kag
nagpangabay siya sa ila, “Luwasa ninyo ang inyo kaugalingon sa sining malaot nga katawhan.” 41 Madamo
ang nagtuo sa iya mensahi kag nagpabautiso dayon sila. Sa sadto nga adlaw mga 3,000 ka mga tawo ang
nagdugang sa mga tumuluo. 42 Nagmaukod sila sa pagtuon sang mga ginatudlo sang mga apostoles, sa
pagtilipon bilang mag-ulutod, sa pagpamihak-pihak sang tinapay, kag sa pagpangamuyo.

Ang Kabuhi sang mga Tumuluo

43 Madamo nga mga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo *sang Dios* paagi sa mga
apostoles. Gani nagkabuhi ang mga tawo nga may pagtahod kag kahadlok sa Dios. 44 Malapit ang
pag-inupdanay sang mga tumuluo, kag gintingob nila ang ila mga pagkabutang agod makaambit ang tanan.
45 Ginpamaligya nila ang ila mga duta kag mga pagkabutang, kag ginpanagtag nila ang bili sa ila mga
kaupod suno sa kinahanglan sang kada isa. 46 Adlaw-adlaw nagatipon sila sa templo kag
nagapamihak-pihak sang tinapay sa ila mga balay. Malipayon gid sila sa ila pag-ambitanay sa pagkaon,
47 kag sige ang ila pagdayaw sa Dios. Naluyagan sila sang tanan nga mga tawo. Adlaw-adlaw ginadugang
sang Ginoo sa ila ang mga tawo nga iya ginaluwas.

Chapter 3

Ang Pag-ayo sang Tawo nga Lupog

1 Isa sadto ka adlaw, sang mga alas tres sang hapon, nagkadto si Pedro kag si Juan sa templo. Oras
yadto sang pagpangamuyo. 2 Sa puwertahan sang templo may tawo didto nga lupog halin pa sang iya
pagkatawo. Adlaw-adlaw ginadala siya sa sina nga puwertahan nga ginatawag “Matahom,” agod
magpakilimos sa mga tawo nga nagasulod sa templo. 3 Pagkakita niya kay Pedro kag kay Juan nga
nagapasulod sa templo, nagpangayo siya sing limos. 4 Ginhimutaran siya ni Pedro kag ni Juan. Dayon
nagsiling si Pedro sa iya, “Magtulok ka sa amon.” 5 Nagtulok ang tawo sa ila nga nagapaabot nga limusan
siya. 6 Pero nagsiling si Pedro sa iya, “Wala gid ako sing kuwarta. Pero may yari ako nga ihatag sa imo: Sa

[a] 31 lulubngan: *sa literal,* Hades; *buot silingon,* lugar sang mga patay.
[b] 33 Ginbayaw siya sa tuo sang Dios *nga amo ang pinakamataas nga posisyon*.
[c] 38 sa ngalan ni Jesu-Cristo: *buot silingon, sa pagpakita nga sila kay Jesu-Cristo na.*

ngalan[a] ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, maglakat ka!” [7] Dayon ginkaptan ni Pedro ang tuo nga kamot sang
tawo kag ginpatindog siya. Hinali lang nga nagbaskog ang iya mga tiil kag mga bukobuko. [8] Sa gilayon
nagtindog siya kag naglakat-lakat. Pagkatapos nag-upod siya sa ila sa pagsulod sa templo. Sige ang iya
lakat-lakat kag tumbo-tumbo nga nagadayaw sa Dios. [9] Nakita sang tanan nga nagalakat kag nagadayaw
siya sa Dios. [10] Natalupangdan nila nga siya gali amo ang tawo nga nagapungko kag nagapakilimos didto sa
puwertahan sang templo nga ginatawag “Matahom nga Puwertahan.” Gani natingala gid sila sing dako sa
natabo sa iya.

Naghambal si Pedro sa Balkon ni Solomon

[11] Daw indi na magbulag kay Pedro kag kay Juan yadto nga tawo. Sige ang iya uyat sa ila samtang
nagalakat sila sa lugar nga ginatawag “Balkon ni Solomon.” Nagdinaguso ang tanan nga mga tawo didto sa
ila, kay natingala gid sila. [12] Pagkakita ni Pedro sa mga tawo nagsiling siya sa ila, “Mga *kasimanwa ko nga*
mga Israelinhon, ngaa natingala kamo sini? Ngaa ginatulok gid ninyo kami? Nagahunahuna bala kamo nga
napalakat namon ang tawo nga ini tungod sa amon gahom kag pagkadiosnon? [13] *Indi! Kundi* ang Dios nga
ginsimba sang aton mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob amo ang naghimo sini agod
padunggan niya ang iya alagad nga si Jesus. Amo ini ang Jesus nga inyo gintugyan sa mga may awtoridad
kag inyo ginsikway sa atubangan ni Pilato, bisan nadesisyunan na niya nga buy-an siya. [14] Balaan siya kag
matarong, pero ginsikway ninyo siya kag ginpangayo kay Pilato nga buy-an ang manugpatay nga tawo sa
baylo niya. [15] Ginpatay ninyo ang nagahatag sing kabuhi, pero ginbanhaw siya sang Dios. Kag
makapamatuod kami nga nabanhaw siya. [16] Ang pagtuo sa kay Jesus amo ang naghatag sang kabaskog sa
sini nga tawo nga inyo nakilala kag nakita karon. Kamo mga saksi nga nag-ayo siya. Natabo ini tungod sa
pagtuo kay Jesus.

[17] “Mga utod, nahibaluan ko nga kamo kag ang inyo mga pangulo naghimo sini kay Jesus tungod nga
wala kamo nakahibalo kon sin-o gid siya. [18] Ginpahayag na sang Dios sang una paagi sa mga propeta nga si
Cristo kinahanglan gid nga mag-antos, kag sa inyo ginhimo sa iya, natuman ang ginhambal sang Dios.
[19] Gani karon, kinahanglan maghinulsol na kamo kag magpalapit sa Dios, agod patawaron niya ang inyo
mga sala, [20] kag magaabot sa inyo ang bag-o nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos, ipadala niya si Jesus
nga amo ang Cristo nga iya na nga daan ginpili para sa inyo. [21] Pero kinahanglan didto lang anay si Jesus sa
langit hasta mag-abot ang tion nga bag-uhon sang Dios ang tanan nga mga butang. Amo man ina ang
ginsiling sang Dios sang una paagi sa iya mga propeta. [22] Pareho sang ginsiling ni Moises, ‘Ang Ginoo nga
aton Dios magahatag sa inyo sang isa ka propeta nga kaangay ko, nga sa inyo man magahalin. Kinahanglan
tumanon ninyo ang tanan nga iya ginasiling sa inyo. [23] Ang indi magtuman sa ginasiling sang sini nga
propeta pagapainon halin sa mga katawhan sang Dios kag pagalaglagon.’ [24] Kaangay man sina ang ginsiling
sang tanan nga mga propeta halin kay Samuel. Sila tanan nagtagna sang mga butang nga nagakalatabo
karon. [25] Ang mga ginpromisa sang Dios paagi sa iya mga propeta para gid sa aton nga mga Judio, kag
lakip kita sa kasugtanan nga ginhimo sang Dios sa aton mga katigulangan, tungod nga nagsiling siya kay
Abraham, ‘Pakamaayuhon ko ang tanan nga mga tawo sa kalibutan paagi sa imo kaliwat.’ [26] Gani ginsugo
sang Dios ang iya pinili nga Alagad, una anay sa aton nga mga Judio, agod mabuligan niya kita sa pagbiya
sa aton mga kalautan.”

Chapter 4

Si Pedro kag si Juan sa Atubangan sang Korte

[1] Samtang nagahambal pa si Pedro kag si Juan sa mga tawo, ginpalapitan sila sang mga pari, sang
opisyal sang mga guwardya sa templo, kag sang mga Saduceo. [2] Naakig sila tungod nga nagapanudlo ining

[a] 6 ngalan: *buot silingon,* gahom *ukon* awtoridad.

duha nga si Jesus nabanhaw, kag ini nagapamatuod nga may pagkabanhaw. [3] Gani gindakop nila si Pedro
kag si Juan. Kuntani imbistigaron sila, pero tungod nga sirom na, ginsulod lang anay nila sila sa prisohan
hasta mag-aga. [4] Pero *bisan amo ini ang natabo sa ila,* madamo sa mga nakabati sang ila pagpanudlo ang
nagtuo. Ang mga lalaki lang nga nagtuo mga 5,000.

[5] Pagkaaga, nagtilipon sa Jerusalem ang mga manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala sang
mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. [6] Didto man si Annas nga pangulo nga pari, si Caifas,
si Juan, si Alejandro, kag ang iban pa nga mga miyembro sang pamilya ni Annas. [7] Gindala sa ila si Pedro
kag si Juan kag ginpamangkot, "Sa ano nga gahom kag kay sin-o awtoridad[a] ang inyo gin-gamit sa pag-ayo
sang tawo nga lupog?" [8] Si Pedro nga gin-gamhan sang Espiritu Santo nagsabat, "Kamo nga mga pangulo
kag mga manugdumala sang mga Judio, [9] kon ang ginapamangkot ninyo sa amon parte sa pag-ayo sang
tawo nga lupog, [10] dapat mahibaluan ninyo tanan kag sang tanan nga taga-Israel, nga gin-ayo ang tawo nga
ini nga nagatindog diri karon paagi sa gahom ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret. Siya amo ang inyo
ginlansang sa krus kag ginpatay. Pero ginbanhaw siya sang Dios. [11] Si Jesus *amo ang ginatumod nga bato
sa Kasulatan nga nagasiling,* 'Ang bato nga ginsikway ninyo nga mga panday amo ang nangin pundasyon
nga bato.' [12] Wala na sing iban sa bug-os nga kalibutan nga makaluwas sa aton kundi si Jesus lang."

[13] Natingala sila kay Pedro kag kay Juan nga wala gid sila nahadlok sa pagsugid, kay nahibaluan nila
nga sila mga ordinaryo lang nga mga tawo kag wala sing mataas nga tinun-an. Dayon natalupangdan nila
nga ini sila mga kaupod ni Jesus sang una. [14] Gusto nila nga maghambal kontra sa milagro nga ginhimo nila
ni Pedro, pero tungod nga ang tawo nga gin-ayo nagatindog sa tupad ni Pedro kag ni Juan, naghipos na lang
sila. [15] Gani ginpaguwa nila anay si Pedro kag si Juan sa ila ginatipunan kag naghambalanay sila. [16] Siling
nila, "Ano bala ang aton himuon sa mga tawo nga ini? Kay bantog na sa bug-os nga Jerusalem nga
nakahimo sila sang milagro, kag indi kita makasiling nga butig ini. [17] Gani agod indi na maglapnag ang ila
pagpanudlo sa mga tawo, paandaman ta sila nga indi na gid magtudlo parte kay Jesus." [18] Dayon
ginpatawag nila si Pedro kag si Juan kag ginsilingan nga indi na gid sila maghambal ukon magpanudlo
parte kay Jesus. [19] Pero nagsabat si Pedro kag si Juan sa ila, "Abi hunahunaa ninyo sing maayo kon diin sini
ang matarong sa panulok sang Dios: ang pagtuman sa inyo ukon ang pagtuman sa Dios? [20] Indi mahimo nga
indi kami magsugid parte sa amon nakita kag nabatian." [21] Pero ginpaandaman gihapon sila nga indi na gid
magpanugid, kag pagkatapos ginbuy-an sila. Bisan gusto nila kuntani nga sakiton ang duha, indi nila ini
mahimo tungod nga nahadlok sila sa mga tawo, kay ang mga tawo nagadayaw sa Dios tungod sa milagro
nga natabo. [22] Kay ang tawo nga gin-ayo paagi sa milagro sobra 40 ka tuig *nga siya lupog*.

Ang Pangamuyo sang mga Tumuluo kay Jesus

[23] Sang nabuy-an na si Pedro kag si Juan, nagbalik sila sa ila mga kaupod, kag ginsugid nila sa ila kon
ano ang ginsiling sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.
[24] Pagkabati sadto sang mga tumuluo nagpangamuyo sila, "Ginoo nga makagagahom sa tanan, ikaw ang
naghimo sang langit, sang duta, sang dagat, kag sang tanan nga mga butang nga yara sa ila. [25] Paagi sa
Espiritu Santo ginpahambal mo ang amon katigulangan nga si David nga imo alagad.

Siling niya, 'Ngaa bala puwerte gid ang kaakig sang mga indi Judio?

Kag ngaa nagaplano ang mga Judio sang wala sing pulos?

[26] Ang mga hari sa kalibutan kag ang mga pangulo nagtilipon kag nagpreparar agod magpakig-away
batok sa Ginoo kag sa iya Cristo[b].'

---

[a] 7 awtoridad: *sa literal,* ngalan.
[b] 26 Cristo: *buot silingon,* ginpili nga maghari.

[27] Natuman na karon ang imo ginhambal sang una tungod nga diri mismo sa Jerusalem ang mga Judio kag
mga indi Judio, pati si Herodes *nga hari* kag si Pilato *nga gobernador*, nagsugtanay nga kontrahon ang imo
balaan nga alagad nga si Jesus nga imo ginpili nga mangin Hari. [28] Sa ila ginhimo natuman na ang imo
plano sang una. Kag ini natabo suno sa imo gahom kag kabubut-on. [29] Kag karon, Ginoo, ginapahog nila
kami. Buligi kami nga imo mga alagad nga magmaisog sa pagwali sang imo pulong. [30] Ipakita ang imo
gahom. Itugot nga paagi sa gahom[a] ni Jesus nga imo balaan nga alagad, mapaayo namon ang mga
masakiton kag makahimo kami sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang." [31] Pagkatapos nila
pangamuyo, nag-uyog ang balay nga ila ginatipunan. Gin-gamhan sila tanan sang Espiritu Santo kag
nangisog sa pagwali sang pulong sang Dios.

Ang Pagbinuligay sang mga Tumuluo

[32] Tanan nga tumuluo isa lang sa panghunahuna kag balatyagon. Ang kada isa sa ila wala nagkabig nga
ang iya mga pagkabutang iya gid lang, kundi para sa tanan. [33] Padayon ang paghimo sang mga apostoles
sang makatilingala nga mga butang sa pagpamatuod nga si Ginoong Jesus nabanhaw gid. Kag dako gid ang
bulig sang Dios sa tanan nga mga tumuluo. [34] Wala sing may nawad-an sa ila kinahanglanon tungod kay
may mga tumuluo nga nagpamaligya sang ila mga duta kag mga balay, [35] kag ginhatag nila ang bili sa mga
apostoles. Dayon ginpanagtag ini sang mga apostoles sa kada isa suno sa iya kinahanglanon.

[36] Amo man ini ang ginhimo ni Jose nga taga-Cipre, nga kaliwat ni Levi. Ginatawag siya sang mga
apostoles nga si Bernabe, nga kon sayuron "Manugpabakod." [37] Ginbaligya ni Jose ang iya duta kag
ginhatag niya ang bili sa mga apostoles.

Chapter 5

Si Ananias kag si Safira

[1] May yara nga mag-asawa nga nagbaligya man sang ila duta. Ang ngalan sang bana si Ananias, kag
ang iya asawa si Safira. [2] Pero gintago ni Ananias ang iban nga kantidad sang bili sang duta para sa ila
kaugalingon. Ang iya asawa nagsugot man. Kag ginhatag niya ang nabilin nga kantidad sa mga apostoles,
kag nagsiling siya nga amo gid ini tanan ang bili sang iya duta. [3] Dayon nagpamangkot si Pedro, "Ananias,
ngaa nagpadaog ka kay Satanas? Nagabutig ka sa Espiritu Santo tungod nga ang iban nga kuwarta nga bili
sang imo duta gintago mo! [4] Indi bala nga sa wala pa nimo mabaligya ang imo duta ikaw ang tag-iya sina?
Kag sang nabaligya mo na ina indi bala yara sa imo pagbuot kon anhon mo ang kuwarta? Ngaa bala
naghunahuna pa gid ikaw sa paghimo sini? Wala lang ikaw nagbutig sa tawo kundi labi na gid sa Dios."
[5,6] Pagkabati sadto ni Ananias, natumba siya kag napatay. Dayon ginpalapitan siya sang mga pamatan-on
kag ginputos nila ang iya bangkay. Pagkatapos gindala nila siya paguwa kag ginlubong. Kag ang tanan nga
nakabati sa natabo hinadlukan gid.

[7] Pagkaligad sang mga tatlo ka oras, nagsulod ang asawa ni Ananias. Wala siya makahibalo kon ano
ang natabo sa iya bana. [8] Ginpamangkot siya ni Pedro, "Sugiri ako sang matuod, amo gid bala ini tanan ang
kantidad nga inyo nabaton sa inyo ginbaligya nga duta?" Nagsabat si Safira, "Huo, amo gid ina tanan ang
amon nabaton." [9] Gani nagsiling si Pedro sa iya, "Ngaa nagsugtanay kamo nga mag-asawa nga tilawan ang
Espiritu sang Ginoo? Tan-awa, yara na sa puwertahan ang mga pamatan-on nga naglubong sang imo bana,
kag ikaw ila man nga tuwangan *kag ilubong*." [10] Hinali lang natumba si Safira sa atubangan ni Pedro kag
napatay. Pagsulod sang mga pamatan-on nakita nila nga patay na si Safira. Gani gintuwangan nila siya
paguwa kag ginlubong sa tupad sang iya bana. [11] Tungod sa mga natabo nga ato, dako gid ang kahadlok
sang tanan nga mga tumuluo kag sang mga nakabati sini.

---

[a] 30 gahom: *sa literal,* ngalan.

Mga Milagro kag Makatilingala nga mga Butang

[12] Madamo nga mga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo sang mga apostoles sa
mga tawo. Nagatipon permi ang tanan nga mga tumuluo didto sa Balkon ni Solomon. [13] Bisan tuod nga
ginatahod sila sang mga tawo, ang iban wala nangisog sa pagsimpon sa ila. [14] Nagdugang pa gid ang mga
tumuluo sang Ginoo, mga lalaki kag mga babayi. [15] Tungod sa mga milagro nga ginpanghimo sang mga
apostoles, gindala sang mga tawo ang ila mga masakiton sa higad sang mga dalan kag ginbutang nila sa
mga hiligdaan, agod nga kon mag-agi si Pedro maagyan sila bisan sang iya landong na lang. [16] Indi lang
ina, kundi madamo man nga mga tawo sa mga baryo sa palibot ang nag-abot sa Jerusalem nga nagadala
sang mga masakiton kag mga tawo nga may malaot nga mga espiritu. Kag nag-alayo sila tanan.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

[17] Nahisa gid ang pangulo nga pari kag ang iya mga kaupod nga mga miyembro sang sekta nga
Saduceo. [18] Gani gindakop nila ang mga apostoles kag ginsulod sa prisohan. [19] Pero pagkagab-i, ginbuksan
sang anghel sang Ginoo ang puwertahan sang prisohan kag ginpaguwa niya sila. Nagsiling ang anghel sa
ila, [20] "Magkadto kamo sa templo kag tudluan ninyo ang mga tawo parte sa bag-o nga kabuhi nga ginahatag
sang Dios." [21] Gintuman nila ang ginsiling sang anghel, gani pagbutlak sang adlaw nagsulod sila sa templo
kag nagpanudlo sa mga tawo.

Karon, ginpatawag sang pangulo nga pari kag sang iya mga kaupod ang tanan nga manugdumala sang
mga Judio agod magmiting ang bug-os nga Korte sang mga Judio. May ginsugo man sila nga magkadto sa
prisohan agod kuhaon ang mga apostoles kag dalhon didto sa ila. [22] Pero pag-abot sang mga ginsugo didto
sa prisohan, wala na didto ang mga apostoles. Gani nagbalik sila sa Korte sang mga Judio [23] kag
nagpanugid, "Pag-abot namon sa prisohan nakita namon nga may mga kandado pa ang mga puwertahan,
kag ang mga guwardya didto pa sa mga puwertahan nga nagabantay. Pero pagbukas namon sang prisohan
wala kami sing may nakita nga tawo sa sulod." [24] Pagkabati sadto sang opisyal sang mga guwardya sa
templo kag sang manugdumala nga mga pari, naglibog ang ila ulo kag indi nila maintiendihan kon ano ang
natabo sa mga apostoles. [25] Sang ulihi may isa ka tawo nga nag-abot kag nagsugid, "Ang mga tawo nga
inyo ginsulod sa prisohan didto na sa templo kag nagapanudlo sa mga tawo." [26] Dayon nagkadto sa templo
ang opisyal sang mga guwardya kag ang iya mga tinawo kag gindakop nila liwat ang mga apostoles, pero
wala nila sila pagpuwersaha tungod nga nahadlok sila basi kon batuhon sila sang mga tawo.

[27] Gindala nila ang mga apostoles didto sa Korte sang mga Judio. Nagsiling ang pangulo nga pari sa ila,
[28] "Indi bala nga ginmanduan namon kamo nga indi kamo magtudlo parte kay Jesus? Pero tan-awa ninyo
ang inyo ginhimo! Naglapnag na ang inyo pagpanudlo sa bug-os nga Jerusalem, kag kami pa ang inyo
ginapasibangdan nga nagpatay sa iya!" [29] Nagsabat si Pedro kag ang iya mga kaupod, "Ang Dios ang dapat
namon tumanon, kag indi ang mga tawo. [30] Ginpatay ninyo si Jesus paagi sa paglansang sa iya sa krus. Pero
ginbanhaw siya sang Dios, ang Dios nga ginsimba sang aton mga katigulangan. [31] Ginbayaw sang Dios si
Jesus, kag didto na siya sa iya tuo bilang Pangulo kag Manluluwas, agod kita nga mga Judio mahatagan
sang kahigayunan nga maghinulsol agod mapatawad ang aton mga sala. [32] Nagapamatuod kami nga ini
tanan matuod gid. Kag ang Espiritu Santo nga ginhatag sang Dios sa tanan nga nagatuman sa iya
nagapamatuod man sa sini nga mga butang."

[33] Pagkabati sadto sang mga miembro sang Korte sang mga Judio, naakig gid sila kag gusto nila nga
patyon ang mga apostoles. [34] Pero nagtindog ang ila kaupod nga si Gamaliel. Ini nga tawo Pariseo kag
manunudlo sang Kasuguan. Ginatahod siya sang tanan. Nagsugo siya nga paguwaon anay ang mga
apostoles. [35] *Sang nakaguwa na ang mga apostoles*, naghambal si Gamaliel sa iya mga kaupod, "Mga
kasimanwa ko nga mga Israelinhon, hunahunaa ninyo sing maayo kon ano ang inyo himuon sa sini nga
mga tawo, *kay basi kon magsala kamo*. [36] Kay sang una may tawo nga ang iya ngalan si Teudas nga
nagapabugal nga daw si sin-o gid siya, kag may mga 400 ka mga tawo nga nagsunod sa iya. Pero sang ulihi

ginpatay siya, kag ang iya mga sumulunod naglalapta, kag nadula man lang ato nga grupo. [37] Pagkatapos
sini, sang tion sang pagsensos sa mga tawo, si Judas naman nga taga-Galilea nakatipon sang mga tawo nga
nagsunod sa iya. Pero ginpatay man siya kag naglalapta man ang iya mga sumulunod. [38] Gani ang akon
mahambal sa inyo amo ini: pabay-i lang ini nga mga tawo, kag indi sila pagsapaka. Kay kon ang ila mga
ginahimo kag ginatudlo halin lang sa tawo, madula man lang ina. [39] Pero kon ina halin sa Dios, indi ta sila
mapunggan. Indi lang ina, kundi basi kon magguwa pa nga ang Dios na gid ang aton kontra." Gani
gintuman sang Korte ang laygay ni Gamaliel. [40] Ginpatawag nila liwat ang mga apostoles kag ginpahanot.
Pagkatapos ginpaandaman nila sila nga indi na gid magpanudlo parte kay Jesus, kag ginbuy-an dayon sila.
[41] Naghalin didto ang mga apostoles nga may dako nga kalipay, tungod nga ginhatagan sila sang Dios sang
pribilehiyo nga mag-antos para sa ngalan ni Jesus. [42] Adlaw-adlaw nagakadto sila sa templo kag sa mga
balay, kag sige ang ila panudlo kag pagwali sang Maayong Balita parte kay Jesus nga siya amo ang Cristo.

Chapter 6

Ang Pagpili sang Pito ka Lalaki

[1] Sa sadto nga panahon, nagadamo na gid ang mga sumulunod *ni Jesus*. Karon, nagreklamo ang mga
Judio nga ang ila lingguahe Griego kontra sa mga Judio nga ang ila lingguahe Hebreo, tungod kay wala
mahatagi sing adlaw-adlaw nga rasyon ang ila balo nga mga babayi. [2] Gani gintawag sang dose ka apostoles
ang tanan nga mga sumulunod *ni Jesus*. Dayon nagsiling sila, "Indi maayo nga pabay-an namon ang
pagwali sang pulong sang Dios agod mag-atipan lang sang materyal nga mga bulig. [3] Gani, mga utod,
magpili kamo halin sa inyo mga kaupod sing pito ka lalaki nga may maayo nga reputasyon, maalam, kag
ginagamhan sang Espiritu *Santo*. Sila amo ang aton padumalahon sining mga materyal nga mga bulig.
[4] Kag kami naman iya, gamiton namon ang amon tiyempo sa pagpangamuyo kag sa pagwali sang pulong
sang Dios." [5] Komporme ang tanan nga mga tumuluo sang ginsiling sang mga apostoles. Gani ginpili nila si
Esteban nga isa ka tawo nga hugot ang iya pagtuo kay Jesus kag ginagamhan sang Espiritu Santo. Napilian
man nila si Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, kag si Nicolas nga taga-Antioquia. Si
Nicolas nga ini indi Judio, pero nagsaylo sa relihiyon sang mga Judio. [6] Gindala nila ining mga napilian sa
mga apostoles. Kag nagpangamuyo ang mga apostoles kag nagtungtong sang ila mga kamot sa ila.

[7] Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios. Madamo pa gid nga mga taga-Jerusalem ang
nangin sumulunod *ni Jesus*, kag madamo man nga mga pari ang nagtuo *sa iya*.

Ang Pagdakop kay Esteban

[8] Ginbugayan sang Dios si Esteban sang dako gid nga gahom. Gani madamo nga mga milagro kag
makatilingala nga mga butang ang iya ginhimo nga nakita sang mga tawo. [9] Pero may mga tawo nga
nagkontra kay Esteban. Ini nga mga tawo mga Judio nga halin sa Cirene, sa Alejandria, sa Cilicia, kag sa
Asia. Mga miyembro sila sang simbahan sang mga Judio nga kon tawgon Simbahan sang mga Ginhilway
sa Pagkaulipon. Padayon ang ila pagpakigbais kay Esteban. [10] Pero tungod nga si Esteban ginhatagan
kaalam sang Espiritu *Santo*, indi gid sila makadaog sa iya. [11] Gani nagsuhol sila sang pila ka tawo nga
magsiling, "Nabatian namon si Esteban nga nagahambal sing malain kontra kay Moises kag sa Dios." [12] Sa
sini nga paagi ginsutsot nila ang mga tawo, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga
manunudlo sang Kasuguan. Gindakop nila si Esteban kag gindala sa Korte sang mga Judio. [13] May
ginpasulod man sila nga pila ka tawo sa pagtestigo sang butig kontra kay Esteban. Nagsiling sila, "Ini nga
tawo permi gid nagahambal kontra sa aton sagrado nga templo kag sa Kasuguan *ni Moises*. [14] Nabatian
namon siya nga nagasiling nga ang aton templo gub-on ni Jesus nga taga-Nazaret kag ilisan niya ang tanan
nga mga pagsulundan naton nga ginhatag sa aton ni Moises!" [15] Ang tanan nga miyembro sang Korte sang
mga Judio naghimutad gid kay Esteban, kag nakita nila ang iya guya nga daw guya sang anghel.

Chapter 7

Ang Wali ni Esteban

[1] Karon, nagpamangkot ang pangulo nga pari kay Esteban, “Ano, matuod bala ang ginasugid sang sini
nga mga tawo?” [2] Nagsiling si Esteban, “Mga utod kag mga ginikanan, pamatii ninyo ako. Sang una nga
tiyempo, nagpakita ang Dios nga makagagahom sa aton katigulangan nga si Abraham sang didto pa siya sa
Mesopotamia, sa wala pa siya magsaylo sa Haran. [3] Nagsiling ang Dios kay Abraham, ‘Maghalin ka sa imo
pungsod, bayai ang imo mga paryente kag magkadto ka sa lugar nga akon itudlo sa imo.’ [4] Gani naghalin si
Abraham sa pungsod sang Caldea kag didto siya nag-estar sa Haran. Pagkapatay sang iya amay, ginpakadto
siya sang Dios sa sini nga lugar nga aton ginaestaran karon. [5] Sa sadto nga tiyempo wala pa si Abraham
paghatagi sang Dios sang bisan diutay lang nga duta. Pero nagpromisa ang Dios nga ang ini nga lugar
ihatag niya sa iya kag sa iya mga kaliwat. Wala pa sing anak si Abraham sang pagpromisa sang Dios sadto.
[6] Nagsiling ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga kaliwat sa ulihi magaestar sa iban nga nasyon, kag didto himuon
sila nga mga ulipon kag pintasan sila sa sulod sang 400 ka tuig. [7] Pero silutan ko ang nasyon nga
magaulipon sa ila. Pagkatapos, magahalin sila sa sadto nga nasyon kag magabalik sa sini nga lugar kag diri
sila magasimba sa akon.’ [8] Kag bilang tanda sang iya promisa, nagsugo ang Dios kay Abraham nga ang
tanan nga mga lalaki dapat tulion. Gani pagkatawo sang iya bata nga si Isaac, gintuli niya siya sang walo pa
lang siya ka adlaw. Amo man ini ang ginhimo ni Isaac kay Jacob nga iya anak. Kag si Jacob naghimo man
sini sa dose niya ka mga anak nga sa diin kita nga mga Judio naghalin.

[9] “Si Jose nga isa sa dose ka mga anak ni Jacob ginhisaan sang iya mga utod, gani ginbaligya nila siya.
Dayon gindala siya sa Egipto kag nangin ulipon didto. Pero tungod nga ang Dios kaupod ni Jose,
[10] ginbuligan niya siya sa tanan nga mga pag-antos nga iya gin-agihan. Ginhatagan man siya sang Dios sang
kaalam, gani naluyagan siya sang Faraon, ang hari sang Egipto. Ginhimo siya sang hari nga pangulo sa
bug-os nga Egipto kag sa tanan niya nga propedad. [11] Sang ulihi nag-abot ang tiggulutom sa bug-os nga
Egipto kag sa Canaan. Nag-antos gid ang mga tawo, kag ang aton mga katigulangan wala gid sing may
makuhaan sang pagkaon. [12] Gani pagkabati ni Jacob nga may pagkaon didto sa Egipto, ginpakadto niya
didto *ang iya mga anak, nga amo* ang aton mga katigulangan. Amo yadto ang nahauna nila nga pagkadto sa
Egipto. [13] Sang ikaduha na nila nga pagkadto didto, nagpakilala sa ila si Jose nga siya ila utod, kag ginsugid
man niya sa Faraon ang parte sa iya pamilya. [14] Dayon nagtugon si Jose nga pakadtuon ang iya amay nga si
Jacob sa Egipto upod sa bug-os niya nga pamilya. (Mga 75 sila tanan.) [15] Gani nagkadto si Jacob kag ang
aton mga katigulangan sa Egipto, kag didto sila nag-estar hasta nagkalamatay sila. [16] Gindala ang ila mga
bangkay sa Siquem kag ginlubong sa lulubngan nga ginbakal ni Abraham sang una sa mga anak ni Amor.

[17] “Karon, sang malapit na matuman ang promisa sang Dios kay Abraham, nagdamo pa gid ang aton
mga katigulangan didto sa Egipto. [18] Nag-abot man ang adlaw nga lain na ang hari sa Egipto. Wala siya
makakilala kay Jose. [19] Gindayaan sini nga hari ang aton mga katigulangan kag ginpintasan. Ginpilit niya
sila nga ihaboy nila ang ila mga lapsag[a] agod magkalamatay. [20] Amo man yadto ang tion nga natawo si
Moises, isa ka bata nga nahamut-an sang Dios. Ginsagod siya sang iya mga ginikanan sa ila balay sa sulod
sang tatlo ka bulan. [21] Sang ginbilin na siya sa guwa sang balay, ginkuha siya sang babayi nga bata sang
Faraon kag ginsagod bilang iya gid bata. [22] Gintudluan si Moises sang tanan nga kinaalam sa Egipto, kag
nangin bantog siya tungod sa iya mga paghambal kag sa iya mga hinimuan.

[23] “Sang si Moises 40 na ka tuig, napinsaran niya nga magbisita sa iya mga kasimanwa nga mga
Israelinhon. [24] Didto nakita niya ang isa sa ila nga ginapintasan sang Egiptohanon. Gin-apinan niya ang iya
kasimanwa nga Israelinhon kag bilang balos ginpatay niya ang Egiptohanon. [25] Sa ginhimo niya nga ini
naghunahuna si Moises nga mahangpan sang mga Israelinhon nga siya amo ang gamiton sang Dios sa

[a] 19 lapsag: *bata nga bag-o natawo*

paghilway sa ila. Pero wala sila nakaintiendi. [26] Sang madason nga adlaw, nagbalik si Moises kag nakita
niya ang duha ka Israelinhon nga nagaaway. Gusto niya nga husayon ang duha, gani naghambal siya sa ila,
'Pareho kamo nga mga Israelinhon. Ngaa nagaaway kamo?' [27] Pero gintiklod siya sang isa nga
nagapangdaugdaog kag ginsilingan, 'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom sa amon?
[28] Ano, patyon mo man bala ako pareho sang imo pagpatay sang Egiptohanon kahapon?' [29] Pagkabati sadto
ni Moises nagpalagyo siya halin sa Egipto kag nagkadto sa Madian. Didto siya nag-estar kag
nagpangasawa, kag didto man natawo ang iya duha ka anak nga lalaki.

[30] "Pagkaligad sang 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakita kay Moises sang didto siya sa desierto
nga malapit sa Bukid sang Sinai. Nakita ni Moises ang anghel sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy.
[31] Natingala gid si Moises sa iya nakita, gani ginpalapitan niya ang kahoy-kahoy agod tan-awon kon ano
yadto. Sang nagapalapit na siya, nabatian niya ang tingog sang Ginoo nga nagahambal sa iya, [32] 'Ako ang
Dios sang imo mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob.' Pagkabati sadto ni Moises
nagkurog siya sa kahadlok kag wala siya nangahas nga magtulok. [33] Dayon nagsiling ang Dios sa iya,
'Ubaha ang imo sandalyas, kay balaan ang lugar nga imo ginatindugan. [34] Nakita ko gid ang mga kabudlay
nga ginaantos sang akon pinili nga mga tawo didto sa Egipto, kag nabatian ko man ang ila mga paghibi.
Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa ila. Karon magpreparar ka, kay ikaw ang akon ipadala didto sa
Egipto.'

[35] "Amo ini ang Moises nga ginsikway sadto sang iya mga kapareho nga Israelinhon nga nagasiling,
'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom sa amon?' Amo man ini ang Moises nga
ginpadala sang Dios nga mangin pangulo kag manughilway sa mga Israelinhon paagi sa bulig sang anghel
nga iya nakita didto sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy. [36] Si Moises amo ang nagdala sang mga Israelinhon
paguwa sa Egipto. Naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egipto, sa
Mapula nga Dagat, kag sa desierto nga ila gin-agihan sa sulod sang 40 ka tuig. [37] Amo man ini ang Moises
nga nagsiling sa mga Israelinhon, 'Ang Ginoo nga aton Dios magahatag sa inyo sang isa ka propeta nga
kaangay ko nga sa inyo man magahalin.' [38] Sang didto na ang aton mga katigulangan sa desierto, si Moises
man ang nagpatunga sa mga tawo kag sa anghel nga nagpakighambal sa iya sa Bukid sang Sinai; kag didto
siya nagbaton sang pulong sang Dios nga nagahatag sang kabuhi agod ihatag man sa aton.

[39] "*Pero sa wala pa makabalik si Moises halin sa bukid,* ang aton mga katigulangan wala nagtuman sa
ginpahimo ni Moises sa ila. Ginsikway nila si Moises bilang ila pangulo, kay gusto nila nga magbalik sa
Egipto. [40] Naghambal sila kay Aaron, 'Himui kami sang mga dios nga magapanguna sa amon, tungod nga
wala kami makahibalo kon ano na ang natabo kay Moises nga nagpaguwa sa amon sa Egipto.' [41] Dayon
naghimo sila sang dios-dios sa dagway sang tinday nga baka. Naghalad sila sa sini nga dios-dios, kag
nagpiesta sila sa kadungganan sang ila ginhimo. [42] Sa sadtong ginhimo nila, gintalikdan sila sang Dios.
Ginpabay-an na lang niya sila nga magsimba sa mga bituon sa langit. Amo gid ini ang ginsulat sang mga
propeta:

'Kamo nga mga Israelinhon, sa sulod sang 40 ka tuig nga kamo didto sa desierto nagpatay kamo sang
mga sapat kag inyo ginhalad.

Pero indi ako ang inyo ginhalaran.

[43] Gindala-dala pa ninyo ang tolda sang inyo dios-dios nga si Moloc,

kag ang larawan sang bituon nga inyo dios-dios nga si Refan.

Ginhimo ninyo ini nga mga dios-dios agod simbahon.

Gani tabugon ko kamo sa unhan pa sang Babilonia.' "

[44] *Nagsiling pa gid si Esteban,* "Sang didto pa sila sa desierto, ang aton mga katigulangan may tolda
nga sa diin yara ang presensya sang Dios. Ginhimo ang ini nga tolda suno sa sugo sang Dios kay Moises,

suno sa plano nga ginpakita sa iya. [45] Sang ulihi, sang napatay na ang aton mga katigulangan, ang ila mga anak naman amo ang nagdala sang tolda. Ang ila pangulo amo si Josue. Naangkon nila ang mga duta *nga ginpromisa sang Dios* sa tapos nga matabog sang Dios ang mga nagaestar sa sadto nga mga lugar. Kag nagpabilin didto ang tolda nga gindala sang mga Israelinhon hasta sa tiyempo nga si David nangin hari. [46] Ginpangayo ni David sa Dios nga tugutan siya nga magpatindog sang balay para sa Dios agod makasimba didto ang mga kaliwat ni Jacob. Pero bisan nalipay gid ang Dios kay David, *wala niya siya pagtuguti*. [47] Si Solomon amo ang naghimo sang templo sang Dios.

[48] "Ugaling ang Labing Mataas nga Dios wala nagaestar sa mga balay nga ginhimo sang tawo. Subong sa ginsiling sang propeta, nagsiling ang Ginoo:

[49] 'Ang langit akon trono, kag ang duta tulungtungan sang akon mga tiil. Gani ano nga klase sang balay ang inyo himuon para sa akon? Diin bala ang lugar nga akon mapahuwayan?

[50] Indi bala nga ako amo ang naghimo sang tanan nga mga butang?' "

[51] *Nagsiling dayon si Esteban sa mga tawo didto sa Korte,* "Matig-a gid ang inyo mga ulo! Nagapabungol lang kamo sa mga mensahi sang Dios, kay indi ninyo gusto nga magtuman sang iya mga ginasiling sa inyo. Permi lang ninyo ginakontra ang Espiritu Santo. Pareho gid kamo sang inyo mga katigulangan. [52] Wala gid sing propeta sa ila tiyempo nga wala nila ginhingabot. Ang mga nagsugid parte sa pag-abot sang Matarong nga Alagad[a] ginpatay nila. Kag pag-abot diri ni Jesus, kamo amo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya. [53] Nagbaton kamo sang Kasuguan nga ginhatag sang Dios paagi sa mga anghel, pero wala ninyo pagtumana."

Ang Pagbato kay Esteban

[54] Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte, naakig gid sila kay Esteban. Nagbagrot gid ang ila mga ngipon sa puwerte nga kaakig. [55] Pero si Esteban nga ginagamhan sang Espiritu Santo nagtangla sa langit, kag nakita niya ang gahom sang Dios nga nagasilak kag si Jesus nga nagatindog sa tuo sang Dios. [56] Pagkakita niya sadto nagsiling siya, "Tan-awa ninyo! Nakita ko nga abri ang langit kag si Jesus nga Anak sang Tawo nagatindog sa tuo sang Dios!" [57] Nagsinggit ang mga miyembro sang Korte kag gintakpan nila ang ila mga dulunggan *agod indi nila mabatian ang ginahambal ni Esteban.* Kag nagdinaguso sila pakadto sa iya. [58] Gindala nila si Esteban paguwa sa siyudad kag ginbato. Gin-uba sang mga nagsaksi kontra kay Esteban ang ila mga kunop kag ginbilin sa isa ka pamatan-on nga ang iya ngalan si Saulo. [59] Sang ginabato nila si Esteban, nagapangamuyo siya. Siling niya, "Ginoong Jesus, batuna ang akon espiritu." [60] Dayon nagluhod siya kag nagsinggit sing mabaskog, "Ginoo, indi sila pagsukta sang sini nga sala nga ila ginahimo." Pagkahambal niya sini, napatay siya dayon.

Chapter 8

[1-2] Ginlubong si Esteban sang diosnon nga mga tawo, kag ginhibian gid nila siya.

Ginhingabot ni Saulo ang mga Tumuluo

Halin sadto, nagsugod ang dako nga paghingabot sa mga tumuluo sa Jerusalem. Gani naglalapta ang mga tumuluo sa bug-os nga probinsya sang Judea kag Samaria. Ang mga apostoles lang ang wala naghalin sa Jerusalem. Si Saulo nga komporme sa pagpatay kay Esteban [3] nagtinguha gid nga madula ang mga tumuluo kay Cristo. Gani ginpamalaybalay niya sila kag ginpangdala sa prisohan, lalaki ukon babayi man.

[a] 52 *Buot silingon*, si Jesus.

Gintudlo Ang Maayong Balita sa Samaria

[4] Naglalapta ang mga tumuluo kag ginwali nila ang Maayong Balita. [5] Isa sang mga tumuluo amo si
Felipe. Nagkadto siya sa isa ka siyudad sa Samaria kag nagwali sa mga tawo parte kay Cristo. [6] Pagkabati
sang mga tawo sang mga ginhambal ni Felipe, kag pagkakita nila sang mga milagro nga iya ginhimo,
nagpamati gid sila. [7] Madamo nga mga tawo nga may malaot nga mga espiritu ang gin-ayo niya. Nagsinggit
sing mabaskog ang malaot nga mga espiritu samtang nagaguwa sila sa mga tawo. Madamo man nga mga
paralitiko kag mga piang ang nag-alayo. [8] Gani dako gid ang kalipay sang mga tawo sa sadto nga siyudad.

[9] May tawo man didto nga ang iya ngalan si Simon. Dugay na nga natingala gid sa iya ang mga
taga-Samaria tungod sang iya abilidad sa madyik. Nagapabugal siya nga daw si sin-o gid siya. [10] Ang tanan
nga mga tawo sa siyudad, imol ukon manggaranon man, nagapamati gid sa iya. Nagsiling sila, "Ini nga
tawo amo ang gahom sang Dios nga kon tawgon 'Dako nga Gahom.' " [11] Dugay na niya nga nadala ang
mga tawo sa iya abilidad sa madyik, amo gani nga nagpati ang mga tawo sa iya. [12] Pero sang pagwali ni
Felipe sa ila sang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios kag parte kay Jesu-Cristo, nagtuo sila kag
nagpabautiso, lalaki kag babayi. [13] Pati si Simon nagtuo man, kag sang nabautisohan na siya, nag-upod siya
kay Felipe. Natingala gid siya sa makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga ginhimo ni Felipe.

[14] Pagkabati sang mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria nagtuo man sa pulong sang
Dios, ginpadala nila didto si Pedro kag si Juan. [15] Pag-abot nila sa Samaria, nagpangamuyo sila para sa mga
tumuluo didto nga mabaton nila ang Espiritu Santo. [16] Kay bisan nga nabautisohan na sila sa ngalan ni
Ginoong Jesus, wala pa gid sila nakabaton sang Espiritu Santo. [17] Gintungtungan sila ni Pedro kag ni Juan
sang ila mga kamot, kag nabaton nila dayon ang Espiritu Santo. [18] Nakita ni Simon nga sang pagtungtong
sang mga apostoles sang ila mga kamot sa mga tumuluo nabaton nila ang Espiritu *Santo*. Gani gintanyagan
niya sing kuwarta si Pedro kag si Juan kag nagsiling, [19] "Hatagi man ninyo ako sang sina nga gahom, agod
nga ang bisan sin-o nga tungtungan ko sang akon mga kamot magabaton man sang Espiritu Santo." [20] Pero
nagsabat si Pedro sa iya, "Kabay pa nga madula ka kag ang imo kuwarta! Kay nagahunahuna ka nga
mabakal mo sang kuwarta ang regalo sang Dios? [21] Wala ka sing labot ukon bahin sa mga ginapahimo sa
amon sang Dios tungod nga ang imo tagipusuon indi matarong sa panulok sang Dios. [22] Gani hinulsuli ang
imo malain nga tuyo kag magpangamuyo ka sa Ginoo nga patawaron ka sa imo ginahunahuna nga
mahigko. [23] Tungod nga nakita ko nga nahisa ka gid kag ginagapos ka sang imo nga sala." [24] Nagsiling si
Simon, "Kon mahimo magpangamuyo man kamo sa Ginoo para sa akon agod indi matabo sa akon ang silot
nga inyo ginasiling."

[25] Sa tapos nga nakapamatuod kag nakawali si Pedro kag si Juan sang mensahi sang Ginoo, nagbalik
sila sa Jerusalem. Kag nagwali man sila sang Maayong Balita sa mga baryo nga ila naagihan sa probinsya
sang Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga Taga-Etiopia

[26] Karon, may anghel sang Ginoo nga naghambal kay Felipe, "Magkadto ka gid dayon sa bagatnan, kag
usuyon mo ang dalan nga halin sa Jerusalem pakadto sa Gaza." (Ini nga dalan talagsa na lang ginaagihan.)
[27] Gani naglakat si Felipe, kag didto nakita niya ang tawo nga taga-Etiopia. Nagapauli siya halin sa
Jerusalem sa diin nagsimba siya sa Dios. Mataas ang iya katungdanan tungod nga siya ang ginatugyanan
sang manggad sang Candace. (Ang Candace nga ini Rayna sang Etiopia.) [28] Nagasakay siya sa iya karwahe
kag nagabasa sang libro ni propeta Isaias. [29] Nagsiling ang Espiritu *Santo* kay Felipe, "Kadtui kag
magdungan ka sa iya karwahe." [30] Gani nagdalagan si Felipe kag nalambot niya ang karwahe, kag nabatian
niya nga nagabasa ang opisyal sang libro ni Isaias nga propeta. Ginpamangkot siya ni Felipe kon
naintiendihan niya ang iya ginabasa. [31] Nagsabat ang opisyal, "Indi gani! Kay paano ako makaintiendi kon

wala sing may magpaathag sa akon?” Dayon ginhambalan niya si Felipe nga magsakay sa iya karwahe kag
magtupad sa iya. [32] Amo ini ang parte sang Kasulatan nga iya ginabasa:

“Wala gid siya nagreklamo.

Pareho siya sang karnero nga ginadala sa ilihawan agod patyon,

ukon sang karnero nga samtang ginaguntingan wala gid nagatingog.

[33] Ginpakahuy-an siya kag indi husto ang pagsentensya sa iya.

Wala sing may makasugid parte sa iya mga kaliwat tungod nga ang iya pagpangabuhi diri sa duta
ginpalip-ot lang.”

[34] Nagsiling ang opisyal kay Felipe, “Sugiri ako kon sin-o ang ginatumod sang propeta – ang iya
kaugalingon bala ukon ang iban nga tawo?” [35] Gani sugod sa sadto nga bahin sang Kasulatan, ginsaysay sa
iya ni Felipe ang Maayong Balita parte kay Jesus. [36] Sang nagapadayon sila sa dalanon nakaabot sila sa
lugar nga may tubig. Nagsiling ang opisyal kay Felipe, “May tubig diri. May kabangdanan pa bala nga indi
ako mabautisohan?” [37] Nagsabat si Felipe sa iya, “Puwede ka na mabautisohan kon ang imo pagtuo hugot
gid sa imo tagipusuon.” Nagsiling ang opisyal, “Huo, nagatuo ako nga si Jesu-Cristo amo ang Anak sang
Dios.”] [38] Ginpadulog sang opisyal ang karwahe kag naglusong sila nga duha sa tubig kag ginbautisohan
siya ni Felipe. [39] Pagkatakas nila sa tubig, gulpi lang nga gindala si Felipe sang Espiritu sang Ginoo. Wala
na siya makita sang opisyal, pero malipayon gid ang opisyal samtang nagapadayon siya sa iya pagpauli.
[40] Sang makamarasmas si Felipe, didto na siya sa lugar sang Asdod. Nagwali siya sang Maayong Balita sa
mga banwa nga iya ginaagihan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

Chapter 9

Nakakilala si Saulo sa Ginoo
(Binuhatan 22:6-16; 26:12-18)

[1] Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga sumulunod ni Ginoo*ng Jesus* nga pamatyon niya
sila. Nagkadto pa siya sa pangulo nga pari [2] kag nagpangayo sang mga sulat nga magahatag sa iya sang
awtoridad kag magapakilala sa iya sa mga simbahan sang mga Judio sa Damasco. Tuyo niya nga
pangdakpon kag dalhon pabalik sa Jerusalem ang iya makita didto nga mga sumulunod ni Cristo, lalaki
ukon babayi man.

[3] Sang malapit na lang si Saulo sa siyudad sang Damasco, may kasanag nga naghalin sa langit nga
gulpi lang nagsilak sa iya palibot. [4] Dayon natumba siya sa duta, kag may tingog siya nga nabatian nga
nagasiling, “Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?” [5] Nagsabat si Saulo, “Sir, sin-o ikaw?” Nagsiling
ang tingog, “Ako amo si Jesus nga imo ginahingabot. [6] Tindog ka kag magkadto sa siyudad, kay didto may
masugid sa imo kon ano ang dapat mo nga himuon.” [7] Wala gid sing may nakatingog sa mga kaupod ni
Saulo. Nagtilindog lang sila nga naurongan. Nakabati sila sang tingog, pero wala sila sing may nakita.
[8] Nagtindog si Saulo, pero pagmuklat niya indi na siya makakita. Gani gintuytuyan siya sang iya mga
kaupod hasta sa Damasco. [9] Sa sulod sang tatlo ka adlaw indi siya makakita, kag wala siya magkaon ukon
mag-inom.

[10] Karon, didto sa Damasco may isa ka sumulunod *ni Jesus* nga ang iya ngalan si Ananias. Nagpakita
sa iya ang Ginoo nga nagasiling, “Ananias!” Nagsabat si Ananias, “Ginoo, yari ako.” [11] Nagsiling ang
Ginoo sa iya, “Maglakat ka sa dalan nga ginatawag ‘Matadlong,’ kag didto sa balay ni Judas pangitaon mo
ang tawo nga taga-Tarso nga ang iya ngalan si Saulo. Subong gid nagapangamuyo siya, [12] kag ginpakita ko
sa iya nga ikaw nagsulod kag nagtungtong sang imo kamot sa iya agod makakita siya liwat.” [13] Pero
nagsabat si Ananias, “Ginoo, nabatian ko halin sa madamo nga mga tawo ang parte sa tawo nga ina, kon

daw ano siya kapintas sa imo mga katawhan sa Jerusalem. [14] Nagkadto siya gani diri sa Damasco nga may
awtoridad halin sa manugdumala nga mga pari agod pangdakpon niya ang tanan nga nagapanawag sa imo."
[15] Pero nagsiling ang Ginoo kay Ananias, "Lakat ka, kay ginpili ko siya sa pag-alagad sa akon, agod
ipakilala niya ang akon ngalan sa mga indi Judio kag sa ila mga hari, kag sa mga Israelinhon. [16] Kag ipakita
ko man sa iya ang mga pag-antos nga dapat niya pagaagihan para sa akon."

[17] Gani ginkadtuan ni Ananias si Saulo sa balay *nga iya ginadayunan*, kag *pagsulod niya didto*
gintungtong niya ang iya kamot kay Saulo. Dayon nagsiling siya, "Saulo, utod ko *sa Ginoo*, ginsugo ako ni
Ginoong Jesus diri sa imo. Siya ang nagpakita sa imo sa dalan sang nagapakadto ka diri. Ginsugo niya ako
diri agod makakita ka liwat, kag agod gamhan ka sang Espiritu Santo." [18] Hinali lang nagkalahulog halin sa
mga mata ni Saulo ang daw mga himbis sang isda, kag nakakita siya liwat. Dayon nagtindog siya kag
nagpabautiso. [19] Nagkaon siya kag nagbaskog liwat ang iya lawas.

Nagwali si Saulo sa Damasco

Nagtiner si Saulo sing mga pila ka adlaw sa Damasco upod sa mga sumulunod *ni Jesus*. [20] Nagkadto
siya sa mga simbahan sang mga Judio kag ginwali niya ang parte kay Jesus nga siya amo ang Anak sang
Dios. [21] Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya. Nagsiling sila, "Indi bala nga amo ini ang tawo nga
nagahingabot sa mga nagatuo kay Jesus didto sa Jerusalem? Indi bala nagkadto siya gani diri agod
pangdakpon ang mga nagatuo sa sadto nga ngalan kag dalhon sa manugdumala nga mga pari?"

[22] Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo sa pagwali. Ginpamatud-an niya nga indi gid mahimutig nga
si Jesus amo ang Cristo. Kag indi makasabat sa iya ang mga Judio sa Damasco.

[23] Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio kag nagplano nga patyon nila si Saulo.
[24] Adlaw kag gab-i ginbantayan nila ang mga puwertahan sang siyudad, kay patyon nila siya kon ila makita.
Pero may nakasugid kay Saulo parte sa ila plano. [25] Gani isa ka gab-i, ginpasulod siya sang mga sumulunod
sa kaing kag gintunton sa guwa sang pader sang siyudad.

Si Saulo sa Jerusalem

[26] Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gusto gid niya kuntani nga magpakig-upod sa mga sumulunod *ni*
Jesus, pero nahadlok sila sa iya. Indi sila magpati nga siya sumulunod na *ni Jesus*. [27] Pero ginbuligan siya ni
Bernabe. Gindala niya siya sa mga apostoles *kag ginpakilala*. Ginsaysay ni Bernabe sa ila kon paano nakita
ni Saulo si Ginoo*ng Jesus* sa dalan kag kon ano ang ginhambal sa iya. Kag ginsugid man niya ang kaisog ni
Saulo sa pagwali parte kay Jesus didto sa Damasco. [28] Gani halin sadto nangin kaupod na nila si Saulo, kag
bisan diin sa Jerusalem wala nahadlok si Saulo sa pagwali parte sa Ginoo. [29] Naghambal man siya kag
nagpakigbais sa mga Judio nga ang ila lingguahe Griego, pero naakig sila kag nagplano nga patyon siya.
[30] Pagkahibalo sang mga tumuluo sang amo nga plano, gindul-ong nila si Saulo sa Cesarea kag ginpapauli
sa Tarso.

[31] Pagkatapos sadto, nangin malinong ang pagpangabuhi sang mga tumuluo sa bug-os nga Judea, sa
Galilea, kag sa Samaria. Nagbakod pa gid ang pagtuo sang mga tumuluo kag nagkabuhi sila nga may
pagtahod sa Ginoo; kag tungod nga ginapabaskog sila sang Espiritu Santo, nagdamo pa gid sila.

Si Pedro sa Lida kag sa Jope

[32] Karon, madamo nga lugar ang ginakadtuan ni Pedro agod magbisita sa mga katawhan sang Dios.
Nagkadto man siya sa mga tumuluo sa Lida. [33] Didto nakita ni Pedro ang tawo nga ang iya ngalan si Eneas.
Paralitiko siya kag wala gid makabangon sa iya hiligdaan sa sulod sang walo ka tuig. [34] Nagsiling si Pedro
sa iya, "Eneas, ginaayo ka ni Jesu-Cristo. Gani magbangon ka kag himusa ang imo hiligdaan." Dayon
nagbangon si Eneas. [35] Nakita sang tanan nga mga pumuluyo sang Lida kag sang Saron nga maayo na si
Eneas, kag nagtuo man sila sa Ginoo.

[36] Karon, sa Jope may tumuluo nga babayi nga ang iya ngalan si Tabita. (Sa Griego ang iya ngalan
Dorcas, *nga ang buot silingon usa*.) Ini nga babayi madamo sang maayo nga mga binuhatan labi na gid sa
mga imol. [37] Natabuan man sadto nga nagmasakit ini nga babayi kag napatay. Gintinluan nila ang iya
bangkay kag ginhamyang sa kuwarto sa ibabaw. [38] Ang Jope indi gid man malayo sa Lida. Gani pagkabati
sang mga sumulunod *ni Jesus* nga si Pedro didto sa Lida, ginsugo nila ang duha ka tawo nga pangabayon
siya nga magkadto dayon sa Jope. [39] Pag-abot sang mga ginsugo didto kay Pedro, sa gilayon naghimos man
si Pedro kag nag-upod sa ila. Pag-abot nila sa Jope gindala siya sa kuwarto nga ginahamyangan sang patay.
May mga balo didto nga nagahinibi. Ginpakita nila kay Pedro ang mga bayo nga gintahi ni Dorcas sang
buhi pa siya. [40] Dayon ginpaguwa sila tanan ni Pedro sa kuwarto. Nagluhod siya kag nagpangamuyo.
Pagkatapos nag-atubang siya sa bangkay kag nagsiling, "Tabita, bangon ka!" Nagmuklat si Tabita, kag
pagkakita niya kay Pedro nagpungko siya. [41] Gin-uyatan siya ni Pedro sa kamot kag ginbuligan nga
magtindog. Pagkatapos gintawag niya ang mga balo kag ang iban nga mga katawhan sang Dios didto, kag
ginpakita sa ila si Tabita nga buhi na. [42] Ini nga hitabo nabalitaan sa bug-os nga Jope, kag madamo ang
nagtuo kay Ginoo*ng Jesus*. [43] Nagtiner pa si Pedro sing mga pila ka adlaw sa Jope sa balay ni Simon nga
manugbulad sang panit.

Chapter 10

Si Pedro kag si Cornelio

[1] Didto sa Cesarea may tawo nga ang iya ngalan si Cornelio. Ini nga tawo isa ka kapitan sang
Romanhon nga mga soldado sa batalyon nga ginatawag Batalyon Italyano. [2] Diosnon siya kag ang iya
bug-os nga pamilya. Madamo ang iya nahatag nga bulig sa imol nga mga Judio, kag permi siya
nagapangamuyo sa Dios. [3] Isa sadto ka adlaw, mga alas tres sang hapon, may nagpakita sa iya nga anghel
sang Dios. Klaro gid ang iya pagkakita sa anghel nga nagsulod sa iya balay kag nagtawag sa iya,
"Cornelio!" [4] Pagkakita niya sa anghel hinadlukan siya kag nagsiling, "Ano ang imo kinahanglan?"
Nagsiling ang anghel, "Ginpamatian sang Dios ang imo mga pangamuyo kag nalipay siya sa imo bulig sa
mga imol. Gani ginadumdom ikaw sang Dios. [5] Karon, magsugo ka sang mga tawo sa Jope kag ipasugat mo
si Simon nga ginatawag Pedro. [6] Didto siya nagadayon kay Simon nga manugbulad sang panit. Ang iya
balay yara sa higad sang baybay." [7] Sang makahalin na ang anghel, gintawag ni Cornelio ang duha sang iya
mga suluguon kag ang isa ka soldado nga isa sang iya mga ginasugo-sugo. Ang soldado nga ini diosnon
man nga tawo. [8] Ginsugiran sila ni Cornelio sang tanan nga natabo, kag pagkatapos ginsugo niya sila
pa-Jope.

[9] Sang madason nga adlaw, sang nagahinampot na sila sa banwa sang Jope, nagsaka si Pedro sa
palahuwayan didto sa matapan nga atop sang balay agod magpangamuyo. Udtong adlaw sadto.
[10] Gin-gutom si Pedro kag gusto niya nga magkaon. Pero sang ginapreparar pa nila ang pagkaon, may
ginpakita sa iya ang Dios. [11] Nakita niya ang langit nga nagbukas kag may nagapaidalom nga daw habol
nga malapad, nga nahigtan sa apat ka pamusod. [12] Kag sa sini nga habol nakita niya ang tanan nga klase
sang mga sapat–ang mga sapat nga nagalakat, ang mga nagakamang, kag ang mga nagalupad. [13] Dayon may
tingog siya nga nabatian nga nagasiling, "Pedro, magtindog ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!" [14] Nagsabat si
Pedro, "Ginoo, indi mahimo, tungod nga halin sadto wala pa gid ako nakakaon sang mga sapat nga pareho
sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag ginadilian nga kaunon." [15] Nagsiling liwat ang tingog kay Pedro,
"Indi pagkabiga nga mahigko ang bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios." [16] Ini nga hitabo tatlo
gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos, ginbatak ato gilayon pa-langit.

[17] Sang nagahunahuna pa si Pedro kon ano ang kahulugan sang iya nakita, nag-abot man ang mga tawo
nga ginsugo ni Cornelio. Kay pagkahibalo nila kon diin ang balay ni Simon, nagderetso sila dayon didto;
kag pag-abot nila sa puwertahan sang kudal, [18] nagpanawag sila kag nagpamangkot kon nagadayon didto si

Simon nga ginatawag Pedro. [19] Sang nagapalibog pa si Pedro kon ano ang kahulugan sang iya nakita,
nagsiling ang Espiritu *Santo* sa iya, "May tatlo ka tawo nga nagapangita sa imo. [20] Magpanaog ka kag
mag-upod sa ila. Indi ka magkatahap sa pag-upod sa ila, kay ako amo ang nagsugo sa ila." [21] Dayon
nagpanaog si Pedro kag nagsiling sa mga tawo, "Ako amo ang inyo ginapangita. Ano ang inyo kinahanglan
sa akon?" [22] Nagsiling sila, "Ginsugo kami diri ni Kapitan Cornelio. Maayo siya nga tawo kag nagasimba sa
Dios. Ginatahod siya sang tanan nga mga Judio. Nagsiling sa iya ang anghel sang Dios nga agdahon ikaw
didto sa iya balay agod mabatian niya kon ano ang imo ihambal." [23] Ginpasulod sila ni Pedro, kag didto sila
nagtulog sa sadto nga gab-i.

Sang madason nga adlaw nag-upod si Pedro sa ila. May pila man ka tumuluo sa Jope nga nag-upod sa
iya. [24] Nag-abot sila sa Cesarea pagkasunod nga adlaw. Nagahulat sa ila si Cornelio kag ang iya mga
paryente kag mga abyan nga inagda niya. [25] Sang pag-abot ni Pedro, ginsugata siya ni Cornelio kag
nagluhod sa pagsimba sa iya. [26] Pero ginpatindog siya ni Pedro kag ginsilingan, "Magtindog ka, kay tawo
man lang ako." [27] Kag padayon ang ila sugilanon samtang nagapasulod sila sa balay. Didto sa sulod sang
balay nakita ni Pedro nga madamo ang mga tawo nga nagatilipon. [28] Naghambal si Pedro sa ila,
"Nakahibalo kamo nga kami nga mga Judio ginadilian sang amon relihiyon nga magbisita ukon
magpakig-upod sa mga indi Judio. Pero ginpaathag sang Dios sa akon nga indi ko dapat pagkabigon nga
mahigko ang bisan sin-o nga tawo. [29] Gani sang ginpasuguan ninyo ako nga magkadto diri, wala ako
nagreklamo. Gani gusto ko karon mahibaluan kon ngaa ginpatawag ninyo ako."

[30] Nagsabat si Cornelio, "Tatlo na karon ka adlaw ang nagligad sang nagapangamuyo ako diri sa balay,
kag pareho man sini nga oras, mga alas tres sang hapon. Sang nagapangamuyo ako, hinali lang nga
nagpakita sa akon ang tawo nga may masilaw nga bayo. [31] Dayon naghambal siya sa akon, 'Cornelio,
ginpamatian sang Dios ang imo pangamuyo kag ginadumdom niya ang imo pagbulig sa mga imol. [32] Karon,
magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jope kag ipasugat si Simon nga ginatawag Pedro. Didto siya
nagadayon sa balay ni Simon nga manugbulad sang panit. Ang iya balay sa higad sang baybay.' [33] Gani
ginpatawag ko ikaw dayon, kag salamat kay nag-abot ka. Yari na kami tanan sa presensya sang Dios agod
magpamati kon ano ang ginsugo sang Dios sa imo nga isugid sa amon."

Nagwali si Pedro sa Balay ni Cornelio

[34] Gani naghambal si Pedro, "Karon nahibaluan ko na nga wala pinilian ang Dios. [35] Kon ang tawo
nagakahadlok sa Dios kag husto ang iya ginahimo, bisan ano ang iya lahi batunon siya sang Dios.
[36] Nabatian man ninyo ang Maayong Balita nga ginsugid sang Dios sa amon nga mga Israelinhon, nga ang
tawo makapasag-uli na sa iya paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo. Siya ang Ginoo sang tanan. [37,38] Nahibaluan
man ninyo ang mga natabo sa bug-os nga Judea parte kay Jesus nga taga-Nazaret. Indi bala nagsugod ini sa
Galilea sa tapos nga nakawali si Juan parte sa pagbautiso? Ginhatagan sang Dios si Jesus sang Espiritu
Santo kag gahom. Kag tungod nga ang Dios kaupod niya, naglakat siya sa nagkalain-lain nga lugar nga
nagahimo sang maayo nga mga butang. Gin-ayo man niya ang tanan nga ginapaantos sang yawa. [39] Kami
mismo makapamatuod sang tanan niya nga ginpanghimo tungod nga nakita namon ini sa Jerusalem kag sa
iban nga mga banwa sang mga Judio. Ginpatay siya sang mga Judio paagi sa paglansang sa iya sa krus.
[40] Pero ginbanhaw siya sang Dios sa ikatlo nga adlaw kag ginpakita sa amon nga siya buhi. [41] Wala siya
ginpakita sa tanan kundi sa amon lang nga mga pinili sang Dios nga mga saksi agod ibalita sa iban ang
parte sa iya. Sa tapos siya nabanhaw, nagkaon kag nag-inom kami kaupod niya. [42] Ginsugo niya kami sa
pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo kag sa pagpamatuod nga siya amo gid ang ginpili sang Dios nga
mangin hukom sa mga buhi kag sa mga patay na. [43] Si Jesu-Cristo amo ang ginsiling sang tanan nga mga
propeta nga ang tanan nga nagatuo sa iya patawaron sa ila mga sala paagi sa iya ngalan."

Nag-abot ang Espiritu Santo sa mga Indi Judio

[44] Samtang nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan nga nagapamati didto. [45] Ang
mga tumuluo nga mga Judio nga nag-upod kay Pedro halin sa Jope natingala nga ang Dios naghatag man
sang Espiritu Santo sa mga indi Judio. [46] Kay nabatian nila sila nga nagahambal sa nagkalain-lain nga mga
lingguahe kag nagadayaw sa Dios. Gani nagsiling si Pedro, [47] "Nabaton na sini nga mga tawo ang Espiritu
Santo pareho sa aton *bisan indi sila mga Judio*. Gani wala na sing makapugong sa ila agod mabautisohan
sila sa tubig." [48] Dayon nagsugo siya sa ila nga magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo. Pagkatapos sadto,
ginpangabay nila si Pedro nga magtiner anay sa ila sang pila ka adlaw.

Chapter 11

Ang Panugiron ni Pedro sa mga Tumuluo sa Jerusalem

[1] Karon, nabatian sang mga apostoles kag sang mga tumuluo sa Judea nga ang mga indi Judio nagbaton
man sang pulong sang Dios. [2] Gani pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, ginsaway siya sang mga tumuluo nga
mga Judio nga nagapati nga ang mga indi Judio kinahanglan magpatuli anay antes sila makaimpon sa ila.
[3] Nagsiling sila *kay Pedro, "Ikaw isa ka Judio,* ngaa nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa balay sang mga
indi Judio nga wala matuli?" [4] Gani ginsaysay ni Pedro sa ila ang tanan nga natabo sa iya halin gid sa
ginsuguran.

[5] Nagsiling siya, "Sang nagapangamuyo ako didto sa siyudad sang Jope may ginpakita sa akon ang
Dios. Nakita ko ang daw malapad nga habol nga nagapaidalom halin sa langit. Nahigtan ini sa apat ka
pamusod, kag sa akon tupad nagpundo. [6] Ginhimutaran ko gid kag nakita ko nga ang iya sulod
nagkalain-lain nga klase sang mga sapat–ang mga sapat nga nagalakat pati ang mga mapintas, ang mga
nagakamang, kag ang mga nagalupad. [7] Dayon nabatian ko ang tingog nga nagasiling sa akon, 'Pedro,
magtindog ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!' [8] Pero nagsabat ako, 'Ginoo, indi ko ini mahimo tungod nga
wala pa gid ako nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag ginadilian
nga kaunon.' [9] Pagkatapos naghambal liwat ang tingog halin sa langit, 'Indi pagkabiga nga mahigko ang
bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.' [10] Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag
pagkatapos ginbatak liwat ato pa-langit. [11] Sa sadto man nga oras may tatlo ka tawo halin sa Cesarea nga
nag-abot didto sa balay nga akon ginadayunan. Yadto nga mga tawo ginsugo agod pangitaon ako.
[12] Nagsiling sa akon ang Espiritu *Santo* nga indi ako magkatahap sa pag-upod sa ila. Ining anom ka utod
naton kay Cristo nga taga-Jope kaupod ko sa pagkadto sa balay ni Cornelio sa Cesarea. [13] Pag-abot namon
didto ginsugiran kami ni Cornelio nga may nakita siya nga anghel sa sulod sang iya balay, kag nagsiling
ang anghel sa iya, 'Magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jope sa pagsugat kay Simon nga
ginatawag Pedro. [14] Isugid niya sa imo kon paano ikaw maluwas pati ang imo pamilya.' [15] Kag sang
nagsugod na ako hambal, nag-abot ang Espiritu Santo sa ila pareho man sang iya pag-abot sa aton sang
una. [16] Dayon nadumduman ko ang ginsiling ni Ginoo*ng Jesus*: 'Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero
pagabautisohan kamo sa Espiritu Santo.' [17] Gani ang natabo nga ato nagapamatuod nga ang ginhatag sang
Dios sa aton nga mga Judio, sang kita nagtuo kay Ginoong Jesu-Cristo, ginhatag man niya sa mga indi
Judio. Gani kon amo yadto ang luyag sang Dios, sin-o ako nga magsupak sa iya?" [18] Pagkabati sadto sang
mga tumuluo nga Judio, wala na sila magsagi basol kay Pedro, kundi nagdayaw sila sa Dios. Nagsiling sila,
"Kon amo, ginahatag man sang Dios sa mga indi Judio ang kahigayunan nga maghinulsol agod makabaton
man sila sing kabuhi *nga wala sing katapusan*."

Ang mga Tumuluo sa Antioquia

[19] Halin sang pagkapatay ni Esteban, naglalapta ang mga tumuluo tungod sang paghingabot sa ila. Ang
iban sa ila nakalambot sa Fenicia, sa Cipre, kag sa Antioquia. Ginasugid nila ang Maayong Balita *bisan
diin sila magkadto,* pero sa mga Judio lang. [20] Pero ang iban nga mga tumuluo nga taga-Cipre kag

taga-Cirene nagkadto man sa Antioquia kag nagsugid sang Maayong Balita parte kay Ginoong Jesus pati sa
mga indi Judio. [21] Ang gahom sang Ginoo yara sa ila kag madamo gid ang nagtuo kag nagliso sa Ginoo.

[22] Ini nga hitabo nabatian sang mga tumuluo sa Jerusalem, gani ginpadala nila si Bernabe didto sa
Antioquia. [23] Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakita niya ang mga pagpakamaayo sang Dios sa mga
tawo didto. Kag ginlaygayan niya sila nga magmatutom kag magmalig-on sa ila pagtuo sa Ginoo. [24] Si
Bernabe nga ini maayo gid nga tawo. Ginagamhan siya sang Espiritu Santo, kag hugot gid ang iya pagtuo
sa Dios. Gani madamo didto ang nagtuo sa Ginoo.

[25] Dayon nagkadto si Bernabe sa Tarso sa pagpangita kay Saulo. [26] Pagkakita niya kay Saulo, gindala
niya siya pabalik sa Antioquia. Isa gid ka tuig nga nangin kaupod sila sang mga tumuluo didto kag madamo
nga mga tawo ang ila gintudluan. Ang mga sumulunod *ni Jesus* sa Antioquia amo ang una nga gintawag
nga mga Kristohanon.

[27] Sa sadto nga mga inadlaw may mga propeta sa Jerusalem nga nagkadto sa Antioquia. [28] Ang ngalan
sang isa sa ila si Agabo. Nagtindog siya kag paagi sa *gahom sang* Espiritu *Santo* nagtagna siya nga may isa
ka dako nga gutom nga magaabot sa bug-os nga kalibutan. (Ini natabo sa panahon nga si Claudio ang
Emperador sang Roma.) [29] Gani nagsugtanay ang mga sumulunod *ni Jesus sa Antioquia* nga ang tagsa-tagsa
sa ila magpadala sing bulig sa mga tumuluo sa Judea suno sa ila masarangan. [30] Ginpadala nila ini paagi kay
Bernabe kag kay Saulo agod ihatag sa mga nagadumala sa mga tumuluo sa Jerusalem.

Chapter 12

Ginhingabot ni Herodes ang mga Tumuluo

[1] Sa sadto nga tiyempo nagsugod si Haring Herodes[a] sa paghingabot sa pila ka mga tumuluo.
[2] Ginpapatay niya si Santiago nga utod ni Juan paagi sa espada. [3] Pagkakita niya nga nalipay ang mga Judio
tungod sang iya ginhimo, ginpadakop man niya si Pedro. Natabo ini sa tion sang Piesta sang Tinapay nga
Wala sing Inugpahabok. [4] Ginpapriso niya si Pedro kag ginpaguwardyahan sa apat ka grupo nga mga
soldado nga tag-apat apat. Suno sa plano ni Herodes, ang bista ni Pedro himuon niya sa publiko pagkatapos
sang Piesta sang Paglabay sang Anghel. [5] Gani ginpaguwardyahan niya si Pedro didto sa prisohan. Pero
padayon nga nagpangamuyo sing hugot sa Dios ang mga tumuluo para sa iya.

Ginpaguwa si Pedro sa Prisohan

[6] Sang gab-i nga wala pa mabista ang kaso ni Pedro, nagakatulog siya nga ginakadinahan sang duha ka
kadina sa tunga sang duha man ka soldado. Kag may mga guwardya pa nga nagabantay sa puwertahan sang
prisohan. [7] Sa hinali lang nagsanag sa sulod sang prisohan kag nagpakita ang isa ka anghel sang Ginoo.
Gin-uyog niya ang kilid ni Pedro agod pukawon, kag nagsiling siya, "Dali! Bangon ka!" Kag nagkalahukas
ang mga kadina nga nagagapos sa iya mga kamot. [8] Nagsiling ang anghel, "Isuksok ang imo bayo kag
sandalyas." Kag ginsunod ini ni Pedro. Dayon nagsiling ang anghel sa iya, "Isuksok ang imo kunop kag
magsunod sa akon." [9] Kag nagsunod siya sa anghel paguwa sa prisohan. Wala makahibalo si Pedro kon
bala matuod ang nagakalatabo. Abi niya damgo lang ato. [10] Gin-agyan lang nila ang nahauna kag ang
ikaduha nga mga guwardya. Pag-abot nila sa salsalon nga puwertahan nga nagaatubang sa siyudad,
nag-abri lang ini sa iya kaugalingon. Kag nagguwa sila dayon. Pag-agi nila sa isa ka kalye, hinali lang nga
ginbayaan siya sang anghel. [11] Didto lang niya nahibaluan nga indi gali damgo ang natabo sa iya. Nagsiling
siya, "Matuod gid nga ginpadala sang Ginoo ang iya anghel kag ginluwas niya ako sa kamot ni Herodes
kag sa tanan nga ginahandom sang mga Judio nga matabo sa akon."

[a] 1 Haring Herodes: *amo si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga makita sa Mateo 2:1; 14:1.*

[12] Sang nasapwan niya nga luwas na siya, nagkadto siya sa balay ni Maria nga iloy ni Juan Marcos.
Madamo nga mga tawo ang nagtipon didto kag nagapangamuyo. [13] Nagpanuktok si Pedro sa guwa nga
puwertahan, kag nagguwa ang suluguon nga si Roda agod tan-awon kon sin-o ang nagapanuktok.
[14] Nakilala niya ang tingog ni Pedro kag sa iya kalipay, imbis nga abrihan niya ang puwertahan, nagdalagan
siya pasulod agod sugiran ang iya mga kaupod nga si Pedro yara sa guwa. [15] Nagsiling sila kay Roda,
"Nagbuang ka na siguro!" Pero nag-insister gid si Roda nga yara gid si Pedro. Gani nagsiling sila, "Basi
kon anghel ina ni Pedro." [16] Pero sige pa gid ang panuktok ni Pedro. Gani sang ulihi gin-abrihan nila ang
puwertahan, kag daw indi sila makapati nga si Pedro gid man gali. [17] Ginsinyasan sila ni Pedro nga
maghipos, kag ginsaysay niya dayon sa ila kon paano siya ginpaguwa sang Ginoo sa prisohan. Ginsilingan
niya sila nga sugiran nila si Santiago kag ang iban pa nga mga tumuluo. Dayon naghalin siya kag nagkadto
sa iban nga lugar.

[18] Pagkaaga, nagkinagamo ang mga guwardya, kay wala na si Pedro kag wala sila nakahibalo kon ano
ang natabo sa iya. [19] Nagsugo si Herodes nga pangitaon siya, pero wala gid nila makita. Gani
ginpaimbistigar niya ang mga guwardya kag ginpapatay niya dayon. Sa tapos sadto, naghalin si Herodes sa
Judea. Nagkadto siya sa Cesarea kag didto nagtiner.

Ang Pagkapatay ni Herodes

[20] Naakig gid si *Haring* Herodes sa mga tawo sa Tiro kag Sidon. Gani nagsugtanay ang mga tawo nga
magpakig-areglo sa hari tungod nga ang ila banwa nagakuha sang pagkaon sa banwa sang hari. Una,
gin-amigo nila anay si Blasto agod buligan sila, kay siya amo ang ginasaligan sang hari sa palasyo. Dayon,
nagkadto sila sa hari agod magpakigkita sa iya. [21] Pag-abot sang adlaw nga si Herodes magpakigkita na sa
mga taga-Tiro kag taga-Sidon, ginsuksok niya ang iya harianon nga bayo kag nagpungko sa iya trono kag
magpamulong-pulong. [22] Nagsilinggit ang mga tawo, "Indi tawo ang nagahambal nga ini, kundi dios!" [23] Sa
sadto gid nga tion ginhampak siya sang anghel sang Ginoo, tungod nga wala niya ginhatagan sang
kadungganan ang Dios. Gin-uluran siya kag napatay.

[24] Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios kag nagdamo pa gid ang mga tumuluo.

[25] Sa pihak nga bahin, sa tapos madul-ong ni Bernabe kag ni Saulo ang bulig sa mga tumuluo didto sa
Jerusalem, nagbalik sila sa Antioquia. Gindala man nila si Juan Marcos.

Chapter 13

Ginpadala si Bernabe kag si Saulo sang Espiritu Santo

[1] Sa Antioquia may mga propeta kag mga manunudlo nga miyembro sang iglesya. Sila amo si Bernabe,
si Simeon nga ginatawag Negro, si Lucio nga taga-Cirene, si Manaen nga nagdako sa panimalay ni
Herodes nga gobernador, kag si Saulo. [2] Samtang nagasimba sila sa Ginoo kag nagapuasa, nagsiling ang
Espiritu Santo sa ila, "Paina ninyo para sa akon si Bernabe kag si Saulo, kay may ipahimo ako sa ila."
[3] Pagkatapos sang ila pagpuasa kag pagpangamuyo, gintungtungan nila si Bernabe kag si Saulo sang ila
mga kamot kag ginpalakat sila.

Si Bernabe kag si Saulo sa Cipre

[4] Gani nagpa-Seleucia si Bernabe kag si Saulo nga ginpadala sang Espiritu Santo. Halin didto nagsakay
sila pakadto sa *isla sang* Cipre. [5] Pag-abot nila didto sa banwa sang Salamina, nagwali sila sang pulong
sang Dios sa mga simbahan sang mga Judio. Si Juan *Marcos* kaupod man nila sa pagbulig sa ila obra.
[6] Ginlibot nila ang bug-os nga isla hasta nakalambot sila sa banwa sang Pafos. May nakita sila didto nga
madyikero nga si Bar-Jesus. Judio siya, kag nagapakuno-kuno nga siya propeta *sang Dios*. [7] Abyan siya ni
Sergio Paulo nga gobernador sang amo nga isla. Si Sergio Paulo maalam nga tawo. Ginpatawag niya si
Bernabe kag si Saulo tungod nga luyag niya nga magpamati sang pulong sang Dios. [8] Pero ginbalabagan

sila sang madyekiro nga si Elimas. (Amo ini ang ngalan ni Bar-Jesus sa lingguahe nga Griego.)
Ginhimulatan gid niya nga mapalikaw ang gobernador nga indi siya makatuo kay Jesus. [9] Pero si Saulo nga
ginatawag man nga Pablo gin-gamhan sang Espiritu Santo, kag gintulok niya sing masakit si Elimas kag
nagsiling, [10] "Anak ikaw ni Satanas! Kaaway ka sang tanan nga maayo! Pulos pangdaya kag pangtunto ang
imo ginahimo. Ginabaliskad mo permi ang mga kamatuoran nga halin sa Ginoo. [11] Karon silutan ka sang
Ginoo. Mabulag ka kag indi gid makakita sa sulod sang pila ka adlaw." Dayon nagdulom ang panulok ni
Elimas kag nabulag siya. Nagpangapkap na lang siya nga nagapangita sang magatuytoy sa iya. [12] Pagkakita
sang gobernador sa natabo kay Elimas, nagtuo siya, kag natingala gid siya sa mga pagpanudlo parte sa
Ginoo.

Sa Antioquia nga Sakop sang Pisidia

[13] Paghalin nila ni Pablo sa Pafos, nagpanakayon sila pa-Perga, sa *probinsya sang* Panfilia. Pag-abot
nila didto ginbayaan sila ni Juan *Marcos*. Nagbalik siya sa Jerusalem. [14] Sila ni Pablo nagderetso sa
Antioquia *nga sa probinsya* sang Pisidia. Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto sila sa
simbahan sang mga Judio kag nagpungko didto. [15] May nagbasa sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga ginsulat
sang mga propeta. Dayon may ginsugo ang mga manugdumala sang simbahan sa pagsiling sa ila ni Pablo,
"Mga utod, kon may inughambal kamo nga makapabakod sa mga tawo, ihambal ninyo." [16] Gani nagtindog
si Pablo, kag ginsinyasan niya ang mga tawo nga magpamati sa iya. Nagsiling siya,

"Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, kag kamo nga mga indi Israelinhon pero nagasimba man sa
Dios, pamatii ninyo ako! [17] Ang Dios nga ginasimba sang mga Israelinhon amo ang nagpili sang aton mga
katigulangan, kag ginpadamo niya sila sang didto pa sila nagaestar sa Egipto. Kag paagi sa iya gahom
ginbuligan niya sila agod makahalin sa Egipto. [18] Sa sulod sang 40 ka tuig, gin-agwanta niya sila didto sa
desierto. [19] Pagkatapos, ginlaglag niya ang pito ka mga nasyon sa Canaan, kag ginhatag niya ini nga
kadutaan sa aton mga katigulangan. [20] Ini tanan ginhimo sang Dios sa sulod sang 450 ka tuig.

"Dayon ginhatagan niya sila sang mga tawo nga magapangulo sa ila hasta sa panahon ni Samuel nga
propeta. [21] Sang ulihi nagpangayo sila sang hari, gani ginhatag sang Dios si Saulo nga anak ni Kis kag isa
sang mga kaliwat ni Benjamin. Naghari si Saulo sa ila sa sulod sang 40 ka tuig. [22] Sang napahalin na sang
Dios si Saulo, si David naman ang iya ginhimo nga hari sa ila. Amo ini ang ginsiling sang Dios,
'Naluyagan ko si David nga anak ni Jesse. Magatuman siya sa tanan ko nga isugo sa iya.' " [23] *Nagsiling pa
gid si Pablo sa mga tawo,* "Sa kaliwat ni David naghalin si Jesus nga amo ang Manluluwas nga ginpromisa
sang Dios sa Israel. [24] Sa wala pa magsugod si Jesus sa iya buluhaton, nagwali si Juan sa tanan nga mga
Israelinhon nga maghinulsol sila sa ila mga sala kag magpabautiso. [25] Sang malapit na matapos ni Juan ang
iya buluhaton, nagsiling siya sa mga tawo, 'Siguro nagahunahuna kamo nga ako amo na ang inyo
ginapaabot. Pero indi! Ginpauna lang ako. Magasunod siya sa akon, kag indi gani ako takos bisan mangin
iya suluguon.' "[a]

[26] *Dayon nagsiling si Pablo,* "Mga utod, nga mga kaliwat ni Abraham kag mga indi Judio pero
nagasimba man sa Dios, kita amo ang ginpadalhan sang Dios sang Maayong Balita parte sa kaluwasan.
[27] Pero ang mga Judio nga nagaestar sa Jerusalem kag ang ila mga manugdumala wala nagkilala nga si
Jesus amo ang Manluluwas. Wala man sila makaintiendi sang ginhambal sang mga propeta nga ginabasa
nila kada Adlaw nga Inugpahuway *sa ila mga simbahan*; pero sila man mismo amo ang nagtuman sang
mga gintagna sang mga propeta sang paghukom nila kay Jesus nga patyon. [28] Bisan wala sila sang malig-on
nga ebidensya agod patyon siya, ginpangayo gihapon nila kay Pilato nga ipapatay si Jesus. [29] Sang nahimo
na nila ang tanan nga ginsiling sang Kasulatan nga matabo sa iya, ginkuha nila siya sa krus kag ginbutang
sa lulubngan, [30] pero ginbanhaw siya sang Dios. [31] Kag sa madamo nga mga inadlaw nagpakita siya sa mga
tawo nga nag-upod sa iya sang paghalin niya sa Galilea pakadto sa Jerusalem. Yadtong mga tawo amo man

[a] 25 bisan mangin iya suluguon: *sa literal,* bisan maghukas sang iya mga sandalyas.

ang nagapanugid karon sa mga Israelinhon parte kay Jesus. [32] Kag yari kami karon agod sugiran kamo sang
Maayong Balita nga ginpromisa sang Dios sa aton mga katigulangan, [33] nga gintuman na niya sa aton nga
ila mga kaliwat. Ginhimo niya ini sang pagbanhaw niya kay Jesus. Amo ini ang nasulat sa ikaduha nga
Salmo,

‘Ikaw akon Anak kag karon ipakita ko nga ako ang imo Amay.’

[34] Kay ginpromisa man nga daan sang Dios nga banhawon niya siya kag ang iya lawas indi madunot,
tungod kay nagsiling siya,

‘Ang mga promisa nga akon ginpromisa kay David himuon ko sa imo.’

[35] Gani ginsiling pa gid sa isa pa ka Salmo,

‘Indi ikaw magtugot nga madunot ang lawas sang imo matutom nga alagad.’

[36] *Indi si David ang iya ginatumod,* tungod nga pagkatapos sang pag-alagad ni David sa mga tawo suno sa
mga ginpahimo sang Dios sa iya, napatay siya kag ginlubong sa kilid sang ginlubngan sang iya mga
katigulangan, kag ang iya lawas nadunot. [37] Pero si Jesus nga ginbanhaw sang Dios wala gid madunot.
[38-39] Gani mga utod, dapat ninyo mahibaluan nga paagi kay Jesus ginasugid namon sa inyo ang balita nga
kita mapatawad sang Dios sa aton mga sala. Ang bisan sin-o nga nagatuo kay Jesus ginapakamatarong sang
Dios. Ini indi mahimo paagi sa pagsunod sa Kasuguan ni Moises. [40] Gani mag-andam kamo agod indi
matabo sa inyo ang ginsiling sang mga propeta,

[41] ‘Kamo nga mga nagayaguta,

matingala gid kamo sang akon himuon.

Magakalamatay kamo tungod nga may himuon ako sa inyo tiyempo nga indi gid kamo magpati bisan may magsaysay pa sa inyo.’ ”

[42] Sang nagaguwa na si Pablo kag si Bernabe sa simbahan sang mga Judio, ginsilingan sila sang mga
tawo nga magbalik sa madason nga Adlaw nga Inugpahuway agod sugiran pa gid sila parte sa sini nga mga
butang. [43] Pagbululag sang mga tawo, madamo nga mga Judio kag mga nakonbertir sa relihiyon sang mga
Judio ang nagsunod kay Pablo kag kay Bernabe. Ginhambalan sila ni Pablo kag ni Bernabe kag
ginlaygayan nga magpadayon sila sa pagsalig sa bugay sang Dios.

[44] Sang madason nga Adlaw nga Inugpahuway halos ang tanan nga mga pumuluyo sa Antioquia
nagtipon *didto sa simbahan sang mga Judio* agod magpamati sa pulong sang Ginoo. [45] Pagkakita sang mga
Judio sa madamo nga mga tawo nga nagtalambong, nahisa gid sila kag naghambal sila batok sa mga
ginpanghambal ni Pablo kag ginpakahuy-an pa nila siya. [46] Pero nag-isog pa gid si Pablo kag si Bernabe.
Nagsiling sila *sa mga Judio*, “Kinahanglan gid nga iwali anay sa inyo *nga mga Judio* ang pulong sang
Dios. Pero tungod kay ginasikway ninyo siya, nagapakilala lang ina nga kamo indi bagay nga hatagan sang
kabuhi nga wala sang katapusan. Gani halin karon, sa mga indi Judio na kami mawali sang Maayong
Balita. [47] Kay amo ini ang sugo sang Ginoo sa amon:

‘Ginhimo ko ikaw nga mangin kapawa sa mga indi Judio, agod nga paagi sa imo, ang kaluwasan magalapnag sa bug-os nga kalibutan.’ ”

[48] Pagkabati sadto sang mga indi Judio, nalipay sila kag gindayaw nila ang pulong sang Ginoo. Kag
ang tanan nga mga ginpili para sa kabuhi nga wala sing katapusan nangin tumuluo.

[49] Gani naglapnag ang pulong sang Ginoo sa sadto nga lugar. [50] Pero ginsutsot sang mga Judio ang mga
pangulo sang siyudad, pati ang mga relihiyuso kag kilala nga mga babayi, nga kontrahon sila ni Pablo.
Gani ginhingabot nila si Pablo kag si Bernabe, kag gintabog sila sa sadto nga lugar. [51] Gintaktak ni Pablo
kag ni Bernabe ang yab-ok sa ila mga tiil bilang paandam batok sa ila. Dayon nagkadto sila sa Iconio.

[52] Ang mga sumulunod *ni Jesus didto sa Antioquia* ginagamhan sang Espiritu Santo, kag malipayon gid sila.

Chapter 14

Sa Iconio

[1] Ang natabo sa Iconio pareho man sa natabo sa Antioquia. Nagkadto si Pablo kag si Bernabe sa simbahan sang mga Judio. Kag tungod sa ila pagwali, madamo nga mga Judio kag mga indi Judio ang nagtuo kay Jesus. [2] Pero ginpalain sang mga Judio nga wala nagatuo ang buot sang mga indi Judio sa mga tumuluo, kag ginsutsot pa nila nga kontrahon sila. [3] Madugay ang tiner didto ni Pablo kag ni Bernabe. Wala sila nahadlok maghambal parte sa Ginoo. Ginpakita sang Ginoo nga matuod ang ila ginatudlo parte sa iya bugay, kay ginhatagan niya sila sing gahom sa paghimo sing mga milagro kag makatilingala nga mga butang. [4] Gani, ang mga tawo sa sadto nga siyudad nagbinahin-bahin; ang iban nagdampig sa mga Judio nga wala nagatuo, kag ang iban nagdampig sa mga apostoles.

[5] May mga Judio kag mga indi Judio, kaupod ang ila mga pangulo, nga nagplano nga sakiton nila kag batuhon ang mga apostoles. [6] Pagkahibalo sang mga apostoles sang amo nga plano sa ila nagpalagyo sila pakadto sa Listra kag sa Derbe, nga mga siyudad nga sakop sang Licaonia, kag sa palibot nga mga lugar. [7] Kag ginwali nila didto ang Maayong Balita.

Sa Listra

[8] Sa Listra may isa ka tawo nga lupog halin pa sang iya pagkatawo. [9] Nagpamati siya sa mga ginahambal ni Pablo. Ginhimutaran siya ni Pablo kag nakita niya nga may pagtuo ang lupog nga *ang Ginoo* makaayo sa iya. [10] Gani sa mabaskog nga tingog naghambal si Pablo sa iya, "Tindog ka sing tadlong!" Nagtindog dayon ang tawo kag naglakat-lakat. [11] Pagkakita sang mga tawo sa ginhimo ni Pablo, nagsinggit sila sa Licaonia nga lingguahe, "Nagpanaog ang mga dios diri sa aton sa dagway sang tawo!" [12] Gintawag nila si Bernabe nga si Zeus, kag si Pablo nga si Hermes tungod nga siya amo ang manughambal. [13] Ang templo sang ila dios nga si Zeus malapit lang sa guwa sang siyudad. Gani nagdala ang pari ni Zeus sing toro nga mga baka nga may kolintas nga bulak didto sa puwertahan sang siyudad. Gusto niya kag sang mga tawo nga ihalad ato sa mga apostoles. [14] Pagkahibalo ni Bernabe kag ni Pablo kon ano ang ila tuyo, gin-gisi nila ang ila mga bayo[a] kag nagdalagan sila sa tunga sang mga tawo kag nagsinggit, [15] "Mga abyan, ngaa mahalad kamo sa amon? Kami mga tawo man lang nga pareho sa inyo. Ginawali namon sa inyo ang Maayong Balita agod bayaan na ninyo ang mga wala pulos nga mga butang nga ini kag magpalapit sa Dios nga buhi. Siya amo ang naghimo sang langit, sang duta, sang dagat, kag sang tanan nga mga butang nga yara sa ila. [16] Sang una ginpabay-an lang sang Dios ang mga tawo sa pagsunod sa ila luyag. [17] Pero sa tanan nga oras ginapakilala sang Dios ang iya kaugalingon sa mga tawo paagi sa iya mga ginahimo nga maayo. Ginahatagan niya kamo sing ulan kag mga patubas pag-abot sang tig-alani. Bugana nga pagkaon ang iya ginahatag sa inyo agod malipay kamo." [18] Pero bisan amo ini ang ginahambal sang mga apostoles, nabudlayan pa gid sila sa pagpugong sa mga tawo nga magpatay sang ila mga baka agod ihalad sa ila.

[19] May nag-abot nga mga Judio nga halin sa Antioquia *nga sakop sang Pisidia* kag sa Iconio. Ginhaylo nila ang mga tawo nga magdampig sa ila. Ginpulihan nila bato si Pablo kag gin-guyod dayon paguwa sa banwa, kay hunahuna nila patay na siya. [20] Pero pagtipon sang mga sumulunod *ni Jesus* didto sa iya palibot, nagbangon siya kag nagbalik sa banwa. Sang madason nga adlaw nagkadto sila nga duha ni Bernabe sa Derbe.

---

[a] 14 gin-gisi nila ang ila mga bayo *sa pagpakita nga malain gid ang ginahimo sang mga tawo*.

Ang Ila Pagbalik sa Antioquia nga Sakop sang Siria

[21] Ginwali ni Pablo kag ni Bernabe ang Maayong Balita didto sa Derbe kag madamo ang ila
nakonbertir nga magsunod kay Jesu-Cristo. Pagkatapos nagbalik naman sila sa Listra, sa Iconio, kag sa
Antioquia *nga sa Pisidia*. [22] Ginpalig-on nila ang mga tumuluo kag ginlaygayan nga magpadayon gid sa ila
pagtuo. Nagsiling man sila sa mga tumuluo, "Madamo nga mga kabudlayan ang aton dapat pagaagihan sa
pagsulod sa ginharian sang Dios." [23] Sa kada lugar nga may mga tumuluo nga nagatilipon, nagpili sila sing
mga manugdumala para sa ila. Nagpuasa sila kag nagpangamuyo para sa mga ginpili, kag gintugyan nila
sila sa Ginoo nga ila ginatuohan.

[24] Pagkatapos, nag-agi sila sa mga lugar nga sakop sang Pisidia kag nag-abot sila sa Panfilia. [25] Nagwali
sila didto sa Perga kag dason nagdulhog sila sa Atalia. [26] Halin didto nagpanakayon sila pabalik sa
Antioquia *nga sakop sang Siria*. Amo ini ang lugar nga ila ginhalinan, kag diri man sila ginpangamuyuan
sang mga tumuluo nga pakamaayuhon sila sang Dios sa ila buluhaton nga karon natapos na nila.

[27] Sang pag-abot ni Pablo kag ni Bernabe sa Antioquia, gintipon nila ang tanan nga mga tumuluo kag
ginsugid dayon sa ila ang tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila, kag kon paano nga ang Dios naghatag
kahigayunan agod makatuo man ang mga indi Judio. [28] Kag dugay ang ila pagtiner sa Antioquia upod sa
mga sumulunod *ni Jesus* didto.

Chapter 15

Ang Miting sa Jerusalem

[1] May mga tawo halin sa Judea nga *nagkadto sa Antioquia kag* nagtudlo sa mga tumuluo didto nga sila
nga mga indi Judio indi maluwas kon indi sila magpatuli suno sa ginatudlo sang Kasuguan ni Moises.
[2] Mainit ang pagpakigbais ni Pablo kag ni Bernabe batok sa ila parte sini. Gani nagsugtanay ang mga
tumuluo didto nga si Pablo kag si Bernabe, kag ang iban nga mga tumuluo sa Antioquia, magkadto sa
Jerusalem agod magpakigkita sa mga apostoles kag sa mga manugdumala didto parte sa sini nga butang.

[3] Dayon ginpadala sang iglesya sila ni Pablo. Sang pag-agi nila sa Fenicia kag sa Samaria, ginsugid nila
sa mga tumuluo didto nga may mga indi Judio nga nagtuo man kay Cristo. Pagkabati nila sini, nalipay gid
sila. [4] Pag-abot nila *ni Pablo* sa Jerusalem ginbaton sila sang iglesya, sang mga apostoles, kag sang mga
manugdumala sang iglesya. Ginsugid nila ang tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila. [5] Karon, may mga
tumuluo didto nga mga miyembro sang grupo sang mga Pariseo. Nagtindog sila kag nagsiling,
"Kinahanglan tulion ang mga indi Judio kag silingon sila nga magtuman sa Kasuguan ni Moises."

[6] Gani nagmiting ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya agod hambalan ini nga
butang. [7] Malawig ang ila diskusyon. Sang ulihi nagtindog si Pedro kag nagsiling, "Mga utod, nahibaluan
na ninyo nga ginpili ako sang Dios halin sa inyo sang una pa agod itudlo ko ang Maayong Balita sa mga
indi Judio, agod makabati man sila kag magtuo. [8] Nahibaluan sang Dios ang tagipusuon sang mga tawo.
Kag ginpakita niya nga ginabaton man niya ang mga indi Judio, tungod nga ginhatag man niya ang Espiritu
Santo sa ila pareho sang iya ginhimo sa aton sang una. [9] Sa panulok sang Dios, kita nga mga Judio kag sila
nga mga indi Judio palareho lang. Kay gintinluan man niya ang ila mga tagipusuon tungod nga nagtuo sila.
[10] Ngaa ginapaakig ninyo ang Dios? Ngaa gusto ninyo nga pasundon ang *aton kapareho nga* mga
sumulunod *ni Jesus* sa mga pagsulundan nga bisan gani ang aton mga katigulangan kag kita wala man
makasunod? [11] Nagatuo kita nga maluwas kita paagi sa bugay ni Ginoong Jesu-Cristo, kag amo man ini sa
mga indi Judio."

[12] Pagkabati nila sadto naghipos sila tanan. Dayon ginpamatian nila ang ginsaysay ni Bernabe kag ni
Pablo parte sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga ginhimo sang Dios sa mga indi Judio
paagi sa ila. [13] Pagkatapos nila hambal, nagsiling si Santiago, "Mga utod, pamatii ninyo ako. [14] Ginsaysay sa

aton ni Simon *Pedro* ang una nga pagtawag sang Dios sa mga indi Judio agod may mga tawo man nga
halin sa ila nga mangin iya. [15] Ini suno man sa mga ginsulat sang mga propeta sang una, kay ang Kasulatan
nagasiling,

[16] 'Pagkatapos sini magabalik ako,

kag patindugon ko liwat ang ginharian ni David nga napukan.

Pabangunon ko liwat ini sa iya pagkarumpag,

[17] agod ang iban nga mga tawo makapangita sa akon, ang tanan nga indi Judio nga akon gintawag nga
mangin akon.

[18] Amo ini ang ginasiling sang Ginoo, kag dugay na niya ini ginpahibalo.' "

[19] Nagpadayon si Santiago sa pagsiling, "Gani kon sa akon lang, indi na naton pagpabudlayan ang mga
indi Judio nga nagatuo sa Dios. [20] Sa baylo, sulatan ta sila nga indi magkaon sang mga pagkaon nga
ginhalad sa mga dios-dios, tungod nga mahigko yadto sa aton panulok. Indi sila magpakighilawas. Indi
man sila magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa.
[21] *Amo ini ang mga sugo ni Moises nga dapat nila sundon agod indi mahigkuan ang mga Judio sa ila,*
tungod nga halin pa sang una, ginabasa na sang mga Judio kada Adlaw nga Inugpahuway sa ila mga
simbahan ang nasulat nga Kasuguan nga ginbilin ni Moises. Kag ini ginatudlo nila sa kada banwa."

Ang Sulat Para sa mga Indi Judio nga Nagtuo kay Cristo

[22] Dayon nagsugtanay ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya kag ang tanan nga
mga tumuluo didto nga mapili sila sang mga lalaki sa grupo nila nga ila paupdon kay Pablo kag kay
Bernabe sa Antioquia. Si Judas nga kon tawgon Barsabas kag si Silas amo ang ila napilian. Ini nga mga
tawo ginatahod sang mga tumuluo. [23] Ang sulat nga ginpadala sa ila nagasiling:

"Kami nga mga apostoles kag mga manugdumala sang iglesya diri, nga inyo mga utod *kay Cristo*,
nagapangamusta sa inyo nga mga indi Judio nga dira sa Antioquia, Siria, kag Cilicia. [24] Nakabati kami nga
may mga tawo nga halin diri sa amon nga nagkadto dira sa inyo kag ginpalibog nila ang inyo mga
hunahuna tungod sang ila mga gintudlo dira. Wala kami nagsugo sa ila nga magkadto dira kag magtudlo
sang pareho sina. [25] *Gani pagkabati namon sadto* nagtipon kami diri kag nagsugtanay nga magpili sang mga
tawo nga amon ipadala *dira agod magsaysay* sa inyo *sang amon ginkasugtan*. Kaupod sila ni Pablo kag ni
Bernabe nga aton mga pinalangga *nga mga utod kay Cristo*. [26] Si Bernabe kag si Pablo nga ini nagtaya sang
ila kabuhi sa pag-alagad sa aton Ginoong Jesu-Cristo. [27] Si Judas kag si Silas nga amon ginpadala sa inyo
magasugid man sang parte sa mga butang nga nasambit diri sa amon sulat. [28] Nagsugtanay kami suno sa
pagtuytoy sang Espiritu Santo nga indi na pagdugangan ang inyo mga sulundon luwas sa masunod nga mga
kinahanglan gid nga tumanon ninyo: [29] Indi kamo magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga
dios-dios; indi kamo magkaon sang dugo kag sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala
nakaguwa; kag indi kamo magpakighilawas. Maayo kon likawan ninyo ang mga butang nga ini. Hasta na
lang diri."

[30] Dayon naglakat ang mga tawo nga ila ginpadala. Pag-abot nila didto sa Antioquia, gintipon nila ang
tanan nga mga tumuluo kag ginhatag nila dayon ang sulat. [31] Pagkabasa sang mga tumuluo sang mga
pagpabaskog sa ila, nalipay gid sila. [32] Si Judas kag si Silas mga propeta man, kag madamo ang ila mga
gintudlo sa mga tumuluo sa pagpalig-on sang ila pagtuo. [33] Sa tapos sila makapabilin didto sing pila ka
adlaw, nagbalik sila sa Jerusalem sa mga nagpadala sa ila. Pero sa wala pa sila maglakat, ginpangamuyuan
anay sila sang mga tumuluo nga mangin maayo gid ang ila pagpanglakaton. [[34] Pero si Silas nagdesider nga
magpabilin didto.] [35] Nagtiner si Pablo kag si Bernabe sing pila ka adlaw sa Antioquia. Madamo ang ila
kaupod nga nagpanudlo kag nagwali sang pulong sang Ginoo.

Nagbulagay si Pablo kag si Bernabe

[36] Sang ulihi nagsiling si Pablo kay Bernabe, “Mabalik kita sa tanan nga mga banwa nga aton
ginwalihan sang pulong sang Ginoo, kag bisitahan ta ang mga tumuluo agod mahibaluan ta kon ano ang ila
kahimtangan.” [37] Komporme si Bernabe, pero gusto niya nga dalhon si Juan nga ginatawag Marcos. [38] Pero
si Pablo indi luyag nga paupdon si Marcos, tungod nga sang una nangin kaupod nila si Marcos, pero sang
ulihi ginbayaan niya sila didto sa Panfilia. [39] Mainit ang ila pagbinaisay, gani nagbulagay sila. Gindala ni
Bernabe si Marcos kag nagpanakayon sila pa-Cipre. [40] Kag si Silas iya ang gindala ni Pablo. Sa wala pa
maghalin si Pablo kag si Silas, nagpangamuyo ang mga tumuluo sa Ginoo nga buligan niya ang duha nga
ini sa ila paglakat. [41] Nagkadto sila ni Pablo sa Siria kag sa Cilicia kag ginpabakod nila ang mga tumuluo
didto.

Chapter 16

Nag-upod si Timoteo kay Pablo kag kay Silas

[1] Nagpadayon sila ni Pablo sa paglakat sa Derbe kag sa Listra. May sumulunod *ni Jesus* didto sa Listra
nga si Timoteo. Ang iya iloy Judio kag tumuluo man, pero ang iya amay Griego. [2] Suno sa mga tumuluo
didto sa Listra kag sa Iconio, si Timoteo maayo nga tawo. [3] Gusto ni Pablo dalhon si Timoteo, gani gintuli
niya siya agod wala sang reklamo ang mga Judio kontra kay Timoteo, kay ang tanan nga mga Judio nga
nagaestar sa amo nga mga lugar nakahibalo nga Griego ang amay ni Timoteo. [4] Pagkatapos, nagkadto sila
sa mga banwa kag ginsaysay nila sa mga tumuluo ang mga pagsulundan nga ginkasugtan sang mga
apostoles kag sang mga manugdumala sang iglesya didto sa Jerusalem. Ginsilingan nila ang mga tumuluo
nga tumanon nila ini nga mga pagsulundan. [5] Gani naglig-on pa gid ang pagtuo sang mga tumuluo, kag
adlaw-adlaw nagdugang pa gid ang kadamuon sang mga tumuluo.

Ang Lalaki nga Taga-Macedonia

[6] Dayon nagkadto sila sa mga lugar nga sakop sang Frigia kag Galacia, kay wala sila pagtuguti sang
Espiritu Santo nga magwali sang pulong sang Dios didto sa probinsya sang Asia. [7] Pag-abot nila sa dulunan
sang Misia, gusto nila kuntani nga magkadto sa Bitinia, pero ang Espiritu ni Jesus wala nagtugot sa ila.
[8] Gani nag-agi na lang sila sa Misia kag nagdulhog sa Troas. [9] Sadto nga gab-i may ginpakita ang Dios kay
Pablo. Nakita niya ang isa ka tawo nga taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Siling
sang tawo, “Tabok ka diri sa Macedonia kag buligi kami.” [10] Gani nanghimos kami dayon sa pagkadto sa
Macedonia, tungod nga nabatyagan namon nga ginatawag kami sang Dios sa pagwali sang Maayong Balita
sa mga tawo didto.

Nagtuo si Lydia kay Jesus

[11] Nagsakay kami sa sakayan halin sa Troas kag nagderetso sa Samotracia, kag sang masunod nga
adlaw nag-abot kami didto sa Neapolis. [12] Halin sa Neapolis nagdungka kami sa Filipos nga amo ang
nagapanguna nga siyudad sa lugar sang Macedonia. Madamo sa mga nagaestar didto taga-Roma, pati ang
ila mga manugdumala. Nagtiner kami sa Filipos sang pila ka adlaw. [13] Pag-abot sang Adlaw nga
Inugpahuway, nagguwa kami sa siyudad kag nagkadto sa higad sang suba tungod nga naghunahuna kami
nga may lugar didto nga ginatipunan sang mga Judio agod magpangamuyo. May nagtipon didto nga mga
babayi, gani nagpungko kami kag nagsugilanon sa ila. [14] Isa sang mga nagapamati sa amon amo si Lydia
nga taga-Tiatira. Negosyante siya sang malahalon nga mga tela nga granate, kag nagasimba man sa Dios.
Gintandog sang Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang mga ginahambal ni Pablo. [15] Nagpabautiso siya
kag ang tanan nga nagaestar didto sa iya balay. Pagkatapos gin-agda niya kami sa iya balay. Nagsiling siya,
“Kon nagapati kamo nga ako matuod na nga tumuluo sa Ginoo, didto kamo magdayon sa akon balay.” Kag
napilitan kami.

Ginpriso si Pablo kag si Silas sa Filipos

[16] Isa ka adlaw, samtang nagapakadto kami sa lugar nga ginatipunan sa pagpangamuyo, ginsugata kami
sang isa ka ulipon nga dalagita. Yadto nga dalagita ginagamhan sang malaot nga espiritu nga nagahatag sa
iya sang abilidad sa pagpakot sang mga matabo sa palaabuton. Paagi sa sining abilidad nakapangwarta sing
dako ang iya mga agalon. [17] Karon, ini nga babayi permi lang nagasunod-sunod sa amon ni Pablo, kag amo
ini ang iya ginasinggit, "Ini nga mga tawo mga alagad sang Labing Mataas nga Dios! Ginawali nila sa inyo
kon paano kamo maluwas!" [18] Adlaw-adlaw amo yadto ang iya ginahimo hasta tinak-an si Pablo. Gani
binalikid niya ini nga babayi kag nagsiling sa malaot nga espiritu *nga nagapuyo sa iya*, "Sa ngalan ni
Jesu-Cristo ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya!" Kag sa gilayon nagguwa sa iya ang malaot nga
espiritu. [19] Pagkakita sang iya mga agalon nga wala na sila paglaom nga makapangwarta pa paagi sa iya,
gindakop nila si Pablo kag si Silas kag gin-guyod sa plasa kag gindala sa mga opisyal sang sadto nga lugar.
[20] Nagsiling sila sa mga opisyal, "Ini nga mga tawo mga Judio kag nagagamo diri sa aton siyudad.
[21] Nagatudlo sila sang mga pamatasan nga kontra sa aton kasuguan. Mga Romanhon kita, gani indi kita
makasunod sang ila mga ginatudlo!" [22] Kag nagpuli ang mga tawo didto sa pagsakit sa ila ni Pablo.
Pagkatapos ginpabugras sang mga opisyal ang mga bayo ni Pablo kag ni Silas kag ginpahanot sila dayon.
[23] Sang natam-an na sila sing hanot, ginsulod nila sila sa prisohan. Ginsugo nila ang guwardya nga bantayan
gid sila sing maayo. [24] Gani ginsulod sila sang guwardya sa sulod gid nga selda kag gin-gapos ang ila mga
tiil.

[25] Sang mga tungang gab-i na, nagapangamuyo si Pablo kag si Silas kag nagakanta sang mga pagdayaw
sa Dios. Ang ila mga kaupod nga mga priso nagapamati sa ila. [26] Sa hinali lang naglinog sing mabaskog kag
nag-uyog ang prisohan. Nag-alabri ang mga puwertahan sang prisohan kag nagkalahukas ang mga kadina
sang tanan nga mga priso. [27] Nakamata ang guwardya, kag pagkakita niya nga abri na ang mga puwertahan
sang prisohan, ang hunahuna niya nakapalagyo na ang mga priso. Gani gin-gabot niya ang iya espada agod
manginmatay. [28] Pero nagsinggit si Pablo, "Indi ka magpanginmatay! Yari pa kami tanan!" [29] Nagpakuha
sing suga ang guwardya kag nagdali-dali siya sulod didto kag nagluhod sa atubangan nila ni Pablo kag ni
Silas nga nagakurog. [30] Dayon, gindala niya sila ni Pablo sa guwa kag nagpamangkot, "Ano ang akon
himuon agod maluwas ako?" [31] Nagsabat sila ni Pablo, "Magtuo ka kay Ginoong Jesus kag maluwas ka kag
ang imo panimalay." [32] Dayon gintudlo nila ni Pablo ang pulong sang Dios sa iya kag sa tanan nga
miyembro sang iya panimalay. [33] Sa sadto gid nga gab-i ginhugasan sang guwardya ang ila mga pilas, kag
nagpabautiso siya dayon pati ang bug-os niya nga panimalay. [34] Pagkatapos gindala niya sila ni Pablo sa iya
balay kag ginpakaon. Nalipay gid ang guwardya kag ang iya bug-os nga panimalay nga sila nagatuo na sa
Dios.

[35] Pagkaaga nagsugo ang mga opisyal sa mga pulis nga buy-an na sila ni Pablo. [36] Kag ini ginbalita sang
guwardya kay Pablo. Nagsiling siya, "Nagpasugo ang mga opisyal nga buy-an na kamo. Gani magguwa na
kamo kag maayo lang nga paglakat." [37] Pero nagsiling si Pablo sa mga pulis nga ginsugo, "*Ginlapas sang
mga opisyal ang kasuguan sang Roma tungod nga* kami nga mga Romanhon man wala nila anay
pag-imbistigara, kundi ginpahanot nila kami sa publiko kag pagkatapos ginsulod nila kami dayon sa
prisohan. Pero karon gusto nila nga sa tago lang ang pagpaguwa sa amon? Indi mahimo! Kinahanglan ang
mga opisyal mismo amo ang magkadto diri kag sila gid ang magpaguwa sa amon." [38] Pagsugid sang mga
pulis sa mga opisyal sang ginhambal ni Pablo nga sila mga Romanhon, kinulbaan sila. [39] Gani nagkadto ang
mga opisyal sa prisohan kag nagpangayo pasensya sa ila ni Pablo. Dayon ginpaguwa nila sila ni Pablo kag
ginpangabay nga maghalin na sila sa sadto nga siyudad. [40] Sang nakaguwa na si Pablo kag si Silas sa
prisohan, nagkadto sila dayon sa balay ni Lydia. Nagpakigkita sila didto sa mga tumuluo, kag ginlaygayan
nila sila agod palig-unon ang ila pagtuo. Pagkatapos naglakat sila.

Chapter 17

Sa Tesalonica

[1] Nag-agi sila sa Anfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sila sa Tesalonica. Didto sa Tesalonica may
simbahan sang mga Judio. [2] Kag suno sa kinabatasan ni Pablo, nagsulod siya sa ila simbahan, kag sa sulod
sang tatlo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagdiskusyon siya sa mga tawo didto. Ang Kasulatan amo ang iya
gin-gamit [3] agod pamatud-an sa ila nga ang Cristo kinahanglan gid nga mag-antos kag mabanhaw.
Nagsiling si Pablo, "Ining Jesus nga akon ginasugid sa inyo amo ang Cristo." [4] Ang iban sa ila nagtuo sa
ginhambal ni Pablo, kag nagsunod sila kay Pablo kag kay Silas. Madamo man nga mga Griego nga
nagasimba sa Dios kag kilala nga mga babayi ang nag-upod sa ila.

[5] Karon, nahisa ang mga Judio. Gani gintipon nila ang mga bugoy nga mga istambay. Kag sang
madamo na ang ila natipon, nagsugod sila panggamo sa bug-os nga siyudad. Gin-gubat nila ang balay ni
Jason sa pagpangita kay Pablo kag kay Silas agod madala sila sa atubangan sang mga tawo. [6] Pero sang
wala nila makita si Pablo kag si Silas, gindakop nila si Jason kag ang iban pa nga mga tumuluo, kag
gin-guyod nila sila pakadto sa mga opisyales sang siyudad. Sa ila kaakig sa ila ni Pablo, nagsinggit sila,
"Ining mga tawo nagadala sing gamo bisan diin sila magkadto tungod sang ila mga ginatudlo. Kag karon
yari na sila sa aton siyudad. [7] Ginpadayon pa sila ni Jason sa iya balay. Ini sila tanan nagakontra sa mga
kasuguan sang Emperador tungod nga nagasiling sila nga may isa pa ka hari nga ang iya ngalan si Jesus."
[8] Pagkabati sadto sang mga tawo kag sang mga opisyal, nagginamo sila. [9] Sa wala pa nila mabuy-i si Jason
kag ang iya mga kaupod, ginpabayad anay sila sang piansa.

Sa Berea

[10] Pagkagab-i, ginpadala sang mga tumuluo si Pablo kag si Silas sa Berea. Pag-abot nila didto,
nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio. [11] Mas bukas ang hunahuna sang mga tawo sa Berea sang sa
mga tawo sa Tesalonica. Dako gid ang ila luyag sa pagpamati sang ginatudlo nila ni Pablo. Kag
adlaw-adlaw sige ang ila usisa sang Kasulatan agod tan-awon kon matuod gid bala ang mga
ginapanghambal nila ni Pablo. [12] Madamo sa ila ang nagtuo pati ang mga lalaki kag mga kilala nga mga
babayi nga Griego. [13] Pero pagkabati sang mga Judio sa Tesalonica nga nagwali man si Pablo sang pulong
sang Dios didto sa Berea, nagkadto sila didto kag ginsutsot ang mga tawo sa paggamo. [14] Gani gindul-ong
dayon sang mga tumuluo si Pablo sa baybay. Pero si Silas iya kag si Timoteo nagpabilin sa Berea. [15] Ang
mga tawo nga nagdul-ong kay Pablo nag-upod sa iya hasta sa Atenas. Dayon nagbalik sila sa Berea nga
may tugon halin kay Pablo nga si Silas kag si Timoteo maapas lang dayon sa iya sa Atenas.

Sa Atenas

[16] Samtang nagahulat si Pablo kay Silas kag kay Timoteo didto sa Atenas, nakita niya nga madamo gid
ang ila mga dios-dios. Natublag gid siya. [17] Gani nagsulod siya sa simbahan sang mga Judio kag
nagpakigdiskusyon sa ila kag sa mga indi Judio nga nagasimba man sa Dios. Adlaw-adlaw didto siya sa
plasa nga nagapakigdiskusyon sa mga tawo nga iya masugata. [18] May duha ka klase sang mga manunudlo
ang nagpakigdiskusyon kay Pablo. Ang isa ginatawag mga Epicureo, kag ang isa mga Estoico. Nagsiling
ang iban sa ila, "Ano ayhan ang ginawakal sang tikalon nga ini?" Ang iban nagsiling, "Daw lain man nga
mga dios ang iya ginawali." Amo ini ang ila ginsiling tungod nga nagawali si Pablo parte kay Jesus kag sa
iya pagkabanhaw. [19] Gani gindala nila si Pablo sa ginatipunan sang mga pangulo sang banwa, nga
ginatawag Areopago. Nagsiling sila sa iya, "Gusto namon nga mahibaluan ang bag-o nga pagtulun-an nga
imo ginawali. [20] Kay may lain ka nga mga butang nga ginatudlo nga bag-o sa amon, gani gusto namon
mahibaluan kon ano ina nga mga butang." [21] (*Amo ini ang ila ginhambal tungod nga* ang mga taga-Atenas
kag ang mga taga-iban nga lugar nga didto na nagaestar wala sang iban nga naluyagan kundi ang
magdiskusyon parte sa bag-o nga mga pagpanudlo.)

[22] Gani nagtindog si Pablo sa atubangan sang mga tawo nga nagatipon didto sa Areopago kag
nagsiling, "Mga taga-Atenas! Nakita ko nga kamo relihiyuso gid nga mga tawo. [23] Kay sa akon paglibot diri
sa inyo siyudad nakita ko ang inyo mga ginasimba. May nakita pa ako nga altar nga may nasulat nga
nagasiling, 'Sa wala pa makilala nga Dios.' Ining Dios nga inyo ginasimba nga wala pa ninyo makilala amo
ang Dios nga akon ginawali sa inyo. [24] Amo ini ang Dios nga nagtuga sang kalibutan kag sang tanan nga
yara sa kalibutan. Siya ang Ginoo nga tag-iya sang langit kag duta, gani wala siya nagapuyo sa mga templo
nga ginhimo sang mga tawo. [25] Wala man siya nagakinahanglan sang bulig nga halin sa mga tawo tungod
nga siya mismo ang nagahatag sang kabuhi sa aton, pati sang tanan ta nga mga kinahanglanon. [26] Halin sa
isa lang ka tawo, ginhimo niya ang tanan nga lahi sang mga tawo kag ginpalapta sa bug-os nga kalibutan.
Ginplano man niya sang una pa ang mga dulunan kon diin maestar ang mga tawo pati ang tion nga sila
magakabuhi diri. [27] Ini tanan ginhimo sang Dios agod kita nga mga tawo magpangita sa iya, kag basi pa
lang nga makita ta man siya. Pero ang matuod, ang Dios indi malayo sa aton, [28] kay

'tungod sa iya gahom nagakabuhi kita kag nagahulag.'

Pareho man sang ginsiling sang iban ninyo nga mga manugbinalaybay,

'Kita matuod mga anak niya.'

[29] Gani, tungod nga kita mga anak sang Dios, indi kita maghunahuna nga ang Dios pareho sang dios-dios
nga bulawan, ukon pilak, ukon bato, nga pulos imbinto sang hunahuna kag kamot sang tawo. [30] Sang una,
sang wala pa makakilala ang mga tawo sa Dios, wala niya pagsapaka ang ila mga sala. Pero karon ginasugo
sang Dios ang tanan nga mga tawo sa tanan nga mga lugar nga maghinulsol na kag bayaan ang ila malain
nga mga ginahimo. [31] Kay may adlaw nga ginpili ang Dios nga hukman niya sing matarong ang tanan nga
mga tawo diri sa kalibutan paagi sa tawo nga iya ginpili. Ginpamatud-an niya ini sa tanan paagi sa iya
pagbanhaw sang amo nga tawo."

[32] Pagkabati nila nga nagahambal si Pablo parte sa pagkabanhaw, ang iban sa ila nagyaguta sa iya. Pero
ang iban nagsiling, "Balik ka diri tungod nga gusto namon nga magpamati pa gid sa imo parte sa sini nga
mga butang." [33] Pagkatapos, naghalin si Pablo sa ila ginatipunan. [34] Ang iban nga mga lalaki nagdampig sa
iya kag nagtuo *kay Jesus*. Ang isa sa ila amo si Dionisio nga miyembro sang Areopago; kag may babayi
man nga si Damaris, kag may iban pa gid.

Chapter 18

Sa Corinto

[1] Pagkatapos sadto, naghalin si Pablo sa Atenas kag nagkadto sa Corinto. [2] Didto nakilala niya si Aquila
nga Judio nga taga-Ponto kag ang iya asawa nga si Priscila. Bag-o lang sila nag-abot halin sa Italia tungod
nga may sugo ang Emperador nga si Claudio, nga ang tanan nga mga Judio kinahanglan maghalin sa Roma.
Ginbisitahan ni Pablo ini nga mag-asawa sa ila balay. [3] Kag tungod nga pareho sila sa iya nga manughimo
sang tolda, didto siya nagdayon sa ila kag nag-updanay sila sa ila obra. [4] Kada Adlaw nga Inugpahuway
didto si Pablo sa simbahan sang mga Judio nga nagapakigdiskusyon sa mga Judio kag sa mga Griego, kay
gusto niya nga magtuo sila kay Cristo.

[5] Sang pag-abot ni Silas kag ni Timoteo halin sa Macedonia, gin-gamit ni Pablo ang iya bug-os nga tion
sa pagwali sang pulong sang Dios. Ginpamatud-an niya sa mga Judio nga si Jesus amo gid ang Cristo.
[6] Pero ginkontra nila si Pablo kag ginhambalan siya sang malain nga mga pulong. Gani ginwaswas niya ang
yab-ok sa iya mga bayo *bilang paandam batok sa ila*. Nagsiling siya, "Inyo gid sala kon silutan kamo sang
Dios. Wala na ako sing salabton. Halin karon ang mga indi Judio na ang akon walihan." [7] Gani ginbayaan
niya ang mga Judio kag didto siya nagdayon sa balay ni Tito Justo. Ini nga tawo indi Judio, pero nagasimba
sa Dios, kag ang iya balay yara gid sa tupad sang simbahan sang mga Judio. [8] Si Crispo nga manugdumula

sang simbahan sang mga Judio kag ang iya panimalay nagtuo man kay Ginoo*ng Jesus*; kag madamo pa gid
nga mga taga-Corinto nga nakabati kay Pablo ang nagtuo kag nagpabautiso.

[9] Isa ka gab-i, nagpakita ang Ginoo kay Pablo paagi sa palanan-awon kag nagsiling, "Indi ka
magkahadlok. Magpadayon ka sa pagwali kag indi ka mag-untat, [10] tungod kay ako kaupod mo. Madamo
ang akon mga pinili sa sini nga siyudad, gani wala sing may magpangahas nga magsakit sa imo." [11] Gani isa
ka tuig kag tunga ang pagtiner ni Pablo sa Corinto, kag gintudlo niya sa mga tawo ang pulong sang Dios.

[12] Pero sang si Galion na ang gobernador sa Acaya, nagtilipon ang mga Judio kag gindakop nila si
Pablo kag gindala kay Galion agod iakusar. [13] Nagsiling sila, "Ini nga tawo nagakombinsi sa mga tawo nga
magsimba sa Dios sa paagi nga kontra sa aton kasuguan." [14] Mahambal na kuntani si Pablo, pero nagsiling
si Galion sa mga Judio, "Kon ang kaso nga ini nga inyo ginadala diri sa akon parte sa nahimo nga malain
ukon mabug-at nga sala, pamatian ko kamo. [15] Pero ini parte lang sa mga pulong, mga ngalan, kag sa inyo
Kasuguan. Gani bahala kamo. Indi ko gusto nga maghusgar parte sa sina nga mga butang." [16] Dayon
ginpaguwa niya sila sa korte. [17] Pagkatapos, gindakop sang mga Griego si Sostenes nga manugdumula sang
simbahan sang mga Judio kag ginbunal nila didto mismo sa guwa sang korte, pero wala gid nagsapak si
Galion.

Nagbalik si Pablo sa Antioquia

[18] Madugay-dugay pa ang pagtiner ni Pablo kaupod sa mga tumuluo didto sa Corinto. Pagkatapos
nagkadto siya dayon sa Cencrea kaupod sang mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila. Nagpautod siya sang
buhok didto tungod nga may panaad siya sa Dios, kag natuman na niya yadtong panaad. Halin sa Cencrea
nagpanakayon[a] sila pa-Siria. [19-21] Nag-agi sila sa Efeso kag didto nagkadto si Pablo sa simbahan sang mga
Judio kag nagpakigdiskusyon sa ila. Ginsilingan nila siya nga magtiner lang anay didto sa ila, pero indi si
Pablo. Sang mahalin na siya, nagsiling siya sa ila, "Kon itugot sang Dios, mabalik lang ako diri sa inyo."
Ginbilin ni Pablo ang mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila didto sa Efeso kag nagsakay siya pa-Siria.

[22] Pagdungka niya sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag ginbisitahan niya ang iglesya didto,
pagkatapos nagderetso siya sa Antioquia. [23] Wala siya nagdugay didto, naghalin siya kag ginlibot niya ang
mga lugar nga sakop sang Galacia kag Frigia kag ginpalig-on niya ang pagtuo sang mga sumulunod *ni
Jesus* didto.

Ang Tawo nga si Apolos

[24] Karon may isa ka Judio nga taga-Alejandria nga nag-abot sa Efeso. Ang iya ngalan si Apolos. Maayo
siya maghambal kag madamo ang nahibaluan niya sa Kasulatan. [25] Natudluan na siya nga daan sang
pamaagi sang Ginoo. Mapisan siya magwali kag husto ang iya mga ginatudlo parte kay Jesus. Pero ang
bautiso nga gintudlo ni Juan amo lang ang iya nahibaluan. [26] Wala siya nahadlok maghambal sa simbahan
sang mga Judio. Pagkabati ni Priscila kag ni Aquila sang iya ginapanudlo, gin-imbitar nila siya sa ila balay
kag ginpaathag pa gid nila sa iya ang pamaagi sang Dios. [27] Kag sang naghandom si Apolos nga magkadto
sa Acaya, ginbuligan siya sang mga tumuluo sa Efeso. Ginsulatan nila ang mga sumulunod *ni Jesus* sa
Acaya nga batunon nila si Apolos. Pag-abot niya didto dako gid ang iya nabulig sa mga nangin tumuluo
tungod sa bugay sang Dios. [28] Kay mapag-on ang iya mga rason nga halin sa Kasulatan nga si Jesus gid ang
Cristo. Wala gid sang may mahimo ang mga Judio sa pagpakigbais sa iya sa tunga sang mga tawo.

[a] 18 nagpanakayon: *sa literal,* nagpalayag.

Chapter 19

Si Pablo sa Efeso

[1] Sang didto si Apolos sa Corinto, nagpanglakaton si Pablo sa mga bukid-bukid nga lugar sang
probinsya hasta nakaabot siya sa Efeso. Didto may nakita siya nga mga sumulunod. [2] Ginpamangkot niya
sila, "Nabaton na bala ninyo ang Espiritu Santo sang magtuo kamo?" Nagsabat sila, "Wala gani kami
nakabati nga may ginatawag nga Espiritu Santo." [3] Nagpamangkot si Pablo sa ila, "Sa ano nga bautiso
kamo ginbautisohan?" Nagsabat sila, "Sa bautiso ni Juan." [4] Nagsiling si Pablo sa ila, "Ang bautiso ni Juan
para sa mga nagahinulsol sang ila mga sala. Pero nagsiling man si Juan sa mga tawo nga dapat sila magtuo
sa nagasunod sa iya, nga wala sing iban kundi si Jesus." [5] Pagkabati nila sadto, ginbautisohan dayon sila sa
ngalan ni Ginoong Jesus. [6] Kag sang pagtungtong ni Pablo sang iya kamot sa ila, nag-abot sa ila ang
Espiritu Santo. Naghambal sila dayon sang nagkalain-lain nga mga lingguahe nga wala nila natun-i, kag
may ginhambal man sila nga mga pulong nga halin sa Dios. [7] Mga dose sila tanan ka lalaki.

[8] Sa sulod sang tatlo ka bulan, padayon ang pagkadto ni Pablo sa simbahan sang mga Judio. Wala siya
nahadlok maghambal sa mga tawo. Nagpakigdiskusyon siya kag nagpaathag sa ila parte sa paghari sang
Dios. [9] Pero ang iban sa ila matig-a gid ang ulo kag indi magtuo, kag sa tunga mismo sang kadam-an
ginapakalain nila ang pamaagi *sang Dios*. Gani naghalin si Pablo sa ila simbahan kaupod ang mga
sumulunod *ni Jesus*, kag adlaw-adlaw didto siya sa eskwelahan ni Tirano nga nagapadayon sa
pagpakigdiskusyon sa mga tawo. [10] Sa sulod sang duha ka tuig amo ini ang iya ginahimo, gani ang tanan
nga nagaestar didto sa probinsya sang Asia, Judio kag indi Judio, nakabati sang pulong sang Dios.

Ang mga Anak ni Esceva

[11] Madamo nga mga tumalagsahon nga milagro ang ginpanghimo sang Dios paagi kay Pablo. [12] Bisan
ang mga panyo kag ang mga panghapin nga panapton nga iya nagamit gindala sa mga masakiton kag
nag-ayo sila, kag nagguwa man ang malaot nga mga espiritu. [13] Karon, may mga Judio didto nga
nagalibot-libot nga nagatabog sang malaot nga mga espiritu sa mga tawo nga ila ginsudlan. Gintilawan nila
nga gamiton ang ngalan ni Ginoong Jesus agod paguwaon ang malaot nga mga espiritu. Nagsiling sila sa
malaot nga mga espiritu, "Sa ngalan ni Jesus nga ginawali ni Pablo, ginasugo ko kamo nga magguwa!"
[14] Amo man ini ang ginahimo sang pito ka anak nga lalaki ni Esceva. Si Esceva nga ini isa ka manugdumala
nga pari sang mga Judio. [15] *Gintilawan nila nga paguwaon ang malaot nga espiritu sa ngalan ni Jesus.*
Pero ang sabat sang malaot nga espiritu sa mga anak ni Esceva amo ini, "Si Jesus kilala ko, kag si Pablo
kilala ko man, pero sin-o kamo?" [16] Dayon gindamhagan sila sang tawo nga may malaot nga espiritu kag
ginsakit. Wala gid sila sang may mahimo, gani nagpalagyo sila sa sadto nga balay nga hublas kag may mga
pilas. [17] Ini nga hitabo nabalitaan sang tanan nga mga Judio kag mga indi Judio nga nagaestar didto sa Efeso
kag hinadlukan sila, kag napadunggan pa gid ang ngalan ni Ginoong Jesus. [18] Madamo nga mga tumuluo
didto ang nagpalapit nga nag-ako kag nagsugid sang mga malain nila nga mga nahimo. [19] Kag madamo man
sang mga madyikero[a] ang nagdala sang ila libro kag ginsunog nila mismo sa atubangan sang tanan.
Minilyon ang kantidad sang tanan nga mga libro nga ginsunog. [20] Paagi sa sini nga hitabo naglapnag pa gid
ang gahom sang pulong sang Dios *sa mga tawo sa sadto nga lugar*.

Ang Gamo sa Efeso

[21] Pagkatapos sadto nga mga hitabo nagdesider si Pablo nga mag-agi sa Macedonia kag sa Acaya sa
wala pa siya magkadto sa Jerusalem. Kag suno sa iya, halin sa Jerusalem kinahanglan makakadto man siya
sa Roma. [22] Ginpauna niya sa Macedonia ang duha sang iya mga kabulig nga si Timoteo kag si Erasto, kag
siya iya nagpabilin pa didto sa probinsya sang Asia.

---

[a] 19 madyikero: *buot silingon,* nagahimo sang black magic.

[23] Sa sadto nga tion, may natabo nga dako nga kinagamo *sa Efeso tungod nga ang iban indi gusto nga magtudlo didto ang mga tumuluo* parte sa pamaagi *sang Dios*. [24] May isa ka platero[a] didto nga ang iya ngalan si Demetrio. Siya kag ang iya mga tinawo nagapanghimo sang gagmay nga mga templo-templo nga pilak nga ginsunod sa templo ni Artemis *nga ila diosa*, kag paagi sini nakapangwarta sila sing dako. [25] Gani ginpatawag niya ang iya mga trabahador kag ang iban pa nga mga platero. Dayon nagsiling siya sa ila, "Mga abyan, nahibaluan ninyo nga ang aton pag-asenso sa pangabuhi nagahalin sa sining aton palangitan-an. [26] Nakita ninyo kag nabatian ang ginahimo sining tawo nga si Pablo. Nagasiling siya nga ang mga dios nga ginahimo sang tawo indi matuod nga mga dios. Madamo ang nagpati sa iya diri sa Efeso kag sa bug-os nga probinsya sang Asia. [27] Gani delikado ang aton palangitan-an, kay basi kon pakalainon sang mga tawo. Kag indi lang ina, kundi delikado man ang templo sang aton bantog nga diosa nga si Artemis, kay basi kon mangin wala na pulos ini, kag indi na pagkilalahon sang mga tawo ang aton diosa nga ginasimba indi lang diri sa Asia kundi sa bug-os man nga kalibutan!"

[28] Pagkabati sadto sang mga tawo, naakig gid sila kag nagsugod sila sa pagsinggit, "Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!" [29] Kag ang kinagamo naglapnag sa bug-os nga siyudad. Gindakop nila ang mga kaupod ni Pablo nga si Gayo kag si Aristarco nga mga taga-Macedonia. Pagkatapos nagdinalagan sila tanan sa ila ginatipunan nga ginaguyod ang duha. [30] Gusto kuntani ni Pablo nga maghambal sa mga tawo, pero ginpunggan siya sang mga sumulunod *ni Jesus*. [31] May mga abyan si Pablo nga mga opisyal sa probinsya sang Asia. Ini sila nagpasugo kay Pablo nga kon mahimo indi gid siya magkadto didto sa ila ginatipunan. [32] Karon, ang mga tawo didto nagkinagamo na gid. Ang iban sa ila may ginasinggit nga isa ka butang, pero ang iban lain man ang ila ginasinggit, tungod nga ang kalabanan sa ila wala nakahibalo kon ngaa nagtilipon sila didto. [33] May tawo didto nga si Alejandro nga gintulod sang mga Judio sa unahan agod magpaathag nga sila nga mga Judio wala labot sa ginahimo nila ni Pablo. Ginbayaw niya ang iya kamot agod pahipuson ang mga tawo. [34] Pero pagkahibalo sang mga tawo nga siya Judio, nagsinggit sila tanan, "Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!" Kag sa sulod sang duha ka oras amo lang yadto ang ila ginasinggit.

[35] Sang ulihi, napahipos gid man sang manugdumala sang siyudad ang mga tawo. Dayon nagsiling siya, "Mga *kasimanwa nga mga* taga-Efeso, ang tanan nga mga tawo nakahibalo nga kita nga taga-Efeso amo ang manugtatap sang templo ni Artemis nga gamhanan kag sang sagrado nga bato nga nahulog halin sa langit. [36] Wala sing may makapanginwala sini. Gani, magpakatawhay kamo, kag indi kamo magpadaso-daso. [37] Gindala ninyo diri ini nga mga tawo, bisan ini sila wala nagpangawat sa aton templo kag wala nagpakalain sang aton diosa. [38] Kon si Demetrio kag ang iya mga kaupod nga mga platero may kaso batok sa bisan kay sin-o, may mga korte kag may mga manughukom kita. Dapat dalhon nila didto ang ila mga kaso. [39] Pero kon kamo may iban pa gid nga reklamo, ina kinahanglan areglahon sa regyular nga pagtilipon sang mga pumuluyo. [40] Karon delikado kita sa aton ginahimo nga ini. Kay basi kon iakusar kita sang mga pangulo sang Roma sa pagpanggamo. Wala gid kita rason nga ihatag kon ngaa ginhimo ta ini." [41] Pagkatapos niya hambal sini, ginpapauli niya ang mga tawo.

Chapter 20

Si Pablo sa Macedonia kag sa Grecia

[1] Sang matapos na ang kinagamo, ginpatawag ni Pablo ang mga sumulunod *ni Jesus*. Ginlaygayan niya sila nga magpakalig-on, kag dayon naglisensya siya nga makadto sa Macedonia. [2] Madamo nga mga lugar ang iya ginpangadtuan didto sa Macedonia, kag ginpalig-on niya ang mga tumuluo paagi sa iya pagwali sa ila. Dayon nagderetso siya sa Grecia, [3] kag tatlo ka bulan ang iya pagtiner didto. Sang mapanakayon[b] na

[a] 24 platero: *sa English,* silversmith.
[b] 3 mapanakayon: *sa literal,* mapalayag.

siya kuntani pa-Siria, nahibaluan niya ang plano sang mga Judio sa pagpatay sa iya, gani nagdesisyon siya
nga magbalik paagi sa Macedonia. [4] Nag-upod sa iya si Sopater nga taga-Berea nga anak ni Pirro, si
Aristarco kag si Segundo nga mga taga-Tesalonica, si Gayo nga taga-Derbe, si Timoteo, kag ang mga
taga-Asia nga si Tiquico kag si Trofimo. [5] Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sila sa amon sa Troas kag
didto nila kami ginhulat. [6] Ginpatapos namon anay ang Piesta sang Tinapay nga wala sing Inugpahabok
antes kami nagpanakayon halin sa Filipos. Lima ka adlaw ang amon biyahi kag nagkit-anay kami liwat
didto sa Troas. Nagtiner kami didto sing pito ka adlaw.

Ginbuhi liwat si Eutico sa Troas

[7] Sang sabado sing gab-i, nagtipon kami sa pagpamihak-pihak sang tinapay. Kag tungod nga si Pablo
mapanakayon sa madason nga adlaw, nagwali siya hasta sang tungang gab-i. [8] Madamo ang mga suga didto
sa ibabaw nga kuwarto nga amon ginatipunan. [9] May pamatan-on didto nga ang iya ngalan si Eutico nga
nagapungko sa bintana. Kag tungod nga ang wali ni Pablo malawig, gintuyo siya kag sang ulihi natulugan
sang hamuok kag nahulog siya sa bintana halin sa ikatlo nga panalgan.[a] Sang paghakwat nila sa iya, patay
na siya. [10] Pero nagpanaog si Pablo, kag pag-abot niya kay Eutico, ginhap-an kag ginhakos niya siya. Dayon
nagsiling siya sa mga tawo, "Indi kamo magpakulba, buhi siya!" [11] Kag nagbalik si Pablo sa ibabaw,
nagpamihak-pihak sang tinapay kag nagkaon. Sang nakakaon na siya, nagwali pa gid siya sa ila hasta sang
pagbutlak sang adlaw. Dayon naglakat siya. [12] Ang pamatan-on nga nahulog gindala nila pauli nga buhi,
kag nalipay gid sila.

Halin sa Troas pa-Mileto

[13] Nagsakay kami sa sakayan pa-Asos, kay nagsiling si Pablo nga hapiton siya sa Asos tungod kay
malakat lang siya pakadto didto. [14] Sang pagkitaay namon sa Asos, ginpasakay namon siya kag
nagpadulong kami sa Mitilene. [15] Halin sa Mitilene, nagderetso pa gid kami sa Quios, kag sang madason
nga adlaw nakaabot kami didto. Sang madason pa nga adlaw sa Samos kami, kag sang madason pa gid nga
adlaw sa Mileto na kami. [16] Wala kami maghapit sa Efeso, kay indi gusto ni Pablo nga maatrasar siya sa
probinsya sang Asia, tungod nga nagadali siya nga makaabot sa Jerusalem sa wala pa ang adlaw sang
Pentecostes.

Ang mga Bilin ni Pablo sa mga Manugdumala sang Iglesya sa Efeso

[17] Didto sa Mileto nagpasugo si Pablo sa Efeso nga magkadto sa iya ang mga manugdumala sang mga
tumuluo. [18] Pag-abot nila, nagsiling si Pablo sa ila, "Nahibaluan ninyo kon paano ang akon pagginawi sang
ako kaupod pa ninyo, halin gid sang akon pag-abot sa probinsya sang Asia. [19] Nag-alagad ako sa Ginoo nga
may pagpaubos kag paghibi[b]. Madamo man nga mga kabudlayan ang akon gin-antos tungod sang mga
malaot nga mga pahito sang mga Judio kontra sa akon. [20] Nahibaluan man ninyo nga wala gid sang
lipod-lipod ang akon pagsugid sa inyo sang mga butang nga para sa inyo kaayuhan, nga akon gintudlo sa
publiko kag sa inyo mga balay. [21] Ginpaandaman ko ang mga Judio kag mga indi Judio nga kinahanglan
maghinulsol sila sa ila mga sala kag magbalik sa Dios, kag magtuo sa aton Ginoong Jesus. [22] Karon,
makadto ako sa Jerusalem tungod nga amo ini ang sugo sang Espiritu *Santo* sa akon. Wala ako makahibalo
kon ano ang matabo sa akon didto. [23] Ang akon lang nahibaluan, nga bisan diin nga siyudad ang akon
ginakadtuan, ang Espiritu Santo nagapaandam sa akon nga ang prisohan kag ang paghingabot nagahulat sa
akon. [24] Pero bisan ano ang matabo sa akon, basta matapos ko lang ang buluhaton nga ginhatag sa akon ni
Ginoong Jesus, nga amo ang pagwali sang Maayong Balita parte sa bugay sang Dios.

[25] "Nalibot ko kamo tanan sa akon pagwali parte sa paghari sang Dios, kag karon nahibaluan ko nga
indi na kita magkitaay liwat. [26] Gani sugiran ko kamo karon, nga kon may yara sa inyo nga indi maluwas,

---

[a] 9 panalgan: *sa Tagalog,* palapag.
[b] 19 paghibi: *siguro tungod sa iya kabug-atan para sa kalibutan*.

wala na ako sing salabton sa Dios. [27] Kay wala gid ako sing may gintago sa inyo parte sa bug-os nga
katuyuan kag plano sang Dios. [28] Bantayi gid ninyo ang inyo kaugalingon kag ang tanan nga mga tawo sang
Dios nga ginapabantayan sa inyo sang Espiritu Santo. Tatapa gid ninyo ang iglesya sang Dios nga iya
gintubos paagi sa iya kaugalingon nga dugo. [29] Kay nahibaluan ko nga kon makahalin na ako may mga
manunudlo dira nga daw pareho sa mapintas nga mga sapat nga magasulod sa inyo kag magaguba sang
inyo grupo. [30] Magaabot man ang tion nga sa inyo mismo grupo may mga tawo nga magasugid sang binutig
sa pagpatalang sa mga sumulunod *ni Jesus* kag agod sila ang ila pagasundon. [31] Gani mag-andam kamo, kag
dumduma ninyo nga sa sulod sang tatlo ka tuig, adlaw-gab-i wala ako nag-untat sa paglaygay sa inyo tanan
nga may mga paghibi.

[32] "Kag karon ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya pulong, ang pulong nga parte sa iya bugay, nga
makapalig-on sang inyo pagtuo kag makahatag sa inyo sang tanan nga pagpakamaayo nga gintigana para sa
tanan nga nangin iya mga anak. [33] Wala ako naghandom sang inyo mga kuwarta kag mga bayo.
[34] Nakahibalo gid kamo nga nag-obra ako agod may galastuhon ako sa akon mga kinahanglanon kag sa
akon mga kaupdanan. [35] Ginhimo ko ato agod ipakita sa inyo nga paagi sa sini nga pagpangabudlay
mabuligan ang mga imol. Dumdumon ta permi ang ginsiling ni Ginoong Jesus nga mas bulahan ang
nagahatag sang sa nagabaton."

[36] Pagkatapos hambal ni Pablo nagluhod siya kaupod nila tanan kag nagpangamuyo. [37] Naghinibi sila
tanan, kag ginhakos nila si Pablo kag ginhalukan. [38] Nagkasubo gid sila tungod kay nagsiling si Pablo nga
indi na sila magkitaay liwat. Pagkatapos, gindul-ong nila si Pablo sa sakayan.

Chapter 21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

[1] Naglisensya kami sa mga manugdumala sang mga tumuluo sa Efeso, kag nagpanakayon deretso hasta
nakaabot kami sa Cos. Sa madason nga adlaw nagderetso kami sa isla sang Rodas. Kag halin didto
nagpadayon kami sa Patara. [2] Didto sa Patara may nakita kami nga sakayan nga manugkadto sa Fenicia,
gani nagsakay kami. [3] Nagpalapit kami sa *isla sang* Cipre, pero wala kami nagpundo didto kundi nag-agi
kami sa tuo dampi kag nagderetso sa probinsya sang Siria. Didto kami nagpundo sa banwa sang Tiro, kay
nagdiskarga didto ang sakayan. [4] Ginpangita namon ang mga sumulunod *ni Jesus* didto, kag nagdayon kami
sa ila sa sulod sang isa ka semana. Paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*, ginpaandaman nila si Pablo nga
indi magkadto sa Jerusalem. [5] Pero pagkatapos sang isa ka semana, nagpadayon pa gid kami sang amon
pagpanakayon. Tanan sila, pati ang ila mga asawa kag mga kabataan, nagdul-ong sa amon sa guwa sang
siyudad. Nagluhod kami tanan didto sa baybay kag nagpangamuyo. [6] Sang nakalisensya na kami sa ila,
nagsakay kami sa sakayan kag sila iya nagpauli.

[7] Paghalin namon sa Tiro, nagpadayon kami sang amon pagpanakayon pakadto sa Tolemaida. Pag-abot
namon didto, nagpakigkita kami sa mga tumuluo kag nagtiner kami didto sa ila sing isa ka adlaw.
[8] Pagkatapos naglakat naman kami pa-Cesarea. Pag-abot namon didto, nagkadto kami sa balay ni Felipe
nga manugwali sang Maayong Balita, kag didto kami nagdayon. Si Felipe isa sang pito *ka mga tawo nga
ginpili sang una sa Jerusalem nga magbulig sa mga apostoles*. [9] Apat ang iya mga bata nga dalaga nga
pulos propeta. [10] Pagkaligad sang pila ka adlaw, may nag-abot man nga propeta halin sa Judea. Ang iya
ngalan amo si Agabo. [11] Ginkadtuan niya kami kag ginkuha ang paha ni Pablo, kag gin-gapos niya ang iya
kaugalingon nga mga tiil kag mga kamot. Dayon nagsiling siya, "Suno sa hambal sang Espiritu Santo,
kaangay man sini ang himuon sang mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya sining paha, kag itugyan siya dayon
sa mga indi Judio." [12] Pagkabati namon sini, kami kag ang mga tumuluo didto nagpangabay kay Pablo nga
indi na siya magkadto sa Jerusalem. [13] Pero nagsabat si Pablo, "Ngaa nagahinibi kamo? Ginapaluya lang
ninyo ako. Handa ako nga magpagapos kag bisan mapatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong Jesus." [14] Indi

gid namon mapunggan si Pablo, gani nagsiling na lang kami, “Kabay pa nga matuman ang kabubut-on sang Ginoo.”

[15] Sang makatiner kami didto sang pila ka adlaw, naghimos kami kag nagpa-Jerusalem. [16] May mga sumulunod man *ni Jesus* didto nga halin sa Cesarea nga nag-upod sa amon. Gindala nila kami sa balay ni Mnason nga taga-Cipre kag didto kami nagdayon. Si Mnason isa sang mga una nga mga sumulunod *ni Jesus*.

Nagbisita si Pablo kay Santiago

[17] Pag-abot namon sa Jerusalem, malipayon nga ginbaton kami sang mga tumuluo. [18] Sang madason nga adlaw, kaupod namon si Pablo nga nagbisita kay Santiago. Didto man ang mga manugdumala sang iglesya *sa Jerusalem*. [19] Ginkamusta sila ni Pablo kag ginsugiran sila sang tanan nga ginhimo sang Dios sa mga indi Judio paagi sa iya.

[20] Pagkabati nila sa mga ginsugid niya, nagdayaw sila tanan sa Dios. Dayon nagsiling sila kay Pablo, “Nahibaluan mo utod, linibo na nga mga Judio ang nagatuo kay Jesus kag sila tanan nagasunod gid sa Kasuguan ni Moises. [21] Nakabati sila nga nagapanudlo ka sa mga Judio nga nagaestar sa lugar sang mga indi Judio nga indi na sila dapat magsunod sa Kasuguan ni Moises. Nagsiling ka kuno nga indi na nila pagtulion ang ila mga kabataan kag indi na magsunod sa iban pa nga mga pagsulundan sang mga Judio. [22] Karon, ano ayhan ang maayo nga himuon? Kay sigurado gid nga mahibaluan nila nga diri ka na. [23] Maayo siguro nga himuon mo ang amon isiling sa imo. May apat diri ka lalaki nga may panaad sa Dios. [24] Mag-upod ka sa ila kag himuon ninyo ang seremonya *nga ginasiling sang Kasuguan parte* sa pagpakatinlo. Bayaran mo man ang ila mga kinahanglan sa paghalad sa Dios agod makapakalbo man sila. Amo ini ang paagi nga ang tanan makahibalo nga ang mga balita nga ila nabatian parte sa imo indi matuod, tungod nga makita nila nga ikaw man nagatuman sa Kasuguan *ni Moises*. [25] Kon parte sa mga indi Judio nga nagatuo kay Jesus, nakapadala na kami sang sulat sa ila parte sa amon ginkasugtan nga indi sila magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, ukon dugo, ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa. Kag indi sila magpakighilawas.” [26] Gani sang madason nga adlaw gindala ni Pablo yadtong apat ka lalaki kag nag-intra siya sa ila pagpakatinlo suno sa ila panaad. Dayon nagkadto si Pablo sa templo agod isugid kon san-o matapos ang ila pagpakatinlo, kay sa tapos sini may ihalad nga mga sapat para sa tagsa-tagsa sa ila.

Gindakop si Pablo sa Templo

[27] Sang madali na lang matapos ang ikapito nga adlaw sang ila pagpakatinlo, may mga Judio nga halin sa probinsya sang Asia nga nakakita kay Pablo sa templo. Ginsutsot nila ang tanan nga mga tawo didto sa templo nga dakpon si Pablo. [28] Nagsinggit sila, “Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, bulig kamo! Amo ini ang tawo nga bisan diin siya magkadto nagapanudlo sing kontra sa aton nga mga Judio, kontra sa Kasuguan *ni Moises*, kag kontra sa sini nga templo. Indi lang ina, kundi gindala pa gid niya diri sa sulod sang templo ang mga tawo nga indi Judio, gani gindagtaan niya ining sagrado nga lugar!” [29] (Ginhambal nila ini tungod nga nakita nila si Trofimo nga taga-Efeso nga nag-upod kay Pablo didto sa Jerusalem, kag ang hunahuna nila gindala siya ni Pablo sa templo.)

[30] Gani nagkinagamo ang mga tawo sa bug-os nga Jerusalem kag nagdinaguso sila pakadto sa templo agod dakpon si Pablo. Pagkadakop nila sa iya didto sa sulod, gin-guyod nila siya paguwa, kag ginsiraduhan nila dayon ang puwertahan sang templo. [31] Patyon na nila kuntani si Pablo, pero may nagsugid sa kumander sang Romanhon nga mga soldado nga ang mga tawo sa bug-os nga Jerusalem nagakinagamo. [32] Gani nagdala dayon ang kumander sang mga kapitan kag mga soldado didto sa mga tawo nga nagatilipon. Pagkakita sang mga tawo sa kumander kag sa mga soldado, gin-untatan nila bakol si Pablo. [33] Ginkadtuan sang kumander si Pablo kag ginpadakop, kag nagsugo siya nga gapuson si Pablo sang duha ka kadina. Dayon nagpamangkot ang kumander sa mga tawo, “Sin-o bala ini nga tawo kag ano ang iya nahimo?” [34] Pero nagkalain-lain nga mga sabat ang iya nabatian, kag tungod sa sobra nga kinagamo sang mga tawo

indi mahibaluan sang kumander kon ano gid ang natabo. Gani ginmanduan niya ang mga soldado nga
dalhon si Pablo sa kuwartel. [35] Pag-abot nila sa hagdanan sang kuwartel, ginhakwat na lang nila si Pablo
tungod sang kinagamo sang mga tawo [36] nga nagalagas kag nagasinggit, "Patyon siya!"

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon

[37] Sang dalhon na nila si Pablo sa sulod sang kuwartel, nagsiling siya sa kumander, "May ihambal ako
kuntani sa imo." Nagsiling ang kumander, "Makahibalo ka gali maghambal sang Griego? [38] Ang hunahuna
ko anay nga ikaw amo ang lalaki nga taga-Egipto nga bag-o lang nagpanguna sa pagrebelde sa gobyerno.
4,000 ka mga tawo nga maisog kag pulos armado ang iya gindala sa kamingawan." [39] Nagsabat si Pablo,
"Ako isa ka Judio nga taga-Tarso *nga sakop sang probinsya* sang Cilicia. Ang Tarso indi lang ordinaryo
nga siyudad. Kon mahimo, pahambala ako anay sa mga tawo." [40] Ginsugtan siya sang kumander nga
maghambal, gani nagtindog si Pablo sa hagdanan kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambal siya. Sang
naghipos na sila, naghambal siya sa Hebreo nga lingguahe:

Chapter 22

[1] "Mga utod kag mga ginikanan, pamatii ninyo anay ang akon mga rason sa pag-apin sang akon
kaugalingon!" [2] Pagkabati sang mga tawo nga nagahambal siya sa Hebreo nga lingguahe, naghipos pa gid
sila. Kag nagpadayon hambal si Pablo: [3] "Ako isa ka Judio nga natawo sa Tarso *nga sakop* sang Cilicia,
pero diri ako nagdako sa Jerusalem. Nagtuon ako diri kag nangin maestro ko si Gamaliel. Natuman ko sing
maid-id ang Kasuguan nga ginsunod sang aton mga katigulangan. Kag pareho sa inyo karon, matutom man
ako sa pag-alagad sa Dios. [4] Ginhingabot ko nga desidido nga patyon ang mga nagasunod sa pamaagi *ni
Jesus*. Indi lang ang mga lalaki kundi pati man ang mga babayi akon ginpangdakop kag ginpapriso. [5] Ang
pangulo nga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio makapamatuod sa sining akon
ginahambal. Sila mismo ang naghatag sa akon sang mga sulat nga para sa aton kapareho nga mga Judio
didto sa Damasco. Kag tungod sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang sadto nga mga sulat, nagkadto ako
sa Damasco agod dakpon ang mga tawo nga nagatuo kay Jesus kag dalhon pabalik diri sa Jerusalem agod
silutan.

Ginsaysay ni Pablo Kon Paano Niya Nakilala si Jesus
(Binuhatan 9:1-19; 26:12-18

[6] "Udtong adlaw gid sadto sang nagahinampot na kami sa Damasco. Hinali lang may masilaw nga
kasanag halin sa langit nga nagsiga sa akon palibot. [7] Natumba ako sa duta kag may nabatian ako nga
tingog nga nagasiling sa akon, 'Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?' [8] Nagpamangkot ako, 'Sir, sin-o
ikaw?' Nagsiling ang tingog sa akon, 'Ako si Jesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.' [9] Nakita sang
akon mga kaupdanan ang kasanag, pero wala sila nakabati[a] sang tingog nga nagahambal sa akon. [10] Kag
nagpamangkot pa gid ako, 'Ginoo, ano ang akon himuon?' Nagsiling siya, 'Tindog ka kag magkadto sa
Damasco. Didto may masugid sa imo kon ano ang ipahimo sang Dios sa imo.' [11] Nabulag ako tungod sa
kasilaw sadtong kasanag. Gani gintuytuyan ako sang akon mga kaupdanan pakadto sa Damasco.

[12] "Didto sa Damasco may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Ananias. Ini nga tawo matinumanon gid sa
aton Kasuguan kag ginatahod sang tanan nga mga Judio nga nagaestar didto. [13] Nagkadto siya sa akon kag
nagsiling, 'Utod, makakita ka na.' Kag sa gilayon nagbalik ang akon panulok kag nakita ko si Ananias.
[14] Nagsiling siya sa akon, 'Ginpili ka sang Dios sang aton katigulangan agod mahibaluan mo ang iya
kabubut-on, kag agod makita mo si Jesus nga Matarong kag mabatian mo ang iya tingog. [15] Kay magasugid
ka sa tanan sang imo nakita kag nabatian.' [16] Gani indi ka na mag-atrasar. Tindog ka! Magpabautiso ka kag
magpanawag sa iya agod patawaron ang imo mga sala.

[a] 9 wala sila nakabati: *posible ang buot silingon,* wala sila nakaintiendi

Ginsugo si Pablo nga Magwali sa mga Indi Judio

17 "Pagkatapos sadto nagbalik ako sa Jerusalem, kag sang nagapangamuyo ako sa templo may nakita
ako nga palanan-awon. 18 Nakita ko si Ginoong Jesus nga nagasiling sa akon, 'Dali-dali ka halin diri sa
Jerusalem, kay ang mga tawo diri indi magbaton sang imo ginasugid parte sa akon.' 19 Nagsiling ako sa iya,
'Pero, Ginoo, *ngaa indi sila magpati kay* sila mismo nakahibalo nga sadto anay naglibot ako sa mga
simbahan sang mga Judio agod dakpon kag sakiton ang mga tawo nga nagtuo sa imo? 20 Kag sang pagpatay
kay Esteban nga imo manugbalita, isa man ako didto sang mga nagkomporme nga patyon siya, kag ako pa
gani ang nagbantay sang mga bayo sang mga nagpatay sa iya.' 21 Pero nagsiling liwat ang Ginoo sa akon,
'Halin ka diri, tungod nga ipadala ko ikaw sa malayo nga lugar agod iwali mo ang akon mga pulong sa mga
indi Judio.' "

22 Pagkahambal sini ni Pablo, wala na nagpamati sa iya ang mga tawo. Nagsinggit sila, "Patya ninyo
siya! Dapat madula sa kalibutan ang kaangay sina nga tawo!" 23 Sige ang ila sininggit, kag ginauba nila ang
ila mga bayo kag nagasabwag sila sang yab-ok sa ibabaw. 24 Gani nagmando ang kumander *sa iya mga*
soldado nga pasudlon na si Pablo sa kuwartel kag hanuton agod magsugid siya kon ano nga sala ang iya
nahimo nga nangin kabangdanan kon ngaa ang mga Judio nagsinggit kontra sa iya. 25 Pero sang ginagapos
na nila si Pablo agod hanuton, nagsiling si Pablo sa kapitan nga nagatindog didto sa tupad niya, "Tugot bala
sa kasuguan nga hanuton ninyo ang tawo nga Romanhon bisan wala pa nahukman kon may sala siya?"
26 Pagkabati sadto sang kapitan, ginkadtuan niya ang kumander kag nagsiling, "Ano ining ginapahimo mo?
Ini nga tawo Romanhon gali!" 27 Gani, nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpamangkot, "Sugiri ako.
Romanhon ka bala?" Nagsabat si Pablo, "Huo." 28 Nagsiling dayon ang kumander, "Ako nangin Romanhon
paagi sa pagbayad sing dako nga kantidad." Nagsabat si Pablo, "Pero ako Romanhon halin sang akon
pagkatawo." 29 Nag-isol dayon ang mga soldado nga magahanot na kuntani kay Pablo. Hinadlukan man ang
kumander tungod nga ginpakadinahan niya si Pablo nga Romanhon gali.

Gindala si Pablo sa Korte sang mga Judio

30 Gusto pa gid masiguro sang kumander kon ngaa ginaakusar sang mga Judio si Pablo. Gani sang
madason nga adlaw ginpahubaran niya si Pablo sang mga kadina kag nagpatawag siya sang miting sa
manugdumala nga mga pari kag sa bug-os nga Korte sang mga Judio. Dayon gindala niya si Pablo didto sa
ila.

Chapter 23

1 Gintulok maayo ni Pablo ang mga miyembro sang Korte kag naghambal, "Mga utod, kon parte sa
akon pagkabuhi, matinlo ang akon konsensya sa Dios hasta karon." 2 Paghambal sadto ni Pablo, ginsugo
sang pangulo nga pari nga si Ananias ang mga nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya baba.
3 Nagsiling si Pablo sa iya, "Tampaon ka man sang Dios, ikaw nga hipokrito! Nagapungko ka dira agod
husgaran ako suno sa Kasuguan, pero ginalapas mo man ang Kasuguan sa imo pagsugo nga tampaon ako!"
4 Nagsiling ang mga tawo nga nagatindog malapit kay Pablo, "Ginainsulto mo ang pangulo nga pari sang
Dios!" 5 Nagsabat si Pablo, "Mga utod, wala ako nakahibalo nga siya gali ang pangulo nga pari, tungod nga
nagasiling ang Kasulatan nga indi kita maghambal sang malain kontra sa nagadumala sa aton."

6 Sang makita ni Pablo nga may mga Saduceo kag mga Pariseo nga nagatambong didto, naghambal
siya sing mabaskog sa mga miyembro sang Korte, "Mga utod, ako isa ka Pariseo, kag Pariseo man ang
akon amay kag ang akon mga katigulangan. Ginaakusar ako diri karon tungod nga nagalaom ako nga may
pagkabanhaw."

7 Pagkahambal niya sini, nagkinagamo ang mga Pariseo kag ang mga Saduceo kag nagbinahin-bahin
ang mga miyembro sang Korte. 8 Natabo yadto tungod nga suno sa mga Saduceo wala sing pagkabanhaw.

Wala man sila nagapati nga may mga anghel ukon mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan sang mga
Pariseo. [9] Gani ang resulta, nag-amat-amat baskog ang pagsininggit. May mga manunudlo sang Kasuguan
nga mga Pariseo nga nagtindog kag nagpamatok gid nga nagasiling, "Wala kami sing may nakita nga sala
sa sini nga tawo. Ayhan may espiritu ukon anghel nga nagpakighambal sa iya!"

[10] Nag-init pa gid ang ila pagbinais, hasta nga hinadlukan ang kumander kay basi kon pulihan[a] sang
mga tawo si Pablo. Gani nagmando siya sa iya mga soldado nga magpanaog kag kuhaon si Pablo didto sa
mga tawo kag dalhon sa kuwartel.

[11] Pagkagab-i nagpakita ang Ginoo kay Pablo kag nagsiling, "Indi ka magkahadlok! Kay kon paano ka
nagsugid parte sa akon diri sa Jerusalem, kinahanglan nga amo man ina ang imo himuon didto sa Roma."

Ang Plano sa Pagpatay kay Pablo

[12,13] Pagkaaga, nagmiting ang mga sobra 40 ka mga Judio, kag nagplano sila kon ano ang ila himuon.
Nagpanumpa sila nga indi gid sila magkaon kag mag-inom hasta indi nila mapatay si Pablo. [14] Pagkatapos,
nagkadto sila sa manugdumala nga mga pari kag sa mga manugdumala sang mga Judio kag nagsiling,
"Nagpanumpa kami nga indi kami magkaon bisan ano hasta indi namon mapatay si Pablo. [15] Gani kamo
kag ang Korte magpahibalo sa kumander *sang Romanhon nga mga soldado* nga gusto ninyo nga ipadala
niya liwat diri sa inyo si Pablo. Magpakunokuno kamo nga gusto ninyo mag-imbistigar sa iya sing maid-id.
Pero sa wala pa siya makaabot diri patyon namon siya."

[16] Pero ining plano nabatian sang hinablos nga lalaki ni Pablo, ang anak sang iya utod nga babayi. Gani
nagkadto siya sa kuwartel kag ginsugiran niya si Pablo. [17] Dayon gintawag ni Pablo ang isa sang mga
kapitan didto kag nagsiling, "Dalha ang pamatan-on nga ini didto sa kumander, kay may isugid siya sa
iya." [18] Gani gindala siya sang kapitan didto sa kumander. Pag-abot nila didto, nagsiling ang kapitan,
"Gintawag ako sang priso nga si Pablo, kag nagpangabay siya nga dalhon ko diri sa imo ini nga
pamatan-on, kay may isugid siya kuno sa imo." [19] Gin-uyatan sang kumander ang kamot sang pamatan-on
kag gindala niya siya sa lugar nga indi sila mabatian sang iban. Dayon ginpamangkot niya siya, "Ano bala
ang imo inugsugid sa akon?" [20] Nagsiling ang pamatan-on, "Nagsugtanay ang mga Judio nga pangabayon
ka nila nga dalhon si Pablo sa Korte buas, kay imbistigaron kuno nila sing maid-id. [21] Pero indi ka magpati
sa ila, kay sobra 40 ka mga tawo ang magabantay kag magabangga sa iya. Nagpanumpa sila nga indi sila
magkaon kag mag-inom hasta indi nila mapatay si Pablo. Preparado na sila kag nagahulat na lang sang imo
pagtugot." [22] Nagsiling ang kumander sa iya, "Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o nga ginsugiran mo
ako sini." Dayon ginpapauli niya ang pamatan-on.

Gindul-ong si Pablo kay Gobernador Felix

[23] Ginpatawag dayon sang kumander ang duha sang iya mga kapitan kag nagsiling sa ila, "Magpreparar
kamo sang 200 ka mga soldado, kay ipadala ko kamo sa Cesarea. Magdala man kamo sang 70 ka mga
manugkabayo kag 200 man ka mga soldado nga manugbangkaw. Kag maglakat kamo karon sa gab-i sa
mga alas nuebe. [24] Magpreparar man kamo sang mga kabayo nga pagasakyan ni Pablo. Bantayan gid ninyo
siya sing maayo agod indi siya maano hasta makaabot siya kay Gobernador Felix." [25] Kag nagsulat dayon
ang kumander sa Gobernador nga nagasiling:

[26] "Talahuron nga Gobernador Felix, ako si Claudio Lisias. Nagapangamusta ako sa imo. [27] Ang tawo
nga ini *nga akon ginpadala sa imo* gindakop sang mga Judio kag patyon na nila kuntani. Pero pagkahibalo
ko nga siya Romanhon, nagdala ako sang mga soldado agod luwason siya. [28] Gusto ko kuntani nga
mahibaluan kon ano ang ila akusasyon sa tawo nga ini, gani gindala ko siya sa ila Korte. [29] Kag suno sa
akon pagpangusisa, wala gid siya sing may nahimo nga malain agod patyon siya ukon prisohon. Ang
akusasyon kontra sa iya parte lang gid sa ila kaugalingon nga kasuguan. [30] Gani sang pagkahibalo ko nga ini

[a] 10 pulihan: *ukon,* hulugniton.

siya ginplanohan na sang mga Judio nga patyon, napinsaran ko nga mas maayo pa kon ipadala ko siya dira sa imo. Kag ginsilingan ko na ang mga may reklamo kontra sa iya nga sa imo nila dalhon ang ila akusasyon."

[31] Gintuman sang mga soldado ang ginmando sa ila. Kag sa sadto nga gab-i ginkuha nila si Pablo kag gindala sa Antipatris. [32] Pagkaaga, nagbalik sa kuwartel ang mga soldado nga nagalakat. Ang mga nagasakay sa kabayo amo lang ang nag-upod kay Pablo. [33] Pag-abot nila sa Cesarea, ginhatag nila ang sulat sa Gobernador kag gin-intrigar si Pablo sa iya. [34] Pagbasa niya sang sulat, ginpamangkot niya si Pablo kon taga diin siya nga probinsya. Pagkahibalo niya nga taga-Cilicia si Pablo, [35] nagsiling siya, "Bistahon ko ang imo kaso kon mag-abot na ang mga nag-akusar sa imo." Kag ginpabantayan niya si Pablo didto sa palasyo nga ginpahimo ni Herodes.

Chapter 24

Gin-akusar si Pablo sang mga Judio

[1] Sang makaligad ang lima ka adlaw, nagkadto sa Cesarea si Ananias nga pangulo nga pari. Kaupod niya ang pila ka mga manugdumala sang mga Judio kag ang abogado nga si Tertulo. Nag-atubang sila kay Gobernador Felix kag ginsugid nila sa iya ang ila akusasyon kontra kay Pablo. [2] Pagtawag kay Pablo, nagsugod si Tertulo sa pag-akusar kay Pablo. Nagsiling siya, "Talahuron nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumala nagluntad ang kalinong sa amon nasyon. Kag madamo ang imo nahimo nga kaayuhan para sa amon nasyon. [3] Gani dako gid ang amon pagpasalamat sa imo kag indi gid namon ini malipatan. [4] Karon, tungod nga indi namon gusto nga maatrasar ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kon mahimo, pamatian mo anay ang malip-ot namon nga panaysayon. [5] Nakita namon nga ini nga tawo perwisyo. Nagadala siya sang gamo sa mga Judio sa bug-os nga kalibutan, kag nagadumala siya sang sekta nga ginatawag Nazareno. [6] Bisan ang amon templo gintinguhaan niya nga dagtaan. Gani gindakop namon siya. [Sentensyahan na namon siya kuntani suno sa amon Kasuguan, [7] pero nag-abot ang kumander nga si Lisias kag ginpuwersa niya kuha sa amon si Pablo. [8] Dayon nagsiling siya nga kon sin-o ang may akusasyon kontra kay Pablo kinahanglan magkadto sa imo.] Kon usisaon mo ini nga tawo mahibaluan mo ang tanan nga amon ginaakusar sa iya." [9] Kag nagsiling man ang mga Judio, "Matuod gid ang tanan niya nga ginasugid."

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon Kontra sa Iya

[10] Pagkatapos sadto, ginsinyasan sang Gobernador si Pablo nga siya naman ang maghambal. Dayon nagsiling si Pablo, "Nahibaluan ko nga madugay na ikaw nga nangin hukom sa sini nga nasyon. Gani ginakalipay ko ang pagpangapin sang akon kaugalingon sa imo atubangan. [11] Kon imo usisaon, mahibaluan mo nga dose pa lang ka adlaw ang nagligad nga nag-abot ako sa Jerusalem agod magsimba. [12] Ini nga mga Judio wala gid nakakita nga nagpakigbais ako bisan kay sin-o ukon naggamo sang mga tawo didto sa templo, ukon sa mga simbahan sang mga Judio, ukon sa bisan diin nga lugar sa siyudad *sang Jerusalem*. [13] Indi gani nila mapamatud-an sa imo nga matuod ang ila mga akusasyon sa akon. [14] Pero ang akon ginaako sa imo amo ini: ginasimba ko ang Dios sang amon mga katigulangan sa pamaagi nga suno sa sini nga mga tawo, iya sang sala nga sekta. Pero nagatuo man ako sa tanan nga nasulat sa Kasuguan *ni Moises* kag sa tanan nga ginsulat sang mga propeta. [15] Ang akon paglaom sa Dios pareho man sang ila paglaom, nga ang tanan nga mga tawo, maayo kag malain, pagabanhawon niya. [16] Gani ginatinguhaan ko nga maghimo sang maayo agod limpyo permi ang akon konsensya sa Dios kag sa mga tawo.

[17] "Pagkaligad sang pila ka tuig nga wala ako sa Jerusalem, nagbalik ako didto agod magdala sang kuwarta nga bulig sa akon mga kasimanwa kag agod makahalad man ako sa Dios didto sa templo. [18] Kag naabtan nila ako didto sa templo nga nagahalad pagkatapos sang akon *pagtuman sang ginasiling sang Kasuguan parte sa* pagpakatinlo. Diutay lang ang mga tawo didto sa sadto nga tion; kag wala sing

kinagamo. [19] Pero may mga Judio didto nga halin sa probinsya sang Asia.[a] Sila amo kuntani ang mag-atubang sa imo kon may akusasyon gid man sila kontra sa akon. [20] Pero tungod kay wala sila diri, pasugira ang mga tawo nga yari diri kon ano nga sala ang ila nakita sa akon sang gin-imbistigar ako sang Korte. [21] Kay wala ako sing iban nga ginhambal sang nagatindog ako didto kundi ini, 'Ginaakusar ninyo ako karon tungod nga nagapati ako nga ang mga patay pagabanhawon.' "

[22] Tungod nga madamo na ang nahibaluan sadto ni Felix parte sa pamaagi *nga ginawali sang mga sumulunod ni Jesus,* gin-untat niya ang bista. Nagsiling siya, "Sentensyahan ko ugaling ang kaso nga ini kon mag-abot na diri si kumander Lisias." [23] Pagkatapos, ginmanduan niya ang kapitan nga pabantayan si Pablo, pero hatagan man siya sing diutay nga kahilwayan, kag tugutan ang iya mga abyan sa pagbulig sa iya mga kinahanglanon.

Si Pablo sa Atubangan ni Felix kag ni Drusila

[24] Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Felix kag gindala niya ang iya asawa nga si Drusila, nga isa ka Judio. Ginpatawag niya si Pablo kag nagpamati siya sa iya pagsaysay parte sa pagtuo kay Cristo Jesus. [25] Pero sang nagahambal na si Pablo parte sa matarong nga kabuhi, sa pagpugong sang kaugalingon, kag parte sa palaabuton nga adlaw sang paghukom, hinadlukan si Felix kag nagsiling siya kay Pablo, "Husto na lang ina anay! Ipatawag ko lang liwat ikaw ugaling kon may tiyempo ako." [26] Permi niya ginapatawag si Pablo kag magpakighambal sa iya, kay nagapaabot-abot siya nga hatagan siya ni Pablo sing kuwarta. [27] Pagkaligad sang duha ka tuig, ginbuslan si Felix ni Porcio Festo bilang gobernador. Tungod nga gusto ni Felix nga maluyagan siya sang mga Judio, ginpabay-an niya si Pablo sa prisohan.

Chapter 25

Nagdangop si Pablo sa Emperador

[1] Karon, nag-abot si Festo sa probinsya *sang Judea bilang gobernador*, kag pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagkadto siya sa Jerusalem halin sa Cesarea. [2] Didto ginsugid sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga pangulo sang mga Judio ang ila akusasyon kontra kay Pablo. Kag ginpangabay nila si Festo nga hatagan sila pabor, [3] nga ipadala niya si Pablo sa Jerusalem. (Pero ang ila plano gali banggaan nila si Pablo sa dalan kag patyon.) [4] Nagsabat si Festo, "Didto na lang si Pablo sa prisohan sa Cesarea. Indi ako magdugay diri kay mabalik ako didto. [5] Gani paupda ninyo sa akon ang inyo mga pangulo kag didto ninyo siya iakusar kon may malain siya nga nahimo."

[6] Sobra isa ka semana ang tiner ni Festo sa Jerusalem, pagkatapos nagbalik siya sa Cesarea. Sang madason nga adlaw, nagpungko siya sa hukmanan kag nagsugo nga pasudlon si Pablo. [7] Pagsulod ni Pablo, ginlibutan siya dayon sang mga Judio nga halin sa Jerusalem, kag madamo ang ila ginsugid nga mabug-at nga mga akusasyon kontra sa iya nga indi man nila gani mapamatud-an. [8] Gin-apinan ni Pablo ang iya kaugalingon. Siling niya, "Wala ako sing may nahimo nga sala kontra sa Kasuguan sang mga Judio, sa templo, ukon sa Emperador sang Roma." [9] Tungod nga gusto ni Festo nga maluyagan siya sang mga Judio, ginpamangkot niya si Pablo, "Gusto mo bala nga magkadto sa Jerusalem kag didto ko bistahon ining imo kaso?" [10] Nagsabat si Pablo, "Diri ako nagatindog sa korte sang Emperador, kag diri mo ako dapat sentensyahan. Wala ako sang may nahimo nga sala sa mga Judio kag nahibaluan mo man ina sing maayo. [11] Kon nakalapas gid man ako sang kasuguan kag dapat ako silutan sing kamatayon, batunon ko ang sentensya sa akon. Pero kon wala sing kamatuoran ang ila mga akusasyon kontra sa akon, indi ako dapat itugyan sa ila. Gani madangop na lang ako sa Emperador sang Roma!" [12] Nagpakigsugilanon dayon si Festo sa mga miyembro sang iya korte, kag pagkatapos nagsiling siya kay Pablo, "Tungod nga madangop ka sa Emperador, ipadala ko ikaw sa Emperador."

---

[a] 19 Pero...Asia: *buot silingon,* Pero... Asia nga nagsutsot sa mga tawo nga dakpon ako. *Tan-awa ang 21:27.*

Ginpaatubang si Pablo kay Haring Agripa

13 Sang makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa[a] kag ang iya asawa nga si
Bernice tungod nga gusto nila nga bisitahan si Festo nga gobernador. 14 Sang makatiner sila didto sang pila
ka adlaw, ginsugid ni Festo sa hari ang kaso ni Pablo. Nagsiling siya, "May priso diri nga ginbilin sang
gobernador anay nga si Felix. 15 Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo gin-akusar sa akon sang
manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio. Ginpangayo gid nila sa akon nga
sentensyahan ko siya nga silutan. 16 Nagsiling ako sa ila nga indi batasan sang mga Romanhon nga silutan
ang bisan sin-o nga wala pa mapaatubang sa mga nag-akusar sa iya, kag wala pa mahatagi sang
kahigayunan nga masabat niya ang mga akusasyon kontra sa iya. 17 Gani nag-upod sila sa akon pagbalik
diri sa Cesarea. Wala ako nag-usik sang tiyempo, kundi sang madason nga adlaw nagpungko ako sa
hukmanan kag ginpatawag ko ini nga tawo. 18 Naghunahuna ako nga may mabug-at gid sila nga akusasyon
kontra sa iya, pero sang nagaatubangay na sila, wala man gali sila sing may gin-akusar nga malain gid
kontra sa iya. 19 Ang mga butang nga ginbaisan nila wala sang iban kundi ang parte lang sa ila mga
pagtuluohan kag parte sa isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jesus. Patay na ini nga tawo, pero suno kay
Pablo buhi siya. 20 Indi ako makahibalo kon ano ang akon himuon sa sini nga kaso, gani ginpamangkot ko si
Pablo kon gusto niya nga magkadto sa Jerusalem kag didto mismo bistahon ang kaso. 21 Pero nagsiling si
Pablo nga madangop na lang siya sang iya kaso sa Emperador agod ang Emperador mismo ang mahusgar.
Gani nagmando ako nga bantayan siya hasta mapadala ko siya sa Emperador." 22 Nagsiling si Agripa kay
Festo, "Gusto ko gid nga mabatian ini nga tawo." Nagsiling si Festo, "Sige, buas mabatian mo siya."

23 Sang madason nga adlaw, nagkadto sa korte si Agripa kag si Bernice nga puwerte ang pagpadayaw
sa ila pagkaharianon. Madamo nga opisyal sang mga soldado kag mga kilala nga mga tawo sa siyudad ang
nag-upod sa ila. Dayon nagmando si Festo nga dalhon sa sulod si Pablo. Sang si Pablo didto na sa sulod,
24 nagsiling si Festo, "Haring Agripa kag kamo tanan nga diri karon, yari ang tawo nga gin-akusar sa akon
sang mga Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsinggit sila nga ini nga tawo dapat patyon. 25 Pero
suno sa akon pag-imbistigar wala gid ako sing may nakita nga malain nga nahimo ang ini nga tawo agod
sentensyahan sang kamatayon. Kag tungod nga nagdangop siya sa Emperador, nagdesider ako nga ipadala
siya sa Emperador. 26 Pero wala gid ako sang isulat sa Emperador kon ngaa ginapadala ko siya didto. Gani
ginapaatubang ko siya sa inyo, kag labi na gid sa imo Haring Agripa, agod sa tapos nga mausisa ta ang iya
kaso, may isulat na ako. 27 Tungod nga indi puwede nga ipadala ko sa Emperador ang isa ka priso nga wala
gid sang maathag nga akusasyon kontra sa iya."

Chapter 26

Gin-apinan ni Pablo ang Iya Kaugalingon sa Atubangan ni Agripa

1 Dayon nagsiling si Agripa kay Pablo, "Sige, ginatugutan ka nga maghambal sa pagdepensa sang imo
kaugalingon." Gani nagsinyas si Pablo nga mahambal na siya. Nagsiling siya,

2 "Haring Agripa, maayo gid nga makahambal ako karon sa pagpangapin sang akon kaugalingon sa
imo atubangan parte sa tanan nga mga akusasyon sang mga Judio kontra sa akon. 3 Labi na gid nga
nahibaluan mo sing maayo ang tanan nga mga pagsulundan kag mga butang nga ginabaisan sang mga
Judio. Gani nagapangabay ako nga kon mahimo pamatian mo ang akon ihambal.

4 "Nahibaluan sang mga Judio kon ano ang akon pagkabuhi sa akon banwa kag sa Jerusalem, sugod
sang ako bata pa. 5 Kon magsugid lang sila sang matuod, sila mismo makapamatuod nga halin pa sang una,
miyembro ako sang mga Pariseo nga amo ang pinakaistrikto nga sekta sa relihiyon sang mga Judio. 6 Kag
yari ako diri sa korte nga ginahukman tungod kay nagapaabot ako nga himuon sang Dios ang iya

[a] 13 Haring Agripa: *amo si Herod Agripa II. Siya ang anak ni Haring Herodes nga makita sa 12:1.*

ginpromisa sa amon mga katigulangan. [7] Kami nga dose ka tribo nagapaabot nga ini matabo gid. Gani
adlaw-gab-i ginasimba namon ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa akon pagtuo sa sini nga butang
ginaakusar ako sang mga Judio. [8] *Kag kamo nga mga Judio,* ngaa nga indi kamo makatuo nga ang Dios
sarang makabanhaw sang mga patay?

[9] "Sang una ako mismo naghunahuna nga dapat ko himuon ang akon masarangan agod kontrahon ang
ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret. [10] Amo ini ang akon ginhimo anay didto sa Jerusalem. Paagi sa awtoridad
nga ginhatag sa akon sang manugdumala nga mga pari, madamo nga mga katawhan sang Dios ang akon
ginpapriso. Kag pagkatapos nga sila ginsentensyahan nga patyon, nagkomporme man ako. [11] Madamo nga
beses nga ginlibot ko ang mga simbahan sang mga Judio agod pangitaon sila, kag silutan agod piliton nga
maghambal kontra kay Jesus. Sa sobra ko nga kaakig sa ila, nakalambot ako sa malayo nga mga siyudad sa
paghingabot sa ila."

Ginsugid ni Pablo kon Paano Niya Nakilala ang Ginoo
(Binuhatan 9:1-19; 22:6-16)

[12] "Amo ini ang rason kon ngaa nagkadto ako sa Damasco nga may dala nga sulat halin sa
manugdumala nga mga pari. Ato nga sulat naghatag sa akon sang awtoridad kag nagasiling kon ano ang
akon pagahimuon didto. [13] Udtong adlaw sadto, Haring Agripa, kag sang nagalakat ako, may kasanag halin
sa langit nga masilaw pa sa adlaw nga naglikop sa akon kag sa akon mga kaupod. [14] Natumba kami tanan sa
duta, kag may nabatian ako nga tingog nga naghambal sa akon sa Hebreo nga lingguahe: 'Saulo, Saulo!
Ngaa ginahingabot mo ako? Ginasilutan mo lang ang imo kaugalingon. Pareho lang nga nagasipa ka sa
taliwis nga kahoy.' [15] Nagpamangkot ako, 'Sir, sin-o ikaw?' Nagsabat ang Ginoo, 'Ako si Jesus nga imo
ginahingabot. [16] Bangon ka kag magtindog. Nagpakita ako sa imo kay ginpili ko ikaw nga mangin akon
alagad. Isugid mo sa iban ang parte sa akon pagpakita sa imo karon, kag ang mga butang nga ipahayag ko
sa imo sa palaabuton. [17] Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga indi Judio. Suguon ko ikaw sa ila [18] sa
pagpamuklat sang ila mga mata agod magliso sila halin sa kadudulman pakadto sa kasanag, kag halin sa
gahom ni Satanas pakadto sa Dios. Kag paagi sa ila pagtuo sa akon, patawaron sila sa ila mga sala, kag
makaupod na sila sa mga ginpain sang Dios nga mangin iya.'

Ginsaysay ni Pablo ang Iya Buluhaton

[19] "Gani, Haring Agripa, gintuman ko ang palanan-awon nga ginpakita sa akon halin sa langit.
[20] Premiro nagwali ako sa Damasco kag dayon sa Jerusalem. Halin sa Jerusalem ginlibot ko ang bug-os nga
Judea, kag ginkadtuan ko man ang mga indi Judio. Ginwalihan ko sila nga dapat sila maghinulsol sa ila
mga sala kag magpalapit sa Dios, kag ipakita nila paagi sa ila mga binuhatan nga sila matuod gid nga
naghinulsol. [21] Amo ini ang rason nga gindakop ako sang mga Judio didto sa templo kag gintinguhaan gid
nila nga patyon. [22] Pero ginbuligan ako sang Dios hasta karon nga adlaw. Gani yari ako diri agod isugid sa
tanan, sa mga kubos kag mga dungganon, ang ginsiling man anay sang mga propeta kag ni Moises nga
magakalatabo: [23] nga ang Cristo dapat mag-antos kag mapatay, kag mangin una nga mabanhaw halin sa
kamatayon agod maghatag sing kasanag sa mga Judio kag sa mga indi Judio."

[24] Sang nagahambal pa si Pablo, nagsinggit si Festo, "Pablo, nagbuang ka na! Ang imo sobra nga
tinun-an amo ang nagapabuang sa imo!" [25] Nagsabat si Pablo, "Halangdon nga Festo, wala ako nagbuang.
Matuod ang akon mga ginahambal kag husto ang akon hunahuna. [26] Ini nga mga butang nahibaluan ni
Haring Agripa. Gani wala ako nagakahadlok maghambal sa iya. Nasiguro ko gid nga ini tanan nga mga
butang nahibaluan na niya, tungod ini wala natabo sa tago lang. [27] Haring Agripa, nagapati ka bala sa mga
ginasiling sang mga propeta? Nahibaluan ko nga nagapati ka." [28] Nagsabat si Agripa, "Siguro ang pinsar
mo madali-dali mo ako nga mahimo nga Kristohanon." [29] Nagsabat si Pablo, "Sa madali ukon sa madugay,
ang akon pangamuyo sa Dios nga indi lang ikaw kundi ang tanan man nga nagapamati sa akon karon
mangin Kristohanon pareho sa akon, luwas lang sa sining akon pagkapriso."

[30] Dayon nagtindog ang hari, ang gobernador, si Bernice, kag ang tanan nga nagapungko didto. [31] Sang
nagguwa sila, nagsiling sila sa isa kag isa, "Wala sing may nahimo nga malain ang ini nga tawo nga dapat
sentensyahan nga patyon ukon prisohon." [32] Nagsiling si Agripa kay Festo, "Kon wala lang siya magdangop
sang iya kaso sa Emperador, puwede na siya kuntani buy-an."

Chapter 27

Ang Pagbiyahi ni Pablo Pakadto sa Roma

[1] Pagkatapos nga nakadesider sila nga palargahon kami pa-Italia, gin-intrigar nila si Pablo kag ang iban
pa gid nga mga priso kay Julio. Si Julio nga ini kapitan sang Romanhon nga mga soldado nga kon tawgon
"Batalyon sang Emperador." [2] Karon, *didto sa Cesarea* may isa ka sakayan nga halin sa Adramitio nga
manuglarga pakadto sa mga pier sa probinsya sang Asia. Amo ang amon ginsakyan. Nag-upod sa amon si
Aristarco nga taga-Tesalonica nga sakop sang Macedonia. [3] Sang madason nga adlaw, nagdungka kami sa
Sidon. Maayo ang pagtratar ni Julio kay Pablo. Gintugutan niya si Pablo nga magbisita sa iya mga abyan
didto agod mabuligan siya sa iya mga kinahanglanon. [4] Paghalin namon sa Sidon, nagpanakayon kami sa
pihak sang *isla sang* Cipre nga lipod sa hangin, tungod kay ang hangin nagasugata sa amon. [5] Gintabok
namon ang dagat nga nagaatubang sa Cilicia kag Panfilla, kag nagdungka kami sa Mira sa *probinsya sang*
Licia. [6] Nakakita didto ang kapitan *nga si Julio* sang isa ka sakayan nga halin sa Alejandria nga makadto sa
Italia, gani ginpasaylo niya kami didto.

[7] Sa sulod sang pila ka adlaw, mahinay ang amon pagpanakayon, kag ginbudlayan gid kami hasta
nakalambot kami malapit sa Gnido. Tungod nga sugata gid ang hangin, indi kami makaderetso sa amon
kaladtuan. Gani nagpanakayon kami sa pihak sang *isla sang* Creta nga lipod sa hangin, kag didto kami
nag-agi malapit sa Salmon. [8] Nagpangalihid lang kami, pero ginbudlayan gid kami antes nakaabot sa lugar
nga ginatawag "Maayo nga mga Dulungkaan." Malapit ini sa banwa sang Lasea.

[9] Nagdugay kami didto hasta naabtan kami sang tiyempo nga delikado ang pagpanakayon, kay
nakaligad na ang adlaw sang Pagpuasa[a] *nga palatandaan nga tigmaladlos na*. Gani nagsiling si Pablo sa
amon mga kaupod, [10] "Ginabanta ko nga delikado na kon magderetso kita, kag indi lang ang mga karga kag
ang sakayan ang madula kundi basi pati ang aton kabuhi." [11] Pero mas dako ang pagsalig sang kapitan sang
mga soldado sa hambal sang kapitan kag sang tag-iya sang sakayan sang sa paandam ni Pablo. [12] Kag
tungod nga ang dungkaan didto indi maayo nga palalipdan sa mabaskog nga hangin, kalabanan sang amon
mga kaupod nagkomporme nga magbiyahi, sa tuyo nga basi pa makalambot kami sa Fenice kag didto
magtiner samtang tigmaladlos pa. Kay ang Fenice isa ka dulungkaan sa Creta nga may maayo nga
pulunduhan kon tigmaladlos.

Ang Huros sa Lawod

[13] Naghinay-hinay ang hangin halin sa bagatnan, kag naghunahuna ang amon mga kaupod nga puwede
na kami makabiyahi. Gani ginbatak nila ang ankla kag nagpanakayon kami nga nagapangalihid sa *isla sang*
Creta. [14] Sa wala madugay, nagbaskog ang hangin halin sa aminhan, nga halin sa takas sang isla *sang Creta*.
[15] Pag-abot sang mabaskog nga hangin sa amon, indi na kami makaabante, gani nagpaanod na lang kami
kon diin kami dalhon sang hangin. [16] Sang sa bagatnan na kami dampi sang gamay nga isla sang Cauda,
nakapalipod-lipod kami sing diutay. Bisan nabudlayan kami, nabatak pa namon ang boti[b] agod indi maano.
[17] Sang nabatak na ang boti, gin-gaid ini sing hugot sa sakayan. Kag tungod nga nahadlok sila nga mabara
ang sakayan sa pasil malapit sa Libia[c], ginpapanaog nila ang layag kag nagpaanod. [18] Sige pa gid ang

[a] 9 adlaw sang Pagpuasa: *ginatawag man nga "Yom Kippur" ukon "Day of Atonement." Pagkaligad sini nga hilikuton, tigmaladlos na.*
[b] 16 boti: *sa English,* small boat.
[c] 17 Libia: *sa Griego*, Syrtis

mabaskog nga bagyo, gani sang madason nga adlaw, nagsugod sila pamilak sa dagat sang mga kargaminto.
[19] Sang madason pa gid nga adlaw, ang mga kagamitan na mismo sang sakayan ang ila ginpamilak. [20] Sa
sulod sang pila ka adlaw wala magpakita ang adlaw kag mga bituon kag sige pa gid ang bagyo. Sang ulihi
nadulaan na kami sang paglaom nga maluwas pa.

[21] Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wala gid makakaon, gani nagsiling si Pablo sa ila, "Mga abyan,
kon nagpati lang kamo sa akon nga indi kita dapat maghalin sa Creta, wala kuntani matabo ini nga mga
kabudlayan kag mga kapierdihan. [22] Pero karon nagapangabay ako sa inyo nga magpakaisog kamo tungod
nga wala sing may mapatay sa aton. Ang sakayan lang ang maguba. [23] Kay kagab-i ang Dios nga
nagapanag-iya sa akon kag akon ginaalagad nagpasugo sang anghel diri sa akon. [24] Nagsiling siya, 'Pablo,
indi ka magkahadlok. Dapat ka mag-atubang sa Emperador didto sa Roma. Kag sa kaluoy sang Dios ang
tanan mo nga upod diri sa sakayan maluwas tungod sa imo.' [25] Gani mga abyan, indi na kamo
magkahadlok, kay nagasalig ako sa Dios nga matuman ang iya ginhambal sa akon. [26] Pero idagsa kita sa isa
ka isla."

[27] Ika-14 na nga gab-i nga gin-anod kami sang bagyo sa Dagat sang Mediteraneo, kag sang mga
tungang gab-i na, ginbulubanta sang mga tripulante nga malapit na kami sa higad. [28] Gani gintungkad nila
ang dagat kag nasapwan nila nga mga 20 ka dupa ang iya kadalumon. Dugay-dugay gintungkad liwat nila
kag mga 15 na lang ka dupa. [29] Kag tungod nga nahadlok sila nga makabunggo kami sa mga bato,
ginpunduhan nila sang apat ka angkla ang ulin[a] sang sakayan. Kag nagpangamuyo sila nga mag-aga na.
[30] Gusto kuntani sang mga tripulante nga magpalagyo sa sakayan. Gani ginpapanaog nila ang boti sa dagat
nga nagapakuno-kuno nga magahulog lang sila sang mga angkla sa dulong.[b] [31] Pero nagsiling si Pablo sa
kapitan kag sa mga soldado, "Kon maghalin ang mga tripulante sa sakayan indi kamo makaluwas." [32] Gani
gin-utod sang mga soldado ang mga kalat nga higot sang boti kag ginpabay-an na lang nila nga maanod ang
boti.

[33] Sang kaagahon na, ginpilit sila tanan ni Pablo nga magkaon. Nagsiling siya, "Duha na ka semana ang
inyo paghulat-hulat nga maglampuwas ang bagyo, kag wala gid kamo nakakaon. [34] Gani magkaon kamo
anay agod magbaskog kamo, kay wala gid sing may mapatay sa inyo bisan isa." [35] Sang makahambal sini si
Pablo, nagkuha siya sang tinapay, kag sa atubangan sang tanan nagpasalamat siya sa Dios. Dayon
ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag nagkaon. [36] Nabuhi ang ila paglaom kag nagkaon sila tanan. [37] (276
kami tanan nga nagsakay didto sa sakayan.) [38] Sang nakakaon ang tanan kag nabusog na, ginpanghulog nila
sa dagat ang ila mga dala nga trigo agod magmag-an ang sakayan.

Pagkaguba sang Sakayan

[39] Pagkaaga, wala nahibaluan sang mga tripulante kon diin na kami nga isla, pero may nakita sila nga
isa ka tinagong dagat nga may baybayon, gani nagsugtanay sila nga didto nila ipabara ang sakayan. [40] Gani
ginpang-utod nila ang mga kalat nga nahigot sa mga angkla. Ginpanghubad man nila ang mga kalat nga
nahigot sa timon. Dayon, ginbatak nila ang layag sa dulong agod paliron sila pa-baybayon. [41] Pero sang
ulihi, nakabunggo ang sakayan sa pasil kag nabara, kay nag-ungot ang iya dulong. Ang ulin amat-amat nga
nawasak tungod sang mabaskog nga mga balod nga nagadapya.

[42] Pamatyon na kuntani sang mga soldado ang tanan nga mga priso agod indi sila makalangoy pa-higad
kag makapalagyo. [43] Pero ginpunggan sila sang ila kapitan tungod nga gusto niya nga luwason si Pablo.
Nagmando siya nga maglumpat una ang tanan nga makahibalo maglangoy, kag magpahigad. [44] Ang indi
makahibalo, magsunod lang nga nagakapyot sa mga tabla kag sa mga parte sang sakayan *nga nagalutaw*.
Amo yadto ang amon ginhimo, kag tanan kami nakalambot sa baybayon kag wala maano.

---

[a] 29 ulin sang sakayan: *sa iban nga Visaya*, buli sang sakayan.
[b] 30 dulong: *sa iban nga Visaya,* prowa.

Chapter 28

Sa Malta

[1] Sang didto na kami sa takas nga luwas na sa peligro, nasapwan namon nga ato nga isla ginatawag
Malta. [2] Mainabi-abihon ang mga pumuluyo didto sa amon. Tungod nga nagaulan kag ginatugnawan kami,
nagdabok sila sang kalayo kag gin-atipan kami sing maayo. [3] Nagtipon si Pablo sang isa ka bugkos nga
kahoy nga inuggatong. Pero pagbutang niya sang kahoy sa kalayo, nagguwa dayon ang dalitan nga man-og
sa sadto nga gatong tungod sa init sang kalayo, kag ginkagat ang iya kamot. [4] Pagkakita sang mga
pumuluyo didto sang man-og nga nagakabit sa kamot ni Pablo, nagsiling sila, "Sigurado gid nga kriminal
ini nga tawo. Nakaluwas siya sa dagat pero indi magtugot ang langit nga mabuhi pa siya." [5] Pero ginwaslik
lang ni Pablo ang man-og didto sa kalayo kag wala man siya maano. [6] Nagapaabot ang mga tawo nga
magbanog ang kamot ni Pablo ukon matumba siya kag mapatay. Pero madugay na ang ila hulat kag wala
gid maano si Pablo. Gani nagbaylo ang ila hunahuna kag nagsiling sila, "Isa siya ka dios"

[7] Ang ngalan sang pangulo sang sadto nga lugar amo si Publio. Ang iya duta malapit gid lang sa amon
gintakasan. Maayo ang iya pagbaton sa amon, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw didto kami sa iya nagdayon.
[8] Natabuan man sadto nga ang amay ni Publio nagamasakit. May hilanat siya kag ginadisenterya. Gani
nagsulod si Pablo sa iya kuwarto kag nagpangamuyo. Dayon gintungtong niya ang iya kamot sa
nagamasakit kag nag-ayo siya. [9] Tungod sa sadtong hitabo, ang tanan nga nagamasakit didto sa isla
nagkaladto sa amon kag gin-ayo man sila. [10] Madamo ang ila ginhatag sa amon nga mga regalo. Kag sang
magpanakayon na kami, gindul-ong nila sa sakayan ang ila inughatag sa amon nga amon mga
kinahanglanon.

Halin sa Malta pa-Roma

[11] Sa tapos sang tatlo ka bulan *nga pagtiner namon sa isla sang Malta*, nagsakay kami sa isa ka
sakayan nga nagpalipod didto sang tigmaladlos. Ini nga sakayan halin sa Alejandria. Ang iya marka sa
dulong amo ang larawan sang kapid nga dios. [12] Paghalin namon sa Malta, nag-agi kami sa Siracusa kag
tatlo kami ka adlaw didto. [13] Halin didto nagpanakayon[a] kami hasta nakaabot kami sa Regio. Sang madason
nga adlaw naghuyop ang habagat, kag sa sulod sang duha ka adlaw nakaabot kami sa Puteoli. [14] Didto may
nakita kami nga mga tumuluo. Nagpangabay sila sa amon nga magtiner didto sa ila sing isa ka semana.
Pagkatapos, nagderetso kami sa Roma. [15] Pagkabati sang mga tumuluo sa Roma nga nag-abot na kami,
ginsugat nila kami sa Foro ni Apio kag sa Tris Tabirnas. Sang makita ni Pablo ang mga tumuluo
nagpasalamat siya sa Dios kag nagbakod ang iya kaugalingon.

Sa Roma

[16] Sang pag-abot namon sa Roma, gintugutan si Pablo sa pag-estar kon diin ang luyag niya, nga may isa
ka soldado nga magabantay sa iya.

[17] Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, ginpatawag ni Pablo ang mga pangulo sang mga Judio sa Roma.
Sang nagatipon sila, nagsiling siya, "Mga utod, bisan wala ako sang may nahimo nga kontra sa aton banwa
ukon sa mga pagsulundan sang aton mga katigulangan, gindakop nila ako sa Jerusalem kag gin-akusar sa
gobyerno sang Roma. [18] Gin-imbistigar ako sang Romanhon nga mga opisyal, kag pagkatapos nga
mahibaluan nila nga wala gid ako sing may nahimo nga malain agod sentensyahan nga patyon, buy-an
kuntani nila ako. [19] Pero ginbalabagan sang mga Judio, gani napilitan ako nga magdangop sa Emperador,
bisan wala ako sing kaso kontra sa akon kasimanwa nga mga Israelinhon. [20] Amo ini nga ginpatawag ko
kamo, agod makahambal ako sa inyo, kay ginakadinahan ako karon tungod nga nagapati ako sa ginalauman
sang mga Judio."

---

[a] 13 nagpanakayon: *sa literal,* nagburdahi.

[21] Nagsiling sila kay Pablo, “Wala kami nakabaton sang sulat halin sa Judea parte sa imo. Ang aton
kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri halin sa Jerusalem wala man sing dala nga balita ukon malain
nga inughambal kontra sa imo. [22] Pero gusto man namon nga mabatian kon ano ang imo inugsugid, kay
nahibaluan namon nga bisan diin nga lugar, ginapakalain sang mga tawo ang sekta mo nga ina.”

[23] Gani nagsugtanay sila kon san-o nga adlaw sila magtipon. Pag-abot sang natalana nga adlaw, mas
madamo sang sa una ang nagtipon didto sa balay nga ginadayunan ni Pablo. Halin sa aga hasta sa gab-i ang
pagpanaysayon ni Pablo. Ginpamatud-an niya sa ila ang parte sa paghari sang Dios, kag ginpaathag niya sa
ila ang parte kay Jesus paagi sa mga ginsulat ni Moises sa Kasuguan kag sa mga ginsulat sang mga propeta
agod magtuo sila sa iya. [24] Ang iban nagpati sa iya ginahambal, pero ang iban wala magpati. [25] Tungod nga
indi sila maghilisugot, nagpalauli sila. Pero sa wala pa sila magpalauli may ginhambal pa si Pablo sa ila.
Siling niya, “Wala gid nagsala ang ginsiling sang Espiritu Santo sa aton mga katigulangan paagi kay Isaias
nga propeta. [26] Kay nagsiling siya,

‘Kadtui ang ini nga mga tawo kag silingon mo sila nga bisan mamati gid sila indi sila makaintiendi,

kag bisan magatulok gid sila indi sila makakita,

[27] tungod nga matig-a ang ulo sang sini nga mga tawo.

Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,

kag ginpiyong nila ang ila mga mata.

Kay kon indi, makakita ang ila mga mata kag makabati ang ila mga dulunggan,

kag maintiendihan nila kon ano ang husto,

kag magaliso sila sa akon,

kag ayuhon ko sila.’ ”

[28] *Nagsiling pa gid si Pablo,* “Gusto ko man isugid sa inyo nga ang pulong sang Dios parte sa kaluwasan
ginbalita na sa mga indi Judio; kag magapamati gid sila.” [29] Paghambal sadto ni Pablo, nagpalauli ang mga
Judio nga mainit ang ila pagbinaisay.]

[30] Sa sulod sang duha ka tuig nagtiner si Pablo sa balay nga iya ginaarkilahan. Kag ginbaton niya ang
tanan nga nagbisita sa iya. [31] Gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios kag parte kay Ginoong
Jesu-Cristo. Wala gid siya nahadlok sa iya mga pagpanudlo kag wala sing may nag-upang_2* sa iya.

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga Roma

Chapter 1

1 *Ako* si Pablo nga alagad[a] ni Cristo Jesus. Ginpili *ako* sang Dios nga mangin apostol sa pagwali sang
iya Maayong Balita.

2 Ining Maayong Balita ginpromisa sang Dios sang una paagi sa iya mga propeta, kag nasulat sa Balaan
nga Kasulatan. 3,4 Amo ini ang balita parte sa iya Anak nga si Jesu-Cristo nga aton Ginoo: sa iya
pagkatawo, kaliwat siya ni David; kag sa iya balaan nga espiritu,[b] napamatud-an nga siya Anak sang Dios
sa makagagahom nga paagi sang nabanhaw siya halin sa kamatayon. 5 Paagi kay Cristo nabaton namon ang
bugay nga mangin apostol agod matuytuyan ang tanan nga mga tawo sa husto nga pagtuo kag pagsunod sa
iya. Ginahimo namon ini para sa iya. 6 Kag kamo *nga mga tumuluo dira sa Roma* kaupod man sa mga tawo
nga iya gintawag agod mangin mga sumulunod ni Jesu-Cristo.

7 *Ang akon sulat nga ini para* sa inyo dira sa Roma nga ginahigugma sang Dios kag gintawag nga
mangin iya mga katawhan.

Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag si Ginoong Jesu-Cristo maghatag sa inyo sang bugay kag
paghidaet.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Roma

8 Una sa tanan nagapasalamat ako sa akon Dios paagi kay Jesu-Cristo para sa inyo tanan, kay ang inyo
pagtuo ginasugid sa bug-os nga kalibutan. 9 Permi ako nagapangamuyo para sa inyo, kag nahibaluan ini
sang Dios nga akon ginaalagaran sa bug-os ko nga tagipusuon sa akon pagwali sang Maayong Balita parte
sa iya Anak. 10 Permi ako nagapangamuyo sa Dios nga kon mahimo itugot niya nga makakadto ako dira sa
inyo. 11 Dako gid ang akon handom nga makita ko kamo agod mapaambit ko sa inyo ang mga bugay nga
espirituhanon nga makapalig-on sa inyo. 12 Ang buot ko silingon, nga magbinuligay kita sa pagpalig-on
paagi sa akon pagtuo kag sa inyo pagtuo.

13 Mga utod, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga makapila na ako nagplano nga magkadto dira sa inyo,
pero permi lang may kasablagan. *Gusto ko nga makakadto dira* agod nga may mga tawo man ako nga
mabuligan nga magtuo kay Cristo, pareho sang natabo sa iban man nga mga indi Judio *sa mga lugar nga
akon ginkadtuan*. 14 Kay may katungdanan ako *sa pagwali sa tanan nga mga tawo,* sa mga may tinun-an
kag sa wala, kag sa mga may alam kag sa wala. 15 Gani dako gid ang akon handom nga makawali man sang
Maayong Balita dira sa inyo sa Roma.

Ang Gahom sang Maayong Balita

16 Wala ko ginakahuya ang pagwali sang Maayong Balita. Kay amo ini ang gahom sang Dios sa
pagluwas sa tanan nga nagatuo, una sa mga Judio, kag dason sa mga indi Judio. 17 Kay ginapahayag sa
Maayong Balita nga ginapakamatarong sang Dios ang mga tawo paagi gid lang sa pagtuo. Suno sa
Kasulatan, "Ang tawo nga ginpakamatarong sang Dios tungod sa iya pagtuo magakabuhi."

Ang Sala sang Tawo

18 Ginapakita sang aton Dios nga sa langit ang iya kaakig sa mga malain nga ginahimo sang mga tawo
nga kontra sa iya kabubut-on. Ang mga malain nga ila ginahimo amo ang nagapugong sa ila sa pagkilala

[a] 1 alagad: *sa literal*, ulipon
[b] 4 kag sa iya balaan nga espiritu; *ukon* kag paagi sa balaan nga Espiritu

sang kamatuoran. [19] Kay sarang nila kuntani mahibaluan ang parte sa Dios tungod nga ginpakita ini sang
Dios sa ila. [20] Matuod nga indi ta makita ang Dios, pero halin pa sang pagtuga sang kalibutan, ang iya wala
katapusan nga gahom kag pagka-Dios napahayag na paagi sa mga butang nga iya gintuga. Gani wala sila
sang may ibalibad sa iya. [21] Bisan nahibaluan nila nga may Dios, wala sila nagapadungog kag
nagapasalamat sa iya. Sa baylo, nangin wala sing pulos ang ila mga panghunahuna. Nadulman ang ila mga
hunahuna nga indi makaintiendi sang kamatuoran. [22] Nagasiling sila nga sila mga maalam, pero nagaguwa
nga sila mga buang-buang. [23] Kay wala sila nagasimba sa Dios nga wala sing kamatayon, kundi ang ila
ginasimba amo ang ginhimo nga mga dios-dios nga kaangay sang mga tawo nga may kamatayon, mga
pispis, mga sapat nga apat ang tiil, kag mga sapat nga nagakamang.

[24] Tungod sang ila kabuangan ginpabay-an sila sang Dios sa paghimo sang malaw-ay nga mga butang
nga ila nagustuhan, kag ang resulta, makahuluya ang ginahimo nila sa ila kapareho nga lalaki ukon babayi.
[25] Ginabayluhan nila sang kabutigan ang kamatuoran parte sa Dios. Ginasimba nila kag ginaalagad ang mga
tinuga sang Dios, kag indi ang Manunuga nga dalayawon sa wala sang katapusan. Amen!

[26] Tungod nga ang mga tawo indi magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa paghimo sang
makahuluya nga mga butang nga ila naluyagan. Ang mga babayi nagaginawi batok sa natural nga paggamit
sang ila lawas, tungod kay ang ila kapareho nga babayi amo ang ila ginauluasawa. [27] Amo man ang mga
lalaki, sa baylo nga maggamit sila sang babayi, nga amo ang natural, ang ila kailigbon yara sa ila kapareho
nga lalaki. Makahuluya ang ila ginahimo sa lawas sang ila kapareho nga mga lalaki. Kag tungod sa sining
ginahimo nila nga indi husto, silutan sila sang Dios sang silot nga bagay gid sa ila.

[28] Tungod nga indi sila magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa ila hunahuna nga indi makapili sang
husto. Gani ginahimo nila ang mga butang nga indi dapat himuon. [29] Nangin ulipon sila sang tanan nga
klase sang kalainan, kalautan, kadalok, kag kahisa. Yara man sa ila ang pagpamatay, pag-ilinaway,
pagkadayaon, kag ang paghunahuna sang mga malain nga himuon nila sa ila isigkatawo. Nagakutsokutso
sila [30] kag nagapanglibak sa ila isigkatawo. Akig sila sa Dios, wala nagatahod sa ila isigkatawo, bugalon,
hambog, kag nagapangita sila sang paagi sa paghimo sang malain. Wala sila nagatuman sa ila mga
ginikanan, [31] wala pulos ang ila hunahuna, indi masaligan, kag wala sing kaluoy bisan pa sa ila pamilya.
[32] Nahibaluan nila nga ang Dios nagsiling nga ang mga tawo nga nagahimo sini nga mga sala takos sang
kamatayon, pero padayon gihapon ang ila paghimo. Kag indi lang ina, kundi nalipay pa gid sila kon may
makita sila nga nagahimo pareho sang ila ginahimo.

Chapter 2

Ang Paghukom sang Dios

[1] Karon, makasiling ka nga bagay sila silutan sang Dios kay masyado kalain ang ila ginahimo. Pero
ikaw nga nagasiling sina ginasentensyahan mo man ang imo kaugalingon, kay ginapakalain mo sila pero
ikaw mismo amo man ang imo ginahimo. [2] Nahibaluan ta nga matarong ang paghukom sang Dios sa mga
tawo nga nagahimo sang malain. [3,4] Pero sin-o ka nga nagahukom sa iban nga amo man ang imo ginahimo?
Siguro nagahunahuna ka nga tungod ang Dios maayo, mabinatason, kag mapinasensyahon, makalikaw ka
sa iya paghukom. Wala ka bala makahibalo nga ang kaayo sang Dios nagahatag sang kahigayunan nga
maghinulsol ka? [5] Pero tungod nga matig-a ang imo ulo kag indi ka maghinulsol, ginadugangan mo ang imo
silot sa pag-abot sang adlaw nga ang Dios magahukom. Sa sina nga adlaw makita sang tanan nga matarong
ang iya paghukom. [6] Kay ang Dios magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan. [7] May mga tawo
nga nagapadayon sa paghimo sang maayo tungod nga ginahandom nila nga dayawon sila *sang Dios*,
padunggan, kag hatagan sang kabuhi nga wala sang kamatayon. Ina nga mga tawo hatagan sang kabuhi nga
wala sang katapusan. [8] Pero may mga tawo man nga maiyaiyahon nga nagasikway sang kamatuoran kag
nagasunod sa kalainan. Makita sini nga mga tawo ang kaugot kag kaakig sang Dios. [9] Kay ang tanan nga
mga tawo nga nagahimo sang malain magaantos gid, una anay ang mga Judio kag dason ang mga indi

Judio. [10] Pero ang mga tawo nga nagahimo sang maayo, dayawon kag padunggan *sang Dios*, kag mangin
maayo ang ila kahimtangan, una anay ang mga Judio kag dason ang mga indi Judio. [11] Kay ang Dios wala
sang pinilian sa iya paghukom.

[12] Ang mga tawo nga nagahimo sang sala mawala, bisan wala sila kahibalo parte sa Kasuguan *ni*
Moises. Ang mga tawo iya nga nakahibalo sang Kasuguan *ni Moises* pero nagapadayon sa paghimo sang
sala, hukman man sang Dios, pero ang Kasuguan mismo ang iya gamiton sa paghukom sa ila. [13] Kay ang
ginapakamatarong sang Dios amo ang nagatuman sang Kasuguan kag indi ang nagapamati lang. [14] Ang
mga indi Judio wala kahibalo sang Kasuguan *ni Moises*. Pero kon ginahimo nila ang nasulat sa Kasuguan,
nagapakita lang nga bisan wala sila makahibalo sang Kasuguan, nahibaluan nila kon ano ang husto nga
himuon. [15] Ang ila ginahimo nga maayo nagapakita nga ang ginatudlo sang Kasuguan yara sa ila
tagipusuon. Kay ang ila konsensya pati ang ila mga pagdiskusyon nagapamatuod kon husto ukon indi ang
ila ginahimo. [16] Kag suno sa Maayong Balita nga akon ginatudlo, ina ipadumdom sa ila ni Jesu-Cristo sa
adlaw nga siya pahukmon sang Dios sa tanan nga mga tawo. Hukman niya ang tanan nila nga mga tinago
sa ila hunahuna.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

[17] Karon, kamo nga nagasiling nga kamo mga Judio, nagasalig kamo sa Kasuguan kag nagapabugal pa
nga malapit kamo sa Dios. [18] Nahibaluan ninyo kon ano ang luyag sang Dios kag kon ano ang labing maayo
nga himuon, tungod kay natun-an ninyo ini sa Kasuguan. [19] Nagasalig kamo nga makatudlo kamo sa mga
tawo nga bulag *sa kamatuoran* kag makahatag sang kasanag sa mga tawo nga nadulman *ang ila hunahuna*.
[20] Nagasalig man kamo nga manugtudlo kamo sa mga tawo nga mahinay mag-intiendi kag sa mga *tawo nga*
bata pa *kon parte sa Dios*. Amo ina ang inyo hunahuna tungod kay nagasalig kamo nga nahibaluan ninyo
ang husto nga kaalam kag kamatuoran paagi sa Kasuguan. [21] Nagatudlo kamo sa iban, pero wala ninyo
ginatudlui ang inyo kaugalingon. Nagatudlo kamo nga indi magpangawat, pero nagapangawat kamo.
[22] Nagatudlo kamo nga indi magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, pero amo man ina ang inyo ginahimo.
Nahigkuan gid kamo sa mga rebulto *nga ginasimba sang mga indi Judio*, pero nagapangawat kamo sa ila
mga simbahan. [23] Nagapabugal kamo nga yara sa inyo ang Kasuguan *sang Dios*, pero ginapakahuy-an
ninyo ang Dios tungod sang inyo paglapas sang Kasuguan. [24] Ang Kasulatan nagasiling, "Tungod sa inyo
nga mga Judio, ginapakamalaot sang mga indi Judio ang Dios."

[25] *Nagasalig kamo nga kamo pinili sang Dios tungod sang inyo pagkatinuli.* Ang pagkatinuli may pulos
lang kon ginatuman ninyo ang Kasuguan. Pero kon wala ninyo ginatuman ini, pareho lang kamo sa mga
indi Judio nga wala natuli. [26] Kag amo man sa mga tawo nga indi tinuli: kon sila nagatuman sang
Kasuguan, ginakabig man sila sang Dios nga mga tinuli . [27] Gani kamo nga mga Judio pakalainon nila
tungod nga ginalapas ninyo ang Kasuguan, bisan yara sa inyo ining ginsulat nga Kasuguan kag bisan natuli
kamo. Sila iya nagatuman sang Kasuguan bisan wala sila natuli. [28] Kon sa bagay sin-o gid bala ang matuod
nga Judio kag matuod nga tinuli? Indi ang tawo nga ang iya ginikanan Judio kag ang iya pagkatinuli sa
guwa lang. [29] Ang matuod nga Judio amo ang tawo nga nagbag-o ang iya kabuhi paagi sa bulig sang
Espiritu *Santo* kag indi tungod kay natuli siya suno sa Kasuguan. Ang tawo nga pareho sina ginadayaw
sang Dios bisan wala siya ginadayaw sang mga tawo.

Chapter 3

[1] Kon amo sini, *basi mamangkot kamo kon bala* may bintaha ang aton pagka-Judio ukon may pulos ang
aton pagkatinuli? [2] Sa matuod, madamo ang bintaha sa aton. Una sa tanan, gintugyan sa aton ang pulong
sang Dios. [3] Bisan matuod nga may mga Judio nga wala nagatuman sa pulong sang Dios, indi gid mahimo
nga indi niya pagtumanon ang ginpromisa niya sang una. [4] Bisan ang tanan nga mga tawo butigon, ang Dios
masaligan sa gihapon sa iya mga pulong. Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,

"Mapamatud-an nga matarong ang imo mga ginahambal,

Kag permi magaguwa nga husto ang imo paghukom."

[5] Karon, *basi may magsiling,* "Kon ikomparar ang amon ginahimo nga malain sa ginahimo sang Dios, makita nga maayo ang Dios. Gani kon makita ang kaayo niya tungod sa amon ginahimo nga malain, indi matarong ang Dios kon silutan niya kami tungod sa amon ginahimo." Ina nga mga pulong kabuangan. [6] Indi ina mahimo! Tungod nga kon amo sina, paano ang paghukom sang Dios sa mga tawo diri sa kalibutan?

[7] *Basi may magsiling pa gid,* "Kon paagi sa amon pagbinutig magaguwa nga indi butigon ang Dios kag sa sini madayaw siya, ngaa silutan kami bilang makasasala?" [8] Ang ina nga rason nagasiling nga maayo ang maghimo sang malain agod magaguwa ang maayo. Suno sa mga tawo nga gusto magguba sa amon, amo ini kuno ang amon ginatudlo. Ina nga mga tawo dapat gid man nga silutan *sang Dios*.

Ang Tanan nga mga Tawo Makasasala

[9] Siguro nagahunahuna kamo nga mas maayo pa kita sa mga tawo nga indi Judio. Indi ina matuod! Ginpahayag ko na nga ang tanan nga mga tawo, Judio man ukon indi, makasasala. [10] Kay amo gid ini ang ginasiling sang Kasulatan:

"Wala gid sing bisan isa nga matarong;

[11] wala gid sang bisan isa nga nakaintiendi parte sa Dios, kag wala gid sing may nagatinguha sa pagkilala sa iya.

[12] Ang tanan nagsipak sa matuod nga dalan kag nangin wala sing pulos sa Dios.

Wala gid sing may nagahimo sing maayo bisan isa."

[13] "Ang ila tutunlan pareho sang bukas nga lulubngan nga mabaho, kay pulos pangdaya ang nagaguwa sa ila mga baba."

"Kon maghambal sila, ang ila dila pareho sang dalit sang man-og."

[14] "Ang nagaguwa sa ila mga baba pulos masakit nga mga pagpasipala."

[15] "Sa diutay lang nga kabangdanan nagapamatay sila dayon.

[16] Bisan diin sila magkadto nagabilin sila sang gamo kag kalisod.

[17] Wala sila sing may nahibaluan parte sa maayo nga pag-inupdanay."

[18] "Kag wala gid sila sing kahadlok sa Dios."

[19] Karon, nahibaluan ta nga kon ano ang ginasiling sang Kasuguan, ginasiling ini sa aton nga mga Judio nga nagakabuhi sa idalom sang Kasuguan. Gani indi kita makasiling nga indi kita pagsilutan. Ang tanan magapanabat sa Dios tungod sa ila mga sala. [20] Kay wala gid sing tawo nga pakamatarungon sa atubangan sang Dios paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan ginhatag sa tawo agod ipakita nga siya makasasala.

Ang Paagi Kon Paano Ginapakamatarong sang Dios ang mga Tawo

[21] Pero karon ginpahayag na kon paano ginapakamatarong sang Dios ang tawo. Ini indi paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan mismo kag ang ginsulat sang mga propeta nagapamatuod sini. [22] Ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo, kay ang Dios wala sing pinilian. Gani ang bisan sin-o nga magtuo kay Jesu-Cristo ginapakamatarong niya. [23] Kay ang tanan nga mga tawo nagpakasala kag indi takos sa panulok sang Dios. [24] Pero tungod sa bugay sang Dios, ginpakamatarong kita paagi kay Cristo Jesus nga nagtubos sa aton, kag ini regalo sang Dios. [25] Ginpadala siya sang Dios sa

kalibutan agod ihalad ang iya kabuhi para madula ang kaakig sang Dios sa aton, kag paagi sa iya dugo mapatawad kita sa aton mga sala kon magtuo kita sa iya. Ginhimo ini sang Dios sa pagpakita nga siya matarong. Kay sang una ginpaligad niya ang ila mga sala tungod nga mabinatason siya. Dapat kuntani ginsilutan na sila. [26] Pero karon ginhalad na niya ang kabuhi ni Cristo para sa pagpakita nga siya matarong. Tungod sa iya ginhimo nagaguwa nga matarong ang Dios bisan pa nga ginapakamatarong niya ang bisan sin-o nga nagatuo kay Jesus.

[27] Gani wala gid sang bisan sin-o nga makapabugal. Kon ginapakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuman sang Kasuguan, makapabugal kita. Pero ang matuod, indi kita makapabugal tungod nga ginapakamatarong kita sang Dios paagi sa aton pagtuo. [28] Kay nagapati kita nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kag indi sa iya pagtuman sang Kasuguan. [29] Kon indi matuod ini, ang Dios, Dios lang sang mga Judio kag indi Dios sang mga indi Judio. Pero Dios man siya sang mga indi Judio, [30] kay may isa lamang ka Dios. Kag pakamatarungon niya ang mga Judio kon sila magtuo *kay Jesus*, kag amo man ang mga indi Judio kon magtuo man sila *kay Jesus*. [31] Ini wala nagakahulugan nga ginasikway ta ang Kasuguan, kundi ginatuman ta ang iya husto nga katuyuan.

Chapter 4

Si Abraham Bilang Sulundan

[1] Bilang sulundan sang pagpakamatarong sang Dios sa mga tawo, tan-awa bala ninyo si Abraham nga amay naton nga mga Judio. [2] Kon ginpakamatarong siya *sang Dios* tungod sang iya mga binuhatan, kuntani may ipabugal siya. Pero ang matuod, wala siya sing may ipabugal sa Dios. [3] Nahibaluan ta ini tungod nga ang Kasulatan nagasiling, "Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*." [4] Ang tawo nga nagaobra ginasuhulan. Ang suhol indi makabig nga regalo tungod kay iya ini ginpangabudlayan. [5] Pero ginpakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuo sa iya nga nagapakamatarong sa makasasala, kag indi tungod sa aton mga binuhatan. [6] Amo man ini ang buot silingon ni David sang nagsiling siya nga bulahan ang tawo nga ginpakamatarong sang Dios indi tungod sa iya mga binuhatan.

[7] *Nagsiling siya,*

"Bulahan ang mga tawo nga ang ila mga sala ginpatawad kag wala na ginadumdom sang Dios.

[8] Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala indi na pag-isipon sang Ginoo batok sa iya."

[9] Ining mga ginhambal ni David indi lang para sa mga Judio, kundi para man sa mga indi Judio. Nahibaluan ta ini tungod nga nasambit na namon ang Kasulatan nga nagasiling, "Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*." [10] San-o bala ini natabo? Indi bala ang pagpakamatarong sa iya natabo sa wala pa siya matuli? [11] Gintuli siya *sang ulihi* bilang tanda nga ginpakamatarong siya sang Dios tungod sang iya pagtuo sa wala pa siya matuli. Amo ina nga si Abraham nangin amay[a] sang tanan nga wala natuli pero nagatuo *sa Dios*; kag tungod sa ila pagtuo ginpakamatarong sila sang Dios. [12] Si Abraham amay man sang mga tinuli, indi tungod sang ila pagkatinuli, kundi tungod nga nagatuo sila subong nga nagtuo ang aton amay nga si Abraham sa wala pa siya matuli.

Ang Promisa sang Dios Nabaton Paagi sa Pagtuo

[13] Sang una, nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya mga kaliwat nga ang kalibutan mangin iya. Ginpromisa ini indi tungod nga gintuman ni Abraham ang Kasuguan, kundi tungod nga ginpakamatarong siya paagi sa iya pagtuo. [14] Kon ang mga nasakop sa Kasuguan[b] amo lang ang makabaton sang ginpromisa

[a] 11 amay: *buot silingon,* espirituhanon nga amay.
[b] 14 ang mga nasakop sa Kasuguan: *buot silingon, ang mga Judio nga nagahimulat nga magsunod sa Kasuguan ni Moises*.

sang Dios, wala sing pulos ang aton pagtuo sa Dios, kag amo man ang promisa sang Dios[a]. [15] Ang
Kasuguan amo ang kabangdanan kon ngaa may pagsilot ang Dios. Kon wala sing Kasuguan, wala man sing
paglapas.

[16] Gani ang promisa sang Dios ginabasi sa pagtuo, agod mangin regalo sang Dios kag mangin
pamatuod nga ini mabaton sang tanan nga mga kaliwat ni Abraham – indi lamang sa mga *Judio nga*
nasakop sa Kasuguan kundi sa mga *indi Judio nga* nagatuo man pareho kay Abraham. Kay si Abraham
amo ang amay sang tanan nga nagatuo, Judio man ukon indi. [17] Nagasiling ang Kasulatan, "Ginhimo ko
ikaw nga amay sang madamo nga mga nasyon." Gani sa atubangan sang Dios, siya aton amay. Kag ang
Dios nga gintuohan ni Abraham amo man ang Dios nga nagahatag sing kabuhi sa mga patay[b] kag nagatuga
sang mga butang nga wala pa. [18] Bisan wala na gid sing paglaom nga mangin amay, nagtuo gihapon si
Abraham nga tumanon sang Dios ang iya ginpromisa sa iya nga siya mangin amay. Gani sa iya pagtuo,
nangin amay siya sang madamo nga mga nasyon, suno gid sa ginsiling sang Dios sa iya. [19] Sang
nagpromisa ang Dios kay Abraham, mga 100 na ka tuig ang iya edad, kag nahibaluan niya nga tigulang na
siya kag imposible nga makapabata pa. Nahibaluan man niya nga ang iya asawa indi makabata tungod nga
baw-as si Sara. Pero wala nagluya ang iya pagtuo sa Dios. [20] Wala gid siya nagduhaduha sa promisa sang
Dios, kundi nagtuo siya. Gani ginpabakod siya sang Dios. Kag gindayaw niya ang Dios [21] tungod nga
nagsalig gid siya nga sarang ang Dios magtuman sang iya ginpromisa. [22] Gani tungod sa pagtuo ni Abraham
ginpakamatarong siya *sang Dios*. [23] Pero ang ginsulat sa Kasulatan nga "ginpakamatarong siya" ginsulat
indi lang para kay Abraham, [24] kundi para man sa aton. Pakamatarungon man kita kon nagatuo kita sa
nagbanhaw kay Jesus nga aton Ginoo. [25] Ginpatay si Jesus tungod sa aton mga sala, kag ginbanhaw siya
agod pakamatarungon kita.

Chapter 5

Maayo na ang aton Relasyon sa Dios

[1] Karon, tungod kay ginpakamatarong na kita paagi sa pagtuo *kay Jesu-Cristo*, maayo na ang aton
relasyon sa Dios. Ini natabo tungod sa ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo. [2] Paagi sa iya kag tungod sa
aton pagtuo nakabaton kita sang sini nga bugay sang Dios, kag nagakalipay kita sa paglaom nga makaambit
kita sa iya kadungganan. [3] Kag indi lang ina, kundi nagakalipay man kita sa aton mga pag-antos, kay
nahibaluan ta nga paagi sa mga kalisod mangin mainantuson kita. [4] Kag kon mainantuson kita nalipay ang
Dios sa aton, kag kon ang Dios nalipay sa aton may paglaom kita nga maayo ang aton palaabuton. [5] Kag
indi mahimo nga indi ta mabaton ang aton ginalauman tungod nga paagi sa Espiritu Santo nga ginpadala sa
aton, nahibaluan ta nga ginahigugma kita sang Dios.

[6] Hunahunaa bala ninyo ang gugma sang Dios sa aton. Sang wala kita sing sarang mahimo *agod*
makalikaw sa silot, nagpanginmatay si Cristo para sa *aton nga* mga makasasala sa tion nga gintalana sang
Dios. [7] Mabudlay sa isa ka tawo nga magpanginmatay para sa tawo nga matarong. Siguro may yara gid man
nga magpanginmatay para sa maayo nga tawo. [8] Pero si Cristo nagpanginmatay para sa aton bisan sang mga
makasasala pa kita. Sa sini nga paagi ginpakita sang Dios ang iya paghigugma sa aton. [9] Kag tungod nga
karon ginpakamatarong na kita sang Dios paagi sa dugo ni Cristo, makasiguro gid kita nga tungod kay
Cristo makalikaw kita sa silot sang Dios *nga magaabot*. [10] Sang una mga kaaway kita sang Dios, pero paagi
sa pagkamatay sang iya Anak napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa iya. Kag karon nga may maayo
na kita nga relasyon sa Dios, daw ano pa gid ang pagluwas niya sa aton paagi sa kabuhi ni Cristo. [11] Kag
indi lang ina, kundi nagakalipay kita karon sa aton relasyon sa Dios paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo.
Paagi sa iya napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa Dios.

---

[a] 14 amo man ang promisa sang Dios: *buot silingon nga mangin wala sing pulos ang promisa sang Dios kay wala sing may makatuman sang Kasuguan*.
[b] 17 patay: *pareho sa patay si Abraham kag si Sara kay tigulang na sila kag baw-as.*

Si Cristo kag si Adan

12 Ang sala nagsulod sa kalibutan tungod sang paglapas ni Adan sa sugo sang Dios, kag ang iya sala
nagdala sang kamatayon. Gani nag-abot ang kamatayon sa tanan nga mga tawo, tungod kay ang tanan
nakasala. 13 Kay yari na sa kalibutan ang sala sa wala pa mahatag sang Dios ang Kasuguan sa mga tawo.
Pero kon wala sing Kasuguan, ang sala wala ginakabig batok sa tawo. 14 Pero halin kay Adan hasta kay
Moises, naggahom na ang kamatayon sa mga tawo bisan pa sa mga wala nakasala pareho sang paglapas ni
Adan sa sugo sang Dios sa iya.

Si Adan amo ang larawan sang isa nga magaabot. 15 Pero *ining duha indi pareho, tungod kay* ang
regalo sang Dios indi mapaanggid sa sala ni Adan. Matuod gid nga ang sala ni Adan nagdala sing
kamatayon sa madamo nga mga tawo, pero labaw pa gid ang bugay sang Dios nga amo ang regalo nga
nag-abot sa madamo nga mga tawo paagi sa isa ka tawo nga si Jesu-Cristo. 16 Ang regalo sang Dios indi
mapaanggid sa sala ni Adan. Ang sala ni Adan nagdala sing silot, pero tungod sa ginhimo ni Cristo, bisan
madamo ang aton ginhimo nga mga sala, ginpakamatarong kita sang Dios. 17 Kon tungod sa sala sang isa ka
tawo *nga si Adan* ang tanan mapatay, daw ano pa gid ka dako ang resulta sang ginhimo sang isa ka tawo
nga si Jesu-Cristo. Kay ang mga tawo nga nagabaton sang dako nga bugay kag regalo sang Dios paagi kay
Cristo ginapakamatarong sang Dios, kag magaangkon sila sang kabuhi. 18 Gani tungod sa sala sang isa ka
tawo, ang tanan ginhukman nga silutan. Subong man, tungod sa ginhimo nga matarong sang isa ka tawo,
ginpakamatarong sang Dios ang tanan,[a] kag hatagan sila sang kabuhi. 19 Tungod sang isa ka tawo nga wala
nagtuman sa Dios madamo ang nangin makasasala. Subong man, tungod sang pagtuman sang isa ka tawo
madamo ang pakamatarungon *sang Dios*. 20 Ginhatag sang Dios ang Kasuguan agod makita sang mga tawo
nga madamo ang ila paglapas, kag nagadugang pa gani kon may Kasuguan. Pero bisan nagdugang ang sala,
nagdugang pa gid ang bugay sang Dios. 21 Gani subong nga ang sala naggahom sa tanan nga tawo kag
nagresulta sang kamatayon, ang bugay sang Dios nagagahom kag nagaresulta sang kabuhi nga wala sing
katapusan. Kay tungod sa ginhimo ni Jesu-Cristo nga aton Ginoo ginpakamatarong na kita sang Dios.

Chapter 6

Karon Bag-o na ang Aton Kabuhi

1 Karon ano ang aton masiling? Magpadayon bala kita sa pagpakasala agod magdugang pa gid ang
bugay sang Dios sa aton? 2 Indi gid! Indi mahimo nga magpadayon kita sa pagpakasala kay napatay na kita
sa sala.[b] 3 Nakahibalo kamo nga sang pagbautiso sa aton sa *paghiusa* kay Jesu-Cristo nagakahulugan nga
kaupod man kita sa iya kamatayon. 4 Gani ang pagbautiso sa aton nagapakilala nga sang napatay si Cristo,
kita napatay man kag ginlubong upod sa iya, agod subong nga si Cristo ginbanhaw sang makagagahom nga
Amay, kita magakabuhi man sang bag-o nga kabuhi.

5 Kag kon nahiusa kita kay Cristo sa iya kamatayon, sigurado gid nga makaangkon kita sang bag-o nga
kabuhi pareho sang natabo sa iya sang siya ginbanhaw. 6 Nahibaluan ta nga ang aton daan nga pagkatawo
nga makasasala ginlansang na sa krus kaupod ni Cristo agod mapatay. Amo ina nga indi kita dapat
ulipunon sang sala. 7 Kay kon ang tawo patay na, hilway na siya sa gahom sang sala. 8 Kag kon kita napatay
upod kay Cristo, nagatuo kita nga mabuhi man kita upod sa iya. 9 Kay nakahibalo kita nga tungod si Cristo
nabanhaw, indi na mahimo nga mapatay siya liwat. Wala na sing gahom ang kamatayon sa iya. 10 Napatay
siya sang makaisa gid lang para sa mga sala *sang mga tawo*, kag indi na gid ini maliwat. Buhi siya karon
kag ang iya kabuhi para sa Dios. 11 Gani tungod nga kamo yara na kay Cristo Jesus, kabiga ninyo nga ang
inyo kaugalingon patay na sa sala,[c] kag karon nagakabuhi na kamo para sa Dios.

---

[a] 18 ang tanan: *buot silingon*, ang tanan nga nagatuo ukon nagabaton sang iya bugay.
[b] 2 napatay na kita sa sala: *buot silingon*, ang sala wala na labot ukon gahom sa aton.
[c] ll patay na sa sala: *buot silingon,* ang sala wala na labot ukon gahom sa aton.

[12] Indi na ninyo pagtuguti ang sala nga maggahom sa inyo lawas nga may kamatayon agod indi na kamo magtuman sang iya kailigbon. [13] Indi ninyo paggamita ang bisan ano nga parte sang inyo lawas sa paghimo sang sala. Kundi itugyan ninyo ang inyo bug-os nga lawas sa Dios agod gamiton niya sa maayo nga katuyuan. Himua ninyo ini bilang mga tawo nga gintubos halin sa kamatayon kag ginhatagan sang *bag-o nga* kabuhi. [14] Gani ang sala indi dapat maggahom sa inyo, kay wala na kamo sa idalom sang Kasuguan, kundi yara na sa idalom sang bugay *sang Dios*.

Ang mga Nagahimo sang Matarong

[15] Karon, tungod nga kita wala na sa idalom sang Kasuguan kundi sa idalom na sang bugay *sang Dios*, magpakasala pa bala kita? Indi gid! [16] Indi bala mga ulipon kita sang bisan ano nga aton ginatuman? Gani kon nagahimo kita sang sala, mga ulipon kita sang sala kag ang resulta sini kamatayon. Pero kon nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita sang Dios kag ang resulta sini amo nga pakamatarungon niya kita. [17] Sang una mga ulipon kamo sang sala. Pero salamat sa Dios tungod karon tinagipusuon na ang inyo pagtuman sa mga kamatuoran nga gintudlo sa inyo. [18] Ginhilway na kamo sang Dios sa gahom sang sala, kag karon ginasunod na ninyo ang matarong nga pagkabuhi. [19] Ginagamit ko bilang halimbawa ang parte sa pagkaulipon agod madali ninyo mahangpan ang akon buot silingon. Sang una ginpaulipon ninyo ang inyo kaugalingon sa sala paagi sa paggamit ninyo sang inyo lawas sa paghimo sang malaw-ay nga mga butang kag kalautan. Kag ang resulta sini nangin malaot kamo. Pero karon, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon bilang mga ulipon sang matarong nga pagkabuhi. Kag ang resulta sini mangin diosnon kamo.

[20] Sang mga ulipon pa kamo sang sala, ang matarong nga pagkabuhi wala sa inyo. [21] Ti ano nga kaayuhan ang inyo nakuha sa inyo pagkabuhi sang una nga karon ginakahuya na ninyo? Ang resulta sadto amo ang kamatayon. [22] Pero karon ginhilway na kamo sa sala kag mga ulipon na kamo sang Dios. Kag ang inyo nakuha amo ang diosnon nga pagkabuhi. Ang resulta sini amo ang kabuhi nga wala sing katapusan. [23] Kay ang bayad sang sala amo ang kamatayon, pero ang kabuhi nga wala sing katapusan amo ang regalo sang Dios sa mga yara kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Chapter 7

Wala na Kita sa Idalom sang Kasuguan

[1] Mga utod, nakahibalo kamo parte sa kasuguan. Gani nasiguro ko nga mahangpan ninyo ang akon ipaathag sa inyo nga kon ang tawo patay na, ang kasuguan wala na sing gahom sa iya. [2] Pareho bala sang babayi nga may bana. Suno sa kasuguan, ang babayi nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Pero kon ang iya bana patay na, hilway na siya sa kasuguan nga nagahigot sa iya sa iya bana. [3] Gani kon magpamana siya sa iban nga lalaki samtang buhi pa ang iya bana, nagapanginlalaki siya. Pero kon ang iya bana patay na kag magpamana siya sa iban, wala siya nagalapas sa kasuguan, kag wala man siya nagapanginlalaki.

[4] Gani, mga utod, pareho man sina ang natabo sa inyo. Kon parte sa Kasuguan napatay na kamo paagi sa kamatayon ni Cristo. *Gani wala na labot sa inyo ang Kasuguan.* Iya na kamo ni Cristo nga nabanhaw, agod nga magkabuhi kita sing mapuslanon sa pag-alagad sa Dios. [5] Sang yara pa kita sa aton daan nga pagkabuhi, ang malaot nga mga kailigbon amo ang nagagahom sa aton, kag nagdugang pa gani tungod sa Kasuguan. Kag tungod nga ginhimo ta yadto nga mga butang, ang aton silot amo ang kamatayon. [6] Pero karon, tungod sa aton paghiusa sa kamatayon ni Cristo, hilway na kita sa Kasuguan nga nag-ulipon sa aton. Ang aton pag-alagad sa Dios karon suno na sa bag-o nga kabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Espiritu *Santo* kag indi sa daan nga pagkabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Sala

[7] Karon basi kon may magsiling nga kon amo sina, malain gali ang Kasuguan. Wala ako nagasiling nga malain. Kay kon wala ang Kasuguan wala ako nakahibalo kon ano ang sala. Halimbawa, kon wala

nagsiling ang kasuguan, “Indi ka magkaibog,” wala ako nakahibalo nga malain ang pagkaibog. [8] Pero tungod sa sala nga yara na nga daan sa akon, pagkahibalo ko nga malain gali ang pagkaibog, nagdugang pa gid ang akon kaibog. Gani kon wala sang Kasuguan, wala kita nakahibalo kon ano ang ginatawag nga sala. [9] Sang una, nagkabuhi ako nga wala sing Kasuguan. Pero pagkahibalo ko sang Kasuguan, nakita ko nga ako gali makasasala, kag didto ko nahibaluan nga ako gali ginsentensyahan na sang kamatayon. [10] Gani ang Kasuguan nga ang katuyuan maghatag sang kabuhi amo ang nagdala sa akon sang kamatayon. [11] Kay ang Kasuguan amo ang gin-gamit sang sala nga yara sa akon agod mapatalang ako, kag ang resulta, nasentensyahan ako sang kamatayon tungod nga indi ko masunod ang Kasuguan.

[12] Ang Kasuguan balaan, kag ang tanan nga mga sugo sini balaan, matarong, kag maayo. [13] Nagakahulugan bala nga ang maayo nagdala sa akon sang kamatayon? Indi! Ginsentensyahan ako tungod sa akon sala. Kag diri nakita ta nga malaot gid ang sala, kay gin-gamit niya ang Kasuguan nga maayo para masilutan ako sang kamatayon. Gani paagi sa Kasuguan nakita ta kon daw ano kalaot ang sala.

Ang Maayo nga Gusto sang Tawo nga Himuon indi niya Mahimo

[14] Nahibaluan ta nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu sang Dios. Pero ako tawhanon kag ulipon sang sala. [15] Indi ko nagustuhan ang akon ginahimo. Kay ang mga butang nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang mga butang nga indi ko gusto himuon amo ang akon ginahimo. [16] Kag kon wala ako naluyag sa akon ginahimo nga malain, nagakahulugan nga nagasugot ako nga husto ang ginasiling sang Kasuguan. [17] Gani indi ako ang nagahimo sang malain kundi ang sala nga yari sa akon. [18] Kay nahibaluan ko nga diri sa akon, sa akon tawhanon nga kinaugali, wala gid sing maayo, tungod kay bisan gusto ko nga maghimo sang maayo indi ako makahimo. [19] Gani, ang maayo nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang malain nga indi ko gusto nga himuon amo ang akon ginahimo. [20] Karon, kon ginahimo ko ang indi ko gusto nga himuon, ini nagakahulugan nga indi ako ang nagahimo sini kundi ang sala nga yari sa akon.

[21] Gani nasapwan ko nga kon gusto ko maghimo sang maayo ginabalabagan ako sang akon malain nga kinaugali. [22] Ang akon kaugalingon nalipay gid sa Kasuguan sang Dios, [23] pero diri sa akon may nagasugo nga maghimo sang mga butang nga kontra sa akon nahibaluan nga matarong. Ginaulipon ako sang akon malain nga kinaugali. [24] Makaluluoy gid ako! Sin-o bala ang makahilway sa akon sa sining makasasala nga pagkatawo nga nagadala sa akon sa kamatayon? [25] Wala sang iban kundi ang Dios paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo! Salamat sa Dios!

Amo ini ang akon kahimtangan: ang akon hunahuna nagasunod sa kasuguan sang Dios, pero ang akon lawas nagasunod sa malain nga kinaugali nga makasasala.

Chapter 8

Ang Kabuhi sa Espiritu Santo

[1] Karon, ang mga yara kay Cristo Jesus indi na pagsilutan sang Dios. [2] Kay sa tapos nga kita nangin yara na kay Cristo Jesus ginagamhan na kita sang Espiritu Santo nga nagahatag sang kabuhi. Gani hilway na kita sa sala kag kamatayon nga nagagahom sa aton. [3] Ang Kasuguan indi makakuha sang gahom sang sala sa aton kabuhi, tungod kay maluya ang aton tawhanon nga kinaugali. Ang Dios amo ang nagkuha sang gahom sang sala sa kabuhi sang tawo. Ginpadala niya ang iya Anak diri sa kalibutan nga mangin tawo pareho sa aton nga mga makasasala, agod mangin halad para sa aton mga sala. Kag sa iya pagkatawo, ginlaglag sang Dios ang gahom sang sala. [4] Ginhimo niya ini agod ang ginapatuman sang Kasuguan matuman sa aton nga wala na nagakabuhi suno sa luyag sang aton tawhanon nga kinaugali kundi suno sa luyag sang Espiritu *Santo*. [5] Ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa ila tawhanon nga kinaugali wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang ila tawhanon nga kinaugali, pero ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa pagtuytoy sang Espiritu *Santo* wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang Espiritu *Santo*. [6] Kon ang hunahuna sang tawo yara lang permi sa iya tawhanon nga

kinaugali, ang resulta amo ang kamatayon. Pero kon ang mga butang nga luyag sang Espiritu *Santo* amo
ang iya permi ginahunahuna, makabaton siya sang kabuhi kag kalinong. [7] Kaaway sang Dios ang tawo nga
ang iya hunahuna yara lang permi sa iya tawhanon nga kinaugali, kay wala siya nagatuman sa Kasuguan
sang Dios, kag ang matuod indi siya makatuman sini. [8] Ang mga tawo nga nagasunod sang ila tawhanon
nga kinaugali indi gid makapalipay sa Dios. [9] Pero kamo wala na sa paggahom sang inyo tawhanon nga
kinaugali. Kay kon ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo, ginagamhan na kamo sang Espiritu. Ang tawo
nga wala sa iya ang Espiritu ni Cristo indi iya ni Cristo. [10] Pero tungod nga si Cristo yara sa inyo, bisan
mapatay ang inyo lawas tungod sa sala, mabuhi gihapon ang inyo espiritu tungod kay ginpakamatarong
kamo sang Dios. [11] Karon, tungod nga ang Espiritu sang Dios nga nagbanhaw kay Jesus nagakabuhi sa
inyo, siya nga nagbanhaw kay Cristo amo man ang magahatag sang kabuhi sa inyo mga lawas nga may
kamatayon. Kag himuon niya ini paagi sa iya Espiritu nga nagapuyo sa inyo.

[12] Gani mga utod, dapat sundon ta ang gusto sang Dios kag isikway ta ang gusto sang aton tawhanon
nga kinaugali. [13] Kay kon magkabuhi kamo suno sa inyo tawhanon nga kinaugali, mapatay kamo. Pero kon
paagi sa Espiritu *Santo* isikway ninyo ang malain nga mga buhat sang inyo lawas, magakabuhi kamo.

Ang mga Anak sang Dios

[14] Ang mga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios amo ang matuod nga mga anak sang Dios. [15] Kay ang
Espiritu nga inyo nabaton wala naghimo sa inyo nga mga ulipon, nga nagakahadlok pareho sang inyo
nabatyagan sang una, kundi naghimo siya sa inyo nga mga anak sang Dios. Karon, paagi sa Espiritu *Santo*
makatawag na kita sa Dios nga, "Amay."[a] [16] Ang Espiritu *Santo* upod sa aton espiritu amo ang
nagapamatuod nga kita mga anak sang Dios. [17] Kag tungod nga kita mga anak *na sang Dios*, mga
manunubli kita sang mga butang nga ginatigana sang Dios para sa aton. Mga manunubli kita kaupod ni
Cristo. Kay kon nagaantos kita karon pareho kay Cristo sang una, magaabot ang adlaw nga padunggan man
kita kaupod niya.

Ang Maayo gid nga Kahimtangan sa Palaabuton

[18] Kon sa akon lang, ang mga pag-antos karon indi makatupong sa maayo gid nga kahimtangan nga
mangin aton sa palaabuton. [19] Kay ang tanan nga tinuga sang Dios nagahulat nga nagahandom gid sang tion
nga ipahayag na sang Dios ang iya mga anak. [20] Kay ang tanan nga tinuga sang Dios wala makaabot sa
katuyuan nga para sa ila. Natabo ini indi suno sa ila luyag kundi tungod nga amo ini ang kabubut-on sang
Dios. Pero may paglaom pa, [21] kay magaabot ang adlaw nga ang mga tinuga sang Dios indi na madunot,
kundi mangin kaupod sa mga anak sang Dios nga mahilway, nga mabutang sa maayo gid nga kahimtangan.
[22] Nahibaluan ta nga hasta karon ang tanan nga tinuga sang Dios nagaugayong sa kasakit pareho sang
pagpasakit sang manugbata. [23] Pero indi lang sila, kundi kita man nga nakabaton sang Espiritu *Santo*, nga
amo ang una nga regalo sang Dios, nagaugayong man sa kasakit samtang nagapaabot kita sa adlaw nga
bag-uhon sang Dios ang aton mga lawas kag himuon niya kita nga iya mga anak. [24] Naluwas na kita kag
nagapaabot na lang nga makompleto ini nga kaluwasan. Ang paglaom indi matawag nga paglaom kon yara
na ang ginalauman. Kay sin-o bala ang magalaom kon yara na? [25] Pero kon nagalaom kita sang mga butang
nga wala pa sa aton, nagahulat kita nga may pagbatas.

[26] Kag tungod nga maluya kita, ang Espiritu *Santo* nagabulig sa aton. Indi kita makahibalo kon ano gid
ang dapat nga pangamuyuon, amo gani nga ang Espiritu *Santo* nagapangabay sa Dios para sa aton sa mga
pag-ugayong nga indi mamitlang. [27] Kag tungod nga nakahibalo ang Dios kon ano ang sa tagipusuon sang
tawo, nakahibalo man siya sang hunahuna sang Espiritu *Santo*. Kay ang Espiritu *Santo* nagapangabay sa
Dios para sa iya mga katawhan, kag suno sa kabubut-on sang Dios.

---

[a] 15 *Sa literal makita ang Hebreo nga pulong "abba" kag ang Griego nga pulong "pater," nga pareho nga nagakahulugan nga "tatay" ukon "amay."*

[28] Nakahibalo kita nga ang tanan nga nagakalatabo ginahimo sang Dios para sa kaayuhan sang mga
nagahigugma sa iya, nga iya mga ginpili suno sa iya katuyuan. [29] Kay halin pa sang una, nahibaluan na sang
Dios kon sin-o ang iya mangin mga anak. Kag ginplano na niya nga daan nga mangin kaangay sila sa iya
Anak *nga si Jesus*, agod siya ang mangin kamagulangan sa madamo nga mga kauturan. [30] Gani ang mga
tawo nga iya ginpili na nga daan gintawag niya *nga mangin iya mga anak*; kag ang mga tawo nga iya
gintawag, iya man ginpakamatarong; kag ang iya ginpakamatarong, iya man ginpadunggan.

Ang Gugma sang Dios

[31] Karon, kon hunahunaon ta ini nga mga butang, makasiling kita nga ang Dios nagaapin gid sa aton,
kag wala sing may makahalit sa aton. [32] Wala niya ginlikaw ang iya Anak, kundi ginhalad niya para sa aton
tanan. Kon ginhatag niya ang iya Anak, ihatag man niya sa aton ang tanan nga butang. [33] Wala sing may
makasiling nga kita nga mga pinili sang Dios mga makasasala, kay ang Dios mismo ang nagasiling nga kita
ginpakamatarong na. [34] Wala na sing may makasiling nga silutan kita, kay si Cristo Jesus mismo ang
ginsilutan kag napatay para sa aton, kag indi lang ina kundi ginbanhaw siya kag karon didto siya sa tuo
sang Dios nga nagapangabay sa Dios para sa aton. [35] Wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma ni
Cristo. Bisan mag-agi kita sa mga pag-antos, kalisod, paghingabot, kagutom, kaimulon, katalagman, kag
bisan pa sa kamatayon, nasiguro naton nga ginahigugma kita gihapon ni Cristo. [36] Ang Kasulatan
nagasiling,

> "Tungod sa amon pagtuo sa imo, yara kami permi sa katalagman sang kamatayon. Kaangay kami sa
> mga karnero nga ilihawon."

[37] Pero bisan amo ini ang aton kahimtangan, masarangan ta gid nga atubangon ini paagi sa bulig ni Cristo
nga nagahigugma sa aton. [38,39] Kay nasiguro ko gid nga wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma
sang Dios nga iya ginpakita paagi kay Cristo Jesus nga aton Ginoo. Bisan pa ang kabuhi diri ukon ang
kamatayon, ang mga anghel ukon ang mga demonyo, ang nagakalatabo karon ukon ang magakalatabo sa
palaabuton, ang mga may gahom, ang mga yara sa ibabaw ukon sa idalom sang kalibutan, ukon bisan ano
pa nga mga butang nga gintuga sang Dios indi makapahamulag sa aton sa iya gugma.

Chapter 9

Ang Dios kag ang mga Taga-Israel

[1] Karon may isugid pa ako sa inyo, kag ini matuod, kay yara ako kay Cristo kag wala ako nagabutig.
Ang akon konsensya nga ginagamhan sang Espiritu *Santo* nagapamatuod man nga matuod ang akon
igasugid, [2] nga dako gid ang akon kasubo kag kasakit sa akon tagipusuon [3] tungod sa akon mga kasimanwa
kag kadugo. Kon mahimo lang kuntani gusto ko nga ako ang sumpaon sang Dios kag ipahamulag kay
Cristo para lang nga mahilway sila sa silot. [4] Madamo sila sang bintaha bilang mga Israelinhon. Ginkabig
sila sang Dios bilang iya mga anak; ginpakitaan sila sang Dios sang iya masilaw nga presensya; naghimo
ang Dios sang mga kasugtanan sa ila; ginhatag sa ila ang Kasuguan; gintudluan sila sang husto nga
pagsimba sa iya; madamo ang iya mga ginpromisa sa ila; [5] mga kaliwat sila sang mga tawo nga ginpili sang
Dios sang una; kag sa ila lahi naghalin si Cristo sang siya nagpakatawo, ang Dios nga makagagahom sa
tanan kag dalayawon sa wala sing katapusan! Amen.

[6] Pero *bisan wala nila napusli ini nga mga pribilehiyo,* wala ini nagakahulugan nga wala pagtumana
sang Dios ang iya promisa, kay indi ang tanan nga kaliwat ni Israel pinili sang Dios. [7] Indi ang tanan nga
mga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya kaliwat. Kay nagsiling ang Dios kay Abraham nga ang mga
anak lang ni Isaac ang kilalahon nga iya mga kaliwat. [8] Ini nagakahulugan nga indi ang tanan nga mga
kaliwat ni Abraham ginakabig nga mga anak sang Dios, kundi ang ginbata lang suno sa ginpromisa kay
Abraham ang kilalahon nga mga anak sang Dios. [9] Kay amo ini ang promisa sang Dios kay Abraham:
"Mabalik ako diri sa masunod nga tuig kag magabata si Sara sang lalaki."

[10] Kag paagi sa duha ka anak ni Rebeca kag sang aton katigulangan nga si Isaac, ginpakita man sang Dios nga indi tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya mga anak. [11,12] Sa wala pa magbata si Rebeca sang kapid, nagsiling ang Dios sa iya, "Ang magulang magaalagad sa iya manghod." Ginhambal niya ini sang wala pa sila makahimo sing maayo ukon malain. Kay gusto niya itudlo nga kon magpili siya sang tawo wala siya nagabasi sa *ila maayo nga* mga binuhatan kundi suno sa iya kabubut-on. [13] Ang Kasulatan nagasiling,

"Ginhigugma ko si Jacob,

pero wala ko naluyagan si Esau."

[14] Karon, ano ang aton masiling? Nga indi matarong ang Dios? Indi ina husto! [15] Kay nagsiling ang Dios kay Moises, "Kaluoyan ko ang gusto ko nga kaluoyan." [16] Gani ang mga pagpakamaayo sang Dios indi tungod sa gusto ukon sa ginahimo sang tawo, kundi tungod gid lang sa kaluoy sang Dios. [17] Kay sa Kasulatan nagsiling ang Dios sa Faraon,[a] "Ginhimo ko ikaw nga hari, agod paagi sa akon himuon kontra sa imo, mapakita ko ang akon gahom, kag ang akon ngalan makilala sang tanan nga tawo sa bug-os nga kalibutan." [18] Gani ginakaluoyan sang Dios ang gusto niya kaluoyan, kag ginapatig-a niya ang ulo sang mga tawo nga gusto niya patig-ahon.

Ang Kaakig kag Kaluoy sang Dios

[19] Karon, basi kon may magsiling sa akon, "Ngaa bala basulon pa sang Dios ang tawo *tungod sang iya pagpakasala*? Kag sin-o bala ang makapamatok sa kabubut-on sang Dios?" [20] Pero sin-o gid bala ikaw nga magsabat sa Dios? Kita mga tinuga lang sang Dios, gani indi kita makareklamo sa iya kon ngaa ginhimo niya kita nga pareho sini. [21] Pareho bala sa manughimo sang kolon, pagusto siya kon ano ang iya himuon sa lunang nga iya ginauyatan. Kon gusto niya, sarang niya mahimo ang duha ka klase sang kolon paagi sa sadto nga lunang: ang isa para sa espisyal nga mga okasyon kag ang isa para sa ordinaryo lang.

[22] Karon, gusto sang Dios nga ipakita ang iya gahom kag ang iya kaakig sa mga tawo nga dapat na silutan. Pero pagusto siya kon agwantahon niya anay ini nga mga tawo nga iya pagalaglagon. [23] Ginahimo niya ini agod mapakita niya ang iya dako nga kaayo sa mga tawo nga iya ginakaluoyan, nga iya na nga daan ginpreparar para padunggan. [24] Kag kita amo ang mga tawo nga iya gintawag, indi lang halin sa mga Judio kundi halin man sa mga indi Judio. [25] Amo ini ang ginsiling sang Dios sa libro ni Oseas,

"Ang mga tawo nga indi akon,

tawgon ko nga 'akon mga tawo.'

Kag sila nga wala ko ginahigugma sadto anay,

higugmaon ko.

[26] Kag ang mga tawo nga ginsilingan ko, 'Kamo indi akon mga tawo,'

tawgon sila nga mga anak sang buhi nga Dios."

[27] Amo man ini ang ginsiling ni Isaias parte sa mga Israelinhon: "Bisan pareho sang balas sa baybayon ang kadamuon sang kaliwat ni Israel, diutay lang sa ila ang maluwas. [28] Kay sa labing madali pagasilutan sang Dios sing maid-id ang *mga tawo* sa kalibutan." [29] Nagsiling man si Isaias,

"Kon kita nga mga Israelinhon wala pagkaluoyi sang Dios nga Makagagahom,

wala gid sing may nabilin sa aton,

kundi nagkalawala na kuntani kita pareho sang mga tawo sa Sodoma kag Gomorra."

---

[a] 17 Faraon: *ang buot silingon,* hari sa Egipto.

Ang Israel kag ang Maayong Balita

[30] Ang akon buot silingon amo ini: ang mga indi Judio nga wala nagtinguha nga pakamatarungon amo
ang ginpakamatarong sang Dios tungod nga nagtuo sila. [31] Pero ang mga Judio nga nagtinguha sa pagtuman
sang Kasuguan agod pakamatarungon sila sang Dios wala nakadangat sini. [32] Ngaa man? Kay sa baylo nga
magtuo ang mga Judio *kay Jesu-Cristo*, nagsalig sila sa ila *maayo nga* mga binuhatan. Nasandad sila sa
"bato nga kasandaran." [33] Pareho sa ginsiling *sang Dios* sa Kasulatan,

"Nagbutang ako sa Sion sang bato nga kasandaran sang mga tawo.

Yadto nga bato magapadasma sa ila.

Pero ang mga tawo nga magtuo sa sadto nga bato indi gid mahuy-an."

Chapter 10

[1] Mga utod, dako gid ang akon handom nga ang akon mga kapareho nga mga Judio maluwas, kag ini
ginapangamuyo ko sa Dios. [2] Makapamatuod ako nga mapisan sila sa pag-alagad sa Dios, pero indi suno sa
kamatuoran. [3] Kay wala sila makahibalo sang paagi sang Dios kon paano niya ginapakamatarong ang tawo.
Ang ila ginhimo, nagtinguha sila sa ila kaugalingon nga paagi kag wala nila pagsunda ang paagi sang Dios.
[4] Wala sila makaintiendi nga ang Kasuguan hasta lang kay Cristo, kay paagi sa ginhimo ni Cristo, ang
tagsa-tagsa nga nagatuo sa iya amo lang ang ginapakamatarong.

Ang Kaluwasan Para sa Tanan

[5] Amo ini ang ginsulat ni Moises parte sa pagpakamatarong paagi sa pagtuman sang Kasuguan: "Ang
tawo nga nagatuman sang Kasuguan magakabuhi suno sa Kasuguan." [6] Pero amo ini ang ginasiling sa
Kasulatan parte sa pagpakamatarong paagi sa pagtuo: "Indi ka magsiling sa imo kaugalingon, 'Sin-o bala
ang mapalangit?' " (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paidalom). [7] "Indi ka man magsiling, 'Sin-o ang
magpanaog sa kadadalman sang duta?' " (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paibabaw halin sa mga
patay). [8] Kundi nagasiling man ang Kasulatan nga

"Ang pulong sang Dios malapit sa imo, yara sa imo baba kag sa imo tagipusuon."

Kag ining pulong *sang Dios wala sang iban kundi ang* parte sa pagtuo nga amon ginawali: [9] nga kon isugid
mo nga si Jesus amo ang Ginoo kag nagatuo ka sa imo tagipusuon nga ginbanhaw siya sang Dios halin sa
kamatayon, maluwas ka. [10] Kay ang tawo ginapakamatarong sang Dios kon nagatuo siya sing hugot sa iya
tagipusuon. Kag kon magsugid siya sang iya pagtuo, maluwas siya. [11] Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang
nagatuo sa iya indi gid mahuy-an." [12] Kag ini nga promisa para sa tanan, Judio man ukon indi Judio, tungod
nga ang Ginoo, Ginoo sang tanan, kag nagahatag siya sing bugana nga pagpakamaayo sa tanan nga
nagadangop sa iya. [13] Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo maluwas."

[14] Pero paano ang pagdangop nila sa iya kon wala sila magtuo? Kag paano sila makatuo sa iya kon
wala sila makabati parte sa iya? Kag paano sila makabati kon wala sing may magsugid sa ila? [15] Kag paano
makalakat kag makasugid ang mga manugbalita kon wala sila ginsugo? Suno sa Kasulatan, "Daw ano
kanami kon mag-abot ang mga nagadala sang Maayong Balita." [16] Pero indi ang tanan nagbaton sang
Maayong Balita. Pareho sang ginsiling ni Isaias, "Ginoo, sin-o bala ang nagpati sang amon ginwali?"
[17] Karon makasiling kita nga ang tawo magatuo lang kay Cristo kon makabati siya sang mensahi parte sa
iya. Kag ining mensahi mabatian lang kon may yara nga magtudlo sini. [18] Karon, nakabati bala ang mga
Israelinhon sang sini nga mensahi? Indi mahimo nga wala sila nakabati. Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Nabatian ang ila tingog sa bisan diin nga lugar. Kag ang ila mga pulong nakalambot sa bug-os nga

kalibutan." [19] Ti ano, wala bala sila nakaintiendi? *Indi mahimo nga wala sila nakaintiendi. Kay* sa ginsulat ni Moises *nagsiling ang Dios sa ila*, "Paimunon ko kamo sa mga tawo nga indi Israelinhon. Paakigon ko kamo tungod nga ipakita ko ang akon kaluoy sa mga tawo nga wala makakilala sa akon." [20] *Naghambal man ang Dios sa ila paagi kay Isaias.* Kag sang paghambal sini ni Isaias wala gid siya nahadlok sa mga tawo,

"Nakita ako sang mga tawo nga wala nagapangita sa akon.

Kag bisan wala sila nagapamangkot parte sa akon, nagpakilala ako sa ila kon sin-o ako."

[21] Pero parte sa mga Israelinhon nagsiling siya, "Sige ang akon paabot sa ila nga mga matig-a sang ulo kag mga malalison, nga magbalik sila sa akon."

Chapter 11

Ang Kaluoy sang Dios sa mga Judio

[1] Ti ano, ginsikway na bala sang Dios ang iya *pinili nga* mga tawo? Wala gid. Kay ako mismo isa ka Israelinhon, kaliwat ni Abraham, kag sakop sang tribo ni Benjamin. [2] Wala ginsikway sang Dios ang mga tawo nga iya ginpili halin pa sang una. Nadumduman bala ninyo ang ginasiling sang Kasulatan parte kay Elias? Indi bala nagreklamo siya sa Dios parte sa *ginahimo sang* Israel? *Siling niya,* [3] "Ginoo, ginpamatay nila ang imo mga propeta, kag ginpangguba nila ang mga altar nga ginahalaran sang mga halad para sa imo. Ako na lang ang nabilin nga nagasimba sa imo kag ginatinguhaan pa nila nga patyon ako." [4] Pero ano bala ang sabat sang Ginoo sa iya? "May nabilin pa ako nga 7,000 ka mga Israelinhon nga wala nagsimba sa dios-dios nga si Baal." [5] Amo man ini karon sa aton panahon. May nabilin pa nga mga Israelinhon nga nagatuo sa Dios, kay ginpili niya sila tungod sa iya bugay. [6] Ang pagpili sa ila indi tungod sa ila binuhatan kundi suno sa bugay sang Dios; kay kon ginabasi sa mga ginahimo sang tawo, indi na ini matawag nga bugay.

[7] Karon, makasiling kita nga ang mga Israelinhon wala nakabaton sang ila ginahandom *nga mangin matarong*. Ang ginpili lang sang Dios amo ang nakabaton sang ila ginahandom, pero ang iban ginpatig-a ang ila mga ulo. [8] Amo ini ang ginsiling sang Kasulatan *parte sa ila*, "Daw sa ginapatulog sila sang Dios, kag hasta karon indi sila makahibalo sang husto kag indi makaintiendi sang kamatuoran." [9] Nagsiling man si David *parte sa ila*, "Kabay pa nga ang ila mga halad[a] magpasandad kag maglaglag sa ila, kag sa sina silutan sila sang Dios. [10] Kabay pa nga mabulagan sila. Kag kabay pa nga *indi pagkuhaon ang mabug-at nga ila ginapas-an agod* magbuluktot sila permi."

[11] *Nasandad ang mga Judio kay wala sila nagtuo kay Cristo.* Ti, ano karon? Nagakahulugan bala nga padayon na gid ang ila pagkahulog? Indi! Kundi tungod sa ila paglapas, nahatagan sing kahigayunan ang mga indi Judio nga maluwas. Kag sa sini mahisa ang mga Judio. [12] Karon, kon ang paglapas kag ang kakulangan sang mga Judio nagdala sang madamo nga pagpakamaayo sa mga tawo sa bug-os nga kalibutan, daw ano pa gid nga mga pagpakamaayo ang mangin resulta kon makompleto ang mga Judio *nga dapat magtuo sa iya*.

Ang Kaluwasan sang mga Indi Judio

[13] Karon, nagahambal ako sa inyo nga mga indi Judio. Ginhimo ako sang Dios nga apostol para sa inyo *agod ibalita ko sa inyo ang parte kay Cristo*. Kag ginakabig ko nga importante ini nga buluhaton nga ginhatag sa akon, [14] kay basi kon mapahisa ko sa inyo ang akon mga kapareho nga mga Judio, agod ang iban sa ila *magtuo man kag* maluwas. [15] Kay kon ang pagsikway sang Dios sa mga Judio nangin kabangdanan nga ang iban nga mga tawo sa kalibutan nakapalapit sa Dios, daw ano pa gid ang mangin resulta kon ang mga Judio batunon liwat sang Dios. Mangin pareho sila sa mga patay nga nabanhaw.

[a] 9 ila mga halad: *ukon* ila ginaselebrar nga mga piesta: *sa literal,* lamesa.

[16] *Ang halimbawa sang mga Judio pareho sini:* kon ang bahin sang tinapay nahalad sa Dios, ang bilog
nga tinapay iya man sang Dios. Kag kon ang gamot sang kahoy iya sang Dios, ang mga sanga sang kahoy
iya man sang Dios.[a] [17] Ang mga Judio pareho sang mga sanga sang kahoy nga olibo nga ginpang-utod. Kag
kamo nga mga indi Judio pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga ginsugpon sa ginpang-utdan
nga mga sanga. Gani nakaambit kamo sang mga kaayuhan nga ginhatag sang Dios sa mga Judio. [18] Pero
indi kamo maghunahuna nga mas maayo pa kamo sang sa mga sanga nga ginpang-utod. Dumduma ninyo
nga kamo mga sanga lang. Indi kamo ang nagabuhi sa gamot, kundi ang gamot amo ang nagabuhi sa inyo.

[19] Basi kon may magsiling sa inyo, "Ngaa ginpang-utod sila kag kami ang ginsugpon kon indi kami
mas maayo sang sa ila?" [20] Ginpang-utod sila tungod nga wala sila nagtuo *kay Cristo* kag kamo ang
ginsugpon tungod nga nagtuo kamo. Gani indi kamo magpabugal, kundi mag-andam kamo. [21] Tungod kay
kon ginapang-utod sang Dios ang natural nga mga sanga *nga amo ang mga Judio*, mahapos ang
pagpang-utod sa inyo, *kay kamo mga ginsugpon lang nga mga sanga*. [22] Diri makita ang kaayo sang Dios
kag ang iya pagkaestrikto. Estrikto siya sa mga tawo nga indi magtuo sa iya, pero maayo siya sa inyo, kon
nagapabilin kamo sa iya kaayo. Pero kon indi, pang-utdon man niya kamo. [23] Kag kon indi na magpatig-a
ang mga Judio kundi magtuo man, isugpon niya liwat sila sa puno, kay sarang ina mahimo sang Dios.
[24] Kay kamo *nga mga indi Judio* pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga ginpang-utod kag
ginpangsugpon sa natural nga olibo *nga amo ang mga Judio*, bisan pa nga indi ini kinaandan nga paagi.
Pero mas mahapos para sa Dios nga ibalik ang natural nga mga sanga sa iya ginhalinan nga puno.

Ang Kaluoy sang Dios para sa Tanan

[25] Mga utod *ko kay Cristo*, gusto ko nga mahibaluan ninyo ang kamatuoran nga wala pa nahibalui sang
mga tawo, agod indi kamo magpabugal nga daw si sin-o gid kamo. Ang pagpatig-a sang mga Judio
umalagi lang kag hasta gid lang sa tion nga makompleto na ang mga indi Judio nga dapat magtuo sa iya.
[26] Pagkatapos sini maluwas ang mga Israelinhon, pareho sang ginasiling sang Kasulatan,

"Magahalin sa Sion ang Manluluwas;

kuhaon niya ang tanan nga kalautan sa mga kaliwat ni Jacob.

[27] Kag amo ini ang akon kasugtanan sa ila:

patawaron ko ang ila mga sala."

[28] Tungod kay ginsikway sang mga Judio ang Maayong Balita, nangin kaaway sila sang Dios, agod kamo
nga mga indi Judio mahatagan sang kahigayunan nga maluwas. Pero tungod nga mga pinili sila sang Dios,
ginahigugma niya sila. Kay ginpromisa niya ini sang una sa ila mga katigulangan nga palanggaon niya ang
ila mga kaliwat. [29] Kag wala nagabaylo ang Dios sang iya hunahuna parte sa mga tawo nga iya ginapili kag
ginapakamaayo. [30] Sang una, kamo nga mga indi Judio wala nagtuman sa Dios. Pero karon, tungod nga ang
mga Judio wala nagtuman sa iya, ginakaluoyan kamo sang Dios. [31] Kag amo man ang matabo sa ila, nga
bisan karon wala sila nagatuman sa Dios, kaluoyan man niya sila tungod nga ginakaluoyan niya kamo.
[32] Kay gintugutan sang Dios nga ang tanan nga tawo mangin ulipon sang ila mga sala agod ipakita niya sa
tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo sang Dios

[33] Makatilingala gid ang kaayo sang Dios! Indi ta matungkad ang iya kaalam kag ang iya nahibaluan!
Sin-o bala ang makaintiendi sang iya hunahuna kag sang iya mga pamaagi? [34] *Pareho sang ginasiling sa
Kasulatan,*

"Wala sing may nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo,

---

[a] 16 *Ang buot silingon ni Pablo sa bersikulo 16, kon si Abraham nangin iya sang Dios, ang iya mga kaliwat nangin iya man sang Dios.*

kag wala sing may makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon.

[35] Wala kita sing may ihatag sa iya

agod nga may bayaran siya sa aton."

[36] Kay ang tanan nga butang nagahalin sa Dios, kag ginhimo ini paagi sa iya kag para sa iya. Dayawon siya sa wala sing katapusan! Amen.

Chapter 12

Ang Pagkabuhi Bilang Kristohanon

[1] Gani mga utod, tungod sa mga kaluoy sang Dios *sa aton*, nagapangabay ako sa inyo nga ihalad ninyo ang inyo kaugalingon bilang buhi nga halad sa Dios. Itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa pag-alagad sa iya suno sa iya luyag. Amo ini ang husto nga pagsimba sa Dios. [2] Indi kamo magsunod sa mga pagginawi sang mga tawo sa sini nga kalibutan. Tuguti ninyo ang Dios nga bag-uhon niya ang inyo hunahuna, agod mahibaluan ninyo ang kabubut-on sang Dios – kon ano ang maayo, husto, kag kon ano gid ang iya nagustuhan.

[3] Bilang apostol nga amo ang bugay sang Dios sa akon, ginahambalan ko kamo tanan nga indi kamo maghunahuna nga daw si sin-o gid kamo, kundi hunahunaon ninyo sing husto kon ano ang inyo mga abilidad suno sa pagtuo nga ginhatag sang Dios sa inyo. [4] Kay kon paano nga ang aton lawas may madamo nga parte, kag ang kada parte may iya nga buluhaton, [5] kita nga mga tumuluo amo man. Bisan matuod nga madamo kita, isa lang kita ka lawas sa aton paghiusa kay Cristo, kag nagaalangot kita sa isa kag isa. [6] Kag tungod nga ang kada isa sa aton may iya nga abilibad nga nabaton suno sa bugay sang Dios, gamiton ta ining ginhatag niya. Kon may ginhatagan sing abilidad sa pagsugid sang pulong sang Dios, gamiton niya ina suno sa iya pagtuo. [7] Kag kon may ginhatagan sing abilidad sa pagserbisyo *sa iya isigkatawo*, dapat magserbisyo siya; kon sa pagtudlo, dapat magpanudlo; [8] kon sa paglaygay, dapat magpanglaygay; kon sa paghatag sa mga imol, dapat maayo nga manughatag; kon sa pagdumala, magdumala nga may kapisan; kag kon sa pagbulig sa mga nalisdan, magbulig nga may kalipay.

[9] Kinahanglan sinsero gid ang aton paghigugma. Likawan ta ang malaot, kag himuon permi ang maayo. [10] Bilang mag-ulutod *kay Cristo* maghigugmaanay gid kita, kag magtinahuray sa isa kag isa. [11] Magmapisan kita kag indi magtinamad; mag-alagad kita sa Ginoo nga hugot gid sa aton tagipusuon. [12] Kag tungod nga may paglaom kita nga maayo ang aton palaabuton, dapat mangin malipayon kita. Batason ta ang mga kabudlayan, kag magpangamuyo kita permi. [13] Buligan ta ang mga katawhan sang Dios sa ila mga kinahanglanon, kag batunon ta sa aton balay ang mga dumuluong.

[14] Ipangamuyo ninyo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang mga tawo nga nagahingabot sa inyo. Indi kamo magpangamuyo nga silutan sila sang Dios. [15] Magkalipay kamo upod sa mga nagakalipay, kag magkasubo upod sa mga nagakasubo. [16] Tratara ninyo ang isa kag isa sing palareho. Indi kamo magpabugal kundi magpakig-abyan sa mga tawo nga kubos. Indi kamo maghunahuna nga maalam gid kamo.

[17] Kon may maghimo sang malain sa inyo, indi kamo magbalos sang malain. Kundi pinsaron ninyo kon paano kamo makahimo sing maayo sa atubangan sang mga tawo. [18] Himua ninyo ang inyo masarangan nga wala gid sing gamo sa inyo pagpakig-upod sa tanan nga tawo. [19] Mga hinigugma, indi gid kamo magtimalos, kundi itugyan ninyo sa Dios nga amo ang magasilot sa ila. Kay nagasiling ang Ginoo sa Kasulatan, "Ako ang magatimalos; ako ang magasilot." [20] Gani *sundon ta ang ginasiling sang Kasulatan:* "Kon ang imo kaaway ginagutom, pakauna; kon ginauhaw, paimna. Kay kon himuon mo ini mahuya siya sa iya ginahimo sa imo." [21] Indi kamo magpadaog sa malain, kundi dauga ninyo ang malain paagi sa paghimo sang maayo.

Chapter 13

Ang Aton Obligasyon sa mga Nagadumala sang Gobyerno

[1] Ang kada isa sa inyo dapat magmatinumanon sa mga nagadumala sa gobyerno, kay ang tanan nga
paggobyerno halin sa Dios kag ang mga manugdumala ginbutang sang Dios sa ila puwesto. [2] Ang
nagakontra sa gobyerno nagakontra sa pagbuot sang Dios, kag ang nagahimo sini nagadala sang silot sa ila
kaugalingon. [3] Kon maayo ang aton ginahimo, wala kita sing dapat kahadlukan sa mga nagadumala sa aton,
luwas lang kon nagahimo kita sang malain. Gani agod indi ka mahadlok sa mga nagadumala, maghimo ka
sang maayo, kag dayawon ka pa nila. [4] Ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto para sa aton kaayuhan. Pero
kon nakahimo ka sang malain, dapat mahadlok ka sa ila, tungod nga may gahom sila sa pagsilot sa imo;
kay ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto agod silutan ang mga nagahimo sang malain. [5] Gani dapat
magmatinumanon kita sa aton gobyerno; indi lang tungod sa kahadlok naton sa silot, kundi tungod nga
nahibaluan ta nga amo ini ang dapat naton nga himuon. [6] Amo man ini ang kabangdanan kon ngaa
nagabayad kita sang aton buhis, kay ang mga manugdumala mga alagad sang Dios nga nagapangabudlay
para gid sa sini nga butang. [7] Gani bayaran ninyo ang inyo nagkalain-lain nga klase sang buhis. Kag tahura
ninyo kag padunggi ang mga may awtoridad.

Ang Aton Obligasyon sa Isa kag Isa

[8] Dapat indi kamo magpabilin nga may utang bisan kay sin-o, luwas lang sa utang nga amo ang
paghigugmaanay sa isa kag isa. Ang nagahigugma sa iya isigkatawo nakatuman sang Kasuguan. [9] Kay ang
mga sugo nga pareho sang, "Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi ka
magpangawat, indi ka magkaibog," kag ang iban pa nga mga sugo sarang matingob sa isa lang ka sugo nga
nagasiling, "Higugmaa ang imo isigkatawo pareho sang imo paghigugma sa imo kaugalingon." [10] Kon
ginahigugma ta ang aton isigkatawo, wala kita nagahimo sing malain sa ila. Amo ina nga kon may
paghigugma kita ginatuman ta ang bug-os nga Kasuguan.

[11] Dapat ninyo himuon ini, tungod nga nahibaluan ninyo nga tion na ini nga dapat kamo magbugtaw.
Kay ang aton kaluwasan mas malapit na sang sa una nga nagtuo kita kay Jesu-Cristo. [12] Ang kadudulman
madali na lang matapos kag ang kasanag madali na gid mag-abot. Gani isikway ta na ang malaot nga mga
buluhaton sang kadudulman [13] kag isuklob naton ang maayo nga kabuhi bilang armas naton nga mga yara
na sa kasanag. Indi kita magpahubog ukon magsunod sa mga mahigko nga pagkinalipay. Indi kita
magpakighilawas ukon maghimo sang bisan ano nga klase sang mahigko nga buhat. Indi kita mag-inaway
ukon maghisaay. [14] Sa baylo, ang pamatasan ni Ginoong Jesu-Cristo ang dapat makita sa inyo kabuhi. Kag
indi ninyo paghatagan sing lugar ang inyo tawhanon nga kinaugali nga maghimo sang malain.

Chapter 14

Indi Ninyo Pagpakalainon ang Iban

[1] Batuna ninyo ang tawo nga maluya ang iya pagtuo, kag indi ninyo paghikayi ang iya mga
panghunahuna. [2] May mga tumuluo nga nagapati nga puwede makakaon sang bisan ano, kag may mga
tumuluo nga maluya *ang ila pagtuo* nga ang ila ginakaon utan lang. [3] Ang tumuluo nga nagakaon sang
bisan ano indi dapat magpakanubo sa tumuluo nga ang iya ginakaon utan lang, kag ang tumuluo nga utan
lang ang ginakaon indi man dapat maghukom sa nagakaon sang bisan ano. Kay sila nga duha pareho nga
ginabaton sang Dios, [4] kag sa Dios sila manabat. Gani sin-o ka bala nga maghukom sa suluguon sang iban?
Ang iya Agalon gid lang amo ang makasiling kon maayo ukon malain ang iya ginahimo. Kag mahimo gid
niya ang maayo, kay ang Ginoo amo ang magabulig sa iya sa paghimo sang maayo.

[5] May mga tawo nga nagakabig nga may mga adlaw nga labi pa ka importante sang sa iban nga mga
adlaw. Kag may nagakabig man nga ang tanan nga adlaw palareho lang. Ang kada isa dapat maghimo kon

ano sa iya pagpati ang husto sa panulok sang Dios. [6] Kon ang tawo may ginapasulabi nga adlaw, ginahimo niya ini para sa Ginoo. Kag ang tawo nga nagakaon sang bisan ano, ginahimo man niya ini para sa Ginoo, tungod nga nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang iban nga wala nagakaon sang iban nga pagkaon nagahimo sini para man sa Ginoo, kag nagapasalamat man sila sa Dios. [7] Kay wala sing bisan sin-o sa aton nga mga tumuluo ang nagakabuhi ukon mapatay para sa iya kaugalingon. [8] Kon nagakabuhi kita, nagakabuhi kita para sa Ginoo, kag kon mapatay kita, para man sa Ginoo. Gani kon nagakabuhi kita ukon mapatay, iya kita sang Ginoo. [9] Amo gani nga si Cristo nagpakamatay kag nabanhaw, agod mangin Ginoo siya sang mga buhi kag mga patay. [10] Gani indi kamo magpakanubo ukon maghukom sa inyo mga utod *kay Cristo*. Kay kita tanan magaatubang sa Dios, kag siya ang magahukom *kon ang aton ginhimo maayo ukon malain*. [11] Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ako ang Ginoo nga buhi. Magaabot ang adlaw nga ang tanan nga tawo magaluhod sa akon atubangan kag magakilala nga ako Dios." [12] Amo ini nga ang kada isa sa aton magapanabat sa Dios sa iya mga ginhimo diri sa kalibutan.

[13] Gani indi na kita maghukom sa isa kag isa. Sa baylo, likawan ta ang mga butang nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang aton utod *kay Cristo*. [14] Tungod nga ako yara kay Ginoong Jesus, nahibaluan ko nga wala sing pagkaon nga indi matinlo. Pero ang bisan sin-o nga nagakabig nga may pagkaon nga ginadumili, ti indi siya dapat magkaon sina. [15] Karon, kon tungod sang imo ginakaon nalainan ang imo utod, wala ka nagahigugma sa iya. Nagpakamatay man si Cristo para sa iya, gani indi paggub-a ang iya pagtuo tungod sang imo ginakaon. [16] Bisan ginakabig ninyo nga ang isa ka butang indi malain, indi ninyo paghimua kon pakalainon kamo sang iban tungod sini. [17] Kay ang ginharian sang Dios indi parte sa pagkaon kag pag-inom, kundi parte sa matarong nga kabuhi, maayo nga relasyon sa isa kag isa, kag kalipay nga halin sa Espiritu Santo. [18] Ang bisan sin-o nga nagaalagad kay Cristo sa sini nga paagi amo ang nagustuhan sang Dios kag ginatahod sang mga tawo.

[19] Gani tinguhaan ta gid ang paghimo sang mga butang nga nagadala sing maayo nga relasyon kag nagapalig-on sa pagtuo sang isa kag isa. [20] Indi paggub-a ang pagtuo sang ginluwas sang Dios tungod lang sa pagkaon. Sarang makaon ang tanan nga klase sang pagkaon, pero indi maayo nga magkaon sang pagkaon nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban. [21] Ang maayo nga himuon, indi ka magkaon sang karne ukon mag-inom sang mga ilimnon nga makahulubog ukon maghimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga magpakasala ang imo utod. [22] Dapat ikaw lang kag ang Dios ang nakahibalo sang imo nga ginapatihan parte sini. Bulahan ang tawo nga wala ginatublag sang iya konsensya sa iya mga ginahimo nga suno sa iya maayo. [23] Pero kon nagaduhaduha siya sa iya pagkaon, konsensyahon siya kon iya ini kaunon kay ang iya ginahimo wala nabasi sa iya ginapatihan. Sala ang bisan ano nga ginahimo ta nga wala nabasi sa aton ginapatihan.

Chapter 15

Magpasunaid Kita sa mga Maluya

[1] Kita nga mga malig-on *sa pagtuo* dapat magpasunaid kag magbulig sa aton mga kaupod nga maluya pa. Indi lang ang aton gusto ang aton hunahunaon, [2] kundi hunahunaon ta man ang kaayuhan sang kapareho naton nga tumuluo, agod mapalig-on ang iya pagtuo. [3] Bisan gani si Cristo wala naghandom sang iya kaugalingon nga kaayuhan. Kundi suno sa ginasiling sang Kasulatan, "Ang mga insulto sang mga tawo sa imo ginbatyag ko." [4] Ang tanan nga ginsulat sa Kasulatan sang una ginsulat sa pagtudlo sa aton. Paagi sa Kasulatan, ginatudluan kita nga batason ta ang mga kalisod, kag paagi man sa sini ginapalig-on ang aton paglaom *nga maayo ang aton palaabuton*.

[5] Kabay pa nga ang Dios nga nagapabakod sa aton sa pagbatas sang mga kabudlayan kag nagahatag sa aton sing paglaom magabulig sa inyo nga mag-isa kamo bilang mga sumulunod ni Cristo Jesus, [6] agod magtingob kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Maayong Balita Para sa mga Indi Judio

[7] Ginbaton kamo ni Cristo, gani batuna man ninyo ang inyo kapareho nga tumuluo agod madayaw ang
Dios. [8] Ang kabangdanan kon ngaa ginsugo si Jesus sa pag-alagad sa mga Judio indi lang sa pagpakita nga
ang Dios masaligan sa pagtuman sang iya mga promisa sang una sa ila mga katigulangan, [9] kundi sa
pagpakita man sa mga indi Judio sang kaluoy sang Dios, agod magdayaw man sila sa Dios. Kay nagasiling
ang Kasulatan,

"Magasugid ako sang imo kaayo upod sa mga indi Judio;

kag magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo."

[10] May nasulat man sa Kasulatan nga nagasiling,

"Kamo nga mga indi Judio, magkalipay kamo kaupod sa mga pinili sang Dios!"

[11] Kag nagasiling pa gid,

"Tanan kamo nga mga indi Judio, dayawa ninyo ang Ginoo;

tanan kamo nga mga tawo, dayawa ninyo siya!"

[12] Nagsiling man si Isaias,

"Magaguwa sa mga kaliwat ni Jesse ang manugdumala sang mga indi Judio,

kag magasalig sila sa iya."

[13] Kabay pa nga ang Dios nga nagahatag sing paglaom maghatag man sa inyo sing kalipay kag
kalinong tungod sang inyo pagtuo sa iya, agod paagi sa gahom sang Espiritu Santo magadugang pa gid ang
inyo paglaom.

Ang Kabangdanan sang Pagsulat Sini ni Pablo

[14] Mga utod, nasiguro ko gid nga maayo kamo nga mga tawo. Nasiguro ko man nga madamo na ang
inyo nahibaluan, kag sarang na kamo makalaygay sa isa kag isa. [15] Pero sa sulat nga ini, ginapadumdom ko
kamo parte sa pila ka mga butang tungod nga indi ko gusto nga malipatan ninyo ini. Wala ako nahadlok sa
paghambal sa inyo sining mga butang, kay tungod sa bugay sang Dios ginhatagan niya ako sing awtoridad
[16] sa pag-alagad kay Cristo Jesus bilang pari sa mga indi Judio. Ginatudlo ko sa ila ang Maayong Balita
halin sa Dios agod mangin halad sila nga iya maluyagan, nga mangin iya paagi sa Espiritu Santo. [17] Kag
tungod nga ako yara kay Cristo Jesus, sarang ako makapabugal sang akon nahimo sa pag-alagad sa Dios.
[18] Kag wala ako sing iban nga ipabugal kundi ang mga ginhimo ni Cristo paagi sa akon, nga ang mga indi
Judio nagasunod na sa iya paagi sa akon mga pagtudlo kag mga hinimuan, [19] sa bulig sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang–kag ini tanan paagi sa gahom sang Espiritu Santo. Ang Maayong Balita
parte kay Cristo ginwali ko bisan diin ako nagkadto kag naglibot pa gani ako halin sa Jerusalem hasta sa
Iliriko. [20] Handom ko gid nga magwali sa mga lugar nga ang mga tawo wala pa makabati sang Maayong
Balita parte kay Cristo, tungod kay indi ko gusto nga magwali sa mga lugar nga nawalihan na sang iban.
[21] Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,

"Ang wala pa masugiri parte sa iya makakilala;

kag ang wala pa makabati makaintiendi."

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

[22] Gani wala pa ako makaabot dira sa inyo *tungod nga naglibot ako sa mga banwa diri*. [23] Pero karon,
tungod nga natapos ko na ang akon obra sa sini nga mga lugar, kag tungod nga pila na ka tuig ang akon
handom nga makakadto dira sa inyo, [24] ayhan magakitaay na gid kita. Kay ang akon plano maagi ako dira

sa inyo kon magpa-Espania ako. Gusto ko nga malipay sa pagpakig-upod sa inyo bisan sa malip-ot lang
nga tion antes ako magpa-Espania paagi sa inyo pagpatigayon. [25] Pero karon makadto ako anay sa
Jerusalem agod idul-ong ang bulig para sa mga katawhan sang Dios didto. [26] Kay ang *mga tumuluo sa*
Macedonia kag Acaya nagbuluntad nga maghatag sang bulig sa mga imol nga mga katawhan sang Dios
didto sa Jerusalem. [27] Gusto nila nga himuon ini. Kon sa bagay may kabalaslan sila sa mga tumuluo sa
Jerusalem. Kay kon indi tungod sa mga tumuluo sa Jerusalem, ining mga indi Judio wala nakabaton sang
mga espirituhanon nga mga pagpakamaayo. Gani dapat nga buligan sang mga indi Judio ang mga tumuluo
sa Jerusalem sa ila materyal nga mga kinahanglanon. [28] Pagkatapos nga mahatag ko sa ila ini nga mga
bulig, mahapit ako dira sa inyo antes ako magpa-Espania. [29] Kag nagapati ako nga sa pag-abot ko dira,
madamo nga mga pagpakamaayo halin kay Cristo ang mabaton naton sa isa kag isa.

[30] Gani mga utod, tungod kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo, kag tungod sa gugma nga ginhatag sang
Espiritu *Santo* sa aton, nagapangabay ako nga buligan ninyo ako sa pagpangamuyo sing hugot sa Dios para
sa akon. [31] Pangamuyo kamo nga indi ako maano sang mga indi tumuluo sa Judea, kag pangamuyo man
kamo nga malipay ang mga katawhan sang Dios sa Jerusalem sa bulig nga akon dalhon sa ila. [32] Dayon, kon
itugot sang Dios, makadto ako dira sa inyo nga puno sing kalipay, kag makapahuway ako kaupod ninyo.
[33] Kabay pa nga ubayan kamo sang Dios nga nagahatag sing kalinong sa aton kabuhi. Amen.

Chapter 16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

[1] Karon gusto ko nga ipakilala sa inyo ang aton utod nga si Febe. Nagaalagad siya sa iglesya sa
Cencrea. [2] Batuna ninyo siya *bilang inyo utod* sa Ginoo kag amo gid ini ang dapat ninyo himuon bilang
mga katawhan sang Dios. Buligan ninyo siya sa iya mga kinahanglanon, kay madamo ang iya nabuligan.
Ako gani nabuligan man niya.

[3] Ikamusta ninyo ako kay Priscila kag kay Aquila. Ini sila kaupod ko man nga mga manugpangabudlay
kay Cristo Jesus. [4] Gintaya nila ang ila kabuhi sa katalagman para sa akon; kag indi lang ako ang
nagapasalamat sa ila, kundi ang tanan man nga mga iglesya nga indi Judio. [5] Kamusta man sa tanan nga
mga tumuluo nga nagatipon didto sa ila balay.

Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan nga si Epeneto. Siya ang nahauna nga nagtuo
kay Cristo sa probinsya sang Asia. [6] Kamusta man kay Maria. Nagpangabudlay siya sing tudo-tudo para sa
inyo. [7] Kamusta man sa akon mga kapareho nga Judio nga si Andronico kag si Junia. Ini sila kaupod ko nga
napriso. Kilala sila sang mga apostoles, kag una pa sila sa akon nga nag-Kristohanon.

[8] Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan sa Ginoo nga si Ampliato. [9] Kamusta man
kay Urbano nga kaupod namon nga manugpangabudlay kay Cristo, kag sa akon hinigugma nga abyan nga
si Estaquis. [10] Kamusta man kay Apeles. Bisan madamo ang iya naagihan nga mga pag-antos, wala gid siya
nagtalikod kay Cristo. Kamusta man sa panimalay ni Aristobulo, [11] kay Herodion nga akon kapareho nga
Judio, kag sa mga yara sa Ginoo sa panimalay ni Narciso.

[12] Nagapangamusta man ako kay Trifena kag kay Trifosa. Ini sila mga mapisan nga mga
manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa aton hinigugma nga abyan nga si Persida. Madamo ang iya
nahimo para sa Ginoo. [13] Nagapangamusta man ako kay Rufo. Ini siya bantog nga manugpangabudlay sa
Ginoo. Kamusta man sa iya iloy, nga ang pagkabig niya sa akon pareho gid sa iya anak. [14] Kamusta man sa
ila ni Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, kag sa *tanan nga* mga utod *kay Cristo* nga kaupod
nila. [15] Kamusta sa ila ni Filologo, Julia, Nereo, kag sa iya utod nga babayi, kay Olimpas, kag sa tanan nga
mga katawhan sang Dios nga kaupod nila.

[16] Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.[a] Ang tanan nga mga iglesya nga iya ni Cristo
nagapangamusta dira sa inyo.

Katapusan nga mga Laygay

[17] Mga utod *ko kay Cristo*, mag-andam kamo sa mga tawo nga ginahalinan sang pagbinahin-bahin kag
nagatublag sang pagtuo sang mga tumuluo. Ginakontra nila ang mga pagpanudlo nga gintudlo sa inyo sang
una. Gani likawi ninyo sila. [18] Ang mga tawo nga nagahimo sina wala nagaalagad kay Cristo nga aton
Ginoo, kundi ang ila gid lang gusto ang ila ginaintiendi. Ginapatalang nila ang mga tawo nga kulang sa
ihibalo paagi sa ila maayo nga mga paghambal kag mga pagpadayaw-dayaw. [19] Bantog gid ang inyo
pagtuman kay Cristo, gani nalipay gid ako; pero gusto ko nga magmaalam kamo kon parte sa paghimo sang
maayo, kag ignorante kon parte sa paghimo sang malain. [20] Ang gahom ni Satanas madali na lang nga
gub-on sang Dios nga nagahatag sa aton sang kalinong. Ipapierdi niya si Satanas sa inyo.

Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo sang aton Ginoong Jesus.

[21] Ang akon kaupod nga manugpangabudlay nga si Timoteo nagapangamusta man sa inyo, pati si
Lucio, si Jason, kag si Sosipatro nga akon kapareho nga mga Judio.

[22] (Ako, si Tercio nga yara man sa Ginoo, nagapangamusta man sa inyo. Ako ang nagsulat sining sulat
ni Pablo.) [23] Si Gayo nagapangamusta man sa inyo. Ako, si Pablo, nagadayon diri sa iya balay, kag diri man
nagasimba ang mga tumuluo. Si Erasto nga tresurero sang siyudad kag ang aton utod nga si Cuarto
nagapangamusta man sa inyo.

[24] [Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo tanan sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Amen.]

Pagdayaw sa Dios

[25] Dayawon ta ang Dios nga makapalig-on sa inyo suno sa Maayong Balita parte kay Jesu-Cristo nga
akon ginawali sa inyo. Ang Maayong Balita madugay na nga gintago, [26] pero karon ginasugid na ini sa
tanan nga mga tawo suno sa sugo sang wala sing katapusan nga Dios, agod ang tanan magtuo kag
magtuman kay Cristo. Kag ginpahibalo man ini paagi sa mga ginsulat sang mga propeta sang una.

[27] Paagi kay Jesu-Cristo, dayawon ta sa wala sing katapusan ang Dios nga amo lang ang nakahibalo
sang tanan! Amen.

[a] 16 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo: *sa literal*, magkamustahanay kamo nga may balaan nga halok.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga

Taga Corinto

Chapter 1

[1] *Ako* si Pablo nga ginpili sang Dios nga mangin apostol ni Cristo Jesus. *Ako* kag si Sostenes nga aton
utod *kay Cristo* [2] *nagapangamusta* sa inyo nga mga tumuluo dira sa Corinto. Ginpain na kamo sang Dios
agod mangin iya tungod sa inyo paghiusa kay Cristo Jesus. Ginpili niya kamo nga mangin iya mga
katawhan upod sang tanan nga nagakilala sa aton Ginoong Jesu-Cristo sa bisan diin nga lugar. Siya Ginoo
naton tanan.

[3] Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag si Ginoong Jesu-Cristo maghatag sa inyo sang bugay kag
paghidaet.

Mga Pagpakamaayo Halin kay Cristo

[4] Nagapasalamat ako permi sa Dios sa mga pagpakamaayo nga iya ginhatag sa inyo tungod nga kamo
yara kay Cristo Jesus. [5] Kay sa inyo pagpakighiusa kay Cristo, ginpakamaayo kamo sang Dios sa tanan nga
mga butang–sa ihibalo kag sa paghambal. [6] Sa sini napamatud-an ninyo mismo ang amon mga gintudlo
parte kay Cristo. [7] Gani wala gid kamo makulangi sang espirituhanon nga mga abilidad nga ginahatag sang
Dios samtang nagahulat kamo sang pagbalik sang aton Ginoong Jesu-Cristo. [8] Si Cristo amo ang
magapalig-on sang inyo pagtuo hasta sa katapusan, agod sa pag-abot sang adlaw nga siya maghukom, wala
siya sing may ikasaway sa inyo. [9] Masaligan ang Dios nga nagtawag sa inyo sa pagpakighiusa sa iya Anak
nga si Jesu-Cristo nga aton Ginoo.

Ang mga Nagatuo kay Cristo Dapat Mag-isa

[10] Mga utod *kay Cristo*, nagapangabay ako sa inyo sa ngalan sang aton Ginoong Jesu-Cristo, nga
mag-isa kamo tanan kag likawan ninyo ang pagbinahin-bahin. Mag-isa kamo sa inyo mga panghunahuna
kag sa inyo katuyuan. [11] Nasambit ko ini tungod nga may nagsugid sa akon halin sa pamilya ni Cloe nga
may nagailinaway dira sa inyo. [12] Ang buot ko silingon amo ini: may yara kuno dira sa inyo nga nagasiling,
"Ako sa kay Pablo," kag may yara man nga nagasiling, "Ako sa kay Apolos," ang iban pa gid nagasiling,
"Ako sa kay Pedro," kag ang iban nagasiling, "Ako sa kay Cristo." [13] *Indi ina maayo! Ngaa,* ginapartida
bala si Cristo? Si Pablo wala nagpalansang sa krus para sa inyo. Wala man kamo pagbautisuhi sa ngalan ni
Pablo.

[14] Nagapasalamat ako sa Dios nga wala ako sing may ginbautisohan sa inyo magluwas lang kay Crispo
kag kay Gayo. [15] Gani wala sing may makasiling nga ginbautisohan kamo sa akon ngalan. [16] (Ginbautisohan
ko man gali si Estefanas kag ang iya pamilya. Pero magluwas sa sini nga mga tawo wala na ako sing may
nadumduman pa.) [17] Kay wala ako pagsugua ni Cristo sa pagbautiso kundi sa pagtudlo sang Maayong
Balita. Kag ang akon pagtudlo indi paagi sa mga matahom nga paghambal, kay basi *madala ko ang mga
tawo kay Cristo paagi sa akon abilidad kag* madulaan na sang gahom ang kamatayon ni Cristo sa krus.

Si Cristo Amo ang Gahom kag ang Kaalam sang Dios

[18] Sa mga tawo nga nagakalawala[a], ang pagtudlo parte sa *kamatayon ni Cristo sa* krus kabuangan lang,
pero sa aton nga nagakalaluwas, ini gahom sang Dios. [19] Kay ang Kasulatan nagasiling, "Gub-on ko ang
kaalam sang mga tawo nga maalam, kag ipakita ko nga wala sing pulos ang pag-intiendi sang mga may
tinun-an." [20] Ano karon ang pulos sang mga maalam, sang mga manunudlo sang Kasuguan, kag sang mga

[a] 18 nagakalawala: *ukon*, nagapadulong sa kalaglagan.

puwerte magdibati sa sini nga panahon? Kay ginpakita sang Dios nga kabuangan lang ang kalibutanon nga kaalam.

[21] Kay sa kaalam sang Dios wala siya magtugot nga makilala siya sang mga tawo paagi sa kalibutanon nga kaalam. Kundi ginpakamaayo sang Dios nga luwason ang mga tawo paagi sa ila pagtuo sa ginawali *nga Maayong Balita* nga suno sa mga tawo nga wala nagatuo kabuangan lang. [22] Ang mga Judio indi magtuo kon wala sang milagro nga makita, kag ang mga Griego, ginatimbang-timbang nila kon ang ginatudlo sa ila nagakomporme sa ila ginasiling nga kaalam. [23] Pero kami iya, ginawali namon si Cristo nga ginlansang sa krus. Ini nga pagwali indi mabaton sang mga Judio kag kabuangan para sa mga indi Judio. [24] Pero sa mga tawo nga gintawag sang Dios, Judio man ukon indi, si Cristo amo ang gahom kag ang kaalam sang Dios. [25] Kay ang *ginahunahuna nila nga* kabuangan sang Dios mas labaw pa sang sa kaalam sang mga tawo, kag ang *ginahunahuna nila nga* kaluyahon sang Dios mas makusog pa sang sa kusog sang mga tawo. [26] Mga utod *kay Cristo*, dumduma ninyo kon ano ang inyo kahimtangan sang wala pa kamo pagtawga sang Dios, pila gid lang sa inyo ang ginakabig nga maalam ukon may ikasarang, kag pila man lang ang naghalin sa kilala nga mga pamilya. [27] Pero ginpili sang Dios ang mga tawo nga ginakabig sang katawhan nga indi maalam agod pakahuy-an ang mga maalam, kag ginpili man niya ang mga tawo nga wala gid sing gahom agod pakahuy-an ang mga tawo nga gamhanan. [28] Ginpili sang Dios ang mga kubos kag ang mga talamayon, nga mga ginakabig nga wala sing pulos, agod ipakita niya nga indi importante ang ginakabig sang mga tawo nga importante. [29] Gani wala sang may makapabugal sa atubangan sang Dios. [30] Sa pagbuot sang Dios yara kita kay Cristo Jesus. Si Cristo amo ang kaalam sang Dios[a] para sa aton. Paagi sa iya, ginpakamatarong kita sang Dios, iya na kita, kag gintubos na ang aton mga sala. [31] Gani, pareho sang ginasiling sang Kasulatan, "Ang bisan sin-o nga gusto magpabugal, dapat magpabugal siya sa ginhimo sang Ginoo."

Chapter 2

Ang Kamatayon ni Cristo sa Krus

[1] Mga utod *kay Cristo*, sang pagkadto ko dira sa inyo sa pagwali sang mga tinago nga kamatuoran sang Dios, wala ako naggamit sang madalom nga mga pulong ukon madalom nga mga kaalam. [2] Kay gintuyo ko nga wala na ako sing iban pa nga iwali sa inyo kundi si Jesu-Cristo lang kag ang iya pagpalansang sa krus. [3] Wala ako nagsalig sa akon abilidad sang dira ako sa inyo. Nagkurog pa gani ako sa kakulba. [4] Sang pagwali ko sa inyo, wala ako naggamit sang mabinulakbulakon nga mga pulong agod makombinsi kamo, kundi ang Espiritu *Santo* amo ang nagpamatuod sa akon ginpanghambal paagi sa iya gahom, [5] agod ang inyo pagtuo indi mapasad sa kaalam sang tawo kundi sa gahom sang Dios.

Ang Kaalam sang Dios

[6] Kon sa bagay, nagatudlo kami sang madalom nga kaalam sa amon mga pagtudlo sa mga tawo nga malig-on na ang ila pagtuo sa Dios, pero ini nga kaalam wala naghalin sa mga tawo ukon sa mga nagadumala diri sa kalibutan nga natalana na nga magakawala. [7] Ining kaalam nga akon ginasiling amo ang tinago nga kaalam sang Dios nga wala ginpahayag sa mga tawo sang una. Sang wala pa matuga sang Dios ang kalibutan, ginplano na niya ini nga mga butang agod mapadunggan niya kita. [8] Ang mga nagadumala diri sa kalibutan wala nakaintiendi sang plano sang Dios. Kay kon naintiendihan nila, wala kuntani nila ginlansang sa krus ang Ginoo nga makagagahom. [9] Pero suno sa ginasiling sang Kasulatan,

> "Wala pa gid sing may nakita, nabatian, ukon nahunahuna ang tawo nga sarang maikomparar sa mga butang nga ginpreparar sang Dios sa mga tawo nga nagahigugma sa iya."

[a] 30 Si Cristo amo ang kaalam sang Dios: *para sa iban, ang ginhimo ni Cristo sa krus kabuangan, pero para kay Pablo ini kaalam sang Dios.*

[10] Ini nga plano sang Dios ginpahibalo na sa aton paagi sa iya Espiritu. Kay ang tanan nga mga butang nahibaluan sang Espiritu, bisan pa ang mga madalom nga hunahuna sang Dios. [11] Pareho sa aton nga mga tawo, wala sing may nakahibalo sang ginahunahuna sang isa ka tawo magluwas lang sa iya kaugalingon nga espiritu. Amo man ang sa Dios, wala sing may nakahibalo sang iya hunahuna magluwas lang sa Espiritu sang Dios. [12] Kag kita nga mga tumuluo ginhatagan sini nga Espiritu nga halin sa Dios kag indi ang iya sang kalibutan, agod maintiendihan ta ang *kamatuoran parte sa* mga pagpakamaayo nga ginhatag sang Dios sa aton.

[13] Gani ang mga pulong nga amon ginahambal halin sa Espiritu *Santo* kag indi halin sa kaalam sang tawo. Ginasaysay namon ang mga pagpanudlo nga halin sa Espiritu sa mga tawo nga yara sa ila ang Espiritu. [14] Pero ang tawo nga wala sa iya ang Espiritu sang Dios indi magbaton sang mga pagpanudlo nga halin sa Espiritu, tungod nga para sa iya kabuangan lang ini. Kag indi niya ini maintiendihan tungod nga ang Espiritu gid lang sang Dios amo ang makabulig sa iya sa pag-intiendi sini. [15] Ang tawo nga yara sa iya ang Espiritu sang Dios makaintiendi sang tanan nga ginatudlo sang Espiritu. Pero indi siya maintiendihan sang mga tawo nga wala sa ila ang Espiritu sang Dios. [16] *Nagasiling ang Kasulatan ,*

"Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo?

Kag sin-o bala ang makatudlo sa iya?"

Pero kita, yara sa aton ang hunahuna ni Cristo.

Chapter 3

Ang mga Alagad sang Dios

[1] Mga utod, sang una indi ako makatudlo sa inyo bilang mga tawo nga ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* kundi mga tawo nga nagakabuhi sa ila tawhanon nga kinaugali kag bata pa sa ila relasyon kay Cristo. [2] Amo ina nga simple gid lang nga mga pagpanudlo ang akon gintudlo sa inyo, tungod kay indi pa ninyo masarangan ang madalom nga mga pagpanudlo. Kag bisan gani karon indi pa gid kamo makaintiendi. [3] Kay hasta karon, nagakabuhi pa kamo sa inyo tawhanon nga kinaugali tungod kay nagahinisaay kamo kag nagailinaway. Ining inyo ginahimo nagapamatuod lang nga pareho pa gihapon kamo sa mga tawo diri sa kalibutan. [4] May yara sa inyo nga nagasiling, "Ako kay Pablo," kag may yara man nga nagasiling, "Ako kay Apolos." Ti kundi pareho gid kamo sa mga tawo diri sa kalibutan, *kay nagabinahin-bahin kamo*.

[5] Kon sa bagay sin-o gid bala si Apolos? Kag sin-o gid si Pablo? Mga alagad man lang kami sang Ginoo nga iya gin-gamit agod magtuo kamo. Ang kada isa sa amon nagahimo man lang sing buluhaton nga ginhatag sang Ginoo sa amon. [6] Ako ang nagtanom, kag si Apolos ang nagbunyag, pero ang Dios amo ang nagpatubo. [7] Indi importante ang nagatanom kag ang nagabunyag. Ang Dios lang gid ang importante kay siya ang nagapatubo. [8] Ang nagatanom kag ang nagabunyag pareho lang nga mga alagad, kag kada isa sa ila balusan sang Dios suno sa ila pagpangabudlay. [9] Ako kag si Apolos nagabuligay sa amon pagpangabudlay para sa Dios. Ang inyo halimbawa pareho sang palangumahan *nga ginapauma sa amon* sang Dios.

Ang halimbawa pa gid ninyo pareho sang isa ka balay nga iya ginapatindog. [10] Kag ako, bilang eksperto nga pangulo nga panday sang Dios, amo ang nagtukod sang pundasyon suno sa abilidad nga ginhatag niya sa akon. Pagkatapos, ang iban naman nga panday amo ang nagapadayon obra sini. Pero kinahanglan gid nga siguruhon sang kada panday nga maayo ang iya obra. [11] Kay indi puwede nga magbutang sang iban pa nga pundasyon magluwas sa ginbutang na, nga amo si Jesu-Cristo.[a] [12] May mga tawo nga *husto ang ila ginatudlo*. Ang ila halimbawa pareho sang nagapatindog sang balay sa pundasyon, nga ang ginagamit nga mga materyales bulawan, pilak, ukon mga malahalon nga mga bato. *Ang iban iya, wala sing pulos ang ila mga ginatudlo. Pareho sila sa mga tawo nga ang ila ginagamit sa paghimo sang*

[a] 11 *buot silingon*, Si Jesu-Cristo amo gid lang ang dapat tuohan kag wala na sang iban pa.

balay kahoy, kugon, kag dagami. [13] Pero sa Adlaw sang Paghukom, mahibaluan kon ano nga klase sang
mga materyales ang gin-gamit sang kada isa, kay pagatilawan ini sa kalayo. [14] Kon ang ginpatindog sa
pundasyon indi masunog, magabaton ang nagpatindog sang balos. [15] Pero kon masunog, wala gid siya sing
may mabaton nga balos; pero ang iya kaugalingon maluwas. Ang iya halimbawa mangin pareho sa tawo
nga nakaluwas sa balay nga nasunog, pero wala gid siya sing may nadala.

[16] Indi bala nga templo kamo sang Dios kag ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo? [17] Gani kon
gub-on ninyo ang ginapuy-an sang Dios, silutan niya kamo tungod nga ang templo sang Dios balaan. Kag
ang templo nga ina wala sing iban kundi kamo mismo.

[18] Indi pagdayai ang inyo kaugalingon. Kon may yara sa inyo nga nagahunahuna nga maalam siya suno
sa mga tawo sa kalibutan, dapat ibali-wala lang niya ina nga kaalam agod mangin maalam siya *sa panulok*
sang Dios. [19] Kay para sa Dios, ang ginakabig nga kaalam sa sining kalibutan kabuangan lang. Kay
nagasiling ang Kasulatan, "Ginadakop sang Dios ang mga maalam sa ila pagkadayaon." [20] Kag may yara pa
gid sa Kasulatan nga nagasiling, "Nahibaluan sang Dios nga ang mga ginarason sang mga tawo nga
maalam wala sing pulos." [21] Gani indi dapat nga ang isa ka tawo ipabugal. Kay kami tanan nga nagatudlo
ginhatag sang Dios sa inyo para sa inyo kaayuhan. [22] Ako, si Apolos, kag si Pedro inyo tanan. Bisan ang
kalibutan nga ini, kag ang nagakalatabo karon kag sa palaabuton, pati ang inyo kabuhi kag kamatayon,
tanan nga ini para sa inyo kaayuhan. [23] Kag kamo iya, iya ni Cristo kag si Cristo iya sang Dios.

Chapter 4

Mga Apostoles ni Cristo

[1] Gani dapat kamo magkabig sa amon nga mga alagad kami ni Cristo nga ginasaligan sang Dios nga
magbalita sang kamatuoran nga iya gintago sang una. [2] Kag ang tawo nga ginasaligan dapat magpakita nga
masaligan gid siya.

[3] Wala sing kaso sa akon kon ano ang pagkabig ninyo ukon ang pagkabig sang bisan sin-o sa akon.
Ako mismo wala nagasiling nga ang akon pag-alagad sa Dios maayo ukon indi. [4] Kon sa bagay limpyo ang
akon konsensya, pero wala ina nagakahulugan nga wala na ako sing sala. Ang Ginoo gid lang ang
makasiling kon husto ukon indi ang akon ginahimo. [5] Gani indi kamo maghukom sa wala pa mag-abot ang
husto nga panahon. Hulata ninyo ang pag-abot sang Ginoo. Amo ina ang tion nga ipaguwa niya ang tanan
nga mga sekreto kag motibo sang kada isa. Dayon ang kada isa magabaton sang pagdayaw nga halin sa
Dios nga bagay gid sa iya mga ginhimo.

[6] Mga utod, gin-gamit ko nga halimbawa para sa inyo ang akon kaugalingon kag si Apolos, agod
matun-an ninyo ang ginasiling nga "Indi magpasobra sa ginasiling sang Kasulatan." Gani indi ninyo
pag-ipabugal ang isa kag magsiling nga mas maayo siya sang sa isa. [7] Ngaa nagahunahuna kamo nga mas
maayo gid kamo sang sa iban? Ano ang yara sa inyo nga wala naghalin sa Dios? Kag kon sa Dios naghalin,
ti ngaa ginapabugal ninyo nga daw inyo gid?

[8] Nagahunahuna kamo nga wala na sang kulang sa inyo, nga manggaranon na kamo kag nagahari na sa
ginharian sang Dios bisan kami amon wala pa. Kuntani nagahari na kamo agod makahari man kami upod
sa inyo. [9] Kon sa akon lang, kami nga mga apostoles daw ginbutang sang Dios sa pinakamanubo nga
kahimtangan. Pareho kami sa mga tawo nga sentensyado na nga patyon kag ginatulok sang bug-os nga
kalibutan, sang tanan nga mga tawo pati sang tanan nga mga anghel. [10] Tungod *sa amon pagtudlo parte* kay
Cristo, *nagasiling ang mga tawo nga* mga buang kami. Pero kamo inyo, *nagahunahuna nga* mga maalam
kamo tungod nga kamo yara kay Cristo. Mga maluya kami, pero *sa inyo hunahuna,* kamo indi. Ginadayaw
pa kamo sang mga tawo, pero kami iya ginatamay lang nila. [11] Hasta gani karon ginaagwanta lang namon
ang kagutom kag kauhaw, kag ginakulang pa kami sang amon mga bayo. Ginasakit kami sang mga tawo,

kag wala kami sang kaugalingon nga balay. [12] Nagaobra kami kag nagapabalhas para lang mabuhi.
Ginapangamuyuan namon ang mga tawo nga nagapasipala sa amon nga kaluoyan pa gid sila sang Dios.
Kag ginaagwanta lang namon ang mga paghingabot sang mga tawo. [13] Ginapakahuy-an kami, pero
nagasabat kami sing malulo. Hasta karon, sa hunahuna sang mga tawo daw basura kami, mga labing kubos
nga klase sang mga tawo.

[14] Wala ako nagasulat sini sa tuyo nga pakahuy-an kamo, kundi gusto ko nga tudluan kamo bilang mga
hinigugma ko nga mga anak. [15] Kay bisan madamo ang nagatudlo sa inyo parte kay Cristo isa gid lang ang
inyo amay *sa pagtuo kag ina wala sing iban kundi ako*. Mga anak ko kamo *sa pagtuo* kay Cristo Jesus
tungod nga ako ang nagdala sa inyo sang Maayong Balita. [16] Gani ginapangabay ko kamo nga sundon ninyo
ang akon ginahimo. [17] Amo ina nga ginapadala ko dira sa inyo si Timoteo nga akon hinigugma kag
masaligan nga anak sa Ginoo, agod magpadumdom siya sa inyo sang akon mga pamaagi sa pagkabuhi
bilang sumulunod ni Cristo. Ini nga mga pamaagi akon man nga ginatudlo sa mga tumuluo sa bisan diin
nga lugar.

[18] Ang iban sa inyo nagapabugal na, kay abi nila indi na ako magkadto dira. [19] Pero kon itugot sang
Ginoo, makadto ako dira sa labing madali. Kag tan-awon ko gid kon ano ang mahimo sang sina nga mga
tawo nga masyado kahambog kon maghambal. [20] Kay ang matuod, kon ang Dios amo ang nagahari sa aton
kabuhi, mahibaluan man ina sang iban paagi sa aton mga hinimuan kag indi sa mga sugid lang. [21] Gani
magpili kamo kon ano ang inyo gusto: pag-abot ko dira pang-akigan ko kamo ukon higugmaon nga may
kalulo?

Chapter 5

Ang Ginahimo nga Malaw-ay Dapat Ikahuya

[1] May nabalitaan ako nga may yara dira sa inyo nga nagapakighilawas sa asawa sang iya amay. Ini
sobra pa sa ginahimo sang mga wala nakakilala sa Dios, kay wala gani sila nagahimo sina. [2] Kag *bisan may*
nagahimo sina dira sa inyo nagapabugal gihapon kamo. Dapat kuntani nagpangasubo kamo kag ginpahalin
ninyo sa inyo grupo ang lalaki nga naghimo sina. [3,4] Bisan wala ako dira sa inyo sa lawas, yara ako dira sa
espiritu. Kag sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang aton Ginoong Jesus, ginsentensyahan ko na ang
naghimo sina nga sala. Gani sa inyo pagtilipon, kabiga ninyo nga yara ako upod sa inyo sa espiritu. Kag
suno sa gahom nga ginhatag sa aton sang aton Ginoong Jesus, [5] itugyan ninyo ina nga tawo kay Satanas sa
paglaglag sang iya lawas agod maluwas ang iya espiritu sa adlaw sang paghukom sang Ginoo.

[6] Indi kamo dapat magpabugal. Indi bala nahibaluan ninyo ang hulubaton nga nagasiling, "Kon ibutang
ang gamay nga inugpahabok sa harina kag masahon, magahabok ang bug-os nga harina." [7] Gani kuhaa
ninyo ang inyo daan nga *mga sala nga pareho sa* inugpahabok, agod mangin matinlo kag bag-o kamo. Ang
matuod, hilway na kamo sa sining daan nga inugpahabok, kay si Cristo ginhalad na para sa aton. Pareho
siya sa karnero nga ginahalad kon Piesta sang Paglabay sang Anghel. [8] Gani magselebrar kita sang sina nga
piesta, kag magkaon sang tinapay nga wala sang inugpahabok, nga ang buot silingon talikdan ta na ang
aton daan nga mga sala kag mga ginahimo nga malain, kag magkabuhi kita nga matinlo na sa sala, nga
sinsero gid ang aton pagsunod sa kamatuoran.

[9] Sa una ko nga sulat nga ginpadala sa inyo, nagsiling ako nga indi kamo magpakig-upod sa mga
nagapakighilawas. [10] Ang buot ko silingon, indi ang mga tawo nga wala pa makakilala sa Dios nga
nagapagkighilawas ukon mga dalukdalok kag mga kawatan, ukon mga nagasimba sa mga dios-dios. Kay
kon sila inyo likawan, kinahanglan maghalin kamo sa sini nga kalibutan. [11] Ang akon ginatumod amo
yadtong mga tawo nga nagapakilala nga mga utod man sa Ginoo pero nagapakighilawas, dalukdalok,
nagasimba sa mga dios-dios, mapasipalahon, palahubog, kag kawatan. Indi kamo dapat mag-upod sa ila
bisan sa pagkaon.

[12,13] Kon sa bagay ano ang aton labot sa paghukom sa mga indi tumuluo? Ang Dios lang ang magahukom sa ila. Pero kinahanglan gid nga binagbinagon ta kon maayo ukon malain ang ginahimo sang aton kapareho nga tumuluo, kay ang Kasulatan nagasiling, "Pahalina ninyo sa inyo grupo ang tawo nga malaot."

Chapter 6

Akusasyon sa Korte Batok sa Isa ka Utod sa Ginoo

[1] Kon ang isa sa inyo may reklamo batok sa iya kapareho nga tumuluo, ngaa ginadala pa niya ini sa husgado nga wala makakilala sa Dios? Ngaa wala niya ginadala sa mga katawhan sang Dios *agod husayon ini nga problema*? [2] Indi bala nga sa ulihi nga mga inadlaw kita nga mga katawhan sang Dios amo ang magahukom sa *mga tawo sang* kalibutan? Gani kon kamo ang magahukom sa *mga tawo sang* kalibutan, ngaa indi kamo makasarang maghusay sang sina nga mga kaso nga tama kagamay? [3] Indi bala nga bisan gani ang mga anghel aton pagahukman? Ti kundi masarangan man ninyo nga husayon ang mga kaso sa sining pagkabuhi. [4] Gani kon may mga kaso kamo sa isa kag isa, ngaa ginadala pa ninyo ina sa mga tawo nga wala gani ginakilala sang mga tumuluo? [5] Dapat mahuya kamo! Ano, wala gid bala dira sa inyo sang maalam nga makahibalo maghusay sang inyo ginaawayan? [6] Palareho kamo nga mga tumuluo, pero kamo man mismo ang nagaakusaray, kag didto pa mismo sa atubangan sang mga indi tumuluo.

[7] Sa inyo pag-akusaray kamo mismo ang pierde. Mas maayo pa nga pabay-an na lang ninyo ang nagahimo sa inyo sang malain kag nagadaya sa inyo. [8] Pero ang inyo ginahimo, kamo mismo ang nagadaya kag nagahimo sang malain bisan pa sa inyo mga utod *sa Ginoo*. [9] Indi bala nga ang tawo nga nagahimo sang malaot indi makapanubli sang ginharian sang Dios? Gani indi ninyo pagdayai ang inyo kaugalingon! Kay indi gid makapanubli sang ginharian sang Dios ang mga nagapakighilawas, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, ang mga nagapanginbabayi kag mga nagapanginlalaki, ang mga lalaki nga nagabaligya sang ila dungog, ang mga lalaki nga nagauluasawa sa pareho nila nga lalaki, [10] ang mga kawatan, ang mga dalukdalok, ang mga palahubog, ang mga nagahambal sang malain kontra sa iya isigkatawo, kag ang mga tulisan. [11] Ang iban sa inyo pareho sini sang una. Pero natinluan na kamo sa inyo mga sala, ginpain na kamo sang Dios nga mangin iya, kag ginpakamatarong na kamo tungod kay Ginoong Jesu-Cristo kag tungod sa Espiritu sang aton Dios.

Ang Inyo Lawas Puluy-an sang Dios

[12] *Ayhan may magasiling,* "Puwede ako maghimo sang bisan ano." *Matuod ina,* pero may mga butang nga indi makabulig sa imo. Gani bisan ginatugot sa akon ang maghimo sang bisan ano, indi ako magpaulipon sa bisan ano. [13] *Ayhan may magasiling man nga* "Ang pagkaon ginhimo para sa tiyan kag ang tiyan ginhimo para sa pagkaon." *Matuod ina,* pero magaabot ang adlaw nga ang tiyan kag ang pagkaon dulaon sang Dios. Pero indi matuod nga ginhimo ang lawas sang tawo para sa pagpakighilawas, kundi ginhimo ini para sa pag-alagad sa Ginoo; kag ang Ginoo amo ang nagaatipan sini. [14] Kag sa ulihi, ining aton lawas banhawon sang Dios paagi sa iya gahom, pareho sang ginhimo niya sa aton Ginoo.

[15] Indi bala nga kita nga mga tumuluo bahin sang lawas ni Cristo? Amo ina nga indi mahimo nga ang aton lawas, nga bahin sang lawas ni Cristo, gamiton ta sa pagpakighilawas sa babayi nga nagabaligya sang iya dungog. [16] Indi bala nga kon ang lalaki nagapakighilawas sa babayi nga pareho sina, sila nga duha mangin isa na lang ka lawas? Kay nagasiling ang Kasulatan, "Sila nga duha mangin isa." [17] Kag sa pihak nga bahin, kon kita naghiusa kay Ginoong *Jesu-Cristo*, isa na kita ka espiritu sa iya.

[18] Gani likawi ninyo ang pagpakighilawas. Ang iban nga mga sala nga ginahimo sang tawo wala sing kaangtanan sa lawas, pero ang tawo nga nagapakighilawas nagapakasala batok sa iya kaugalingon nga lawas. [19] Indi bala nga ang Espiritu Santo nga ginhatag sang Dios nagapuyo sa aton lawas? Gani ining aton

lawas indi aton *kundi iya sang Dios*. [20] Kay mahal gid ang iya pagbakal sa aton. Gani gamita ninyo ang inyo
lawas sa paagi nga madayaw ang Dios.

Chapter 7

Ang Parte sa Pag-asawahay

[1] Kon parte sa mga butang nga inyo ginsulat sa akon, yari ang akon sabat. Maayo kuntani sa lalaki nga
indi magpangasawa. [2] Pero tungod kay madamo ang nagapakighilawas, magpangasawa ukon magpamana
na lang kamo agod malikawan ninyo ini. [3] Kag ang bana dapat magtuman sang iya obligasyon sa iya asawa,
kag ang asawa dapat man magtuman sang iya obligasyon sa iya bana. [4] Kay ang lawas sang asawa iya na
sang bana, kag ang lawas sang bana iya na man sang asawa. [5] Gani indi ninyo pagdumilian ang inyo asawa
ukon bana kon gusto niya nga himuon ang kinaandan nga ginahimo sang mag-asawa, luwas lang kon
nagsugtanay kamo nga duha nga ini nga butang ipaiway lang anay, tungod nga gusto ninyo nga gamiton
ang inyo oras sa pagpangamuyo. Pero pagkatapos sang inyo kasugtanan, balikan ninyo ang inyo kinaandan
nga ginahimo bilang mag-asawa, kay basi kon sa ulihi indi na ninyo mapunggan ang inyo balatyagon, kag
sulayon kamo ni Satanas.

[6] Wala ako nagasugo sa inyo nga magpangasawa ukon magpamana kundi ginatugutan ko kamo sa
luyag ninyo. [7] Gusto ko kuntani nga ang tanan pareho sa akon *nga wala sing asawa*. Pero wala kita
nagapalareho tungod kay nagkalain-lain nga hiyas ang ginhatag sa aton sang Dios.

[8] Kamo nga wala pa sing asawa ukon bana, kag pati ang balo nga mga babayi, mas maayo pa kon
magpadayon kamo sa pagpangabuhi nga isahanon pareho sa akon. [9] Pero kon indi kamo makapugong sang
inyo balatyagon, magpangasawa ukon magpamana na lang kamo. Kay maayo pa ina sang sa mag-antos
kamo tungod sa inyo balatyagon nga daw indi mapunggan.

[10,11] Sa mga mag-asawa, amo ini ang akon sugo nga ginhambal mismo sang Ginoo: ang asawa indi
dapat magbulag sa iya bana, kag ang bana indi man magbulag sa iya asawa. Pero kon may asawa nga
magbulag sa iya bana, dapat magpabilin siya nga wala sing bana, ukon indi gani magbalik na lang siya sa
iya bana.

[12] Kon parte sa iban, amo ini ang gusto ko isiling (ini sa akon lang, wala sing may ginhambal ang
Ginoo parte sini): kon ang tumuluo may asawa nga indi tumuluo pero gusto gihapon nga magpuyo sa iya,
indi niya dapat pagbulagan. [13] Kag kon ang tumuluo may bana nga indi tumuluo pero gusto gihapon nga
magpuyo sa iya, indi man niya dapat pagbulagan. [14] Kay ang indi tumuluo nga bana ginabaton sang Dios
tungod sang tumuluo nga asawa, kag ang indi tumuluo nga asawa ginabaton man sang Dios tungod sang
tumuluo nga bana. Kay kon indi amo sini, pati ang ila mga bata wala man ginabaton sang Dios. Pero ang
matuod, ginabaton sila sang Dios. [15] Pero kon gusto sang indi tumuluo nga magbulag, tuguti. Hilway ka nga
magbulag sa iya, kay gintawag kita sang Dios sa malinong nga pagkabuhi. [16] Total, bisan punggan mo ang
imo asawa ukon bana nga indi magbulag sa imo, indi mo gid man masiguro nga maluwas mo siya.

Magkabuhi Kamo suno sa Pagtawag sang Dios sa Inyo

[17] Ang kada isa dapat magkabuhi suno sa kahimtangan nga ginhatag sang Ginoo sa iya, kag suno sa
kahimtangan sang siya gintawag sang Dios *nga magtuo*. Amo ini ang pagsulundan nga akon ginatudlo sa
mga tumuluo bisan sa diin nga lugar. [18] Halimbawa, kon may lalaki nga natuli na sang wala pa siya
gintawag *sang Dios*, indi na niya paghimulatan nga ilisan pa niya ang iya kahimtangan. Kag kon may yara
man nga wala natuli sang wala pa siya gintawag, indi na kinahanglan nga magpatuli pa siya. [19] Kay indi
importante kon natuli ang tawo ukon wala. Ang importante amo ang pagtuman sang mga sugo sang Dios.
[20] Gani magpadayon ang kada isa suno sa iya kahimtangan sang siya gintawag *sang Dios*. [21] Kon ikaw isa
ka ulipon sang gintawag ka *sang Dios*, indi bali. Pero kon may kahigayunan nga makahilway ka sa

pagkaulipon, himusli ina nga kahigayunan. [22] Kay ang tawo nga ulipon sang gintawag siya nga mangin yara
sa Ginoo, karon hilway na sa panulok sang Ginoo. Kag ang tawo nga indi ulipon sang siya gintawag, karon
ulipon na ni Cristo. [23] Mahal ang pagbakal sang Dios sa aton, gani indi kita basta-basta nga magpaulipon
lang sa mga tawo. [24] Gani mga utod *kay Cristo*, magpabilin ang kada isa sa inyo sa Dios suno sa iya
kahimtangan sang gintawag siya *nga magtuo*.

Ang Parte sa mga Wala sing Asawa ukon Bana kag sa Balo nga mga Babayi

[25] Kon parte sa mga wala sing asawa ukon bana, wala ako sing sugo halin sa Ginoo. Pero bilang tawo
nga masaligan tungod sa kaluoy sang Dios, yari ang akon opinyon.

[26] Tungod sang mga kabudlayan karon, mas maayo pa kon magpadayon na lang kita sa aton
kahimtangan. [27] Gani kon may asawa ka na, indi siya pagbulagi. Kag kon wala ka pa asawa, indi ka na lang
magpangasawa. [28] Pero kon magpangasawa ka gid man, indi ina sala. Kag kon magpamana ang dalaga indi
man ina sala. Nagasiling ako nga indi na lang kamo kuntani magpangita sang inyo asawa ukon bana tungod
nga gusto ko nga makalikaw kamo sa mga kabudlayan sang kabuhi sang may asawa ukon bana.

[29-31] Ang buot ko silingon mga utod, malip-ot na lang ang tiyempo nga nabilin. Gani tungod nga ang
tanan nga mga butang sa sini nga kalibutan madula, halin karon, ang mga may asawa dapat magkabuhi nga
daw wala sing asawa. Ang mga nagapangasubo dapat magkabuhi nga daw wala nagapangasubo, kag ang
mga nagakalipay magkabuhi nga daw wala nagakalipay. Ang mga nagapamakal dapat indi magsalig nga
magapabilin sa ila ang ila mga ginbakal. Kag ang mga nagagamit sang mga pagkabutang diri sa kalibutan
dapat indi mawili sa sina nga mga butang.

[32] Gusto ko kuntani nga mahilway kamo sa mga palaligban *diri sa kalibutan*. Ang wala sing asawa
wala sing iban nga ginapanumdom kundi ang hilikuton sang Ginoo kag kon paano siya makahatag sing
kalipay sa iya. [33] Pero ang lalaki nga may asawa nagapanumdom *pati* sa mga butang diri sa kalibutan kag
kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya asawa. [34] Amo ina nga nagaduhaduha permi ang iya
hunahuna. Kag amo man ang mga babayi. Ang babayi nga wala sing bana wala sing iban nga
ginapanumdom kundi ang pag-alagad sa Ginoo, kag gusto niya nga ihalad ang iya bug-os nga kabuhi sa
pag-alagad sa iya. Pero ang babayi nga may bana nagapanumdom *pati* sa mga butang diri sa kalibutan kag
kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya bana.

[35] Ginasugid ko ini para sa inyo kaayuhan. Wala ko kamo ginadilian nga magpangasawa ukon
magpamana, kundi gusto ko lang nga mahapos kag wala sing sablag ang inyo pag-alagad sa Ginoo.

[36] Karon, *parte sa mga naganobyohanay:* kon sa hunahuna sang lalaki indi husto ang iya panggawi sa
iya nobya, kag indi na siya makapugong sang iya balatyagon, kag sa iya hunahuna dapat nga magpakasal
na sila, maayo pa nga magpakasal na lang sila. Indi ina sala. [37] Pero kon desidido ang isa ka lalaki nga indi
na niya pagpangasaw-on ang iya nobya, kag para sa iya indi kinahanglan nga magpangasawa, kay
mapunggan niya ang iya kaugalingon, maayo ang iya ginahimo. [38] Gani maayo ang ginahimo sang
nagapangasawa sa iya nobya; pero mas maayo pa gid ang indi magpangasawa.

[39] Ang babayi nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Ugaling kon patay na ang iya bana
puwede na siya makapamana liwat. Pero kinahanglan tumuluo ang pilion niya. [40] Kon sa akon lang, mas
malipayon siya kon indi na siya magpamana. Ini opinyon ko lang, pero nagapati ako nga ang Espiritu sang
Dios nga yari sa akon amo ang nagtudlo sini sa akon.

Chapter 8

Ang Parte sa mga Pagkaon nga Ginhalad sa mga Dios-dios

[1] Karon, ang parte naman sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, *kon bala makakaon kita sini
ukon indi:* bisan masiling naton nga madamo na ang aton nahibaluan, dumdumon naton nga ang nahibaluan

sang tawo kon kaisa amo ang ginahalinan sang pagpabugal. Mas importante nga may paghigugma kita, kay
ini makapabakod sa iban. [2] Ang tawo nga nagahunahuna nga maalam na siya nagapakilala lang nga kulang
pa gid ang iya nahibaluan. [3] Pero ang tawo nga nagahigugma sa Dios amo ang ginakilala sang Dios nga iya.

[4] Gani kon parte sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, nakahibalo kita nga ang mga dios-dios
indi matuod nga dios, kay may isa gid lang ka Dios. [5] Bisan tuod nga nagasiling ang iban nga may mga dios
sa langit kag sa duta, kag madamo ang ginatawag nga "mga dios" kag "mga ginoo," [6] pero sa aton may isa
lang ka Dios, ang aton Amay nga naghimo sang tanan nga mga butang, kag nagakabuhi kita para sa iya.
Kag may isa gid lang ka Ginoo, si Jesu-Cristo. Paagi sa iya, nahimo ang tanan nga butang kag paagi man sa
iya nagakabuhi kita karon.

[7] Pero may mga tumuluo nga wala nakahibalo sini nga kamatuoran. Kag tungod nga sadto anay
nagasimba sila sa mga dios-dios, amo ina nga hasta karon kon magkaon sila sang pagkaon nga ginhalad sa
mga dios-dios, sa ila hunahuna daw kaupod na sila nga nagasimba sa mga dios-dios. Gani tungod nga
kulang pa ang ila nahibaluan, nagapakasala sila sa ila konsensya, kay para sa ila indi husto ang ila
ginahimo. [8] Kon sa bagay, ang pagkaon wala sing kahilabtanan sa aton relasyon sa Dios. Kon magkaon man
kita sa sining ginhalad ukon indi, ini indi makapabag-o sa pagtulok sang Dios sa aton.

[9] Pero bisan tuod hilway kamo magkaon sang bisan ano, mag-andam kamo, kay basi kon amo ina ang
mangin kabangdanan nga magpakasala ang mga tawo nga maluya *ang ila pagtuo*. [10] Halimbawa, may upod
ikaw nga wala pa nakaintiendi, kag ikaw nga nakaintiendi na nakita niya nga nagakaon sa templo sang mga
dios-dios, indi bala makaganyat ini sa iya nga magkaon man sang pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios
bisan sa iya pagkilala sala ina? [11] Gani ang imo utod nga maluya ang pagtuo nga isa man sang
ginpanginmatyan ni Cristo mawala tungod sang imo "kaalam." [12] Sa sini nga paagi nakasala ka kay Cristo,
tungod kay nakasala ka sa imo utod nga maluya *ang pagtuo*, sa imo pagganyat sa iya sa paghimo sang
butang nga kontra sa iya konsensya. [13] Gani kon ang akon ginakaon mangin kabangdanan nga magpakasala
ang akon utod, indi na lang ako magkaon sing karne hasta san-o, agod indi magpakasala ang akon utod
tungod sa akon.

Chapter 9

Ang Kinamatarong kag Buluhaton sang Apostol

[1] Indi bala nga hilway ako? Indi bala nga apostol ako? Indi bala nga nagpakita mismo sa akon si Jesus
nga aton Ginoo kag kamo nangin mga tumuluo tungod sa akon? [2] Bisan ang iban wala nagakilala sa akon
nga apostol, apostol gid ako sa inyo tungod nga kamo mismo ang ebidensya, kay paagi sa akon kamo yara
na sa Ginoo. [3] Amo ini ang ginasabat ko sa mga tawo nga indi magpati nga apostol ako.

[4] *Kag bilang apostol,* wala bala kami sang kinamatarong sa pagpangayo sang amon pagkaon sa mga
tawo nga nakabaton sang amon pagpanudlo? [5] Kag wala bala kami sang kinamatarong sa pagdala sang
asawa nga tumuluo sa amon mga pagbiyahi pareho sang ginahimo sang mga utod sang Ginoo kag ni Pedro
kag sang iban nga mga apostoles? [6] Ano, kami lang bala ni Bernabe ang kinahanglan nga magpangabudlay
para sa amon palangabuhian? [7] May soldado bala nga siya mismo ang nagagasto sang iya pagserbisyo? May
tawo bala nga nagatanom nga wala nagapulos sang bunga sang iya tinamnan? Kag may nagasagod bala
sang mga sapat nga wala siya sing parte?

[8] Ining akon ginasiling indi lang tawhanon nga opinyon, kundi amo man ini ang ginatudlo sang
Kasuguan. [9] Kay nasulat sa Kasuguan ni Moises, "Indi mo pagbusalan ang baka nga ginagamit sa paglinas."
Kag indi kita maghunahuna nga baka lang ang gusto hambalon sang Dios sini. [10] Kay kami upod man sa iya
gusto hambalon. Amo ina kon ngaa ang mga tawo nagaarado kag nagaani, tungod nga nagapaabot man sila
nga may parte sa patubas. [11] Nagpanggas kami sa inyo sang espirituhanon nga mga binhi; dako na gid bala

nga bagay kon magpaabot kami nga maghatag kamo sang mga butang nga ginakinahanglan namon sa
adlaw-adlaw? [12] Kon ang iban nga mga manunudlo may kinamatarong sa pagpaabot sini halin sa inyo, mas
labi na gid kami. Pero bisan may kinamatarong kami sa pagpaabot sang bulig halin sa inyo, wala kami
nagpangayo sa inyo. Gin-antos namon ang tanan agod indi masablagan ang paglapnag sang Maayong
Balita parte kay Cristo.[a] [13] Indi bala nga nahibaluan ninyo nga ang mga nagaalagad sa templo dira man
nagakuha sang ila pagkaon? Kag ang mga nagaalagad sa altar nagakuha man sang ila parte sa mga butang
nga ginahalad sa altar. [14] Sa amo man nga paagi, nagsugo ang Ginoo nga ang mga nakabaton sang Maayong
Balita dapat nga magbulig sa mga kinahanglanon sang mga manugwali sang Maayong Balita agod mabuhi
sila.

[15] Pero wala ko paggamita ang akon kinamatarong nga ina. Kag wala man ako nagasulat karon agod
pabati-batian kamo nga hatagan ninyo ako. Maayo pa nga mapatay ako sang sa himuon ko ina. Siguruhon
ko nga wala sing bisan sin-o nga makakuha sang akon ginapabugal nga ini. [16] Wala ko ginapabugal ang
akon pagwali sang Maayong Balita, tungod nga amo ini ang akon obligasyon. Indi mahimo nga indi ko ini
pagsundon tungod kay kaluluoy ako kon indi ko pag-iwali ang Maayong Balita. [17] Kon nagawali ako
tungod nga amo ini ang akon ginpili nga obra, ti magapaabot ako sing suhol. Pero ang matuod, ginatuman
ko lang ang akon obligasyon nga magwali tungod nga amo ini ang obra nga gintugyan sa akon sang Dios.
[18] Ano karon ang balos nga akon mabaton? Ang ginaisip ko nga balos amo ang kalipay nga wala ako
nagapabayad sa akon pagwali sang Maayong Balita, bisan matuod nga puwede ako magpabayad sang akon
pagpangabudlay para sa Maayong Balita.

[19] Bisan wala sing may nagaulipon sa akon, nagapaulipon ako sa tanan, agod madamo pa gid ang akon
madala nga magtuo kay Cristo. [20] Amo ina nga kon kaupod ko ang mga Judio nagakabuhi ako pareho sang
Judio, agod madala ko sila nga magtuo kay Cristo. Gani bisan indi ako sakop sa Kasuguan *sang mga Judio*,
ginasunod ko ini, agod madala ko sila sa aton pagtuo. [21] Kag amo man kon kaupod ko ang mga indi Judio.
Wala ko ginasunod ang Kasuguan nga para sa mga Judio, kundi ginasunod ko ang pagkabuhi sang mga indi
Judio agod magtuo sila kay Ginoong Jesus. Wala ini nagakahulugan nga wala ko ginasunod ang mga sugo
sang Dios, kay ang matuod, ginasunod ko ang mga sugo ni Cristo. [22] Nagapakigbagay ako sa mga *tumuluo
nga* maluya *ang pagtuo* agod mapabakod ko sila sa Ginoo. Nagapakigbagay ako sa tanan bisan ano ang ila
kahimtangan, agod sa bisan ano nga paagi maluwas ko ang iban sa ila. [23] Ginahimo ko ini tanan tungod nga
gusto ko nga magbaton sang mga pagpakamaayo kaupod sang mga nagabaton sang Maayong Balita.

[24] *Sa aton pagsunod sa Ginoo pareho kita sa mga manugdalagan. Kag* sa palumba, indi bala nga
madamo ang nagaintra pero isa lang ang makabaton sang premyo? Gani kay-uha ninyo ang inyo
pagdalagan agod makabaton kamo sang premyo. [25] Ang kada manughampang nagapraktis gid sing maayo
nga may pagdisiplina sa iya kaugalingon agod makabaton siya sang premyo. Pero ang premyo nga iya
mabaton umalagi lang. *Kita nga mga tumuluo nagahimulat man sa aton pagsunod sa Ginoo agod
makabaton sang premyo.* Pero ang premyo nga aton mabaton indi gid madula. [26] Amo ina nga *sa akon
pag-alagad sa Ginoo* deretso gid ang akon dalagan pakadto sa lalambuton. Kag kon sa mga boksidor pa,
wala ako nagasumbag sa hangin. [27] Gani kon may mga malain nga handom sa akon lawas, ginahimulatan ko
gid nga punggan ini kay basi kon sa tapos ko matudluan ang mga tawo, ako pa ang indi makabaton sang
balos halin sa Dios.

Chapter 10

Paandam nga Indi Magsimba sa mga Dios-dios

[1,2] Mga utod, gusto ko nga mahibaluan ninyo ang natabo sa amon mga katigulangan nga kaupod ni
Moises. Gintuytuyan sila sang Dios paagi sa panganod, kag ginbuligan niya sila sa ila pagtabok sa Mapula
nga Dagat. Paagi sa panganod kag sa dagat nga ato, *pareho nga daw* ginbautisohan sila tanan bilang mga

[a] 12 *Kay basi kon may magpinsar nga kami nagaalagad lang tungod sa kuarta.*

sumulunod ni Moises. [3] Nagkaon sila tanan sang pagkaon nga halin sa Dios. [4] Kag nag-inom sila tanan sang
ilimnon nga iya ginhatag, kay nag-inom sila sang tubig halin sa Bato nga ginpatubod sang Dios. Yadto nga
Bato nga nag-upod sa ila amo si Cristo mismo. [5] Pero bisan ginbuligan sila sang Dios, kalabanan sa ila wala
gid naghimo sang husto nga makalipay sa Dios. Amo gani nga ang ila mga bangkay naglalapta didto sa
kamingawan.

[6] Ang mga natabo nga ato sa ila nagahatag sang leksyon sa aton agod makapangandam kita nga indi
maghandom sa paghimo sang mga malain nga mga butang pareho sang ila ginhimo. [7] Indi kamo magsimba
sa mga dios-dios pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Kay nasulat sa Kasulatan, "Nagpinunsyon ang mga
tawo, nag-ininom, kag nagsinaot sa ila pagsimba sa dios-dios." [8] Kag indi gid kita magsunod sa ginhimo
sang iban sa ila nga nagpakighilawas. Amo gani nga *ginsilutan sila sang Dios kag* 23,000 ang
nagkalamatay sa isa lang ka adlaw. [9] Indi ta pagtestingan ang Ginoo pareho sang ginhimo sang iban sa ila.
Amo gani nga ginpakagat niya sila sa mga man-og kag nagkalamatay sila. [10] Indi kamo magsagi kumod
pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Amo gani nga ginpadalhan sila sang Dios sang anghel nga
manugpatay sa pagpatay sa ila.

[11] Ini tanan nga mga butang nagkalatabo agod mahibaluan ta nga yadto nga mga butang indi gusto sang
Dios. Kag ginsulat yadto nga mga nagkalatabo sa pagpaandam sa aton nga nagakabuhi sa panahon nga
madali na lang mag-abot ang katapusan.

[12] Gani kon nagahunahuna kamo nga ang inyo pagtuo malig-on na, mag-andam kamo kay basi kon
makasala man kamo. [13] Wala sing pagsulay nga nagaabot sa inyo nga wala man nagaabot sa iban nga mga
tawo. Pero masaligan ang Dios sa iya promisa nga indi niya kamo pagtugutan nga sulayon sing sobra sa
inyo masarangan. Kag kon mag-abot ang mga pagsulay sa inyo, magahimo siya sing paagi agod madaog
ninyo ini.

[14] Gani, mga hinigugma ko, indi gid kamo magsimba sa mga dios-dios. [15] Nagahambal ako sa inyo
bilang mga tawo nga makaintiendi. Gani binagbinaga ninyo ang akon ginahambal sa inyo. [16] *Kon
magtilipon kita agod dumdumon ang kamatayon ni Cristo,* may ginainom kita nga ginapasalamatan ta sa
Dios, kag may tinapay man kita nga ginapamihak-pihak kag ginakaon. Indi bala sa sini nagapakig-ambit
kita sa dugo kag sa lawas ni Cristo? [17] Kita tanan, bisan madamo, isa lang ka lawas tungod nga isa lang ka
tinapay ang aton ginaambit.

[18] Tan-awa bala ninyo ang mga tawo sa Israel. Ang mga nagakaon sang mga halad nagapakig-ambit sa
ginahimo sa altar. [19] Ano ang buot ko silingon? Nga ang mga dios-dios kag ang pagkaon nga ginahalad sa
ila may pulos? [20] Indi! Ang buot ko silingon, ang mga ginahalad sang mga tawo nga wala makakilala sa
Dios mga halad sa malaot nga mga espiritu kag indi sa Dios. Gani indi ko gusto nga magpakig-ambit kamo
sa malaot nga mga espiritu. [21] Indi mahimo nga mag-inom kamo sa tasa sang Ginoo kag sa tasa sang malaot
nga mga espiritu. Kag indi mahimo nga magkaon kamo sa kalan-an sang Ginoo kag sa kalan-an sang
malaot nga mga espiritu. [22] Ano, gusto ta bala nga magpangimon ang Ginoo? Kay kon maakig na siya,
nahibaluan naton nga indi gid kita makalikaw sa iya silot.

[23] Tugot sa aton ang paghimo sang bisan ano, pero indi tanan makabulig ukon makapabakod sa iban.
[24] Indi ninyo paghunahunaa ang inyo lang kaugalingon nga kaayuhan, kundi hunahunaa man ninyo ang
kaayuhan sang iban.

[25] Kauna ninyo ang bisan ano nga ginabaligya sa baligyaan sang karne nga wala na pulupamangkot *kon
bala ina ginhalad sa mga dios-dios ukon wala*, agod indi kamo pagtublagon sang inyo konsyensya. [26] Kay
nagasiling ang Kasulatan, "Ang kalibutan kag ang tanan nga yara sa kalibutan iya sang Ginoo."

[27] Kon may indi tumuluo nga mag-imbitar sa inyo nga magkaon sa ila, kag gusto man ninyo nga
magkadto, kauna ninyo ang bisan ano nga ginpreparar para sa inyo nga wala na pulupamangkot *kon bala*

ina ginhalad sa mga dios-dios ukon wala, agod indi kamo pagtublagon sang inyo konsyensya. [28] Pero kon may magsiling sa inyo nga ang ina nga pagkaon ginhalad sa mga dios-dios, indi ninyo pagkauna tungod lang sa sina nga tawo nga nagsiling sa inyo, agod nga wala sing konsyensya nga matublag. [29] Indi ang inyo kaugalingon nga konsyensya ang akon buot silingon kundi ang konsyensya sang sina nga tawo. *Karon basi magsiling kamo,* "Ngaa punggan ko ang akon gusto tungod sa konsyensya sang iban? [30] Kon ginapasalamatan ko sa Dios ang akon ginakaon, ngaa abi pakalainon ako tungod sa pagkaon nga akon ginapasalamatan?"

[31] *Ini ang akon sabat sa inyo:* bisan ano ang inyo himuon, bisan magkaon ukon mag-inom, himua ninyo ang tanan sa katuyuan nga madayaw ang Dios. [32] Indi gid kamo maghimo sang bisan ano nga makahatag kasandaran sa mga Judio ukon sa mga indi Judio, ukon sa inyo mga kapareho nga tumuluo. [33] Sunda lang bala ninyo ang akon ginahimo: permi ako nagapangita sang paagi nga mabuligan ko ang tanan nga tawo sa tanan ko nga ginahimo. Wala ako nagapangita sang akon kaugalingon nga kaayuhan kundi ang kaayuhan sang iban agod maluwas sila.

Chapter 11

[1] Gani sunda ninyo ako, kay ginasunod ko man si Cristo.

Ang Pagtabon sang Ulo kon Nagasimba

[2] Ginadayaw ko kamo, kay permi ninyo ako ginadumdom kag ginatuman ninyo ang mga gintudlo ko sa inyo. [3] Karon gusto ko nga mahibaluan ninyo nga si Cristo amo ang ulo sang tagsa ka lalaki, kag ang lalaki amo ang ulo sang babayi[a], kag ang Dios amo ang ulo ni Cristo. [4] *Gani sa inyo pagtilipon,* kon ang lalaki magpangamuyo ukon magsugid sang pulong sang Dios nga may tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga amo si Cristo*. [5] Kag kon ang babayi magpangamuyo ukon magsugid sang pulong sang Dios nga wala sing tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga amo ang lalaki*, kag daw pareho lang nga nagpakalbo siya. [6] Kon ang babayi wala nagatabon sang iya ulo, maayo pa nga magpautod na lang siya sang iya buhok. Pero makahuluya sa babayi kon siya magpautod ukon magpakalbo. Gani dapat tabunan niya ang iya ulo. [7] Ang lalaki indi dapat magtabon sang iya ulo, kay *gintuga* siya *nga* kaanggid sang Dios kag siya ang iya dungog. Ang babayi amo ang dungog sang lalaki. [8] Kay ang lalaki wala paghimua halin sa babayi, kundi ang babayi amo ang ginhimo halin sa lalaki. [9] Kag wala man paghimua ang lalaki para sa babayi, kundi ang babayi ginhimo para sa lalaki. [10] Gani amo ina nga kinahanglan magtabon ang babayi sang iya ulo, agod bisan ang mga anghel makahibalo nga nagapasakop siya sa lalaki.[b] [11] Pero dapat nga dumdumon ta man nga sa aton kabuhi sa Ginoo, kinahanglan sang babayi ang lalaki kag kinahanglan man sang lalaki ang babayi. [12] Kay ang una nga babayi ginhimo halin sa lalaki, kag karon ang lalaki nagakatawo halin sa babayi. Pero ang tanan nagahalin sa Dios.

[13] Binagbinaga ninyo ini: Nagakabagay bala nga ang babayi magpangamuyo sa Dios nga wala sing tabon ang iya ulo? [14] Natural sa lalaki nga manubo ang iya buhok, kay makahuluya kon malaba ini. [15] Pero sa babayi iya, ang malaba nga buhok nagapatahom sa iya. Kay ginhatagan siya sang Dios sing malaba nga buhok bilang inugtabon sa iya ulo. [16] Pero kon may yara nga gusto magkontra sining amon ginatudlo, ang masiling ko lang, wala kami sang iban nga kinabatasan luwas sini. Kag amo man ini ang ginasunod sang mga tumuluo sang Dios sa bisan diin nga lugar.

[a] 3 babayi: *ukon*, iya asawa.
[b] 10 lalaki: *ukon*, iya bana.

Ang Balaan nga Panihapon
(Mt. 26:1-29; Mc. 14:22-25; Lu. 22:14-20)

17 May isa pa gid ka butang nga gusto ko nga sambiton karon sa inyo, kag sa sini wala ko kamo
ginadayaw, tungod kay ang inyo pagtilipon wala nagadala sing kaayuhan, kundi kalainan. 18 Kay nakabati
ako nga kon nagatilipon kamo, nagabinahin-bahin kamo, kag medyo nagapati ako nga may kamatuoran ini.
19 Siguro kinahanglan man nga matabo ina dira sa inyo agod mahibaluan kon sin-o gid sa inyo ang matuod
nga tumuluo. 20 Kon nagatilipon kamo agod magsaulog sang Panihapon sang Ginoo, indi husto ang inyo
ginahimo, 21 tungod kay wala kamo nagahulatay kon magkaon. Gani ang iban sa inyo busog gid kag hubog
samtang ang iban iya gutom kag ginauhaw. 22 Ngaa indi kamo anay magkaon kag mag-inom sa inyo
kaugalingon nga balay? Kay sa inyo ginahimo nga ina, ginapakahuy-an ninyo ang mga imol, kag pati ang
tanan nga mga tumuluo ginatamay ninyo. Ano bala ang akon isiling sa inyo? Dayawon ko bala kamo sa
inyo ginahimo nga ina? Indi gid!

23 Amo ini ang gintudlo sa akon sang Ginoo, kag gintudlo ko man sa inyo: nga sang sadto nga gab-i
nga gintraidoran siya, nagkuha siya sang tinapay, 24 kag tapos niya pasalamat sa Dios, ginpamihak-pihak
niya ini kag nagsiling, "Amo ini ang akon lawas para sa inyo. Himua ninyo permi ini bilang handumanan
sa akon." 25 Pagkatapos nila kaon sang tinapay, amo man ang iya ginhimo sa ilimnon: *ginkuha niya ini,*
ginpasalamatan, kag nagsiling, "Ini nga ilimnon amo ang bag-o nga kasugtanan nga patigayunon paagi sa
akon dugo. Himua ninyo permi ini bilang handumanan sa akon." 26 Sa kada kaon ninyo sang sina nga
tinapay kag pag-inom sang sina nga ilimnon ginabantala ninyo ang kamatayon sang Ginoo hasta sa iya nga
pagbalik.

27 Gani ang bisan sin-o nga magkaon sang sina nga tinapay kag mag-inom sang sina nga ilimnon sang
Ginoo sa paagi nga indi takos nagakasala batok sa lawas kag dugo sang Ginoo. 28 Kinahanglan mag-usisa
anay ang tagsa-tagsa sang iya kaugalingon sa indi pa siya magkaon sang tinapay kag mag-inom sang
ilimnon. 29 Kay kon magkaon siya kag mag-inom nga wala niya ginakilala ang kahulugan parte sa lawas
sang Ginoo, nagadala lang siya sang silot sa iya kaugalingon. 30 Amo ina nga madamo sa inyo ang maluya
kag masakiton, kag ang iban gani nagkalamatay. 31 Pero kon usisaon ta anay ang aton kaugalingon kon bala
husto ang aton ginahunahuna ukon indi, indi kita pagsilutan sang Dios. 32 Kon kita nga mga tumuluo
ginasilutan sang Dios, ginatudluan niya kita agod indi kita pagsentensyahan upod sa mga tawo sang
kalibutan.[a]

33 Gani, mga utod ko *kay Cristo*, kon magtipon kamo sa pagsaulog sang Panihapon sang Ginoo,
maghulatay kamo. 34 Kon may ginagutom sa inyo, magkaon siya anay sa iya balay agod indi kamo
pagsilutan sang Ginoo tungod sa inyo ginahimo kon nagatilipon na kamo. Kon parte sa iban nga mga
butang, areglahon ko lang ugaling kon makaabot na ako dira.

Chapter 12

Mga Abilidad nga Ginahatag sang Espiritu Santo

1 Mga utod *ko kay Cristo*, gusto ko nga maintiendihan gid ninyo ang parte sa mga abilidad nga
ginahatag sang Espiritu Santo. 2 Nahibaluan ninyo nga sang wala pa kamo nagtuo sa Dios, ginpatalang
kamo agod magsimba sa mga dios-dios nga indi makahambal. 3 Gani gusto ko nga mahibaluan ninyo nga
wala sing tawo nga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios nga makapakamalaot kay Jesus. Kag wala man
sang tawo nga makasiling nga si Jesus ang Ginoo kon wala siya ginatuytuyan sang Espiritu Santo.

[a] 32 mga tawo sang kalibutan: *buot silingon,* mga tawo nga wala nagatuo sa Dios.

[4] May nagkalain-lain kita nga mga abilidad, pero isa lang ka Espiritu ang ginahalinan sini.
[5] Nagkalain-lain ang paagi sa pag-alagad, pero isa lang ka Ginoo ang aton ginaalagaran. [6] Nagkalain-lain
ang ginapahimo sang Dios sa aton, pero isa lang ka Dios ang nagagahom sa aton tanan agod mahimo ta ini.
[7] Ang tagsa-tagsa ginhatagan sang abilidad nga nagapakita nga ang Espiritu *Santo* yara sa iya, agod
makabulig siya sa iya kapareho nga tumuluo. [8] Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang abilidad sa
pagsugid parte sa kaalam *sang Dios*, kag ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang abilidad sa
pagsaysay sina. [9] May yara man nga ginhatagan sing *dako gid nga* pagtuo, kag may yara man nga
ginhatagan sang abilidad sa pagpang-ayo sang mga nagamasakit, kag ini tanan halin sa Espiritu *Santo*.
[10] Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang gahom sa paghimo sing mga milagro; ang iban, abilidad sa
pagsugid sang pulong sang Dios; kag ang iban, abilidad sa pag-ihibalo kon bala ang nagagahom sa isa ka
tawo amo ang Espiritu *Santo* ukon indi. May ginhatagan man sang abilidad nga maghambal sa iban nga
mga lingguahe nga wala nila natun-i, kag may yara man nga ginhatagan sang abilidad sa pagsaysay kon
ano ang kahulugan sang mga ginapanghambal sa sadto nga mga lingguahe. [11] Pero isa gid lang ka Espiritu
ang nagahatag sini tanan, kag ginapanagtag niya ini sa tagsa ka tawo suno sa iya gusto.

Ang Aton Halimbawa mga Parte sang Isa ka Lawas

[12] Ang lawas may madamo nga mga parte pero isa lang ka lawas. Kaangay man sini ang mga tumuluo.
Bisan nagkalain-lain ang mga abilidad nga ginhatag sa tagsa-tagsa sa aton, kita isa lang ka lawas bilang
lawas ni Cristo. [13] Kay kita tanan, Judio man ukon indi, ulipon ukon hilway, ginbautisohan sa isa lang ka
Espiritu agod mangin isa ka lawas. Kag isa man ka Espiritu ang ginpainom sa aton nga tanan.

[14] Ang lawas sang tawo isa lang pero may madamo nga mga parte. [15] Kon magsiling ang tiil, "Tungod
nga ako indi kamot, indi ako parte sang lawas," ina wala nagakahulugan nga indi siya parte sang lawas.
[16] Kag kon magsiling ang dulunggan, "Tungod nga ako indi mata, indi ako parte sang lawas," ina wala man
nagakahulugan nga indi siya parte sang lawas. [17] Kay kon ang bug-os nga lawas sang tawo pulos lang mata,
paano ang iya pagkabati? Kag kon ang bug-os nga lawas pulos lang dulunggan, paano ang iya
pagpanimaho? [18] Pero wala kita paghimua sang Dios nga pareho sina, kundi suno sa iya gusto, ginhimo niya
ang aton lawas nga may nagkalain-lain nga parte. [19] Kon ang lawas isa lang ka parte, indi na ina matawag
nga lawas. [20] Ang matuod, madamo ang mga parte sang aton lawas, pero isa gid lang ka lawas.

[21] Amo ina nga ang mata indi makasiling sa kamot, "Indi ko ikaw kinahanglan," kag ang ulo indi man
makasiling sa tiil, "Indi ko ikaw kinahanglan." [22] Ang matuod, ang mga parte sang lawas nga daw maluya
kinahanglan ta gid. [23] Ang mga parte sang lawas nga daw indi gid importante aton gihapon ginaatipan sing
maayo; kag ang mga parte nga daw malaw-ay tulukon aton man gihapon ginapatahom. [24] Indi na naton
kinahanglan nga himuon ini sa mga parte nga matahom na nga daan. Amo ini ang ginhimo sang Dios sa
aton lawas, agod mahatagan sing dungog ang mga parte nga daw indi gid importante. [25] Ginhimo sang Dios
ang mga parte sang aton mga lawas agod magbinuligay, kag indi agod magbinahin-bahin. [26] Gani kon ang
isa ka parte nagaantos, ang tanan nga parte nagaantos man. Kag kon ang isa ka parte ginadayaw, ang tanan
nga parte nalipay man.

[27] *Ang buot ko silingon amo ini:* kita nga mga tumuluo amo ang lawas ni Cristo, kag ang tagsa-tagsa sa
aton parte sang iya lawas. [28] Kag sa sini nga lawas ang tagsa ka tumuluo ginhatagan sang iya buluhaton.
Una sa tanan, mga apostoles; ikaduha, mga propeta; ikatlo, mga manunudlo; dayon ang mga manughimo
sang mga milagro, mga manug-ayo sang mga masakiton, mga manugbulig, mga administrador, kag mga
manughambal sang iban nga lingguahe nga wala nila natun-i. [29] Nahibaluan man ninyo nga kita tanan indi
mga apostol. Indi man kita tanan mga propeta sang Dios, ukon mga manunudlo. Indi man ang tanan
manughimo sang mga milagro. [30] Ang gahom sa pag-ayo sang masakit wala man ginhatag sa aton tanan,
ukon ang abilidad sa paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i. Kag kita tanan wala man
paghatagi sang abilidad sa pagsaysay kon ano ang kahulugan sang mga ginpanghambal sa sadto nga mga

lingguahe. [31] Pero tinguhai ninyo nga mabaton halin sa Dios ang mga importante gid nga mga abilidad. Kag karon itudlo ko sa inyo ang labing maayo sa tanan.

Chapter 13

Ang Gugma

[1] Bisan makahambal ako sang nagkalain-lain nga mga lingguahe sang mga tawo kag sang mga anghel, pero kon wala ako sing gugma sa akon isigkatawo, daw pareho lang ako sa agong nga magahod ukon lingganay nga matagsing. [2] Kag bisan makasugid ako sang pulong sang Dios kag makahibalo sang tanan nga tinago nga mga kamatuoran pati ang nagkalain-lain nga mga kaalam, kag bisan mapasaylo ko ang bukid tungod sang akon dako nga pagtuo, kon wala ako sing gugma wala gid ako sing pulos. [3] Bisan ipanagtag ko sa mga imol ang tanan ko nga mga pagkabutang, kag bisan ihalad ko ang akon lawas nga sunugon,[a] kon wala ako sing gugma wala ako gihapon sing pulos.

[4] Ang tawo nga nagahigugma mapinasensyahon, maayo sa iya isigkatawo, indi mahisaon, indi hambog ukon bugalon, [5] indi bastos, indi maiyaiyahon, indi maakigon, indi madumot, [6] wala nalipay sa malaot kundi sa matarong, [7] permi mainantuson, permi may pagsalig kag paglaom, kag permi mabinatason.

[8] May katapusan ang mga pagsugid sang pulong sang Dios kag ang mga paghambal sa iban nga mga lingguahe nga wala natun-i, pati ang *mga pagsaysay sang* kaalam *sang Dios*, pero ang gugma wala gid sing katapusan. [9] Kay ang mga butang nga aton nahibaluan pati ang aton pagsugid sang pulong sang Dios indi pa gid kompleto. [10] Pero kon mag-abot na ang adlaw nga makompleto na ang tanan, madula na ang pagkadi-kompleto.

[11] Sang bata pa ako, ang akon paghambal, ang akon pag-intiendi, kag ang akon hunahuna pareho sang bata. Pero sang may buot na ako, ginbayaan ko ang pagginawi sang bata. [12] Sa karon daw nagatulok kita sa espiho nga malubog; pero magaabot ang adlaw nga mangin klaro gid ang tanan. Karon limitado ang aton nahibaluan; pero magaabot ang adlaw nga mahibaluan ta ang tanan, pareho sang pagkahibalo sang Dios sa aton.

[13] Tatlo ka butang ang nagapadayon, kag ang tatlo nga ini amo ang pagsalig, paglaom, kag ang gugma. Pero ang gugma amo gid ang labing importante.

Chapter 14

Ang Paghambal sa Lingguahe nga Wala Natun-i

[1] Gani tinguhai gid ninyo nga maghigugma, pero handuma man ninyo nga mahatagan kamo sang mga abilidad nga halin sa Espiritu *Santo*, labi na gid ang pagsugid sang pulong sang Dios. [2] Ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i wala nagapakighambal sa mga tawo kundi sa Dios, tungod nga ang mga tawo indi makaintiendi sa iya. Ang Espiritu *Santo* amo ang nagapahambal sa iya, kag ginahambal niya ang mga butang nga wala nahibalui sang iban. [3] Pero ang nagasugid sang pulong sang Dios nagahambal sa mga tawo agod makabulig, makapalig-on, kag makalipay sa ila. [4] Ang tawo nga nagahambal sa lingguahe nga wala niya natun-i nagapalig-on sang iya kaugalingon, pero ang nagasugid sang pulong sang Dios nagapalig-on sa mga tumuluo. [5] Gusto ko kuntani nga kamo tanan makahambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i, pero mas maayo gid kon makasugid kamo sang pulong sang Dios. Tungod nga ang tawo nga nagasugid sang pulong sang Dios mas importante pa sang sa tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe, luwas lang kon isaysay man niya ang kahulugan sang iya ginahambal agod mapalig-on ang mga tumuluo. [6] Ano ayhan ang inyo makuha, mga utod, kon magkadto ako dira sa

[a] 3 lawas nga sunugon: *sa iban nga Griego nga teksto*, lawas agod makapabugal.

inyo kag maghambal sa iban nga lingguahe nga indi ninyo maintiendihan? Siyempre wala gid! Kinahanglan may inugsaysay ako sa inyo nga halin sa Dios, ukon may inuglaygay ako nga kamatuoran, ukon may inugsugid ako nga pulong sang Dios, ukon may inugtudlo ako.

[7] Bisan sa mga instrumento nga wala sang kabuhi pareho sa plauta ukon gitara, kon indi maathag ang pagpatunog sang mga nota paano ang pagkahibalo sang nagapamati kon ano nga kanta ang ginatukar? [8] Kag bisan sa manugtrumpeta sang mga soldado, kon indi maathag ang pagpatunog wala sang magpreparar para sa inaway. [9] Amo man ini sa inyo, paano ang pagkaintiendi sang nagapamati sang imo ginahambal kon nagahambal ka sa iban nga lingguahe nga indi maintiendihan? Pareho lang nga nagahambal ka sa hangin. [10] Madamo nga mga lingguahe diri sa kalibutan kag ang tagsa-tagsa may kahulugan. [11] Pero kon indi ko maintiendihan ang ginahambal sang isa ka tawo kag indi niya man maintiendihan ang akon ginahambal, wala kami sang may makuha sa isa kag isa. [12] Gani tungod nga nagahandom kamo nga makabaton sang mga abilidad nga halin sa Espiritu *Santo*, tinguhai ninyo nga mabaton ang mga abilidad nga makapabakod sa mga tumuluo.

[13] Gani ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i dapat magpangamuyo nga hatagan man siya sang abilidad nga makasaysay kon ano ang kahulugan sang iya ginahambal. [14] Kay kon nagapangamuyo ako sa iban nga lingguahe nga wala ko natun-i, bisan matuod nga nagapangamuyo ang akon espiritu, ang akon hunahuna indi makaintiendi sini. [15] Gani ano ang akon dapat himuon? Magapangamuyo ukon magakanta ako sa akon espiritu *bisan indi ko ini maintiendihan*, pero magapangamuyo ukon magakanta man ako nga maintiendihan sang akon hunahuna. [16] Kon magpasalamat ikaw sa Dios sa imo espiritu lang, *kag indi maintiendihan,* paano ang pagsiling sang iban "Amen" kon wala gani sila makaintiendi kon ano ang imo ginahambal? [17] Bisan matahom ang imo pagpasalamat sa Dios, pero kon ang iban indi makaintiendi, indi ka makabulig sa ila.

[18] Nagapasalamat ako sa Dios nga wala sing may makalabaw sa akon kon parte sa paghambal sa mga lingguahe nga wala natun-i. [19] Pero sa mga pagtipon sang mga tumuluo, mas maayo pa nga maghambal ako sang lima lang ka tinaga nga maintiendihan, agod matudluan ko sila, sang sa maghambal ako sang linibo ka tinaga sa lingguahe nga indi maintiendihan.

[20] Mga utod, *kon parte sa sining mga butang,* indi ko gusto nga maghunahuna kamo pareho sang bata. Kon parte sa malain, magmangin pareho kamo sa bata *nga wala sang buot parte sa malain*. Pero kon sa paggamit sang inyo hunahuna, magmangin tigulang kamo. [21] Nasulat sa Kasulatan nga nagasiling ang Ginoo,

> "Magahambal ako sa sini nga mga tawo sa nagkalain-lain nga mga lingguahe kag paagi sa mga taga-iban nga lugar,
>
> pero indi gid sila magpamati sa akon."

[22] Gani ang paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i indi tanda para sa mga tumuluo kundi para sa mga indi tumuluo. Pero ang pagsugid sang pulong sang Dios tanda para sa mga tumuluo, kag indi para sa mga indi tumuluo.

[23] Gani, kon magtipon kamo nga mga tumuluo kag tanan kamo maghambal sa mga lingguahe nga wala ninyo natun-i, kag may mga nagatambong nga indi tumuluo nga wala nakahibalo kon ano ang inyo ginahimo, indi ayhan sila magsiling nga mga buang kamo? [24] Pero kon tanan kamo magsugid sang pulong sang Dios kag may magsulod nga indi tumuluo nga wala nakahibalo kon ano ang inyo ginahimo, makilala niya nga siya gali makasasala kag mahibaluan niya ang matuod niya nga kahimtangan. [25] Magaguwa pati ang mga sekreto nga iya ginahunahuna. Dayon magaluhod siya nga nagahinulsol kag nagasimba sa Dios. Kag makasiling siya nga ang Dios yara matuod sa inyo.

Ang Matuod nga Pagsimba

[26] Gani, mga utod, amo ini ang dapat ninyo himuon kon magtipon kamo: ang iban magkanta, ang iban magtudlo, ang iban magsugid sang ginpahayag sang Dios sa iya, ang iban maghambal sa lingguahe nga wala niya natun-i, kag ang iban magsaysay kon ano ang kahulugan sina. Kag ang tanan nga ginahimo ninyo sa inyo pagtipon, himua ninyo para sa pagpalig-on sa mga tumuluo. [27] Kon may yara nga maghambal sa lingguahe nga wala niya natun-i, dapat duha lang ukon tatlo ang maghambal, pero indi dapat magdulungan, kag kinahanglan may yara nga magsaysay kon ano ang kahulugan sang ginpanghambal. [28] Pero kon wala gid sing may makasaysay, dapat maghipos sila kag maghambal na lang sa ila kaugalingon kag sa Dios. [29] Kon may yara sa inyo nga may abilidad sa pagsugid sang pulong sang Dios, tuguti ninyo nga maghambal ang duha ukon tatlo. Kag ang iban magpamati kag magbinagbinag kon bala husto ukon indi ang ila ginahambal. [30] Karon, kon may nagapungko didto nga nagapamati kag ginahatagan sang Dios sang inughambal, dapat maghipos ang nagahambal agod makahambal man siya. [31] Sa sini nga paagi, tanan kamo nga mga manugsugid sang pulong sang Dios makabulos-bulos hambal, agod ang tanan makatuon kag mapalig-on ang pagtuo. [32] Ang manugsugid sang pulong sang Dios sarang makapugong sang iya kaugalingon. [33] Kay ang Dios wala nagahatag sing kagamo kundi kalinong.

Kon parte sa mga babayi, himua ninyo ang ginahimo sang mga katawhan sang Dios sa tanan nga lugar kon magtipon sila. [34] Kon nagatipon kamo, dapat maghipos ang mga babayi tungod nga wala sila ginatuguti nga maghambal. Dapat magpasakop sila sa mga lalaki pareho sang ginasiling sang Kasulatan. [35] Kag kon ang babayi may pamangkot, maghulat siya nga makapauli sila, kag didto sa ila balay makapamangkot siya sa iya bana, tungod nga makahuluya nga maghambal ang babayi sa pagtilipon sang mga tumuluo.

[36] Ano, nagahunahuna bala kamo nga ang Maayong Balita naghalin sa inyo? Ukon kamo lang ang nakabaton sini? [37] Kon may yara sa inyo nga nagahunahuna nga siya manugsugid sang pulong sang Dios ukon ginatuytuyan siya sang Espiritu *Santo*, dapat kilalahon niya nga ang akon mga ginasulat sa inyo sugo mismo sang Ginoo. [38] Kag kon may yara nga indi magsapak sa sining akon ginahambal, indi kamo magsapak sa iya.

[39] Gani mga utod ko *kay Cristo*, maghandom gid kamo nga makasugid sang pulong sang Dios, kag indi ninyo pagpunggi ang paghambal sa mga lingguahe nga wala natun-i. [40] Pero himua ninyo ang tanan sa husto kag maayo nga paagi.

Chapter 15

Ang Parte sa Pagkabanhaw ni Cristo

[1] Mga utod, gusto ko ipadumdom sa inyo ang Maayong Balita nga akon ginwali sa inyo. Ini ginbaton ninyo kag hasta karon amo man ang inyo ginatindugan. [2] Paagi sa sining Maayong Balita maluwas kamo kon ginahuptan ninyo sing maayo ang akon ginwali sa inyo kag indi nga pasapayan lang ang inyo pagtuo. [3] Gintudlo ko sa inyo ang labing importante nga mga butang nga gintudlo sa akon: nga si Cristo napatay agod maluwas kita sa silot tungod sang aton mga sala. Kag ini suno sa Kasulatan. [4] Ginlubong siya kag nabanhaw sa ikatlo nga adlaw, suno man sa Kasulatan. [5] Nagpakita siya una kay Pedro kag dayon sa ila nga dose ka apostoles. [6] Pagkatapos nagpakita man siya sa iya mga sumulunod nga nagtipon nga sobra 500. Kag kalabanan sa ila buhi pa karon, pero ang iban patay na. [7] Nagpakita man siya kay Santiago kag dayon sa tanan nga mga apostoles.

[8] Sang ulihi nagpakita man siya sa akon. Ang akon halimbawa pareho sang lapsag nga natawo sa indi pa oras *tungod nga hinali lang ang akon pagkilala sa iya*. [9] Ako ang labing kubos sa mga apostoles kag indi gani takos nga tawgon nga apostol, tungod nga ginhingabot ko ang mga tumuluo sang Dios. [10] Pero sa kaluoy sang Dios sa akon, karon apostol na ako. Kag wala sing may makasiling nga wala sing pulos ang

kaluoy sang Dios sa akon, tungod nga ang matuod, mas madamo ang akon nahimo kon ikomparar sa nahimo sang akon kapareho nga mga apostoles. Pero ina indi sa akon kaugalingon, kundi tungod sa kaluoy kag bulig sang Dios. [11] Pero wala sang deperensya kon ako ukon sila ang nagatudlo, ang importante nga pareho ang amon ginawali kag pareho man ang inyo ginatuohan.

Ang Pagkabanhaw sang mga Nagatuo sa Dios

[12] Kon ginawali namon sa inyo nga si Cristo ginbanhaw, ngaa ang iban dira sa inyo nagasiling nga wala sang pagkabanhaw? [13] Kon matuod nga wala sang pagkabanhaw nagakahulugan nga si Cristo wala man nabanhaw. [14] Kag kon wala nabanhaw si Cristo, wala sing pulos ang amon pagwali, kag wala man sing pulos ang inyo pagtuo. [15] Indi lang ina, kundi magaguwa nga nagabutig kami parte sa Dios, kay nagasugid kami nga ginbanhaw niya si Cristo. [16] Pero wala siya nabanhaw kon wala sing pagkabanhaw ang mga patay. [17] Kag kon si Cristo wala nabanhaw, ang inyo pagtuo wala sing pulos kag wala pa kamo napatawad sa inyo mga sala. [18] Kag nagakahulugan man nga ang mga tumuluo kay Cristo nga nagkalamatay na wala man naluwas. [19] Kon ang aton paglaom bilang Kristohanon para lang sa aton kabuhi diri sa kalibutan, kita gid ang makaluluoy sa tanan nga mga tawo.

[20] Pero ang matuod, nabanhaw si Cristo halin sa kamatayon kag amo ini ang nagapamatuod nga banhawon ang mga patay. [21] Tungod sa isa ka tawo *nga si Adan*, nag-abot ang kamatayon sa tanan nga tawo. Kag tungod man sa isa ka tawo *nga si Cristo*, mabanhaw ang mga patay. [22] Kon ang tanan nga tawo mapatay tungod sa aton relasyon kay Adan, tungod man sa aton relasyon kay Cristo kita tanan mabanhaw. [23] Ang pagkabanhaw suno sa iya-iya nga tiyempo. Ang una gid nga nabanhaw amo si Cristo. Pagkatapos, pagbalik niya diri sa kalibutan, mabanhaw man ang iya katawhan. [24] Kag dayon magaabot ang katapusan. Dulaon niya ang tanan nga ginharian, pagdumalahan, kag paggahom, kag ihatag niya dayon ang paghari sa Dios nga Amay. [25] Kay dapat maghari si Cristo hasta mapaampo niya ang tanan nga nagakontra sa iya. [26] Ang katapusan gid nga kaaway nga dulaon amo ang kamatayon. [27] *Nagasiling ang Kasulatan nga* si Cristo ginpahari sang Dios sa tanan nga mga butang. Pero siyempre wala ini nagakahulugan nga pati ang Dios nga nagpasakop sang tanan kay Cristo nalakip man. [28] Kundi kon ang tanan sa idalom na sang gahom ni Cristo, si Cristo nga Anak *sang Dios* magapasakop man sa Dios nga nagpaampo sang tanan sa iya, agod ang Dios amo na ang magagahom sa tanan.

[29] May mga tawo nga nagapabautiso para sa mga napatay. Ti ano ang pulos sang ila ginahimo kon indi man lang pagbanhawon ang mga patay? [30] Kag ano ang amon makuha sa mga peligro nga amon ginaagihan? [31] Kon paano matuod nga ginapabugal ko kamo sa aton paghiusa kay Cristo Jesus nga aton Ginoo, matuod man nga ginaatubang ko kada adlaw ang peligro sang kamatayon. [32] Nabudlayan gid ako diri sa Efeso, tungod nga ang mga tawo nga nagakontra sa akon pareho sa mabangis nga mga sapat. Gani kon indi pagbanhawon ang mga patay, ano bala ang akon makuha sa mga pag-antos nga pareho sini? Kon indi pagbanhawon ang mga patay, mas maayo pa nga sundon ta na lang ang hulubaton nga nagasiling, "*Magpagusto kita*, magkaon kag mag-inom, kay basi kon mapatay na kita buas."

[33] Indi kamo magpati sa sina nga hulubaton kay pangdaya lang ina. *Sa baylo, patihi ninyo ang hulubaton nga nagasiling,* "Kon mag-upod-upod kamo sa mga tawo nga nagahimo sang malain, ina magapalain sa inyo maayo nga batasan." [34] Maghunahuna na kamo sang husto kag bayai na ninyo ang pagpakasala. Ginahambal ko ini sa inyo agod mahuya kamo, kay ang iban sa inyo sala ang pagkilala sa Dios.

Ano ang Lawas sang Nabanhaw

[35] Kon may yara nga magpamangkot kon paano ang pagkabanhaw sang mga patay kag kon ano nga klase sang lawas ang ila maangkon, [36] yari ang akon sabat sa sina nga tawo nga wala gid sing may nahibaluan: kon magtanom kita sang isa ka liso sang binhi sa duta, ina nga binhi madunot anay bag-o

magtubo. [37] Kag bisan ano nga binhi ang imo itanom, kon nagatubo na gani, lain na ang hitsura sang sa gintanom ini. [38] Ang hitsura sini suno man sa pagbuot sang Dios. Kag kada binhi may iya nga hitsura kon magtubo.

[39] Amo man ang lawas sang tanan nga nagakabuhi, kay ang mga lawas wala man nagapalareho. Lain ang lawas sang tawo kag lain man ang lawas sang mga sapat, lain ang lawas sang mga pispis, kag lain pa gid ang lawas sang mga isda.

[40] Nagkalain-lain ang ginhimo sang Dios diri sa duta kag didto sa langit, kag ang tanan nga iya ginhimo matahom. Pero lain ang katahom sang kada isa. Ang katahom sang mga butang nga didto sa langit lain sa katahom sang mga butang diri sa duta. [41] Lain ang katahom sang adlaw, kag lain man ang katahom sang bulan. Ang mga bituon may iya man nga katahom. Kag bisan pa gani ang mga bituon, nagkalain-lain ang ila katahom. [42] Amo man kon banhawon na ang mga patay. Ang ginalubong nga lawas madunot, pero kon mabanhaw na, indi na gid ini madunot hasta san-o. [43] Ang ginalubong nga lawas malaw-ay tulukon kag maluya, pero kon banhawon na, ini mangin matahom kag mabaskog. [44] Ang ginalubong nga lawas dutan-on nga lawas, pero kon banhawon na, ini mangin langitnon nga lawas. Tungod nga kon may dutan-on nga lawas may langitnon man nga lawas. [45] Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang una nga tawo nga si Adan ginhatagan sang kabuhi." Pero ang ulihi nga Adan *nga amo si Cristo* ginhatagan sang Espiritu nga nagahatag sang kabuhi. [46] Indi ang langitnon nga lawas ang una kundi ang dutan-on nga lawas, kag dayon ang langitnon nga lawas. [47] Ang una nga tawo *nga si Adan* dutan-on. Ginhimo siya halin sa duta. Pero ang ikaduha nga tawo *nga amo si Cristo* halin sa langit. [48] Ang mga lawas nga dutan-on pareho gid sa lawas sang tawo nga ginhimo halin sa duta, pero ang mga lawas nga langitnon pareho gid sa lawas sang naghalin sa langit. [49] Gani kon paano nga ang aton lawas nangin pareho sang kay Adan nga halin sa duta, magaabot gid ang adlaw nga ang aton lawas mangin pareho man sang kay Cristo nga halin sa langit.

[50] Mga utod, ang buot ko silingon amo ini: ining aton lawas nga dutan-on indi mahimo nga makapanubli sang Ginharian sang Dios. Kag ining lawas nga madunot indi makapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan.

[51] Pamati kamo kay sugiran ko kamo sang sini nga sekreto: indi kita tanan mapatay, pero kita tanan, bag-uhon sang Dios ang aton lawas. [52] Ini hinali lang nga matabo, pareho sa isa ka pamisok. Kay sa pagtunog sang ulihi gid nga trumpeta, banhawon gilayon ang mga patay kag hatagan sang lawas nga indi na madunot. Kag kita nga buhi pa, bag-uhon man ang aton mga lawas. [53] Tungod nga ang ini nga lawas nga madunot kag mapatay kinahanglan nga bayluhan sang lawas nga indi na madunot kag indi na mapatay. [54] Gani kon ang ini nga lawas nga madunot mabayluhan na sang indi madunot, kag kon ang ini nga lawas nga mapatay mabayluhan na sang indi mapatay, matuman na ang ginasiling sang Kasulatan, "Gindula na sang Dios ang kamatayon!"

[55] "Gindaog na ang kamatayon,

kag wala na sing gahom."

[56] Ang kamatayon may gahom lang sa aton tungod sa sala, kag may gahom ang sala tungod nga may Kasuguan. [57] Pero salamat sa Dios tungod nga paagi sa ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo ginhatagan niya kita sang kadalag-an sa sini nga mga butang. [58] Gani, mga hinigugma ko nga mga utod *kay Cristo*, magpakalig-on kamo kag indi gid malingkang sa inyo pagtuo. Magmapisan kamo sa ginapahimo sa inyo sang Ginoo, kay nahibaluan ninyo nga may pulos gid ang inyo mga pagpangabudlay para sa Ginoo.

Chapter 16

Bulig Para sa mga Taga-Judea

[1] Kon parte sa inyo inugbulig sa mga katawhan sang Dios *didto sa Judea*, himuon man ninyo ang akon
ginpahimo sa mga tumuluo sa Galacia. [2] Kada Domingo, ang kada isa sa inyo magpain sang kantidad suno
sa inyo kinitaan. Dayon tipunon ninyo ini agod sa pag-abot ko dira preparado na ang inyo inughatag.
[3] Pag-abot ko dira ipadala ko sa Jerusalem ang mga tawo nga inyo ginpili nga magdala sang inyo mga
inugbulig kag ang akon sulat nga magapakilala sa ila. [4] Pero kon kinahanglan gid nga magkadto man ako
didto sa Jerusalem, magaupod na lang sila sa akon.

Ang Plano ni Pablo

[5] Maderetso ako dira sa Corinto paghalin ko sa Macedonia, tungod nga maagi ako didto. [6] Mahimo nga
magadugay ako dira sa inyo. Basi kon dira pa ako magpaligad sang tigtulugnaw, agod mabuligan ninyo ako
sa akon mga kinahanglanon sa akon pagbiyahi kon diin man ako magakadto. [7] Indi ko gusto nga mag-agi
lang ako sa inyo sing madali, kundi gusto ko nga kon dira na ako sa inyo, makatiner ako sing madugay, kon
itugot sang Ginoo.

[8] Pero karon matiner ako anay diri sa Efeso hasta sa adlaw sang Pentecostes, [9] tungod nga madamo diri
ang gusto magpamati sang Maayong Balita, kag nagapati ako nga madamo ang magatuo diri bisan madamo
ang nagakontra.

[10] Kon mag-abot dira si Timoteo, abiabihon ninyo siya agod indi siya magkatahap, tungod nga pareho
man siya sa akon nga nagapangabudlay sa Ginoo. [11] Tahura ninyo siya. Kag kon maghalin na siya dira,
buligi man ninyo siya sa iya mga kinahanglanon sa iya paglakat agod makabalik siya diri sa akon.
Ginapaabot ko siya upod sang iban pa nga mga utod *kay Cristo*.

[12] Kon parte sa aton utod nga si Apolos, ginpangabay ko gid siya nga magbisita dira sa inyo upod sang
iban nga mga utod *kay Cristo*. Pero indi pa siya kuno makakadto dira sa sini nga mga tinion. Makadto lang
siya dira ugaling kon may kahigayunan siya.

Katapusan nga mga Bilin

[13] Magbantay kamo permi kag magpakalig-on sa inyo pagtuo *kay Jesu-Cristo*. Magpakaisog kag
magpakabakod kamo. [14] Kag bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo ini nga may paghigugma.

[15] Mga utod, nahibaluan ninyo nga ang una gid nga mga Kristohanon dira sa Acaya wala sing iban
kundi si Estefanas kag ang iya pamilya. Ginhalad nila ang ila kaugalingon sa pag-alagad sa mga katawhan
sang Dios. Amo ina nga nagapangabay ako sa inyo [16] nga magpasakop kamo sa ila kag pati man sa tanan
nga pareho sa ila nga nagapangabudlay *para sa Ginoo*.

[17] Nalipay gid ako sang pag-abot nila ni Estefanas, Fortunato, kag Acaico. Kay bisan wala kamo diri,
yari man sila, gani nahimo nila sa akon ang indi ninyo mahimo. [18] Nagahatag sila sang kalipay sa akon kag
pati man sa inyo. Ang mga tawo nga pareho sa ila dapat nga pasalamatan sa ila mga ginahimo.

[19] Ang mga tumuluo diri sa *probensya sang* Asia nagapangamusta dira sa inyo. Si Aquila kag si Priscila
kag ang mga tumuluo nga nagatilipon sa ila balay nagapangamusta gid sa inyo, tungod nga pareho kamo
nga yara sa Ginoo. [20] Nagapangamusta man sa inyo ang tanan nga mga utod *kay Cristo* diri.

Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.[a]

[21] Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:[b] *Kamusta sa inyo tanan.*

---

[a] 20 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo: *sa literal*, Magkamustahanay kamo nga may balaan nga halok.
[b] 21 *Ginsulat mismo ni Pablo ini agod mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.*

[22] Kabay pa nga silutan sang Ginoo ang bisan sin-o nga wala nagahigugma sa iya.
Ginoo, balik na!
[23] Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo ni Ginoong Jesus.
[24] Ginahigugma ko kamo tanan sa aton paghiusa kay Cristo Jesus.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga

Taga Corinto

Chapter 1

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol[a] ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. *Ako* kag si Timoteo
nga aton utod *kay Cristo nagapangamusta* sa inyo nga mga tumuluo sang Dios[b] nga dira sa Corinto, kag sa
tanan nga mga katawhan sang Dios dira sa bug-os nga *probinsya sang* Acaya.

2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay[c] kag paghidaet[d] halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Jesu-Cristo.

Pagpasalamat sa Dios

3 Dalayawon gid ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Maluluy-on siya nga Amay, kag
Dios nga permi nagapabakod kag nagalipay sa aton. 4 Ginapabakod niya kita kag ginalipay sa tanan ta nga
mga kabudlayan, agod nga paagi sa sini nga bulig nga aton nabaton halin sa iya, mapabakod man naton kag
mapalipay ang iban sa ila mga kabudlayan. 5 Kay bisan madamo ang aton ginaambit nga mga pag-antos ni
Cristo, madamo man nga mga pagpabakod kag paglipay ang aton ginabaton paagi sa iya. 6 Kon nagaantos
kami, ini para sa pagpabakod kag paglipay sa inyo kag para sa inyo kaluwasan. Kag kon ginapabakod kag
ginalipay kami, ini para man sa pagpabakod kag paglipay sa inyo agod mabatas ninyo ang mga pag-antos
nga pareho sang amon ginaantos. 7 Gani dako ang amon paglaom sa inyo, tungod nga nahibaluan namon
nga kon paano kamo nagaantos pareho sa amon, ginapabakod kag ginalipay man kamo sang Dios pareho sa
amon.

8 Mga utod *kay Cristo*, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang amon naagihan nga kalisod sa Asia.
Kay sa sadto nga tiyempo daw indi na gid kami makaantos, kag ang hunahuna namon mapatay na gid kami.
9 Abi gani namon amo na yadto ang amon katapusan. Pero natabo gali yadto agod makatuon kami nga indi
magsalig sa amon kaugalingon, kundi sa Dios nga amo ang nagabanhaw sang mga patay. 10 Ginluwas niya
kami sa kamatayon, kag pagaluwason pa gid niya kami liwat. Siya lang gid ang amon ginasaligan nga
magapadayon sa pagluwas sa amon 11 samtang ginabuligan ninyo kami paagi sa inyo mga pagpangamuyo.
Kag tungod sa mga bulig nga amon mabaton sa Dios bilang sabat sa madamo nga nagapangamuyo,
madamo man ang magapasalamat sa iya.

Ang Pagbag-o ni Pablo sang iya Plano

12 Amo ini ang butang nga amon ginapabugal: nagkabuhi kami nga matarong kag wala gid sang
kasawayan sa tanan nga mga tawo, kag labi na gid sa inyo. Nahimo namon ini tungod sa bulig sang Dios
kag indi sa amon kaugalingon nga ikasarang. Nagapamatuod ang amon konsensya nga matuod gid ining
amon ginapabugal. 13,14 Wala kami nagasulat sang indi ninyo mabasahan kag maintiendihan. Bisan indi gid
ninyo kami kilala kaayo, nagalaom ako nga magaabot ang tion nga makilal-an gid ninyo kami, agod nga sa
pag-abot sang aton Ginoong Jesus mapabugal ninyo kami kag kamo mapabugal man namon.

15 Tungod sa sining akon pagsalig, nagplano anay ako nga magbisita una sa inyo agod makabulig kamo
sang duha gid ka beses. 16 Nagplano ako nga mahapit anay dira sa inyo kon magkadto na ako sa Macedonia,
kag sa akon pagbalik halin sa Macedonia maagi ako liwat dira agod mabuligan naman ninyo ako sa akon
pagkadto sa Judea. 17 Amo kuntani yadto ang akon plano. Pero tungod kay wala kami makadayon,

---

[a] 1 apostol: *buot silingon,* manugbalita parte kay Jesu-Cristo.
[b] 1 sa inyo nga mga tumuluo sang Dios: *sa literal,* sa iglesya sang Dios.
[c] 2 bugay: *ukon*, grasya, *ukon*, pagpakamaayo
[d] 2 paghidaet: *ang buot silingon sini sa original*, maayo nga kahimtangan

nagakahulugan bala ini nga indi masaligan ang akon ginahambal? Basi magsiling kamo nga pareho man
ako sa iban nga mga tawo diri sa kalibutan nga ang mga butang nga ila ginaplano kag ginaintiendi ang para
gid lang sa ila kaayuhan. Nagasiling sila "Huo," pero ato gali "Indi." [18] *Pero ang matuod amo ini:* subong
nga ang Dios masaligan, masaligan man ninyo ang amon ginasugid sa inyo. [19] Kami ni Silas kag ni Timoteo
nagwali sa inyo parte sa Anak sang Dios nga si Jesu-Cristo. Kag nahibaluan ninyo nga si Cristo masaligan
sa iya ginhambal. Indi mahimo nga indi niya paghimuon ang iya mga ginpromisa. [20] Paagi sa iya, ang tanan
nga ginpromisa sang Dios natuman. Gani makasiling kamo nga masaligan gid ang Dios, kag ini nagahatag
sang pagdayaw sa iya. [21] Ang Dios amo ang nagapalig-on sa aton sa pagpakig-angot[a] naton kay Cristo.
Ginpili niya kita nga mag-alagad sa iya. [22] Ginmarkahan niya kita nga iya na paagi sa pagpapuyo niya sang
Espiritu *Santo* sa aton tagipusuon, nga amo man ang kalig-unan nga pagabatunon ta ang iya mga
ginpromisa sa aton.

[23] Nakahibalo ang Dios nga nagasugid ako sang matuod kon ngaa wala ako nakadayon sa pagkadto dira
sa inyo sa Corinto. Ang rason amo nga indi ko gusto nga maglain ang inyo buot sa akon. [24] Wala kami
nagadikta sa inyo parte sa inyo pagtuo, kay malig-on na man kamo. Gusto lang namon kuntani nga buligan
kamo agod mangin malipayon kamo.

Chapter 2

[1] Gani naghunahuna ako nga indi na lang ako magkadto dira sa inyo kon masakit ko man lang liwat ang
inyo balatyagon. [2] Kay kon masakit ko ang inyo balatyagon, sin-o na lang ang magahatag sang kalipay sa
akon? Wala na! [3] Amo ina ang kabangdanan kon ngaa nagsulat ako anay sa inyo, agod nga kon magkadto
ako dira, indi ako mapasubuan sang mga tawo nga amo kuntani ang dapat maghatag sang kalipay sa akon.
Kag nagapati ako nga kon malipay ako, kamo malipay man. [4] Pagsulat ko sadto anay sa inyo, natublag kag
nasubuan gid ako kag naghibi pa gani. Indi nakon tuyo nga magsakit sang inyo balatyagon, kundi gusto ko
lang nga mahibaluan ninyo nga palangga ko gid kamo.

Patawara Ninyo ang Nakasala

[5] Karon, kon parte sa tawo dira nga nakasala, indi lang ako ang iya ginhatagan sang kasubo kundi may
yara man siya nga ginhatag nga kasubo sa inyo tanan. Nagasiling ako nga "may yara" kay indi ko gusto
pasubrahan. [6] Pero bastante na ang silot nga inyo ginhatag sa iya. [7] Gani patawara na ninyo siya kag
palig-una dayon, kay basi kon masubrahan ang iya kasubo. [8] Kag nagapangabay man ako sa inyo nga
ipakita ninyo sa iya nga ginapalangga pa ninyo siya. [9] Amo gani ini ang kabangdanan nga nagsulat ako sa
inyo, kay gusto ko mahibaluan kon bala masaligan kamo sa pagtuman sang tanan nga akon ginasiling sa
inyo. [10] Kon ginapatawad ninyo ang tawo nga nakasala, ginapatawad ko man siya. Kay kon may nakahimo
sing sala sa akon ginapatawad ko na siya sa atubangan ni Cristo para sa inyo kaayuhan. [11] Dapat ta himuon
ini agod indi kita madaog ni Satanas, kay nahibaluan ta kon ano ang iya mga pahito.

Si Pablo sa Troas

[12] Pag-abot ko didto sa Troas agod magwali sang Maayong Balita parte kay Cristo, nakita ko nga
ginpreparar na sang Ginoo ang ila mga tagipusuon sa pagpamati sa akon. [13] Pero indi ako mapahamtang kay
wala didto si Tito nga akon utod *kay Cristo*. Gani naglisensya ako sa mga tumuluo didto kag nagkadto sa
Macedonia.

Ang Pahamot ni Cristo

[14] Salamat sa Dios kay permi siya nagauna sa aton sa parada sang pagdaog. Ginahimo niya ini tungod
yara na kita kay Cristo. Ginagamit niya kami sa pagpakilala sa iya sa mga tawo bisan sa diin nga lugar, kag
ining amon ginapahibalo pareho sang pahamot. [15] Kay pareho kami sang mahamot *nga halad* ni Cristo sa

[a] pagpakig-angot: *sa iban nga Visaya,* pagpakigdapon

Dios nga mapanimahuan sang mga tawo nga nagakalaluwas, kag pati sang mga nagakalawala. [16] Sa mga
tawo nga nagakalawala, ang amon ginapalapnag nga kamatuoran pareho sang baho nga halin sa patay nga
nagadala sang kamatayon; pero sa mga tawo nga nagakalaluwas, pareho ini sang pahamot nga halin sa buhi
nga nagadala sang kabuhi. Ti, sin-o ang makasarang sang sini nga obra? [17] Pero ginpadala kami sang Dios.
Kag tungod nga siya nagatulok sa amon, kag kami yara kay Cristo, sinsero kami kon maghambal sang
mensahi sang Dios. Indi kami pareho sang iban nga naganegosyo sang mensahi sang Dios agod
makuwartahan nila ang mga tawo.

Chapter 3

Ang Bag-o nga Paagi sa Pagpalapit sa Dios

[1] Basi kon nagahunahuna kamo nga ginadayaw namon liwat ang amon kaugalingon. Indi kami pareho
sang iban dira nga nagakinahanglan pa sang mga rekomendasyon agod batunon ninyo, kag pagkatapos
mangayo naman sang rekomendasyon sa inyo agod batunon man sila sa iban nga lugar. [2] Indi namon
kinahanglan ang mga rekomendasyon, kay kamo mismo amo ang amon rekomendasyon nga nasulat sa
amon tagipusuon, tungod kay ang inyo pagkabuhi pareho sa sulat nga makita kag mabasa sang tanan.
[3] Maathag nga ang inyo halimbawa pareho sang sulat ni Cristo nga ginsulat paagi sa amon. Ang gin-gamit
sa pagsulat indi tinta kundi ang Espiritu sang Dios nga buhi, kag wala man ginsulat sa mga bato nga
sululatan kundi sa inyo tagipusuon mismo.

[4] Makahambal kami sini tungod sa ginahimo ni Cristo paagi sa amon kag tungod sa amon pagsalig sa
Dios. [5] Kay kon sa amon gid lang indi kami makasarang sa sini nga buluhaton, pero ginabuligan kami sang
Dios. [6] Siya ang naghatag sa amon sang ikasarang agod masaysay namon sa mga tawo ang bag-o nga paagi
nga iya ginhimo agod kita nga mga tawo makapalapit sa iya. Ining bag-o nga paagi indi paagi sa ginsulat
nga Kasuguan kundi paagi sa Espiritu *Santo*. Kay ang ginadala sang Kasuguan silot nga kamatayon, pero
ang Espiritu *Santo* nagahatag sang kabuhi.

[7] Paghatag sang Dios kay Moises sang Kasuguan nga iya ginsulat sa mga bato, ang mga Israelinhon
indi na makatulok sa guya ni Moises kay nasilawan gid sila. (Pero yadtong kasanag sa iya guya amat-amat
lang nga nadula.) Karon kon nagpakita ang Dios sang iya gahom sa Kasuguan nga nagadala sang
kamatayon, [8] mas sobra pa sa sini ang iya ipakita nga gahom kon ang Espiritu *Santo* na ang magpanghikot.
[9] Kay kon ginpakita sang Dios ang iya gahom sang paghatag niya sang Kasuguan nga nagadala sang silot,
indi bala nga mas sobra pa gid ang iya ipakita nga gahom kon pakamatarungon na niya ang tawo? [10] Ang
matuod, ang gahom sang Kasuguan sadto anay wala-wala gid kon ikomparar sa gahom sining bag-o nga
paagi. [11] Kay kon may gahom nga ginpakita ang Dios sa sadto nga Kasuguan nga umalagi lang, mas sobra
pa ang gahom nga iya ginapakita sa sini nga bag-o nga paagi nga wala na sing katapusan.

[12] Kag tungod nga amo ini ang amon ginalauman, wala kami nagakahadlok sa pagsugid sang pulong
sang Dios. [13] Indi kami pareho kay Moises nga nagtabon sang iya guya agod indi makita sang pareho niya
nga mga Israelinhon nga amat-amat nadula ang kasanag sa iya guya. [14] Sa matuod lang, wala nakaintiendi
ang mga Israelinhon kon ano ang kahulugan sadto kay may nagatabon sa ila mga hunahuna. Kag bisan gani
karon may nagatabon pa gid sa ila mga hunahuna samtang ginabasa nila ang daan nga kasugtanan. Kay
wala sila naathagi nga kon kita yara kay Cristo, ang ato nga paagi nadula na. [15] Huo, hasta gani karon kon
magbasa sila sang mga ginsulat ni Moises indi sila makaintiendi, kay may nagatabon sa ila mga hunahuna.
[16] Pero inang nagatabon makuha kon magdangop ang tawo sa Ginoo. [17] Karon, ang ginatawag diri nga
Ginoo amo ang Espiritu *Santo*, kag kon ang Espiritu sang Ginoo amo ang yara sa tawo, hilway siya. [18] Kag
tungod nga wala sing nagatabon sa aton hunahuna, nakita ta ang gahom sang aton Ginoo. Kag ina nga
gahom nga halin sa Ginoo, nga amo ang Espiritu *Santo*, amo ang nagapadayon sa pagbag-o sa aton agod
nga sa amat-amat mangin kaangay kita sa iya.

Chapter 4

Manggad sa Sulod sang Kolon

[1] Tungod sa kaluoy sang Dios, ginpili niya kami nga magbalita sining bag-o nga paagi nga mangin
matarong ang mga tawo, gani wala kami nagakaluya. [2] Ginsikway namon ang makahuluya nga mga butang
nga ginahimo sa sekreto. Wala kami nagadaya sa mga tawo kag wala man namon ginaliwat ang kahulugan
sang pulong sang Dios. Nahibaluan gid sang mga tawo nga deretso kag indi sa sekreto ang amon pagsugid
sang kamatuoran, kag nakita man ini sang Dios. [3] Pero kon may mga tawo nga indi makaintiendi sang
Maayong Balita nga amon ginasaysay, ina amo ang mga tawo nga nagakalawala. [4] Indi sila magtuo sa
Maayong Balita tungod nga ang ila mga hunahuna gindulman ni Satanas nga amo ang nagapakadios sa
sining kalibutan. Ginbulag niya sila agod indi sila masanagan sang Maayong Balita parte sa gahom ni
Cristo nga amo gid ang kaangay sang Dios. [5] Wala kami nagawali parte sa amon kaugalingon kundi parte
kay Jesu-Cristo, nga siya ang Ginoo. Nagaalagad kami sa inyo para kay Jesus. [6] Ang Dios nga nagsiling
"Halin sa madulom magasiga ang kasanag" amo man ang nagpasanag sang amon mga hunahuna agod
mahangpan namon kon ano ang gahom nga iya ginpakita paagi kay Cristo.

[7] Kami pareho gid lang sa kolon nga ginbutangan sining malahalon nga butang, agod mahibaluan sang
mga tawo nga ang gahom nga indi matupungan nga yari sa amon mga lawas nga maluya indi halin sa
amon, kundi sa Dios. [8] Sa amon pagwali permi kami nagaantos, pero wala gid man kami nadaog sang mga
nagakontra sa amon. Kon kaisa nagalibog ang amon ulo, pero wala gid kami nadulaan sang paglaom.
[9] Madamo ang nagahandom sa pagpatay sa amon, pero wala gid kami pagpabay-i sang Dios. Matuod nga
ginasakit nila kami, pero sa kaluoy sang Dios buhi pa kami gihapon. [10] Permi kami nabutang sa peligro sang
kamatayon pareho sang natabo kay Jesus, agod nga paagi sa amon kabuhi makita sang tanan ang kabuhi ni
Jesus. [11] Ang amon kabuhi permi sa peligro sang kamatayon tungod sang amon pag-alagad kay Jesus, agod
nga paagi sa sining lawas namon nga may kamatayon makita sang tanan ang kabuhi ni Jesus. [12] *Gani
tungod ginawali namon si Cristo* mahimo nga patyon kami, pero amo man ini ang nagadala sa inyo sang
kabuhi *nga wala sing katapusan*.

[13] Indi bala nagasiling ang Kasulatan, "Nagtuo ako, gani naghambal ako." Kag amo man ini ang amon
ginahimo, ginahambal namon ang amon ginatuohan. [14] Kay nahibaluan namon nga ang Dios nga
nagbanhaw kay Ginoong Jesus amo man ang magabanhaw sa amon, pareho sang iya pagbanhaw kay Jesus,
kag dalhon niya kami kaupod ninyo sa iya atubangan. [15] Ang tanan namon nga mga pag-antos para sa inyo
kaayuhan, agod samtang nagadamo ang mga tawo nga nagabaton sang bugay sang Dios, magadamo man
ang mga tawo nga magapasalamat sa iya, kag sa sini madayaw siya.

[16] Amo ina ang kabangdanan nga wala kami nagakaluya sa pag-alagad sa Dios. Bisan ining amon mga
lawas nagaamat-amat luya, ang amon espiritu nagapadayon nga nagabakod. [17] Ang mga kabudlayan nga
amon ginaantos diri sa kalibutan umalagi lang kag indi gid mabug-at. Kag tungod sang amon mga
pag-antos, may ginatigana ang Dios nga balos para sa amon nga wala sing katapusan kag indi gid
makatupong sa amon pag-antos. [18] Kay wala namon ginapasulabi ang mga butang nga amon makita diri sa
kalibutan, kundi ginapasulabi namon ang mga butang nga indi makita. Kay ang mga butang nga makita
umalagi lang, pero ang mga butang nga indi makita wala sing katapusan.

Chapter 5

Ang Bag-o nga Lawas

[1] Ining aton lawas karon kaangay sang balay nga aton ginapuy-an samtang diri pa kita sa kalibutan.
Indi bali sa aton kon mapatay ang aton lawas. Kay nahibaluan ta nga may ihatag ang Dios sa aton nga
bag-o nga lawas nga aton pagapuy-an didto sa langit. Ini indi ginhimo sang tawo kundi sang Dios, kag indi
na gid mapatay hasta san-o. [2] Sa karon nagaugayong kita kay ginahandom ta nga makapuyo na sa sina nga

lawas didto sa langit, [3] agod nga kon makasuklob[a] na kita sang sina nga lawas indi magaguwa nga hublas
ang aton kalag. [4] Samtang diri pa kita nagapuyo sa sini nga lawas, nagaugayong kita tungod sang
kabudlayan. Indi tungod nga gusto ta nga mapatay[b], kundi gusto ta nga masukluban sang lawas nga
langitnon, agod ining lawas nga may kamatayon mailisan sang wala na gid sang kamatayon. [5] Ang Dios ang
nagpreparar sa aton agod mabaton ta ining bag-o nga lawas. Kag ginhatag niya ang Espiritu *Santo* sa aton
agod masiguro ta nga ini himuon gid niya sa aton.

[6] Gani indi kita magpakaluya bisan nahibaluan ta nga samtang diri pa kita sa sini nga lawas wala pa
kita didto sa puluy-an sang Ginoo. [7] Kay sa karon nagakabuhi kita sa pagtuo kag indi suno sa aton makita.
[8] Wala kami nagakaluya, bisan pa nga gusto namon kuntani nga bayaan ining lawas kag magpauli didto sa
Ginoo. [9] Sa sini nga bagay, gusto namon nga malipay ang Dios sa amon, bisan diri pa kami ukon didto na sa
iya. [10] Kay kita tanan kinahanglan gid nga mag-atubang kay Cristo *sa ulihi nga mga inadlaw* agod hukman
niya. Kag ang tagsa tagsa sa aton magabaton sang balos suno sa aton hinimuan, maayo ukon malain man,
sang nagakabuhi pa kita diri sa kalibutan.

Nakabalik Kita sa Dios Paagi kay Cristo

[11] Gani tungod sa kahadlok namon sa Ginoo, ginahimulatan namon nga kombinsehon ang mga tawo
nga magtuo sa iya. Nahibaluan sang Dios ang amon pagkatawo, kag nagasalig ako nga ina nahibaluan man
ninyo. [12] Ini indi sa pagdayaw liwat sang amon kaugalingon, kundi gusto lang namon nga mahatagan kamo
sang inugpabugal parte sa amon, agod may isabat man kamo sa mga tawo nga nagadayaw sang mga butang
nga makit-an lang kag indi ang sa tagipusuon gid. [13] Kon daw buang kami, ina para sa Dios; kag kon husto
ang amon panghunahuna, ina para sa inyo. [14] Kay tungod sa gugma ni Cristo sa amon indi mahimo nga indi
namon paghimuon ang iya gusto. Kay nahibaluan namon nga si Cristo napatay para sa tanan, gani ang
tanan makabig nga napatay. [15] Napatay siya para sa tanan, agod nga ang mga tawo nga buhi karon indi na
magkabuhi para sa ila kaugalingon kundi para sa iya nga napatay kag nabanhaw para sa ila.

[16] Gani karon, wala na kami nagatulok sa tawo pareho sang pagtulok sang tawo nga wala makakilala sa
Dios. Sang una pareho sina ang amon pagtulok kay Cristo. Pero karon indi na. [17] Ang bisan sin-o nga yara
kay Cristo bag-o na nga tawo. Wala na ang iya daan nga pagkatawo, kundi bag-o na siya. [18] Ang Dios amo
ang naghimo sini. Ginpabalik niya kita sa iya paagi kay Cristo. Kag ginhatagan niya kami sing obra sa
pagbalita nga ginapabalik na niya ang mga tawo sa iya. [19] Amo ini ang amon ginabalita: nga ginapabalik na
sang Dios ang mga tawo sa iya paagi kay Cristo. Wala na niya ginadumdom ang ila mga sala. Kag kami
amo ang iya gintugyanan sa pagpalapnag sini nga balita.

[20] Gani nagabalita kami bilang mga pinadala ni Cristo. Kag paagi sa amon, nagapangabay ang Dios sa
inyo nga magbalik na kamo sa iya! [21] Si Cristo wala gid sing sala, pero siya amo ang ginsilutan sang Dios
tungod sa aton mga sala, agod nga kon yara kita kay Cristo, pakamatarungon kita sang Dios.

Chapter 6

[1] Tungod nga kami mga kabulig sa ginahimo sang Dios, nagapangabay gid kami sa inyo nga indi ninyo
pag-ibali wala ang bugay[c] nga inyo nabaton sa iya. [2] Kay siling sang Dios,

"Sa husto nga tion ginpamatian ko ikaw,

kag sa tion sang kaluwasan ginbuligan ko ikaw."

Gani pamati kamo! Karon gid ang husto nga tion nga luwason kita sang Dios.

---

[a] 3 makasuklob: *sa iban nga Visaya,* makasuksok
[b] 4 mapatay: *sa literal,* ubahon ining aton lawas
[c] 1 bugay: *ukon*, grasya

[3] Wala kami nagahimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga maglain ang buot sang mga tawo,
agod indi pagpakalainon ang amon pag-alagad sa Dios. [4] Sa tanan namon nga ginahimo, ginapakita namon
nga kami mga alagad gid sang Dios. Bisan masyado kabudlay ang amon mga gin-agihan kag ang amon
kahimtangan, gin-antos gid namon. [5] Nakaagi kami hanot kag priso. Naagihan man namon nga ginpulihan
kami sang mga tawo. Kon kaisa tudo-tudo gid ang amon pagpangabudlay, kag kon kaisa wala kami sing
tulog-tulog kag wala kaon-kaon. [6] *Ginpakita man namon sa mga tawo nga matuod kami nga mga alagad*
sang Dios paagi sa amon matinlo nga kabuhi kag paagi sa amon kaalam. Nangin mainantuson kami sa
tanan nga butang kag malulo sa amon isigkatawo. *Nahibaluan man sang mga tawo nga* ang Espiritu Santo
amo ang nagatuytoy sa amon, kag ang amon paghigugma sa amon isigkatawo halin gid sa amon
tagipusuon. [7] Wala kami sang iban nga ginawali kundi ang kamatuoran, kag ginabuligan kami sang Dios
paagi sa iya gahom. Ang amon kabuhi nga matarong amo ang amon armas sa pag-ataki sa amon kaaway
kag amo man ang amon sagang sa amon kaugalingon. [8] *Bilang mga alagad sang Dios,* kon kaisa ginadayaw
kami sang mga tawo kag kon kaisa ginainsultuhan man kami. May mga tawo nga nagahambal sing malain
parte sa amon, pero may yara man nga nagahambal sing maayo. May nagasiling nga kami kuno mga
butigon, pero ang tanan nga amon ginasugid matuod gid. [9] Wala kami ginasapak sang iban, pero ang
matuod kilala kami sang tanan. Permi kami nabutang sa peligro sang kamatayon, pero buhi pa man kami
hasta karon. Ginadisiplina kami sang Dios pero wala kami ginapatay. [10] May mga ginahimo sa amon agod
mapasubo kami, pero malipayon man kami gihapon. Imol lang kami, pero madamo nga mga tawo ang
amon ginapamanggaranon. *Kon parte sa mga butang diri sa kalibutan,* wala kami sing may masiling nga
amon, pero ang matuod kami ang tag-iya sang tanan nga mga butang.

[11] *Mga pinalangga nga* mga taga-Corinto, wala sing lipod-lipod ang amon paghambal sa inyo, kay
dako gid ang amon paghigugma sa inyo. [12] Wala kami nagkulang sang amon paghigugma sa inyo. Kamo
amo ang nagkulang sang inyo paghigugma sa amon. [13] Ginakabig ko kamo bilang akon gid nga mga anak.
Gani higugmaa ninyo ako pareho sang akon paghigugma sa inyo.

Indi Kamo Magpakighiusa sa mga Wala Nagatuo

[14] Indi gid kamo magpakighiusa sa mga wala nagatuo *kay Cristo*. Kay subong nga ang kasanag indi
makaupod sa kadulom, ang maayo indi man makaupod sa malain. [15] Kag subong nga si Cristo kag si
Satanas indi maghangpanay, ang tumuluo kag ang indi tumuluo indi man maghangpanay. [16] Indi puwede
mag-upod ang mga dios-dios sa templo nga ginapuy-an sang Dios. Kag kita amo ang templo sang Dios nga
buhi! Kay nagsiling ang Dios,

"Magapuyo ako kag magaupod sa ila.

Ako mangin ila Dios,

kag sila mangin akon mga tawo.

[17] Gani, dapat kamo magpalayo kag magbulag sa mga tawo nga wala nagatuo sa akon.

Indi kamo magpakigbahin sa bisan ano nga mahigko sa akon panulok,

kag batunon ko kamo.

[18] Kag ako mangin inyo Amay,

kag kamo mangin akon mga anak.

Amo ini ang siling sang Ginoo nga makagagahom."

Chapter 7

[1] Mga hinigugma, tungod sining mga promisa sang Dios sa aton, bayaan ta na ang tanan nga
nagapahigko sa aton bug-os nga kabuhi,[a] kag tinguhaan ta nga mangin matinlo ang aton kabuhi nga may
pagtahod sa Dios.

Ang Kalipay ni Pablo

[2] Kon mahimo, batuna ninyo kami sa inyo mga tagipusuon. Wala kami sing may ginhimo nga malain
sa bisan kay sin-o sa inyo. Wala man kami sing may gin-guba sa inyo ukon gindayaan. [3] Wala ako
nagahambal sini agod pakalainon kamo. Kay pareho sang akon ginsiling sadto, ginapalangga gid namon
kamo kag bisan ano ang matabo, mabuhi man ukon mapatay, magaunongay gid kita. [4] Dako gid ang akon
pagsalig sa inyo kag ginapabugal ko gid kamo. Bisan masyado kabudlay sang amon ginaagihan, puno ako
sing kalipay sang nakabati ako parte sa inyo. [5] Kay sang pag-abot namon sa Macedonia, wala gid sing
pahuway ang amon lawas tungod kay bisan diin nagaantos kami. Gin-away kami sang mga nagakontra sa
amon, kag nagpalibog man kami parte sa kahimtangan sang mga tumuluo. [6] Pero ang Dios nga
nagapabakod kag nagalipay sa mga nagakasubo amo ang nagpabakod kag naglipay sa amon paagi sa
pag-abot ni Tito. [7] Indi lang ang iya pag-abot ang nakahatag kabakod kag kalipay sa amon, kundi ang iya
man nga ginsugid nga ginpabakod kag ginlipay ninyo siya. Ginsugiran niya kami nga nahidlaw kamo sa
akon kag nagakasubo kamo sang natabo, kag ginaapinan ninyo ako. Gani malipayon na gid ako karon.

[8] Bisan ang akon sulat nga ato nagdala sing kasubo sa inyo, wala ako nagahinulsol nga ginsulat ko
yadto. Sang una, matuod nga naghinulsol ako kay nakita ko nga sang premiro nagkasubo kamo. [9] Pero
karon malipayon ako, indi tungod nga nagkasubo kamo, kundi tungod nga amo yadto ang nangin paagi
agod maghinulsol kamo. Kay ginpasubo kamo suno sa kabubut-on sang Dios, gani wala nagdala sing
malain sa inyo yadtong amon ginsulat. [10] Kay ang kasubo nga suno sa kabubut-on sang Dios nagadala sa
tawo sa paghinulsol, kag ina nagaresulta sing kaluwasan nga indi dapat hinulsulan. Pero ang kasubo sang
mga tawo nga wala nagakilala sa Dios nagadala sa ila sa kamatayon. [11] Tan-awa ninyo ang resulta sadtong
kasubo nga nag-abot sa inyo suno sa kabubut-on sang Dios. Nangin desidido gid kamo sa pagpakita sa
amon nga kamo matinlo sa sadto nga sala nga akon ginasiling sa inyo. Naakig gid kamo sa nakahimo sang
sadto nga sala, kag nahadlukan kamo kon ano ang mangin resulta sadto. Gusto gid ninyo nga magbalik
liwat ang aton daan nga relasyon. Ginsilutan pa gid ninyo ang nakahimo sadto. Kag sa tanan nga butang,
ginpakita ninyo nga kamo wala gid sing salabton sa sadto nga sala.

[12] Gani yadtong akon sulat indi lang para sa nakahimo sing malain ukon sa ginhimuan sing malain,
kundi labi na gid para sa inyo tanan agod sa presensya sang Dios makita gid ninyo ang inyo pagkasinsero
sa amon. [13] Kag sa sini napabakod kag napalipay ninyo kami.

Kag indi lang ina, kundi nadugangan pa gid ang amon kabakod kag kalipay sang makita namon nga
nalipay si Tito, kay wala na siya nagapalibog parte sa inyo. [14] Gindayaw ko kamo sang una sang
nag-estoryahanay kami ni Tito parte sa inyo. Kag nakita niya nga matuod ang akon ginsugid sa iya, gani
wala ako nahuy-an. Matuod gid ang tanan nga amon ginhambal sa inyo, kag napamatud-an nga matuod
man ang amon pagdayaw sa inyo kay Tito. [15] Kag kada madumduman ni Tito nga kamo tanan nagsunod sa
iya ginhambal kag dako ang inyo pagtahod sa iya, nagadugang pa gid ang iya pagpalangga sa inyo. [16] Kag
nagakalipay man ako kay masaligan ko gid kamo.

[a] 1 aton bug-os nga kabuhi: *sa literal,* lawas kag espiritu

Chapter 8

Kon Paano Magbinuligay ang mga Kristohanon

[1] Mga utod, gusto namon isugid sa inyo ang ginhimo sang mga tumuluo didto sa Macedonia paagi sa
bulig sang Dios sa ila. [2] Bisan madamo ang ila naagihan nga mga pagtilaw, malipayon gihapon sila. Amo
ina nga maalwan sila sa paghatag bisan tama gid sila kaimol. [3] Makapamatuod ako sa inyo nga ang ila
paghatag indi lang suno sa ila masarangan kundi sobra pa, kay ginhimo nila ini nga buluntad. [4] Kay sila
mismo amo ang nagpangabay gid sa amon nga kon mahimo hatagan sila sing kahigayunan agod makabulig
man sila sa *pigado nga* mga katawhan sang Dios *sa Judea*. [5] Kag indi lang ina, kundi una sa tanan ginhalad
nila ang ila kaugalingon sa Ginoo kag sa amon suno sa kabubut-on sang Dios. Wala gid kami
maghunahuna nga makahimo sila sadto. [6] Tungod sa ila maayo nga ginhimo, ginpangabay namon si Tito
nga magbalik dira sa inyo kag magpadayon sang iya naumpisahan nga mga paglaygay parte sa pagtipon
sang inyo mga amot *para sa mga pigado sa Judea*. [7] Kamo dira sa Corinto wala ginakulang sa tanan nga
butang: dako ang inyo pagtuo sa Dios, maayo kamo magtudlo, kag madamo ang inyo nahibaluan. Mapisan
kamo *sa inyo pag-alagad sa Dios*, kag dako ang inyo paghigugma sa amon. Gani gusto namon nga ipakita
ninyo nga wala man kamo nagakulang sa paghatag. [8] Wala ko kamo ginasugo nga maghatag, kundi
ginasugid ko lang sa inyo ang pagbulig sang iban agod mapakita man ninyo sa amon nga ang inyo
paghigugma matuod gid. [9] Nahibaluan man ninyo ang ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo, nga bisan
manggaranon siya *didto sa langit* nagpakaimol siya *paagi sa iya pagpakatawo* tungod sa iya kaluoy sa
aton, agod mangin manggaranon kita. [10] Gani amo ini ang akon laygay sa inyo: maayo kon padayunon
ninyo ang paghatag nga inyo gin-umpisahan sang nagligad nga tuig. Kamo gid ang una nga naghatag kag
kamo man ang una nga nakahunahuna nga maghimo sini. [11] Gani padayuna ninyo ina. Tinguhai ninyo nga
tapuson ang inyo ginplano nga gusto gid ninyo nga himuon, kag maghatag kamo suno sa inyo masarangan.
[12] Kay kon gusto gid ninyo nga maghatag, batunon sang Dios ang inyo masarangan. Wala siya nagapaabot
nga maghatag kamo sang indi ninyo masarangan.

[13] Wala ako nagasiling nga pamag-anan ninyo ang kahimtangan sang iban hasta kamo na ang
mabudlayan, kundi para bala nga magpalareho ang aton kahimtangan. [14] Sa karon maayo ang inyo
pangabuhi, gani nagakabagay lang nga buligan ninyo ang mga ginakulang. Kag kon sa iban nga adlaw
kamo naman ang kulangon, kag kon sila may maayo na nga kahimtangan, kundi sila naman ang mabulig sa
inyo. Sa sini nga paagi magpalareho ang kahimtangan sang isa kag isa. [15] Indi bala nga pareho man sina ang
ginasiling sang Kasulatan:

"Ang tawo nga madamo ang iya natipon, wala nagasobra;

kag ang tawo nga diutay ang iya natipon, wala makulangi."

[16] Nagapasalamat kami sa Dios nga ginbutang niya sa tagipusuon ni Tito ang pagdumdom sa inyo
pareho gid sang amon pagdumdom sa inyo. [17] Kay indi lang nga nagsugot siya sa amon pangabay nga
makadto siya dira sa inyo, kundi siya gid mismo gusto magkadto dira. [18] Paupdon namon sa iya ang aton
utod nga kilala sang mga tumuluo bisan diin tungod sang iya pagpangabudlay para sa Maayong Balita.
[19] Siya amo gani ang ginpili sang mga tumuluo sa nagkalain-lain nga mga lugar[a] nga mag-upod sa amon sa
amon pagdul-ong sini nga mga bulig sa mga ginakulang. Ginahimo namon ini agod madayaw ang Ginoo
kag agod mapakita sa mga tawo nga gusto gid namon nga magbulig. [20] *Paupdon namon ini nga utod kay
Tito tungod nga* indi namon gusto nga sa amon pagpanagtag sining dako nga bulig suspetsuhan kami.
[21] Gusto lang namon nga maghimo sang maayo, indi lang sa panulok sang Ginoo kundi sa panulok man
sang mga tawo.

[a] 19 sang mga tumuluo sa nagkalain-lain nga mga lugar: *sa literal,* sang mga iglesya

[22] May isa pa gid ka tumuluo nga paupdon namon sa ila. Ini nga tawo makapila na namon natestingan
sa nagkalain-lain nga mga butang kag napamatud-an nga may handom gid siya sa pagbulig, kag labi na gid
karon tungod kay dako ang iya pagsalig sa inyo. [23] Kon parte kay Tito, siya kaupod ko nga
nagapangabudlay sa pagbulig sa inyo. Kon parte man sa sining iban nga mga utod *kay Cristo* nga nagaupod
sa iya, sila ang mga ginpadala sang mga tumuluo halin sa nagkalain-lain nga mga lugar. Ang ila kabuhi
nagahatag kadayawan kay Cristo. [24] Gani, ipakita ninyo sa ila nga mahigugmaon kamo agod mahibaluan
nila nga matuod gid ang amon mga pagdayaw sa inyo, kag paagi sa ila, mahibaluan man ini sang mga
tumuluo sa iban nga mga lugar.

Chapter 9

Bulig para sa mga Tumuluo

[1] Indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa inyo pagbulig sa mga katawhan sang Dios *didto*
sa Judea, [2] tungod kay nahibaluan ko nga gusto gid man ninyo nga magbulig. Ginapabugal ko gani kamo sa
mga taga-Macedonia. Nagasiling ako sa ila nga kamo dira sa Acaya handa na nga magbulig halin pa sang
nagligad nga tuig. Sang pagkabati nila sadto, natandog gid ang tagipusuon sang kalabanan sa ila sa
paghatag. [3] Gani ginapauna ko dira sila ni Tito para mabuligan kamo sa pagpreparar sang inyo amot agod
indi magguwa nga wala sing pulos ang akon pagpabugal parte sa inyo nga kamo handa na. [4] Kay basi kon
may mga taga-Macedonia nga mag-upod sa akon kon magkadto na ako dira kag masapwan nila nga wala
pa man gali kamo makahanda sang inyo inughatag. Kon amo ini ang matabo mahuy-an kami, kay
ginpabugal namon kamo tungod kay dako ang amon pagsalig sa inyo. Kag labi nga mahuy-an kamo. [5] Gani
naghunahuna ako nga dapat pangabayon ini nga mga utod nga mag-una dira agod sa wala pa ako mag-abot,
matipon na nila ang inyo amot nga ginpromisa. Kag sa sini nga paagi magaguwa nga naghatag kamo
tungod nga gusto ninyo kag indi nga napilitan lang kamo.

[6] Dumduma ninyo ini: *ang halimbawa sang aton paghatag pareho sang pagpanggas.* Kon diutay ang
aton binhi nga ginapanggas, diutay man ang aton pagaanihon. Pero kon madamo ang aton binhi, madamo
man ang aton ani. [7] Ang kada isa dapat maghatag suno sa iya gusto nga ihatag. Indi nga may pagpugong
ukon nga napilitan lang, kay ginahigugma sang Dios ang mga nagahatag nga malipayon. [8] Kag ang Dios
sarang makahatag sa inyo sang sobra pa sang sa inyo mga kinahanglanon, agod indi gid kamo pagkulangon
kag permi pa kamo makabulig sa iban. [9] Pareho sang ginasiling sang Kasulatan:

"Nagapanagtag siya sa mga pigado;

ang matarong niya nga ginahimo indi gid malipatan hasta kon san-o."

[10] Kag ang Dios nga nagahatag sang binhi sa mangunguma agod may pagakaunon siya, amo man ang Dios
nga magahatag sa inyo sang inyo mga kinahanglanon. Kag sa sini magadugang pa gid ang inyo pagbulig sa
iban. [11] Pabuganaon niya kamo sa tanan nga mga butang agod makabulig kamo permi sa iban. Kag madamo
ang magapasalamat sa Dios tungod sang inyo ginapadala sa ila nga bulig paagi sa amon. [12] Kay sa sining
inyo paghatag, indi lang nga mabuligan ninyo ang mga katawhan sang Dios sa ila mga kinahanglanon,
kundi paagi man sini madamo ang magapasalamat sa Dios. [13] Kay ang inyo bulig nagapamatuod nga
nagatuman kamo sa Maayong Balita parte kay Cristo nga inyo ginatuohan. Gani dayawon nila ang Dios;
kag indi lang tungod kay nagbulig kamo sa ila kundi tungod kay nakabulig kamo sa tanan.
[14] Magapangamuyo sila para sa inyo nga may dako nga paghigugma tungod sa indi matupungan nga
pagpakamaayo sang Dios sa inyo. [15] Gani magpasalamat kita sa Dios tungod sa iya dulot sa aton nga indi
masaysay.

Chapter 10

Ang Sabat ni Pablo sa mga Nagakontra sa Iya

[1,2] *May yara sa inyo nga nagasiling nga* ako, si Pablo, talawan kon dira sa inyo, pero kon wala na gani
dira, kag kon nagasulat lang, maisog. Pero nagapangabay ako sa inyo, nga may kalulo pareho kay Cristo,
nga indi ninyo ako pagpiliton nga ipakita ko ang akon kaisog kon mag-abot na ako dira. Kay may mga
tawo dira nga nagasiling nga ang amon pagkabuhi pareho man lang sang pagkabuhi sang mga tawo diri sa
kalibutan. Kon amo man gihapon ina ang ila ginasiling hasta mag-abot ako dira, sigurado gid nga ipakita ko
ang akon kaisog sa ila. [3] Kami matuod mga tawo man lang, pero sa amon pagpakig-away *sa mga*
nagakontra sa kamatuoran, wala kami nagasalig sa amon kaugalingon nga ikasarang, [4,5] kundi ang gahom
sang Dios amo ang armas nga amon ginasaligan. Amo ina ang amon ginagamit sa pagdaog sa sala nga mga
rason sang mga tawo nga bugalon kag indi magpati sa mga pagpanudlo sang Dios. Bisan ang ila sala nga
mga rason nga pareho sang mabakod nga pader nga nagasablag sa ila sa pagbaton sang kamatuoran
ginaguba namon. Ginahaylo namon ang ila mga hunahuna agod magmatinumanon sila sa mga sugo ni
Cristo. [6] Karon, kon makita namon nga nagatuman na gid kamo sang tanan, ang wala nagatuman silutan
namon.

[7] Hunahunaa bala ninyo sang maathag. Kon may yara nga nagapati nga siya iya ni Cristo, dapat
hunahunaon niya nga kami iya man ni Cristo. [8] Bisan daw sobra na ang akon pagpabugal parte sa awtoridad
nga ginhatag sa akon sang Ginoo, wala ako nahuya, kay ini nga awtoridad wala ko ginagamit sa pagguba
sang inyo pagtuo, kundi sa pagpalig-on sini. [9] Indi ko gusto nga maghunahuna kamo nga ginapahog ko
kamo sa akon mga sulat. [10] Kay ang iban dira sa inyo nagasiling nga maisog ako kon sa sulat, pero kon
nagaatubang na gani maluya ako kag wala sing pulos ang akon mga ginahambal. [11] Dapat makahibalo ang
mga nagahambal sina nga kon ano ang amon ginahambal sa sulat, amo man ina ang amon himuon kon
kami yara na dira.

[12] Indi kami mangahas nga magkomparar ukon magkabig sang amon kaugalingon nga pareho sa iban
dira nga sobra ang ila pagpadayaw sang ila kaugalingon. Mga buang-buang gid sila, kay nagataksanay sila
kag nagakomparahanay sang ila kaugalingon nga kaayo. [13] Pero kami iya wala nagapabugal sing sobra,
kundi hasta gid lang sa obra nga ginhatag sang Dios sa amon, kag lakip diri ang amon obra sa inyo. [14] Kon
wala kami nakaabot dira sa inyo, puwede nila masiling nga nagasulobra ang amon pagpabugal. Pero ang
matuod, kami ang una nga nakaabot dira nga nagadala sang Maayong Balita parte kay Cristo. [15] Gani indi
sobra ang amon pagpabugal kay wala kami nagaangkon sang pinangabudlayan sang iban kag ipabugal.
Nagasalig man kami nga samtang nagadugang ang inyo pagtuo, mas madamo pa gid ang amon mahimo
dira sa inyo suno sa ginapahimo sang Dios sa amon. [16] Pagkatapos dira, madala man namon dayon ang
Maayong Balita sa iban nga mga lugar sa unhan ninyo. Kay indi namon gusto nga angkunon ang
pinangabudlayan sang iban kag ipabugal. [17] *Pareho bala sang ginasiling sang Kasulatan,* "Kon may
magpabugal, magpabugal siya sa ginhimo sang Ginoo." [18] Kay ang Ginoo wala nagakalipay sa tawo nga
nagadayaw sang iya kaugalingon, kundi sa tawo nga iya ginadayaw.

Chapter 11

Si Pablo kag ang mga Nagapakuno-kuno nga mga Apostoles

[1] Kon ang akon pagpabugal karon ginakabig ninyo nga kabuangan, pasensyahon lang ninyo ako. [2] Kay
may diosnon ako nga kaimon nga ginabatyag sa inyo. Kaangay kamo sa isa ka dalaga nga matinlo ang iya
pagkababayi, nga akon ginpromisa nga ipakasal sa isa ka lalaki nga amo si Cristo. [3] Pero nagakahadlok ako
nga basi kon dayaan kamo, pareho kay Eva nga gindayaan sang man-og, kag madula ang inyo sinsero nga
handom nga magsunod kay Cristo. [4] Kay ginabaton lang ninyo ang bisan sin-o nga nagakadto dira sa inyo

nga nagawali sang lain nga Jesus sang sa amon ginwali sa inyo. Kag ginabaton man ninyo ang lain nga klase sang espiritu kag ang ila ginatawag nga maayo nga balita nga lain sang sa inyo nga nabaton sa amon.

[5] Kon sa akon, indi gid man ako ulihi sa mga nagasiling dira nga sila gid ang labing maayo nga mga apostoles. [6] Mahimo nga indi ako maayo maghambal, pero madamo man ang akon nahibaluan parte sa kamatuoran. Kag nahibaluan ninyo ina kay nakita man ninyo mismo nga ina matuod sa tanan namon nga mga pagtudlo.

[7] Wala ako nagpabayad sa inyo sang akon pagwali sang Maayong Balita nga halin sa Dios, kundi nagsakripisyo ako agod mag-ayo ang inyo kahimtangan. Ti malain bala yadtong akon ginhimo? [8] Samtang nagpangabudlay ako dira sa inyo, ang mga tumuluo sa iban nga mga lugar amo ang naghatag sang akon mga kinahanglanon. Nagkuha ako sa ila agod makabulig ako sa inyo. [9] Sang ginkulang ako sang akon mga kinahanglanon wala man ako nagpangayo sang bulig sa bisan kay sin-o sa inyo. Ang aton mga utod sa Macedonia amo ang naghatag sa akon sang akon mga kinahanglanon. Ginlikawan ko nga pabug-atan kamo, kag amo gid man ini permi ang akon pagahimuon. [10] Ining akon ginapabugal indi gid mapauntat *tungod kay indi gid ako magpangayo sing bulig sa inyo ukon* sa mga lugar *sa inyo palibot* nga sakop sang *probinsya sang* Acaya. Kag tungod kay si Cristo yari sa akon, ang akon ginahambal matuod gid. [11] Pero basi kon magsiling kamo nga wala ako nagapangayo sing bulig sa inyo tungod kay wala ko kamo ginapalangga. Sayop ina. Kay palangga ko gid kamo kag ina nahibaluan sang Dios.

[12] Pero tindugan ko ang akon ginhambal nga indi ako magbaton sang bulig halin sa inyo, agod ang mga tawo nga nagapakaapostoles indi makasiling nga sila nagapangabudlay pareho sa amon. [13] Ina nga mga tawo indi matuod nga mga apostoles, kundi mga manugdaya kag nagapakuno-kuno lang nga sila mga apostoles ni Cristo. [14] Kon sa bagay, indi katingalahan ina. Kay bisan gani si Satanas nagapakuno-kuno nga anghel *sang Dios nga nagahatag sang* kasanag. [15] Gani indi katingalahan kon ang iya mga sinakpan nagapakuno-kuno man nga mga alagad sang pagkamatarong. Pero magaabot ang adlaw nga silutan sila sang silot nga bagay man sa ila ginahimo.

Ang Mga Kabudlayan nga Naagihan ni Pablo

[16] Pareho sang akon ginhambal sadto, indi kamo maghunahuna nga buang-buang ako; pero kon amo ina ang hunahuna ninyo sa akon, waay kaso, basta pabay-an lang ninyo ako nga magpabugal man sing bisan diutay lang. [17] Kon sa bagay, kon ginapabugal ko ang akon kaugalingon, indi ina halin sa Ginoo, kag daw sa buang-buang ako. [18] Pero tungod nga madamo dira ang nagapabugal pareho sa mga tawo sa kalibutan, ako mapabugal man. [19] *Nagahunahuna kamo nga* maalam kamo, pero ginapabay-an lang ninyo nga diktahan kamo sang mga buang-buang. [20] Ginahimo nila kamo nga mga ulipon, ginakuha nila ang inyo pagkabutang, ginadayaan nila kamo, ginapakanubo kag ginapakahuy-an nila kamo. Bisan amo ina ang ila ginahimo ginapabay-an gid lang ninyo. [21] Makahuluya man nga akuon namon nga maluya kami, pero indi gid kami makahimo sinang ila ginahimo.

Kon may mangahas nga magpabugal sang bisan ano, ako mangahas man; bisan matuod nga sa sining akon pagpabugal daw sa buang-buang ako. [22] Kon sila nagapabugal nga sila mga Judio kag mga kaliwat ni Israel kag ni Abraham, ako amo man. [23] Kon nagasiling sila nga sila mga alagad ni Cristo, mas maayo ako nga alagad ni Cristo sang sa ila. Nahibaluan ko nga sa sining akon mga ginapabugal daw sa buang gid ako, *pero ang matuod, mas maayo gid ako nga alagad sang sa ila tungod kay* mas madamo ang akon pagpangabudlay kon ikomparar sa ila. Kag mas madamo nga beses ako napriso. Permi gid ako ginhanot, kag makapila ka beses nga yara ako sa peligro sang kamatayon. [24] Lima gid ka beses nga ginhanot ako sang *akon kapareho nga* mga Judio sing tag-39 ka lapdos. [25] Tatlo ka beses ako ginlampusan *sang mga Romanhon*. Kag kaisa ako ginbato *sang mga Judio*. Katatlo ako nakaagi nga nalunod ang akon ginasakyan, kag isa sina ka bes, isa ka adlaw kag isa ka gab-i ang akon paglutaw-lutaw sa lawod. [26] Sa akon pagbiyahi sa nagkalain-lain nga lugar, ang akon kabuhi permi nabutang sa peligro. Nabutang ako sa peligro sa akon

mga pagtabok sa mga suba, sa mga tulisan, sa akon kapareho nga mga Judio, sa mga indi Judio, sa siyudad,
sa kamingawan, sa dagat, kag sa mga tawo nga nagapakuno-kuno nga sila mga utod man *sa Ginoo*.
[27] Naagihan ko man ang mga kabudlayan tungod sang akon obra, kag kon kaisa wala gani ako tinulugan.
May mga beses nga indi ako makakaon, kag kon kaisa wala gid ako sing may makaon kag bisan gani sang
mainom wala gid. Naagihan ko man ang katugnaw kag kakulang sang bayo. [28] Wala pa labot sang akon
mga naagihan nga wala ko nasambit, nagapalibog pa ako adlaw-adlaw sa kahimtangan sang tanan nga mga
iglesya. [29] Kon may yara nga maluya *sa pagtuo*, nagakasubo ako. Kag kon may yara nga nagapakasala,
puwerte gid ang akon kasubo.

[30] Kon kinahanglan gid man nga magpabugal ako, ipabugal ko na lang ang mga butang nga nagapakita
sang akon kaluyahon. [31] Wala ako nagabutig kag ina nahibaluan sang Dios kag Amay sang aton Ginoong
Jesus. Dalayawon siya sa wala sing katapusan. [32] Sang didto ako sa Damasco, ginpabantayan sang
gobernador nga sakop ni Haring Aretas ang puwertahan sang siyudad agod dakpon ako. [33] Pero ginbutang
ako *sang akon mga upod* sa kaing kag gintunton sa pihak sang pader, gani nakapalagyo ako.

Chapter 12

Ang Parte sa Ginpakita sang Dios kay Pablo

[1] Nahibaluan ko nga wala sing pulos nga magsagi ako pabugal, pero napilitan ako. Karon isaysay ko sa
inyo ang mga butang nga ginpakita kag ginpahayag sang Ginoo sa akon. [2-4] Kay Cristo na ako sang matabo
ini sa akon kag mga 14 na ka tuig ang nakaligad, nga ako gindala pa-ibabaw sa ikatlo nga langit, sa Paraiso.
Ambot lang kon ang akon lawas didto gid ukon ang espiritu ko lang. Ang Dios gid lang ang nakahibalo.
Nakaabot ako sa Paraiso kag nabatian ko ang mga butang nga indi masarangan nga isaysay kag indi dapat
isugid sa mga tawo. [5] Yadtong akon naagihan amo ang akon ipabugal. Pero kon parte sa akon kaugalingon,
indi ako magpabugal luwas lang kon parte sa akon mga kaluyahon. [6] Kon sa bagay, kon magpabugal gid
man ako, indi ako mangin buang-buang kay magasugid man ako sang kamatuoran. Pero indi ako
magpabugal kay basi kon magsobra ang ila pagtan-aw sa akon. Gusto ko nga ang ila pagtan-aw sa akon
suno lang sa ila nakita kag nabatian sa akon.

[7] Pero agod indi ako magpabugal sing sobra tungod sa makatilingala nga mga ginpahayag sang Dios sa
akon, ang iya ginhimo, gintugutan niya si Satanas nga hatagan ako sang deperensya sa akon lawas.
Ginpabay-an lang sang Dios nga paantuson ako ni Satanas sining akon deperensya agod indi ako
magpabugal. [8] Tatlo gid ka beses nga ginpangayo ko sa Ginoo nga kuhaon niya ini sa akon. [9] *Pero wala
niya pagkuhaa.* Sa baylo nagsiling siya, "Ang akon bulig amo lang ang imo kinahanglan. Kay makita gid
ang akon gahom kon maluya ikaw." Gani malipayon gid ako sa pagpabugal parte sa akon mga kaluyahon,
agod mabatyagan ko permi ang gahom ni Cristo sa akon. [10] Gani malipayon ako karon sa akon mga
kaluyahon, sa mga pagpasipala sa akon, sa mga kabudlayan, sa mga paghingabot, kag sa mga kapiutan
tungod sang akon pagsunod kay Cristo. Kay kon maluya ako, ginapabaskog ako *sang Dios*.

Ang Balatyagon ni Pablo sa mga Taga-Corinto

[11] Ginpilit ninyo ako nga magpabugal pareho sang buang-buang. Kay kamo kuntani ang dapat
nagdayaw sa akon sa mga nagapakuno-kuno nga mga apostoles, pero wala ninyo ako pagdayawa. Bisan
nahibaluan ko nga sa akon kaugalingon wala ako sing may ipabugal, indi man ako magpaulihi sa sina nga
mga tawo nga mga labing maayo kuno nga mga apostoles. [12] Sang dira ako sa inyo, padayon ang akon
paghimo sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang bisan pa nga may mga sablag nga nag-alabot
sa akon. Kag ini nagapamatuod sang akon pagkaapostol. [13] Ang akon ginhimo dira sa inyo pareho man sang
akon ginahimo sa mga tumuluo sa iban nga mga lugar, luwas lang nga wala ako nagpabug-at sa inyo paagi
sa pagpangayo sang inyo bulig sa akon. Kon sa sina nga butang nakasala ako sa inyo, pasensyaha lang
ninyo ako.

[14] Karon preparado na ako nga magkadto dira sa inyo kag ini mangin ikatlo na ka beses. Indi gihapon ako magpangayo sang bulig sa inyo, tungod kay indi man ang inyo pagkabutang ang akon ginapangita kundi kamo mismo. Kay *daw mga bata ko kamo, kag* indi bala nga ang mga bata wala nagasuporta para sa ila mga ginikanan kundi ang mga ginikanan amo ang nagasuporta para sa ila mga bata? [15] Ang matuod lang, malipayon pa gani ako kon makahatag ako sa inyo, kag bisan pa ang akon kabuhi ihatag ko kon kinahanglan agod makabulig ako sa inyo. Pero ngaa nga bisan dako ang akon pagpalangga sa inyo, kadiutay gid lang sang inyo pagpalangga sa akon?

[16] Kamo mismo makakomporme nga wala ako nagpasagod sa inyo. Pero basi kon may magsiling sa inyo nga dayaon ako kag natuntuhan ko kamo. [17] Pero paano? Kay nahibaluan man ninyo nga wala gid ako nagpangwarta sa inyo paagi sa bisan kay sin-o nga akon ginpadala dira. [18] Ginpangabay ko man si Tito nga magkadto dira kag ginpaupod ko man sa iya ang isa pa gid ka utod *kay Cristo*. Indi man kamo makasiling nga namintaha si Tito sa inyo. Indi mahimo nga intuon niya kamo kay nakita man ninyo nga pareho ang amon pagginawi kag katuyuan.

[19] Basi kon dugay na ang inyo paghunahuna nga wala kami sang iban nga ginahimo kundi ang pagdepensa lang sang amon kaugalingon sa inyo. Mga hinigugma, kami nga yara kay Cristo nagasiling sa inyo sa atubangan sang Dios nga wala kami sang iban nga katuyuan sa tanan nga amon ginahambal kundi ang pagpalig-on sang inyo pagtuo. [20] Nahadlok ako, kay basi kon pag-abot ko dira, makita ko nga ang inyo ginahimo lain sang sa akon ginapaabot sa inyo. Kag *kon ina ang matabo,* makita man ninyo nga lain man ako sang sa inyo ginapaabot sa akon. Nahadlok ako, kay basi kon maabtan ko kamo nga nagailinaway, nagahinisaay, nagainakigay, nagahandom lang para sa inyo kaugalingon, nagahambal sang malain kontra sa iban, nagakutsokutso, nagapabugal, kag nagaginamo. [21] Nahadlok man ako, kay basi kon pag-abot ko dira mahuy-an naman ako sa Dios tungod sa inyo. Kag basi kon magakasubo lang ako tungod kay madamo sa inyo ang nagpakasala sang una kag hasta karon wala pa naghinulsol sang ila mga mahigko nga ginhimo pareho sang pagpakighilawas kag mga buluhaton tungod sang kailigbon.

Chapter 13

Ang Katapusan nga mga Laygay kag mga Bilin

[1] Amo na ini ang akon mangin ikatlo nga pagkadto dira sa inyo. *Nagasiling ang Kasulatan,* "Kon may kaso ang isa kontra sa isa dapat may duha ukon tatlo ka mga saksi." [2] Karon, gusto ko nga paandaman ang mga nakasala sang una, kag pati man ang tanan, nga ang mga butang nga akon ginhambal sang ikaduha ko nga pagkadto dira ginasulit ko karon–nga sa akon pag-abot liwat dira wala gid sing may makalikaw sa akon pagdisiplina. [3] Himuon ko ini agod pamatud-an sa inyo nga si Cristo ang nagahambal paagi sa akon, kay amo man ini ang inyo ginapangita. Indi siya maluya sa iya pagpanghikot sa inyo kundi makagagahom. [4] Matuod ginlansang si Cristo sa krus tungod kay ginpaubos niya ang iya kaugalingon, pero karon buhi siya tungod sa gahom sang Dios. Kag tungod kay yara kami kay Cristo, nagapaubos kami sang amon kaugalingon pareho sa iya. Pero sa amon pag-alagad sa inyo, makita man ninyo nga ang gahom sang Dios yari man sa amon tungod kay siya upod namon.

[5] Usisaa ninyo ang inyo kaugalingon kon bala may pagtuo kamo kay Cristo. Indi bala nahibaluan na ninyo nga si Cristo Jesus yara sa inyo? –luwas kon indi kamo matuod nga mga tumuluo. [6] Nagasalig ako nga makita ninyo nga kami matuod gid nga mga apostoles ni Cristo. [7] Nagapangamuyo kami sa Dios nga indi kamo maghimo sang bisan ano nga malain. Wala kami nagapangamuyo sini agod makita sang mga tawo nga ginasunod ninyo ang amon mga ginatudlo sa inyo, kay bisan indi ninyo kami pagkilalahon nga mga apostoles ni Cristo, basta nagahimo kamo sing maayo. [8] Kay indi kami makahimo sang bisan ano nga kontra sa kamatuoran, kundi ang para gid lang sa kamatuoran. [9] Nagakalipay kami kay sa pagpaubos namon sang amon kaugalingon nangin mabaskog kamo *sa inyo pagtuo*. Ang amon ginapangamuyo nga wala gid sing may makita nga kasawayan sa inyo. [10] Nagasulat ako sini sa inyo samtang wala pa ako dira, agod nga

sa pag-abot ko indi na ako mapilitan nga maggamit sang akon awtoridad sa masakit nga mga hambal. Kay ginhatag sa akon sang Dios ang awtoridad nga ini para palig-unon kamo, kag indi nga para gub-on.

11 *Diri lang kutob ang akon sulat sa inyo.* Bilang katapusan, mga utod, nagapangabay ako nga tadlungon ninyo ang inyo kabuhi. Sunda ninyo ang akon mga laygay. Maghiliusa kamo. Dapat maayo ang inyo relasyon sa isa kag isa. Kag kon himuon ninyo ini, ang Dios nga ginahalinan sang gugma kag kalinong magaupod sa inyo.

12 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.[a]

13 Ang tanan nga mga katawhan sang Dios diri nagapangamusta sa inyo.

14 Kabay pa nga yara sa inyo tanan ang pagpakamaayo sang aton Ginoong Jesu-Cristo, ang gugma sang Dios, kag ang pagpakig-upod sang Espiritu Santo.

[a] 12 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo: *sa literal*, Magkamustahanay kamo nga may balaan nga halok.

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga Galacia

Chapter 1

[1] *Ako* si Pablo nga apostol. *Ang akon pagkaapostol* indi halin sa tawo ukon paagi sa tawo, kundi paagi
kay Jesu-Cristo kag sa Dios nga Amay nga nagbanhaw sa iya halin sa kamatayon.

[2] *Ako* kag ang tanan nga mga utod *kay Cristo* diri *nagapangamusta* sa inyo nga mga tumuluo dira sa
mga banwa[a] sang Galacia.

[3] Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay[b] kag paghidaet[c] halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Jesu-Cristo.

[4] Naghalad si Cristo sang iya kaugalingon agod mapatawad kita sa aton mga sala, kag agod maluwas
niya kita sa kalautan nga nagahari diri sa kalibutan. Ginhimo niya ini tungod nga amo ini ang kabubut-on
sang aton Dios kag Amay. [5] Dalayawon ang Dios sa wala sing katapusan! Amen.

Ang Maayong Balita Parte kay Cristo nga Wala gid sing may Makatupong

[6] Natingala gid ako nga kadali lang sa inyo magtalikod sa Dios nga nagtawag sa inyo paagi sa bugay ni
Cristo kag magpati sa iban nga maayong balita. [7] Ang matuod wala na sang iban pa nga maayong balita.
Pero nasambit ko ini tungod nga may mga tawo dira nga nagagamo sa inyo kay gusto nila nga tikuon ang
Maayong Balita parte kay Cristo. [8] Pero tandai ninyo ini: bisan ang anghel nga halin sa langit ukon bisan
kami pa ang magwali sang lain nga maayong balita sang sa amon anay ginwali sa inyo, sumpaon siya sang
Dios! [9] Nagsiling na kami sang una, kag karon ginasulit ko, nga ang bisan sin-o nga nagatudlo sa inyo sang
lain nga maayong balita sang sa inyo nabaton sa amon, sumpaon siya sang Dios. [10] Indi kamo maghunahuna
nga gusto ko lang nga dayawon ako sang tawo. Indi! Gusto ko nga ang Dios amo ang magdayaw sa akon.
Indi man kamo maghunahuna nga gusto ko lang magpaayon sa mga tawo, kay kon amo ina ang akon
ginahimo, indi ako matuod nga alagad ni Cristo.

Kon Paano Nangin Apostol si Pablo

[11] Gusto ko nga mahibaluan ninyo mga utod, nga ang Maayong Balita nga akon ginwali sa inyo indi
himo-himo lang sang tawo. [12] Wala ko ini nabaton halin sa tawo, kag wala man sang tawo nga nagtudlo sini
sa akon, kundi si Jesu-Cristo ang nagpahayag sini sa akon.

[13] Nabatian ninyo ang akon mga ginhimo sang nagasunod pa ako sa relihiyon sang mga Judio.
Ginhingabot ko nga wala sing kaluoy ang mga tumuluo sang Dios, kag gintinguhaan ko nga laglagon sila
tanan. [14] Kag kon parte sa mga pagtuman sa amon mga pagsulundan sa relihiyon sang mga Judio,
nalabawan ko ang kadam-an sa akon mga katubo-tubo nga mga Judio, kay gintinguhaan ko nga tumanon
gid ang mga pagsulundan sang amon mga katigulangan.

[15] Pero ginkaluoyan ako sang Dios, kay sa wala pa ako matawo ginpili na niya ako kag gintawag *nga
mag-alagad sa iya*. [16] Kag sang nagpahayag ang Dios sa akon sang iya Anak agod iwali siya sa mga indi
Judio, wala ako nagpatudlo kay bisan sin-o. [17] Wala man ako nagkadto sa Jerusalem agod magpakigkita sa
mga apostoles nga nauna sa akon. Sa baylo, nagkadto ako dayon sa Arabia kag pagkatapos nagbalik ako sa

---

[a] 2 mga tumuluo dira sa mga banwa: *sa literal,* mga iglesya.
[b] 3 bugay: *ukon* grasya, *ukon* pagpakamaayo
[c] 3 paghidaet: *ang buot silingon sini sa original*, maayo nga kahimtangan.

Damasco. [18] Pagkatapos sang tatlo ka tuig, nagkadto ako sa Jerusalem agod magpakigkita kay Pedro.[a] Duha
ako ka semana didto sa iya. [19] Wala ako sang iban nga nakita didto nga mga apostoles luwas lang kay
Santiago nga utod sang Ginoo.

[20] Matuod ang tanan nga ginasugid ko sa sulat nga ini, kag nahibaluan sang Dios nga wala ako
nagabutig.

[21] Dayon nagkadto ako sa probinsya sang Siria kag Cilicia. [22] Sang sadto nga tiyempo wala pa ako
nakita sang mga tumuluo sa Judea. [23] Nabalitaan lang nila nga ang nagahingabot anay sa ila nagawali na
sang pagtuo nga sadto gintinguhaan niya nga dulaon. [24] Gani gindayaw nila ang Dios tungod sa ginhimo
niya sa akon.

Chapter 2

Si Pablo kag ang Iban nga mga Apostoles

[1] Pagkaligad sang 14 ka tuig, nagbalik liwat ako sa Jerusalem. Kaupod ko si Bernabe, kag gindala ko
man si Tito. [2] Nagbalik ako tungod nga nagpahayag ang Dios sa akon nga makadto ako didto. Nagpakigkita
ako sa mga manugdumala sang mga tumuluo, kag sang kamihanon na lang, ginsaysay ko sa ila kon ano ang
Maayong Balita nga akon ginawali sa mga indi Judio. Ginhimo ko yadto kay indi ko gusto nga mangin
wala sing pulos ang akon mga pagpangabudlay sang una kag karon. [3] *Nasapwan ko nga komporme sila sa
akon ginawali,* kay bisan indi Judio si Tito nga akon upod, wala sila nagpilit nga tulion siya *suno sa
Kasuguan ni Moises*. [4] Ang mga tawo lang nga nagpakuno-kuno nga sila mga tumuluo ang nagsiling nga
kinahanglan siya nga tulion. Yadto nga mga tawo nag-impon lang sa mga tumuluo agod panilagan ang aton
kahilwayan *sa Kasuguan ni Moises*, nga naangkon naton paagi kay Cristo Jesus. Kay gusto nila nga
pasundon kita sa sina nga mga sugo. [5] Pero wala gid kami nagsunod sa ila gusto bisan gamay lang, agod
matipigan namon para sa inyo ang mga kamatuoran *nga ginatudlo* sang Maayong Balita.

[6] Ang mga manugdumala sang mga tumuluo *didto sa Jerusalem* wala gid sing may gindugang sa akon
ginatudlo. (Kon sa bagay ano man ina sa akon kon sin-o gid sila, tungod nga sa Dios palareho lang kami.)
[7] Sa baylo *nga magdugang sila sa akon ginatudlo*, ginkilala nila nga ako amo ang ginatugyanan sang Dios
nga magtudlo sang Maayong Balita sa mga indi Judio, pareho man kay Pedro nga gintugyanan sa pagtudlo
sa mga Judio. [8] Kay ang Dios nga naghimo sa kay Pedro nga mangin apostol para sa mga Judio amo man
ang naghimo sa akon nga mangin apostol para sa mga indi Judio. [9] Gani pagkahibalo sang mga ginakilala
nga mga manugdumala sang mga tumuluo, nga amo sila ni Santiago, Pedro kag Juan, nga ginhatagan ako
sang Dios sini nga buluhaton, ginbaton nila kami ni Bernabe bilang ila mga kaupod sa pagtudlo sang
Maayong Balita. Kag nagsugtanay kami nga kami ni Bernabe magawali sa mga indi Judio kag sila iya sa
mga Judio. [10] Ang ila lang pangabay sa amon nga buligan namon ang imol nga mga tumuluo *didto sa
Jerusalem*. Amo man gani ina ang akon luyag nga himuon.

Ginsaway ni Pablo si Pedro sa Antioquia

[11] Karon, sang si Pedro didto sa Antioquia, ginsaway ko siya tungod nga sala ang iya ginhimo. [12] *Amo
ini ang natabo:* sang wala pa makaabot ang mga tinawo ni Santiago, nagakaon si Pedro kaupod sang mga
indi Judio nga mga tumuluo. Pero pag-abot sang mga tinawo ni Santiago, nagbulag siya kag indi na gid
siya magkaon upod sa mga indi Judio, kay nahadlok siya nga basi sawayon siya sang Judio nga mga
tumuluo nga nagasiling nga ang tanan nga nagatuo kay Cristo kinahanglan magsunod sa Kasuguan ni
Moises. [13] Pati ang iban nga Judio nga mga tumuluo *didto sa Antioquia* nagsunod man kay Pedro bisan
nahibaluan nila nga indi malain ang magkaon upod sa mga indi Judio. Bisan gani si Bernabe nadala man sa
ila pagpakuno-kuno. [14] Sang nakita ko nga wala sila nagasunod sa kamatuoran *nga ginatudlo* sang Maayong

[a] 18 Pedro: *sa Griego nga teksto*, Cefas *(amo man sa 2:9,11,14). Si Cefas amo man si Pedro*.

Balita, ginhambalan ko si Pedro sa atubangan sang tanan. Nagsiling ako sa iya, "Ngaa *ginhimo mo ato? Daw pareho lang nga* ginapilit mo ang mga indi Judio nga magkabuhi subong mga Judio.[a] Ikaw gani nga Judio mismo wala man nagasunod sa mga kasuguan sang mga Judio, kundi nagakabuhi subong isa ka indi Judio."

Judio Ukon Indi Judio Pareho nga Maluwas kon Magtuo

15 Natawo kami nga mga Judio, kag lain kami sa mga indi Judio nga *ginakabig sang kapareho namon nga mga Judio nga* mga makasasala. **16** Pero nahibaluan namon nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa iya pagtuo kay Cristo Jesus kag indi sa pagtuman sa Kasuguan *ni Moises*. Gani kami man nga mga Judio nagtuo kay Cristo Jesus agod pakamatarungon kami sang Dios tungod sa amon pagtuo kag indi tungod sa amon pagtuman sa Kasuguan. Kay wala gid sing tawo nga pakamatarungon sang Dios paagi sa iya pagtuman sa Kasuguan. **17** Karon, kon sa amon handom nga pakamatarungon kami *sang Dios* paagi sa amon paghiusa kay Cristo *kag indi paagi sa pagtuman sang Kasuguan* nagaguwa nga kami makasasala, ano, nagakahulugan bala nga si Cristo nagatulod sa paghimo sang sala? Indi mahimo! **18** Pero kon balikan ko naman ang *pagsalig sa Kasuguan nga* akon ginbayaan, ako na ang nagapamatuod nga makasasala ako *tungod nga ginlapas ko ang Kasuguan*. **19** Ang matuod, paagi mismo sa Kasuguan nahibaluan ko nga wala sing gahom ang Kasuguan sa akon.[b] Gani hilway na ako nga magkabuhi sa Dios. **20** Napatay ako kaupod ni Cristo sa krus. Indi na ako ang nagakabuhi karon, kundi si Cristo na ang nagakabuhi sa akon. Kag ining kabuhi nga akon ginakabuhi karon amo ang resulta sang akon pagtuo sa Anak sang Dios nga naghigugma sa akon kag naghalad sang iya kabuhi para sa akon. **21** Wala ko ginapakawala sing pulos ang bugay sang Dios. Kay kon ang pagtuman sa Kasuguan amo ang paagi nga pakamatarungon sang Dios ang tawo, ti, wala sing pulos ang kamatayon ni Cristo.

Chapter 3

Ang Pagtuman sa Kasuguan ukon ang Pagtuo kay Cristo

1 Kamo nga mga taga-Galacia, kulang ang inyo pag-intiendi! Ngaa nagapati kamo sa mga tawo nga nagadaya sa inyo *nga sundon gid ninyo ang Kasuguan ni Moises*? Maathag ang akon ginsiling sa inyo kon ano ang kahulugan sang kamatayon ni Cristo sa krus. **2** Indi bala nga nabaton na ninyo ang Espiritu *Santo* paagi sa inyo pagpamati kag pagtuo sa Maayong Balita, kag indi tungod sa inyo pagtuman sa Kasuguan? **3** Matuod gid nga kulang ang inyo pag-intiendi. Kay sang pagsugod ninyo *sang inyo pagtuo kay Cristo* nagsalig kamo sa bulig sang Espiritu *Santo*, pero karon nagahunahuna kamo nga mangin himpit kamo paagi sa inyo kaugalingon nga pagpaninguha. **4** Ano, wala bala sing pulos ang inyo naeksperiensyahan? Indi mahimo nga wala lang ato sing pulos. **5** Indi bala nga ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu *Santo* kag paagi sa iya nagahimo kamo sang mga milagro? Kag indi bala nga nabaton ninyo ini paagi sa inyo pagtuo sa *Maayong Balita nga* inyo nabatian, kag indi tungod sa inyo pagtuman sa Kasuguan?

6 Pareho bala sang natabo kay Abraham. *Suno sa Kasulatan,* "Nagtuo siya sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*." **7** Gani maathag nga ang mga tawo nga nagatuo sa Dios amo ang matuod nga mga kaliwat ni Abraham. **8** Sang una pa gid nagsiling ang Kasulatan nga pakamatarungon sang Dios ang mga indi Judio tungod sang ila pagtuo sa iya. *Suno sa Kasulatan,* ining Maayong Balita ginpahayag sang Dios kay Abraham. Nagsiling siya, "Pakamaayuhon ko ang tanan nga mga tawo paagi sa imo." **9** Nagtuo si Abraham sa pulong sang Dios kag nabaton niya ang pagpakamaayo. Gani ang tanan nga nagatuo sa Dios ginapakamaayo man pareho kay Abraham.

---

[a] 12 *Suno sa ila, dapat ang mga sumulunod ni Cristo magsunod sa tanan nga mga sugo ni Moises, pati ang mga sugo parte sa pagkaon kag iban pa nga mga pagsulundan.*
14 magkabuhi subong mga Judio: buot silingon, magsunod sa mga kasuguan sang mga Judio.
[b] 19 nahibaluan ko nga wala sing gahom ang Kasuguan sa akon: *ukon*, nahibaluan ko nga indi ko maangkon ang pagkamatarong paagi sa akon paghimulat sa pagsunod sini.

[10] Pero ang mga tawo nga nagasalig sa ila pagtuman sa Kasuguan ginpakamalaot na *sang Dios*. Kay
suno sa Kasulatan ginapakamalaot ang wala nagatuman sang tanan nga ginapatuman sang Kasuguan.
[11] Maathag nga wala gid sing tawo nga pakamatarungon sang Dios tungod sang iya pagtuman sa Kasuguan.
Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang tawo nga ginpakamatarong sang Dios tungod sa iya pagtuo
magakabuhi."[a] [12] Ang Kasuguan wala sing labot sa pagtuo, kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang tawo
makaangkon sang kabuhi kon matuman niya ang tanan nga ginasiling sang Kasuguan." [13] Ginpakamalaot na
kita *sang Dios* tungod nga indi ta matuman ang tanan nga ginasiling sang Kasuguan. Pero gintubos kita ni
Cristo sa sini nga pagpakamalaot. Siya amo ang ginpakamalaot *sang Dios* para sa aton. Kay nagasiling ang
Kasulatan, "Ang tawo nga ginabitay sa kahoy ginapakamalaot *sang Dios*." [14] *Amo ini ang ginhimo sang
Dios* agod paagi kay Cristo Jesus ang pagpakamaayo nga iya ginhatag kay Abraham mahatag man niya sa
mga indi Judio, agod nga paagi sa aton pagtuo mabaton ta ang Espiritu *Santo* nga iya ginpromisa.

Ang Kasuguan kag ang Promisa sang Dios

[15] Mga utod, hatagan ko kamo sang halimbawa. Wala sing may makapanginwala ukon makadugang sa
kasugtanan nga ginpermahan na. [16] Karon, nagpromisa *ang Dios* kay Abraham kag sa iya kaliwat. Wala
siya nagsiling nga may promisa siya sa mga kaliwat ni Abraham nga ang buot silingon madamo nga mga
tawo, kundi ang siling niya, "Kag sa imo kaliwat." Ang iya ginatumod isa lang ka tawo; kag ini wala sing
iban kundi si Cristo. [17] Ang buot ko silingon amo ini: may ginpromisa ang Dios kay Abraham. Kag yadto
nga promisa nahimo sa wala pa ang Kasuguan, tungod nga mga 430 pa ka tuig ang nakaligad antes
ginhatag sang Dios ang Kasuguan. Gani yadtong ginpromisa sang Dios indi mahimo nga gub-on ukon
dulaon sang Kasuguan. [18] Kay kon kinahanglan nga matuman anay ang Kasuguan antes niya ihatag ang iya
ginpromisa, ti wala na sing pulos ang iya promisa kay Abraham. Pero ang matuod nagpromisa na ang Dios
kay Abraham *sa wala pa ang Kasuguan*.

[19] Kon amo sina, ngaa ginhatag pa gid ang Kasuguan? Ang Kasuguan gindugang sang Dios agod
mahibaluan sang mga tawo nga nagapakasala sila. Kag ini hasta lang sa pag-abot sang kaliwat *ni Abraham*
nga gintumod sang Dios sa iya promisa. Ginhatag sang Dios ina nga Kasuguan paagi sa iya mga anghel,
kag sila ang naghatag sini sa mga tawo paagi sa manugpatunga. [20] *Pero ang promisa indi pareho sini.* Wala
ginhatag ini sang Dios *kay Abraham* paagi sa manugpatunga ukon kaupod ang mga anghel, kundi siya lang
mismo.

[21] Karon, basi maghunahuna kamo nga ang Kasuguan nagakontra sa mga promisa sang Dios. Wala!
Kay kon ginhatag ang Kasuguan agod makahatag sang kabuhi *nga wala sing katapusan,* ina na lang
kuntani ang paagi sang Dios agod pakamatarungon niya kita. [22] Sa baylo, nagasiling ang Kasuguan nga ang
tanan nga mga tawo gin-ulipon sang sala. Gani ang mga nagatuo kay Jesu-Cristo amo lang ang
makaangkon sang ginpromisa sang Dios.

[23] Sang wala pa ang ginatawag nga pagtuo *kay Cristo*, daw pareho kita sa mga priso. Ang Kasuguan
amo ang nagpriso sa aton hasta sa adlaw nga nag-abot si Cristo kag nagtuo na kita sa iya. [24] Ang halimbawa
sang Kasuguan pareho sang isa ka yaya nga nag-atipan sa aton hasta sa pag-abot ni Cristo, agod paagi sa
aton pagtuo *sa iya* pakamatarungon niya kita. [25] Kag tungod nga karon yara na ang ginatawag nga pagtuo,
wala na kita sa idalom sang pag-atipan sang yaya *nga amo ang Kasuguan*.

[26] Kamo tanan mga anak na sang Dios tungod sang inyo pagtuo kay Cristo Jesus. [27] Kay ginbautisohan
kamo bilang tanda nga kamo yara na kay Cristo. Kon sa mga bayo, ginsuksok na ninyo si Cristo. [28] Karon
palareho na lang ang mga Judio kag ang mga indi Judio, ang mga ulipon kag ang mga indi ulipon, ang mga
lalaki kag ang mga babayi. Kita tanan palareho na lang tungod nga kita yara na kay Cristo Jesus. [29] Kag
tungod nga kamo iya na ni Cristo, mga kaliwat kamo ni Abraham, kag kon ano ang ginpromisa sang Dios
kay Abraham mabaton man ninyo.

---

[a] 11 magakabuhi: *buot silingon, magakabuhi sa wala sing katapusan kag yara sa Dios*

Chapter 4

[1] Samtang bata pa ang manunubli, pareho lang siya sa ulipon bisan matuod nga siya ang tag-iya sang
tanan nga pagkabutang. [2] May mga tawo nga ginasaligan nga magaatipan sa iya kag sa iya mga propedad
hasta sa tion nga gintalana sang iya amay. [3] Kita amo man sina anay sang wala pa kita nakahibalo parte sa
pagtuo.[a] Gin-ulipon kita sang panguna nga pagtulun-an nga umalagi lang. [4] Pero sang pag-abot sang tion
nga gintalana sang Dios, ginpadala niya diri sa kalibutan ang iya anak. Natawo siya sa isa ka babayi kag
nagkabuhi sa idalom sang Kasuguan [5] agod tubuson ang tanan nga yara sa idalom sang Kasuguan, agod
mangin anak kita sang Dios.

[6] Kag tungod nga kita mga anak na sang Dios, ginpadala niya ang Espiritu sang iya Anak sa aton mga
tagipusuon. Amo ina nga makatawag na kita sa Dios nga "Amay." [7] Gani karon, indi na kita mga ulipon
kundi mga anak na sang Dios. Kag tungod nga kita mga anak sang Dios, magapanubli kita sang iya mga
ginpromisa nga palanublion.

Ang Pagkabalaka ni Pablo sa mga Taga-Galacia

[8] Sang wala pa kamo nakakilala sa Dios mga ulipon kamo sang mga dios-dios nga indi man matuod.
[9] Pero karon nga nakilala na ninyo ang Dios (ukon mas maayo siguro kon magsiling ako, karon nga nakilala
na kamo sang Dios *subong iya mga anak*), ti ngaa nga gusto pa ninyo magbalik liwat sa panguna nga
pagtulun-an nga indi man makabulig? Ngaa gusto ninyo nga magpaulipon liwat sa sina nga pagtulun-an?
[10] May pinasulabi pa kamo nga mga adlaw, mga bulan, mga tiyempo kag mga tuig![b] [11] Ginahadlukan ako
nga basi ang tanan ko nga pagpangabudlay dira sa inyo mangin wala sing pulos.

[12] Mga utod, nagapakitluoy ako sa inyo nga sundon ninyo ako, kay *bisan Judio ako, ginsikway ko ang
pagtuman sa Kasuguan sang mga Judio kag* ginsunod ko kamo nga mga indi Judio.

Wala kamo sing may nahimo nga malain sa akon. [13] Nakahibalo gid kamo nga tungod sa akon
pagmasakit nakawali ako sang Maayong Balita dira sa inyo sa nahauna nga tion. [14] Kag bisan nalainan
kamo sa deperensya sang akon lawas wala ninyo ako pagsikwaya. Ginbaton ninyo ako nga daw isa ka
anghel nga halin sa Dios. Ginbaton ninyo ako pareho nga si Cristo Jesus ang inyo ginabaton. [15] Malipayon
gid kamo sadto! Pero ano ang natabo sa inyo karon? Ako mismo makapamatuod nga sang una kon mahimo
pa lang, bisan ang inyo mga mata lukaton ninyo agod ihatag sa akon. [16] Pero karon ginakabig ninyo ako nga
kaaway tungod nga ginasugid ko sa inyo ang kamatuoran.

[17] May mga tawo dira nga nagapakita nga sila nagakabalaka sa inyo, pero indi maayo ang ila katuyuan.
Gusto lang nila nga palas-ayon kamo sa akon agod sila amo ang inyo dampigan. [18] Indi malain nga
magpakita sila sang pagkabalaka sa inyo bisan wala ako dira, basta maayo lang ang ila katuyuan.
[19] *Pinalangga* ko nga mga anak *kay Cristo*, samtang nagahulat ako nga ang kabuhi ni Cristo makita sa inyo,
pareho ako sang manugbata nga nagapasakit. [20] Kuntani dira ako sa sini nga mga tinion agod
makapakighambal ako sa inyo sing maayo, kay nagalibog ang akon hunahuna tungod sa inyo!

Ang Halimbawa ni Agar kag ni Sara

[21] May gusto ako nga ipamangkot sa inyo nga buot magpasakop sa Kasuguan. Wala bala kamo
nakabati kon ano ang ginasiling sang Kasuguan? [22] Nagasiling didto nga si Abraham may duha ka anak nga
lalaki; ang isa sa ulipon *nga si Agar*, kag ang isa sa iya asawa *nga si Sara*. [23] Ang iya anak sa ulipon natawo
sa ordinaryo nga pagkatawo, pero ang iya anak nga sa iya gid asawa natawo suno sa promisa sang Dios.
[24] Puwede ini nga himuon nga halimbawa: ining duha ka babayi halimbawa sang duha ka kasugtanan. Si
Agar amo ang halimbawa sang kasugtanan nga ginhatag sang Dios kay Moises sa Bukid sang Sinai. Ini

---

[a] 3 sang wala pa kita nakahibalo parte sa pagtuo: *sa literal*, sang bata pa kita
[b] 10 *Ginhambal ini ni Pablo tungod kay nagahunahuna sila nga ini makadugang sa kaluwasan nga ila nabaton kay Cristo.*

wala sang iban kundi ang Kasuguan. Ang iya mga anak natawo nga mga ulipon.[a] [25] Gani si Agar, ang iya halimbawa amo ang Bukid sang Sinai sa Arabia. Kon sa aton pa karon, ang iya halimbawa amo ang siyudad sang Jerusalem, tungod nga ang mga tawo sa Jerusalem pareho sang mga ulipon sa ila nga pagtuman sa Kasuguan. [26] Pero si Sara indi ulipon kag siya ang halimbawa sang langitnon nga Jerusalem. Kag siya ang aton iloy *tungod kay indi kita ulipon sang Kasuguan*. [27] Kay nagasiling ang Kasulatan,

> "Magkalipay ka, baw-as nga babayi!
>
> Magsinggit ka sa kalipay, ikaw nga wala pa gid makaagi sing pasakit sa pagbata.
>
> Tungod nga bisan ginbayaan ka sang imo bana, mabalik siya sa imo, kag mas madamo pa ang imo mabata sang sa babayi nga nagapuyo upod sa iya bana."

[28] Mga utod, mga anak na kamo sang Dios suno sa iya promisa, kaangay kay Isaac *nga natawo tungod nga siya ginpromisa sang Dios*. [29] Sang una, ang *anak ni Abraham nga* natawo sa ordinaryo nga pagkatawo naghingabot sa anak nga natawo paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*. Kag amo man ini ang nagakatabo karon *sa aton, ginahingabot kita sang mga tawo nga nagapasakop sa Kasuguan*. [30] Pero ano ang siling sang *Dios sa* Kasulatan? "Tabuga ang ulipon nga babayi kag ang iya anak, tungod nga ang anak sang ulipon wala sing bahin sa palanublion sang anak sang babayi nga indi ulipon." [31] Gani mga utod, ang aton halimbawa pareho sang bata sang babayi nga indi ulipon. Indi kita anak sang ulipon.

Chapter 5

Indi Kamo Magpaulipon Liwat sa Kasuguan

[1] Ginhilway kita ni Cristo agod indi na kita pag-ulipunon *sang Kasuguan*. Gani magpakalig-on kita *sa aton pagtuo* kag indi na kita magpaulipon pa liwat.

[2] Dumduma ninyo ini, kag ako mismo si Pablo ang nagahambal sini sa inyo. Kon magpatuli pa kamo *bilang pagtuman sa Kasuguan*, ginabali-wala ninyo ang ginhimo ni Cristo agod maluwas kamo. [3] Kag ipaathag ko liwat sa inyo nga ang mga tawo nga nagapati nga kinahanglan nga magpatuli *agod maluwas*, kinahanglan man nga tumanon nila ang tanan nga ginasiling sang Kasuguan. [4] Kon nagasalig kamo nga pakamatarungon kamo sang Dios paagi sa inyo pagtuman sa Kasuguan, ti nagakahulugan lang nga nahamulag kamo kay Cristo, kag wala na kamo malakip sa bugay sang Dios. [5] Pero kita *nga yara kay Cristo* nagasalig kag nagapaabot nga pakamatarungon kita paagi sa aton pagtuo kag sa gahom sang Espiritu *Santo*. [6] Tungod nga kon yara na kita kay Cristo Jesus, indi na importante kon bala natuli na kita ukon wala. Ang aton pagtuo amo ang importante, ang pagtuo nga makita paagi sa *aton* paghigugma *sa aton isigkatawo*.

[7] Maayo ang inyo ginahimo sang una. Sin-o ang nagpauntat sa inyo sa pagsunod sa kamatuoran? [8] Indi mahimo nga ang *Dios nga* nagtawag sa inyo amo man ang nagpauntat sa inyo sa pagsunod sa kamatuoran. [9] *Inang mga tawo nga nagapatalang sa inyo* pareho sang lebadura[b] nga bisan diutay lang makapahabok sang bug-os nga ginamasa nga harina. [10] Pero may pagsalig gid ako sa Ginoo nga ang akon gintudlo sa inyo amo ang inyo nga sundon. Kag ina nga mga tawo nga yara dira nga nagagamo sa inyo, bisan sin-o man ina sila, pagasilutan sila sang Dios.

[11] May nagasiling nga nagatudlo ako nga ang tawo dapat tulion *agod maluwas*. Mga utod, indi kamo magpati sina. Tungod nga kon matuod ina, ngaa ginahingabot pa nila ako? *Kag kon nagatudlo ako sina,* ti wala sing pulos ang *akon pagtudlo nga ang tawo maluwas paagi sa kamatayon ni Cristo sa* krus, nga para

---

[a] 24 *Pareho nga ang anak ni Agar natawo nga ulipon, ang mga nagapaidalom sa Kasuguan ulipon man sang sina mismo nga Kasuguan.*
[b] 9 lebadura: *kon sa English,* yeast.

sa iban kabuangan. [12] Maayo pa nga ang mga tawo nga nagagamo sa inyo *nga nagatudlo nga dapat kamo magpatuli* indi lamang magpatuli kundi magpakapon man sang ila kaugalingon!

[13] Kamo, mga utod, gintawag sang Dios agod mangin hilway. Ugaling indi kamo maghunahuna nga hilway na kamo karon sa paghimo sang inyo gusto. Ang inyo himuon, maghigugmaanay kamo kag magbinuligay. [14] Tungod nga ang bug-os nga Kasuguan natingob sa isa lang ka sugo: "Higugmaa ang imo isigkatawo subong sang imo kaugalingon." [15] Pero kon nagainaway kamo pareho sa mga mapintas nga mga sapat, mag-andam kamo kay basi kon gub-on ninyo ang pagtuo sang isa kag isa.

Ang Handom sang Espiritu Santo Lain sang sa Tawo

[16] Ang akon buot nga silingon, sundon ninyo ang Espiritu *Santo* agod indi ninyo mahimo ang mga malain nga handom sang inyo tawhanon nga kinaugali. [17] Tungod nga ang gusto sang aton tawhanon nga kinaugali kontra sa gusto sang Espiritu *Santo*, kag ang gusto sang Espiritu *Santo* kontra man sa gusto sang aton tawhanon nga kinaugali. Ining duha nagakontrahanay, gani indi ta mahimo ang aton gusto nga himuon. [18] Kag kon nagapasakop kita sa Espiritu *Santo*, wala kita sa idalom sang Kasuguan.

[19] Ang mga tawo nga ang ila lang tawhanon nga kinaugali ang ila ginasunod mahibaluan gid paagi sa ila ginahimo: nagapakighilawas sila, mahigko kag malaot ang ila mga ginahimo. [20] Nagasimba sila sa mga dios-dios, mga babaylan, nagakontrahanay, nagailinaway, maimon, maakigon, dalok, nagabinahin-bahin kag nagagrupo-grupo, [21] nagahisaay, palahubog, maluyagon sa mga kalibutanon nga kasadyahan, kag kon ano pa ang ila mga ginahimo nga mahigko. Ginsilingan ko na kamo sang una kag karon ginapaandaman ko kamo liwat, nga ang mga tawo nga nagahimo sining mga butang indi makapanubli sang ginharian sang Dios.

[22] Pero yari ang makita sa pagkabuhi sang tawo kon ang Espiritu *Santo* amo ang nagagahom sa iya: mahigugmaon siya, malipayon, malinong ang iya pagkabuhi, mainantuson, malulo, maalwan, masaligan, [23] mabuot kag makapugong sang iya kaugalingon. Kon amo ini ang aton himuon indi ta malapas ang mga sugo sang Dios sa aton. [24] Ang mga tawo nga iya na ni Cristo Jesus, ginlansang na nila ang ila tawhanon nga mga balatyagon kag handom didto sa krus. [25] Kag tungod nga nagakabuhi na kita sa idalom sang paggahom sang Espiritu *Santo*, kinahanglan magsunod kita sa iya. [26] Indi kita magpabugal ukon magpakig-away; kag likawan ta ang paghinisaay.

Chapter 6

Magbinuligay Kita

[1] Karon, mga utod, kon may yara sa inyo nga nahulog sa sala,[a] kamo nga ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* dapat magbulig sa iya agod mapabalik siya sa husto nga pagkabuhi. Pero dapat himuon ninyo ini sa malulo nga paagi. Kag mag-andam man kamo sa inyo kaugalingon kay basi kon kamo makasala man. [2] Magbinuligay kamo sa inyo mga problema. Tungod nga kon amo ini ang inyo himuon matuman ninyo ang sugo ni Cristo. [3] Kon may yara sa inyo nga nagahunahuna nga daw kon sin-o gid siya, nga sa matuod wala-wala gid siya, ginatunto lang niya ang iya kaugalingon. [4] Ang tagsa-tagsa dapat gid mag-usisa sang iya kaugalingon. Kag kon makita niya nga maayo ang iya ginahimo, ti mangin malipayon siya. Pero indi niya pag-ikomparar ang iya kaugalingon sa iban. [5] Kay ang tagsa-tagsa may iya nga salabton sa iya ginahimo.

[6] Ang tawo nga natudluan sang Kristohanon nga mga pagpanudlo dapat magbulig kag maghatag sa nagatudlo sa iya.

[a] 1 nahulog sa sala: *ukon*, natabuan nga nakasala

[7] Indi ninyo pagtuntuha ang inyo kaugalingon. Wala sing tawo nga makadaya sa Dios. Kay kon ano
ang ginapanggas sang tawo amo man ang iya anihon. [8] Kon sundon ta ang aton gid lang nga gusto, mabaton
naton halin sa sini ang silot nga wala sing katapusan. Pero kon sundon ta ang gusto sang Espiritu *Santo*,
mabaton naton halin sa sini ang kabuhi nga wala sing katapusan. [9] Gani indi kita magkataka sa paghimo
sang maayo, kay kon magpadayon kita, magaabot gid ang tion nga mabaton ta ang balos. [10] Gani kon may
kahigayunan, indi ta pagpaligaron ang paghimo sang maayo sa tanan nga tawo, kag labi na gid sa aton utod
nga mga tumuluo.

Ang Katapusan nga Paandam

[11] *Sa katapusan nga bahin sang sini nga sulat,* ako mismo, *si Pablo,* ang nagasulat sini sa inyo.
Tan-awa ninyo kon ano kadako ang mga litra. [12] Ang mga tawo nga nagapilit sa inyo nga magpatuli gusto
lang nga magpakita-kita *sa ila kapareho nga mga Judio* nga nagasunod sila sa ila mga seremonya. Kay
ginakulbaan sila nga basi hingabuton sila kon itudlo nila nga ang kamatayon gid lang ni Cristo amo ang
makaluwas sa tawo. [13] Bisan sila gani mismo nga nagpatuli wala man nagatuman sa Kasuguan. Gusto lang
nila nga magpatuli kamo agod may ipabugal sila nga nagasunod kamo sinang ila seremonya. [14] Pero para sa
akon, wala ako sang iban nga ipabugal kundi ang *kamatayon sa* krus sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Kay
tungod sa iya kamatayon sa krus, ang mga butang diri sa kalibutan wala na sing bili sa akon, kag ako amo
man suno sa kalibutan. [15] Indi importante kon natuli kita ukon wala, ang labing importante amo nga kita
ginbag-o na sang Dios. [16] Kabay pa nga ang tanan nga mga tawo nga ginpili sang Dios[a] kag nagatuman sa
sining akon ginatudlo makabaton sang paghidaet[b] kag kaluoy.

[17] Halin karon, indi na ninyo ako paggamuha. Ang mga pinalian sa akon lawas nagapamatuod nga
ginasunod ko ang mga sugo ni Jesus.

[18] Mga utod, kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Amen.

---

[a] 16 ang tanan nga mga tawo nga ginpili sang Dios: *sa literal*, ang Israel sang Dios
[b] 16 paghidaet: *buot silingon,* maayo nga kahimtangan

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga-Efeso

Chapter 1

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. *Nagapangamusta ako*
sa inyo nga mga katawhan sang Dios dira sa Efeso, kamo nga mga matutom sa pagsunod kay Cristo Jesus.

2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay[a] kag paghidaet[b] halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Jesu-Cristo.

Espirituhanon nga mga Pagpakamaayo

3 Dalayawon gid ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo! Tungod nga kita yara kay Cristo,
ginhatagan niya kita sang tanan nga espirituhanon nga mga pagpakamaayo. Ini nga mga pagpakamaayo
halin sa langit. 4 Bisan sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na kita nga daan sang Dios nga mangin
balaan kag wala sing kasawayan sa iya panulok sa aton paghiusa kay Cristo. Tungod sa gugma sang Dios
sa aton, 5 ginplano na niya nga daan nga kita mangin iya mga anak paagi kay Jesu-Cristo. Ini suno sa iya
nga luyag kag kabubut-on. 6 Dayawon ta ang Dios tungod sa iya makatilingala nga bugay nga ginhatag sa
aton paagi sa iya hinigugma *nga Anak*!

7,8 Kay paagi sa dugo[c] ni Cristo gintubos kita, nga ang buot silingon, ginpatawad na ang aton mga sala.
Dako gid ang bugay sang Dios sa aton. Ginhatagan niya kita sing kaalam kag pag-intiendi, 9 agod
maintiendihan ta ang iya sekreto nga plano nga iya himuon paagi kay Cristo 10 kon mag-abot na ang tion
nga iya gintalana. Suno sa iya plano, gusto niya nga isahon ang tanan sa langit kag sa duta kag ipasakop sa
pagdumala ni Cristo.

11 Ang tanan nga mga butang ginahimo sang Dios suno sa iya plano kag kabubut-on. Kag suno sa iya
nga plano sang una pa, ginpili niya kami nga mangin iya sa amon paghiusa kay Cristo, 12 agod nga kami
nga una nga naglaom kay Cristo magadayaw sa iya. 13 Kag kamo man nangin yara kay Cristo sang nabatian
ninyo ang kamatuoran, ang Maayong Balita nga si Cristo gali amo ang makaluwas sa inyo. Sang nagtuo
kamo sa iya, ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu Santo nga iya ginpromisa bilang tanda nga kamo iya
na. 14 Ining Espiritu Santo amo ang kasiguruhan nga mabaton ta ang promisa sang Dios para sa aton bilang
iya mga anak, nga maangkon ta gid ang kompleto nga kaluwasan. Kag tungod sini pagadayawon siya.

Ang Pangamuyo ni Pablo

15 Gani sang mabatian ko ang parte sa inyo pagtuo kay Ginoong Jesus kag sa inyo paghigugma sa tanan
nga mga katawhan sang Dios, 16 dako gid ang akon pagpasalamat sa Dios tungod sa inyo. Kag
ginapangamuyuan ko man kamo permi. 17 Ginapangamuyo ko sa Dios sang aton Ginoong Jesu-Cristo, ang
Amay nga makagagahom, nga ang Espiritu *Santo* ang maghatag sa inyo sang kaalam kag magpasanag sa
inyo sang kamatuoran parte sa Dios, agod nga makilala gid ninyo siya. 18 Kabay pa nga pasanagan niya ang
inyo hunahuna agod mahibaluan ninyo kon ano gid ang aton ginalauman sa iya pagtawag sa aton nga
mangin iya mga anak, kag agod mahibaluan man ninyo kon daw ano kadako kag kaayo sang palanublion
nga iya ginpromisa sa iya mga katawhan. 19 Ginapangamuyo ko man nga mahibaluan ninyo ang gahom
sang Dios nga indi matupungan nga para sa aton nga nagatuo sa iya. Ini nga gahom 20 amo man ang iya
gin-gamit sa pagbanhaw kag pagpapungko kay Cristo sa iya tuo didto sa langit. 21 Gani yara sa idalom sang

---

[a] 2 bugay: *ukon* grasya, *ukon* pagpakamaayo
[b] 2 paghidaet: *ang buot silingon sa original* maayo nga kahimtangan
[c] 7-8 dugo: *buot silingon*, kamatayon

gahom ni Cristo ang tanan nga mga *espiritu nga* nagadumala kag nagapangulo, mga *espiritu nga* may awtoridad kag may gahom. Ang titulo nga ginhatag kay Cristo indi gid matupungan karon ukon bisan pa sa palaabuton. [22] Ginpaidalom sang Dios ang tanan nga mga butang sa gahom ni Cristo, kag ginhimo niya siya nga pangulo sang tanan nga mga butang, agod mabuligan niya ang mga tumuluo [23] nga amo ang kabug-usan niya nga lawas. Kag si Cristo amo man ang nagapuno sa tanan-tanan.

Chapter 2

Patay Kamo Sang Una, Pero Buhi na Karon

[1] Patay kamo sang una *sa panulok sang Dios* tungod sa inyo mga paglapas kag mga sala. [2] Ginsunod ninyo ang malaot nga pagginawi sang *mga tawo sang* kalibutan. Sang una, sakop kamo *ni Satanas nga amo* ang hari sang mga espiritu nga nagagahom diri sa kalibutan. Kag siya man ang espiritu nga nagagahom sa mga tawo nga wala nagatuman *sa Dios*. [3] Sang una, pareho man kita sa ila; nagkabuhi kita suno gid lang sa gusto sang aton tawhanon nga kinaugali. Ang handom sang aton hunahuna kag sang aton lawas amo lang ang aton ginsunod. Kag sa sadto nga kahimtangan naton, kaupod man kuntani kita sa ila tanan nga dapat silutan.

[4] Pero maluluy-on gid ang Dios, kag dako ang iya paghigugma sa aton. [5] Bisan patay kita *sa iya panulok* tungod sang aton mga sala, ginbuhi niya kita upod kay Cristo. (Gani paagi lang sa bugay *sang Dios* naluwas kita.) [6] Kag tungod sang aton paghiusa kay Cristo Jesus ginbanhaw niya kita upod kay Cristo agod maghari kita upod sa iya sa langitnon nga ginharian. [7] *Ginhimo niya ini* agod mapakita niya sa tanan, sa palaabuton nga mga inadlaw, ang iya indi matupungan nga bugay kag kaayo sa aton nga iya ginhatag paagi kay Cristo Jesus. [8-9] Kay tungod sa bugay *sang Dios* naluwas kamo paagi sa inyo pagtuo kay Jesu-Cristo. Ini regalo sang Dios kag wala nabasi sa inyo *maayo nga* mga binuhatan, gani wala gid sing may makapabugal. [10] Ginhimo kita sang Dios; kag sa aton paghiusa kay Cristo Jesus ginhatagan niya kita sing bag-o nga kabuhi, agod maghimo kita sing maayo nga mga buhat, nga iya na nga daan gin-aman nga aton pagahimuon.

Naghiusa ang mga Judio kag mga Indi Judio tungod kay Cristo

[11] Dumduma ninyo ang inyo kahimtangan sang una. Natawo kamo nga indi mga Judio; kag ginasiling sang mga Judio nga wala kamo sang relasyon sa Dios tungod nga indi kamo pareho sa ila nga tinuli. (Pero yadto nga pagtuli sa lawas lang.) [12] Dumduma man ninyo nga sadto anay wala pa kamo makakilala kay Cristo. Wala kamo masakop sa nasyon sang Israel, kag wala kamo masakop sa mga kasugtanan sang Dios para sa iya mga katawhan nga ginbasi sa iya mga promisa. Nagkabuhi kamo sa sini nga kalibutan nga wala sing paglaom kag wala sang Dios. [13] Pero karon, tungod nga kamo yara na kay Cristo Jesus, kamo nga sadto anay malayo *sa Dios*, karon malapit na paagi sa dugo ni Cristo. [14] Kag paagi sa iya kamatayon, gin-guba niya ang pader nga nagapaseparar kag nagapaaway sa mga Judio kag sa mga indi Judio. Gani siya amo ang nag-isa sa aton. Gin-isa niya ang mga Judio kag mga indi Judio. [15] Ang pader nga iya gin-guba amo ang Kasuguan sang mga Judio nga nagalakip sang mga sugo kag mga pagsulundan. Ginhimo niya ini agod maisa niya sa iya ang mga Judio kag mga indi Judio, kag agod mag-untat ang ila pag-ilinaway. [16] Gani karon, bilang isa na ka lawas ang mga Judio kag mga indi Judio paagi sa *kamatayon ni Cristo sa* krus, gindula na niya ang aton pagdinumtanay kag ginpabalik na niya kita sa Dios. [17] Nag-abot diri si Cristo kag ginwali niya ang Maayong Balita nga naghatag kalinong sa inyo nga mga indi Judio nga sang una malayo sa Dios, kag sa amon man nga mga Judio nga malapit sa Dios. [18] Paagi kay Cristo, kita tanan nga mga Judio kag mga indi Judio sarang na nga makapalapit sa Amay paagi sa isa ka Espiritu *Santo*.

[19] Gani karon, kamo nga mga indi Judio, indi na kamo taga-iban nga lugar ukon mga estranghero, kundi mga kasimanwa na sang mga katawhan sang Dios kag mga miyembro sang pamilya sang Dios. [20] *Kita nga mga tumuluo, kaangay kita sa balay nga ang iya pundasyon bato. Kag* si Cristo amo ang pundasyon nga bato *nga sa diin natukud ang mga haligi sang balay.* Ang mga apostoles kag mga propeta

sang Dios amo ang mga haligi. Kamo amo ang iban nga mga parte sang balay. [21] Paagi kay Cristo ang tanan
nga parte sang balay nagaalangot agod mangin balaan nga templo para sa Ginoo. [22] Kag tungod nga kamo
yara kay Cristo, kamo nalakip man sa sining ginahimo nga balay nga ginaestaran sang Dios paagi sa iya
Espiritu.

Chapter 3

Ang Plano sang Dios sa mga Indi Judio

[1] Ang kabangdanan nga ako, si Pablo, ginpriso, tungod kay nagaalagad ako kay Cristo paagi sa pagwali
nga kamo nga mga indi Judio nalakip man sa pagpakamaayo sang Dios. [2] Sigurado gid nga nabatian ninyo
nga sa bugay sang Dios iya ako ginsaligan nga mangin manugwali para sa inyo kaayuhan. [3] Nagpahayag
ang Dios sa akon sang iya sekreto nga plano *para sa inyo nga mga indi Judio*. (Nakasulat na ako sang
malip-ot parte sini. [4] Kon mabasa gani ninyo ina makita ninyo nga nahibaluan ko gid ang plano sang Dios
para sa inyo paagi kay Cristo.) [5] Sang una wala gid ginpahibalo sang Dios sa mga tawo ang ini nga plano,
pero karon ginpahayag na niya sa iya pinili nga mga apostoles kag mga propeta paagi sa Espiritu *Santo*. [6]
Kag amo ini ang iya plano: nga paagi sa Maayong Balita *parte kay Cristo*, ang mga indi Judio mangin
kaupod man sang mga Judio nga magabaton sang mga promisa sang Dios, kag mangin miyembro man sila
sang isa ka lawas tungod nga sila yara kay Cristo Jesus.

[7] Sa bugay sang Dios, ginhimo niya ako nga manugwali sang Maayong Balita paagi sa iya gahom.
[8] Ako gid ang labing kubos sa tanan nga mga katawhan sang Dios, pero ginhatagan ako sang Dios sang
pribilehiyo sa pagsugid sa mga indi Judio sang Maayong Balita parte sa indi matungkad nga pagpakamaayo
nga halin kay Cristo. [9] Ang Dios nga nagtuga sang tanan nga mga butang wala gid nagsugid sa bisan kay
sin-o kon ano ang iya sekreto nga plano. Pero karon ginsugo niya ako sa pagpasanag sa tanan kon paano
niya ginatuman yadto nga plano, [10] agod paagi sa mga tumuluo mapakita niya karon sa mga pangulo kag sa
mga may awtoridad sa kalangitan kon ano gid ang iya kaalam nga iya ginapahayag sa nagkalain-lain nga
paagi. [11] Ini amo ang iya plano bisan pa sang una, kag natuman na niya ini paagi kay Cristo Jesus nga aton
Ginoo. [12] Tungod sang aton pagtuo kay Cristo kag tungod nga kita yara na sa iya, makapalapit na kita sa
Dios nga wala sing kahadlok ukon pagkatahap. [13] Gani nagapangabay ako sa inyo nga indi kamo magkaluya
tungod sang akon mga ginaantos, kay ini para sa inyo kaayuhan.

Ang Gugma ni Cristo

[14] Kon madumduman ko ang plano sang Dios nagaluhod ako *sa pagsimba* sa iya. [15] Siya amo ang
Amay sang tanan nga yari sa kalibutan kag didto sa langit, nga iya ginatawag nga miyembro sang iya
pamilya. [16] Makagagahom gid siya. Gani nagapangamuyo ako sa iya nga hatagan niya sang gahom kag
kusog ang inyo espirituhanon nga kabuhi paagi sa iya Espiritu, [17] agod si Cristo magpuyo sa inyo
tagipusuon tungod sang inyo pagtuo. Ginapangamuyo ko man nga magpanggamot kamo kag magmalig-on
sa gugma sang Dios, [18] agod nga kamo kag ang iban pa nga mga katawhan sang Dios makaintiendi kon daw
ano kadako ang gugma ni Cristo *sa aton*. [19] Kabay pa nga mahibaluan ninyo ang iya gugma, bisan nga indi
gid ini maintiendihan sing bug-os; agod ang tanan nga yara sa Dios mangin yara man sa inyo.

[20] Dayawon ta ang Dios, tungod nga paagi sa iya gahom nga nagapanghikot sa aton, ang iya mahimo
sobra pa sa aton ginapangayo ukon ginahunahuna. [21] Dayawon ta siya sa tanan nga tion hasta san-o tungod
sang mga kaayuhan nga iya ginhimo sa aton nga mga tumuluo nga yara kay Cristo Jesus. Amen.

Chapter 4

Isa ka Lawas kay Cristo

[1] Bilang priso tungod sang akon pag-alagad sa Ginoo, nagapangabay ako sa inyo nga magkabuhi kamo
nga takos bilang mga tinawag sang Dios. [2] Magmapainubuson kamo kag magmalulo sa isa kag isa.
Maghigugmaanay, magpinatawaray, kag batasa ninyo ang kakulangan sang isa kag isa. [3] Tinguhai ninyo
nga mapadayon ang inyo paghiusa nga halin sa Espiritu *Santo* paagi sa inyo maayo nga pag-ululupod.
[4] Kay kita nga mga tumuluo isa lang ka lawas, kag isa lang ka Espiritu *Santo* ang nagapuyo sa aton. Isa ang
aton paglaom, kay pareho man kita tanan nga nagahulat sa iya ginpromisa sang pagtawag niya sa aton.
[5] May isa kita ka Ginoo, isa ka pagtuo, kag isa ka bautiso. [6] May isa lang kita ka Dios kag siya amo ang
Amay sang tanan. Siya ang nagahari, nagapanghikot, kag nagapuyo sa aton tanan.

[7] Pero *bisan isa kita ka lawas,* may nagkalain-lain kita nga mga buluhaton nga ginhatag ni Cristo sa
tagsa-tagsa sa aton suno sa iya gusto. [8] Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,

"Pagsaka niya sa langit madamo nga mga bihag ang iya gindala.

Kag ginhatagan niya sing nagkalain-lain nga mga abilidad ang mga tawo."

[9] (Karon, ano ang kahulugan sang, "Nagsaka siya sa langit?" Ini nagakahulugan nga nagpanaog siya anay
diri sa duta. [10] Kag siya nga nagpanaog amo man ang nagsaka sa ibabaw pa sang kalangitan[a] agod mapuno[b]
niya ang tanan.) [11] Ang iban ginhimo niya nga apostoles, ang iban propeta, ang iban manugwali sang
Maayong Balita, kag ang iban pastor kag manunudlo. [12] *Ginhimo niya ini* agod ipreparar ang mga
katawhan sang Dios sa pag-alagad, kag agod magtubo kag mangin malig-on *sila bilang* lawas ni Cristo.
[13] Sa sini nga paagi malambot naton ang pag-isa sa pagtuo kag pagkilala sa Anak sang Dios, agod mangin
hamtong kita sa aton pagginawi kag mangin kaangay gid kita kay Cristo. [14] Kag kon malambot na naton ini,
indi na kita pareho sa bata nga madala sa nagkalain-lain nga mga pagpanudlo sang mga tawo nga nagadaya
kag nagabali sang kamatuoran. [15] Sa baylo, magsugid kita sang kamatuoran nga may gugma, agod sa tanan
nga bagay mangin kaangay kita kay Cristo nga aton pangulo. [16] Paagi sa iya pagdumala, ang bug-os nga
lawas *nga amo ang mga tumuluo* nagaalangot, kag ang tagsa ka parte sini nagabinuligay. Kag kon husto
ang ginahimo sang tagsa ka parte tungod sa gugma sa isa kag isa, ang bug-os nga lawas magatubo kag
magalig-on.

Ang Kabuhi nga Ginbag-o ni Cristo

[17] Gani sa *ngalan*[c] *sang* Ginoo, ginapaandaman ko kamo nga indi gid kamo magkabuhi nga pareho sa
mga tawo nga wala makakilala sa Dios. Ang ila mga hunahuna wala sing pulos [18] tungod nga nadulman ang
ila pag-intiendi parte sa espirituhanon nga mga butang. Nahamulag sila sa kabuhi nga ginahatag sang Dios
tungod nga wala sila sing kaalam sa espirituhanon nga mga butang, kay masyado katig-a sang ila mga
tagipusuon. [19] Wala na sila sing huya. Gani makahuluya ang ila ginahimo, kag padayon ang ila paghimo
sang kalautan nga wala gid sing pagpugong.

[20] Pero indi kaangay sina ang inyo natun-an parte kay Cristo. [21] Indi bala nga nahibaluan ninyo ang
parte kay Jesus, kag tungod nga kamo yara sa iya, gintudluan kamo sing kamatuoran nga yara sa iya?
[22] Gani bayai na ninyo ang inyo daan nga pamatasan kay ini iya sang daan ninyo nga kabuhi. Ang ining
daan nga pamatasan amo ang nagalaglag sa inyo paagi sa malaot nga mga handom nga nagadaya sa inyo.
[23] Bag-uha ninyo ang inyo tagipusuon kag hunahuna. [24] Ipakita ninyo nga ginbag-o na kamo sang Dios kag
ginhatagan sang kabuhi nga pareho sa iya, ang husto nga kabuhi nga matarong kag balaan.

---

[a] 10 kalangitan: *ukon,* mga langit.
[b] 10 mapuno: *sa iban nga Visaya,* mapun-an.
[c] 17 sa *ngalan sang* Ginoo: *sa literal*, sa Ginoo. *Ang buot silingon, sa awtoridad nga ginhatag sang Ginoo kay Pablo.*

[25] Gani indi na kamo magbutig. Ang tagsa-tagsa magsugid sang matuod sa iya utod kay Cristo, kay kita
tanan mga miyembro na sang isa ka lawas. [26] Kon maakig kamo, mag-andam nga indi kamo magpakasala.
Kag indi ninyo pagpadugayon ang inyo kaakig sa bug-os nga adlaw. [27] Indi ninyo paghatagi sing lugar si
Satanas. [28] Ang nagapangawat indi na magpangawat, kundi magpangita siya sa maayo nga paagi, agod
makahatag man siya sa mga imol. [29] Indi kamo maghambal sing malain, kundi maghambal sing makabulig
sa inyo isigkatawo kag nagasinanto sa okasyon, agod makahatag kamo sing kaayuhan sa mga nagapamati.
[30] Indi ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sang Dios. Kay ang Espiritu Santo amo ang tanda nga kamo iya
sang Dios, kag garantiya sang pagtubos sa inyo sa palaabuton nga adlaw *sang paghukom*. [31] Sikwaya ninyo
ang tanan nga pagkalain sang buot, pagkamainiton sang ulo, kag ang kaakig. Indi na kamo
magpamuyayaw, ukon maghambal sang malain kontra sa isa kag isa, ukon magdinumtanay. [32] Sa baylo,
magmaayo kag magmalulo kamo sa isa kag isa, kag magpinatawaray kamo pareho sang pagpatawad sang
Dios sa inyo paagi kay Cristo.

Chapter 5

Magkabuhi Bilang mga Tawo nga Nasanagan

[1] Tungod nga kamo mga pinalangga nga mga anak sang Dios, sunda ninyo siya. [2] Dapat makita permi
sa inyo kabuhi nga ginahigugma ninyo ang iban pareho sang paghigugma ni Cristo sa aton. Kay ginhatag
pa gani niya ang iya kabuhi para sa aton bilang mahamot nga halad sa Dios.

[3] Tungod nga mga katawhan na kamo sang Dios, indi nagakabagay nga hambalon kamo sang mga tawo
nga nagahimo kamo sang mga butang nga mahigko pareho sang pagpakighilawas, ukon pagkadalok. [4] Kag
indi na nagakabagay nga maghambal kamo sang mga binastos, ukon maghambal sang wala sing pulos nga
mga sugilanon kag malaw-ay nga mga lahog. Sa baylo, maghambal kita sang mga pagpasalamat sa Dios.
[5] Tandai gid ninyo nga indi makasulod sa ginharian ni Cristo kag sang Dios ang mga tawo nga
nagapakighilawas, ang mga tawo nga mahigko ang ila ginahimo, kag ang mga mainangkunon. (Kay ang
pagkamainangkunon isa man ka klase sang pagsimba sa mga dios-dios.)[a]

[6] Tungod sining mga ginahimo sang mga tawo, silutan sila sang Dios kay wala sila nagatuman sa iya.
Gani indi kamo magpainto sa iban nga nagasiling nga ini nga mga butang indi mahigko. [7] Indi man kamo
mag-upod-upod sa sini nga mga tawo. [8] Sang una ang inyo hunahuna nadulman pa, pero karon tungod nga
kamo sa Ginoo na, nasanagan na kamo. Gani ipakita ninyo sa inyo pagkabuhi nga kamo nasanagan na.
[9] (Kay kon ang tawo nasanagan na, mahibaluan mo tungod nga ang iya hinimuan maayo, matarong, kag
ginasunod niya ang kamatuoran.) [10] Tinguhai ninyo nga mahibaluan kon ano ang gusto sang Ginoo nga
himuon ninyo. [11] Indi kamo magsunod sa mga wala pulos nga ginahimo sang iban nga nadulman. Sa baylo,
ipakita ninyo sa ila nga malain ang ila ginahimo. [12] (Makahuluya bisan ihambal ang mga butang nga ila
ginahimo sa sekreto.) [13] Kon hambalan ninyo sila sang ila mga ginahimo, mahibaluan nila nga ina sala gid.
[14] Kay masanagan ang bisan ano kon masilakan na sang kamatuoran. Gani may yara nga nagasiling,

"Bugtaw, ikaw nga nagakatulog,

bangon halin sa mga minatay,

kag pasanagan ka ni Cristo."

[15] Gani halungan ninyo ang inyo pagkabuhi. Indi kamo magkabuhi pareho sa mga tawo nga wala
nakaintiendi, kundi magkabuhi kamo bilang mga tawo nga nakaintiendi *sang kabubut-on sang Dios*. [16] Indi
ninyo pag-usikan ang inyo tiyempo, kundi gamiton ninyo sa paghimo sang maayo, tungod nga malaot ang

[a] 5 ang pagkamainangkunon isa man ka klase sang pagsimba sa mga dios-dios, *tungod nga kon mainangkunon ang tawo ginapasulabi niya ang mga butang diri sa kalibutan sang sa Dios*.

ini nga mga inadlaw. [17] Indi kamo magbinuang-buang kundi intiendihon ninyo kon ano ang kabubut-on
sang Ginoo.

[18] Indi kamo magpahubog, kay ini pagpatuyang lang sang inyo kabuhi. Sa baylo, magmapuno kamo
sang Espiritu *Santo*. [19] *Kon nagatilipon kamo,* gamita ninyo ang mga salmo kag iban pa nga mga kanta
parte sa pagdayaw sa Ginoo. Kag kon magkanta kamo dapat halin gid sa inyo tagipusuon. [20] Magpasalamat
kamo permi sa Dios nga Amay paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo tungod sa tanan nga mga butang.

Ang Bana kag ang Asawa

[21] Magpasakop kamo sa isa kag isa tungod sa inyo pagtahod kay Cristo.

[22] Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo bana, pareho sang inyo pagpasakop sa Ginoo.
[23] Kay ang bana amo ang ulo sang asawa pareho man nga si Cristo amo ang ulo sang mga tumuluo nga amo
ang iya lawas, kag siya man ang Manluluwas. [24] Gani, subong nga ang mga tumuluo nagapasakop kay
Cristo, ang mga asawa dapat man nga magpasakop permi sa ila bana.

[25] Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo asawa pareho man sang paghigugma ni Cristo sa mga
tumuluo. Tungod sang iya paghigugma sa aton ginhalad niya ang iya kabuhi [26] agod batunon kita sang Dios,
pagkatapos nga natinluan kita paagi sa pagbautiso nga kaupod sang pulong. [27] *Ginhimo niya ini* agod kita
nga mga tumuluo mabaton niya *bilang iya asawa* nga matahom gid, balaan, kag wala sing kasawayan;
pareho sa nobya nga wala sing depekto ukon kurinot ukon ano pa nga mga deperensya. [28] Gani ang mga
bana dapat gid maghigugma sa ila asawa pareho sang ila paghigugma sa ila kaugalingon nga lawas, *tungod
nga ang mag-asawa isa lang*. Ang nagahigugma sa iya asawa nagahigugma sa iya kaugalingon. [29] Wala
sing tawo nga wala nagahigugma sa iya kaugalingon nga lawas, kundi ginapakaon niya ini kag ginaatipan.
Amo man ini ang ginahimo ni Cristo sa aton nga nagatuo sa iya, [30] tungod nga kita mga bahin sang iya
lawas. [31] *Nagasiling ang Kasulatan nga ang mag-asawa isa lang. Kay nasiling didto nga,* "Ang lalaki
magabulag sa iya amay kag iloy, kag magaisa sa iya asawa. Kag sila nga duha mangin isa na lang."
[32] Makatilingala ini nga kamatuoran nga ginapahayag, kag makasiling ako nga amo ini ang halimbawa sang
relasyon ni Cristo sa tanan nga nagatuo sa iya. [33] Gani kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo asawa
pareho sa inyo kaugalingon. Kag kamo nga mga asawa, tahura ninyo ang inyo bana.

Chapter 6

Ang mga Kabataan kag mga Ginikanan

[1] Kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan, kay nagakadapat gid ini nga himuon
bilang matuod nga Kristohanon. [2] "Tahura ang imo amay kag iloy." Amo ini ang una nga sugo nga may
promisa. [3] *Kay nagsiling ang Dios,* "Agod mangin maayo ang imo palaabuton kag magalawig ang imo
kabuhi diri sa kalibutan."

[4] Kamo nga mga ginikanan, indi ninyo pagpaakiga ang inyo mga kabataan, kundi sagura ninyo sila sa
pagdisiplina kag pagtudlo nga halin sa Ginoo.

Ang mga Ulipon kag mga Agalon

[5] Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga agalon diri sa duta nga may pagtahod kag
pagkahadlok sa ila. Mag-obra kamo nga hugot sa inyo tagipusuon, kag mag-alagad kamo sa ila subong nga
si Cristo ang inyo ginaalagaran. [6] Gani mag-obra kamo nga hugot sa inyo tagipusuon bilang mga ulipon ni
Cristo, nga nagahimo sang kabubut-on sang Dios kag indi nga nagapakita-kita lang agod malipay sila.
[7] Himua ninyo ang inyo obligasyon sa maayo nga kabubut-on bilang mga ulipon. Kabiga ninyo nga ang
Ginoo amo ang inyo ginaalagaran kag indi ang mga tawo. [8] Dumdumon ninyo nga ang Ginoo amo ang
magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya ginahimo nga maayo, ulipon man siya ukon indi.

[9] Kag kamo nga mga agalon, magpasunaid man kamo sa inyo mga ulipon. Indi ninyo sila pagpahugon,
kay nahibaluan ninyo nga kamo kag ang inyo mga ulipon may isa lang ka agalon sa langit kag wala siya
sing may ginapasulabi bisan sin-o.

Mga Armas Kontra kay Satanas

[10] Sa wala pa ako makatapos, ginabilin ko gid sa inyo nga magpakalig-on kamo sa Ginoo paagi sa iya
gahom. [11] Gamita ninyo ang tanan nga mga armas nga ginhatag sang Dios agod makabato kamo sa mga
malaot nga pahito ni Satanas. [12] Kay ang aton kaaway indi mga tawo, kundi ang malaot nga mga espiritu
nga nagapamuno nga may gahom. Ini sila nagahari sa kalautan nga yara sa kalibutan, kag yara man sila sa
ibabaw. [13] Gani gamita ninyo ang tanan nga mga armas nga ginhatag sang Dios, agod makabato kamo sa
tion nga mag-abot ang kalautan; kag pagkatapos sini malig-on gihapon kamo. [14] Gani magbato kamo.
Isuksok ninyo bilang paha ang kamatuoran. Gamita ninyo bilang panagang nga para sa dughan ang
pagkamatarong. [15] Kag isuksok ninyo bilang sapatos ang pagkapreparado sa pagsugid sang Maayong Balita
parte sa kalinong *nga ginahatag sang Dios*. [16] Luwas sina, gamita man ninyo sa tanan nga tion ang inyo
pagtuo bilang taming, agod indi kamo madutlan sang mga pagsulay ni Satanas nga daw sa nagadabdab nga
mga pana. [17] Kag gamita ninyo bilang helmit ang pagkilala nga kamo ginluwas na. Gamita man ninyo
bilang espada ang pulong sang Dios nga ginhatag sang Espiritu *Santo agod ibato sa kaaway*. [18] Kag
magpangamuyo kamo permi nga buligan kamo sang Dios. Sa tanan nga tion magpangamuyo kamo sa bulig
sang Espiritu *Santo*. Indi gid kamo magpatumbaya, kundi magpadayon kamo sa pagpangamuyo kag indi
ninyo pagkalimtan nga sambiton ang tanan nga mga katawhan sang Dios. [19] Kag pangamuyui man ninyo
ako nga buligan ako sang Dios kon ano ang akon dapat ihambal. Kag pangamuyui ninyo nga indi ako
magkahadlok sa paghambal parte sa Maayong Balita nga wala ginsugid sang una. [20] Kay ginpadala ako
sang Dios agod magwali sining Maayong Balita. Kag tungod sa akon pagwali yari ako diri karon sa
prisohan. Gani kon mahimo, pangamuyui ninyo ako nga may kaisog ako sa paghambal suno sa dapat ko
himuon.

Katapusan nga mga Bilin

[21] Si Tiquico amo ang magasugid sa inyo parte sa akon kahimtangan kag ginahimo diri. Pinalangga
siya nga utod sa Ginoo kag masaligan niya nga alagad. [22] Ginpadala ko siya dira agod masugiran niya kamo
parte sa amon kahimtangan diri kag agod mapabakod niya kamo.

[23] Mga utod, kabay pa nga mabaton ninyo halin sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo ang
paghidaet kag ang dugang nga pagtuo kag paghigugmaanay sa isa kag isa. [24] Kabay pa nga pakamaayuhon
sang Dios ang tanan nga nagahigugma sa aton Ginoong Jesu-Cristo sang wala sing katapusan nga gugma.

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga-Filipos

Chapter 1

1 *Ako*, si Pablo, kag ang *akon kaupod nga* si Timoteo mga alagad ni Cristo Jesus. *Nagapangamusta*
kami sa inyo dira sa Filipos, kamo nga mga katawhan sang Dios[a] nga yara kay Cristo Jesus, kaupod man sa
mga nagadumala sa inyo kag sa ila mga kabulig.

2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay[b] kag paghidaet[c] halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pangamuyo ni Pablo sa mga Taga-Filipos

3 Nagapasalamat ako sa Dios kada madumduman ko kamo. 4 Nagakalipay gid ako kada pangamuyo ko
para sa inyo tanan, 5 tungod kay kaupod ko kamo sa pagpalapnag sang Maayong Balita halin pa sang una
hasta karon. 6 Nasiguro ko gid nga ang Dios nga nagsugod sa paghimo sang maayo nga mga butang sa inyo
magapadayon gid sa paghimo sini hasta sa adlaw nga si Cristo Jesus magbalik. 7 Nagakadapat lang nga amo
ini ang akon hunahuna kag balatyagon para sa inyo tanan tungod kay ginahigugma ko gid kamo. Kay
kabulig ko kamo sa buluhaton nga ginhatag sang Dios sa akon, bisan pa karon nga napriso ako nga
nagapamatuod kag nagapangapin sang Maayong Balita *batok sa mga nagakontra sini*. 8 Makapamatuod ang
Dios kon daw ano gid ang akon kahidlaw sa inyo; kay ginahigugma ko gid kamo pareho sang paghigugma
ni Cristo Jesus.

9 Nagapangamuyo ako nga magadugang pa gid ang inyo paghigugma sa isa kag isa, nga may husto nga
kaalam kag pag-intiendi, 10 agod makapili kamo kon ano gid ang labing maayo kag agod mangin matinlo
ang inyo kabuhi kag wala sing kasawayan hasta sa pag-abot ni Cristo. 11 Kabay pa nga sa bulig ni
Jesu-Cristo mangin matarong ang tanan ninyo nga ginahimo agod madayaw ang Dios.

Si Cristo gid ang Importante

12 Mga utod *kay Cristo*, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang mga nagkalatabo sa akon nakabulig
gid sa pagpalapnag sang Maayong Balita. 13 Kay nahibaluan na sang tanan nga mga guwardya diri sa
palasyo kag sang iban pa nga mga tawo nga ginpriso ako tungod kay ako sumulunod ni Cristo. 14 Kag
tungod man sa sining akon pagkapriso, naglig-on pa gid ang pagtuo sang kadam-an sang aton mga utod sa
Ginoo. Gani nag-isog pa gid sila sa pagwali sang Maayong Balita. 15 Matuod nga ang iban nagawali lang
parte kay Cristo tungod nga nahisa sila sa akon kag gusto nila nga malabawan ako. Pero ang iban maayo
ang ila katuyuan. 16 Nagawali sila tungod nga ginahigugma nila ako *kag gusto nila nga magbulig sa akon*,
kay nahibaluan nila nga ginbutang ako diri sa pagpangapin sang Maayong Balita. 17 Ang mga nahisa sa
akon indi sinsero sa ila pagwali parte kay Cristo, kay ang ila katuyuan para lang sa ila kaugalingon. Ang
hunahuna nila nga samtang diri ako sa prisohan madugangan pa gid nila ang akon pag-antos tungod sining
ila ginahimo.

18 Pero wala ini sing kaso sa akon. Nalipay ako bisan husto man ukon indi ang ila katuyuan sa pagwali,
basta ginawali lang si Cristo. Kag magapadayon ako sa pagkalipay, 19 kay nahibaluan ko nga paagi sa inyo
mga pangamuyo kag sa bulig sang Espiritu ni Jesu-Cristo mahilway ako diri. 20 Dako gid ang akon handom
kag paglaom nga indi gid ako mahuy-an, kundi pareho sang una, magapadayon ang akon katutom agod nga

---

[a] 1 mga katawhan sang Dios: *sa English,* saints. *Ang buot silingon sini sa Griego,* mga ginpain sang Dios nga mangin iya.
[b] 2 bugay: *ukon* grasya, *ukon* pagpakamaayo
[c] 2 paghidaet: *ang buot silingon sa original,* maayo nga kahimtangan

paagi sa akon kabuhi, ukon sa akon kamatayon, madayaw si Cristo. [21-23] Para sa akon, ang akon kabuhi para
gid kay Cristo. Kag kon mapatay man ako, may kapuslanan sa gihapon, kay mangin kaupod ko na siya.
Indi ko mahibaluan kon diin sa duha ang akon pilion, tungod kay gusto ko na nga mag-una sa inyo sa pihak
nga kinabuhi kag mangin kaupod si Cristo, kay amo ini ang labing maayo para sa akon. Pero kon sa akon
pagpabilin diri may mahimo pa ako, maayo man ina. [24] Kag importante para sa inyo kon magpabilin ako
diri. [25] Tungod nga nahibaluan ko ini, nasiguro ko nga indi pa ako mapatay agod mabuligan ko kamo tanan
para magdugang pa gid ang inyo pagtuo kag kalipay, [26] kag agod kon magbalik na ako dira sa inyo, dako pa
gid ang inyo rason sa pagdayaw kay Cristo Jesus tungod sa akon.

[27] Bisan makabisita man ako sa inyo ukon indi, ang importante gid nga ang inyo pagginawi suno man
sa Maayong Balita ni Cristo, agod mabatian ko nga malig-on kamo nga nagahiusa sa inyo paghimulat para
sa husto nga pagtuo nga suno sa Maayong Balita. [28] Indi gid kamo magkahadlok sa mga nagakontra sa inyo.
Kay kon wala kamo nagakahadlok tanda ina sang Dios sa ila nga sila pagasilutan kag kamo pagaluwason.
[29] Kay ang ginhatag nga pribilehiyo sa inyo indi lang nga magtuo kamo kay Cristo kundi mag-antos man
para sa iya. [30] Karon upod na kita nga nagaantos tungod sa Maayong Balita. Amo ini ang mga pag-antos
nga inyo nakita nga akon naagihan sang una, kag hasta karon nabatian ninyo nga nagaantos pa ako gihapon.

Chapter 2

Ang Pagpaubos ni Cristo

[1] Indi bala tungod nga yara na kamo kay Cristo nagabakod kamo? Indi bala malipayon kamo tungod
nga nahibaluan ninyo nga ginahigugma kamo ni Cristo? Kag indi bala may maayo kamo nga relasyon sa
Espiritu *Santo*, kag malulo na kamo kag maluluy-on sa isa kag isa? [2] Gani nagapangabay ako sa inyo: para
mangin bug-os gid ang akon kalipay maghigugmaanay kamo kag maghiliusa. Kabay pa nga mag-isa ang
inyo mga hunahuna kag katuyuan. [3] Indi kamo maghimo sang bisan ano tungod sa kadalok ukon sa
pagkamatinaas-taason. Kundi magpaubos kamo kag hunahunaon ninyo nga mas maayo pa ang iban sang sa
inyo. [4] Indi lang ang inyo kaayuhan ang inyo hunahunaon kundi ang kaayuhan man sang iban. [5] Hupti ninyo
ini nga panghunahuna nga iya man ni Cristo Jesus:

[6] Bisan ang kinaiya sang Dios yara sa iya, wala niya ginpaminsar ang iya pagkatupong sa Dios nga
mangin kabangdanan sang pagpamintaha.

[7] Kundi ginpakanubo niya ang iya kaugalingon paagi sa pagsuksok sang kinaiya sang isa ka ulipon.

Nagpakatawo siya nga kaangay sang mga tawo.

[8] Sang nangin tawo na siya, ginpaubos niya ang iya kaugalingon paagi sa pagtuman sa Dios hasta sa
kamatayon, bisan pa sa kamatayon sa krus.

[9] Tungod sini ginbayaw siya sang Dios kag ginhatagan sing awtoridad nga labaw sa tanan nga mga
awtoridad.[a]

[10] Agod nga ang tanan nga sa langit kag sa duta, pati ang sa idalom sang duta, magluhod *kag
magsimba* sa iya.

[11] Kag ang tanan magkilala nga si Jesu-Cristo amo ang Ginoo, kag ini magahatag sang kadayawan sa
Dios nga Amay.

[a] 9 awtoridad...awtoridad: *sa literal*, ngalan nga labaw sa tanan nga mga ngalan

Magsiga Kita sa Kalibutan Pareho sang mga Suga

[12] Mga hinigugma ko, sang yara pa ako dira sa inyo matinumanon gid kamo sa akon. Labi na gid karon
nga wala na ako dira, panikasugi ang inyo kaluwasan nga may pagtahod kag kahadlok sa Dios. [13] Kay ang
Dios amo ang nagahatag sa aton sang handom kag ikasarang sa paghimo sang iya kabubut-on.

[14] Kon ano ang inyo ginahimo, himua ninyo nga wala sing pagkumod ukon pagbinaisay, [15] agod mangin
himpit kamo nga mga anak sang Dios, nga matinlo kag wala sing kasawayan sa inyo pagkabuhi sa sining
kalibutan nga sa diin ang mga tawo malain kag makasasala. Dapat ang inyo halimbawa pareho sang mga
suga nga nagasanag sa ila, [16] kay ginasugid ninyo sa ila ang pulong *sang Dios* nga nagahatag sang kabuhi.
Kag kon himuon ninyo ini, may ipabugal ako sa pagbalik ni Cristo tungod nga may pulos gid ang akon
pagpangabudlay dira sa inyo.

[17] Ang inyo pagtuo pareho sang halad nga ginahalad sa Dios. Kag kon kinahanglan gid nga ang akon
dugo iula ko para sa inyo mga halad, malipay ako. Kag indi lang ako ang malipay kundi kamo man. [18] Gani
magkalipay man kamo. Magkalipay kita tungod sining akon pribilehiyo.

Si Timoteo kag si Epafrodito

[19] Nagasalig ako kay Ginoong Jesus nga sa indi madugay mapakadto ko dira sa inyo si Timoteo, agod
malipay man ako kon masugiran *niya* ako parte sa inyo kahimtangan. [20] Siya gid lang ang akon nahibaluan
nga nagadumdom gid pareho sa akon para sa inyo kaayuhan. [21] Ang iban iya, ang ila gid lang kaugalingon
nga kaayuhan ang ila ginapanumdom kag indi ang kay Jesu-Cristo. [22] Pero nahibaluan ninyo kon paano
ginpakita ni Timoteo ang iya maayo nga pamatasan. Daw anak ko gid siya sa iya pagbulig sa akon sa
pagwali sang Maayong Balita. [23] Nagalaom ako nga mapakadto ko siya dira sa inyo sa gilayon kon
mahibaluan ko na ang resulta sang akon kaso. [24] Kag nagasalig gid ako sa Ginoo nga ako mismo makakadto
man dira sa inyo sa indi madugay.

[25] Nahunahuna ko nga kinahanglan pabalikon ko dira ang aton utod nga si Epafrodito nga inyo ginsugo
diri agod magbulig sa akon. Kaupod ko siya sa pagpangabudlay kag pagpangapin *sang kamatuoran sa mga*
nagakontra sini. [26] Papaulion ko siya dira tungod nga ginahidlaw na siya sa inyo nga tanan, kag indi na gid
siya mapahamtang diri tungod nga nabatian ninyo nga nagmasakit siya. [27] Nagmasakit siya matuod kag
diutayan lang mapatay. Pero ginkaluoyan siya sang Dios, kag indi lang siya kundi ako man, kay ginhilway
niya ako sa dako nga kasubo. [28] Gani gusto ko na gid nga pabalikon siya dira, agod nga kon makita ninyo
siya liwat magakalipay kamo, kag indi na ako magsagi palibog. [29] Kag batuna ninyo siya nga may kalipay
bilang utod sa Ginoo. Ang mga tawo nga pareho sa iya dapat padunggan. [30] Kay diutayan lang siya mapatay
tungod sa iya pag-alagad kay Cristo. Nabutang ang iya kabuhi sa peligro agod lamang mabuligan niya ako
bilang salili[a] sa inyo.

Chapter 3

Ang Matuod nga Pagkamatarong

[1] Karon, mga utod ko *kay Cristo*, magkalipay kamo sa Ginoo! Wala ako ginatak-i sa pagsambit sini
liwat sa inyo, kay para gid ini sa inyo kaayuhan. [2] Mag-andam kamo sa mga *Judio nga* nagapilit nga
magpatuli kamo. Daw sa mga ido ina nga mga tawo nga nagahimo sing malain. [3] Pero kita amo ang may
matuod nga tanda nga mga sumulunod kita sang Dios, tungod nga nagasimba kita sa iya paagi sa bulig sang
Espiritu *Santo* kag nagakalipay kita sa aton relasyon kay Cristo Jesus. Wala kita nagasalig sa mga
seremonya ukon sa aton mga ginahimo *agod maluwas kita*. [4] Kon sa bagay, kon may magsiling nga siya
maluwas tungod sang iya pagtuman sa mga seremonya, mas labi ako nga makasiling pareho sina. [5] Tungod

[a] 30 salili: *kon sa English*, representative

nga sang walo pa lang ako ka adlaw gintuli na ako. Israelinhon ako, kay sakop ako sang tribo ni Benjamin.
Gani kon pagka-Judio ang pagahambalan, matuod gid ako nga Judio. Kon parte sa pagtuman sa Kasuguan
sang mga Judio, gintuman ko gid ini kay Pariseo ako *sadto anay*. [6] Kon ang kapisan ang pagahambalan,
puwerte ako, kay ginhingabot ko pa gani ang mga tumuluo ni Cristo. Kag kon parte sa pagtuman sa
Kasuguan, wala sing may isaway sa akon. [7] Sadto anay ini tanan nga mga butang ginkabig ko nga
importante, pero karon ginakabig ko ini nga wala sing pulos tungod kay Cristo. [8] Indi lang ina, kundi ang
tanan man nga mga butang ginakabig ko karon nga wala sing pulos kon ikomparar sa akon pagkilala kay
Cristo Jesus nga akon Ginoo. Tungod sa iya ginsikway ko ang tanan, kag ginakabig ko ini nga daw pareho
sang basura, agod mangin akon si Cristo, [9] kag ako yara sa iya. Wala na ako nagasalig nga mangin
matarong ako paagi sa akon kaugalingon nga paghimulat sa pagtuman sang Kasuguan, kundi matarong na
ako *sa atubangan sang Dios* tungod sa iya ginhimo kag paagi sa akon pagtuo kay Cristo. [10] Ang akon
handom karon nga makilala ko pa gid si Cristo, nga maeksperiensyahan ko ang gahom sang iya
pagkabanhaw, kag makapakigbahin ako sa iya mga pag-antos hasta mangin kaangay ako sa iya sa iya
kamatayon. [11] Kag sa sini mabanhaw man ako. Kabay pa.

Padayon sa Lalambuton

[12] Wala ako nagasiling nga wala na ako sing kulang, ukon perpekto na ako. Pero nagapadayon ako sa
pagtinguha nga malambot ko ina, kay amo ina ang katuyuan ni Cristo Jesus kon ngaa ginpili niya ako.
[13] Mga utod *ko kay Cristo*, wala ako nagahunahuna nga nalambot ko na ang perpekto nga kabuhi. Pero ang
akon ginahimo karon, wala ko na ginahunahuna ang nagligad, kundi ginatinguhaan ko gid nga malambot
ang akon lalambuton. [14] Nagapadayon gid ako sa pagtinguha nga malambot ko ang lalambuton, agod
mabaton ko ang premyo. Ini nga premyo amo ang pagtawag sang Dios sa aton nga magkabuhi didto sa
langit paagi kay Cristo Jesus.

[15] Ini nga pagtinguha dapat himuon naton bisan pa nga ginakilala kita nga mga hamtong na sa pagtuo.
Karon, kon wala kamo nagakomporme sini, ipaintiendi ini sang Dios sa inyo. [16] Walay sapayan padayunon
ta ang pagsunod sa kamatuoran nga aton natun-an.

[17] Mga utod, sunda ninyo ako. May mga tawo man dira nga pareho gid sa amon ang ila kabuhi. Sunda
man ninyo sila. [18] Kay madamo ang nagasunod kuno kay Cristo pero makita sa ila kabuhi nga nagakontra
sila sa mga pagpanudlo parte sa kamatayon ni Cristo sa krus. Makapila ko na kamo ginsilingan parte sa sini
nga mga tawo, kag karon nagahibi ako sa pagpadumdom sini liwat sa inyo. [19] Ang dangatan sini nga mga
tawo amo ang kalaglagan, kay ang ila tiyan amo ang ila ginapakadios. Ginapabugal pa nila ang mga butang
nga kuntani dapat nila ikahuya. Ang ginahunahuna nila amo lang ang mga butang diri sa kalibutan. [20] Pero
kita iya, ang langit amo ang aton matuod nga banwa, kag halin didto ginapaabot naton ang pag-abot sang
aton Manluluwas nga si Ginoong Jesu-Cristo. [21] Pag-abot niya diri, bag-uhon niya ang aton lawas nga may
kamatayon nga mangin pareho sa iya lawas nga langitnon. Himuon niya ini paagi sa iya gahom nga
makapasakop sang tanan nga mga butang sa iya.

Chapter 4

Mga Bilin

[1] Gani mga hinigugma ko nga mga utod, magpakalig-on kamo *sa inyo pagtuo* sa Ginoo. Ginahigugma
ko kamo kag nahidlaw na gid ako sa inyo. Kamo ang akon kalipay kag suhol sang akon pagpangabudlay.

[2] Ginapangabay ko si Eudia kag si Sintique nga indi na mag-away kay mag-utod sila sa Ginoo.
[3] Nagapangabay man ako sa imo subong masaligan ko nga kaupod sa pagpangabudlay nga buligan mo man
ini nga mga babayi, tungod nga kaupod ko sila nga nagpangabudlay sing maayo sa pagpalapnag sang
Maayong Balita, kaupod man si Clemente kag ang iban pa nga mga manugpangabudlay. Ang ila mga
ngalan nasulat na sa libro *nga listahan* sang *mga tawo nga may* kabuhi *nga wala sing katapusan*.

[4] Magkalipay kamo permi sa Ginoo. Kag ginasulit ko, magkalipay kamo!

[5] Ipakita ninyo ang inyo kalulo sa tanan nga mga tawo. Malapit na ang pag-abot sang Ginoo. [6] Indi kamo magpalibog sa bisan ano, kundi pangayua sa Dios ang inyo mga kinahanglan paagi sa pangamuyo nga may pagpasalamat. [7] Kag kon himuon ninyo ini, magahatag ang Dios sing kalinong sa inyo tagipusuon kag hunahuna tungod nga kamo yara kay Cristo Jesus, kag ang kalinong nga halin sa iya indi gid matungkad sang aton pag-intiendi.

[8] Luwas sina, mga utod, hunahunaa ninyo permi ang mga butang nga maayo kag dalayawon: ang mga butang nga husto, halangdon, matarong, putli, matahom, kag makagalanyat. [9] Sunda ninyo ang tanan nga mga butang nga inyo natun-an sa akon mga pagpanudlo kag mga hinimuan. Kag ubayan gid kamo sang Dios nga nagahatag sing kalinong.

Salamat sa Inyo Ginpadala nga Bulig

[10] Dako gid ang akon kalipay sa Ginoo tungod nga nadumduman ninyo ako liwat. Nahibaluan ko nga permi kamo nagapanumdom sa akon, pero wala kamo sing kahigayunan sa pagpakita sina sa akon. [11] Wala ako nagasiling sina sa pagpabati-bati nga may kinahanglan ako. Kay nakatuon ako nga magkontento bisan ano ang akon kahimtangan. [12] Makahibalo ako magpangabuhi sa tuman nga kaimulon, kag makahibalo man ako magpangabuhi nga sa bugana. Ini tanan natun-an ko agod bisan paano ang akon kahimtangan, busog man ukon gutom, bugana ang akon pangabuhi ukon indi, kontento ako gihapon. [13] Masarangan ko nga atubangon ang bisan ano nga kahimtangan paagi sa bulig ni Cristo nga nagapabakod sa akon.

[14] Pero salamat gid sa inyo pagbulig sa akon, sa akon mga palaligban. [15] Kamo nga mga taga-Filipos nakahibalo nga sa pagsugod ko wali sang Maayong Balita, paghalin ko sa Macedonia, wala sang iban nga iglesya nga nagbulig sa akon mga kinahanglanon kundi kamo gid lang. [16] Bisan sang didto ako sa Tesalonica makapila kamo nagpadala sing bulig sa akon. [17] Ginasambit ko ini indi tungod nagahandom ako nga makabaton liwat halin sa inyo, kundi ginahandom ko nga kamo makabaton man sing balos tungod nga kamo nagahatag. [18] Karon bastante ako, kag sobra pa gani. Ang tanan nga akon mga kinahanglanon yari na kag wala gid sing kulang, tungod nga gindala na diri ni Epafrodito ang inyo ginpadala nga bulig. Ini nga bulig kaangay sa mahamot nga halad nga ginahalad sa Dios, nga iya ginabaton nga may kalipay. [19] Kag tungod nga kamo yara kay Cristo Jesus, ang akon Dios magahatag sa inyo sang tanan ninyo nga mga kinahanglanon halin sa kabuganaan sang iya manggad. [20] Dayawon naton ang aton Dios kag Amay sa wala sing katapusan. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

[21] Kamusta na lang sa tanan nga mga katawhan sang Dios nga yara kay Cristo Jesus. Ang aton mga utod nga kaupod ko diri nagapangamusta man sa inyo. [22] Ginakamusta man kamo sang tanan nga mga katawhan sang Dios *diri*, labi na gid ang mga sakop sa palasyo sang Emperador. [23] Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga-Colosas

Chapter 1

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. *Ako* kag si Timoteo
nga aton utod *kay Cristo* 2 *nagapangamusta* sa inyo dira sa Colosas, kamo nga mga katawhan sang Dios
kag matutom nga mga utod kay Cristo.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay kag paghidaet halin sa Dios nga aton Amay.

Ang Pangamuyo ni Pablo Para sa mga Taga-Colosas

3 Kada pangamuyo namon para sa inyo nagapasalamat kami permi sa Dios nga Amay sang aton
Ginoong Jesu-Cristo. 4 Kay nabalitaan namon *nga malig-on* ang inyo pagtuo kay Cristo Jesus kag *dako*
ang inyo paghigugma sa tanan nga mga katawhan sang Dios. 5 Amo kamo sina tungod kay nagapaabot man
kamo sang inyo ginalauman nga ginatigana para sa inyo didto sa langit. Ini nga paglaom nabatian na ninyo
sang una sang pag-abot sa inyo sang kamatuoran, nga amo ang Maayong Balita. 6 Kag ang Maayong Balita
nga ini padayon nga nagalapnag kag nagauswag sa kalibutan. Kag amo man sa inyo, halin sang tion nga
nabatian ninyo kag naintiendihan ang kamatuoran parte sa bugay sang Dios. 7 Gintudlo ini sa inyo ni
Epafras. Palangga namon siya kag pareho man siya sa amon nga alagad *ni Cristo*. Ginpakadto namon siya
dira bilang amon salili[a] kag masaligan siya nga manugpangabudlay ni Cristo. 8 Siya amo ang nagsugid sa
amon nga mahigugmaon kamo tungod sa gugma nga ginhatag sa inyo sang Espiritu *Santo*.

9 Gani halin sang pagkabati namon *parte sa inyo*, permi kami nagapangamuyo para sa inyo.
Nagapakitluoy kami sa Dios nga hatagan kamo sang iya Espiritu sang tanan nga kaalam kag pag-intiendi
agod mahibaluan ninyo sing bug-os kon ano ang iya kabubut-on para sa inyo. 10 Paagi sini, magakabuhi
kamo nga maluyagan sang Ginoo, nga makahatag sing kalipay sa iya, mahimo man ninyo permi ang
maayo, kag magadugang pa gid ang inyo ihibalo parte sa Dios. 11 Kay palig-unon kamo sang Dios paagi sa
iya makatilingala nga gahom, agod nga bisan ano ang matabo makaantos kamo nga may kalipay. 12 Kag
makapasalamat kamo sa Amay tungod nga ginhimo niya kamo nga takos sa pagbaton sang palanublion nga
para sa iya mga katawhan, ang palanublion nga yara sa kasanag. 13 Kay ginluwas niya kita halin sa gahom
sang kadudulman kag ginsaylo niya kita sa ginharian sang iya hinigugma nga Anak. 14 Paagi sa iya Anak
gintubos niya kita, nga ang buot silingon, ginpatawad na niya ang aton mga sala.

Kon Sin-o si Cristo kag Kon Ano ang Iya Ginhimo

15 Indi ta makita ang Dios, pero kon nakilala ta si Cristo nakita na naton ang Dios. Si Cristo ang
makagagahom sa tanan. 16 Kay paagi sa iya kag para sa iya ginhimo sang Dios ang tanan nga mga butang sa
langit kag sa duta, indi lang ang makita kundi pati man ang indi makita, pareho sa bisan ano nga mga
espiritu nga may awtoridad ukon may gahom, mga *espiritu nga* nagapangulo ukon nagahari. 17 Sa wala pa
mahimo ang bisan ano nga butang si Cristo yara na, kag paagi sa iya, ang tanan nga butang nahamtang sa
ila husto nga lugar. 18 Siya ang ulo sang tanan nga nagatuo sa iya,[b] kag ang mga nagatuo amo ang iya lawas.
Siya ang nauna, ang una nga nabanhaw[c] sa pagpakilala nga siya amo gid ang pinakauna sa tanan. 19 Kay
gusto sang Dios nga Amay nga ang iya pagka-Dios makita tanan kay Cristo. 20 Kag paagi kay Cristo

---

[a] 7 salili: *kon sa English*, representative.
[b] 18 sang tanan nga nagatuo sa iya: *sa Griego,* ekklesya (iglesia)
[c] 18 una nga nabanhaw: *nga wala na napatay liwat.*

mapabalik sang Dios ang iya maayo nga relasyon sa tanan nga iya ginhimo, sa langit kag diri sa duta.
Ginhimo niya ini paagi sa dugo[a] ni Cristo sa krus.

[21] Sang una malayo kamo *sa Dios*, kag tungod sa inyo malaot nga mga hunahuna kag mga hinimuan
nangin kaaway kamo *sang Dios*. [22] Pero si Cristo nangin tawo kag napatay, kag paagi sa iya kamatayon
ginpabalik kamo sang Dios sa iya kaugalingon. Karon madala na kamo sa iya presensya nga wala na sing
sala, matinlo, kag wala na sing kasawayan. [23] Pero kinahanglan nga magpadayon kamo nga malig-on kag
matutom sa inyo pagtuo kag indi gid ninyo pagdulaon ang paglaom nga inyo nabatian halin sa Maayong
Balita nga ginawali sa bug-os nga kalibutan. Kag ako, si Pablo, nangin alagad sa pagwali sa sining
Maayong Balita.

Ang Buluhaton ni Pablo Para sa mga Nagatuo sa Dios

[24] Karon malipayon ako sa akon mga pag-antos para sa inyo. Kay paagi sa akon lawasnon nga mga
pag-antos nagabulig ako nga matapos ang mga pag-antos ni Cristo para sa kaayuhan sang iya lawas nga
amo ang mga tumuluo. [25] Ginhimo ako sang Dios nga alagad para sa mga tumuluo, kag ang buluhaton nga
iya ginhatag sa akon amo ang pagsugid sang kabug-usan sang iya pulong sa inyo *nga mga indi Judio*. [26] Ini
nga pulong sang Dios amo ang iya tinago nga plano nga wala niya ginsugid sang una, pero karon ginsugid
na niya sa aton nga iya mga katawhan. [27] Suno sa iya plano, gusto niya nga kita karon makahibalo na kon
ano katahom sang iya plano nga gintigana niya para sa tanan nga lahi sang tawo. Kag ina nga tinago nga
plano amo nga si Cristo mangin yara sa inyo. Kag tungod nga si Cristo yara na sa inyo, may paglaom kamo
nga mangin matahom gid ang inyo kahimtangan sa palaabuton. [28] Amo ini nga ginawali namon si Cristo sa
tanan nga mga tawo. Ginapaandaman namon kag ginatudluan ang tanan paagi sa kamatuoran agod madala
namon sila sa Dios nga wala sang kasawayan sa ila paghiusa kay Cristo. [29] Agod mahimo ko ini
nagapangabudlay gid ako, kag ang gahom ni Cristo amo ang nagapabaskog sa akon.

Chapter 2

[1] Luyag ko nga mahibaluan ninyo nga puwerte gid ang akon pangabudlay para sa inyo kag sa mga
taga-Laodicea, kag pati man sa iban nga wala pa nakakita sa akon. [2] Ginahimo ko ini para mapabaskog ko
ang *inyo kag ang* ila pagtuo. Gintudluan ko kamo nga may paghigugma, kag ginapaabot ko nga
maintiendihan gid ninyo kag mahibaluan ang tinago nga plano sang Dios parte kay Cristo. [3] Si Cristo amo
ang ginahalinan sang tanan nga kaalam kag pag-intiendi.

[4] Ginasugid ko ini sa inyo agod wala sing may makadaya sa inyo paagi sa ila makahalaylo nga mga
pulong. [5] Kay bisan wala ako dira sa inyo, permi ko kamo ginadumdom, kag nalipay gid ako tungod nga
maayo ang inyo pag-inupdanay kag malig-on gid ang inyo pagtuo kay Cristo.

Si Cristo ang Dapat Naton Sundon

[6] Tungod nga ginkilala na ninyo si Cristo Jesus bilang Ginoo,[b] dapat magpadayon kamo sa iya.
[7] Magpanggamot kamo sa iya kag magtubo. Magpakalig-on kamo sa pagtuo nga gintudlo sa inyo, kag
magpasalamat man kamo permi sa Dios.

[8] Mag-andam kamo sa mga tawo nga gusto magdala sa inyo sa ila grupo paagi sa wala pulos nga mga
pilosopiya kag pangdaya nga mga pagpanudlo. Ining mga butang nga ila ginatudlo indi halin kay Cristo
kundi mga pagsulundan lang sang mga katigulangan kag mga sistema nga halin lang diri sa kalibutan. [9] Ang
matuod, si Cristo nangin tawo, kag bisan nangin tawo siya, yara pa gihapon sa iya ang iya pagka-Dios.

[a] 20 dugo: *buot silingon,* kamatayon
[b] 6 Ginoo: *buot silingon*, agalon

[10] Ang bugana nga kabuhi yara sa inyo[a] tungod nga kamo yara kay Cristo nga nagagahom sa tanan nga *mga espiritu nga* nagahari kag may awtoridad.

[11] Tungod nga kamo yara kay Cristo, natuli na kamo. Pero indi ina pareho sang pagtuli sang mga Judio nga may ginakuha sa lawas sang tawo, kundi ang malain nga mga handom sang inyo lawas nga makasasala amo ang ginkuha ni Cristo. [12] Kay ang pagbautiso sa inyo nagakahulugan nga ginlubong kamo upod ni Cristo. Kag tungod nga kamo yara kay Cristo, ginbanhaw man kamo upod niya, kay nagsalig kamo sa gahom sang Dios nga nagbanhaw sa iya. [13] Sang una, kamo *nga mga indi Judio* patay *sa panulok sang Dios* tungod sa inyo makasasala nga kabuhi. Pero karon ginbuhi kamo sang Dios upod ni Cristo. Ginpatawad niya ang tanan ta nga mga sala. [14] May salabton kita kuntani sa Dios tungod nga indi naton matuman ang iya mga kasuguan. Pero gindula ini sang Dios paagi sa pagpalansang ni Cristo sa krus, gani indi na kita pagsilutan. [15] Didto man sa krus ginpierde sang Dios ang mga *espiritu nga* nagahari kag may awtoridad, kag ginpakita niya sa tanan nga sila nabihag na niya.

[16] Gani indi kamo magpadala-dala sa mga tawo nga nagasiling sa inyo kon ano ang indi dapat kaunon ukon imnon, ukon ano ang dapat himuon sa mga piesta, kon maglati ang bulan, kag sa Adlaw nga Inugpahuway. [17] Ang mga pagsulundan nga ina landong lang sang mga butang nga ginapaabot sang una, nga amo si Cristo. [18] May mga tawo man nga nagapabugal nga nakakita sila sang mga palanan-awon, kag luyag nila piliton ang mga tawo nga magpaubos kag magsimba sa mga anghel. Indi kamo magpadaog sa sina nga mga tawo. Wala sing pulos inang ila pagpabugal, kay tawhanon lang ina nga mga panghunahuna. [19] Indi nila gusto nga magpasakop kay Cristo nga aton ulo, nga amo ang nagahatag sa *aton nga iya* lawas sang mga kinahanglanon sini paagi sa mga parte nga nagaalangot, kag sa sini nga paagi nagatubo kita suno sa luyag sang Dios.

Ang Bag-o nga Kabuhi kay Cristo

[20] Napatay na kamo upod kay Cristo kag nahilway na kamo sa wala pulos nga mga sistema diri sa kalibutan. Gani ngaa nagakabuhi pa gid kamo pareho sa mga tawo sang kalibutan? Ngaa nagasunod pa gid kamo sa mga pagsulundan pareho sang: [21] "Indi ka mag-uyat sini," "Indi ka magtilaw sina," ukon "Indi ka magtandog sina"? [22] Ina nga mga pagsulundan nga ginatudlo sang mga tawo himo-himo lang nila kag parte lang sa mga butang nga madula man lang matapos nga kaunon. [23] Kon hunahunaon ta, daw husto man ang ila mga pagtudlo parte sa pagsimba nga ila naluyagan, parte sa pagpaubos kag pagpenitensya sa lawas. Pero ang matuod, ina nga mga butang indi gid makabulig sa aton sa pagpugong sang lawasnon nga mga kailigbon.

Chapter 3

[1] Gani kon ginakilala ninyo nga ginbanhaw kamo kaupod ni Cristo, pasulabiha ninyo ang mga butang nga didto sa langit sa diin nagapungko si Cristo sa tuo sang Dios. [2] Isintro ninyo ang inyo panghunahuna sa langitnon nga mga butang, kag indi sa kalibutanon nga mga butang. [3] Kay napatay na kamo *sa inyo daan nga kabuhi,* kag ang inyo *bag-o nga* kabuhi ginatago na didto sa Dios upod ni Cristo. [4] Si Cristo amo ang inyo kabuhi; kag sa pag-abot sang adlaw nga igapahayag siya, igapahayag man kamo kaupod niya nga may gahom kag dungog.

Ang Bag-o kag ang Daan nga Kabuhi

[5] Gani dulaa na ninyo ang inyo lawasnon nga mga handom. Indi kamo magpakighilawas ukon maghimo sang bisan ano nga malaw-ay nga butang. Indi kamo magsunod sa malaot nga mga balatyagon sang inyo lawas ukon maghunahuna parte sa sina nga mga butang. Kag indi kamo magdinalok, kay ang pagkadalok pareho man sa pagsimba sa mga dios-dios. [6] Tungod sini nga mga buhat sang mga tawo

[a] 10 ang bugana nga kabuhi yara sa inyo: *ukon,* kon ano ang yara sa iya, yara man sa inyo.

pagasilutan sila sang Dios, [kay wala sila nagatuman sa iya.] [7] Kon sa bagay, amo man ina ang ginahimo
ninyo sang una sang nagpangabuhi kamo suno sa inyo lawasnon nga mga handom. [8] Pero karon dapat
isikway ninyo ini tanan: ang kaakig, ang pagkamainiton sang ulo, kag ang pagdumot. Indi na kita
maghambal sang mga pulong nga makapalain sa dungog sang iban, kag indi man kita maghambal sang mga
binastos. [9] Indi kita magbutig sa isa kag isa, tungod kay gin-uba na naton ang aton daan nga pamatasan nga
malaot. [10] Kag karon nagsuksok na kita sang bag-o nga pamatasan. Kag ini padayon nga ginabag-o sang
Dios nga naghimo sini, agod mangin kaangay kita sa iya, kag agod makilala ta gid siya. [11] Sa sini wala sing
deperensya, Judio ukon indi Judio, tinuli ukon indi tinuli, bisan indi Griego ukon bisan pa ang pinakakubos
sa ila, ulipon ukon indi ulipon, kay si Cristo amo ang tanan kag yara siya sa *aton* tanan.

[12] Kamo mga pinili sang Dios. Ginhigugma niya kamo kag ginpain para sa iya kaugalingon. Gani
magmaluluy-on kamo, magmabinuligon, magmapainubuson, magmalulo, kag magmapinasinsyahon.
[13] Magmabinatason kamo sa isa kag isa, kag magpinatawaray kon may pagdumot kamo sa isa kag isa, kay
kamo ginpatawad man sang Ginoo. [14] Kag labaw sa tanan maghigugmaanay kamo, kay ang gugma amo ang
kabug-usan sining tanan agod mangin matahom ang inyo kabuhi nga wala gid sing kakulangan. [15] Paharia
sa inyo tagipusuon ang kalinong nga ginahatag ni Cristo. Kay sa sini nga bagay gintawag kamo sang Dios
bilang mga miyembro sa isa lang ka lawas. Kag magpasalamat man kamo permi sa iya.

[16] Itanom gid ninyo sa inyo hunahuna ang mga pulong ni Cristo. Maglinaygayay kamo kag
magpahinumdumanay sa isa kag isa suno sa kaalam *nga halin sa Dios*. Magkanta kamo sang mga salmo
kag iban pa nga mga kanta parte sa pagdayaw sa Dios, nga may tinagipusuon nga pagpasalamat sa iya.
[17] Kag bisan ano ang inyo ginahimo ukon ginahambal, himua ninyo suno sa nahamut-an ni Ginoong Jesus,
kag magpasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi sa iya.

Ang Inyo Relasyon sa Inyo mga Kaupod

[18] Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo mga bana, kay amo ini ang dapat ninyo himuon
bilang mga Kristohanon.

[19] Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo mga asawa kag indi ninyo sila pagpintasan.

[20] Kag kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan sa tanan nga butang, kay amo
ini ang gusto sang Ginoo.

[21] Mga ginikanan, indi ninyo pagsilutan sing sobra ang inyo mga kabataan, kay basi kon madula ang ila
handom sa paghimo sang maayo.

[22] Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga agalon diri sa duta sa tanan nga butang, kag indi
lang kon nagatan-aw sila agod dayawon nila kamo, kundi dapat tinagipusuon ang inyo pagtuman nga may
pagtahod sa Ginoo. [23] Bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo sing tinagipusuon, subong nga nagaalagad
kamo sa Ginoo kag indi sa tawo. [24] Nahibaluan man ninyo nga may palanublion nga igahatag sa inyo ang
Ginoo bilang balos. Kay si Cristo nga aton Ginoo amo ang inyo ginaalagaran. [25] Ang bisan sin-o nga
nagahimo sang malaot silutan suno sa iya nahimo nga malaot, bisan sin-o man siya, tungod nga ang Dios
wala sing may ginapasulabi.

Chapter 4

[1] Kamo nga mga agalon, tratara ninyo sing husto ang inyo mga ulipon. Dumduma ninyo nga may
agalon man kamo sa langit.

Katapusan nga mga Bilin

[2] Magpangamuyo kamo permi nga may pagpasalamat, kag samtang nagapangamuyo kamo bantayi
ninyo ang inyo hunahuna. [3] Pangamuyui man ninyo kami nga hatagan kami sang Dios sing kahigayunan

nga makasugid sang pagtulun-an parte kay Cristo nga gintago sadto anay. Amo ini nga napriso ako, kay ginsugid ko ang parte kay Cristo. [4] Kag pangamuyui man ninyo nga mapahayag ko ang Maayong Balita suno sa dapat ko himuon.

[5] Mag-andam kamo sa inyo pagginawi sa tunga sang mga indi tumuluo. Kag kalitan ninyo ang tanan nga kahigayunan *nga makasugid kamo parte sa inyo pagtuo*. [6] Kon nagapakighambal kamo sa ila, gamita ninyo ang maayo nga sugilanon nga mawili sila magpamati sa inyo, kag dapat kahibalo kamo kon paano magsabat sa pamangkot ni bisan sin-o.

Mga Pangamusta

[7] Kon parte sa akon kahimtangan diri, ang aton pinalangga nga utod nga si Tiquico amo ang magasugid sa inyo. Ini nga tawo masaligan nga kabulig kag kaupod sa pag-alagad sa Ginoo. [8] Ginpadala ko siya dira agod ibalita niya sa inyo ang amon kahimtangan diri, agod indi kamo magpalibog parte sa amon. [9] Kaupod man niya ang aton pinalangga nga utod nga si Onesimo. Ini nga tawo masaligan man, kag inyo kasimanwa mismo. Sila ang magasugid sa inyo sang tanan nga nagakalatabo diri sa amon.

[10] Ang akon kaupod diri sa prisohan nga si Aristarco nagapangamusta sa inyo. Nagapangamusta man sa inyo si Marcos nga pakaisa ni Bernabe. (Ginhambalan na kamo nga daan kon ano ang inyo himuon kon mag-abot si Marcos, gani batuna ninyo siya kon mag-abot siya dira.) [11] Si Jesus nga ginatawag man nga si Justo nagapangamusta man sa inyo. Ining tatlo amo na lang ang mga Judio nga kaupod ko diri nga nagapangabudlay para sa ginharian sang Dios. Nagahatag sila sang kalipay sa akon.

[12] Nagapangamusta man sa inyo ang inyo kasimanwa nga si Epafras. Isa man siya sang mga manugpangabudlay ni Cristo Jesus. Permi siya nagapangamuyo sing hugot sa Dios para sa inyo agod nga mangin malig-on kamo, wala sing kasawayan, kag kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on sang Dios.[a] [13] Ako mismo makapamatuod nga si Epafras nagapangabudlay gid para sa inyo kaayuhan kag sa kaayuhan sang aton mga utod sa Laodicea kag sa Hierapolis. [14] Ang aton pinalangga nga doktor nga si Lucas kag si Demas nagapangamusta man sa inyo.

[15] Ipaabot man ninyo ang amon pagpangamusta sa aton mga utod sa Laodicea, kag kay Nimfas, kag sa mga tumuluo nga nagatipon sa iya balay. [16] Kon matapos na ninyo basa ini nga sulat, ipabasa man ninyo sa mga tumuluo sa Laodicea. Kag basaha man ninyo ang akon sulat nga ginpadala sa Laodicea. [17] Silinga ninyo si Arquipo nga tapuson niya ang ginapaobra sang Ginoo sa iya.

[18] Ako mismo si Pablo ang nagsulat sini nga pagpangamusta:[b] *kamusta sa inyo tanan*. Kag palihog dumduma man ninyo ako diri sa prisohan sa inyo mga pangamuyo.

Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo *sang Dios*.

---

[a] 12 kag kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on sang Dios: *ukon*, kag kon ano ang kabubut-on sang Dios makita dira sa inyo.
[b] 18 *Ginsulat mismo ni Pablo ini agod mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.*

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga

Taga-Tesalonica

Chapter 1

[1] *Ako,* si Pablo, *kaupod* si Silas kag si Timoteo *nagapangamusta* sa inyo nga mga tumuluo dira sa
Tesalonica, kamo nga yara sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo. Kabay pa nga mabaton ninyo
ang bugay kag paghidaet.

[2] Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod sa inyo tanan, kag permi man namon kamo ginasambit sa
amon mga pagpangamuyo. [3] *Nagapasalamat kami sa iya* kay nadumduman namon ang inyo mga ginahimo
nga maayo tungod sang inyo pagtuo *sa iya*. Nadumduman man namon ang inyo gugma kay maabtik kamo
magbulig sa iban. Kag indi man namon malipatan ang inyo padayon nga pagpangalagad tungod sang inyo
hugot nga pagsalig nga magabalik ang aton Ginoog Jesu-Cristo. Ini tanan ginahimo ninyo sa atubangan
sang Dios nga aton Amay. [4] Mga utod nga ginahigugma sang Dios, nagapasalamat man kami kay
nahibaluan namon nga ginpili niya kamo *nga mangin iya*. [5] *Nahibaluan namon ina* tungod nga ginbaton
ninyo ang Maayong Balita nga amon ginatudlo. Kag ang inyo pagbaton indi lang tungod nga ginhambal
namon, kundi ginpakita gid sang Espiritu Santo nga may gahom ang amon gintudlo, kag nakasiguro gid
kami nga matuod ang amon gintudlo sa inyo. Nahibaluan ninyo nga maayo ang amon pagkabuhi sang kami
kaupod pa ninyo, kag yadto para sa inyo kaayuhan. [6] Ginsunod ninyo ang amon pagkabuhi kag ang
pagkabuhi sang aton Ginoo, kay ginbaton ninyo ang pulong sang Dios bisan pa nga nag-antos kamo. Pero
bisan nag-antos kamo, malipayon gihapon kamo kay naghatag sing kalipay sa inyo ang Espiritu Santo.
[7] Gani nangin sulundan kamo sang tanan nga mga tumuluo sa Macedonia kag sa Acaya. [8] Kay halin dira sa
inyo naglapnag ang mensahi sang Ginoo. Ang inyo pagtuo sa Dios nabatian indi lang sa Macedonia kag sa
Acaya kundi sa bisan diin nga lugar. Gani indi na kinahanglan nga magsugid pa kami sa mga tawo parte sa
inyo pagtuo. [9] Kay sila mismo ang nagasugid kon paano ang inyo pag-atipan sa amon sang nagbisita kami
dira sa inyo, kag ginasugid nila nga ginsikway ninyo ang inyo mga dios-dios agod makaalagad kamo sa
matuod kag buhi nga Dios. [10] Ginasugid man nila nga nagahulat kamo sa pagbalik sang iya Anak halin sa
langit nga amo si Jesus nga iya ginbanhaw halin sa kamatayon. Siya ang nagaluwas sa aton sa palaabuton
nga silot.

Chapter 2

[1] Mga utod *kay Cristo*, kamo mismo nakahibalo nga ang amon pagkadto dira sa inyo indi nangin wala
sing pulos. [2] Nahibaluan ninyo ang natabo sa amon sang didto kami sa Filipos *sa wala pa kami mag-abot
dira sa inyo sa Tesalonica*, nga ginsakit nila kami kag ginpakahuy-an. Pero ginhatagan pa gid kami sang
aton Dios sang kaisog sa pagsugid sa inyo sang Maayong Balita nga halin sa iya, bisan madamo nga mga
pagpamatok ang amon naagihan dira. [3] Sa amon paglaygay sa inyo wala kami sing katuyuan nga tudluan
kamo sang sala, ukon maghimo kami sing malain ukon magpangdaya; [4] kundi ang matuod, nakita sang Dios
nga masaligan kami nga magtudlo sang Maayong Balita, kag amo gid ini ang amon ginahimo, indi agod
malipay ang mga tawo sa amon kundi agod malipay ang Dios nga nakahibalo sang amon mga hunahuna.
[5] Nahibaluan man ninyo nga wala kami naggamit sang mga mabinulakbulakon nga mga pulong agod
makombinsi kamo, kag wala kami nagtudlo agod pangwartahan kamo. Ang Dios mismo amo ang amon
saksi. [6] Wala man kami nagpangita nga dayawon kami sang mga tawo, bisan kamo ukon sang iban. [7] Bilang
mga apostoles ni Cristo, may kinamatarong kami nga magpaabot sang inyo mga bulig kag pagdayaw. Pero
sa baylo, nangin malulo kami sa inyo pareho sang isa ka iloy nga nagaatipan sang iya mga anak. [8] Kag
tungod sang amon pagpalangga sa inyo, indi lang ang Maayong Balita sang Dios ang amon ginhatag sa
inyo, kundi bisan pa ang amon kabuhi; kay dako gid ang amon pagpalangga sa inyo. [9] Nadumduman man

ninyo mga utod nga tudo-tudo gid ang amon pagpangabudlay *sang upod pa kami ninyo*. Kay sang
nagatudlo kami sa inyo sang Maayong Balita sang Dios, adlaw kag gab-i kami nagtrabaho agod indi kamo
mabug-atan sa pagsagod sa amon. [10] Kamo mga saksi namon subong man ang Dios nga ang amon
pagginawi dira sa inyo nga mga tumuluo matinlo, matarong, kag wala sing kasawayan. [11] Nahibaluan man
ninyo nga gintratar namon ang kada isa sa inyo nga pareho gid sang pagtratar sang isa ka amay sa iya mga
anak. [12] Ginlaygayan namon kamo kag ginpabakod, kag ginhangkat nga magkabuhi sing husto sa panulok
sang Dios nga nagpili sa inyo nga mangin bahin sa iya ginharian kag kadungganan.

[13] Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod kay sang pagbaton ninyo sang pulong sang Dios nga
amon ginwali sa inyo, ginbaton ninyo ini indi bilang pulong sang tawo kundi pulong sang Dios nga
nagapanghikot sa inyo nga nagatuo. [14] Mga utod, ang natabo sa inyo pareho man sang natabo sa mga
nagasilimba sa Dios nga nagatuo kay Cristo Jesus didto sa Judea. Kon paano nga nagaantos kamo tungod
sa paghingabot sang inyo mga kasimanwa, amo man ini ang natabo sa ila, tungod nga nagaantos man sila
sa mga paghingabot sang ila mga kasimanwa nga mga Judio. [15] Ang mga Judio amo ang nagpatay sa mga
propeta sang una kag sila man ang nagpatay kay Ginoong Jesus. Amo man ini nga mga tawo ang
naghingabot sa amon. Wala gid nalipay ang Dios sa ila ginahimo. Ginakontra nila ang tanan nga mga tawo,
[16] tungod nga ginatinguhaan gid nila nga punggan ang amon pagtudlo sa mga indi Judio parte sa pulong
sang Dios nga makaluwas sa ila. Gani hasta karon nagasulobra ang ila mga sala. Silutan na gid sila sang
Dios.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Tesalonica

[17] Karon mga utod, kon parte sa amon, ginahidlaw na kami sa inyo, bisan bag-o pa lang kami naghalin
dira. Wala gid kami nalipat sa inyo, gani dako gid ang amon handom kag pagtinguha sa pagpakigkita sa
inyo. [18] Gusto namon nga magbalik dira sa inyo. Ilabi na gid ako, si Pablo, indi lang makaisa *nga
nagtinguha sa pagbalik dira sa inyo*. Pero *wala kami makadayon kay* ginsablagan kami ni Satanas. [19] *Gusto
namon magbalik dira sa inyo tungod nga* kamo ang amon kalipay kag may pagsalig kami sa inyo.[a] Kag kon
mag-abot na ang aton Ginoong Jesus, sarang kami makapabugal tungod sa inyo. [20] Kay kamo ang amon
bugal kag kalipay.

Chapter 3

[1] Sang indi na namon maagwanta ang amon kahidlaw sa inyo ginpakamaayo namon nga magpabilin sa
Atenas [2] kag pakadtuon dira si Timoteo sa inyo. Utod naton siya kag kaupod namon nga nagaalagad sa Dios
sa pagpanudlo sang Maayong Balita parte kay Cristo. Ginpakadto namon siya sa inyo agod mapabakod kag
mapalig-on ang inyo pagtuo, [3] agod nga wala sing may matublag sa inyo sa mga paghingabot nga inyo
ginaagihan dira. Kay nahibaluan man ninyo nga ini dapat gid nga maagihan naton. [4] Sang kaupod pa kami
ninyo dira, nagpaandam kami nga daan nga hingabuton gid kita. Kag karon nahibaluan na ninyo nga amo
gid ang natabo. [5] Amo ina nga ginpakadto ko dira si Timoteo agod mahibaluan ko kon paano na ang inyo
pagtuo, tungod nga indi gid ako mapahamtang; kay basi ginadaog na kamo ni Satanas kag ang amon
pagtudlo sa inyo mangin wala sing pulos.

[6] Karon nakabalik na diri si Timoteo halin dira sa inyo. Maayo nga balita ang iya gindala sa amon.
Nagsugid siya nga ang inyo pagtuo sa Dios malig-on sa gihapon kag nagahigugmaanay kamo sa isa kag isa.
Ginsugiran man niya kami nga malipayon kamo permi sa inyo pagdumdom sa amon, kag nahidlaw kamo sa
amon pareho sang amon kahidlaw sa inyo. [7] Gani mga utod, bisan madamo ang amon ginaantos,
nagakalipay kami tungod sang inyo pagtuo. [8] Nagbaskog kag nagpagsik kami, kay nahibaluan namon nga
ang inyo pagtuo sa Ginoo malig-on gihapon. [9] Daw ano ang amon pagpasalamat sa Dios sa kalipay nga iya

[a] 19 may pagsalig kami sa inyo *nga nagapadayon kamo sa pagtuman sang amon gintudlo sa inyo*.

ginhatag sa amon tungod sang inyo pagtuo. [10] Adlaw kag gab-i nagapangamuyo gid kami nga magkitaay
kita liwat agod makatudlo pa kami sa inyo kag madugangan pa gid ang kulang sa inyo pagtuo.

[11] Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton Ginoong Jesus maghatag sa amon sing
kahigayunan nga makakadto kami dira sa inyo. [12] Kabay pa nga buligan kamo sang Ginoo nga magdugang
pa gid ang inyo paghigugma sa isa kag isa kag sa tanan nga mga tawo, pareho sang amon paghigugma sa
inyo. [13] Sa sini nga paagi mapalig-on niya ang inyo mga tagipusuon, kag mangin matarong kamo kag wala
sing kasawayan sa atubangan sang aton Dios nga Amay sa adlaw nga ang aton Ginoong Jesus magbalik diri
kaupod sang tanan niya nga mga pinili.[a]

Chapter 4

Ang Kabuhi nga Luyag sang Dios

[1] Mga utod, gintudluan namon kamo kon paano magkabuhi suno sa luyag sang Dios, kag amo gani ang
inyo ginahimo. Pero ginapangabay namon kamo, suno sa awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong
Jesus, nga dugangan pa gid ninyo ang inyo ginahimo. [2] Kay nahibaluan na man ninyo ang amon mga
ginsugo sa inyo nga naghalin kay Ginoong Jesus. [3] Luyag sang Dios nga ang inyo kabuhi matinlo, gani
likawi ninyo ang pagpakighilawas. [4] Kamo nga mga lalaki, kon magpangasawa kamo, magpangasawa sa
diosnon nga paagi nga wala sing may mahambal nga malain ang mga tawo. [5] Indi kamo magsunod sa inyo
unudnon nga mga balatyagon pareho sa ginahimo sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios, [6] agod indi
kamo makapamintaha ukon makadaya sa inyo kapareho, pareho sang pagpanginbabayi sa iya asawa.
Ginsiling na namon ini sa inyo sang una kag ginpaandaman gid namon kamo nga ang nagahimo sini nga
mga butang silutan sang Ginoo. [7] Kay gintawag kita sang Dios *nga magtuo sa iya* agod mangin matinlo ang
aton kabuhi, kag indi sa paghimo sang malain. [8] Kon may yara sa inyo nga indi magsunod sa sini nga mga
pagpanudlo, indi ang akon pagpanudlo ang iya ginasikway kundi ang iya sang Dios nga amo ang nagahatag
sa inyo sang Espiritu Santo.

[9] Karon, kon parte sa paghigugmaanay bilang mag-ulutod *kay Cristo*, indi na kinahanglan nga sulatan
pa kamo, kay ang Dios mismo ang nagtudlo sa inyo nga maghigugmaanay kamo. [10] Kag amo gid gani ini
ang inyo ginahimo sa tanan nga mga utod *dira* sa bug-os nga Macedonia. Pero ginapangabay namon nga
dugangan pa gid ninyo ang inyo paghigugma. [11] Tinguhai ninyo nga magkabuhi sang malinong. Indi ninyo
paghilabtan ang kabuhi sang iban, kag pareho sang amon ginsiling sa inyo anay, ang kada isa sa inyo dapat
magtrabaho para may kaugalingon siya nga palangabuhian. [12] Kon amo ini ang inyo ginahimo, indi na
kinahanglan nga magsalig pa kamo sa iban para sa inyo pagpangabuhi, kag pagatahuron kamo sang mga
indi tumuluo.

Parte sa Pagbalik sang Ginoo

[13] Mga utod, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang matuod parte sa mga nagkalamatay, agod indi
kamo magkasubo pareho sang iban nga wala sing paglaom. [14] Nagapati kita nga si Jesus napatay kag
nabanhaw. Gani nagapati man kita nga amo ina ang matabo sa mga nagkalamatay nga nagtuo sa iya.
Pagbalik diri ni Jesus pagadalhon sila sang Dios upod sa iya.

[15] Ginasugid namon sa inyo ang suno sa gintudlo mismo sang Ginoo: nga kita nga mga buhi pa sa
pagbalik sang Ginoo indi mag-una sa mga nagkalamatay. [16] Sa sina nga tion ang Ginoo mismo magapanaog
halin sa langit nga may pagmando. Mabatian ta ang pagtawag sang pangulo nga anghel kag ang tunog sang
trumpeta sang Dios. Kag ang tanan nga nagkalamatay nga nagtuo kay Cristo banhawon anay; [17] pagkatapos,
kita nga mga buhi pa sa sina nga tion sabniton upod sa ila sa mga panganod sa pagsugata sa Ginoo sa

[a] 13 pinili: *siguro ang buot silingon,* mga anghel ukon/kag mga katawhan sang Dios

ibabaw. Kag mangin kaupod kita sa Ginoo hasta san-o. [18] Gani palig-una kag lipaya ninyo ang isa kag isa paagi sa sini nga mga pagpanudlo.

Chapter 5

Magpreparar Kamo sa Pagbalik sang Ginoo

[1] Mga utod, indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa kon san-o matabo ang mga tagna nga ini. [2] Kay nahibaluan na ninyo nga ang pag-abot sang Ginoo mangin pareho sa pag-abot sang makawat sa kagab-ihon *tungod nga wala sing may makahibalo kon san-o*. [3] Matabo ini samtang ang mga tawo nga wala nagatuo nagasiling, "Malinong ang tanan kag wala sing katalagman." Pareho sa pagpasakit sang babayi nga manugbata, hinali lang nga magaabot sa ila ang kalaglagan, kag wala gid sing may makapalagyo sa ila. [4] Pero kamo mga utod, wala nadulman *ang inyo mga hunahuna sa mga butang nga ini*. Gani kon mag-abot ang Ginoo indi kamo makibot pareho sang pag-abot sang makawat. [5] Kay kita tanan nasanagan na parte sa kamatuoran. Wala na kita sa kadudulman. [6] Gani indi kita dapat magpareho sa iban nga nagakatulog,[a] kundi magbantay kita kag indi magpadala sa mga butang nga indi maayo. [7] Kay ang mga tawo nga nadulman wala nagabantay, kag sige lang ang ila tulog kag pahubog.[b] [8] Pero tungod nga nasanagan na kita, mag-andam kita nga indi madala sa mga butang nga indi maayo. Gamiton naton bilang panagang nga para sa dughan ang aton pagtuo sa Dios kag ang aton paghigugma sa iban. Kag gamiton naton bilang helmit ang aton paglaom nga luwason kita *sang Dios*. [9] Kay wala kita pagpilia sang Dios para silutan kundi agod maluwas sa silot paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo. [10] Napatay siya para sa aton, agod bisan kita patay na ukon buhi pa *sa iya pag-abot*, magakabuhi kita upod sa iya. [11] Gani magpadayon kamo sa paglinipayay kag pagpalig-unanay sa isa kag isa, pareho sang inyo ginahimo karon.

Katapusan nga mga Laygay kag mga Pangamusta

[12] Karon, mga utod, nagapakitluoy kami sa inyo nga tahuron ninyo ang mga tawo nga nagapangabudlay sa inyo. Ginpili sila sang Ginoo nga magtuytoy kag magtudlo sa inyo. [13] Gani tahuron gid ninyo sila kag higugmaon tungod sa ila obra. Magkabuhi kamo nga may maayo nga relasyon sa isa kag isa.

[14] Nagapangabay man kami sa inyo nga paandaman ninyo ang mga matamad. Palig-una ninyo ang mga mahinadlukon kag buligan ang mga maluya *sa ila pagtuo*. Kag magmapinasinsyahon kamo sa tanan. [15] Siguruhon gid ninyo nga indi kamo magbalos sing malain sa naghimo sa inyo sing malain, kundi tinguhai permi ang paghimo sang maayo sa isa kag isa kag sa tanan nga mga tawo. [16-18] Tungod nga kamo yara kay Cristo Jesus, gusto sang Dios nga magkalipay kamo permi, magpangamuyo sa tanan nga tion, kag magpasalamat bisan ano ang inyo kahimtangan.

[19] Indi ninyo pagpunggi ang ginapahimo sang Espiritu *Santo*; [20] kag indi ninyo pagtamaya ang iya ginapahambal. [21] Pero dapat usisaon ninyo ang tanan kon matuod nga halin sa Dios ukon indi. Tipigi ninyo ang maayo, [22] kag likawi ang tanan nga malain.

[23] Kabay pa nga ang Dios nga naghatag sa aton sang kalinong magtinlo gid sang inyo kabuhi agod nga wala sing may makita nga sala sa inyo, kag kabay pa nga tipigan niya kamo nga wala sing dagta *sa inyo bug-os nga pagkatawo*–sa inyo espiritu, kalag, kag lawas–agod sa pag-abot sang aton Ginoong Jesu-Cristo wala sing kasawayan sa inyo. [24] Ang Dios nga nagtawag sa aton *nga magtuo sa iya* masaligan, gani nahibaluan namon nga himuon gid niya *ang amon ginasiling nga ini*.

[25] Mga utod, pangamuyui man ninyo kami.

[26] Bilang mag-ulutod kay Cristo, kamustaha ninyo ang tanan nga mga utod dira._2*

[a] 6 nagakatulog: *siguro ang buot silingon, nagapatumbaya sa paghimo sang maayo ukon wala nagabantay sa pagbalik sang Ginoo.*
[b] 7 *Sa literal,* Kay ang nagakatulog, tulog kon gab-i; kag ang nagapahubog, hubog kon gab-i.

[27] Nagasugo ako sa inyo, suno sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang Ginoo, nga basahon gid ninyo
ini nga sulat sa tanan nga mga utod dira.

[28] Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga

Taga-Tesalonica

Chapter 1

[1] *Ako,* si Pablo, *kaupod* si Silas kag si Timoteo *nagapangamusta* sa inyo nga mga tumuluo dira sa
Tesalonica, kamo nga yara sa aton Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

[2] Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay kag paghidaet halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Jesu-Cristo.

Magabalik si Cristo kag Magahukom

[3] Mga utod *kay Cristo*, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo. Kag dapat gid man nga
magpasalamat kami permi sa iya, kay nagadugang pa gid ang inyo pagtuo *kay Cristo* kag ang inyo
paghigugma sa isa kag isa. [4] Gani ginapabugal namon kamo sa mga tumuluo sa iban nga mga lugar.
Ginasugid namon sa ila nga bisan ano nga paghingabot kag kabudlayan ang inyo ginaagihan ginabatas
ninyo ini kag nagapadayon kamo sa inyo pagtuo.

[5] Ini nagapamatuod lang nga matarong ang paghukom sang Dios, tungod nga ang mga pag-antos nga
inyo ginaagihan para sa iya ginharian gamiton niya nga pamatuod nga kamo bagay gid nga magsulod sa iya
ginharian. [6] Kay kon ano ang matarong amo gid ang himuon sang Dios. Paantuson niya ang mga
nagapaantos sa inyo. [7] Kag kamo nga nagaantos papahuwayon niya kaupod sa amon. Matabo ini sa
pagbalik ni Ginoong Jesus halin sa langit kaupod sang iya gamhanan nga mga anghel. [8] Sa iya palibot may
nagadabadaba nga kalayo, kag silutan niya ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios kag wala nagatuman
sa Maayong Balita parte sa aton Ginoong Jesus. [9] Pagasilutan sila sang walay katapusan nga kalaglagan,
nga nahamulag sa Ginoo kag indi gid nila makita ang iya makatilingala nga gahom. [10] Ini matabo sa adlaw
nga ang Ginoo magaabot kag dayawon siya sang iya mga katawhan nga wala sang iban kundi ang tanan
nga nagtuo sa iya. Kamo mangin kaupod man nila, kay nagtuo kamo sa pulong sang Dios nga amon
ginwali sa inyo.

[11] Amo ini ang kabangdanan nga nagapangamuyo kami permi para sa inyo. Ginapangamuyo namon sa
Dios nga buligan niya kamo nga magkabuhi nga bagay bilang iya mga tinawag. Kag ginapangamuyo man
namon nga paagi sa iya gahom mahimo ninyo ang tanan nga maayo nga gusto ninyo himuon tungod sa
inyo pagtuo. [12] Kay sa sini nga paagi mahatagan ninyo kadayawan ang aton Ginoong Jesus, kag kamo
dayawon man niya. Ini matabo tungod sa bugay sang aton Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

Chapter 2

Mga Butang nga Matabo sa wala pa Mag-abot ang Ginoo

[1] Karon mga utod, kon parte sa pagbalik sang aton Ginoong Jesu-Cristo kag sa aton pagtilipon sa iya,
nagapakitluoy kami sa inyo [2] nga indi kamo magpalibog ukon magkabalaka tungod sa mga tawo nga
nagasiling nga ang Ginoo nag-abot na. Bisan magsiling sila nga amo yadto ang ginahambal sang Espiritu
Santo sa ila, ukon bisan magsiling sila nga nabatian nila, ukon nabasahan nila ang amon sulat, indi gid
kamo magpati. [3] Indi gid kamo magpatalang sa ila bisan ano pa ang ila ihambal. Tungod nga sa wala pa
mag-abot ang Ginoo, magakontra ang mga tawo sa Dios kag magaabot ang malaot nga tawo nga nadestino
na nga laglagon. [4] Kontrahon niya ang tanan nga ginakabig sang mga tawo nga dios ukon ang tanan nga
ginasimba sang mga tawo. Kag kabigon niya ang iya kaugalingon nga mas labaw pa sang sa tanan nga ini.
Magapungko siya sa sulod sang templo sang Dios kag magasiling nga siya ang Dios.

[5] Indi bala nga ginsugiran ko kamo sang sini nga mga butang sang una sang nag-ulupod pa kita dira?
[6] Kag nahibaluan ninyo kon ano ang nagapugong karon sa pag-abot sang tawo nga ina, gani wala pa siya
mag-abot. Pero maabot gid siya kon tion na niya. [7] Matuod nga karon may mga nagakontra na sa Dios, pero
kon ano gid ang himuon sadtong malaot nga tawo nga wala pa mahibalui subong. Kag kon ano man ang iya
himuon indi pa matabo hasta wala pa makuha ang nagapugong sa iya pag-abot. [8] Pero kon makuha na,
magapakita na siya. Pero sa pag-abot ni Ginoong Jesus patyon niya ining malaot nga tawo. Paagi lang sa
iya huyop malaglag siya dayon. [9] Kon magpakita na ining malaot nga tawo, gamiton niya ang gahom ni
Satanas. Magahimo siya sang tanan nga klase sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga
daw halin sa Dios pero indi, [10] kag gamiton niya ang tanan nga klase sang pagpangdaya sa mga tawo nga
magakalawala. Amo ini ang ila madangatan tungod kay indi sila maghigugma sa kamatuoran nga amo ang
makaluwas sa ila. [11] Gani ginpabay-an na lang sila sang Dios nga patalangon kag magpati sang butig,
[12] agod masilutan ang tanan nga nagasikway sang kamatuoran kag nagakalipay sa pagpakasala.

Ginpili Kamo agod Maluwas sa Silot

[13] Mga utod, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo nga mga pinalangga sang Ginoo. Kag
dapat kami magpasalamat sa iya tungod kay ginpili na kamo nga daan sang Dios nga maluwas[a] paagi sa
gahom sang Espiritu *Santo* nga nagatinlo sa inyo kabuhi, kag paagi sa inyo pagtuo sa kamatuoran.
[14] Gintawag kamo sang Dios paagi sa Maayong Balita nga amon ginwali sa inyo. Kag gintawag niya kamo
agod makaambit kamo sa kadungganan sang aton Ginoong Jesu-Cristo. [15] Gani mga utod, magpakalig-on
kamo kag hupti ninyo sing maayo ang amon mga gintudlo sang dira pa kami sa inyo, pati ang mga butang
nga amon ginsambit sa amon sulat sa inyo.

[16-17] Kabay pa nga ang aton Ginoong Jesu-Cristo mismo kag ang aton Dios nga Amay amo ang
maglipay kag magpabaskog sa inyo agod maayo permi ang inyo ginahimo kag ginahambal. Ginapalangga
kita sang Dios, kag tungod sa iya bugay sa aton ginapabaskog niya kita kag ginalipay sa wala sing
katapusan, kag ginhatagan niya kita sing paglaom nga may kasiguruhan.

Chapter 3

Magpangamuyo Kamo para sa Amon

[1] Karon, mga utod, magpangamuyo kamo para sa amon nga ang pulong sang Ginoo magalapnag sa
iban pa nga mga lugar kag batunon sang mga tawo nga may pagpasalamat sa Dios pareho sang inyo nga
ginhimo. [2] Ipangamuyo man ninyo nga ilikaw kami sang Dios sa mga malain nga mga tawo; tungod nga
indi tanan nagapati *sa amon ginawali*.

[3] Pero masaligan ang Ginoo. Siya ang magapalig-on kag magaapin sa inyo agod indi kamo maano ni
Satanas. [4] Tungod sa Ginoo, nagasalig kami nga ginahimo ninyo kag padayon nga himuon ang amon mga
ginasugo sa inyo.

[5] Kabay pa nga tuytuyan kamo sang Ginoo nga makita sa inyo ang paghigugma sang Dios kag ang
pagbatas ni Cristo.

Parte sa mga Matamad

[6] Mga utod, suno sa awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong Jesu-Cristo, nagasugo kami sa inyo
nga indi kamo mag-upod sa aton mga utod nga matamad kag wala nagasunod sa mga pagpanudlo nga amon
gintudlo sa inyo. [7] Nahibaluan ninyo nga dapat ninyo sundon ang amon ginhimo. Wala kami nagtinamad
sang yara pa kami dira sa inyo. [8] Wala kami nagbaton sang pagkaon halin sa inyo nga wala namon
pagbayari. Adlaw gab-i nagpanikasog kami sa pag-obra agod wala sing may mabug-atan sa inyo sa

[a] 13 maluwas: *tan-awa ang pulong nga "kaluwasan" sa Lista sang mga Pulong sa likod.*

pagsagod sa amon. [9] Ginhimo namon ini, indi tungod nga wala kami sing rason nga magpangayo sang bulig
sa inyo para sa amon mga kinahanglanon, kundi gusto namon nga mangin halimbawa agod sundon ninyo.
[10] Sang kami kaupod pa ninyo dira, nagsiling kami sa inyo nga ang bisan sin-o nga indi mag-obra, indi
pagpakaunon.

[11] Ini ginasiling namon tungod nga nakabalita kami nga may yara sa inyo nga mga matamad nga wala
sing iban nga ginahimo kundi ang pagpanghilabot sa ginahimo sang iban. [12] Gani suno sa awtoridad nga
ginhatag sa amon ni Ginoong Jesu-Cristo, ginasugo namon inang mga matamad nga magpangita sang ila
kaugalingon nga pangabuhian, kag indi magpanghilabot sa kabuhi sang iban.

[13] Kag kamo inyo, mga utod, indi kamo magkataka sa paghimo sang maayo. [14] Kon may yara nga indi
magtuman sa amon ginasiling sa sini nga sulat, tandai ninyo kon sin-o kag indi kamo mag-upod sa iya,
agod mahibaluan niya nga indi husto ang iya ginahimo. [15] Pero indi ninyo siya pagkabiga nga kaaway,
kundi padumdumon ninyo siya bilang utod *kay Cristo*.

Katapusan nga Pangamusta

[16] Kabay pa nga ang Ginoo nga ginahalinan sang kalinong amo gid ang maghatag sang kalinong sa
inyo sa tanan nga oras bisan ano ang inyo kahimtangan. Kag kabay pa nga ubayan niya kamo tanan.

[17] Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:[a] *Kamusta sa inyo tanan*. Amo ini
ang akon panulat sa tanan ko nga mga sulat.

[18] Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

[a] 17 *Ginsulat mismo ni Pablo ini agod mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.*

Chapter 1

[1] *Ako* si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus suno sa sugo sang Dios nga aton Manluluwas kag ni Cristo
Jesus nga amo ang paglaom naton.[a] [2] *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, bilang akon matuod nga anak
sa pagtuo.

Kabay pa nga mabaton mo ang bugay, kaluoy, kag paghidaet halin sa Dios nga Amay kag kay Cristo
Jesus nga aton Ginoo.

Pauntaton ang mga Nagatudlo sang Sala nga mga Pagpanudlo

[3] Gusto ko nga kon mahimo dira ka lang anay sa Efeso. Indi bala amo ini ang akon pangabay sa imo
sadto anay sang nagapakadto ako sa Macedonia? Kay may mga tawo dira nga sala ang ila ginatudlo kag
kinahanglan nga pauntaton sila. [4] Silingon mo sila nga indi sila mag-usik sang ila tion sa mga sugid-sugid
sang mga tigulang kag sa pag-usoy kon sin-o ang ila mga katigulangan. Amo ini ang kabangdanan kon
ngaa nagabinais-bais ang mga tawo. Kag ang ini nga mga butang indi makabulig agod mahibaluan nila ang
kabubut-on sang Dios. Ini mahibaluan lang naton paagi sa pagtuo. [5] Ang katuyuan sining akon sugo sa ila
wala sing iban kundi amo nga maghigugmaanay sila. Kag makahigugmaanay lang sila kon matinlo ang ila
tagipusuon kag konsensya kag sinsero ang ila pagtuo. [6] Ang iban dira nagtalikod na sa sini nga mga
ginpanghambal ko kag nagsagad diskusyon sang mga butang nga wala sing pulos. [7] Gusto nila nga mangin
manunudlo sang Kasuguan *sang Dios*, pero wala gani sila kahibalo kon ano ang ila ginahambal ukon
ginapilit nga patihan.

[8] Nahibaluan ta nga ang Kasuguan maayo kon husto lang ang paggamit sini. [9] Dapat man naton
dumdumon nga ang Kasuguan wala ginhimo para sa mga matarong, kundi ginhimo ini para sa mga
malinapason, sa mga matig-a sang ulo, sa mga wala nagakilala sa Dios, sa mga makasasala, sa mga indi
diosnon ukon relihiyuso, sa mga manugpatay sang ila amay ukon iloy, sa mga manugpatay sang ila
isigkatawo, [10] sa mga nagapakighilawas, sa mga nagauluasawa sa ila kapareho nga lalaki, sa mga
nagapangkidnap, sa mga butigon, sa mga tawo nga nagapanaksi sang indi matuod, kag sa bisan ano nga
nagakontra sa husto nga pagpanudlo [11] suno sa Maayong Balita, ang Maayong Balita parte sa
makagagahom kag bulahan nga Dios nga gintugyan sa akon *nga itudlo sa mga tawo*.

Salamat sa Dios sa iya Kaluoy

[12] Nagapasalamat ako kay Cristo Jesus nga aton Ginoo nga naghatag sa akon sang kabaskog sa
pagpangabudlay para sa iya, kay ginkabig niya ako nga masaligan. Gani ginpili niya ako nga mag-alagad sa
iya, [13] bisan matuod nga sang una naghambal ako sing malain kontra sa iya. Luwas pa sina ginhingabot ko
kag ginpakahuy-an ang mga nagatuo sa iya. Pero ginkaluoyan ako sang Dios, kay sadto anay wala pa ako
nagatuo, gani wala ako nakahibalo kon ano ang akon ginahimo. [14] Dako gid ang bugay sang aton Ginoo sa
akon kay[b] ginhatagan niya ako sang pagtuo kag paghigugma, nga nangin aton tungod nga yara na kita kay
Cristo Jesus. [15] Ining akon ihambal matuod kag dapat gid nga batunon kag tuohan sang tanan: nag-abot si
Cristo Jesus diri sa kalibutan agod luwason ang mga makasasala. Kag nahibaluan ko nga ako gid ang
pinakamakasasala sa tanan. [16] Pero ginkaluoyan ako agod mapakita ni Cristo Jesus ang iya
pagkamabinatason, nga wala sing makasasala nga indi mapatawad. Ang ginhimo ni Cristo sa akon
nagasilbi nga halimbawa sa iban nga magatuo sa iya kag magabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan.
[17] Kabay pa nga padunggan kag dayawon permi ang Hari nga wala sing katapusan kag wala sing
kamatayon. Indi siya makita sang tawo kag siya lang ang Dios.

---

[a] 1 amo ang paglaom naton: *ukon,* nagahatag sing paglaom sa aton.
[b] 14 kay: *ukon*, kag

[18] Timoteo, ginakabig ko ikaw nga akon anak, gani amo ini ang akon bilin sa imo: Dumduma ang mga
ginhambal sang mga propeta sadto anay parte sa imo, agod paagi sini makabato ka sa mga nagakontra sa
kamatuoran. [19] Tipigi ang imo pagtuo kag siguruha nga ang imo konsensya permi matinlo. Ang iban wala
nagpamati sa ila konsensya, gani nadula ang ila pagtuo [20] pareho kay Himeneo kag kay Alejandro. Ini nga
mga tawo gintugyan ko na kay Satanas agod mahibaluan nila nga indi maayo ang maghambal sing malain
kontra sa Dios.

Chapter 2

Parte sa Pagsimba

[1] Karon, una sa tanan, nagapangabay ako sa inyo nga ipangamuyo ninyo ang tanan nga mga tawo.
Dalha ninyo sa Dios ang inyo mga pangabay para sa ila nga may pagpasalamat. [2] Ipangamuyo ninyo ang
mga hari kag ang tanan nga may mataas nga katungdanan sa gobyerno agod nga mangin matawhay ang
aton pagpangabuhi kag hilway kita sa pagsunod sa Dios sa husto nga pagginawi. [3] Maayo ini nga himuon
kag malipay ang Dios nga aton Manluluwas. [4] Kay gusto niya nga ang tanan nga mga tawo maluwas kag
makahibalo sang kamatuoran. [5] Kay may isa lang ka Dios kag may isa lang ka manugpatunga sa Dios kag
sa mga tawo. Ini wala sang iban kundi ang tawo nga si Cristo Jesus. [6] Ginhatag niya ang iya kabuhi sa
pagtubos sang tanan nga mga tawo. Amo ini ang nagapamatuod nga gusto sang Dios nga luwason ang
tanan nga mga tawo, kag ginpakita niya ini sa tion nga iya ginpili. [7] Gani ginpadala niya ako bilang apostol
kag manunudlo sa mga indi Judio agod iwali ang parte sa pagtuo kag kamatuoran. Nagasugid ako sang
matuod sa inyo. Wala ako nagabutig.

[8] Gusto ko nga ang mga lalaki magpangamuyo nga may matinlo nga tagipusuon sa ila nga pagbayaw
sang ila mga kamot, kag wala gid sing kaakig ukon pagbinais-bais.

[9] Kon parte sa mga babayi, gusto ko nga magbayo sila sing husto kag indi malaw-ay tan-awon. Dapat
kon nagapatahom sila, indi sa pagpangkopyor nga nagasolobra na, ukon sa paggamit sang mga alahas nga
bulawan ukon perlas, ukon sa pagsuksok sang malahalon nga mga bayo, [10] kundi paagi sa maayo nga mga
buhat nga bagay makita sa mga babayi nga nagasiling nga sila nagatuo sa Dios. [11] *Kag kon may nagatudlo,*
ang mga babayi dapat magpamati lang nga may pagpaubos. [12] Wala ako nagatugot sa mga babayi nga
magtudlo ukon magdumala sa mga lalaki. Kinahanglan maghipos lang sila. [13] Kay una nga gintuga si Adan
kag dason lang si Eva. [14] Kag indi si Adan ang gindayaan ni Satanas, kundi ang babayi ang gindayaan kag
naglapas sang sugo sang Dios. [15] Pero ang mga babayi maluwas paagi sa ila pagpamata, kon sila
magpadayon sa pagtuo, sa paghigugma, sa pagkadiosnon, kag sa husto nga pagginawi.

Chapter 3

Ang mga Manugdumala sang mga Tumuluo

[1] Matuod ang ginasiling nga kon may yara nga luyag nga mangin manugdumala sang mga tumuluo,
maayo nga katungdanan ang iya ginahandom. [2] Kinahanglan ang manugdumala sang mga tumuluo lalaki
nga wala sing kasawayan, isa lang ang iya asawa, kahibalo magpugong sang iya kaugalingon, may maayo
nga desposisyon, talahuron, maabiabihon sa mga dumuluong, kag maayo magtudlo. [3] Dapat indi siya
palahubog kag indi mapintas, kundi malulo kag indi palaaway. Kinahanglan indi siya dalok sa kuwarta.
[4] Kon parte sa iya panimalay, dapat maayo siya magdumala, kag ginatahod siya kag ginatuman sang iya
mga anak. [5] Kay paano ang iya pagdumala sa mga tumuluo kon indi gani siya kahibalo magdumala sang iya
kaugalingon nga panimalay? [6] Dapat indi siya bag-o lang nga tumuluo, kay basi kon magpabugal siya kag
pagasilutan pareho kay Satanas. [7] Kinahanglan man nga ginatahod siya bisan sang mga tawo nga wala
nagatuo sa Dios, agod indi siya mahuy-an kag mahulog sa siod ni Satanas.

Ang mga Manugbulig sa Iglesya

[8] Kon parte sa mga manugbulig sa iglesya,[a] dapat ginatahod sila, masaligan sa ila ginahambal, indi palainom, indi dalok, [9] kag ginahuptan nila nga may matinlo nga konsensya ang kamatuoran parte sa pagtuo kay Cristo, nga wala ginsugid sang Dios sang una. [10] Dapat usisaon gid anay ang ila pamatasan, kag kon wala sing kasawayan nga makita sa ila, makaalagad na sila. [11] Ang ila asawa dapat ginatahod man, wala nagaintra sa kutsokutso, kahibalo magpugong sang ila kaugalingon, kag masaligan sa tanan nga butang. [12] Dapat isa lang ang asawa sang mga manugbulig sa iglesya, kag dapat maayo sila magdumala sa ila mga anak kag sa ila bug-os nga panimalay. [13] Ang mga manugbulig nga husto ang ila pag-alagad ginatahod sang mga tawo kag wala nahadlok maghambal parte sa ila pagtuo kay Cristo Jesus.

Ang Isa ka Butang nga Makatilingala

[14] Nagaplano ako nga magkadto dira sa labing madali agod magpakigkita sa imo. Pero ginasulat ko pa gid ining mga butang, [15] agod kon maatrasar ako, mahibaluan mo na kon paano magginawi ang mga tumuluo sang Dios bilang iya pamilya. Kita nga mga tumuluo amo ang iglesya sang buhi nga Dios nga iya ginasaligan nga mag-uyat kag magdepensa sang kamatuoran *sa mga nagakontra sini*. [16] Indi mapanginwala nga makatilingala gid ang mga kamatuoran sang aton relihiyon:

Nagpakita siya bilang tawo,

ginpamatud-an sang Espiritu *Santo* nga siya matarong,

nakita siya sang mga anghel,

ginwali sa kalibutan,

gintuohan sang mga tawo,

kag gindala pabalik sa langit.

Chapter 4

Ang Butigon nga mga Manunudlo

[1] Maathag ang ginasiling sang Espiritu *Santo* nga sa ulihi nga mga inadlaw ang iban magatalikod sa ila pagtuo sa Dios. Magapati sila sa mga pagpanudlo sang butigon kag malain nga mga espiritu. [2] Ina nga mga pagpanudlo ginatudlo sang mga tawo nga manugdaya kag butigon kag wala ginakonsensya tungod nga kontrolado sila ni Satanas. [3] Ginatudlo nila nga malain ang magpangasawa, kag may mga pagkaon pa sila nga ginadilian. Pero ang mga pagkaon nga ini ginhimo sang Dios agod kaunon nga may pagpasalamat sang mga nagatuo kag nakahibalo gid sang kamatuoran. [4] Ang tanan nga ginhimo sang Dios maayo. Gani wala sing butang nga dapat dilian kon ginabaton nga may pagpasalamat. [5] Kay gintinluan ini paagi sa pulong sang Dios kag sa pangamuyo.

Ang Maayo nga Alagad ni Cristo Jesus

[6] Maayo ka nga alagad ni Cristo Jesus kon itudlo mo ini nga mga butang sa aton mga utod dira. Kag samtang nagatudlo ka sa ila, ikaw mismo nagasagod man sang imo kaugalingon paagi sa mga kamatuoran nga nagahatag sang pagtuo, kag paagi sa matuod nga pagpanudlo nga imo ginasunod. [7] Pero likawi ang mga pagpanudlo nga wala nagahalin sa Dios kag himo-himo lang sang mga tawo. Hanasa ang imo kaugalingon sa diosnon nga pagkabuhi. [8] May pulos ang pag-ihersisyo sang aton lawas, pero mas importante pa gid kon hanason ta ang aton kaugalingon sa espirituhanon nga mga butang, tungod kay kon amo ini ang aton himuon, sigurado gid nga mapuslanon ang aton kabuhi karon kag sa palaabuton. [9] Matuod ini kag dapat gid

[a] 8 manugbulig sa iglesya: *sa Griego,* diakonos

batunon kag tuohan sang tanan. [10] Amo ina nga nagapanikasog gid kita kag nagahimulat nga matudlo ini sa mga tawo, tungod kay nagasalig kita sa Dios nga buhi nga amo ang Manluluwas sang tanan nga mga tawo, kag labi na gid sang mga nagatuo. [11] Itudlo mo kag ipatuman ini nga mga butang.

[12] Indi ka maghatag sang lugar nga hikayan ikaw tungod kay bataon ka pa, kundi maghimulat ka nga mangin halimbawa sa mga tumuluo *kay Cristo*: sa paghambal, sa pagginawi, sa paghigugma, sa pagtuo, kag sa matinlo nga pagkabuhi. [13] Samtang wala pa ako dira, gamita ang imo tiyempo sa pagbasa sang Kasulatan sa mga tawo, sa pagwali, kag sa pagpanudlo. [14] Indi pagpabay-i ang abilidad nga ginhatag sa imo sang Espiritu Santo suno sa gintagna sang mga manugdumala sang iglesya sang pagtungtong nila sang ila mga kamot sa imo. [15] Himuon mo ini permi agod makita sang tanan ang imo pag-uswag. [16] Bantayi ang imo kaugalingon nga kabuhi kag ang imo ginatudlo. Padayuna ang paghimo sina agod maluwas ka pati ang mga nagapamati sa imo.

Chapter 5

Ang mga Responsibilidad sang mga Nagatuo sa Dios

[1] Indi mo paghambalan sang masakit ang tigulang nga mga lalaki kundi laygayan mo sila pareho nga imo amay. Trataron mo ang bataon pa nga mga lalaki pareho nga imo mga utod, [2] kag ang tigulang nga mga babayi pareho nga imo iloy. Trataron mo man ang bataon pa nga mga babayi pareho nga imo mga utod, nga wala gid sing malain nga ihambal ang mga tawo sa imo.

[3] Tahuron mo kag buligan ang balo nga mga babayi nga wala na gid sing may ginasaligan. [4] Pero kon ang balo may mga bata ukon mga apo, ini sila ang dapat nga mag-atipan sa iya. Kay kon sila diosnon, ang premiro nila nga obligasyon amo ang pagbalos kag pag-atipan sang ila mga katigulangan. Kay ini nagahatag sang kalipay sa Dios. [5] Ang balo nga babayi nga wala na gid sing may ginasaligan nagasalig na lang gid sa Dios. Adlaw-gab-i nagapangamuyo siya kag nagapangayo bulig sa Dios. [6] Pero ang balo nga babayi nga nagapagusto sa kalibutanon nga pagpangalipay patay na *sa panulok sang Dios* bisan buhi pa siya. [7] Ipatuman mo sa mga tumuluo ini nga mga butang agod wala sing may ihambal nga malain kontra sa ila. [8] Ang bisan sin-o nga tumuluo nga wala nagaatipan sa iya mga paryente, labi na gid sa iya pamilya, nagapakilala lang nga ginabali-wala niya ang iya pagtuo sa Dios, kag mas malain pa siya sang sa indi tumuluo.

[9] Dapat buligan ninyo ang balo nga mga babayi nga nagaedad 60 paibabaw, wala nagpanginlalaki,[a] [10] kilala nga maayo ang ila mga ginahimo, maayo ang ila pag-atipan sa ila mga anak, maabiabihon sa mga dumuluong, nagaalagad sa mga katawhan sang Dios,[b] nagabulig sa mga nalisdan, kag mapisan maghimo sang bisan ano nga klase sang maayo nga mga buhat.

[11] Pero indi ninyo pag-ilakip sa mga balo nga bululigan ang mga balo nga bataon pa. Kay kon mag-abot ang ila gusto nga magpamana liwat, mapatumbayaan nila ang pag-alagad kay Cristo. [12] Gani makasala sila tungod kay ibali-wala nila ang ila promisa nga mag-alagad na lang kay Cristo. [13] Luwas sina, magatinamad ang mga balo nga bataon pa kag magasagi na lang pamalay-balay. Kag ang malain pa gid, magakutsokutso kag magapasilabot sila sa iban, kag magaistorya sang mga butang nga indi dapat istoryahan. [14] Gani kon sa akon lang, kon amo ini ang matabo, maayo pa nga ang mga balo nga ini nga bataon pa magpamana na lang liwat kag magpamata, kag mag-atipan sang ila pamilya, agod nga wala sing ihambal ang mga tawo nga nagakontra sa aton. [15] Nagasiling ako sini tungod kay may iban nga mga balo nga nagpalayo na gani kag si Satanas na ang ila ginasunod. [16] Kon may babayi nga tumuluo nga may paryente nga mga balo, dapat siya na lang ang mag-atipan sa ila agod indi na mabug-atan ang iglesya sa pagsagod sa ila, kag maatipanan pa sang iglesya ang mga balo nga wala na gid sing may ginasaligan.

---

[a] 9 wala nagpanginlalaki: *ukon*, makaisa lang namana
[b] 10 nagaalagad sa mga katawhan sang Dios: *sa literal,* naghugas sang mga tiil sang mga balaan

17 Kon parte sa mga manugdumala sang mga tumuluo nga maayo ang ila pagdumala, dapat suwelduhan
sila sing husto, labi na gid kon nagapangabudlay sila sa pagwali kag pagtudlo. 18 Kay nagasiling ang
Kasulatan, "Indi mo pagbusalan ang baka samtang ginagamit sa paglinas."[a]* Kag nagasiling pa gid, "Ang
manug-obra dapat hatagan sang suhol." 19 Indi pagsapaka ang mga panumbungon kontra sa mga
manugdumala, luwas kon may duha ukon tatlo ka testigo nga nagapamatuod. 20 Pero sabdunga sa atubangan
sang mga tumuluo ang nagapakasala agod mahadlukan ang iban nga maghimo sang sala.

21 Sa atubangan sang Dios kag ni Cristo Jesus kag sang iya mga anghel, ginabilin ko sa imo nga
tumanon mo gid ini nga mga sugo nga wala sing may ginapaburan. Kinahanglan gid nga sa tanan mo nga
ginahimo, pareho ang imo pagtratar sa tanan. 22 Indi ka magdali-dali tungtong sang imo kamot sa bisan kay
sin-o *para maghatag sa iya sang awtoridad nga magdumala sa mga tumuluo*, kundi mag-andam ka nga
indi ka maumid sa mga sala sang iban. Dapat wala sing isaway sa imo sa sini nga mga butang.

23 Tungod kay permi ka lang nagamasakit, luwas sa tubig, mag-inom ka man sang diutay nga bino para
sa imo tiyan.

24 May mga tawo nga bisan wala pa sila masentensyahan nahibaluan na nga daan ang ila mga sala. Pero
ang iban iya ulihi na lang mahibaluan. 25 Amo man kon maayo ang aton ginahimo. May mga ginahimo kita
nga maayo nga mahibaluan dayon, kag may yara man nga indi mahibaluan dayon pero sa ulihi mahibaluan
gid man.

Chapter 6

1 Kon parte sa mga tumuluo nga ulipon, dapat tahuron nila ang ila mga agalon, agod nga wala sing may
magpakalain sa Dios kag sa aton mga pagpanudlo. 2 Kag kon ang ila mga agalon tumuluo man, indi nila
dapat nga ibali-wala na lang ang ila pagtahod sa ila tungod kay mag-ulutod na sila kay Cristo. Ang dapat
gani, mag-alagad sila sing husto tungod kay ang mga nagapulos sang ila pinangabudlayan mga tumuluo
nga ginahigugma man sang Dios.

Ang Sala nga mga Pagpanudlo

Itudlo mo ini sa ila kag silingon sila nga tumanon gid nila. 3 Kon may yara nga lain ang iya ginatudlo
kag wala nagakomporme sa husto nga mga pagpanudlo nga halin sa aton Ginoong Jesu-Cristo, kag wala
nagakomporme sa mga pagpanudlo parte sa pagsunod sa Dios, 4 ina nga tawo bugalon pero wala sing may
nahibaluan. Gusto lang niya nga magdiskusyon sang wala sing pulos. Kag amo ini ang ginahalinan sang
kahisa, pag-inaway, pag-insultohanay, pagsuspetsahanay, 5 kag wala untat nga ginamo. Amo ina ang
batasan sang mga tawo nga wala na sing husto nga panghunahuna kag indi na makahibalo kon ano ang
matarong. Nagapinsar sila nga makamanggad sila paagi sa ila pagkadiosnon. 6 Kon sa bagay, kon ang tawo
diosnon kag kontento sa iya pagkabutang, labaw pa siya sa manggaranon. 7 Ang matuod, sang pagkatawo
naton diri sa kalibutan wala kita sing may gindala, kag kon mapatay kita, wala man kita sing may madala
halin sa kalibutan. 8 Gani, kon may pagkaon kita kag may bayo, dapat kontento na kita. 9 Pero ang mga tawo
nga gusto magmanggaranon indi mahimo nga indi mahulog sa mga pagsulay. Masiod sila sa mga wala sing
pulos kag malain nga mga handom nga amo ang nagaguba kag nagadala sa mga tawo sa kalaglagan. 10 Kay
kon kuwarta na gani ang aton palabihon, amo ina ang halinan sang tanan nga klase sang kalainan. Ang iban
nga mga tawo, sa sobra nga handom sang kuwarta, nagtalang na sa pagtuo kag napuno sang kalisod ang ila
tagipusuon.

Mga Bilin

11 Pero ikaw, bilang alagad sang Dios, likawi ina nga mga butang. Himulati ang matarong kag diosnon
nga pagkabuhi. Tun-an mo ang husto nga pagtuo kag paghigugma. Magmainantuson ka sa tanan nga

[a] 18 *buot silingon, agod makakaon man ang baka*

butang kag mangin malulo *sa imo isigkatawo*. [12] Pareho sa manugdalagan sa palumba, himua gid ang imo
masarangan tungod sa imo pagtuo sa Dios. Niyan magabaton ka sang kabuhi nga wala sing katapusan,
tungod kay sa kabuhi nga ina gintawag ka sang Dios sadtong pagsugid mo sa atubangan sang madamo nga
mga tawo nga ikaw nagatuo na kay Cristo. [13] Sa atubangan sang Dios nga nagahatag sang kabuhi sa tanan,
kag sa atubangan ni Cristo Jesus nga nagsugid sang kamatuoran kay Poncio Pilato, yari ang akon sugo sa
imo: [14] tumana ang ginabilin sa imo nga sugo kag siguraduhon mo nga husto gid ang imo pagtuman nga
wala sing kasawayan hasta mag-abot ang aton Ginoong Jesu-Cristo. [15] Kon parte sa pag-abot ni Jesu-Cristo,
ang Dios nga makagagahom kag bulahan amo ang magapakita sa iya kon mag-abot na ang gintalana nga
tion. Ang Dios amo ang Hari nga labaw sa tanan nga mga hari kag Ginoo nga labaw sa tanan nga mga
ginoo. [16] Sa iya lang ang kabuhi nga wala sing kamatayon.[a] Didto siya nagapuyo sa masilaw nga kasanag
nga indi mapalapitan. Wala gid sing tawo nga nakakita sa iya kag wala gid sing may makakita. Dayawon ta
ang Dios nga makagagahom sa wala sing katapusan. Amen!

[17] Kon parte sa mga manggaranon diri sa kalibutan, silingon mo sila nga indi sila magpabugal ukon
magsalig sa ila manggad nga madali man lang madula. Dapat ibutang nila ang ila pagsalig sa Dios nga
nagahatag sang tanan nga mga butang agod mangin malipayon kita. [18] Tudlui sila nga maghimo sing maayo
agod mangin manggaranon sila sa maayo nga mga buhat. Tudlui man sila nga mangin mabinuligon kag
maalwan sa pagpakig-ambit sang ila mga pagkabutang. [19] Kon amo ini ang ila himuon, nagatipon sila sang
manggad didto sa langit nga sigurado gid nga indi madula, kag makabaton sila sang matuod gid nga kabuhi.

[20] Timoteo, tipigi ang *mga pagpanudlo nga* gintugyan sa imo sang Dios. Likawi ang mga pagpanudlo
nga wala sing pulos kag wala nagahalin sa Dios pati ang mga pagdiskusyon parte sa ginasiling sang iban
nga kaalam (pero ang matuod, indi) nga wala nagasinanto. [21] Ang iban nagasiling nga may yara sila sini nga
kaalam, pero tungod sa sina nga "kaalam" nila, nagtalang sila kag indi na sila kahibalo sang husto nga
pagtuo *sa Dios*.

Kabay pa nga pakamaayuhon ka *sang Dios*.

[a] 16 *Ukon*, Siya lang ang ginahalinan sang kabuhi nga wala sing kamatayon.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo kay

Timoteo

Chapter 1

[1] *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. Ginpadala niya ako
agod ibalita ang parte sa kabuhi nga iya ginpromisa nga mabaton sang mga yara kay Cristo Jesus.

[2] *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, bilang akon hinigugma nga anak *sa pagtuo*. Kabay pa nga
mabaton mo ang bugay, kaluoy, kag paghidaet halin sa Dios nga Amay kag kay Cristo Jesus nga aton
Ginoo.

Pagpasalamat sa Dios kag Pagpadumdom kay Timoteo

[3] Nagapasalamat ako sa Dios nga gin-alagaran sang aton mga katigulangan, kag amo man ang akon
ginaalagaran nga may matinlo nga konsensya. *Nagapasalamat ako sa iya* sa akon pagdumdom sa imo
permi sa akon pagpangamuyo adlaw kag gab-i. [4] Kon madumduman ko ang imo mga paghibi *sang akon*
paghalin, ginahidlaw ako sa imo. Luyag ko nga magkitaay kita liwat agod malipay gid ako. [5] Indi ko
malipatan ang imo sinsero nga pagtuo, pareho sang pagtuo sang imo lola nga si Loida kag sang imo iloy
nga si Eunice nga nauna nga nagtuo sang sa imo, kag nasiguro ko nga yara man sa imo ang ila pagtuo.
[6] Amo ina nga luyag ko nga padumdumon ikaw nga magmapisan ka sa paggamit sang abilidad nga ginhatag
sang Dios sa imo sang gintungtungan ko ikaw sang akon mga kamot. [7] Tungod nga ang Dios wala naghatag
sa aton sang iya Espiritu agod mahuya kita nga mag-atubang sa mga tawo, kundi ang iya Espiritu amo ang
nagapabaskog sa aton kag nagabulig agod nga makahigugma kita sa iban kag makadisiplina sang aton
kaugalingon.

[8] Gani indi ka magkahuya nga magsugid sa iban parte sa aton Ginoo. Kag indi ka man magkahuya nga
napriso ako diri tungod sa iya, kundi sa bulig sang gahom sang Dios, mag-ambit ka sa mga pag-antos
tungod sa Maayong Balita. [9] Gintawag niya kita kag ginluwas agod mangin iya. Ini wala niya paghimua
tungod kay maayo ang aton mga binuhatan, kundi tungod sa iya kaugalingon nga katuyuan kag bugay. Sa
wala pa ang kalibutan, ginhatag na niya ini nga bugay sa aton paagi kay Cristo Jesus. [10] Pero karon lang ini
ginpahayag sa aton sang pag-abot ni Cristo Jesus nga aton Manluluwas. Gindula niya ang gahom sang
kamatayon kag ginpahayag niya sa aton paagi sa Maayong Balita nga makaangkon kita sang kabuhi nga
wala sing katapusan.

[11] Kag ginhimo ako sang Dios nga apostol kag manunudlo agod magbantala sining Maayong Balita.
[12] Amo ini ang kabangdanan nga ako karon nagaantos. Pero wala ko ginakahuya ang natabo nga ini sa akon
tungod kay kilala ko si Cristo nga akon ginasaligan, kag nasiguro ko gid nga sarang siya makatipig sang iya
gintugyan sa akon hasta sa adlaw nga siya magabalik. [13] Ang husto nga pagpanudlo nga imo natun-an sa
akon amo ang imo dapat itudlo, nga may pagtuo *sa Dios* kag may paghigugma *sa imo isigkatawo*, tungod
nga amo gid ina ang dapat naton himuon bilang yara na kay Cristo Jesus. [14] Paagi sa bulig sang Espiritu
Santo nga nagapuyo sa aton, tipigi ang maayo nga pagpanudlo nga gintugyan sa imo.

[15] Nahibaluan mo nga ginsikway ako sang halos tanan nga mga tumuluo sa probinsya sang Asia. Pati si
Figelo kag si Hermogenes nagbiya sa akon. [16] Pero kabay pa nga kaluoyan gid sang Dios si Onesiforo kag
ang iya pamilya, kay ginpabaskog niya ako permi. Wala niya ako ginakahuya bisan napriso ako. [17] Pag-abot
niya gani sa Roma, ginpangita niya ako dayon hasta nakita niya ako. [18] Kag nahibaluan mo man kon paano
ang pagbulig niya sa akon sang didto pa ako sa Efeso. Kabay pa nga kaluoyan siya sang Ginoo kon
mag-abot na ang adlaw nga ang mga tawo sentensyahan sang Dios.

Chapter 2

Ang Maayo nga Soldado ni Cristo Jesus

1 Ikaw Timoteo, nga *bilang* akon anak, magpakabakod ka sa bulig sang Dios. Ini nga bulig mabaton mo
tungod kay ikaw yara na kay Cristo Jesus. 2 Ang nabatian mo sa akon nga mga pagpanudlo nga akon
gintudlo sa kadam-an itudlo mo man sa mga tawo nga masaligan, nga makatudlo man sa iban.

3 Mag-ambit ka sa mga pag-antos bilang maayo nga soldado ni Cristo Jesus. 4 *Kag dapat* pareho *ikaw*
sa soldado nga sa serbisyo; wala siya nagaobra sa iban pa nga mga obra, kundi ang pagtuman sa mga sugo
sang iya opisyal.[a] 5 *Dapat* pareho *ka man* sa manugdalagan; indi siya makakuha sang premyo kon wala siya
nagasunod sa mga pagsulundan sa palumba.[b] 6 *Kag dapat* pareho *ka man* sa mangunguma nga
nagapangabudlay. Kay indi bala ang mangunguma ang una nga makaambit sang iya patubas?[c] 7 Hunahunaa
sing maayo ining akon mga ginasiling, kag buligan ka gid sang Ginoo agod mahangpan mo ini tanan.

8 Dumduma ang Maayong Balita nga akon ginatudlo parte kay Jesu-Cristo nga nabanhaw, nga kaliwat
ni David. 9 Tungod sa akon pagwali sang Maayong Balita nagaantos ako. Kag ginakadinahan pa ako pareho
sang kriminal. Pero ang pulong sang Dios wala makadinahi. 10 Gani ginabatas ko ang tanan para sa mga
pinili *sang Dios*, agod maluwas man sila paagi kay Cristo Jesus kag makaangkon sang maayo gid nga
kabuhi nga wala sing katapusan. 11 Matuod gid ang ginasiling,

"Kon napatay kita kaupod ni Cristo sa iya kamatayon,

sigurado gid nga mabuhi man kita kaupod niya.

12 Kon nagabatas kita *sa mga kabudlayan*,

sigurado gid nga magahari man kita kaupod niya.

Pero kon ipanginwala naton siya,

ipanginwala man niya kita.

13 Kon indi kita masaligan,

siya masaligan pa gihapon,

kay indi mahimo nga indi niya pagtumanon ang iya ginahambal."

Ang Maayo nga Alagad sang Dios

14 Sa atubangan sang Dios ipadumdom mo gid sa ila ining mga butang, kag paandaman mo sila nga
likawan nila ang wala sing pulos nga mga pagdiskusyon. Wala sila sing may makuha sa sina nga mga
butang kundi nagapaguba lang sang pagtuo sang mga nagapamati. 15 Himua ang imo masarangan agod
malipay ang Dios sa imo, nga pareho sa manugpangabudlay nga wala nagakahuya sa iya mga ginahimo.
Itudlo mo sang husto ang pulong sang Dios nga amo ang kamatuoran. 16 Likawi ang mga pagpanudlo nga
wala sing pulos kag wala nagahalin sa Dios, tungod kay ina nagapapalayo lang sa mga tawo sa Dios. 17 Ang
ila mga pagpanudlo pareho sang balatian nga kanser *nga nagalapta kag nagaguba sang bug-os nga lawas*.
Kaupod sang mga tawo nga nagatudlo sina amo si Himeneo kag si Fileto. 18 Nagpalayo sila sa kamatuoran
kay nagasiling sila nga ang aton pagkabanhaw natabo na *kag wala na sing pagkabanhaw sa palaabuton*.
Gani ginatublag nila ang pagtuo sang iban. 19 Pero bisan amo ina, mabakod gihapon ang pundasyon nga
ginpatindog sang Dios, tungod kay may nakasulat nga nagasiling, "Nakilala sang Ginoo kon sin-o ang iya

[a] 4 *Siguro ang buot silingon,* Indi ka mag-intra sa mga butang nga wala kahilabtanan sa imo pag-alagad sa Ginoo.
[b] 5 *Siguro ang buot silingon,* Tumanon mo gid ang mga sugo sang Ginoo agod mabaton mo ang premyo halin sa iya.
[c] 6 *Siguro ang buot silingon,* Kag kon mapisan ka, makabaton ka sing balos halin sa Ginoo.

mga tawo." Kag "Ang kada tawo nga nagasiling nga siya iya sang Ginoo dapat gid magbiya sa bisan ano nga malaot."

[20] Sa mga balay nga dalagko may sari-sari nga mga galamiton. May mga ginhimo sa bulawan, pilak,[a] kahoy kag lunang. Ang mga galamiton nga ginhimo sa bulawan kag pilak ginagamit sa espisyal nga mga okasyon, pero ang mga galamiton nga ginhimo sa kahoy kag lunang ginagamit lang sa pang-adlaw-adlaw. [21] Ang bisan sin-o nga nagalikaw sa mga kalautan amo ang makabig nga mga galamiton nga malahalon nga ginpain para gamiton kag mapuslan sang Ginoo, kag sarang niya nga gamiton para sa kaayuhan sa bisan ano nga oras. [22] Gani likawi gid ang malain nga mga handom sang mga pamatan-on. Himulati nga mangin matarong ang imo kabuhi, masaligan, mahigugmaon, kag maayo ang imo relasyon sa iban, kaupod sang mga tawo nga nagadangop sa Ginoo nga may matinlo nga tagipusuon. [23] Likawi ang wala sing pulos kag binuang nga mga pagdiskusyon, tungod kay nahibaluan mo nga ang resulta sina amo ang pag-ilinaway. [24] Indi dapat magpangaway ang alagad sang Ginoo, kundi dapat mabuot siya sa tanan, maayo magtudlo, kag wala nagadumot. [25] Kinahanglan malulo siya sa pagtudlo sa mga nagakontra sa iya, kay basi pa lang sa sina nga paagi hatagan sila sang Dios sing kahigayunan nga maghinulsol agod mahibaluan nila ang kamatuoran. [26] Kag masanagan ang ila mga hunahuna kag makapalagyo sila sa siod ni Satanas nga nagbihag sa ila agod magsunod sa iya gusto.

Chapter 3

Ang Katapusan nga mga Inadlaw

[1] Tandai ini: mangin mabudlay gid sa katapusan nga mga inadlaw. [2] Tungod nga ang mga tawo mangin maiyaiyahon, makikuwarta, tikalon, bugalon, magahambal sing malain kontra sa ila isigkatawo kag sa Dios, indi magpati sa ila mga ginikanan, indi mapinasalamaton, kag indi diosnon. [3] Luwas sina wala sila pasunaid sa ila isigkatawo; wala sila luyag nga magpakighusay sa ila kontra; ginaguba nila ang dungog sang iban; indi sila makapugong sang ila kaugalingon, mapintas, kag kontra sa bisan ano nga maayo. [4] Mangin traidor sila, daso-daso, kag magapadayaw sang ila kaugalingon. Palabihon pa nila ang mga kalipay nga iya sang kalibutan sang sa Dios. [5] Magapakita-kita sila nga sila diosnon pero isikway nila ang gahom sang Dios. Likawi ang mga tawo nga pareho sina. [6] Ang iban sa ila nagahimo sing paagi nga makasulod sa mga balay agod tuntuhon ang mga maluya nga mga babayi nga nabuyo na gid sa pagpakasala kag ulipon na sang sari-sari nga mga balatyagon nga malain. [7] Ina nga mga babayi sige ang ila tuon pero indi sila makaintiendi sang kamatuoran. [8] Ang mga lalaki nga nagatudlo sa ila sang sala nga pagpanudlo nagakontra sa kamatuoran pareho sang pagkontra ni Janes kag ni Jambres kay Moises sadto anay. Naglain ang hunahuna sang sini nga mga lalaki, kag ang ila ginasiling nga pagtuo wala sing pulos. [9] Pero indi sila makapadayon sa ila ginahimo nga ina tungod nga makita gid sang tanan ang ila kabuangan, pareho sa natabo kay Janes kag Jambres.

Mga Bilin

[10] Pero ikaw iya Timoteo, naobserbahan mo ang akon mga pagpanudlo, ang akon pamatasan, kag ang akon katuyuan sa kabuhi. Naobserbahan mo man ang akon pagtuo *sa Dios*, ang akon pagpasensya kag paghigugma *sa mga tawo*, kag kon paano ko ginbatas ang mga kabudlayan. [11] Nahibaluan mo ang akon mga pag-antos sang didto ako sa Antioquia, sa Iconio, kag sa Listra, kag kon paano ko ginbatas ang mga paghingabot. Pero sa sina nga tanan ginluwas ako sang Ginoo. [12] Ang matuod, ang tanan nga luyag magkabuhi sang diosnon nga kabuhi bilang sumulunod ni Cristo Jesus magaagi gid sa mga paghingabot. [13] Pero ang mga tawo nga malain kag nagapanginto magalain kag magapanginto pa gid, kag sila mismo intuon man. [14] Pero ikaw iya magpadayon gid sa mga kamatuoran nga imo natun-an kag ginapatihan, tungod kay nahibaluan mo man kon sin-o ang mga nagtudlo sa imo. [15] Halin sang bata ka pa nahibaluan mo

[a] 20 pilak: *sa English,* silver.

ang Balaan nga Kasulatan, kag ina makahatag sa imo sang kaalam sa pag-angkon sang kaluwasan paagi sa pagtuo kay Cristo Jesus. [16] Ang bug-os nga Kasulatan ginsulat paagi sa gahom sang Dios, kag mapuslanon sa pagtudlo sang kamatuoran, sa pagsabdong sang sala, sa pagtadlong sang sayop, kag sa pagtudlo sang matarong nga pagkabuhi, [17] agod nga ang tawo nga nagaalagad sa Dios matudluan sa paghimo sang tanan nga klase sang kaayuhan.

Chapter 4

[1] Gani sa atubangan sang Dios kag ni Cristo Jesus may ibilin ako sa imo. Magabalik siya kag magahari, kag magahukom sa tanan nga mga tawo, buhi man ukon patay. Amo ina nga ginabilinan ko ikaw [2] nga iwali mo ang pulong sang Dios. Magmapisan ka sa pagsugid sa mga tawo sa bisan ano nga oras. Kombinsiha ang mga tawo, sabdunga sila *sa ila ginahimo nga malain*, kag palig-una *ang ila pagtuo* paagi sa pagtudlo nga may pagpasensya. [3] Kay magaabot ang tion nga ang mga tawo indi na magpamati sa matuod nga mga pagpanudlo, kundi ang ila gusto amo lang gid ang ila sundon. Magapangita sila sang mga manunudlo nga magatudlo sang mga butang nga gusto lang nila mabatian. [4] Indi na sila magpamati sa kamatuoran, kundi sa mga pagpanudlo nga himo-himo lang sang mga tawo. [5] Pero ikaw iya, andami ang imo kaugalingon sa tanan nga oras. Kon mag-abot ang kabudlayan, agwantaha lang. Tumana ang imo obligasyon bilang manugwali sang Maayong Balita, kag himua ang tanan nga ginapahimo sang Dios sa imo.

[6] Kon parte sa akon, nag-abot na ang tion nga ang akon kabuhi ihalad na, tungod kay madali na lang ako maghalin sa sini nga kalibutan. [7] Ginhimo ko ang akon masarangan sa pagdalagan kag natapos ko na ang akon dalaganon. Gintipigan ko ang akon pagtuo. [8] Kag karon, may ginatigana ang Dios sa akon nga padya sang pagkamatarong[a] nga iya igahatag sa akon sa adlaw nga siya maghukom sa tanan, kag ang iya paghukom matarong. Indi lang ako ang gintigan-an sina nga padya kundi ang tanan man nga nagapaabot sa iya pagbalik.

Mga Personal nga Bilin

[9] Tinguhai gid nga makakadto ka diri sa akon sa labing madali, [10] kay si Demas didto na sa Tesalonica. Ginbayaan niya ako tungod nga nawili siya sa mga butang diri sa kalibutan. Si Cresente wala na diri karon kay nagpa-Galacia siya, kag si Tito iya nagpa-Dalmacia. [11] Si Lucas lang gid ang akon kaupod diri. Gani sa pagkadto mo diri dalhon mo si Marcos tungod kay dako gid ang iya mabulig sa akon obra. [12] Kag parte kay Tiquico, ginpakadto ko siya sa Efeso. [13] Kon magkadto ka na diri, dalhon mo man ang akon bayo para sa tigtulugnaw nga akon ginbilin kay Carpo didto sa Troas. Dalhon mo man ang akon mga libro, labi na gid ang akon mga papeles.

[14] Tama kalain ang mga ginhimo sa akon ni Alejandro nga panday sang metal. Balusan siya sang Ginoo sa iya mga ginhimo. [15] Mag-andam ka sa iya tungod nga kontra gid niya ang aton ginatudlo.

[16] Sa akon nahauna nga pag-atubang sa husgado para magdepensa sang akon kaugalingon wala gid sing may nagbulig sa akon. Ginpabay-an nila ako tanan. Kabay pa nga patawaron sila sang Dios. [17] Pero bisan amo yadto ang natabo wala gid ako ginpabay-an sang Ginoo. Ginhatagan pa gani niya ako sing kabaskog sa pagsugid sa mga indi Judio sang tanan parte sa Maayong Balita. Amo gani nga naluwas ako sa kamatayon.[b] [18] Kag nahibaluan ko nga luwason pa gid ako sang Ginoo sa tanan nga malain, kag indi ako maano hasta sa tion nga dalhon niya ako sa iya ginharian sa langit. Dalayawon siya sa wala sing katapusan. Amen!

---

[a] 8 padya sang pagkamatarong: *buot silingon may ihatag ang Ginoo nga padya kay Pablo tungod nga nakita niya nga matarong ang iya kabuhi; ukon ang padya mismo amo ang (kompleto nga) pagkamatarong.*
[b] 17 sa kamatayon: *sa literal*, sa baba sang leon

Mga Pagpangamusta

[19] Kamusta na lang kay Priscila kag kay Aquila, kag sa pamilya ni Onesiforo. [20] Si Erasto nagpabilin sa Corinto, kag si Trofimo ginbilin ko didto sa Mileto kay nagmasakit siya. [21] Tinguhai gid nga makaabot ka diri sa wala pa ang tigtulugnaw.

Nagapangamusta sa imo si Eubulo, Pudente, Lino, Claudio, kag ang tanan naton nga mga utod diri.

[22] Kabay pa nga updan ka permi sang Ginoo. Kag kabay pa nga pakamaayuhon niya kamo.

Ang Sulat ni Pablo kay

Tito

Chapter 1

[1-4] *Ako* si Pablo nga alagad sang Dios kag apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa imo Tito
bilang akon gid anak tungod nga nagatuo ka man kay Cristo pareho sa akon. Kabay pa nga mabaton mo
ang bugay kag paghidaet halin sa Dios nga Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Manluluwas. Ginpili ako
sang Dios kag ginpadala niya[a] agod palig-unon ang pagtuo sang iya mga pinili kag tudluan sila agod
maintiendihan nila ang kamatuoran parte sa pagtuman sa iya. Kag amo ini ang nagahatag sa aton sing
paglaom nga kita may kabuhi nga wala sing katapusan. Sa wala pa ang kalibutan, nagpromisa na ang Dios
nga hatagan niya kita sing kabuhi nga wala sing katapusan, kag ang Dios wala nagabutig. Karon amo na ini
ang tion nga iya ginpili agod isaysay ang parte sa sina nga kabuhi. Kag ako ang gintugyanan sang Dios nga
aton Manluluwas sa pagsugid sini sa mga tawo.

Ang Buluhaton ni Tito sa Creta

[5] Ginbilin ko ikaw sa Creta agod padayunon mo ang aton buluhaton nga wala pa natapos, kag agod
makapili ka sang mga manugdumala para sa mga tumuluo sa tagsa ka banwa. [6] Indi pagkalimti ang akon
bilin sa imo nga dapat pilion mo ang mga tawo nga wala sing kasawayan, isa lang ang ila asawa, kag
kinahanglan nga ang ila mga kabataan mga tumuluo man kag indi mabangdan nga salawayon ukon
nagabinugoy. [7] Ang nagadumala sa mga tumuluo amo ang ginasaligan sa buluhaton sang Dios, gani
kinahanglan gid nga wala siya kasawayan, indi bugalon, indi mainiton, indi palahubog, indi palaaway, kag
wala nagatulok sa kuwarta sa iya pag-alagad sa Dios. [8] Dapat maabiabihon siya sa mga bisita, gusto permi
maghimo sang maayo, makahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, matarong, diosnon,
kag makapugong sang iya kaugalingon. [9] Kinahanglan nga ginahuptan niya sing maayo ang matuod nga
pagpanudlo agod makatudlo siya sa iban sing husto kag makasabat siya sa mga tawo nga nagakontra sa
matuod nga pagpanudlo.

[10] Kay madamo nga mga tawo ang indi magpamati sa matuod nga mga pagpanudlo, labi na gid ang
mga tawo nga halin sa relihiyon sang mga Judio. Ginadayaan nila ang iban paagi sa mga pagpanudlo nga
wala sing pulos. [11] Kinahanglan gid nga tapnaon sila sa ila ginahimo, kay ginagamo nila ang mga panimalay
paagi sa ila mga pagpanudlo nga indi dapat itudlo, kag ang ila katuyuan makahuluya tungod kay
nagapangwarta lang sila. [12] May isa ka taga-Creta mismo nga isa sang ila mga propeta nga nagsiling, "Ang
mga taga-Creta mga butigon kag mga malaot pareho sa mapintas nga mga sapat, mga matamad kag gusto
lang magkaon." [13] Matuod gid inang iya ginasiling, gani dapat nga sabdungon mo sila sing masakit agod
magtadlong ang ila pagtuo, [14] kag agod indi na sila magsapak sa mga himo-himo lang nga mga pagpanudlo
sang mga Judio kag sa mga sugo nga himo-himo lang sang mga tawo nga nagtalikod sa kamatuoran.
[15] Matinlo ang tanan nga mga butang sa mga tawo nga matinlo *ang ila mga hunahuna*, pero sa mga tawo
nga mahigko *ang ila mga hunahuna* kag wala sing pagtuo sa Dios, para sa ila ang tanan mahigko, tungod
kay mahigko matuod ang ila konsensya kag hunahuna. [16] Nagasiling sila nga nakakilala sila sa Dios, pero
indi makita sa ila mga binuhatan. Makaulugot sila! Matig-a gid ang ila mga ulo! Gani indi sila makahimo
sang bisan ano nga maayo.

[a] 1-4 Ginpili ako sang Dios kag ginpadala niya: *Amo ang buot silingon sang "apostol".*

Chapter 2

Ang Husto nga Pagpanudlo

[1] Pero ikaw Tito, kinahanglan itudlo mo ang suno sa husto nga pagpanudlo. [2] Laygayan mo ang gulang
nga mga lalaki nga dapat makahibalo sila magpugong sang ila kaugalingon. Kinahanglan mga tawo sila nga
talahuron, makahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, malig-on ang ila pagtuo sa Dios,
mahigugmaon sa ila isigkatawo, kag mabinatason sa tanan nga mga butang. [3] Kag laygayan mo man ang
gulang nga mga babayi nga dapat maayo ang ila pamatasan bilang mga babayi nga nagatuo sa Dios. Dapat
indi sila mga kutsokutsera ukon palainom. Dapat itudlo nila ang maayo, [4] agod makatuon ang bataon pa nga
mga babayi kon paano maghigugma sa ila bana kag mga kabataan, [5] kag kon paano magtimbang-timbang
kon diin ang husto ukon indi, kag agod makatuon sila nga magkabuhi nga may matinlo nga tagipusuon,
mag-atipan sang panimalay, magpakabuot, kag magpasakop sa ila bana, agod wala sing may makasiling
sing malain batok sa pulong sang Dios nga aton ginatudlo.

[6] Laygayan mo man ang bataon pa nga mga lalaki nga dapat makahibalo sila magtimbang-timbang kon
diin ang husto ukon indi. [7] Dapat sulundan ikaw nila sa paghimo sing maayo sa tanan nga butang. Dapat
sinsero ka kag seryuso sa imo pagtudlo. [8] Siguruhon mo nga ang imo mga ginahambal husto kag wala sing
kasawayan, agod mahuy-an ang mga tawo nga nagakontra sa aton, kay wala sila sing may mahambal nga
malain kontra sa aton.

[9] Laygayan mo man ang mga ulipon nga dapat magtuman sila permi agod malipay ang ila mga agalon.
Indi sila magpamatok ukon magsagi sabat. [10] Silinga man sila nga indi magpangawat sa ila mga agalon,
kundi magpakita sila nga sila maayo kag masaligan, agod sa tanan nila nga mga ginahimo magasiling ang
mga tawo nga matahom gali ang aton mga pagpanudlo parte sa Dios nga aton Manluluwas.

[11] Kay ginpakita na sang Dios sa tanan nga klase sang mga tawo ang iya bugay nga nagahatag sing
kaluwasan. [12] Kag ina nga bugay nagatudlo sa aton nga dapat isikway ta na ang pagkabuhi nga indi diosnon
kag ang mga kalibutanon nga mga kailigbon. Dapat magkabuhi kita diri sa sini nga kalibutan nga
nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi. Kag dapat matarong kag diosnon ang aton
ginahimo [13] samtang nagahulat kita sa malipayon nga adlaw nga aton ginalauman, nga amo ang
makatilingala nga pag-abot ni Jesu-Cristo nga aton Manluluwas kag makagagahom nga Dios. [14] Gintugyan
niya ang iya kaugalingon nga patyon agod maluwas kita sa tanan naton nga mga sala, kag agod mangin iya
kita mga katawhan, nga matinlo kag gusto gid maghimo sing maayo.

[15] Itudlo mo ini nga mga butang sa ila, kag gamita ang imo awtoridad samtang ginapabakod mo kag
ginasaway ang mga nagapamati sa imo. Indi ka maghimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga
hikayan ka sang iban.

Chapter 3

Ang Kristohanon nga Pagginawi

[1] Padumduma ang mga tumuluo nga magpasakop kag magtuman sa gobyerno kag sa mga opisyal.
Kinahanglan handa permi ang mga tumuluo sa paghimo sang bisan ano nga maayo. [2] Silingon mo sila nga
indi maghambal sing malain kontra sa bisan kay sin-o ukon magpangaway, kundi magmabuot sila kag
magmalulo permi sa tanan nga mga tawo. [3] Kay sang una, wala man kita nakahibalo sang kamatuoran parte
sa Dios kag indi kita matinumanon. Ginpatalang kita kag gin-ulipon sang aton malaot nga mga balatyagon
kag sang sari-sari nga mga pagpangalipay. Naghari sa aton ang malain nga mga handom kag kahisa.
Gindumtan kita sang iban kag kita nagdumot man sa ila. [4] Pero nag-abot ang tion nga ginpakita sang Dios
nga aton Manluluwas ang iya kaayo kag gugma sa aton. [5] Ginluwas niya kita indi tungod sa aton maayo nga
mga binuhatan, kundi tungod sa iya kaluoy sa aton. Kag ginhimo niya ini paagi sa Espiritu Santo nga

naghugas sa aton kag naghatag sing bag-o nga kabuhi. [6] Ginhatag sang Dios sa aton sing bugana ang
Espiritu Santo paagi kay Jesu-Cristo nga aton Manluluwas, [7] agod paagi sa iya bugay nga nagpakamatarong
sa aton, maangkon naton ang kabuhi nga wala sing katapusan nga amo ang aton ginalauman. [8] Ini nga mga
pagpanudlo matuod gid.

Gani gusto ko nga itudlo mo gid ini nga mga butang agod nga ang mga magatuo sa Dios magtinguha
gid sa paghimo sing maayo. Maayo gid ini kag mapuslanon para sa mga tawo. [9] Pero maglikaw ka sa wala
sing pulos nga mga pagbinais-bais, sa mga pag-usoy kon sin-o ang ila katigulangan, sa mga pagdibati kag
pag-ilinaway parte sa Kasuguan. Ina nga mga butang wala sing pulos kay wala ka gid sing may makuha
dira. [10] Kon may tawo dira nga amo ang ginahalinan sang mga pagbinahin-bahin, dapat paandaman mo siya.
Pero pagkatapos sang ikaduha nga pagpaandam, kon indi pa gid siya magpati, indi na ninyo siya
pagpaupdon sa inyo. [11] Kay nahibaluan mo nga ina nga tawo malain, tungod nga bisan nakahibalo na siya
nga sala ang iya ginahimo nagapadayon pa gid siya.

Katapusan nga mga Bilin

[12] Pakadtuon ko dira sa imo si Artemas ukon si Tiquico. Kon mag-abot na gani sila dira, magkadto ka
dayon sa Nicapolis kag magpakigkita sa akon, kay nadesisyunan ko na nga didto ako matiner sa tion sing
tigtulugnaw. [13] Buligan mo gid si Zenas nga abogado kag si Apolos nga makalakat na sila. Siguruhon mo
nga indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon. [14] Tudlui ang aton mga utod dira nga magtinguha nga
mag-obra sing maayo agod indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon. Sa sini nga paagi indi sila
magakabuhi nga wala sing pulos.

[15] Nagapangamusta sa imo ang akon mga kaupod diri. Ipaabot mo man ang amon mga pagpangamusta
sa aton kapareho nga mga tumuluo dira nga nagahigugma sa amon.

Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan *sang Dios*.

Ang Sulat ni Pablo kay

Filemon

[1] *Ako* si Pablo nga napriso tungod kay Cristo Jesus. *Ako* kag si Timoteo nga aton utod *kay Cristo nagapangamusta* sa imo Filemon bilang pinalangga man namon *nga utod* kag kaupod nga manugpangabudlay [2] *Nagapangamusta man kami* kay Apia nga aton utod, kay Arquipo nga aton kapareho nga soldado ni Cristo, kag sa tanan nga mga tumuluo nga nagatilipon dira sa imo balay *sa pagsimba sa Dios*.

[3] Kabay pa nga mabaton ninyo ang bugay kag paghidaet halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Gugma kag Pagtuo ni Filemon

[4] Permi ako nagapasalamat sa Dios kada pangamuyo ko para sa imo, [5] tungod nakabati ako nga malig-on ang imo pagtuo kay Ginoong Jesus kag mahigugmaon ka sa mga katawhan sang Dios. [6] Nagapangamuyo ako nga kabay pa nga sa padayon mo nga pagsugid parte sa imo pagtuo, magadugang pa gid ang imo ihibalo parte sa maayo nga mga butang nga ginhatag sa aton ni Cristo tungod nga kita iya na. [7] *Pinalangga ko nga* utod, tungod sang imo pagpalangga sa mga katawhan sang Dios naglig-on sila, gani nalipay gid ako kag naglig-on man.

Ang Pangabay ni Pablo

[8] Karon may ipangabay ako sa imo. Nahibaluan ko nga tungod sa awtoridad nga ginhatag sa akon ni Cristo makasugo ako sa imo. [9] Pero tungod nga ginapalangga ko ikaw, mapangabay na lang ako sa imo. Gani bilang isa ka tigulang kag binilanggo nga alagad ni Cristo Jesus, [10] nagapangabay ako karon sa imo para kay Onesimo, *nga kon mahimo patawaron mo siya*. Ginakabig ko siya nga bilang akon anak tungod nga nadala ko siya sa pagtuo kay Cristo diri sa prisohan. [11] Sang una wala mo siya mapusli, pero karon duha na kita ang makapulos sa iya.

[12] Karon ginapabalik ko dira sa imo ang akon pinalangga nga si Onesimo. [13] Gusto ko kuntani nga diri na lang siya agod paagi sa iya makabulig ka sa akon samtang diri pa ako sa prisohan tungod sa akon pagwali sang Maayong Balita. [14] Pero indi ko gusto nga himuon ini nga wala ka sing pagtugot, agod indi magguwa nga ginpilit ko lang ikaw nga magbulig sa akon, kundi gusto ko nga kon magbulig ka gid man, magbulig ka sing tinagipusuon.

[15] Ginbuot siguro sang Dios nga makapalayo anay si Onesimo sa imo, agod nga sa pagbalik niya sa imo indi na gid kamo magbulagay hasta san-o. [16] Karon indi na siya ulipon lang, kundi imo pa nga pinalangga nga utod. Palangga ko siya, pero mas palangga mo pa gid siya tungod nga karon indi mo lang siya ulipon kundi imo man siya utod sa Ginoo.

[17] Gani, kon ginakabig mo ako nga imo kapareho nga tumuluo, batuna siya nga daw ako ang imo ginabaton. [18] Kon nakasala siya sa imo ukon nakautang man siya, ako ang mabayad sina. [19] Ako gid mismo, si Pablo, ang nagsulat sini. Ako ang magabayad kon may utang siya sa imo. Ugaling nahibaluan mo nga may dako ka man nga utang sa akon, kay paagi sa akon nabaton mo ang kaluwasan. [20] Gani Filemon, tumana ining akon ginapangabay sa imo tungod nga pareho na kita nga nagatuo sa Ginoo. Lipaya man ako bilang imo utod kay Cristo. [21] Dako ang akon pagsalig nga tumanon mo ang akon ginapangabay, gani amo ini nga nagasulat ako sa imo. Kag nagapati ako nga sobra pa gid sining akon ginapangabay ang imo himuon sa iya. [22] May pangabay pa gid ako sa imo. Kon mahimo preparahan mo ako sang akon dalayunan, kay nagasalig ako nga paagi sa inyo mga pangamuyo makakadto ako dira sa inyo.

Pagpangamusta

[23] Ang akon kaupod nga si Epafras nga napriso man tungod kay Cristo Jesus nagapangamusta man sa
imo. [24] Nagapangamusta man ang akon mga kaupod nga mga manugpangabudlay nga sanday Marcos,
Aristarco, Demas, kag Lucas.

[25] Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat para sa mga Hebreo

Chapter 1

Ang Pulong sang Dios Paagi sa Iya Anak

[1] Sang una nga panahon, madamo gid nga beses nga naghambal ang Dios sa aton mga katigulangan sa
nagkalain-lain nga paagi, paagi sa mga propeta. [2] Pero sa sining ulihi nga mga inadlaw, naghambal siya sa
aton paagi sa iya Anak. Paagi sa iya, ginhimo sang Dios ang bug-os nga kalibutan, kag siya man ang iya
ginpili nga mangin tag-iya sang tanan nga mga butang. [3] Sa iya mismo makita ang gahom sang Dios nga
nagasilak, kag kon ano ang Dios amo man siya. Siya amo ang nagabuot sang tanan nga mga butang sa
bug-os nga kalibutan paagi sa iya makagagahom nga pulong. Pagkatapos nga nalimpyuhan niya kita sa aton
mga sala, nagpungko siya didto sa langit, sa tuo sang Makagagahom nga Dios.

Mas Labaw ang Anak sang Dios sang sa mga Anghel

[4] Gani mas labaw ang Anak sang Dios kag mas halangdon ang iya ngalan sang sa mga anghel. [5] Kay
wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios nga,

"Ikaw ang akon Anak,

kag karon ipakilala ko nga ako ang imo Amay."

Kag wala man nagsiling *ang Dios parte sa bisan kay sin-o nga anghel* nga,

"Ako mangin iya Amay,

kag siya mangin akon Anak."

[6] Kag sang buot na ipadala sang Dios ang iya bugtong nga Anak diri sa kalibutan, nagsiling man siya nga,

"Ang tanan nga mga anghel sang Dios dapat magsimba sa iya."

[7] Amo ini ang ginsiling sang Dios parte sa mga anghel,

"Ang mga anghel akon lang mga suluguon, kag puwede ko sila nga himuon nga pareho sa hangin
ukon pareho sa kalayo nga nagadabdab kon gusto ko."

[8] Pero kon parte sa iya Anak, nagsiling siya,

"Ang imo ginharian, O Dios, wala gid sing katapusan, kag matarong ang imo pagdumala sa imo
ginharian.

[9] Nalipay ikaw sa mga nagahimo sang matarong,

pero naugot ka sa nagahimo sang malain.

Gani ginpili ikaw sang Dios, nga imo Dios,

kag ginhatagan ikaw sang kalipay nga labaw sang sa ginhatag niya sa imo mga kaupdanan."

[10] Kag *nagsiling pa gid siya sa iya Anak,*

"Ikaw, Ginoo, amo ang naghimo sang kalibutan,

kag ang langit ginhimo man sang imo mga kamot.

[11] Ang tanan nga ini magakalawala,

pero ikaw magapadayon sa gihapon.

Ang tanan magagabok pareho sa mga bayo.

[12] Kag pareho man sa mga bayo, piuron mo ini tanan kag ilisan mo dayon.

Pero ikaw iya amo lang sa gihapon, wala nagatigulang kag wala sing kamatayon."

[13] Halin pa sang una, wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios nga,

"Pungko ka sa akon tuo,

hasta mapaampo ko sa imo ang imo mga kaaway."

[14] Ti, indi bala ang mga anghel mga espiritu lang nga ginasugo sang Dios nga magbulig sa mga tawo nga magabaton sang kaluwasan?

Chapter 2

Ang Kaluwasan

[1] Gani kinahanglan gid naton nga tipigan sing maayo ang *mga kamatuoran nga* aton nabatian agod indi kita magtalang. [2] Hunahunaa bala ninyo; ang Kasuguan nga ginpadala paagi sa mga anghel napamatud-an nga matuod gid, kag ang kada isa nga wala nagsunod ukon wala nagtuman sini ginsilutan suno sa iya nahimo nga sala. [3] Gani indi gid kita makaluwas *sa silot* kon indi ta pagsapakon karon ining kaluwasan nga wala gid sing kapareho. Ang Ginoo mismo amo ang una nga nagbantala sang sini nga kaluwasan, kag ginpamatud-an ini sa aton sang mga tawo nga nakabati sa iya. [4] Kag ginpamatud-an pa gid ini sang Dios paagi sa nagkalain-lain nga mga milagro kag makatilingala nga mga butang, kag sa nagkalain-lain nga mga abilidad nga iya ginpanagtag paagi sa Espiritu Santo suno sa iya gusto.

Nag-abot ang Kaluwasan Paagi kay Cristo

[5] Karon, kon parte sa palaabuton nga kalibutan nga ginasiling namon, indi ang mga anghel ang ibutang sang Dios nga magadumala; [6] tungod kay amo ini ang nakasulat sa Kasulatan,

"*O Dios,* ano gid bala ang tawo nga indi mo gid malipatan?

Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginadumdom mo gid?

[7] Sa malip-ot nga tion ginhimo mo siya nga mas manubo sang sa mga anghel.

Pero ginpadunggan mo siya nga pareho sa hari,

[8] kag ginpasakop mo sa iya ang tanan nga mga butang."

Ang ginasiling sang Kasulatan nga sakop sang tawo ang tanan nga mga butang nagakahulugan nga *magaabot ang adlaw nga* wala gid sing butang nga indi ipasakop sa tawo. Pero sa karon nahibaluan ta nga indi pa sakop sang tawo ang tanan nga mga butang. [9] Pero kon parte kay Jesus, nahibaluan ta nga sa malip-ot nga tion ginhimo siya sang Dios nga mas manubo sang sa mga anghel, agod paagi sa bugay sang Dios, mapatay siya para sa tanan nga mga tawo. Kag karon ginpadunggan siya bilang hari tungod sa iya gin-antos nga kamatayon. [10] Ginhimo sang Dios ang tanan nga butang, kag ginhimo niya ini para sa iya kaugalingon. Gani bagay gid lang nga magtugot siya nga mag-antos si Jesus, agod maagihan niya ang tanan nga dapat niya agihan, kag agod madamo nga mga tawo ang mangin iya mga anak nga iya padunggan. Kay si Jesus mismo amo ang ginhalinan sang ila kaluwasan.

[11] Si Jesus ang naglimpyo sa aton mga sala. Kag ang iya Amay amo man ang aton Amay. Amo ina nga wala siya nahuya magtawag sa aton nga iya mga utod. [12] Amo ini ang iya ginsiling *sa iya Amay*,

"Ipakilala ko ikaw sa akon mga utod;

kag magakanta ako sang pagdayaw sa imo sa tunga sang tanan nga nagasimba sa imo.”

[13] Kag nagsiling pa siya,

“Magasalig gid ako sa Dios.”

Kag nagsiling pa gid siya,

“Yari ako kaupod sang mga anak sang Dios nga iya ginhatag sa akon.”

[14] Kag tungod nga ang ginatawag niya nga mga anak sang Dios mga tawo nga may lawas kag dugo, si Jesus mismo nagpakatawo man *agod ihalad niya ang iya kaugalingon para sa ila, kay* paagi sa iya kamatayon mapierde niya si Satanas nga amo ang ginahalinan sang kamatayon sang mga tawo. [15] Sa amo nga paagi ginluwas niya sila nga nangin ulipon sa kahadlok sa bug-os nila nga kabuhi tungod sang ila kahadlok sa kamatayon. [16] Gani maathag gid nga indi ang mga anghel ang ginabuligan ni Jesus, kundi ang mga kaliwat ni Abraham. [17] Amo ina nga kinahanglan gid nga mangin tawo si Jesus nga pareho gid sa iya mga utod sa tanan nga bagay, agod mangin ila siya nga pangulo nga pari nga maluluy-on kag masaligan, nga makahalad sa Dios para mapatawad ang mga tawo sa ila mga sala. [18] Siya mismo nakaagi sang mga pag-antos sang siya ginsulay, gani sarang gid siya makabulig sa mga tawo nga ginasulay.

Chapter 3

Mas Labaw si Jesus sang sa kay Moises

[1] Gani mga utod ko nga mga katawhan sang Dios, kag kapareho ko nga mga gintawag sang Dios nga mangin kaupod niya sa langit, dumduma ninyo si Jesus. Siya ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginapatihan.[a] [2] Ginsunod niya ang mga ginsugo sang Dios sa iya, pareho bala kay Moises nga nagsunod man sa mga ginsugo sang Dios sa iya pagdumala sa pamilya sang Dios. [3] Pero ginakabig sang Dios si Jesus nga mas labaw sang sa kay Moises, tungod kay kon sa balay pa, mas may dungog ang naghimo sang balay kay sa balay mismo. [4] Kay nahibaluan ta nga kon may balay, may nagpatindog sini, kag ang naghimo sang tanan nga butang wala sing iban kundi ang Dios. [5] Bilang alagad sang Dios, masaligan si Moises sa iya pag-asikaso sa pamilya sang Dios. Kag ang mga butang nga iya ginhimo landong sang mga butang nga magakalatabo sa palaabuton. [6] Pero si Cristo iya masaligan bilang Anak nga gintugyanan sang pamilya sang Dios. Kag kita ang pamilya sang Dios, kon nagapadayon kita nga matutom sa aton paglaom nga aton ginapabugal.

Ang Kapahuwayan para sa mga Anak sang Dios

[7] Gani pareho sang ginasiling sang Espiritu Santo,

“Kon mabatian ninyo karon ang tingog sang Dios,

[8] indi pagpatig-aha ang inyo tagipusuon

pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una.

Kay sang didto sila sa kamingawan

ginkontra nila kag ginsulay ang Dios.

[9] *Kay nagsiling ang Dios,*

‘Bisan nakita na nila ang akon ginhimo sa sulod sang 40 ka tuig,

ginsulay pa nila ako kon hasta diin gid ang akon pag-antos *sa ila ginhimo nga malain*.

[a] 1 Siya ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginapatihan: *ang buot silingon*, ang kamatuoran nga aton ginapatihan ginpahayag ni Jesus bilang pinadala sang Dios, kag naangkon ta ini nga kamatuoran tungod sa ginhimo niya nga pagpatunga sa aton kag sa Dios.

[10] Gani naakig gid ako sa ila.

Kag nagsiling ako nga permi gid sila nagatalang,

kag indi gid sila magsunod sa akon ginatudlo sa ila. [11] Sa akon kaakig nagpanumpa ako

nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon.' "

[12] Mga utod *ko kay Cristo,* mag-andam kamo nga wala sing malain sa inyo tagipusuon nga amo ang magapaluya sang inyo pagtuo hasta nga makapalayo kamo sa buhi nga Dios. [13] Ang inyo himuon, magpadumdumanay kamo adlaw-adlaw samtang may tiyempo pa, agod indi kamo mapatalang sang sala nga makapatig-a sang inyo tagipusuon. [14] Kay kita kaupod ni Cristo kon ginahuptan ta sing malig-on ang aton pagsalig sa iya hasta sa katapusan. [15] Indi bala nagasiling ang Kasulatan nga,

"Kon mabatian ninyo karon ang tingog sang Dios,

indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una sang ginkontra nila ang Dios."

[16] Sin-o bala nga mga tawo ang nakabati sadto sang tingog sang Dios pero nagkontra sa iya? Indi bala ang tanan nga ginpangunahan ni Moises paguwa sa Egipto? [17] Kag sin-o bala ang naakigan sang Dios sa sulod sang 40 ka tuig? Indi bala ang mga tawo nga nagpakasala kag nagkalamatay didto sa kamingawan? [18] Kag sin-o bala ang gintumod sang Dios sa iya pagpanumpa nga indi gid sila makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya? Indi bala ang mga tawo nga wala nagsunod sa iya? [19] Gani maathag sa aton nga wala sila nakabaton sang kapahuwayan tungod kay wala sila nagtuo sa Dios.

Chapter 4

[1] *Pero bisan amo yadto ang natabo sa ila,* nagapabilin gihapon ang promisa sang Dios nga sarang kita makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya. Gani mag-andam gid kita kay basi kon may yara sa aton nga indi makabaton sini. [2] Kay nakabati man kita sang Maayong Balita pareho sa ila. Pero wala nila napusli ang ila nabatian tungod kay wala sila nagtuo. [3] Kita nga nagatuo amo ang makabaton sang kapahuwayan nga halin sa Dios. *Pero ang wala nagatuo indi makabaton sini, tungod* kay nagsiling ang Dios,

"Sa akon kaakig nagpanumpa ako nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon."

Wala ini nagakahulugan nga ang kapahuwayan wala pa, tungod kay ang matuod, may yara na nga kapahuwayan halin pa sang iya paghimo sang kalibutan. [4] Indi bala nga amo ini ang ginasiling sang Kasulatan parte sa ikapito nga adlaw: "Kag sa ikapito nga adlaw nagpahuway ang Dios sa tanan niya nga mga obra." [5] Kag sa liwat nagasiling diri nga, "Indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon." [6] Maathag nga gintuyo sang Dios nga may makabaton sang sadto nga kapahuwayan, pero ang mga nakabati sang una sang Maayong Balita wala nakabaton sini tungod kay wala sila nagsunod sa Dios. [7] Gani nagahatag pa gid ang Dios sing kahigayunan karon nga adlaw tungod kay pagkaligad sang madamo nga mga tinuig naghambal siya paagi kay David, pareho sang nasambit na,

"Kon mabatian ninyo karon ang tingog sang Dios,

indi pagpatig-aha ang inyo tagipusuon."

[8] Kay kon matuod nga nadala ni Josue ang mga tawo sang una sa kapahuwayan, wala na kuntani naghambal ang Dios nga may iban pa gid nga adlaw nga hatagan niya ang mga tawo sang kapahuwayan. [9] Gani may kapahuwayan pa gid nga ginatigana ang Dios para sa iya mga tawo, *kag ini nga kapahuwayan pareho sang pagpahuway sang Dios sa ikapito nga adlaw.* [10] Kay ang bisan sin-o nga makabaton sang kapahuwayan nga halin sa Dios makapahuway na sa iya mga obra, pareho sa Dios nga nagpahuway

pagkatapos nga nahimo niya ang tanan. [11] Gani tinguhaan ta gid nga mabaton ang ini nga kapahuwayan.
Indi gid kita magsunod sa mga tawo sang una nga wala nagsunod sa Dios, kay basi bala kon indi man kita
makabaton.

[12] Kay ang pulong sang Dios buhi kag gamhanan, kag mas matalom pa sa espada nga duha ang sulab.
Nagadulot ini hasta sa kalag kag sa espiritu, kag hasta sa mga lutalutahan kag sa utok sang mga tul-an.
Nahibaluan niya ang mga butang nga ginahunahuna kag ginahandom sang mga tawo. [13] Wala gid sing may
makapanago sa Dios; makita niya ang tanan kag hayag gid sa iya panulok, kag sa iya kita magapanabat.

Si Jesus ang aton Pangulo nga Pari

[14] Gani huptan gid naton ang aton ginapatihan, tungod kay may pinasahi kita nga pangulo nga pari nga
nagsulod na didto sa langit. Kag ini wala sing iban kundi si Jesus nga Anak sang Dios. [15] Ang aton pangulo
nga pari nagabatyag man sang aton mga kaluyahon, kay ang tanan nga mga pagsulay nga nagaabot sa aton
naagihan man niya, pero wala gid siya nakasala. [16] Gani indi kita magkatahap nga magpalapit sa trono sang
Dios nga maluluy-on, agod mabaton ta ang kaluoy kag bulig sa oras nga kinahanglan naton.

Chapter 5

[1] Ang kada pangulo nga pari ginpili halin sa mga tawo agod mag-alagad sa Dios para sa ila.
Responsibilidad niya ang paghalad sa Dios sang mga sapat kag sang iban pa nga mga halad para sa
kapatawaran sang mga sala. [2] Ang pangulo nga pari tawo man lang nga maluya pareho sa aton. Gani may
pasunaid siya sa mga tawo nga wala nakahibalo nga nagakasala sila. [3] Kag tungod kay siya mismo
nagakasala man, kinahanglan nga maghalad man siya para sa iya kaugalingon nga mga sala, kag indi lang
para sa mga sala sang mga tawo. [4] May dungog bilang pangulo nga pari. Pero wala sing may makapili sang
iya kaugalingon para mangin pangulo nga pari. Kay ang Dios amo ang nagapili kon sin-o ang mangin
pangulo nga pari. Pareho bala kay Aaron sang una, *ang Dios amo ang nagpili sa iya*. [5] Kag pareho man kay
Cristo, indi siya ang nagpadungog sang iya kaugalingon nga mangin pangulo nga pari, kundi ang Dios. Kay
nagsiling ang Dios sa iya,

"Ikaw ang akon Anak, kag karon ipakilala ko nga ako ang imo Amay."

[6] Kag may ginsiling man siya sa iban nga bahin sang Kasulatan nga,

"Pari ikaw sa wala sing katapusan, pareho sang pagkapari ni Melquisedec."

[7] Sang diri pa si Jesus sa kalibutan, nagapangamuyo siya kag nagahibi gid nga nagapakitluoy sa Dios
nga sarang makaluwas sa iya sa kamatayon. Kag tungod kay siya mapainubuson kag matinumanon,
ginsabat sang Dios ang iya pagpangamuyo. [8] Kag bisan Anak siya *mismo sang Dios*, natun-an niya ang
pagkamatinumanon paagi sa mga pag-antos nga iya naagihan. [9] Pagkatapos nga naagihan niya ang tanan
nga dapat niya agihan, nangin manluluwas siya sang tanan nga nagatuman sa iya, agod hasta kon san-o,
hilway na sila *sa silot nga para sa ila mga sala*. [10] Kag ginhimo siya sang Dios nga pangulo nga pari pareho
sang pagkapari ni Melquisedec.

Pagpaandam Parte sa Pagbiya sa Pagtuo

[11] Madamo pa kuntani ang amon inugsugid sa inyo parte sa pagkapari ni Melquisedec kag ni Jesus,
ugaling mabudlay ipaathag sa inyo tungod kay mabudlay kamo paintiendihon. [12] Dapat kuntani mga
manunudlo na kamo kay dugay na kamo nga nagtuo, pero hasta karon kinahanglan pa gid kamo nga
tudluan sang mga nahauna nga mga pagtulun-an parte sa pulong sang Dios. *Pareho gihapon* kamo *sa mga
lapsag nga* nagakinahanglan sang gatas tungod kay indi pa kamo makakaon sang matig-a nga mga
pagkaon. [13] Ang mga nagakabuhi sa gatas mga lapsag nga wala sing kalibutan kon ano ang maayo kag

malain. [14] Pero ang matig-a nga mga pagkaon para sa mga hamtong nga nakahibalo na kon ano ang maayo kag malain.

Chapter 6

[1] Gani *tungod kay dugay na kita nga nagatuo*, kinahanglan bayaan ta na inang mga nahauna nga mga pagpanudlo parte kay Cristo, kag magpadayon kita sa madalom nga mga pagpanudlo. Indi ta na pagbalik-balikon ang parte sa paghinulsol kag pagbiya sa wala sing pulos nga mga buhat kag ang parte sa pagtuo sa Dios, [2] ang mga pagpanudlo parte sa pagbautiso, parte sa pagtungtong sang kamot sa ulo, sa pagbanhaw sang mga patay, kag sa paghukom *sang Dios sa kada tawo kon ano ang iya mangin kahimtangan* sa wala sing katapusan. [3] Ang aton himuon, kon itugot sang Dios, magpadayon kita sa pagtuon sang madalom nga mga pagpanudlo [4-6] *agod indi kita makabiya sa iya*. Kay kon ang tawo magbiya sa Dios, indi na gid mahimo nga mapahinulsol siya kag mapabalik liwat sa Dios. Nasanagan na ang iya hunahuna, nakaambit na siya sang pagpakamaayo nga halin sa Dios, nakabaton na sang Espiritu Santo, nakatilaw na sang mga pagpakamaayo nga halin sa pulong sang Dios, kag nabatyagan pa niya ang gahom nga ipakita gid sa palaabuton nga mga inadlaw. Pagkatapos kon magbiya pa siya sa Dios, indi na gid mahimo nga mapahinulsol siya kag mapabalik liwat sa Dios, tungod kay pareho lang nga ginalansang niya liwat sa krus kag ginapakahuy-an ang Anak sang Dios.

[7] Ang aton halimbawa pareho sa duta nga ginapakamaayo sang Dios kon pagkatapos nga maulanan permi nagapatubo sang mga tanom nga mapuslan sang nagapangabudlay sini. [8] Pero kon ang nagatubo puro lang tunukon nga hilamon, ti wala ina sing pulos; gani sumpaon na lang sang Dios, kag sa ulihi sunugon.

[9] Mga hinigugma, bisan nagahambal kami pareho sini sa inyo, nasiguro namon nga maayo ang inyo kahimtangan kon parte sa inyo kaluwasan. [10] Matarong ang Dios, kag indi mahimo nga malimtan niya ang inyo maayo nga mga binuhatan kag ang inyo gugma sa iya nga inyo ginpakita kag padayon nga ginapakita paagi sa inyo pagbulig sa *inyo kapareho nga* mga katawhan sang Dios. [11] Gusto namon nga ang kada isa sa inyo magpadayon nga matutom sa inyo paglaom sa Dios hasta sa katapusan, agod mabaton ninyo ang inyo ginalauman. [12] Indi kamo magtinamad, kundi sunda ninyo ang mga tawo nga paagi sa ila pagtuo kag pagkamainantuson nagabaton sang mga promisa sang Dios.

Matuod gid ang Promisa sang Dios

[13] Tan-awa bala ninyo si Abraham: sang magpromisa ang Dios sa iya, wala naggamit ang Dios sang iban nga ngalan agod pamatud-an niya ang iya promisa kundi gin-gamit niya ang iya kaugalingon nga ngalan tungod kay wala na sing may makalabaw pa sa iya. [14] Nagsiling siya, "Ginapromisa ko nga pakamaayuhon ko gid ikaw kag padamuon ko gid ang imo kaliwat." [15] Karon, naghulat si Abraham nga mapainulubon, gani nabaton niya ang ginpromisa sang Dios. [16] Nagapanumpa ang tawo sa *ngalan sang Dios nga* mas labaw pa sa iya agod patihan siya kag para wala na sing madamo pa nga sugilanon. [17] Amo man ang ginhimo sang Dios sang una sa mga tawo nga iya ginpromisahan. Ginpakita niya sa ila paagi sa iya pagsumpa nga tumanon gid niya ang iya ginpromisa. [18] Kag ang duha nga ini ka butang, *ang promisa kag ang sumpa,* indi gid magbalhin, kay indi gid mahimo nga magbutig ang Dios. Gani kita nga nakadangop na sa iya may malig-on na gid nga paglaom nga himuon gid niya ang iya ginpromisa sa aton. [19] Ang ini nga paglaom amo ang nagahatag sing kasiguruhan sa aton kabuhi, kay nagaabot ini mismo sa Labing Balaan nga Lugar [20] nga sa diin didto si Jesus nga nag-una para sa aton. Siya ang aton wala sing katapusan nga pangulo nga pari pareho sang pagkapari ni Melquisedec.

Chapter 7

Ang Pari nga si Melquisedec

[1] Si Melquisedec hari sang una sang Salem kag pari sang Labing Mataas nga Dios. Samtang nagapauli
na si Abraham halin sa pagpakig-away sa mga hari nga iya ginpamatay, ginsugata siya ni Melquisedec kag
ginbendisyunan. [2] Pagkatapos, ginhatag ni Abraham kay Melquisedec ang ikanapulo sang tanan *nga mga*
butang nga iya nakuha sa inaway. Ang kahulugan sang ngalan nga Melquisedec, "Hari sang
Pagkamatarong." Kag tungod kay hari siya sang Salem,[a] nagakahulugan man ini nga siya "Hari sang
Kalinong." [3] Wala gid sing kasulatan nga nagasiling kon sin-o ang iya amay kag iloy ukon ang iya mga
katigulangan. Kag wala man sing kasulatan nga nagasugid parte sa iya pagkatawo ukon kamatayon. Pareho
siya sa Anak sang Dios; ang iya pagkapari wala sing katapusan.

[4] Hunahunaa bala ninyo kon ano kagamhanan si Melquisedec. Kay bisan gani si Abraham nga amo ang
nagpundar sang aton nasyon naghatag sa iya sang ikanapulo nga bahin sang tanan nga iya nakuha sa
inaway. [5] Kon parte sa mga pari *nga Judio* nga mga kaliwat ni Levi, suno sa Kasuguan *nga ginbilin sa ila ni*
Moises, para sa ila ang ikanapulo nga bahin sang pagkabutang sang ila kapareho nga mga Judio, bisan
matuod nga sila tanan pareho nga mga kaliwat ni Abraham. [6] Pero si Melquisedec, bisan indi siya kaliwat ni
Levi, ginhatagan ni Abraham sang iya ikanapulo. Kag si Melquisedec pa ang nagbendisyon kay Abraham,
bisan pa nga si Abraham amo ang ginpromisahan sang Dios. [7] Kag nahibaluan ta nga ang nagabendisyon
mas mataas kaysa ginabendisyunan. [8] Kon parte sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi nga nagabaton sang
ikanapulo, mga tawo man lang sila nga may kamatayon. Pero nagapamatuod ang Kasulatan nga si
Melquisedec nga ginhatagan ni Abraham sang iya ikanapulo buhi sa gihapon. [9] Kag makasiling kita nga
bisan si Levi, nga *ang iya mga kaliwat* amo ang nagabaton sang ikanapulo, naghatag man sang iya
ikanapulo kay Melquisedec paagi kay Abraham; [10] kay makasiling kita nga si Levi didto sa lawas ni
Abraham sang paghatag ni Abraham sang iya ikanapulo kay Melquisedec.

[11] Karon, nahibaluan ta nga sang paghatag sang Dios sang Kasuguan sa mga Judio, may kaangtanan
diri ang pagkapari sa linya ni Levi. Kon puwede nga mangin matarong ang mga tawo paagi sa ginahimo
sang mga pari, indi na kuntani kinahanglan ang iban pa nga pari pareho sang pagkapari ni Melquisedec, nga
indi pareho sang pagkapari ni Aaron. [12] Pero kon ilisan ang pagkapari, kinahanglan nga ilisan man ang
Kasuguan. [13,14] Ang aton Ginoo*ng Jesus* amo ang ginatumod nga gin-ilis sa daan nga mga pari. Indi siya
kaliwat ni Levi kundi kaliwat ni Juda. Siya lang gid ang nangin pari nga kaliwat ni Juda. Kay sang
paghambal ni Moises kon sin-o sila ang mangin mga pari, wala gid siya sing may ginsambit parte sa tribo
ni Juda.

May Isa ka Pari nga Pareho kay Melquisedec

[15] Maathag gid nga gin-ilisan na ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi, tungod kay may iban na karon
nga pari nga pareho kay Melquisedec. [16] Nangin pari siya indi tungod sa kaliwat nga suno sa Kasuguan,
kundi tungod sa iya gamhanan nga kabuhi nga wala sing katapusan. [17] Kay nagasiling ang Kasulatan parte
sa iya, "Pari ikaw sa wala sing katapusan, pareho sang pagkapari ni Melquisedec." [18] Gani ang daan nga
Kasuguan gin-ilisan na sang Dios tungod kay wala ini sing pulos kag indi makabulig sa aton. [19] Kay indi
mahimo nga makabig kita nga matarong sa panulok sang Dios paagi sa aton pagsunod sa Kasuguan. Amo
ina nga ginhatagan kita karon sang mas maayo kag masaligan nga paagi, kag paagi sini makapalapit na kita
sa Dios.

[20] Ining bag-o nga paagi mas maayo kag masaligan tungod kay sang paghimo sang Dios sa mga kaliwat
ni Levi nga mangin mga pari wala gid siya nagpanumpa. [21] Pero sang paghimo sang Dios kay Jesus nga
mangin pari nagpanumpa siya. *Kay may nakasulat sa Kasulatan nga nagasiling,*

---

[a] 3 Salem: *ang ini nga pulong may kaangtanan sa Hebreo nga pulong nga "shalom," nga ang buot silingon, "kalinong."*

"Nagapanumpa ang Ginoo,

nga pari ikaw sa wala sing katapusan.

Kag indi gid magbaylo ang iya hunahuna."

[22] Gani si Jesus ang garantiya sang mas maayo nga kasugtanan *sang Dios sa iya mga katawhan*.

[23] Sang una madamo ang mga pari tungod kay kon mapatay ang isa mabulos naman ang isa agod makapadayon ang ila obra bilang mga pari. [24] Pero si Jesus wala sing kamatayon, amo ina nga ang iya obra bilang pari wala ginasaylo sa iban. [25] Gani sarang niya maluwas sa bisan ano nga oras ang bisan sin-o nga tawo nga magpalapit sa Dios paagi sa iya. Kay buhi siya sa wala sing katapusan sa pagpakitluoy *sa Dios* para sa ila.

[26] Gani si Jesus amo gid ang pangulo nga pari nga aton kinahanglan. Balaan siya; wala gid siya naghimo sing malain kag wala gid sing sayop sa iya kabuhi. Ginpain siya sa mga tawo nga makasasala kag gindala sa ibabaw pa sang mga langit. [27] Indi siya pareho sang iban nga pangulo nga mga pari nga kinahanglan maghalad adlaw-adlaw, premiro para sa ila kaugalingon nga sala, pagkatapos para sa mga sala sang mga tawo. Pero si Jesus iya kaisa lang gid naghalad. Ginhalad niya ang iya kaugalingon *didto sa krus* kag wala na niya ginliwat-liwat pa. [28] Ang mga tawo nga ginhimo nga pangulo nga mga pari suno sa Kasuguan *ni Moises* mga tawo man lang nga nagakasala. Pero suno sa sinumpaan sang Dios, nga iya ginhambal pagkatapos sang Kasuguan, ang *iya* Anak mismo amo ang iya ginpili *nga mangin pangulo nga pari*. Kay natapos na niya ang katuyuan sang Dios nga magapadayon hasta san-o.

Chapter 8

Si Jesus amo ang aton Pangulo nga Pari

[1] Amo ini ang buot namon silingon sang amon ginahambal: nga kita karon may pangulo na nga pari nga nagapungko sa tuo sang trono sang Makagagahom nga Dios sa langit. [2] Nagaalagad siya mismo didto sa Labing Balaan nga Lugar bilang pangulo nga pari. Indi tawo ang naghimo sang sina nga lugar kundi ang Ginoo mismo. [3] Ang kada pangulo nga pari ginapili nga maghalad sa Dios sang mga halad nga mga sapat kag iban pa nga mga halad. Gani ang aton pangulo nga pari dapat may ihalad man. [4] Kon diri pa siya sa duta, indi mahimo nga mangin pari siya, kay halin pa sang una may mga pari na diri nga nagahalad suno sa Kasuguan. [5] Ang ila ginahimo nga mga paghalad landong lang sang mga butang nga ginahimo didto sa langit. Nahibaluan ta ini tungod kay sadtong ipatindog na ni Moises ang tolda nga simbahan nagsiling ang Dios sa iya, "Kinahanglan nga sundon mo ang akon ginpakita sa imo didto sa bukid." [6] Pero sa matuod lang, ang obra ni Jesus bilang pangulo nga pari mas maayo sang sa obra sang ato nga mga pari. Kag ang bag-o nga kasugtanan karon nga iya ginpatigayon mas maayo pa kon ikomparar sa una nga kasugtanan. Tungod kay ang bag-o nga kasugtanan ginabasi sa mas maayo pa nga mga promisa sang Dios.

[7] Kon wala sing kakulangan ang una nga kasugtanan indi na kuntani kinahanglan nga ilisan. [8] Pero nakita sang Dios ang kakulangan sang mga tawo nga nagsunod sa una nga kasugtanan. Gani nagsiling siya,

"Magaabot ang adlaw nga mahimo ako sang bag-o nga kasugtanan sa mga taga-Israel kag sa mga taga-Juda,

[9] *kag ini* indi na pareho sang una nga kasugtanan nga akon ginhatag sa ila mga katigulangan sadtong gintuytuyan ko sila paguwa sa Egipto.

Wala nila pagsunda ang una nga kasugtanan nga ginhatag ko sa ila.

Amo yadto nga ginpabay-an ko na lang sila."

[10] Nagsiling pa gid ang Ginoo,

"Ang bag-o nga kasugtanan nga akon ihatag sa mga taga-Israel sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini: Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila hunahuna, kag isulat ko ini sa ila tagipusuon.

Ako ang ila mangin Dios, kag sila mangin akon mga tawo.

[11] Wala na sing may magsiling pa sa iya kasimanwa ukon sa iya utod nga dapat kilalahon niya ang Ginoo.

Tungod kay sila tanan magakilala sa akon, halin sa labing kubos hasta sa labing dungganon.

[12] Kay patawaron ko sila sa ila mga malain nga nahimo, kag indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala."

[13] Kag tungod kay nagsiling ang Dios nga may bag-o na nga kasugtanan, maathag nga ang una nga kasugtanan daan na, kag ang bisan ano nga daan na kag wala na ginagamit, madula na lang.

Chapter 9

Ang Pagsimba Diri sa Duta kag Didto sa Langit

[1] Ang una nga kasugtanan may mga pagsulundan parte sa pagsimba kag may simbahan nga ginhimo sang mga tawo. [2] Ato nga tolda nga simbahan nga ila ginpatindog *may duha ka kuwarto*. Ang una nga kuwarto ginatawag nga Balaan nga Lugar. Didto nakabutang ang suga, ang lamisa, kag ang mga tinapay nga ginhalad sa Dios. [3] Ang ikaduha nga kuwarto nga sa likod sang kurtina amo ang ginatawag nga Labing Balaan nga Lugar. [4] Didto nakabutang ang bulawan nga altar nga ginasunugan sang insenso, kag ang kaban sang kasugtanan nga nahaklapan man sang bulawan. Didto nakasulod ang bulawan nga tibod nga may sulod nga manna, kag ang baston ni Aaron nga nagpanalingsing, pati ang malapad nga mga bato nga ginsulatan sang mga sugo sang Dios. [5] Didto sa ibabaw sang kaban may mga ginatawag nga kerubin nga nagapakilala nga didto ang Dios. Ang pakpak sang kerubin nagahumlad sa ibabaw sang lugar nga ginapasayluhan sang Dios sang mga sala sang mga tawo. Ugaling sa karon indi namon ini tanan mapaathag sa inyo. [6] Pero amo ina ang hitsura sang sulod sang tolda nga ila ginasimbahan. Kag adlaw-adlaw gid ang sulod sang mga pari sa una nga kuwarto agod himuon ang ila katungdanan. [7] Pero sa Labing Balaan nga Lugar, ang pangulo gid lang nga pari ang puwede makasulod kag kaisa gid lang sa kada tuig. Kag kon magsulod siya didto nagadala gid siya sang dugo nga inughalad sa Dios para sa iya kaugalingon nga mga sala kag para sa mga sala sang mga tawo nga ila nahimo nga wala nila nahibalui. [8] Paagi sa ila mga ginahimo nga ina, ginatudlo sa aton sang Espiritu Santo nga ang ordinaryo nga mga tawo indi gid makasulod sa Labing Balaan nga Lugar samtang nagatindog pa ang daan nga tolda nga simbahan. [9] Ini nga simbahan larawan lang para sa aton panahon karon. Tungod kay ang matuod, ang tanan nga ginadala didto pati ang mga sapat nga ginahalad sa Dios indi gid makalimpyo sang konsensya sang mga nagasimba sa sadto nga paagi. [10] Ang mga butang nga ila ginahimo puro lang parte sa mga kalan-on kag ilimnon kag parte sa mga pagpanhugas. Ina nga mga regulasyon nga pangguwa lang hasta lang gid sa oras nga bag-uhon sang Dios ang tanan.

[11] Pero karon nag-abot na si Cristo nga aton pangulo nga pari sa bag-o nga paagi nga mas maayo pa sang sa daan. Nagsulod siya sa tolda nga mas maayo kag wala kakulangan. Indi tawo ang naghimo sina kag wala diri sa sining kalibutan. [12] Kaisa gid lang naghalad si Cristo sa Labing Balaan nga Lugar kag wala na magliwat-liwat. Indi dugo sang mga kanding kag sang mga tinday nga baka ang iya dala nga inughalad kundi ang iya dugo mismo. Kag tungod sa iya dugo gintubos niya kita agod hasta kon san-o indi na kita pagsilutan tungod sa aton mga sala. [13] Suno sa Kasuguan, kon ang tawo mahigkuan tungod kay nagpalapit siya sa patay nga tawo, kinahanglan wisikan siya sang dugo sang kanding kag sang turo nga baka kag sang abo sang tinday nga baka nga ginsunog agod mangin limpyo siya sa iya nga pagkahigko. [14] Karon, kon ina gani makalimpyo, mas labi na gid nga makalimpyo ang dugo ni Cristo. Kay paagi sa Espiritu *Santo* nga wala sing katapusan ginhalad ni Cristo sa Dios ang iya kaugalingon bilang halad nga wala gid sing

deperensya sa panulok sang Dios. Ang iya dugo amo ang nagalimpyo sa aton tagipusuon kag hunahuna agod talikdan ta ang mga butang nga wala sing pulos nga aton ginahimo kag alagaran ta na ang Dios nga buhi.

[15] Gani si Cristo amo ang manugpatunga *sa aton kag sa Dios* sa bag-o nga kasugtanan. Kay paagi sa iya kamatayon gintubos niya ang mga tawo nga naglapas sa una nga kasugtanan. Amo ina nga makabaton na ang mga gintawag *sang Dios* sang mga butang nga iya ginpromisa nga mangin ila sa wala sing katapusan.

[16,17] Ang halimbawa sini pareho sa tawo nga nagpahimo sang testamento parte sa iya ipapanubli kon patay na siya. Samtang buhi pa siya bali-wala lang ina nga testamento, kay ang testamento may ipekto lang kon mapamatud-an nga patay na ang nagpahimo sina. [18] Amo ina nga bisan ang una nga kasugtanan nagkinahanglan man sang dugo para mapalig-on. [19] Kay sang pagtudlo ni Moises sa mga tawo sang tanan nga mga sugo sang Kasuguan, nagkuha siya dayon sang dugo sang mga tinday nga baka kag sang mga kanding kag ginsimbugan niya sing tubig. Pagkatapos, ginwisikan niya ang ginsulatan sang Kasuguan kag ang mga tawo. Ang iya gin-gamit nga pangwisik bulbol sang karnero nga ginlugom sa pula kag ginhigot sa sanga sang isopo. [20] Pagkatapos, nagsiling si Moises sa mga tawo, "Amo ini ang dugo nga nagapalig-on sa kasugtanan nga ginhatag sang Dios nga ginapatuman sa inyo." [21] Kag ginwisikan man niya ang tolda nga simbahan pati ang tanan nga mga galamiton sini sa pagsimba sa Dios. [22] Suno sa Kasuguan, halos tanan nga mga gamit sa pagsimba ginalimpyuhan paagi sa dugo. Kag kon wala sing dugo nga gin-ula *bilang halad sa Dios* wala sing kapatawaran ang sala.

[23] Gani kinahanglan nga limpyuhan sa sina nga paagi ang mga *butang sa ato nga simbahan nga* larawan lang sang mga butang nga didto sa langit. Pero ang mga butang nga didto sa langit nagakinahanglan sing mas maayo pa nga halad. [24] Kay si Cristo wala nagsulod sa balaan nga lugar nga ginhimo sang tawo nga larawan lang sang didto sa langit kundi nagsulod siya sa langit mismo. Kag karon didto siya nagapangatubang sa Dios para sa aton. [25] Ang pangulo nga pari sang mga Judio nagasulod sa Labing Balaan nga Lugar kada tuig nga nagadala sang dugo sang mga sapat. Pero si Cristo kaisa gid lang naghalad sang iya kaugalingon, kag wala na niya ginliwat-liwat pa. [26] Tungod kay kon kinahanglan gid nga liwat-liwaton, ti kapila kuntani siya nag-antos halin pa sang pagtuga sang kalibutan. Pero kaisa gid lang siya nagkadto diri sa kalibutan agod kuhaon ang *aton* mga sala paagi sa iya paghalad sang iya kaugalingon. Ini ginhimo niya sa katapusan sining panahon. [27] Ang tawo kaisa gid lang mapatay, kag pagkatapos hukman na siya sang Dios. [28] Gani si Cristo kaisa gid lang napatay bilang halad agod makuha ang mga sala sang mga tawo. Matuod nga mabalik siya liwat diri sa kalibutan, pero indi sa paghalad liwat agod makuha ang *aton* mga sala, kundi sa pagluwas sang mga tawo nga nagahulat sa iya.

Chapter 10

[1] Ang Kasuguan landong lang sang maayo nga mga butang sa palaabuton. Ang Kasuguan mismo indi makapakamatarong sa mga tawo nga nagapalapit sa Dios paagi sa mga halad nga ginahalad kada tuig. [2] Kay kon napatawad na sila paagi sa mga halad, wala na kuntani nila ginadumdom ang ila mga sala, kag indi na kinahanglan nga maghalad pa gid sila. [3] Pero ato nga mga halad nagapadumdom pa gani sa mga tawo kada tuig sang ila mga sala. [4] Tungod kay ang matuod, ang dugo sang mga turo nga baka kag sang mga kanding nga ila ginahalad indi gid makakuha sang ila mga sala.

[5] Amo ina nga sang pagkadto ni Cristo diri sa kalibutan nagsiling siya *sa Dios*,

"Indi mo gusto ang mga sapat nga ginahalad sa imo, kundi ginhimuan mo ako sang lawas nga akon ihalad.

[6] Kay indi ikaw kontento sa mga sapat nga ila ginasunog kag ginahalad sa altar para sa ila mga sala.

[7] Gani nagsiling ako sa imo, ‘Yari ako sa pagtuman sang imo kabubut-on, O Dios, suno sa nasulat sa Kasulatan parte sa akon.’ ”

[8] Premiro nagsiling si Cristo nga indi gusto sang Dios ang nagkalain-lain nga mga halad nga ginahalad sa iya para sa ila mga sala. Ginsiling niya ini bisan matuod nga ini tanan ginahalad suno sa Kasuguan. [9] Pagkatapos nagsiling siya *sa Dios* nga, “Yari ako sa pagtuman sang imo kabubut-on.” Gani paagi sini, nahibaluan ta nga gin-ilisan na sang Dios ang daan nga mga paghalad kag ang halad ni Cristo amo ang iya ginbulos. [10] Kag tungod kay gintuman ni Jesu-Cristo ang kabubut-on sang Dios, ginlimpyuhan niya kita sa aton mga sala. Natabo ini paagi sa iya paghalad sang iya kaugalingon nga lawas sing makaisa gid lang.

[11] Ang mga pari adlaw-adlaw gid ang ila serbisyo didto sa simbahan sa paghalad sa Dios. Ugaling ang ila mga halad nga palareho man lang indi gid makakuha sang mga sala sang mga tawo. [12] Pero si Cristo kaisa gid lang naghalad para sa aton mga sala kag indi na gid kinahanglan nga liwaton pa. Pagkatapos, nagpungko siya sa tuo sang Dios. [13] Kag karon didto na siya nagahulat hasta sa tion nga paampuon sang Dios sa iya ang iya mga kaaway. [14] Gani paagi sa isa ka halad, kita nga mga ginlimpyuhan na sa sala ginhimo niya nga wala sing kakulangan sa wala sing katapusan.

[15] Ang Espiritu Santo mismo nagapamatuod sa aton *parte sa sini nga mga butang,* kay nagsiling siya,

[16] “Nagsiling ang Ginoo, ‘Amo ini ang kasugtanan nga akon himuon sa ila sa palaabuton nga mga inadlaw:

Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila tagipusuon, kag isulat ko ini sa ila hunahuna.’ ”

[17] Kag nagsiling pa gid siya, “Indi ko na gid pagdumdumon ang ila mga sala kag ang ila malain nga mga ginhimo.” [18] Gani tungod kay ang aton mga sala napatawad na, indi na kinahanglan nga magsagi pa kita halad para sa aton mga sala.

Magpalapit Kita sa Dios

[19,20] Gani mga utod, tungod sa dugo ni Jesus nga iya gin-ula para sa aton, hilway na kita nga magsulod sa Labing Balaan nga Lugar nga yara sa pihak sang kurtina. Kay paagi sa paghalad sang iya lawas, gin-abrihan niya para sa aton ang bag-o nga alagyan *agod makasulod kita sa Labing Balaan nga Lugar,* kag ini nga alagyan nagadala sa aton sa kabuhi nga wala sing katapusan. [21] Makagagahom ang aton pari nga nagadumala sa balay sang Dios. [22] Gani magpalapit kita *sa Dios* nga may sinsero nga tagipusuon kag pagtuo nga wala gid nagapangduhaduha. Kay nahibaluan ta nga ginlimpyuhan na ang aton tagipusuon sa malain nga hunahuna paagi sa dugo *ni Jesus*, kag ang aton lawas nahugasan na sang limpyo nga tubig. [23] Magpakalig-on kita sa aton paglaom kag indi kita magpangduha-duha, tungod kay ang Dios nga nagpromisa masaligan gid sa pagtuman *sang iya mga ginpromisa sa aton*. [24] Kag tinguhaan ta gid nga mapukaw ang balatyagon sang kada isa nga maghigugma *sa iya isigkatawo* kag maghimo sang maayo. [25] Indi ta gid pagpabay-an ang aton kinabatasan nga pagtilipon, pareho sang pagpabaya nga ginahimo sang iban, kundi palig-unon ta ang isa kag isa, labi na gid karon nga makita ta na nga malapit na lang ang pagbalik sang Ginoo.

[26] Kay kon nakakilala na kita sang kamatuoran kag padayon pa gid kita sa pagpakasala, wala na sing halad nga sarang ihalad agod mapatawad ang aton mga sala. [27] Ang tawo nga nagapakasala nagapaabot na lang sang makahaladlok nga paghukom kag masingkal nga kalayo nga ginpreparar sang Dios para sa mga nagakontra sa iya. [28] Indi bala sang una ang tawo nga makalapas sang Kasuguan ni Moises ginapatay nga wala sing kaluoy kon may duha ka tawo nga makapamatuod nga siya nakasala matuod. [29] Gani kon amo sina, sigurado gid nga mas grabe pa gid ang silot sa tawo nga nagayaguta sa Anak sang Dios kag nagabali-wala sa dugo nga nagpalig-on sa kasugtanan sang Dios, nga amo mismo ang naglimpyo sa iya mga sala. Mas grabe matuod ang himuon sa tawo nga pareho sina kay ginainsulto niya ang maluluy-on nga Espiritu *Santo*. [30] Kay kilala ta ang Dios nga nagsiling nga, “Ako ang magabalos. Ako ang bahala nga

magsilot.” Kag may nakasulat pa gid nga nagasiling, “Ang Ginoo magahukom sa iya mga tawo!” [31] Kag makahaladlok gid kon ang Dios nga buhi amo ang magsilot.

[32] Dumduma ninyo ang nagligad nga mga inadlaw sang kamo bag-o pa lang nasanagan. Madamo nga mga kabudlayan kag pagtilaw ang inyo naagihan, pero gin-agwanta gid lang ninyo kag wala gid man kamo nadaog. [33] Kon kaisa ginapakahuy-an kamo kag ginasakit sa atubangan mismo sang mga tawo. Kag kon kaisa bisan indi kamo ang ginahimuan sini kundi ang inyo mga kaupod, nag-antos gihapon kamo tungod kay naluoy kamo sa ila. [34] Naluoy man kamo sa inyo kapareho nga mga tumuluo nga ginpriso. Kag bisan gin-agaw sa inyo ang inyo mga pagkabutang gin-antos ninyo ini nga may kalipay tungod kay nahibaluan ninyo nga may yara pa kamo gihapon nga mas maayo pa nga butang kag indi gid madula hasta kon san-o. [35] Gani indi ninyo pagdulaa ang inyo pagsalig *sa Dios*, kay may dako gid ini nga balos para sa inyo. [36] Kinahanglan nga magmainantuson kamo agod matuman ninyo ang kabubut-on sang Dios kag mabaton ninyo ang iya ginpromisa sa inyo. [37] Tungod kay *nagsiling ang Dios sa Kasulatan nga,*

“Ang inyo ginapaabot dali na lang gid mag-abot,

indi na siya magpadugay.

[38] Kag ang tawo nga akon ginpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhi *sa wala sing katapusan*.

Pero kon magtalikod siya sa akon indi ako malipay sa iya.”

[39] Pero kita indi pareho sa mga tawo nga nagatalikod sa Dios kag nagakawala dayon, kundi hugot ang aton pagtuo sa iya, gani maluwas kita.

Chapter 11

Ang Pagtuo sa Dios

[1] May pagtuo kita kon hugot ang aton pagsalig nga mabaton ta ang mga butang nga aton ginalauman, kag bisan wala pa naton makita *ang mga ginpromisa sang Dios*, nasiguro ta nga mabaton gid naton ini. [2] Tungod sa pagtuo sang aton mga katigulangan gindayaw sila sang Dios.

[3] Tungod sa pagtuo, nahibaluan ta nga ang kalibutan ginhimo paagi sa paghambal sang Dios. Gani ang mga butang nga aton makita ginhimo halin sa indi makita.

[4] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, naghalad si Abel sang halad nga mas maayo sang sa kay Cain. Kag tungod sa iya pagtuo ginkabig siya sang Dios nga matarong sa iya panulok, kay ginbaton sang Dios ang iya halad. Gani bisan patay na si Abel may ginatudlo siya gihapon sa aton paagi sa iya pagtuo *sa Dios*.

[5] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, wala mapatay si Enoc kundi gindala siya sang Dios didto sa pihak nga kabuhi. “Wala na siya makita diri sa duta tungod kay ginsaylo siya sang Dios.” Kag nagsiling man ang Kasulatan nga ginsaylo siya didto sang Dios tungod kay nalipay ang Dios sa iya kabuhi. [6] Ang tawo nga wala sing pagtuo sa Dios indi gid makahatag sing kalipay sa Dios. Tungod kay ang bisan sin-o nga nagapalapit sa Dios kinahanglan magtuo nga may Dios kag magtuo nga siya ang nagahatag sing balos sa mga tawo nga nagapangita sa iya.

[7] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, ginpati ni Noe ang paandam sang Dios parte sa mga magakalatabo bisan wala pa niya ini makita. Gani naghimo siya sang arka agod maluwas siya kag ang iya pamilya. Kag paagi sa iya pagtuo ginhukman ang mga tawo sa kalibutan, pero siya iya ginkabig sang Dios nga matarong.

[8] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, gintuman ni Abraham ang ginsiling sang Dios nga magkadto siya sa lugar nga ginpromisa sa iya. Ginbayaan niya ang iya lugar bisan wala siya nakahibalo kon diin gid ang lugar nga ginpromisa sa iya. [9] Kag bisan sang didto na siya sa ginpromisa nga lugar kag nagaestar lang sa mga tolda

nga daw sa estranghero, nagtuo gihapon siya sa Dios nga mangin ila ang ato nga lugar. Bisan gani ang iya
anak nga si Isaac kag ang iya apo nga si Jacob, nga iya mga kaupod sa promisa sang Dios, nag-estar man
lang didto sa mga tolda. [10] Kay *ang matuod,* ang siyudad nga ginapaabot ni Abraham wala sing iban kundi
ang siyudad nga malig-on gid, nga ginplano kag ginpatindog sang Dios mismo.

[11] Tungod man sa pagtuo *sa Dios*, nakapabata si Abraham bisan sobra na siya katigulang kag bisan
baw-as pa ang iya asawa nga si Sara, kay nagpati siya sa ginpromisa sang Dios sa iya nga makabata si Sara.
[12] Gani halin kay Abraham, nga wala na gid sing paglaom nga makapabata, naghalin ang mga kaliwat nga
pareho kadamo sang mga bituon sa langit kag pareho man sang balas sa baybay nga indi maisip.

[13] Ini tanan nga mga tawo nagkalamatay nga nagatuo. Wala nila nabaton ang ginpromisa sang Dios
sang buhi pa sila, pero nasiguro nila nga magaabot ang adlaw nga mabaton gid nila ang ila ginapaabot.
Gin-ako nila nga sila mga estranghero lang kag indi taga-diri sa sining kalibutan. [14] Ang mga tawo nga
nagahambal pareho sina nagapakilala lang nga ginapangita nila ang lugar nga puwede nila masiling nga ila
gid. [15] Wala na nila pagdumduma ang lugar nga ila ginhalinan, tungod kay kon gindumdom pa nila, may
kahigayunan sila sa pagbalik didto. [16] Pero ang ila ginhimo, ginpalabi gid nila ang mas maayo nga lugar,
kag ini wala sing iban kundi ang siyudad nga didto mismo sa langit. Gani wala mahuya ang Dios nga
tawgon nila siya nga ila Dios, kay ginpreparahan niya sila sang isa ka siyudad.

[17,18] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, ihalad kuntani ni Abraham si Isaac sang gintilawan siya sang Dios nga
ihalad ang iya bugtong[a] nga anak. Kag bisan si Isaac amo ang ginpromisa sang Dios nga halinan sang iya
mga kaliwat, handa si Abraham nga ihalad siya. [19] Kay nagapati siya nga kon mapatay gid man si Isaac
banhawon man siya sang Dios. Gani daw sa nabanhaw si Isaac halin sa kamatayon kag nakabalik kay
Abraham.

[20] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, ginbendisyunan ni Isaac ang iya mga anak nga si Jacob kag si Esau nga
mangin maayo ang ila palaabuton.

[21] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, sang mapatay na si Jacob, ginbendisyunan niya ang iya mga apo nga mga
anak ni Jose. Kag nagsimba siya sa Dios nga nagapanukod sa iya baston.

[22] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, nagsiling si Jose sang madali na lang siya mapatay, nga ang mga
Israelinhon magahalin sa Egipto, kag nagbilin siya nga dalhon nila ang iya mga tul-an kon maglakat na sila.

[23] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, ang mga ginikanan ni Moises wala mahadlok nga maglapas sa sugo sang
hari, tungod kay sang pagkakita nila nga guwapo ang ila anak gintago nila ini sa sulod sang tatlo ka bulan.

[24] Kag tungod sa pagtuo *sa Dios*, wala nagsugot si Moises sang may edad na siya nga tawgon pa siya
nga anak sang prinsesa nga anak sang hari sang Egipto. [25] Ginpalabi pa niya ang pag-antos upod sa mga
katawhan sang Dios sang sa magpangalipay sa sala sa malip-ot lang nga tion. [26] Ginkabig niya nga mas
madamo nga pagpakamaayo ang iya mabaton kon mag-antos siya sang mga kahuy-anan para kay Cristo
kaysa maangkon niya ang tanan nga manggad sa Egipto. Kay nagapaabot siya nga may balos siya nga
mabaton.

[27] Kag tungod sa pagtuo *sa Dios*, naghalin si Moises sa Egipto nga wala nahadlok nga maakig ang hari
sa iya. Bisan mabudlay ang iya naagihan gin-antos niya ini kag wala gid siya nagbalik tungod kay daw
nakita niya ang indi makita nga Dios. [28] Tungod sa iya pagtuo, gin-umpisahan niya ang pagselebrar sang
ginatawag nga "Piesta sang Paglabay sang Anghel." Ginsilingan niya ang tanan nga Israelinhon nga
wisikan nila sang dugo sang karnero ang ila mga puwertahan, agod nga kon maglabay ang anghel sang
Dios nga magapamatay sang mga kamagulangan, magalabay lang ini kag indi niya pag-ilakip ang ila mga
kamagulangan.

---

[a] 17,18 bugtong: *ukon*, pinasahi

[29] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, nakatabok ang mga Israelinhon sa Mapula nga Dagat nga daw nagalakat lang sila sa mamala nga duta. Pero pagtabok sang mga taga-Egipto nga nagalagas sa ila, sila iya nagkalalumos.

[30] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, narumpag ang pader sang Jerico sa tapos nga makamartsa ang mga Israelinhon sa palibot sini sa sulod sang isa ka semana.

[31] Tungod sa pagtuo *sa Dios*, si Rahab nga nagbaligya sang iya dungog wala mapatay kaupod sang mga taga-Jerico nga wala nagtuman sa Dios, kay ginbaton niya sa iya balay ang mga espiya nga ginsugo ni Josue.

[32] Hasta na lang diri ang akon isugid *sa inyo parte sa mga tawo nga nagtuo sa Dios,* tungod kay kulangon kita sa tiyempo kon isugid ko pa sa inyo ang parte sa ila ni Gideon, Barac, Samson, Jepte, David, Samuel kag sa mga propeta sang una. [33] Tungod sa ila pagtuo *sa Dios* ginpamierde nila ang mga ginharian, nagdumala sila sing matarong, kag nabaton nila ang mga ginpromisa sang Dios sa ila. Tungod sa ila pagtuo wala sila pagtukba sang mga leon, [34] wala sila napaso sa nagadabadaba nga kalayo, kag nalikawan nila ang kamatayon sa espada. Ang iban sa ila puwerte kaluya pero ginhatagan sing kabaskog. Nangin maisog sila sa inaway kag napierde nila ang mga soldado sang iban nga banwa. [35] May mga babayi man nga *tungod sa ila pagtuo sa Dios,* ang ila mga anak nga napatay nabuhi liwat. Ang iban *nga nagtuo sa Dios* ginsakit hasta mapatay, tungod kay indi gid sila magbaton sang kondisyon nga kon magtalikod sila sa ila pagtuo mahilway sila. Kay nahibaluan nila nga magaabot ang adlaw nga banhawon sila sang Dios kag mabaton nila ang mas maayo pa nga kabuhi. [36] Ang iban sa ila ginyaguta kag ginhanot, kag may iban man nga ginpanggapos kag ginpangpriso. [37] Ang iban ginbato hasta mapatay, ang iban ginlagari hasta mautod, kag ang iban pa gid ginpamatay sa espada. Ang iban sa ila nagbayo na lang sang panit sang karnero kag kanding. Puwerte sila ka imol, kag ginhingabot kag ginpintasan sang mga tawo. [38] Napilitan sila nga magpanago sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga kuweba, kag sa mga buho sang duta. Pero sa matuod lang, ang mga malain nga mga tawo diri sa kalibutan indi bagay nga mag-upod sa ila.

[39] Sila nga tanan ginadayaw tungod sa ila pagtuo. Pero wala nila nabaton sa ila nga tiyempo ang ginpromisa sang Dios sa ila. [40] Kay may mas maayo pa nga plano ang Dios para sa aton, tungod kay gusto niya nga kita makaupod nila kon tumanon na niya ang iya ginpromisa sa ila.

Chapter 12

Ang Dios nga Aton Amay

[1] Karon, kon parte sa aton, *ang aton halimbawa pareho sa nagadalagan sa palumba nga* ginalibutan sang madamo nga mga tawo nga amo ang mga nagpamatuod sang ila pagtuo sa Dios. Gani bayaan ta ang mga sala nga nagahawid sa aton, ang tanan nga mga butang nga nagabalabag sa aton pagdalagan. Padayunon ta gid ang aton pagdalagan hasta sa katapusan. [2] Isintro ta ang aton panulok kay Jesus nga amo ang ginasandigan sang aton pagtuo halin sa ginsuguran hasta sa katapusan. Gin-antos niya ang paglansang sa krus kag ginbali-wala niya ang ini nga kahuy-anan, tungod kay ginhunahuna niya ang kalipay nga nagahulat para sa iya. Kag sa karon didto na siya nagapungko sa tuo sang trono sang Dios.

[3] Agod indi magluya kag indi madula ang inyo pagtuo, hunahunaon ninyo permi kon daw ano ang mga pag-antos ni Jesus sa mga makasasala nga mga tawo nga nagkontra sa iya. [4] Ang matuod, wala pa man sing may ginpatay sa inyo tungod sa inyo pagkontra sa sala. [5] Siguro nalipatan na ninyo ang laygay sang Dios sa inyo bilang iya mga anak. *Indi bala nagasiling sa Kasulatan,*

"Anak ko, magpamati ikaw kon ginadisiplina ka sang Ginoo. Kag kon ginasaway ikaw indi ka magpakaluya.

[6] Kay ginadisiplina sang Ginoo ang iya ginapalangga, kag ginahanot niya ang tanan nga ginakabig
niya nga iya mga anak."

[7] Gani antusa ninyo *ang mga kabudlayan nga nagaabot sa inyo*, kay isa ina ka pagdisiplina sang Dios
sa inyo tungod kay ginakabig niya kamo nga iya mga anak. Indi bala nga wala sing bata nga wala
ginadisiplina sang iya amay? [8] Kon wala kamo ginadisiplina sang Dios pareho sang naagihan sang tanan
niya nga mga anak, ti indi kamo niya matuod nga mga anak. [9] Indi bala nga gindisiplina kita sang aton
tawhanon nga mga amay, kag sa pihak sina ginatahod naton sila? Ti kundi labi pa gid nga magpasakop kita
sa *pagdisiplina sang* aton espirituhanon nga Amay agod mangin maayo ang aton kabuhi. [10] Ang aton mga
amay diri sa duta nagdisiplina sa aton sa malip-ot lang nga tion, kag suno man lang sa ila hunahuna kon ano
ang maayo para sa aton. Pero ang Dios iya nagadisiplina sa aton para gid sa aton kaayuhan, agod mangin
matarong kita pareho sa iya. [11] Samtang ginadisiplina kita, daw wala kita malipay kundi nagakasubo. Pero
sa ulihi ini nga pagdisiplina nagaresulta sang kalinong sa aton kabuhi tungod kay paagi sini nagatadlong
ang aton pamatasan.

Mga Bilin kag mga Paandam

[12] Gani magpakabakod kamo. [13] Magpadayon kamo sa tadlong nga dalan agod indi maano ang pagtuo
sang inyo mga kaupod nga maluya kundi magabaskog pa gani.

[14] Tinguhai ninyo nga mangin maayo ang inyo relasyon sa tanan nga mga tawo, kag tinguhai man
ninyo nga mangin matarong ang inyo kabuhi. Kay kon indi matarong ang inyo kabuhi indi kamo makakita
sa Dios. [15] Mag-andam kamo kay basi kon may yara sa inyo nga magtalikod sa bugay sang Dios, kag basi
kon may yara sa inyo nga magpanggamo, kag madamo ang madalahig. [16] Mag-andam man kamo nga wala
sing bisan isa sa inyo nga magpakighilawas ukon magsunod kay Esau nga ginbali-wala lang niya ang mga
butang nga espirituhanon. Kay ang iya kinamatarong bilang kamagulangan ginbaylo niya sa isa lamang ka
kalan-an. [17] Nahibaluan man ninyo nga sang ulihi gusto niya nga maangkon ang bendisyon para sa
pagkamagulang pero wala siya paghatagi. Kay indi na niya mabag-o ang iya ginhimo bisan ginhibian pa
niya.

[18] Ang inyo pagpalapit sa Dios indi pareho sang pagpalapit sang mga Israelinhon. Nagpalapit sila sa
bukid nga makita nila, sa *Bukid sang Sinai nga* may nagadabdab nga kalayo, may makahaladlok nga
kadulom, kag may mabaskog nga hangin nga nagahuyop. [19] May nabatian sila nga tunog sang trumpeta kag
may nagahambal pa. Kag pagkabati nila sang sadto nga tingog nagpakitluoy sila nga kon mahimo indi na
siya maghambal sa ila. [20] Kay hinadlukan gid sila sa iya ginsiling nga, "Ang bisan sin-o, bisan sapat, nga
makatandog sa bukid kinahanglan nga batuhon hasta mapatay." [21] Makahaladlok gid ang ila nakita didto
kag bisan gani si Moises nagsiling nga nagkurog siya sa kahadlok.

[22] *Ang sa aton indi pareho sadto. Kay* ang aton ginpalapitan amo ang matuod nga Bukid sang Sion, ang
siyudad sang Dios nga buhi, ang langitnon nga Jerusalem nga may linibo ka mga anghel. [23] Nagpalapit kita
sa malipayon nga pagtilipon sang mga ginakabig nga kamagulangan nga mga anak sang Dios, nga ang ila
mga ngalan nakasulat na didto sa langit. Nagpalapit kita sa Dios nga amo ang magahukom sa tanan. Didto
man sa aton ginpalapitan may mga espiritu sang mga tawo nga ginpakamatarong *sang Dios* kag wala na gid
sing sala. [24] Nagpalapit kita kay Jesus nga amo ang manugpatunga sang bag-o nga kasugtanan. Ang iya
dugo nga gin-ula nagapamatuod nga ginpatawad na kita sa aton mga sala, kag mas maayo pa ini sang sa
dugo ni Abel *nga nagapangayo sang balos*.

[25] Gani mag-andam kamo kag indi magpabungol sa ginahambal sang Dios sa inyo. Ang mga tawo sang
una nga wala nagpati sa naghambal sa ila diri sa duta wala makalikaw sa silot. Gani paano kita makalikaw
sa silot kon indi kita magpati sa nagahambal nga halin sa langit? [26] Sang una nag-uyog ang duta tungod sa
tingog sang Dios. Pero karon nagpromisa siya nga sa palaabuton nga mga inadlaw uyugon niya ini sing

kaisa pa gid, kag pati na ang langit. [27] Ang "kaisa pa" nagakahulugan nga dulaon na niya ang tanan nga ginhimo nga puwede mauyog, kag ang indi mauyog amo ang mabilin.

[28] Gani magpasalamat kita sa Dios tungod kay katapo na kita sang iya ginharian nga indi mauyog. Magsimba kita sa iya sa paagi nga iya naluyagan, nga may pagtahod kag kahadlok. [29] Kay kon magsilot ang aton Dios daw sa kalayo nga nagapang-upos.

Chapter 13

Ang Pag-alagad nga Makahatag Kalipay sa Dios

[1] Magpadayon kamo sa paghigugmaanay bilang mga mag-ulutod *kay Cristo*. [2] Indi kamo malipat sa pagbaton sang mga dumuluong sa inyo balay. May mga tawo sang una nga naghimo sina, kag wala sila nakahibalo nga ato gali ang ila mga bisita mga anghel. [3] Dumduma ninyo ang *inyo kapareho nga mga tumuluo nga* sa prisohan, kag batyagon ninyo ang ila kahimtangan. Dumduma man ninyo ang mga *tumuluo nga* ginapintasan, kay kamo isa ka lawas lang.

[4] Ang kada isa dapat magpanumdom nga ang pag-asawahay indi langolango. Gani indi gid kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki tungod kay silutan sang Dios ang mga tawo nga nagapakighilawas.

[5] Likawi ninyo ang paghigugma sa kuwarta. Magkontento kamo sa mga butang nga yara sa inyo, tungod kay nagsiling ang Dios, "Indi ko gid kamo pagbayaan, kag indi ko gid kamo pagpabay-an." [6] Gani magpakaisog kita nga nagasiling,

"Ang Ginoo amo ang nagabulig sa akon,

gani indi ako mahadlok. Ano ang mahimo sang tawo sa akon?"

[7] Dumduma ninyo ang inyo mga manugdumala nga nagtudlo sa inyo sang pulong sang Dios. Hunahunaa ninyo kon paano sila nagkabuhi kag napatay nga nagatuo sa Dios. Sunda ninyo ang ila pagtuo. [8] Si Jesu-Cristo wala gid nagaliwat. Amo siya sang una, karon, kag sa wala sing katapusan. [9] Indi kamo magpadala-dala sa nagkalain-lain nga mga pagpanudlo nga lain sang sa kamatuoran nga inyo nabaton. Mas maayo nga palig-unon ta ang aton pagtuo paagi sa bulig sang Dios, kag indi sa pagsunod sang mga pagsulundan parte sa mga pagkaon. Wala gid sing may makuha ang mga tawo nga nagasunod sa sina nga mga pagsulundan. [10] Kita nga mga tumuluo may altar nga ginahalaran, kag ang mga Judio iya nga nagahalad sa ila simbahan indi puwede nga magkaon sa aton altar. [11] Kay ang dugo sang mga sapat nga ginagamit agod ihalad para sa mga sala sang mga tawo ginadala sang pangulo nga pari didto sa Labing Balaan nga Lugar, pero ang lawas sang ato nga mga sapat ginadala sa guwa sang banwa kag didto ginasunog. [12] Kag pareho man sini ang natabo kay Jesus tungod kay didto man siya ginpatay sa guwa sang banwa, agod paagi sa iya dugo matinluan niya ang mga tawo sa ila mga sala. [13] Gani magkadto kita kay Jesus sa guwa sang banwa kag magpakigbahin sang iya mga gin-antos nga kahuy-anan. [14] Tungod kay wala sing permanenti nga banwa diri *sa kalibutan* nga para sa aton nga mga tumuluo, kundi nagahulat kita sang permanenti nga banwa nga sa palaabuton. [15] Gani maghalad kita permi sang mga pagdayaw sa Dios paagi kay Jesus. Ini amo ang mga halad nga nagahalin sa aton bibig kag nagakilala kon sin-o siya. [16] Indi kamo malipat nga maghimo sang maayo kag magbinuligay, kay amo ini ang mga halad nga nagahatag sing kalipay sa Dios.

[17] Tumana ninyo ang mga *tumuluo nga* nagadumala sa inyo kag magpasakop kamo sa ila, tungod kay ini sila amo ang nagaasikaso sang inyo espirituhanon nga kahimtangan. Kag nahibaluan man nila nga magaabot ang adlaw nga magapanabat sila sa Dios parte sa ila pag-atipan sa inyo. Kon tumanon ninyo sila, magaalagad sila nga may kalipay, pero kon indi, magakasubo sila kag indi ini makabulig sa inyo.

[18] Pangamuyui ninyo kami permi, kay sigurado kami nga limpyo ang amon konsensya tungod kay
nagapaninguha kami permi nga maghimo sang maayo. [19] Labi na gid nga ipangamuyo ninyo nga pabalikon
ako sang Dios dira sa inyo sa labing madali.

Pangamuyo

[20] Kag ako nagapangamuyo man sa Dios para sa inyo, sa Dios nga nagahatag sing kalinong. Siya ang
nagbanhaw sa aton Ginoong Jesus, nga amo ang Makagagahom nga Manugbantay sa aton nga bilang iya
mga karnero. Kay tungod sa iya dugo ginpalig-on niya ang wala sing katapusan nga kasugtanan. [21] Kabay
pa nga ihatag niya sa inyo ang tanan ninyo nga mga kinahanglanon agod mahimo ninyo ang iya
kabubut-on. Kag kabay pa nga paagi kay Jesu-Cristo himuon niya sa aton ang iya gusto. Dayawon naton
siya sa wala sing katapusan. Amen

Katapusan nga mga Bilin

[22] Mga utod, nagapangabay ako nga pamatian ninyo ang akon mga ginalaygay, kay manubo man lang
ining akon sulat sa inyo. [23] Gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang aton utod nga si Timoteo ginpaguwa na
sa prisohan. Kon mag-abot siya dayon, dalhon ko siya kon magkadto ako dira.

[24] Kamusta na lang sa inyo mga manugdumala dira kag sa tanan nga mga katawhan sang Dios.
Nagapangamusta man sa inyo ang aton mga utod nga taga-Italia.

[25] Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan sang Dios.

Ang Sulat ni

SANTIAGO

Chapter 1

[1] *Ako* si Santiago nga alagad sang Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo
tanan nga mga anak sang Dios[a] nga naglalapta sa bug-os nga kalibutan.

Ang Pagtuo kag ang Kaalam

[2] Mga utod ko *kay Cristo*, magkalipay kamo kon mag-abot sa inyo ang sari-sari nga mga pagtilaw.
[3] Kay nahibaluan ninyo nga ang mga pagtilaw sa inyo pagtuo nagaresulta sang pagbatas. [4] Gani batasa
ninyo ang tanan nga mga kabudlayan agod mangin matarong kag hamtong kamo nga wala sing kasawayan
sa inyo nga pagkabuhi. [5] Kon may yara sa inyo nga kulang sang kaalam, magpangayo siya sa Dios, kag ang
Dios magahatag sini sa iya nga wala sing hawid-hawid kag aligutgot. [6] Pero kon magpangayo kamo, dapat
magsalig kamo nga ihatag niya ang inyo ginapangayo kag indi kamo magpangduhaduha. Kay ang tawo nga
nagapangduhaduha, pareho siya sang balod nga ginahuyop kag ginapalid sang hangin. [7,8] Ina nga tawo nga
nagapangduhaduha wala sing kasiguruhan sa iya mga ginahimo. Indi siya maghunahuna nga may mabaton
siya halin sa Ginoo.

Ang Imol kag ang Manggaranon

[9] Ang mga utod *kay Cristo* nga imol dapat magkalipay sa pagpadungog sang Dios sa ila. [10] Ang mga
manggaranon dapat man magkalipay sa pagpaubos sang Dios sa ila. Kay pareho sang mga bulak sang
hilamon ang manggaranon magataliwan man. [11] Malaya ang hilamon samtang nagataas kag nagasingkal ang
init sang adlaw. Dayon mahulog ang iya bulak kag madula ang iya katahom. Kaangay man sini ang
manggaranon, mapatay siya samtang masako sa iya mga buluhaton.

Ang Pagtilaw kag ang Pagsulay

[12] Bulahan ang tawo nga nagabatas sang mga pagtilaw, kay sa tapos nga madaog niya ang mga
pagtilaw, magabaton siya sang kabuhi *nga wala sing katapusan* bilang padya nga ginpromisa sang Dios sa
mga nagahigugma sa iya. [13] Kon may mga pagsulay nga nagaabot sa aton, indi kita magsiling nga ginasulay
kita sang Dios. Ang Dios indi masulay sa paghimo sang malain, kag wala siya nagasulay bisan kay sin-o.
[14] Ang tawo ginasulay kon ginaguyod kag ginaganyat siya sang iya malain nga handom. [15] Kag kon ang iya
malain nga handom matuman, ang resulta sini amo ang paghimo sang sala; kag kon magpadayon ang tawo
sa pagpakasala, ang iya padulungan amo ang kamatayon.

[16] Gani mga hinigugma ko nga mga utod, indi pagpatalanga ang inyo kaugalingon. [17] Kay ang tanan nga
maayo kag nagakabagay gid nga aton nabaton nagahalin sa Dios. Siya amo ang naghimo sang tanan nga
mga butang sa langit nga nagahatag kasanag diri sa kalibutan. Kag bisan ini nga mga butang nagaliwat kag
nagabaylo ang ila landong, ang Dios wala gid nagabaylo. [18] Suno sa iya kabubut-on, ginhimo niya kita nga
iya mga anak paagi sa aton pagkilala sang kamatuoran, agod mangin una kita sa tanan niya nga tinuga.

Ang Pagpamati kag Pagtuman

[19] Mga hinigugma ko nga mga utod, tandai ninyo ini: dapat mangin handa kita sa pagpamati, indi
magpadaso-daso sa paghambal, kag indi magpadali-dali sa pagpangakig. [20] Kay ang kaakig sang tawo indi
gid makabulig sa iya nga mangin matarong sa atubangan sang Dios. [21] Gani bayai ninyo ang tanan nga
kahigkuan kag kalautan. Batuna ninyo nga may pagpaubos ang pulong sang Dios nga gintanom sa inyo
mga tagipusuon, nga amo man ang makaluwas sa inyo.

---

[a] 1 sa inyo tanan nga mga anak sang Dios: *sa literal,* sa dose ka tribo

22 Indi lamang kamo magpamati sa iya mga pulong kundi dapat tumanon ninyo ang iya ginasiling sa
inyo. Kay kon indi, ginadayaan ninyo ang inyo kaugalingon. 23 Ang bisan sin-o nga nagapamati pero wala
nagatuman sang pulong sang Dios, pareho siya sang tawo nga nagatan-aw sa espiho, 24 kag pagkatapos nga
makita niya ang iya hitsura, naglakat siya kag nalipatan niya dayon kon ano ang iya hitsura. 25 Pero ang
tawo nga nagausisa sing maayo sa kasuguan nga wala sing sayop nga nagahilway sa mga tawo, kag indi
nga nagapamati lang kag nagakalipat dayon, kundi nagapadayon gid sa pagtuman, pakamaayuhon siya sang
Dios sa iya mga ginahimo.

26 Kon may tawo nga nagahunahuna nga siya relihiyuso pero indi makapugong sang iya dila, ang iya
pagkarelihiyuso wala sing pulos kag ginadayaan lang niya ang iya kaugalingon. 27 Ang pagkarelihiyuso nga
ginakabig sang Dios nga Amay nga matarong kag wala kasawayan amo ini: ang pagbulig sa mga ilo kag sa
mga balo sa ila mga kalisod, kag ang paglikaw sa tanan nga kalautan sining kalibutan.

Chapter 2

Paandam sa mga May Pinilian

1 Mga utod ko, bilang mga tumuluo sang aton makagagahom nga Ginoong Jesu-Cristo, dapat wala kita
pinilian sa aton pagtratar sa aton isigkatawo. 2 Halimbawa, may duha ka tawo nga magkadto sa inyo
pagtilipon: ang isa *manggaranon nga* may bulawan nga mga singsing kag may malahalon nga bayo, kag
ang isa imol nga gisi ang iya bayo. 3 Kon palabihon ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon kag
hatagan ninyo sing maayo nga pulungkuan, pero ang imol patindugon lang ninyo, ukon papungkuon lang sa
salog, 4 ti may pinilian kamo kag ginahukman ninyo ang mga imol suno sa inyo malain nga hunahuna.

5 Pamati kamo mga hinigugma ko nga mga utod! Ginpili sang Dios ang mga imol diri sa kalibutan
agod magmanggaranon sila sa pagtuo kag mangin manunubli sang ginharian nga iya ginpromisa sa mga
nagahigugma sa iya. 6 Pero ang inyo ginahimo, ginapakanubo ninyo ang mga imol. Indi bala nga ang mga
manggaranon amo ang nagapigos[a] kag nagaakusar sa inyo? 7 Indi bala nga sila amo man ang
nagapakamalaot sang talahuron nga ngalan ni Jesu-Cristo nga sa sina nga ngalan kilala kamo?

8 Pero kon ginasunod ninyo ang kasuguan sang Hari, nga nasulat sa Kasulatan nga nagasiling,
"Higugmaa ninyo ang inyo isigkatawo pareho sang inyo kaugalingon," maayo ang inyo ginahimo. 9 Pero
kon may pinilian kamo, nakasala kamo kag suno sa Kasuguan dapat kamo silutan, kay ginalapas ninyo ato
nga sugo. 10 Ang bisan sin-o nga nagatuman sa bug-os nga Kasuguan pero nakalapas sa isa ka sugo,
nakalapas sa tanan nga Kasuguan. 11 Kay ang nagasiling, "Indi ka magpanginbabayi ukon
magpanginlalaki," amo man ang nagasiling, "Indi ka magpatay." Bisan wala ka nagpanginbabayi ukon
nagpanginlalaki, pero kon nakapatay ka, ginlapas mo ang Kasuguan. 12 Gani mag-andam kamo sa inyo
paghambal kag pagginawi, tungod nga ang kasuguan nga nagahilway sa inyo amo man ang magahukom sa
inyo. 13 Kay sa oras nga ang Dios maghukom, indi siya magkaluoy sa tawo nga wala sing kaluoy. Pero ang
maluluy-on wala dapat kahadlukan sa oras sang paghukom.

Ang Pagtuo kag ang Maayo nga mga Binuhatan

14 Mga utod ko, ano bala ang makuha sang tawo kon magsiling siya, "May pagtuo ako", pero *ini nga*
pagtuo wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan? Maluwas bala siya sa sina nga klase sang pagtuo?
15 Abi may utod kita nga nagakinahanglan sang bayo kag pagkaon, 16 kag ang isa sa inyo magsiling sa iya,
"Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Dios, indi ka magpatugnaw kag magpagutom," - pero wala man
niya siya paghatagi sang iya mga kinahanglanon, ti, ano ang maayo nga nahimo sina? 17 Amo man ang
pagtuo; kon wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan, ina nga pagtuo wala sing pulos.[b]

---

[a] 6 nagapigos: *sa iban nga Visaya,* nagadaugdaog.
[b] 17 wala sing pulos: *sa literal,* patay

[18] Pero basi kon may yara sa inyo nga magsiling, "May pagtuo ako kag ikaw iya may *maayo nga* mga
binuhatan." *Ang sabat ko amo ini,* paano ko makita ang imo pagtuo kon wala ka sang *maayo nga* mga
binuhatan? Pero ipakita ko sa imo nga may pagtuo ako paagi sa akon *maayo nga* mga binuhatan.
[19] Nagapati ka nga may isa lamang ka Dios. Maayo gid! Pero ang mga demonyo nagapati man kag
nagakurog *pa gani sa kahadlok sa Dios*. [20] Buang-buang ka! Gusto mo bala nga pamatud-an ko sa imo nga
ang pagtuo nga wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan wala gid sing pulos? [21] Paano
ginpakamatarong *sang Dios* ang aton katigulangan nga si Abraham? Indi bala nga paagi sa iya *maayo nga*
mga binuhatan? Sa iya pagtuman sa Dios, ginhalad niya ang iya anak nga si Isaac sa altar. [22] Ti, nakita mo?
Ang iya pagtuo kag ang iya *maayo nga* mga binuhatan nag-updanay. Ang iya pagtuo nangin himpit[a] paagi
sa iya *maayo nga* mga binuhatan. [23] Napamatud-an ang ginasiling sang Kasulatan, "Nagtuo si Abraham sa
Dios, kag tungod sa iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*." Gintawag pa gani siya nga abyan sang
Dios. [24] Gani nakita ta nga ang tawo ginapakamatarong sang Dios paagi sa iya *maayo nga* mga binuhatan
kag indi lamang paagi sa iya pagtuo. [25] Amo man ini ang natabo kay Rahab nga nagbaligya sang iya
dungog. Ginbaton niya ang mga espiya nga Israelinhon *sa iya balay kag gintago sila*. Gintudlo pa niya sa
ila ang alagyan agod makapalagyo sila. Gani tungod sa iya ginhimo ginpakamatarong siya *sang Dios*.

[26] Ang lawas nga wala sing espiritu patay; amo man ang pagtuo nga wala ginaupdi sang *maayo nga*
mga binuhatan, wala man sing pulos.[b]

Chapter 3

Ang Dila

[1] Mga utod ko, indi lang basta-basta nga maghandom ang madamo sa inyo nga mangin manunudlo, kay
nahibaluan ninyo nga mas maid-id ang paghukom sang Dios sa amon bilang mga manunudlo. [2] Matuod nga
tanan kita masami nagakasayop. Pero ang tawo nga wala nagakasayop sa iya mga ginahambal, ina nga
tawo matarong kag sarang makapugong sang iya kaugalingon. [3] Ang mga kabayo ginabusalan ta agod
mapasunod kon diin ta gusto pakadtuon. [4] Kag hunahunaa man bala ang mga sakayan: bisan ano kadako,
kag ginahuyop sang mabaskog nga hangin, kontrolado ini sang diutay nga timon. Gani bisan diin
pakadtuon sang timonil ang sakayan, didto ini nagakadto. [5] Amo man ini ang aton dila. Gamay lang ini pero
sarang makapabugal sang dalagko nga mga butang. Hunahunaa bala ninyo kon ano kalapad nga kakahuyan
ang masunog sang gamay nga kalayo. [6] Ang dila pareho man sa kalayo. Masyado kadamo ang kalautan nga
ginadala sang dila, kag nagaumid sa aton bug-os nga pagkatawo. Ang mga malaot nga ginahambal sang
aton dila daw kalayo nga nagahalin gid sa impyerno kag amo ang nagaguba sa aton bug-os nga pagkabuhi.
[7] Ang tanan nga klase sang mga sapat, ang nagalakat, ang nagalupad, ang nagakamang kag ang nagaestar sa
tubig, maanta sang tawo. [8] Pero wala gid sang tawo nga makakontrolar sang iya dila. Ang dila malain kag
indi mapunggan, kag puno sang hilo nga makapatay. [9] Ang aton dila ginagamit ta sa pagpasalamat sa aton
Ginoo kag Amay, pero ginagamit ta man sa pagpakamalaot sa aton isigkatawo nga gintuga nga kaangay sa
Dios. [10] Pagpasalamat kag pagpakamalaot ang nagaguwa sa isa ka baba. Mga utod ko, indi ini dapat
matabo. [11] Indi mahimo nga mag-ilig ang tubig nga matab-ang kag maasin sa isa lang ka tuburan. [12] Kag ang
kahoy nga higera indi mahimo nga magpamunga sang olibo, kag ang tanom nga ubas indi mahimo nga
magpamunga sang higera. Indi ka man makakuha sang tubig nga matab-ang sa dagat.

Ang Kaalam nga Halin sa Langit

[13] May yara bala sa inyo nga maalam kag makaintiendi? Ipakita niya nga maalam kag makaintiendi
siya paagi sa maayo nga pagkabuhi nga may pagpaubos. Ang tawo indi maalam kon indi siya makapaubos.
[14] Pero kon may kahisa kamo kag may maiyaiyahon nga handom, indi kamo magpabugal *nga maalam*

[a] 22 nangin himpit: *ukon,* nakompleto.
[b] 26 wala man sing pulos: *sa literal,* patay

kamo, kay nagabinutig kamo batok sa kamatuoran. [15] Ina nga klase sang kaalam wala nagahalin sa Dios
kundi iya sang kalibutan. Iya ina ni Satanas kag indi iya sang Espiritu Santo. [16] Kay kon diin ang kahisa kag
pagkamaiyaiyahon, didto man ang pagginamo kag ang tanan nga klase sang mga kalautan. [17] Pero kon may
kaalam kita nga halin sa Dios, una sa tanan, matinlo ang aton kabuhi, dason mainabyanon, malulo,
mabinatunon sa mga pagpanudlo, maluluy-on gid, maayo ang ginahimo, palareho ang pagtratar sa
isigkatawo, kag indi hipokrito. [18] Ang mga tawo nga may paghidaet kag nagapanggas sang paghidaet
magapatubas sang matarong nga relasyon sa isa kag isa.

Chapter 4

Ang Pagpakig-abyan sa Kalibutan

[1] Ano bala ang ginahalinan sang inyo mga pag-ilinaway kag mga pagginamo? Indi bala nga tungod sa
inyo malain nga mga handom nga nagaginamo sa sulod sang inyo tagipusuon? [2] May mga butang nga inyo
ginahandom, ugaling indi ninyo maangkon, gani gusto ninyo magpatay *sang inyo isigkatawo*. May mga
butang nga inyo gid naluyagan kag kon indi ninyo maangkon, nagapangaway kamo. Indi ninyo maangkon
ang inyo luyag tungod kay wala kamo nagapangayo sa Dios. [3] Kag kon nagapangayo kamo, wala kamo
ginahatagi kay malain ang inyo tinutuyo. Ang mga butang nga inyo ginapangayo para lang sa inyo
kaugalingon nga kalipayan. [4] Kamo nga mga *indi matutom sa Dios, nga pareho sang* babayi nga
nagapanginlalaki, wala bala kamo kahibalo nga kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa kalibutan,
kaaway kamo sang Dios? Gani, kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa kalibutan sang sa Dios,
ginahimo ninyo ang inyo kaugalingon nga kaaway sang Dios. [5] Indi kamo maghunahuna nga wala sing
pulos ang Kasulatan nga nagasiling, "Nagahandom ang Dios nga may kaimon sa espiritu nga ginpapuyo
niya sa aton."[a] [6] Pero ginakaluoyan gid kita sang Dios. Amo ina nga nagasiling ang Kasulatan, "Ginasumpo
sang Dios ang bugalon, pero ginakaluoyan niya ang mapainubuson."

[7] Gani magpasakop kamo sa Dios. Sumpunga ninyo si Satanas kag magapalagyo siya sa inyo.
[8] Magpalapit kamo sa Dios, kag ang Dios magapalapit sa inyo. Kamo nga mga makasasala, magkabuhi
kamo sang matinlo! Kag kamo nga nagapangduhaduha, tinlui ninyo ang inyo mga tagipusuon.
[9] Magpangasubo kamo, maghibi sang tudo *tungod sa inyo mga sala*. Sa baylo nga magkadlaw kamo kag
magkalipay, magpangasubo kamo. [10] Magpaubos kamo sa Ginoo, kag iya kamo padunggan.

Paandam Kontra sa Paghukom sa Kapareho nga Utod

[11] Mga utod, indi kamo maghambal sang malain kontra sa isa kag isa. Ang nagahambal sang malain
kontra sa iya utod ukon nagahukom sa iya, nagahambal kontra sa Kasuguan, kag nagahukom man sa
Kasuguan. Gani kon ikaw na ang nagahukom sa Kasuguan, indi ka na manugtuman sang Kasuguan kundi
ikaw na ang hukom. [12] Pero ang Dios gid lang ang naghatag sang Kasuguan kag siya lang ang hukom. Siya
gid lang ang sarang makaluwas ukon makasilot sa tawo. Gani, sin-o ka gid nga nagahukom sa imo
isigkatawo?

Paandam Kontra sa Pagpabugal

[13] Pamati kamo sa akon, kamo nga nagasiling, "Karon ukon buas makadto kami sa isa ka siyudad.
Didto kami maestar sa isa ka tuig. Manegosyo kami kag magtipon sang madamo nga kuwarta." [14] Ang
matuod, wala gani kamo kahibalo kon ano ang matabo sa inyo buas. Kay ang aton kabuhi kaangay sang
ambon nga makita, kag sa indi lamang madugay madula. [15] Gani, amo ini ang inyo isiling, "Kon itugot sang
Ginoo, kag kon buhi pa kita, amo ini ukon amo ina ang aton himuon." [16] Pero karon, nagapabugal kamo kag
nagapadayaw. Ang tanan nga mga pagpabugal nga pareho sina malain.

---

[a] 5 "Nagahandom ang Dios ... sa aton: *siguro ang buot silingon,* Gusto gid sang Dios nga ang aton espiritu nga iya ginpapuyo sa aton maghigugma lang sa iya.

[17] Kon nahibaluan sang tawo kon ano ang maayo nga dapat niya himuon, pero wala niya ginahimo, nagapakasala siya.

Chapter 5

Paandam sa mga Manggaranon

[1] Kamo nga mga manggaranon, pamati kamo! Maghibi kamo sing tudo sa mga kalisod nga magaabot sa inyo. [2] Nagakadunot ang inyo mga manggad kag ginaut-ot sang mga sapat-sapat ang inyo mga bayo. [3] Ginatago lang ninyo ang inyo mga kuwarta kag indi man lang mapuslan. Sa ulihi nga mga inadlaw silutan kamo sa impyerno tungod sa inyo kuwarta nga wala ninyo paggamita sa kaayuhan. Kanugon lang sang inyo pagtipon kay ang kalibutan madali na lang matapos. [4] Pamatii ninyo ang mga reklamo sang mga tawo nga inyo ginpaobra sa inyo kaumahan pero wala ninyo pagsuhuli. Dapat ninyo mahibaluan nga ang mga paghibi sang inyo mga manug-ani nabatian sang Dios nga Makagagahom. [5] Nagpatuyang kamo sa inyo kabuhi diri sa kalibutan. Pareho lang nga ginpatambok ninyo ang inyo kaugalingon para sa adlaw sang pag-ihaw. [6] Ginhukman ninyo kag ginpamatay ang mga tawo nga wala sing sala, bisan wala sila nagbato sa inyo.

Ang Pag-agwanta kag Pagpangamuyo

[7] Mga utod, magmainagwantahon kamo hasta sa pag-abot sang Ginoo. Tan-awa ninyo ang mga mangunguma, mainagwantahon sila nga nagahulat sa nahauna nga ulan. Pagkatapos nila tanom, mainagwantahon naman sila sa paghulat sang masunod nga ulan kag sang ila patubas. [8] Gani magmainagwantahon man kamo. Indi kamo magdula sang inyo paglaom, kay madali na lang mag-abot ang Ginoo.

[9] Mga utod, indi kamo magbinasulay, agod indi kamo pagsilutan sang Dios. Ang magahukom sa aton madali na lang mag-abot. [10] Himua ninyo nga sulundan ang pag-agwanta sang mga propeta nga ginsugo sang Ginoo nga maghambal para sa iya. [11] Indi bala nga ginakabig ta nga bulahan ang mga tawo nga nagabatas? Nabatian ninyo ang mga pagbatas ni Job, kag nahibaluan man ninyo kon paano siya ginbuligan sang Dios sang ulihi. Kay ang Ginoo maayo kag maluluy-on.

[12] Mga utod, labaw sa tanan indi gid kamo magsumpa nga nagasiling, “Saksi ang langit,” ukon “Saksi ang duta,” ukon ang iban pa nga mga butang. Magsiling kamo “huo” kon huo ang inyo gusto ihambal kag “indi” kon indi, agod indi kamo pagsilutan sang Dios.

[13] May yara bala sa inyo nga nagaantos? Dapat magpangamuyo siya *sa Dios*. May yara bala sa inyo nga malipayon? Magkanta siya sang mga pagdayaw *sa Dios*. [14] May yara bala sa inyo nga nagamasakit? Magtawag siya sang mga manugdumala sang iglesya agod pangamuyuan siya kag banyusan sang lana sa ngalan sang Ginoo. [15] Ang pangamuyo nga may pagtuo sa Dios amo ang magaayo sa nagamasakit. Pabangunon siya sang Ginoo kag patawaron sa iya mga sala kon nakasala siya. [16] Gani, magtuad kamo sang inyo mga sala sa isa kag isa, kag magpangamuyuay agod mag-ayo kamo. Kay dako ang mahimo sang pangamuyo sang matarong nga tawo. [17] Pareho kay Elias *nga propeta*. Siya tawo man nga pareho sa aton. Nagpangamuyo siya sang hugot sa iya tagipusuon nga indi mag-ulan, kag wala nag-ulan sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga. [18] Pagkatapos, nagpangamuyo naman siya nga mag-ulan, kag natuman ini. Dayon nagdamo ang patubas sang duta.

[19] Mga utod ko, kon may isa sa inyo nga nagpalayo sa kamatuoran, kag may isa nga magpabalik sa iya, [20] dapat mahibaluan ninyo nga ang nagpabalik sa makasasala halin sa iya malain nga pagginawi nagaluwas sang kalag sang sadto nga makasasala sa kamatayon, kag mapatawad ang madamo nga mga sala.

Ang Nahauna nga Sulat ni

Pedro

Chapter 1

[1] *Ako* si Pedro nga apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo tanan nga mga pinili sang Dios
nga nagalalapta kag nagaestar sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia kag Bitinia. [2] Ginpili kamo sang Dios nga
Amay halin pa sang una sa katuyuan nga himuon niya kamo nga iya mga anak paagi sa Espiritu *Santo*,
agod tumanon ninyo si Jesu-Cristo kag matinluan kamo sa inyo sala paagi sa iya dugo.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga bugay kag paghidaet.

May Maayo Kita nga Palaabuton

[3,4] Dayawon ta ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo! Tungod sa iya dako nga kaluoy sa
aton, natawo kita liwat sa iya pagbanhaw kay Jesu-Cristo. Amo ini ang nagahatag sa aton sing dako nga
paglaom nga may ginatigana ang Dios sa aton nga palanublion. Ini nga palanublion didto sa langit, permi
matinlo kag matahom, kag indi gid madula. [5] Kag paagi sa inyo pagtuo, ginatipigan kamo sang gahom sang
Dios samtang nagahulat kamo sang kaluwasan nga ginapreparar na *sang Dios* nga igapahayag[a] sa ulihi nga
mga inadlaw.

[6] Gani sa sini magkalipay kamo bisan may nagaabot karon nga sari-sari nga mga pagtilaw. Kay ini nga
mga pagtilaw umalagi lang, kag dapat gid nga mag-abot sa inyo [7] agod tilawan ang inyo pagtuo kon bala ini
matuod ukon indi. Ang halimbawa sini pareho sang bulawan nga ginapaagi sa kalayo agod mahibaluan kon
puro ukon indi. Pero mas importante ang aton pagtuo sang sa bulawan nga nagakadula. Gani kon
mapamatud-an nga ang inyo pagtuo matuod gid, dayawon niya kamo kag padunggan sa adlaw nga si
Jesu-Cristo magaabot. [8] Bisan wala kamo nakakita sa iya ginahigugma ninyo siya, kag nagatuo kamo sa iya
bisan wala pa ninyo siya makita hasta karon. Amo ina nga ang inyo kalipay indi gid masaysay, [9] kay
mabaton ninyo ang resulta sang inyo pagtuo nga amo ang inyo kaluwasan.

[10] Ini nga kaluwasan gin-usisa sing maid-id sang mga propeta sadto anay. Sila amo ang nagtagna parte
sa sini nga bugay sang Dios sa aton. [11] Ginpahibalo na sila nga daan sang Espiritu ni Cristo nga yara sa ila
nga magaantos siya kag pagkatapos sina padunggan. Gani ang mga propeta sadto padayon sa ila pag-usisa
kon san-o kag kon paano ini matabo. [12] Ginpahibalo man sila sang Dios nga ang mga butang nga ila
ginasugid indi para sa ila kaayuhan kundi para sa aton.[b] Kag karon ang ila mga gintagna nabatian na ninyo
sa mga nagawali sang Maayong Balita. Nagsugid sila sa inyo paagi sa *gahom sang* Espiritu Santo nga
ginpadala sa ila halin sa langit. Kag bisan ang mga anghel luyag nga makaintiende sining Maayong Balita
nga ginsugid sa inyo.

Magsunod Kamo sa Dios

[13] Gani maghanda kamo permi sa paghimo sang kabubut-on sang Dios, magmalig-on kamo, kag
magsalig sing bug-os nga mabaton ninyo ang pagpakamaayo nga igahatag sa inyo kon mag-abot na si
Jesu-Cristo. [14] Bilang mga matinumanon nga mga anak sang Dios, indi kamo magpadala-dala sa malain nga
mga handom nga nagagahom sa inyo sang wala pa kamo nakakilala sa Dios. [15] Balaan ang Dios nga
nagtawag sa inyo, gani dapat magpakabalaan man kamo. [16] Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan,
"Magpakabalaan kamo, kay ako balaan."

---

[a] 3,4 natawo kita liwat: *ukon,* ginhatagan niya kita sing bag-o nga kabuhi
5 kaluwasan ...igapahayag: *buot silingon*, kabuhi nga wala sing katapusan nga ginatigana sa inyo.
[b] 12 aton: *sa literal,* inyo

[17] Ang Dios wala sing may ginapasulabi. Nagahukom siya sa tanan nga tawo suno sa ila binuhatan.
Gani kon ginatawag ninyo siya nga Amay kon nagapangamuyo kamo sa iya, tahuron ninyo siya samtang
diri pa kamo nagadayon sa kalibutan. [18] Nahibaluan man ninyo kon ano ang ginbayad agod matubos kamo
halin sa pagkabuhi ninyo nga wala sing pulos nga inyo ginpanubli sa inyo mga katigulangan. Ang gintubos
sa inyo indi mga butang nga madula, pareho sang bulawan ukon pilak,[a] [19] kundi amo ang hamili nga dugo ni
Cristo. Ang iya halimbawa pareho sang karnero nga matinlo kag wala gid deperensya nga ginhalad sa Dios.
[20] Sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na sang Dios si Cristo *nga mangin aton Manluluwas*. Pero
ginpakilala siya sang Dios sa sining ulihi nga mga inadlaw. Ginhimo niya ini para sa inyo. [21] Kag paagi kay
Cristo nagatuo kamo sa Dios nga nagbanhaw kag nagpadungog sa iya. Gani ang inyo pagtuo yara sa Dios
kag nagasalig kamo sa iya *nga kamo banhawon kag padunggan man niya*.

[22] Kag tungod nga nagasunod na kamo sa kamatuoran, gintinluan na kamo sa inyo mga sala agod may
matuod kamo nga paghigugma sa inyo mga utod *kay Cristo*. Kabay pa nga maghigugmaanay kamo sing
hugot gid sa inyo tagipusuon, [23] kay natawo na kamo liwat. Kag ini nga pagkatawo indi paagi sa inyo mga
ginikanan nga may kamatayon, kundi paagi sa pulong sang Dios nga buhi kag wala sing katapusan.
[24] *Nagasiling ang Kasulatan*,

"Ang kabuhi sang tanan nga mga tawo kaangay sang hilamon,

kag ang ila pagkabantog kaangay sang iya bulak.

Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog,

[25] pero ang pulong sang Ginoo nagapadayon sa gihapon."

Kag ini amo ang Maayong Balita nga ginwali sa inyo.

Chapter 2

[1] Tungod nga natawo na kamo liwat, bayai na ninyo ang tanan nga klase sang kalautan. Indi kamo
magbutig ukon magpakunukuno. Indi kamo magkahisa ukon maghambal sing malain kontra sa inyo
isigkatawo. [2] Kaangay sang lapsag nga nagahandom sang gatas sang iya iloy, handuma man ninyo ang
espirituhanon nga gatas nga wala sing simbog agod magtubo kamo hasta mabaton ninyo ang kabug-usan
sang inyo kaluwasan. [3] Kay naeksperiensyahan na ninyo nga ang Ginoo maayo gid.

[4] Siya ang buhi nga bato nga ginsikway sang mga tawo pero ginpili sang Dios, kag malahalon sa iya
panulok. Kag samtang nagapalapit kamo sa iya, [5] kamo nga bilang buhi man nga mga bato ginapatindog
sang Dios bilang isa ka espirituhanon nga balay. Kag bilang mga pari nga pinili sang Dios, nagahalad kamo
sa iya sang espirituhanon nga mga halad nga makahatag kalipay sa iya tungod nga ginahalad ini paagi kay
Jesu-Cristo. [6] Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan,

"May ginpili ako nga magahari sa Sion.

Pareho siya sang bato nga

malahalon nga akon ginhimo nga pundasyon.

Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."

[7] Gani kamo nga nagatuo padunggan sang Dios. Pero sa mga tawo nga wala nagatuo natuman ang
Kasulatan nga nagasiling,

"Ang bato nga ginsikway sang mga panday

[a] 18 pilak: *sa English,* silver

amo ang nangin pundasyon nga bato."

8 Kag *nagasiling pa gid ang Kasulatan*,

"Amo ini ang bato nga nagapasandad sa mga tawo,

kag nagapadasma sa ila."

Nagakasandad sila kay wala sila nagapati sa pulong sang Dios. Amo ini ang kabubut-on sang Dios para sa ila.[a]

9 Pero kamo pinili nga mga tawo, mga pari sang Hari, kag mga katawhan sang Dios. Nangin iya kamo
agod magbantala sang iya makatilingala nga mga binuhatan. Siya ang nagtawag sa inyo halin sa kadulom
pakadto sa iya makatilingala nga kasanag. 10 Sang una indi kamo mga katawhan sang Dios, pero karon iya
na kamo. Sang una wala kamo ginkaluoyan sang Dios, pero karon ginkaluoyan niya kamo.

11 Mga hinigugma, ang kalibutan indi inyo matuod nga elistaran. Mga dumuluong lang kamo diri. Gani
nagapakitluoy ako sa inyo nga bayaan ninyo ang malaot nga mga handom sang inyo lawas nga nagakontra
sa inyo espiritu. 12 Ipakita ninyo permi sa mga tawo nga wala nagatuo sa Dios ang inyo maayo nga
pagginawi. Kay kon nagasiling sila nga nagahimo kamo sing malaot, pero makita nila sa ulihi nga maayo
gali ang inyo ginahimo, dayawon nila ang Dios sa adlaw sang iya pag-abot.

Magpasakop Kamo sa mga Manugdumala sang Banwa

13 Tungod sa Ginoo, magpasakop kamo sa tanan nga tawo nga may awtoridad sa banwa, mangin sa
Emperador nga amo ang may pinakamataas nga awtoridad, 14 ukon sa mga gobernador nga amo ang iya
ginhatagan sang gahom nga magsilot sa mga nagahimo sang malain kag magpadungog sa mga nagahimo
sang maayo. 15 Kay amo ini ang kabubut-on sang Dios, agod kon maghimo kamo sing maayo wala sing
hambalon ang mga tawo nga buang-buang nga wala pa makaintiendi sang kamatuoran. 16 Hilway na kamo,
pero wala ini nagakahulugan nga hilway na kamo sa paghimo sang malain; kundi magpangabuhi kamo
bilang mga ulipon sang Dios. 17 Tahura ninyo ang tanan nga mga tawo, kag higugmaa ninyo ang inyo mga
utod *kay Cristo*. Magkabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios, kag tahura ninyo ang Emperador.

Si Cristo Inyo Dapat Sundon

18 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga agalon nga may kahadlok sa Dios, indi lang ang
mabuot nga agalon kundi pati man ang mapintas. 19 Kay bendisyunan gid kamo sang Dios kon ginaagwanta
ninyo ang mga pag-antos bisan wala kamo sing sala nga nahimo tungod kay gusto ninyo tumanon ang
kabubut-on sang Dios. 20 Pero kon silutan kamo tungod sang inyo ginahimo nga malain, dayawon bala
kamo sang Dios kon ginaagwanta ninyo ang silot nga ina? *Siyempre indi!* Pero kon ginasilutan kamo bisan
pa nga maayo ang inyo ginahimo, kag kon ginaagwanta ninyo ini, kaluoyan gid kamo sang Dios. 21 Ang
pag-antos ni Cristo para sa aton amo ang halimbawa nga dapat naton sundon. Kag amo ini ang katuyuan
kon ngaa gintawag kita, agod masunod ta ang kabuhi ni Cristo. 22 Wala gid siya nakasala, kag wala gid
nagbutig. 23 Gin-insulto siya, pero wala gid siya nagbalos sang insulto. Ginsilutan siya, pero wala gid siya
nagpamahog. Nagsalig siya sa Dios nga amo ang nagahukom sing ensakto gid. 24 Si Cristo mismo amo ang
nag-ako sang aton mga sala sang siya ginlansang sa krus, agod indi na kita magpakasala kundi magkabuhi
kita nga matarong. Tungod sa iya mga pilas gin-ayo kita. 25 Sang una pareho kita sa mga karnero nga
nagtalang, pero karon nakabalik na kita sa *Ginoo nga* Manug-atipan kag Manugbantay sang aton kabuhi.

[a] 7 pinakaimportante: *sa literal,* pamusod

Chapter 3

Sa mga Mag-asawa

[1] Karon kamo nga mga asawa, dapat magpasakop kamo sa inyo mga bana, agod nga kon ang inyo mga
bana wala nagatuo sa pulong sang Dios, madala ninyo sila sa Ginoo paagi sa inyo maayo nga pamatasan
bisan indi na kamo maghambal. [2] Kay makita nila nga nagatahod kamo sa Dios kag ang inyo pamatasan
indi salawayon. [3] Kon gusto ninyo nga mangin matahom, indi ninyo pagpasulabihon ang pagkopyor sang
inyo buhok nga ginabutangan sang malahalon nga mga alahas, ukon pagsuksok sang malahalon nga bayo,
[4] kundi patahumon ninyo ang sa sulod sang inyo kaugalingon, ang maayo nga pamatasan nga wala gid
nagaliwat. Magmalulo kamo kag magmabuot. Amo ini ang malahalon sa panulok sang Dios. [5] Kag amo ini
ang ginhimo sang una sang tumuluo nga mga babayi nga nagsalig sa Dios. Nagpatahom sila paagi sa ila
pagpasakop sa ila mga bana. [6] Pareho bala kay Sara, gintuman niya si Abraham kag ginkabig niya siya nga
iya agalon. Kamo mga anak na ni Sara, gani dapat maayo ang inyo ginahimo kag indi kamo magkahadlok
sa bisan ano.

[7] Kamo man nga mga bana, dapat trataron ninyo ang inyo mga asawa suno sa inyo nahibaluan nga
nagakabagay bilang Kristohanon. Tahura ninyo sila bilang mga babayi nga mas maluya sang sa aton. Kay
ginhatagan man sila sang Dios sing kabuhi *nga wala sing katapusan* pareho sa aton. Kon indi ninyo ini
paghimuon, indi pagsabton sang Dios ang inyo mga pangamuyo.

Maghigugmaanay Kamo Tanan

[8] Karon, yari ang akon bilin sa inyo nga tanan: dapat mag-isa kamo sa inyo hunahuna kag
mabinatyagon sa isa kag isa. Maghigugmaanay kamo bilang mga mag-ulutod. Magmalulo kamo kag
magmapainubuson sa isa kag isa. [9] Indi ninyo pagbalusan sang malain ang nagahimo sing malain sa inyo,
kag indi man ninyo pagbalusan sang insulto ang nagainsulto sa inyo. Ang dapat ninyo nga himuon,
magpangamuyo kamo nga kaluoyan sila sang Dios, tungod nga ginpili kamo sang Dios sa paghimo sini,
kag agod kaluoyan man niya kamo. [10] Kay *nagasiling ang Kasulatan*,

"Ang bisan sin-o nga luyag sang malipayon kag maayo nga

kabuhi indi siya dapat maghambal sing malain kag indi magbinutig.

[11] Dapat bayaan niya ang malain, kag maghimo siya sing maayo.

Tinguhaan niya nga mangin maayo permi ang iya pagpakig-upod sa iban.

[12] Kay ginabantayan sang Ginoo ang mga matarong

kag ginasabat niya ang ila mga pangamuyo.

Pero nagakaakig siya sa mga nagahimo sang malain."

[13] Sin-o bala ang magahalit sa inyo kon luyag gid ninyo ang paghimo permi sing maayo? [14] Pero kon
hingabuton kamo tungod sang inyo ginahimo nga maayo, bulahan kamo. Indi kamo magkahadlok ukon
magkatublag kon ano ang ila himuon sa inyo. [15] Dumdumon ninyo nga si Cristo amo ang dapat ninyo
tahuron kag sundon. Kag maghanda kamo permi sa pagpaathag sa kay bisan sin-o nga magpamangkot sa
inyo parte sa inyo paglaom. [16] Sabta ninyo sila sa malulo nga paagi kag may pagtahod. Siguruhon ninyo nga
permi matinlo ang inyo konsensya, agod mahuy-an ang mga tawo nga nagapakalain sang inyo maayo nga
mga binuhatan bilang mga sumulunod ni Cristo. [17] Mas maayo pa nga mag-antos kamo tungod sa inyo
ginahimo nga maayo, kon amo gid man ina ang kabubut-on sang Dios, kaysa mag-antos kamo tungod nga
nakahimo kamo sing malain. [18] Kay si Cristo gani ginpatay *bisan wala siya nakahimo sing malain*. Kag
kaisa gid lang siya napatay agod mapatawad ang aton mga sala. Siya nga wala sing sala ginpatay para sa
aton nga mga makasasala agod madala niya kita sa Dios. Ginpatay siya matuod sa iya lawasnon nga

kahimtangan, pero ginbuhi siya sa espirituhanon nga kahimtangan. [19,20] Kag sa iya espirituhanon nga
kahimtangan, nagkadto siya bisan sa mga espiritu sang mga tawo nga napriso, nga wala nagsunod sa Dios
sang panahon ni Noe, kag may ginbalita siya sa ila. Sang una naghulat ang Dios sa ila nga may pagpailob,
nga magtuo sila sa iya samtang ginahimo ni Noe ang arka. Pero walo gid lang ka tawo ang *nagtuo kag*
nakasulod sa arka kag naluwas sa tubig. [21] Ang ini nga tubig amo ang halimbawa sang pagbautiso sa aton.
Kag ini nga bautiso amo ang nagaluwas sa aton paagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. Indi ini paghugas
sang mga higko sa aton lawas, kundi nagapromisa kita sa Dios nga indi na kita maghimo sang mga butang
nga nahibaluan ta nga indi niya gusto. [22] Si Jesu-Cristo didto na karon sa langit, sa tuo sang Dios,[a] kag
ginpasakop sa iya ang tanan nga mga anghel kag ang tanan nga mga *espiritu nga* may awtoridad kag
gahom.

Chapter 4

Ang Bag-o nga Kabuhi

[1] Tungod si Cristo nag-antos sa iya lawasnon nga kahimtangan, dapat preparado man kamo nga
mag-antos. Kay ang tawo nga nag-antos wala na nagapakasala. [2] Wala na siya nagasunod sa iya malaot nga
pamatasan kundi nagasunod na siya sa kabubut-on sang Dios. [3] Gani indi na kamo maghimo sang mga
butang nga ginahimo ninyo sang una, ang mga butang nga gusto nga himuon sang mga tawo nga wala
nagakilala sa Dios. Sadto anay nagpagusto kamo sa malaw-ay nga pagkabuhi kag sa inyo malaot nga mga
handom. Nagpahubog kamo. Nagtilipon kamo permi agod mag-inom kag maghimo sang makahuluya nga
mga butang. Kag sa inyo pagsimba sa inyo mga dios-dios kon ano pa ang inyo ginhimo nga malain. [4] Pero
karon ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios natingala sa inyo kon ngaa wala na kamo nagaupod sa ila
pagusto nga pagkabuhi. Amo ina nga nagahambal sila sang malain batok sa inyo. [5] Pero magapanabat sila
sa Dios sa mga butang nga ila ginahimo, kay ang Dios magahukom sa tanan nga mga tawo, buhi ukon
patay na. [6] Amo ini ang kabangdanan kon ngaa ginwali ang Maayong Balita sa mga tawo nga patay na,
agod nga bisan karon patay na sila sa ila lawasnon nga kahimtangan, kay amo ini ang sentensya sang Dios
sa tanan nga mga tawo, mabuhi sila sa ila espirituhanon nga kahimtangan subong nga ang Dios espiritu.

Gamiton Ninyo ang Abilidad nga Ginhatag sang Dios

[7] Madali na lang ang katapusan sang kalibutan. Gani magpugong kamo sang inyo kaugalingon agod
indi kamo magdaso-daso sa paghimo sang indi maayo, kag agod nga wala sing sablag ang inyo
pagpangamuyo. [8] Kag labaw sa tanan, maghigugmaanay kamo sing hugot sa inyo tagipusuon. Kay kon may
paghigugma ikaw sa imo isigkatawo, makapatawad ka gid sa iya bisan madamo ang iya nahimo nga sala.
[9] Magmaabiabihon kamo sa isa kag isa nga wala sing pagkumod. [10] Kada isa sa aton ginhatagan sang Dios
sing abilidad. Gamiton ta ini para sa kaayuhan sang isa kag isa bilang maayo nga mga administrador sining
nagkalain-lain nga mga abilidad nga halin sa Dios. [11] Ang ginhatagan sang abilidad sa pagwali dapat
magwali sang pulong sang Dios. Kag ang ginhatagan sang abilidad sa pagbulig sa iban, dapat magbulig
suno sa iya masarangan nga ginhatag sang Dios, agod madayaw ang Dios sa tanan ninyo nga ginahimo
paagi kay Jesu-Cristo. Gamhanan siya kag dalayawon sa wala sing katapusan. Amen.

Ang Pag-antos Bilang Kristohanon

[12] Mga hinigugma, indi kamo magkatingala sa masakit nga mga pagtilaw nga inyo ginaagihan. Kon
ginatilawan ang inyo pagtuo indi kamo maghunahuna nga kon daw ano na gid ang matabo sa inyo. [13] Sa
baylo, magkalipay kamo, kay nagaambit kamo sa mga pag-antos ni Cristo. Kag mabug-os na gid ang inyo
kalipay kon mapakita na niya ang iya gahom sa tanan. [14] Gani kon ginapakahuy-an kamo tungod nga kamo
mga sumulunod ni Cristo, bulahan kamo kay yara sa inyo ang makagagahom nga Espiritu, nga amo ang
Espiritu sang Dios. [15] Kon ginasilutan kamo, kabay pa nga indi tungod nakapatay kamo sing tawo, ukon

[a] 22 tuo sang Dios: *buot silingon,* kay Cristo ang pinakamataas nga awtoridad, gahom, kag dungog.

nagpangawat, ukon naghimo sang malain, ukon nagpasilabot sa ginahimo sang iban. [16] Pero kon silutan kamo tungod kay kamo Kristohanon indi kamo dapat magkahuya, kundi magpasalamat pa gani kamo sa Dios tungod nga ginatawag kamo sa sina nga ngalan.

[17] Kay nag-abot na ang tion nga magaumpisa na ang Dios sa paghukom sa iya mga anak. Kag kon ini magaumpisa sa aton nga iya mga anak, ano pa gid ayhan ang maabtan sang mga wala nagasunod sa Maayong Balita sang Dios?

[18] *Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,*

"Kon ang mga matarong haluson gani maluwas, ano pa gid ayhan ang matabo sa mga makasasala kag wala nagakilala sa Dios?"

[19] Gani kamo nga nagaantos karon tungod kay amo ini ang kabubut-on sang Dios para sa inyo, magpadayon kamo sa paghimo sang maayo. Itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa Dios nga nagtuga sa inyo, kay indi gid niya kamo pagpabay-an.

Chapter 5

Mga Bilin sa mga Ginasaligan nga Magdumala sang mga Tumuluo kag sa mga Bataon pa

[1] Kamo nga mga manugdumala sang mga tumuluo, may ihambal ako sa inyo. Bilang isa man ka manugdumala sang mga tumuluo, nga nakakita mismo sang mga pag-antos ni Cristo kag manug-ambit man sang iya gahom kag dungog kon mag-abot siya, nagapakitluoy ako sa inyo nga [2] tatapon ninyo sing maayo ang mga katawhan sang Dios nga yara sa inyo. Kaangay sila sang mga karnero kag kamo amo ang mga manugbantay sa ila. Dapat kinabubut-on gid ang inyo pagtatap sa ila kay amo ini ang kabubut-on sang Dios, indi nga napilitan lang kamo ukon may ginapaabot kamo nga suhol, kundi tungod kay gusto gid ninyo nga makabulig sa ila. [3] Indi kamo magpakahari-hari sa mga tumuluo nga gintugyan sa inyo nga tatapon, kundi mangin sulundan kamo nila. [4] Kag sa pag-abot ni *Cristo nga amo ang* Pangulo nga Manugbantay, mabaton ninyo ang balos nga matahom gid kag indi madula hasta san-o.

[5] Kag kamo nga mga bataon pa, magpasakop kamo sa mga tigulang. Kag kamo tanan *nga mga tumuluo*, magpaubos kamo kag mag-alagad sa isa kag isa, kay nagasiling ang Kasulatan, "Ginasumpo sang Dios ang bugalon, pero ginakaluoyan niya ang mapainubuson." [6] Gani magpasakop kamo sa gahom sang Dios, kay magaabot ang adlaw nga padunggan niya kamo. [7] Itugyan ninyo sa iya ang inyo mga palaligban kay nagakabalaka siya sa inyo.

[8] Mag-andam kag magbantay kamo! Kay ang inyo kaaway nga si Satanas nagalibot-libot pareho sang leon nga nagangurob kag nagapangita sang tulukbon. [9] Palig-una ninyo ang inyo pagtuo sa Dios kag pamatuki ninyo si Satanas. Dumduma ninyo nga indi lang kamo ang nagaantos kundi pati man ang tanan nga mga utod ninyo *kay Cristo* sa kalibutan. Ini nga mga pag-antos nga dapat makompleto ginaeksperiensya man nila. [10] Malip-ot lang nga tion ang inyo pag-antos. Pagkatapos sina ang Dios amo ang magabulig sa inyo agod wala na sing kulang sa inyo kabuhi, kag siya ang magapalig-on kag magapabaskog sa inyo. Kay siya ang ginahalinan sang tanan nga pagpakamaayo, kag ginpili niya kamo agod makaambit man kamo sang iya wala sing katapusan nga gahom kag dungog paagi sa inyo paghiusa kay Cristo. [11] Dayawon siya sa iya gahom nga wala sing katapusan. Amen.

Pangamusta

[12] Ginsulat ko sa inyo ini nga malip-ot nga sulat sa bulig ni Silvano. Utod ta siya kay Cristo kag masaligan gid. Kabay pa nga paagi sa sulat nga ini napabaskog ko kamo kag napamatud-an ko ang kaayo sang Dios sa aton. Magpabilin kamo sa iya kaayo.

13 Ang mga tumuluo sa Babilonia nagapangamusta sa inyo. Sila pareho man sa inyo nga ginpili sang
Dios *nga mangin iya mga anak*. Si Marcos nga ginakabig ko nga akon anak nagapangamusta man sa inyo.
14 Magkamustahanay kamo nga may Kristohanon nga paghigugma.[a]

Kabay pa nga ang paghidaet yara sa inyo, tanan kamo nga yara kay Cristo.

[a] 14 Kristohanon nga paghigugma: *sa literal*, halok sang paghigugma

Ang Ikaduha nga Sulat ni

Pedro

Chapter 1

[1] *Ako* si Simon Pedro nga alagad kag apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo nga nagatuo
kay Jesu-Cristo nga aton Dios kag Manluluwas. Kag tungod nga siya matarong, ang iya ginhatag sa inyo
nga pribilehiyo tungod sa inyo pagtuo pareho man sa ginhatag sa amon.

[2] Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga bugay kag paghidaet sa inyo padayon nga
pagkilala sa Dios nga amo si Jesus nga aton Ginoo.

Ginpili Kita sang Dios nga mangin Iya mga Anak

[3] Ang gahom sang Dios ang naghatag sa aton sang tanan naton nga mga kinahanglanon sa pagkabuhi
nga diosnon paagi sa aton pagkilala sa iya nga nagtawag sa aton. Gintawag niya kita paagi sa iya
makatilingala nga gahom. [4] Kag paagi man sini, ginhatagan niya kita sang bilidhon[a] gid nga mga promisa,
agod paagi sa sini nga mga promisa malikawan ta ang mga kailigbon diri sa kalibutan nga makaguba sa
aton, kag maambit naton ang diosnon nga kinaugali. [5] Gani, tinguhai gid ninyo nga idugang sa inyo pagtuo
ang maayo nga pamatasan; sa maayo nga pamatasan, ang kaalam; [6] sa kaalam, ang pagpugong sa
kaugalingon; sa pagpugong sa kaugalingon, ang pagkamainantuson; sa pagkamainantuson, ang
pagkadiosnon; [7] sa pagkadiosnon, ang paghigugma sa aton mga utod *kay Cristo*; kag sa paghigugma sa aton
mga utod *kay Cristo*, ang paghigugma sa tanan. [8] Kon ini tanan yara sa inyo kag nagabugana, mapuslanon
sa Dios ang inyo mga binuhatan sa inyo pagkilala sa aton Ginoong Jesu-Cristo. [9] Pero ang bisan sin-o nga
wala sa iya ini nga mga butang bulag sa kamatuoran; nalimtan na niya nga gintinluan na siya sang Dios sa
iya nagligad nga mga sala.

[10] Gani mga utod ko *kay Cristo*, tinguhai gid nga masiguro ninyo nga kamo matuod nga mga tinawag
kag mga pinili sang Dios. Kay kon himuon ninyo ini nga mga butang indi gid kamo malaglag, [11] kundi
mangin bukas ang pagbaton sa inyo sa wala sing katapusan nga ginharian sang aton Ginoo kag Manluluwas
nga si Jesu-Cristo.

[12] Amo ina nga permi ko kamo padumdumon parte sa sini nga mga butang, bisan nahibaluan na ninyo
ini kag malig-on na kamo sa kamatuoran nga inyo nabaton. [13] Kon sa akon lang, dapat ko kamo nga
padumdumon samtang buhi pa ako. [14] Kay nahibaluan ko nga indi na gid ako magdugay sa sini nga
kalibutan, tungod nga ginpahibalo ini mismo sang aton Ginoong Jesu-Cristo sa akon. [15] Gani tinguhaan ko
nga bisan wala na ako, madumduman pa gihapon ninyo ining akon mga ginatudlo.

Nakita namon nga si Cristo Ginpadunggan sang Dios

[16] Ang amon ginsugid sa inyo parte sa gahom sang aton Ginoong Jesu-Cristo sang diri pa siya sa
kalibutan indi himo-himo lang nga mga sugilanon, kundi nakita gid namon ang iya gahom nga halin sa
Dios. [17] Kay sang gindayaw kag ginpadunggan si Jesu-Cristo sang Dios nga Amay, nabatian namon ang
tingog sang Dios nga makagagahom sa tanan nga nagsiling, "Amo ini ang akon hinigugma nga Anak.
Nalipay gid ako sa iya." [18] Ini nga tingog nga halin sa langit nabatian namon sang kami kaupod ni Jesus
didto sa balaan nga bukid.

[19] Amo ina nga nagdugang pa gid ang amon pagpati sa mga pagpanudlo sang mga propeta. Gani dapat
pamatian ninyo ang ila mga ginhambal, tungod nga pareho ina sang isa ka suga nga nagasiga sa madulom

[a] 4 bilidhon: *sa iban nga Visaya*, bililhon; *sa English,* precious

nga lugar[a] hasta sa adlaw nga si Cristo mag-abot.[b] Pareho siya sang kabugwason[c] nga magahatag sing
kasanag sa inyo hunahuna.[d] **20** Labaw sa tanan tandai gid ninyo ini: ang tanan nga nasulat sa Kasulatan wala
naghalin sa kaugalingon nga pag-intiendi sang mga propeta. **21** Tungod nga wala sila naghambal halin sa ila
kaugalingon nga hunahuna, kundi ang Espiritu Santo amo ang nagtuytoy sa ila sa paghambal sang pulong
sang Dios.

Chapter 2

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

1 Pero may yara man sadto nga indi matuod nga mga propeta *sang Dios* sa katawhan sang Israel. Amo
man ina ang magakalatabo: may magaguwa dira sa inyo nga indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios*
nga magadala sang pagpanudlo nga makaguba sang inyo pagtuo sa Dios. Indi gani sila magkilala sa Ginoo
nga nagtubos sa ila. Gani sa labing madali silutan sila sang Dios. **2** Madamo ang magasunod sang ila
makahuluya nga ginahimo. Kag tungod sa ila, pakalainon sang mga tawo ang kamatuoran nga aton
ginasunod. **3** Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* magahimo-himo sang mga sugilanon agod
mapangwartahan nila kamo. Wala sila kahibalo nga madugay na sila nga ginsentensyahan sang Dios, kag
madali na lang sila mawala.

4 Wala gani maluoy ang Dios sa mga anghel nga nagpakasala sadto anay, kundi ginpriso sila sa
madalom gid kag madulom nga buho, kag didto sila hasta sa Adlaw sang Paghukom. **5** Wala gani niya
pagkaluoyi ang mga tawo sang una nga indi diosnon, kundi gin-anaw niya ang kalibutan kag nagkalamatay
sila tanan. Pero ginluwas niya si Noe nga manugwali sang pagkamatarong kag ang pito niya ka mga
kaupod. **6** Ginsunog niya ang mga siyudad sang Sodoma kag Gomorra bilang silot sa makasasala nga mga
tawo didto agod ipakita kon ano ang matabo sa mga tawo nga indi diosnon. **7** Pero ginluwas niya si Lot
tungod kay matarong siya *sa panulok sang Dios* kag nasubuan gid sa mga makahuluya nga ginahimo sang
iya mga kasimanwa nga wala sang prinsipyo nga ginasunod. **8** Adlaw-adlaw nakita kag nabatian ni Lot ang
ila malaot nga mga ginahimo sang nagaestar siya kaupod nila, kag ini nagapasakit gid permi sang iya
matarong nga balatyagon. **9** Diri makita ta nga kahibalo ang Ginoo magluwas sa mga diosnon kon mag-abot
sa ila ang mga pagtilaw, kag kahibalo man siya magsilot sa mga malaot hasta mag-abot ang Adlaw sang
Paghukom, **10** labi na gid sa mga tawo nga wala nagapasakop sa iya kag nagasunod lang sa ila mahigko nga
mga handom.

Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* nga akon ginatumod mga maisog kag bugalon, kag
wala sila nagakahadlok magpasipala sa gamhanan nga mga tinuga.[e] **11** Bisan gani ang mga anghel nga mas
makusog kag mas gamhanan pa sang sa sini nga mga manunudlo wala nagapasipala sa gamhanan nga mga
tinuga sa ila pagsugid sa sini nga mga tinuga sang mga akusasyon nga halin sa Ginoo. **12** Pero ini nga mga
tawo nagapakalain sa mga butang nga wala gani nila naintiendihan. Pareho sila sa mga sapat nga wala
nagahunahuna kon ano ang ila ginahimo, kag wala sing iban nga palaabuton kundi dakpon kag patyon.
Pagalaglagon gid ina nga mga tawo. **13** Amo ina ang balos sang ila ginahimo nga malain sa iban. Ang ila
ginakabig nga kalipay amo ang paghimo sang bisan ano nga ila naluyagan bisan adlaw. Amo ini ang mga
tawo nga nagamansa kag nagahatag sang kahuy-anan sa inyo kon makita sila sa inyo pagtilipon, kay
nagaupod sila sa inyo sa pagkaon pero ang matuod luyag nila nga dayaan lang kamo. **14** Kon magtulok sila
sa mga babayi nagahunahuna sila dayon sang pagpanginbabayi. Wala sila natak-i sa pagpakasala kag
ginasulay pa nila ang mga maluya sa pagtuo agod magpakasala. Batasan na nila ang pagkadalok.
Ginpakamalaot na sila sang Dios! **15** Ginbayaan nila ang matarong nga mga pagpanudlo, amo ina nga

[a] 19 nagasiga sa madulom nga lugar: *ukon,* nagapasanag sa nadulman nga mga hunahuna
[b] 19 hasta sa adlaw nga si Cristo mag-abot: *sa literal*, hasta nga ang adlaw magbanagbanag
[c] 19 kabugwason: *sa English*, morning star.
[d] 19 hunahuna: *sa literal,* tagipusuon.
[e] 10 gamhanan nga mga tinuga: *siguro ang buot silingon,* malaot nga mga espiritu

nagtalang sila. Ginsunod nila ang ginhimo ni Balaam nga anak ni Beor nga nagpasulabi sang kuwarta. Amo
ina nga nagsugot si Balaam nga suhulan siya sa paghimo sang malain. [16] Kag tungod kay ginlapas niya ang
sugo sang Dios, ginsaway siya paagi sa asno nga naghambal sa tingog sang tawo, gani napunggan siya sa
iya binuang kuntani nga pagahimuon.

[17] Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* pareho sa mga tuburan nga namalhan kag sa mga
panganod nga ginapalid sang mabaskog nga hangin.[a] Gani gintigana na sang Dios para sa ila ang lugar nga
madulom gid. [18] Ginagamit nila ang mabinulakbulakon nga mga pulong, pero wala sang pulos ang ila
ginahambal. Paagi sa ila pagpanudlo, nga wala kuno sing kaso kon magsunod kita sa aton mga lawasnon
nga kailigbon, ginasulay nila ang mga tawo nga bag-o pa lang nakalikaw sa mga tawo nga nagakabuhi sa
sala. [19] Ginapromisa nila ang kahilwayan sa mga nagasunod sa ila, pero sila mismo mga ulipon sang sala
nga amo ang magalaglag sa ila. Kay kon may butang nga nagakontrolar sa imo, ulipon ka sang sina nga
butang. [20] Ang mga tawo nga nakakilala na kay Ginoong Jesu-Cristo nga aton Manluluwas nahilway na sa
malain nga mga kinaugali nga nagakontrolar sa mga tawo diri sa kalibutan. Pero kon sa ulihi magbalik
naman sila sa ila malain nga kinaugali kag mangin ulipon naman sila sang ila mga sala, mas mangin malain
pa gid ang ila kahimtangan sang sa wala pa sila nagtuo kay Cristo. [21] Maayo pa nga wala na lang sila
nakahibalo sang pagpakamatarong sang Dios, sang sa pagkatapos nga nakahibalo sila nagtalikod sila sa
mga sugo sang Dios sa ila. [22] Ang ila ginahimo pareho gid sa ginasiling sang hulubaton nga, "Ang ido
nagakaon sang iya suka," kag "Ang baboy nga bag-o lang ginpaliguan nagaligid liwat sa lunang."[b]

Chapter 3

Ang Pagbalik sang Ginoo

[1] Mga hinigugma, ikaduha ko na ini nga sulat sa inyo. Sa sining duha ka mga sulat gintinguhaan ko nga
pukawon ang inyo matinlo nga panghunahuna paagi sa pagpadumdom sa inyo sa pila ka mga butang.
[2] Luyag ko nga dumdumon ninyo permi ang ginsiling sang mga propeta sang una kag ang sugo sang aton
Ginoo kag Manluluwas nga iya ginhatag sa inyo paagi sa mga apostoles nga ginpadala sa inyo. [3] Una sa
tanan, dapat ninyo mahibaluan nga sa katapusan nga mga inadlaw magaguwa ang mga manugyaguta nga
magahimo sang bisan ano nga luyag nila. [4] Magasiling sila, "Indi bala nagpromisa si Cristo nga magabalik
siya? Karon, diin na bala siya? Ang amon mga ginikanan nagkalamatay na, pero amo man gihapon ang
kahimtangan sang tanan halin pa gid sang pagtuga sang kalibutan." [5] Hungod nga ginakalimtan sini nga
mga tawo nga paagi sa pulong sang Dios nahimo ang langit. Kag paagi man sa iya pulong nahimo ang duta
halin sa tubig kag paagi sa tubig.[c] [6] Kag paagi man sa tubig gin-anaw niya kag ginlaglag ang daan nga
kalibutan. [7] Paagi man sa pulong sang Dios, ang langit kag ang duta nga aton nakita karon ginatigana nga
sunugon. Ginatigana niya ini sa adlaw nga ang malaot nga mga tawo pagahukman kag pagalaglagon.

[8] Pero mga hinigugma, indi ninyo pagkalimti nga sa Ginoo wala sang kinalain ang isa ka adlaw kag ang
isa ka libo ka tuig. Para sa iya ining duha pareho lang. [9] Suno sa ginahunahuna sang iban, nagapatumbaya
ang Ginoo sa pagtuman sang iya promisa. Pero ang matuod, wala siya nagapatumbaya kundi nagahulat siya
nga maghinulsol ang mga tawo sa ila mga sala, tungod kay indi niya luyag nga may mawala.

[10] Mabalik gid ang Ginoo, kag ina nga adlaw magaabot pareho sang pag-abot sang makawat *nga indi
mo mahibaluan kon san-o*. Mabatian dayon nga may nagaragubrob, kag madula ang langit[d]. Masunog ang
duta, kag ang tanan nga yara sa duta madula. [11] Tungod nga ang tanan madula sa sini nga paagi, dapat
magkabuhi kita nga balaan kag diosnon, [12] samtang nagapaabot kita sang adlaw nga magabalik siya, kag
samtang ginahimo ta ang aton masarangan agod mapadali ta ang iya pagbalik. Sa sina nga adlaw, sunugon

[a] 17 *buot silingon, wala sing may makuha sa ila. Wala sila sing pulos.*
[b] 22 lunang: *sa iban nga Visaya*, lutak.
[c] 5 *Ang buot silingon, ang duta nagguwa sang gintingob sang Dios ang tubig sa isa ka lugar (Genesis 1:9-10).*
[d] 10 ang langit: *buot silingon*, ang adlaw, bulan, kag ang mga bituon

ang langit kag madula ini, kag magakalatunaw sa kainit ang tanan nga yara sa duta. [13] Pero nagahulat kita sa
ginpromisa sang Dios sa aton nga bag-o nga langit kag bag-o nga duta, nga sa diin magatiner ang
pagkamatarong.

[14] Gani mga hinigugma, samtang nagahulat kamo sa sina nga mga butang, tinguhai ninyo nga
magkabuhi sing matinlo sa atubangan sang Dios nga wala sing kasawayan, kag dapat maayo ang inyo
relasyon sa iya. [15] Dumdumon ninyo nga ang aton Ginoo nagahatag pa gid sing kahigayunan sa mga tawo
agod maluwas sila. Amo ina nga wala pa siya magbalik. Indi bala nga amo man ini nga mga butang ang
ginsiling sang aton pinalangga nga utod nga si Pablo sa iya sulat sa inyo, suno sa kaalam nga ginhatag sang
Dios sa iya? [16] Kag amo man ini ang iya ginasambit sa tanan niya nga mga sulat. Kon sa bagay may mga
ginsulat siya nga mabudlay intiendihon. Gani may mga tawo nga maluya ang ila pagtuo kag wala kahibalo
sang kamatuoran, nga nagahatag sang sala nga kahulugan sa sini nga mga ginsulat ni Pablo. Kag amo man
ini ang ila ginahimo sa iban nga bahin sang Kasulatan. Gani sila mismo ang nagadala sang kalaglagan sa ila
kaugalingon.

[17] Pero mga hinigugma, madugay na ninyo ini nahibaluan. Gani mag-andam kamo agod indi kamo
pagpatalangon sang sala nga mga pagpanudlo sining mga tawo nga wala sang husto nga prinsipyo nga
ginasunod. Kay kon magsunod kamo sa ila, madula ang inyo malig-on nga kahimtangan sa Dios. [18] Ang
inyo himuon, magpadayon kamo sa pagtubo sa kaalam nga ginahatag ni Jesu-Cristo nga aton Ginoo kag
Manluluwas. Siya ang dapat naton dayawon karon kag sa tion nga wala sang katapusan! Amen.

Ang Nahauna nga Sulat ni

Juan

Chapter 1

Ang Pulong nga Nagahatag sing Kabuhi

[1] Sa wala pa ang tanan nga mga butang, yara na siya. Nabatian namon siya, nakita namon siya, kag
nakauyat pa gani kami sa iya. Siya amo ang Pulong sang Dios nga nagahatag sang kabuhi *nga wala sing*
katapusan. [2] Siya nga ginahalinan sang kabuhi nga wala sing katapusan nagpakita, kag nakita namon siya.
Ginapamatud-an kag ginasugid namon siya sa inyo. Kaupod siya sang Amay, pero karon nagpakita siya sa
amon. [3] Ginasugid namon sa inyo ang amon nakita kag nabatian agod maghiusa kita sa isa kag isa kag sa
Dios nga Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak. [4] Gani ginasulat namon ini sa inyo agod mangin
malipayon gid kita.

Ang Pagkabuhi sa Kasanag

[5] Amo ini ang amon nabatian nga gintudlo ni Jesu-Cristo kag amo man ini ang amon ginasugid sa inyo,
nga ang Dios kasanag kag wala gid sing kadudulman sa iya. [6] Gani kon magsiling kita nga nagapakighiusa
kita sa Dios, pero nagakabuhi kita sa kadudulman, nagabutig kita, tungod kay wala kita nagakabuhi suno sa
kamatuoran. [7] Pero kon nagakabuhi kita sa kasanag, subong nga ang Dios kasanag, may paghiusa kita, kag
ang dugo ni Jesus nga Anak sang Dios nagatinlo sa aton sa tanan ta nga mga sala.

[8] Kon magsiling kita nga wala kita sing sala, ginadayaan ta lang ang aton kaugalingon, kag wala kita
kahibalo sang kamatuoran. [9] Pero kon ituad ta sa Dios ang aton mga sala, masaligan siya sa pagpatawad
sang aton mga sala kag sa pagtinlo sa tanan ta nga mga kalainan. Himuon niya ini tungod nga matarong
siya. [10] Kon magsiling kita nga wala kita nakasala, ginahimo ta ang Dios nga butigon, kag wala kita
kahibalo sang iya pulong.

Chapter 2

[1] Ginasulatan ko kamo nga akon mga anak, agod indi kamo magpakasala. Pero kon may yara nga
makasala, may nagapakitluoy sa Amay para sa aton, kag siya amo si Jesu-Cristo nga amo ang matarong.
[2] Ang iya kaugalingon mismo ang iya ginhalad bilang bayad para sa aton mga sala agod mapatawad kita,
kag indi lang para sa aton kundi para man sa mga sala sang mga tawo sa bug-os nga kalibutan. [3] Nasiguro ta
gid nga kilala ta ang Dios kon ginatuman ta ang iya mga sugo. [4] Ang nagasiling nga kilala niya ang Dios,
pero wala siya nagatuman sang iya mga sugo butigon, kag ang kamatuoran wala sa iya. [5] Pero ang tawo nga
nagatuman sang pulong sang Dios, matuod nga nahimpit sa iya ang gugma sang Dios. Kag sa sini masiguro
ta nga kita yara sa Dios: [6] ang nagasiling nga siya yara sa Dios kinahanglan magkabuhi pareho kay
Jesu-Cristo.

[7] Mga hinigugma, indi bag-o nga sugo ining ginasulat ko sa inyo *nga maghigugmaanay kamo*. Daan na
ini nga sugo nga nabatian ninyo kag ginbaton sugod sang nagtuo kamo. [8] Pero makasiling man kita nga ini
nga sugo bag-o, kay ang kadudulman nagataliwan kag ang matuod nga kasanag nagasilak na, kag ang
kamatuoran sini nakita sa kabuhi ni Cristo kag sa inyo man. [9] Ang nagasiling nga siya yara sa kasanag, pero
wala nagahigugma sa iya utod, ina nga tawo yara pa sa kadudulman. [10] Ang tawo nga nagahigugma sa iya
utod nagapadayon sa pagkabuhi sa kasanag, kag wala sing bisan ano sa iya kabuhi nga mangin
kabangdanan sang pagpakasala sang iban.

[11] Pero ang tawo nga wala nagahigugma sa iya utod yara sa kadudulman. Nagalakat siya sa
kadudulman kag wala kahibalo kon diin siya nagapakadto, tungod kay ginabulag siya sang kadudulman.

[12] Nagasulat ako sa inyo, mga anak, kay ginpatawad na kamo *sang Dios* sa inyo mga sala tungod kay
Cristo.

[13] Nagasulat ako sa inyo, mga amay, tungod kay nakilala na ninyo siya, nga amo na nga daan halin pa
sang ginsuguran.

Nagasulat man ako sa inyo, mga pamatan-on nga lalaki, kay nadaog na ninyo si Satanas.

[14] Nagasulat ako sa inyo mga anak, kay nakilala na ninyo ang *Dios nga* Amay.

Nagasulat ako sa inyo, mga amay, tungod kay nakilala na ninyo siya, nga amo na nga daan halin pa
sang ginsuguran.

Nagasulat man ako sa inyo, mga pamatan-on nga lalaki, kay mabakod kamo *sa inyo pagtuo*.
Ginatuman ninyo ang pulong sang Dios kag nadaog na ninyo si Satanas.

[15] Indi ninyo paghigugmaa ang kalibutan ukon ang kalibutanon nga mga butang. Kon ginahigugma
ninyo ang kalibutan, wala kamo nagahigugma sa Amay. [16] Kay ang tanan nga kalibutanon nga ginahandom
sang tawhanon nga balatyagon, nga ginakawilihan sang mga mata, kag ginapabugal sang mga tawo, wala
nagahalin sa Amay kundi sa kalibutan. [17] Ining kalibutan kag ang tanan nga mga butang diri nga
ginahandom sang mga tawo magataliwan, pero ang nagatuman sang kabubut-on sang Dios nagakabuhi sa
wala sang katapusan.

Ang Anti-Cristo

[18] Mga anak, nakabati na kamo nga magaabot ang anti-Cristo. Kag kon mag-abot na siya, malapit na
kita sa katapusan nga mga inadlaw. Bisan gani karon madamo na ang mga anti-Cristo, gani nahibaluan ta
nga malapit na kita sa katapusan nga mga inadlaw. [19] Bisan nag-upod sila sa aton sang una, indi naton sila
matuod nga mga kaupod. Kay kon sila aton gid man kaupod, wala sila kuntani naghalin sa aton. Pero
naghalin sila, kag ini nagapakilala nga indi naton sila matuod nga mga kaupod.

[20] Pero kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo.[a] Amo ina nga kamo tanan nakahibalo *sang*
kamatuoran. [21] Gani nagasulat ako sa inyo, indi tungod kay wala kamo kahibalo sang kamatuoran, kundi
tungod kay kamo nakahibalo na, kag nahibaluan man ninyo nga wala sing kabutigan nga nagahalin sa
kamatuoran. [22] Sin-o ang butigon? Siya nga nagasiling nga si Jesus indi amo ang Cristo. Amo ini ang
anti-Cristo, ang nagapanginwala sang Amay kag sang Anak. [23] Ang nagapanginwala sang Anak wala sa iya
ang Amay, pero ang nagakilala sang Anak yara sa iya ang Amay. [24] Gani indi gid ninyo pagkalimtan ang
mga gintudlo sa inyo sugod sang nagtuo kamo. Kon ginatuman ninyo ini, magapabilin kamo sa paghiusa sa
Anak kag sa Amay. [25] Kag ang ginapromisa ni Cristo sa aton amo ang kabuhi nga wala sang katapusan.
[26] Ginasulat ko sa inyo ang parte sa mga tawo nga gusto magpatalang sa inyo. [27] Kon parte sa inyo, ang
Espiritu nga nabaton ninyo halin kay Cristo nagapabilin sa inyo, gani indi kinahanglan nga tudluan pa
kamo sang iban nga tawo. Kay ang iya Espiritu amo ang nagatudlo sa inyo sang tanan nga mga butang, kag
ang iya ginatudlo matuod kag indi butig. Gani, pareho sang iya ginsiling sa inyo, magpabilin kamo kay
Cristo.

[28] Mga anak, magpabilin kamo sa iya, agod indi kita magkahadlok ukon magpanago sa kahuya kon
mag-abot na siya. [29] Nahibaluan ninyo nga si Cristo matarong, gani makasiguro gid kamo nga ang tanan nga
mga tawo nga nagahimo sang matarong mga anak sang Dios.

---

[a] 20 kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo: *sa literal*, ginhaplas kamo sang Balaan

Chapter 3

Mga Anak sang Dios

[1] Hunahunaa ninyo kon daw ano ka dako ang paghigugma sang Amay sa aton! Ginatawag niya kita nga
iya mga anak. Matuod gid nga kita iya mga anak. Gani wala nakakilala sa aton ang mga tawo diri sa
kalibutan tungod kay wala man sila nakakilala sa Dios. [2] Mga hinigugma, karon mga anak na kita sang
Dios. Pero wala pa mapahayag kon mangin ano gid kita sa ulihi. Nahibaluan ta nga kon mag-abot na si
Cristo mangin kaangay kita sa iya, kay makita gid naton ang iya matuod nga kinaugali. [3] Gani ang
tagsa-tagsa nga may yara sini nga paglaom kay Cristo dapat magkabuhi sing matinlo subong nga ang
kabuhi ni Cristo matinlo.

[4] Ang bisan sin-o nga nagapakasala nagalapas sang mga sugo sang Dios, kay ang sala amo ang
paglapas sang mga sugo sang Dios. [5] Nahibaluan ninyo nga si Cristo nga wala gid sing sala nagkadto diri sa
kalibutan sa pagkuha sang aton mga sala. [6] Gani ang mga tawo nga nagakabuhi kay Cristo wala
nagapadayon sa pagpakasala. Pero ang bisan sin-o nga nagapadayon sa pagpakasala wala gid makakita
ukon makakilala sa iya.

[7] Mga anak, indi kamo magtugot nga patalangon ni bisan sin-o! Ang tawo nga nagahimo sing matarong
nagapakilala nga siya matarong, subong nga si Cristo matarong. [8] Pero ang tawo nga nagapadayon sa
pagpakasala, iya ni Satanas, kay si Satanas nagapakasala halin pa sang ginsuguran. Tungod sina, ang Anak
sang Dios nagkadto diri sa pagguba sang ginahimo ni Satanas. [9] Ang tawo nga nangin anak sang Dios wala
nagapadayon sa pagpakasala, kay ang kinaugali sang Dios yara na sa iya. Kag tungod nga ang Dios amo
ang iya Amay, indi na siya makapadayon sa pagpakasala. [10] Sa sini makilala kon sin-o gid ang mga anak
sang Dios kag kon sin-o ang mga anak ni Satanas: Ang tawo nga wala nagahimo sang matarong ukon wala
nagahigugma sa iya utod indi anak sang Dios.

Maghigugmaanay Kita

[11] Amo ini ang pagpanudlo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo: dapat gid kita
maghigugmaanay. [12] Indi kita dapat magsunod kay Cain. Sakop siya ni Satanas, gani ginpatay niya ang iya
utod. Pero ngaa ginpatay gid niya ang iya utod? Kay ang mga binuhatan sang iya utod matarong kag ang
iya malaot. [13] Gani mga utod *ko kay Cristo*, indi kamo magkatingala kon ginadumtan kamo sang mga tawo
diri sa kalibutan. [14] Nahibaluan ta nga ginsaylo kita halin sa kamatayon pakadto sa kabuhi tungod nga
ginahigugma ta ang *aton* mga utod. Ang wala nagahigugma yara pa sa kamatayon. [15] Ang tawo nga wala
nagahigugma sa iya utod manugpatay. Kag nahibaluan ninyo nga wala sang manugpatay nga may kabuhi
nga wala sing katapusan. [16] Sa sini nahibaluan ta ang matuod nga paghigugma: ginhatag ni Jesus ang iya
kabuhi para sa aton. Gani kita dapat man maghatag sang aton kabuhi para sa aton mga utod. [17] Kon maayo
ang aton pangabuhi pero wala kita nagabulig bisan nakita ta nga ginapigaduhan ang aton utod, makasiling
bala kita nga ang gugma sang Dios yari sa aton? [18] Mga anak, indi lang kita maghambal nga nagahigugma
kita, kundi ipakita ta sa aton mga ginahimo nga matuod nga nagahigugma kita. [19] Sa sini nga paagi,
nahibaluan naton nga yara kita sa kamatuoran, kag sarang na kita makaatubang sa Dios nga wala sing
kahadlok [20] bisan kon ginasukmaan[a] kita sang aton konsensya. Kay nahibaluan ta nga ang Dios labaw pa
sang sa aton konsensya, kag nahibaluan niya ang tanan. [21] Mga hinigugma, kon wala na kita ginasukmaan
sang aton konsensya, mas may kaisog kita sa pagpalapit sa Dios. [22] Kag bisan ano ang aton pangayuon sa
iya mabaton ta, kay ginatuman ta ang iya mga sugo kag ginahimo ang iya luyag. [23] Amo ini ang iya sugo:
magtuo kita sa iya Anak nga si Jesu-Cristo, kag maghigugmaanay kita suno sa iya sugo sa aton. [24] Ang tawo
nga nagatuman sang mga sugo sang Dios nagakabuhi sa Dios, kag ang Dios nagakabuhi sa iya. Nahibaluan
ta nga ang Dios nagakabuhi sa aton paagi sa iya Espiritu nga iya ginhatag sa aton.

---

[a] 20 ginasukmaan: *sa iban nga Visaya*, ginasuknaan

Chapter 4

Ang Espiritu sang Dios kag ang Espiritu sang Anti-Cristo

[1] Mga hinigugma, indi kamo magdali-dali pati sa mga tawo nga nagasiling nga ang ila ginatudlo halin
sa Espiritu Santo, kundi usisaon ninyo anay kon bala ang ila ginatudlo halin sa Dios ukon indi. Kay
madamo na nga indi matuod nga mga propeta[a] *sang Dios* ang naglalapta sa bug-os nga kalibutan. [2] Sa sini
nga paagi mahibaluan ninyo nga ang espiritu nga yara sa ila iya gid sang Dios: kon nagakilala sila nga si
Jesu-Cristo nagpakatawo, ang Dios ang nagsugo sa ila. [3] Pero ang wala nagakilala nga si Jesus
nagpakatawo, ang nagsugo sa iya indi ang Dios kundi ang espiritu sang anti-Cristo. (Nabatian na ninyo nga
magaabot ini kag yari na ini sa kalibutan.) [4] Pero mga anak *ko*, kamo iya sang Dios, kag gindaog na ninyo
ang indi matuod nga mga propeta *sang Dios*; kay ang Espiritu Santo nga yara sa inyo mas gamhanan pa
sang sa kay Satanas nga nagagahom sa *mga tawo sa* kalibutan. [5] Ining indi matuod nga mga propeta *sang*
Dios iya sang kalibutan, gani ang mga butang nga iya sang kalibutan amo ang ila ginasugid, kag ang *mga*
tawo sang kalibutan nagapamati sa ila. [6] Pero kita mga anak sang Dios. Ang mga nagakilala sa Dios
nagapamati sang aton ginatudlo, pero ang wala nagakilala sa Dios wala nagapamati sa aton. Gani sa sini
nga paagi mahibaluan ta kon sin-o ang nagatudlo sang kamatuoran nga halin sa Espiritu sang Dios kag kon
sin-o ang nagatudlo sang kabutigan nga halin sa iban nga espiritu.[b]

Ang Dios Gugma

[7] Mga hinigugma, maghigugmaanay kita kay ang gugma halin sa Dios. Ang nagahigugma anak sang
Dios, kag nakakilala sa Dios. [8] Ang wala nagahigugma wala nakakilala sa Dios, kay ang Dios gugma.
[9] Ginpakita sang Dios ang iya gugma sa aton paagi sa iya pagpadala sang iya bugtong nga Anak diri sa
kalibutan, agod nga paagi sa iya makabaton kita sang kabuhi nga wala sang katapusan. [10] Amo ini ang
matuod nga paghigugma: indi nga kita ang naghigugma sa Dios, kundi ang Dios amo ang naghigugma sa
aton, gani ginpadala niya ang iya Anak agod akuon niya ang aton mga sala para mapatawad kita.

[11] Mga hinigugma, kon amo ini ang paghigugma sang Dios sa aton, dapat man kita maghigugmaanay.
[12] Wala pa gid sing tawo nga nakakita sa Dios. Pero kon nagahigugmaanay kita, ang Dios nagakabuhi sa
aton kag ang iya gugma nahimpit sa aton.

[13] Nasiguro ta nga kita yara sa Dios kag ang Dios yari sa aton, kay ginhatag niya sa aton ang iya
Espiritu. [14] Nakita namon kag nagasugid kami nga ginpadala sang Amay ang iya Anak bilang Manluluwas
sang kalibutan. [15] Ang bisan sin-o nga nagasiling nga si Jesus Anak sang Dios, ang Dios yara sa iya, kag
siya yara sa Dios. [16] Nakahibalo na kita sang gugma sang Dios kag nagatuo nga kita ginahigugma niya.

Ang Dios gugma. Kag ang nagakabuhi nga may paghigugma, yara sa Dios, kag ang Dios yara sa iya.
[17] Ini nga gugma ginahimpit sa aton agod indi na kita magkahadlok sa adlaw nga ang Dios maghukom, kay
ang aton kabuhi diri sa kalibutan pareho sang pagkabuhi ni Cristo. [18] Wala sing kahadlok sa gugma. Ang
himpit nga gugma nagakuha sang tanan nga kahadlok. Ang tawo nagakahadlok tungod nga nagahulat siya
nga silutan, kay wala pa gid niya mahibalui ang paghigugma sang Dios sa iya.

[19] Nagahigugma kita *sa Dios* tungod kay siya amo ang una nga naghigugma sa aton. [20] Ang nagasiling
nga siya nagahigugma sa Dios, pero wala nagahigugma sa iya utod, ina nga tawo butigon. Kay kon ang iya
utod mismo nga iya makita indi niya mahigugma, paano siya makahigugma sa Dios nga indi niya makita?
[21] Gani amo ini ang sugo nga ginhatag sa aton ni Cristo: ang tawo nga nagahigugma sa Dios dapat man nga
maghigugma sa iya utod.

---

[a] 1 propeta: *tan-awa ang buot silingon sang "propeta" sa Lista sang mga Pulong sa likod.*
[b] 6 mahibaluan ta...espiritu.: *sa literal*, mahibaluan ta ang espiritu sang kamatuoran kag ang espiritu sang kabutigan.

Chapter 5

Ang Pagtuo, Pagtuman, kag ang Pagdaog

[1] Ang bisan sin-o nga nagatuo nga si Jesus amo ang Cristo, anak sang Dios. Kag ang bisan sin-o nga
nagahigugma sa ginikanan nagahigugma man sa iya anak. [2] Kag nahibaluan ta nga ginahigugma ta ang mga
anak sang Dios kon nagahigugma kita sa Dios kag nagatuman sang iya mga sugo. [3] Kay nagahigugma kita
sa Dios kon nagatuman kita sang iya mga sugo. Kag ang iya mga sugo indi gid man mabudlay tumanon.
[4] Kay ginadaog sang tagsa ka anak sang Dios ang kalibutan.[a] Ginadaog niya ini paagi sa pagtuo. [5] Gani
sin-o bala ang makadaog sa kalibutan? Ang tawo nga nagatuo nga si Jesus amo ang Anak sang Dios. [6] Ang
nag-abot nga si Jesu-Cristo *ginpamatud-an nga siya* amo gid ang Anak sang Dios paagi sa tubig *sang iya*
pagpabautiso kag paagi man sa dugo *sang iya kamatayon*. Indi lang sa tubig kundi paagi sa tubig kag dugo.
Kag ini nga butang ginapamatud-an man sang Espiritu *Santo sa aton*, kag nahibaluan ta nga matuod ang iya
ginasiling kay siya kamatuoran. [7] Gani may tatlo nga nagapamatuod *parte kay Jesus*: [8] ang Espiritu *Santo*,
ang tubig *sang iya pagpabautiso*, kag ang dugo *sang iya kamatayon*. Kag ining tatlo nagahisugot.
[9] Nagapati kita sa pagpamatuod sang mga tawo. Pero mas masaligan pa gid ang pagpamatuod sang Dios,
kag siya mismo ang nagpamatuod nga si Jesus iya Anak. [10] Ang nagatuo sa Anak sang Dios nagapati sa
pagpamatuod sang Dios. Pero ang wala nagapati sa pagpamatuod sang Dios nagahimo sa Dios nga butigon,
kay wala siya nagapati sa pagpamatuod sang Dios parte sa iya Anak. [11] Kag amo ini ang ginapamatuod sang
Dios: nga kita ginhatagan niya sing kabuhi nga wala sang katapusan, kag ining kabuhi yara sa iya Anak.
[12] Ang bisan sin-o nga yara sa iya ang Anak may kabuhi *nga wala sang katapusan*. Pero kon wala sa iya
ang Anak sang Dios wala siya sing kabuhi *nga wala sang katapusan*.

Ang Kabuhi nga Wala sang Katapusan

[13] Ginasulat ko ini sa inyo, kamo nga nagatuo sa Anak sang Dios, agod mahibaluan ninyo nga may
kabuhi kamo nga wala sang katapusan. [14] Kag may pagsalig kita sa pagpalapit sa Dios kay nagatuo kita nga
pamatian niya ang bisan ano nga aton pangayuon suno sa iya kabubut-on. [15] Kag kon nahibaluan ta nga
nagapamati ang Dios sa aton kon magpangayo kita sa iya, nahibaluan ta man nga nabaton na naton ang
bisan ano nga aton ginapangayo sa iya.

[16] Kon makita ninyo ang inyo utod *kay Cristo* nga nagahimo sing sala nga indi ikamatay, pangamuyui
ninyo siya kag ang Dios magahatag sa iya sing kabuhi. Ini para lang sa mga nakahimo sang sala nga indi
ikamatay. May sala nga ikamatay. Wala ako nagasiling nga pangamuyuan ninyo ang tawo nga nakahimo
sini nga sala. [17] Ang tanan nga buhat nga indi matarong sala. Pero may yara nga sala nga indi ikamatay.

[18] Nahibaluan ta nga wala sing tawo nga nangin anak sang Dios nga nagapadayon sa pagpakasala,
kundi ginatipigan siya sang Anak sang Dios, gani indi siya matandog ni Satanas. [19] Ining bug-os nga
kalibutan yara sa idalom sang gahom ni Satanas, pero nahibaluan ta nga kita iya na sang Dios. [20] Kag
nahibaluan ta nga nagkadto diri sa kalibutan ang Anak sang Dios, kag ginhatagan niya kita sing
pag-intiendi agod makilala ta ang matuod *nga Dios*. Kag yara kita sa matuod *nga Dios*, sa iya Anak nga si
Jesu-Cristo._2* Siya amo ang matuod nga Dios kag ang kabuhi nga wala sang katapusan.

[21] Gani mga anak, maglikaw kamo sa mga dios-dios.

---

[a] 4 ang kalibutan: *buot silingon*, ang mga butang diri sa kalibutan nga kontra sa Dios

Ang Ikaduha nga Sulat ni

Juan

[1] Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa *imo subong* babayi nga pinili *sang Dios* kag sa imo mga anak. Ginahigugma ko gid kamo, kag indi lang ako kundi ang tanan man nga nakakilala sang kamatuoran. [2] *Ginahigugma namon kamo* tungod sang kamatuoran nga aton nabaton, kag ina nga kamatuoran magapabilin sa aton sa wala sang katapusan.

[3] Kabay pa nga magapabilin sa aton ang bugay, kaluoy kag paghidaet nga halin sa Dios nga Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak samtang nagakabuhi kita suno sa kamatuoran kag gugma.

Ang Kamatuoran kag ang Gugma

[4] Nalipay gid ako sang pagkahibalo ko nga may mga anak ka nga nagasunod sa kamatuoran, suno sa ginsugo sa aton sang *Dios nga* Amay. [5] Gani, nagapangabay ako sa imo nga maghigugmaanay kita tanan. Ining akon ginasulat sa imo indi bag-o nga sugo, kundi amo ini ang sugo nga ginhatag sa aton sugod sang nagtuo kita. [6] Ang gugma makita sa aton kon ginatuman ta ang mga sugo sang Dios. Kag ang iya sugo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo amo ini: dapat magkabuhi kamo nga may paghigugma.

[7] *Importante ini,* kay madamo na nga mga manugpatalang ang naglalapta sa kalibutan. Ini nga mga tawo wala nagakilala nga si Jesu-Cristo nagpakatawo. Amo ini ang mga tawo nga manugpatalang kag mga anti-Cristo. [8] Gani mag-andam gid kamo agod indi madula ang inyo ginpangabudlayan, kundi makabaton kamo sang bug-os nga padya.

[9] Ang wala nagasunod sa mga pagtulun-an ni Cristo, kundi nagatudlo sang sobra pa sini, wala sa iya ang Dios. Pero ang nagasunod sa sina nga mga pagtulun-an, yara sa iya ang Amay kag ang Anak. [10] Gani kon may magkadto sa inyo nga wala nagadala sang mga pagtulun-an ni Cristo, indi ninyo siya pagbatuna sa inyo balay, kag indi siya pagsapaka. [11] Kay ang tawo nga nagasapak sa mga pareho sina nagakaumid sa kalautan nga ila ginahimo.

[12] Madamo pa kuntani ang akon isugid sa inyo, pero indi ko na lang pag-isulat, kay nagalaom ako nga makabisita man ako dira kag makapakigsugilanon sa inyo agod mangin malipayon gid kita.

[13] Nagapangamusta sa imo ang mga anak sang imo utod nga babayi nga isa man sang mga pinili sang Dios.

Ang Ikatlo nga Sulat ni

Juan

[1] Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa imo, Gayo, nga akon hinigugma gid
nga utod kay Cristo.

[2] Kabay pa nga maayo ang imo lawas kag ang imo kahimtangan dira, subong nga *nahibaluan ko nga*
maayo ang imo espirituhanon nga kahimtangan. [3] Nalipay gid ako sang pag-abot diri sang pila ka mga utod
naton nga nagsugid nga matutom ka gid sa kamatuoran, subong nga nahibaluan ko nga nagakabuhi ka suno
sa sini nga kamatuoran. [4] Wala na sang makahatag kalipay sa akon nga sobra pa sang mabatian ko nga ang
akon mga anak sa pagtuo nagakabuhi suno sa kamatuoran.

[5] Hinigugma *ko nga Gayo*, masaligan ka gid matuod, kay ginaatipan mo gid ang *aton* mga utod nga
nagaagi dira bisan pa indi mo sila kilala. [6] Ginsugiran nila ang mga tumuluo diri parte sang imo
paghigugma nga ginpakita sa ila. Kon mahimo, pag-abot nila dira sa inyo, buligan mo sila sa paagi nga
malipay ang Dios, agod nga makapadayon sila sa ila paglakat. [7] Kay nagapanglakaton sila sa pagtudlo parte
kay Cristo, kag wala gid sila nagabaton sing bulig halin sa mga indi tumuluo. [8] Gani kita *nga mga tumuluo*
dapat gid magbulig sa mga tawo nga pareho nila agod nga may bahin man kita sa ila pagpangabudlay para
sa kamatuoran.

[9] Ginsulatan ko ang mga tumuluo dira, pero si Diotrefes nga gusto magpangulo sa inyo indi magpamati
sa amon. [10] Gani sa pag-abot ko dira isugid ko sa inyo ang tanan niya nga ginahimo, tungod nga tama kalain
sang iya mga ginapanghambal nga butig parte sa amon. Kag indi lang ina, kundi indi man niya pagbatunon
ang aton mga utod *kay Cristo nga nagaagi dira*. Ginapunggan pa niya kag ginapahalin sa iglesya ang gusto
magbaton sa ila.

[11] Hinigugma *ko nga Gayo*, indi pagsunda ang malain *nga ginahimo sang sini nga tawo*. Sunda ang
maayo. Ang nagahimo sing maayo iya sang Dios, pero ang nagahimo sang malain wala makakilala sa Dios.
[12] Tan-awa si Demetrio. Ang tanan nga mga tumuluo nagasugid nga maayo siya nga tawo, kag makita sa
iya kabuhi nga nagasunod siya sa kamatuoran. Kami nagapamatuod man nga maayo siya nga tawo, kag
nahibaluan mo nga matuod ang amon ginasugid.

[13] Madamo pa kuntani ang akon isugid sa imo, pero indi ko na lang pag-isulat. [14] Masugilanon lang kita
ugaling kon mag-abot ako dira kay may plano ako nga magpakigkita sa imo sa labing madali.

Kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan. Ang *imo* mga abyan diri nagapangamusta sa imo. Ipaabot
mo man ang akon pagpangamusta sa tagsa-tagsa *naton ka* abyan dira.

Ang Sulat ni

Judas

Chapter 1

1 *Ako* si Judas nga utod ni Santiago kag alagad ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo nga mga
tinawag sang Dios nga mangin iya, kamo nga ginahigugma sang Dios nga Amay kag ginatipigan ni
Jesu-Cristo.

2 Kabay pa nga mabaton ninyo and dugang pa gid nga kaluoy, paghidaet, kag gugma *sang Dios*.

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

3 Mga hinigugma, gusto ko gid kuntani nga magsulat sa inyo parte sa kaluwasan nga aton nabaton,
ugaling naghunahuna ako nga mas kinahanglan gid nga sulatan ko kamo agod paisugon sa pagpamatok sa
mga tawo nga buot magbaylo sang mga pagpanudlo parte sa aton pagtuo. Ini nga mga pagpanudlo ginhatag
sang Dios sa iya mga katawhan kag dapat indi gid pagbayluhan. 4 Ginasulatan ko kamo sini tungod nga
may mga tawo nga sa sekreto nakaintra dira sa inyo. Indi sila diosnon kag ginabayluhan nila ang matuod
nga mga pagpanudlo parte sa bugay sang aton Dios agod makapagusto sila sa paghimo sang kalautan.[a]
Ginapanginwala nila si Jesu-Cristo nga amo lamang ang aton Agalon kag Ginoo. Nasulat na sang una pa
nga ini sila magabaton sang silot.

5 Bisan nahibaluan na ninyo, gusto ko pa gid nga padumdumon kamo nga ginluwas sang Ginoo ang
mga Israelinhon sa Egipto, pero sang ulihi ginpamatay niya ang iban sa ila tungod nga wala sila magtuo sa
iya. 6 Dumduma man ninyo ang mga anghel nga wala nagpabilin sa ila kinaandan nga kahimtangan, kundi
ginbayaan nila ang ila lugar. Amo yadto nga gin-gapos sila *sang Dios* sang mga kadina nga indi mabugto
kag ginbutang sa madalom nga lugar nga madulom gid hasta sa pag-abot sang adlaw nga sentensyahan sila
sang Dios. 7 Dumduma man ninyo ang mga tawo sa Sodoma kag Gomorra kag sa mga banwa sa palibot
nila. Nagpakasala man sila pareho sang mga anghel. Kay luyag nila nga magpakighilawas sa indi nila
kapareho. Yadtong silot sa ila sa kalayo nagapaandam sa tanan nga sa ulihi nga mga inadlaw may silot nga
wala sang katapusan sa kalayo nga indi gid mapatay.

8 Amo man sa ini nga mga tawo nga akon ginasiling nga nakaintra na dira sa inyo. May mga damgo
sila nga nagatulod sa ila sa pagpakasala batok sa ila kaugalingon nga lawas. Kag tungod man sa ila mga
damgo nga ini, indi sila magpasakop sa Ginoo kag ginapakalain nila bisan ang gamhanan nga mga tinuga.[b]
9 Bisan pa gani si Miguel nga pangulo nga anghel wala naghimo sang pareho sina. Kay sang pagbaisay nila
ni Satanas kon sin-o sa ila ang magkuha sang bangkay ni Moises, wala siya nagpangahas nga sentensyahan
si Satanas nga silutan sa iya pagpasipala kay Moises. Ang ginsiling lang niya, "Ang Ginoo ang
magsabdong sa imo!" 10 Pero ina nga mga tawo nagapakalain sa mga butang nga wala nila maintiendihan.
Pareho sila sang mga sapat nga wala nagahunahuna, kay wala sila sing iban nga ginasunod kundi ang ila
kinaandan nga mga balatyagon, nga amo man ang nagalaglag sa ila. 11 Kaluluoy sila! Kay ginasunod nila
ang pamatasan ni Cain. Kag ginasunod man nila si Balaam, kay bisan nahibaluan nila nga malain ang ila
ginahimo sige pa gid ang ila himo tungod sang ila sobra nga handom sang kuwarta. Pareho man sila kay
Core nga nagrebelde sa Dios, gani pagasilutan man sila kaangay niya. 12 Ina nga mga tawo nagaguba sa
inyo pagtipon sa pagkaon bilang mag-ulutod kay Cristo. Kay nagapagusto lang sila kaon kag inom kag
wala sila nagakahuya. Ang ila lang kaugalingon ang ila ginahunahuna. Pareho sila sang gal-om nga
ginapalid sang hangin kag wala nagadala sing ulan. Pareho man sila sang kahoy nga wala nagapamunga

[a] 4 *Nagapati sila nga wala sing kaso bisan mahigko ang aton mga ginahimo, kay maluluy-on ang Dios, gani patawaron niya kita.*
[b] 8 gamhanan nga mga tinuga: *siguro ang buot silingon*, malaot nga mga espiritu

bisan sa tion nga inugpamunga, kay gin-gabot sila kag patay na gid. [13] Pareho sila sang mabaskog nga balod, kag kon paano nga makita ang bukal nga nagaguwa sa mga balod, makita man ang ila mga binuhatan nga makahuluya. Pareho sila sa mga bituon nga nagtalang. Gani may lugar nga madulom gid nga ginatigana *sang Dios* para sa ila. Kag didto sila sa wala sing katapusan.

[14] Si Enoc nga ikaanom nga kaliwat halin kay Adan nagtagna na parte sa ila. Nagsiling siya, "Magaabot ang Ginoo kaupod sang iya linibo nga mga anghel [15] sa paghukom sa tanan, kag sa pagsilot sang mga indi diosnon tungod sang ila indi diosnon nga mga binuhatan, kag tungod sang mga malaot nga mga pulong nga ginahambal nila batok sa iya."

[16] Ini nga mga tawo *nga nagakontra sa kamatuoran* permi lang nagareklamo. Indi sila kontento sa ila kahimtangan, ginasunod lang nila ang ila kaugalingon nga mga handom, mga tikalon, kag ginainto nila ang iban agod makuha nila ang ila gusto.

Mga Pahanumdom kag mga Bilin

[17] Pero mga hinigugma, dumduma ninyo ang ginsiling sa inyo sadto sang mga apostoles sang aton Ginoong Jesu-Cristo. [18] Indi bala nagsiling sila nga, "Sa ulihi nga mga inadlaw magaguwa ang mga tawo nga magayaguta sa inyo, kag ang ila pagasundon amo lang ang ila malaot nga mga handom." [19] Amo ini nga mga tawo ang nagapahito agod kamo nga mga tumuluo magbinahin-bahin. Ginagamhan sila sang ila kinaandan nga mga balatyagon. Wala sa ila ang Espiritu *Santo*. [20] Pero kamo mga hinigugma, magpalig-unanay kamo sa inyo balaan nga ginatuohan. Magpangamuyo kamo paagi sa *gahom sang* Espiritu Santo. [21] Tipigi gid ang inyo kaugalingon sa gugma sang Dios samtang nagahulat kamo sang kabuhi nga wala sing katapusan nga igahatag sang aton Ginoong Jesu-Cristo tungod sa iya kaluoy. [22] Kaluoyi ninyo ang mga nagapangduhaduha. [23] Buligi ninyo sila agod maluwas sila sa silot, pareho nga nagasabnit kamo sang isa ka butang nga masunog na. Kaluoyi ninyo bisan ang mga tawo nga malaot gid ang ila ginahimo, pero dapat ginakainitan ninyo ang ila mga ginahimo. Mag-andam kamo sa ila kay bisan ang ila mga bayo mahigko sa panulok sang Dios.

Pagdayaw kag Pagpasalamat sa Dios

[24] Ang Dios makasarang sa pagbantay sa inyo agod indi kamo mahulog sa sala, kag madala niya kamo nga wala sing kasawayan kag malipayon gid sa iya presensya. [25] *Dalayawon gid siya!* Siya gid lang ang Dios kag aton Manluluwas paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo. Sa iya ang kadungganan, pagkahalangdon, gahom, kag awtoridad halin pa sang una, hasta karon, kag sa wala sing katapusan! Amen.

Bugna

(Ang mga Butang nga Ginpakita ni Jesu-Cristo kay Juan)

Chapter 1

1 *Ini nga sulat* parte sa mga butang nga ginpakita ni Jesu-Cristo nga magakalatabo sa indi na lang
madugay. Ginsugid ini sang Dios kay Cristo agod siya naman ang magasugid sini sa mga nagaalagad sa
Dios. Gani ginsugid ini ni Cristo sa iya alagad nga si Juan paagi sa iya ginsugo nga anghel. 2 Ako si Juan
kag ginasugid ko ang tanan nga mga butang nga akon nakita nga ginpahayag sang Dios kag ginsugid ni
Jesu-Cristo. 3 Bulahan ang nagabasa kag ang mga nagapamati sa sini nga sulat kon ginatuman nila ang
nasulat diri. Kay ang mga tagna diri madali na lang magakalatabo.

Pagpangamusta sa Pito ka Iglesya

4,5 *Nagapangamusta ako sa inyo nga yara* sa pito ka mga iglesya sa *probinsya sang* Asia.

Kabay pa nga ang Dios, ang Espiritu, kag si Jesu-Cristo maghatag sa inyo sang bugay kag paghidaet.
Kon parte sa Dios, amo siya karon, amo man siya sang una, kag amo man sa palaabuton. Kon parte sa
Espiritu nga bilang pito[a], yara siya sa atubangan sang trono sang Dios. Kag kon parte kay Jesu-Cristo, siya
ang masaligan nga manugpamatuod. Siya ang una gid nga nabanhaw.[b] Kag siya man ang nagagahom sa
tanan nga mga manugdumala diri sa kalibutan. Ginahigugma niya kita, kag paagi sa iya dugo[c] ginluwas
kita sa aton mga sala. 6 Ginhimo niya kita nga mga hari kag mga pari sa pag-alagad sa Dios nga iya Amay.
Sa iya ang kadungganan kag ang gahom sa wala sang katapusan. Amen.

7 Magpreparar kamo! Magaabot si Jesu-Cristo sa mga panganod. Ang tanan nga mga tawo makakita sa
iya pati ang mga tawo nga nagpatay sa iya. Kag ang mga tawo sa tanan nga banwa sa kalibutan magahibi
tungod sa ila kahadlok nga silutan na niya sila. Matuod gid ini!

8 Ang Ginoong Dios ang makagagahom sa tanan. Kon ano siya karon, amo siya sang una, kag sa
palaabuton. Gani nagsiling siya, "Ako ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan."[d]

Nagpakita si Cristo kay Juan

9 Ako si Juan nga inyo utod nga kaupod man ninyo sa kabudlayan, sa paghari, kag sa pag-antos tungod
kay kita yara kay Jesus. Gindala ako sa isla sang Patmos tungod sang *akon pagwali sang* pulong sang Dios
nga gintudlo ni Jesus. 10 Sa adlaw sang Ginoo gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo*, kag nabatian ko ang
mabaskog nga tingog halin sa akon likod dampi nga daw tunog sang trumpeta 11 nga nagasiling, "Isulat mo
kon ano ang imo makita, kag ipadala dayon sa sining pito ka mga iglesya: Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira,
Sardis, Filadelpia kag Laodicea."

12 Pagkabati ko sadto, nagbalikid dayon ako agod tan-awon kon sin-o ang nagahambal sa akon. Kag
nakita ko ang pito ka suga nga bulawan. 13 Sa tunga sang mga suga may nagatindog nga daw isa ka tawo.
Malaba ang iya bayo nga lab-ot sa iya tiil, kag sa iya dughan may wagkos nga bulawan. 14 Ang iya buhok
puwerte kaputi pareho sa tela nga maputi gid, kag ang iya mata nagabaga nga daw sa kalayo. 15 Ang iya
mga tiil nagaidlak nga daw sa saway nga gintunaw sa kalayo kag ginpahining. Ang iya tingog mabaskog
gid nga daw sa daganas sang busay. 16 May ginauyatan siya nga pito ka bituon sa iya tuo nga kamot, kag sa

---

[a] 4,5 Espiritu nga bilang pito: *sa literal*, pito ka Espiritu, *ukon*, pito ka espiritu. *Ang numero nga "pito" nagakahulugan nga kompleto, ukon bug-os.*
[b] 4,5 Siya ang una gid nga nabanhaw *nga indi na mapatay liwat.*
[c] 4,5 iya dugo: *buot silingon, iya kamatayon bilang halad.*
[d] 8 ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan: *sa literal*, alpha kag omega, *nga amo ang una kag katapusan nga mga litra sa Greek alphabet.*

iya baba may nagaguwa nga matalom nga espada nga duha ang sulab. Ang iya guya tama kasilaw pareho
sang adlaw kon udto.

17 Pagkakita ko sa iya, natumba ako sa iya tiilan nga daw sa patay. Gintungtong niya dayon ang iya tuo
nga kamot sa akon kag nagsiling, "Indi ka magkahadlok! Ako ang ginsuguran kag ang katapusan *sang*
tanan. 18 May kabuhi ako nga wala sing katapusan. Napatay ako, pero tan-awa, buhi ako, kag indi na gid
mapatay. May gahom ako sa kamatayon kag sa lugar sang mga patay.[a] 19 Gani isulat mo ang mga butang
nga akon ginapakita sa imo, ang mga butang nga nagakatabo karon kag ang matabo sa ulihi. 20 Amo ini ang
kahulugan sang pito ka bituon nga imo nakita sa akon tuo nga kamot kag ang pito ka suga nga bulawan:
ang pito ka bituon amo ang pito ka anghel nga nagabantay sa pito ka iglesya, kag ang pito ka suga nga
bulawan amo ang pito ka mga iglesya."

Chapter 2

Ang Sulat para sa Efeso

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Efeso: 'Amo ini ang ginasiling sang
nagauyat sang pito ka bituon sa iya tuo nga kamot kag nagalakat sa tunga sang pito ka suga nga bulawan:
2 "Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo pati ang inyo mga pagpangabudlay kag pag-antos. Nahibaluan ko
man nga indi ninyo maagwanta ang malain nga mga tawo. Gin-usisa ninyo ang mga nagapakaapostoles,
kag nasapwan ninyo nga mga butigon gali sila. 3 Gin-antos ninyo ang mga kabudlayan tungod sa inyo
pagtuo sa akon, kag wala gid kamo nagluya. 4 Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ang inyo
paghigugma sa akon karon indi na pareho sang una. 5 Hunahunaa bala ninyo kon daw ano ang inyo
paglas-ay. Maghinulsol kamo kag himua ninyo liwat ang inyo mga ginahimo sang una. Kon indi, kadtuan
ko kamo kag kuhaon ko ang inyo suga. 6 Pero amo ini ang maayo sa inyo: ginakaugtan ninyo ang mga
ginahimo sang mga Nicolaita[b] nga amo man ang akon ginakaugtan.

7 "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

"Ang mga mandadaog tugutan ko nga magkaon sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi,
kag ina nga kahoy didto sa Paraiso sang Dios."

Ang Sulat para sa Smirna

8 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Smirna: 'Amo ini ang ginasiling niya nga
amo ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*, nga napatay pero nabuhi liwat: 9 "Nahibaluan ko ang
inyo mga pag-antos. Nahibaluan ko man nga pobre kamo, pero *sa langitnon nga mga butang* manggaranon
kamo. Nahibaluan ko man nga ginapasipalahan kamo sang mga tawo nga nagasiling nga sila mga Judio,
pero ang matuod mga sakop sila ni Satanas. 10 Indi kamo magkahadlok sa mga butang nga madali na lang
ninyo pagaantuson. Tandaan ninyo: ang iban sa inyo ipapriso ni Satanas agod tilawan kamo. Ang inyo mga
pag-antos abuton sing mga napulo ka adlaw. Pero magpakatutom kamo bisan nagakahulugan ini sang inyo
kamatayon, kag hatagan ko kamo sang kabuhi *nga wala sing katapusan* bilang padya.

11 "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.
Ang mga mandadaog indi pagsilutan sang ikaduha nga kamatayon."

Ang Sulat para sa Pergamo

12 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Pergamo: 'Amo ini ang ginasiling sang
nagauyat sang matalom nga espada nga duha ang sulab: 13 "Nahibalaun ko nga bisan nagaestar kamo sa
lugar nga kontrolado ni Satanas nagapadayon gihapon kamo sa pagsunod sa akon. Kay wala gid kamo
nagtalikod sa inyo pagtuo sa akon, bisan pa sadtong tiyempo nga si Antipas, nga akon masaligan nga

[a] 18 lugar sang mga patay: *sa Griego*, Hades.
[b] 6 Nicolaita: *tan-awa ang Lista sang mga Pulong sa likod*.

manugpamatuod parte sa akon, ginpatay dira sa inyo lugar nga sa diin nagaestar si Satanas. [14] Pero yari ang
pila ka butang nga akon nasawayan sa inyo: may dira sa inyo nga nagasunod sa mga pagpanudlo ni
Balaam. Si Balaam nga ini nagtudlo kay Balak kon paano ang pagsulay sa mga Israelinhon agod
magpakasala sila paagi sa pagkaon sang mga kalan-on nga ginhalad sa mga dios-dios kag paagi sa
pagpakighilawas. [15] Kag may mga tawo man dira sa inyo nga nagasunod sa mga pagpanudlo sang mga
Nicolaita. [16] Gani maghinulsol kamo sa inyo mga sala! Kay kon indi, kadtuan ko kamo dira sa labing
madali, kag awayon ko ang mga tawo nga nagahimo sang pareho sadto paagi sa espada nga nagaguwa sa
akon baba.

[17] "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

"Ang mga mandadaog hatagan ko sang pagkaon nga akon ginatigana didto sa langit. Ang kada isa sa
ila hatagan ko man sang puti nga bato, kag sa kada bato may nasulat nga bag-o nga ngalan nga wala sing
may makahibalo luwas lang sa magabaton sina."

Ang Sulat para sa Tiatira

[18] "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Tiatira: 'Amo ini ang ginasiling sang
Anak sang Dios, nga ang iya mga mata nagabaga nga daw sa kalayo, kag ang iya mga tiil nagaidlak pareho
sang ginpahining nga saway: [19] "Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga mahigugmaon
kamo, matutom, mapisan magserbisyo kag mainantuson. Nahibaluan ko man nga mas madamo pa gid ang
inyo ginahimo karon sang sa una. [20] Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ginapabay-an lang ninyo
ang babayi nga si Jezebel nga nagapakapropeta. Ginapabay-an lang ninyo siya nga magpanudlo kag
magpatalang sa akon mga alagad. Nagasiling siya nga indi malain ang magpakighilawas kag magkaon sang
mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios. [21] Ginhatagan ko siya sing tiyempo nga maghinulsol sa iya
pagpakighilawas, pero indi siya maghinulsol. [22] Gani pamasakiton ko siya hasta indi na siya makahalin sa
katre, kag ang mga tawo nga nagapakighilawas sa iya silutan ko sing tama gid, kon indi sila maghinulsol sa
ila ginahimo nga malain. [23] Pamatyon ko ang iya mga sumulunod, agod mahibaluan sang tanan nga mga
tumuluo nga nahibaluan ko ang mga hunahuna kag mga handom sang mga tawo. Balusan ko ang kada isa
sa inyo suno sa inyo mga hinimuan.

[24] "Pero ang iban sa inyo dira sa Tiatira wala gid nagsunod sa mga pagpanudlo ni Jezebel. Wala ninyo
natun-i ang ila ginasiling nga 'madalom nga mga pagpanudlo ni Satanas.' Gani wala na ako sing
inugdugang pa nga mga pagsulundan nga dapat ninyo tumanon. [25] Basta padayunon lang ninyo nga himuon
ang maayo nga mga butang nga inyo ginahimo karon hasta sa akon pag-abot. [26,27] Kay ang mga mandadaog
kag nagapadayon sa pagtuman sang akon kabubut-on hasta sa katapusan hatagan ko sing awtoridad nga
pareho sang akon nabaton halin sa akon Amay. Padumalahon ko sila sa mga nasyon sa kalibutan, kag wala
gid sing may makakontra sa ila pagdumala. Ang mga nasyon mangin pareho lang sa kulon nga ila
pagadugmukon. [28] Ihatag ko man sa ila ang kabugwason.[a]

[29] "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya."

Chapter 3

Ang Sulat Para sa Sardis

[1] "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Sardis: 'Amo ini ang ginasiling sang
nagauyat sang pito ka bituon kag yara man sa iya ang Espiritu sang Dios nga bilang pito:[b] "Nahibaluan ko
ang inyo mga ginahimo. Madamo ang nagasiling nga malig-on ang inyo pagtuo sa akon, pero ang matuod
daw mga patay kamo. [2] Gani magmata kamo, kag palig-una ninyo ang inyo nabilin nga pagtuo samtang

[a] 28 kabugwason: *sa English*, morning star.
[b] 1 Espiritu sang Dios nga bilang pito: *sa literal*, pito ka Espiritu sang Dios, *ukon*, pito ka espiritu sang Dios. *Tan-awa man ang "footnote" sa 1:4,5.*

buhi pa ini. Tungod kay nasapwan ko nga ang inyo mga hinimuan indi pa husto sa panulok sang akon Dios.
3 Gani dumduma ninyo ang gintudlo sa inyo nga inyo ginbaton. Tumana ninyo ina kag hinulsulan ninyo ang
inyo mga sala. Kon magpabaya pa kamo, kadtuan ko kamo sa oras nga wala ninyo ginapaabot. Ang akon
pag-abot mangin pareho sang pag-abot sang makawat, kay wala sing may makahibalo kon san-o. 4 Pero
may pila dira sa inyo sa Sardis nga wala gid nalatnan sang ginahimo nga malain sang iban. Magaupod sila
sa akon nga nagabalayo sang puti, tungod kay takos sila. 5 Ang mga mandadaog pabayuan sing puti, kag
indi ko pagpanason ang ila mga ngalan sa libro *nga ginlistahan* sang *mga may* kabuhi *nga wala sing
katapusan*. Ipakilala ko sila sa akon Amay kag sa iya mga anghel nga sila akon mga katawhan.

6 "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya."

Ang Sulat para sa Filadelpia

7 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Filadelpia: 'Amo ini ang ginasiling sang
matarong kag masaligan. Siya amo ang nagahari pareho sang paghari ni David sang una. Kag siya lang ang
nagauyat sang yabi sa iya ginharian. Gani kon mag-abri siya *sang puwertahan agod makasulod ang tawo
sa iya ginharian,* wala sing may makasirado. Kag kon siraduhan niya, wala sing may makaabri.–
8 "Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko man nga bisan maluya kamo nagatuman gihapon
kamo sang akon mga pagpanudlo, kag wala gid kamo nagtalikod sa akon. Gani may gin-abrihan ako nga
puwertahan para sa inyo nga wala gid sing may makasira. 9 Pero kon parte sadtong mga tawo nga sakop ni
Satanas, nga mga butigon nga nagasiling nga sila mga Judio pero ang matuod indi, paludhon ko sila sa
inyo, kag mahibaluan nila nga ginahigugma ko kamo. 10 Sa pila ka adlaw magaabot ang mga kabudlayan sa
bug-os nga kalibutan agod tilawan ang tanan nga mga tawo. Pero tungod kay gintuman ninyo ang akon
sugo nga magmainantuson kamo, tipigan ko kamo sa mga kabudlayan nga magaabot. 11 Madali na lang ako
mag-abot. Gani magpadayon kamo sa pagsunod sa mga butang nga inyo nahibaluan nga maayo kag matuod
agod wala sing may makaagaw sang padya nga ginatigana para sa inyo. 12 Ang mga mandadaog himuon ko
nga pareho sa haligi sa puluy-an sang akon Dios, kag indi na gid sila maghalin didto. Markahan ko sila
sang ngalan sang akon Dios, kag sang ngalan sang siyudad sang akon Dios, ang bag-o nga Jerusalem nga
ipapanaog sang akon Dios halin sa langit. Markahan ko man sila sang akon bag-o nga ngalan.

13 "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya."

Ang Sulat para sa Laodicea

14 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Laodicea: 'Amo ini ang ginasiling sang
ginatawag nga Amen, ang masaligan kag matuod nga manugpamatuod. Siya ang ginhalinan sang tanan nga
mga gintuga sang Dios.– 15,16 "Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga indi kamo pareho
sa mabugnaw ukon mainit nga tubig.[a] Kuntani mabugnaw ukon mainit kamo. Pero tungod kay pareho kamo
sa maalabaab nga tubig ibuga ko kamo. 17 Nagasiling kamo nga manggaranon kamo, nga ginpakamaayo
kamo kag wala na sing kulang sa inyo. Pero wala kamo makahibalo nga makaluluoy gid kamo, tungod kay
pobre kamo *sa pagtuo*, bulag *sa kamatuoran*, kag hublas *sa panulok sang Dios*. 18 Gani nagalaygay ako sa
inyo nga magbakal kamo sa akon sang bulawan nga ginpaagi sa kalayo *nga amo ang matuod nga pagtuo,*
agod mangin manggaranon kamo. Magbakal man kamo sa akon sang puti nga bayo agod matabunan ninyo
ang inyo makahuluya nga pagkahublas. Kag magbakal man kamo sa akon sang bulong nga inughaplas sa
inyo mata agod makakita kamo *sang kamatuoran*. 19 Ang tanan nga akon ginapalangga ginasaway ko kag
ginadisiplina. Gani maghinulsol kamo kag kay-uhon gid ninyo ang inyo batasan. 20 Nagatindog ako sa
puwertahan kag nagapanuktok. Kon may makabati sang akon panawag kag padayunon niya ako sa iya
balay, madayon ako, kag magaupod kami kaon. 21 Ang mga mandadaog papungkuon ko sa tupad sang akon
trono.[b] Pareho bala sa akon, mandadaog ako kag karon nagapungko ako sa tupad sang akon Amay sa iya
trono.

---

[a] 15,16 mabugnaw ukon mainit nga tubig: *siguro ang buot silingon,* tubig nga manami imnon.
[b] 21 papungkuon ko sa tupad sang akon trono: *ang buot silingon*, magahari kaupod ko

22 "Ang nagapamati dapat maghunahuna kon ano ang ginasiling sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya."

Chapter 4

Ang Pagsimba sa Langit

1 Pagkatapos sadto, may ginpakita pa gid sa akon. Nakita ko ang puwertahan sa langit nga naabrihan.
Kag nabatian ko liwat ang tingog nga pareho sa tunog sang trumpeta. Nagsiling siya sa akon, "Saka ka diri
kag ipakita ko sa imo kon ano ang magakalatabo sa palaabuton." 2 Sa gilayon gin-gamhan ako sang Espiritu
Santo. Kag nakita ko didto sa langit ang isa ka trono nga may nagapungko. 3 Ang nagapungko didto
nagabadlak pareho sang *malahalon nga mga* bato nga haspe kag kornalina. Kag sa palibot sang trono may
balangaw nga ang iya kolor pareho sa *bato nga* esmeralda. 4 Sa palibot sang trono, may 24 pa gid ka mga
trono nga ginapungkuan sang 24 ka mga manugdumala. Ini nga mga manugdumala nagabayo sang puti kag
ang kada isa sa ila may korona nga bulawan. 5 Kag halin didto sa trono sige ang pangilat kag pangdaguob,
kag kon anu-ano pa ang akon nabatian. Sa atubangan dampi sang trono may pito ka suga nga nagadabdab.
Amo ato ang Espiritu sang Dios nga bilang pito.[a] 6 Didto man sa atubangan sang trono may daw sa dagat
nga matin-aw pareho sang kristal.

Sa palibot sang trono, sa kada kilid, may apat ka sapat. Damo gid ang ila mga mata sa atubangan kag
sa likod. 7 Ang premiro nga sapat daw sa leon; ang ikaduha daw sa tinday nga baka; ang ikatatlo daw sa
tawo ang iya hitsura; kag ang ikaapat daw sa nagalupad nga agila. 8 Ang kada isa sa ila may anom ka
pakpak kag damo gid ang ila mga mata sa ila bug-os nga lawas. Adlaw-gabi wala untat ang ila kanta nga
nagasiling,

"Balaan! Balaan! Balaan ang aton Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan.

Siya amo ang Dios sang una, karon kag sa palaabuton."

9 Sige ang ila dayaw, padungog, kag pasalamat sa iya nga nagapungko didto sa trono, nga nagakabuhi sa
wala sing katapusan. Kag samtang ginahimo nila ini, 10 ang 24 ka mga manugdumala nagaluhod kag
nagasimba sa iya nga nagapungko didto sa trono, nga nagakabuhi sa wala sing katapusan. Kag ginabutang
nila ang ila mga korona sa atubangan sang trono kag magsiling,

11 "Ikaw ang amon Ginoo kag Dios, takos ikaw nga magbaton sang pagpadungog, pagtahod, kag
awtoridad.

Kay gintuga mo ang tanan nga mga butang.

Suno sa imo kabubut-on ginhimo mo sila."

Chapter 5

Ang Kasulatan kag ang Karnero

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako nga linukot nga kasulatan sa tuo nga kamot sang nagapungko sa
trono. Ang ini nga kasulatan may sulat sa sulod kag sa guwa kag napitlan sang pito ka mga selyo. 2 Kag
may nakita dayon ako nga isa ka gamhanan nga anghel nga nagpanawag sa mabaskog nga tingog, "Sin-o
bala ang takos nga maghukas sang mga selyo sang linukot nga kasulatan agod mabuksan kag mahumlad?"
3 Pero wala gid sing bisan isa didto sa langit, sa kalibutan, ukon sa idalom sang kalibutan nga sarang
makaabri kag makabasa kon ano ang nakasulat sa linukot nga kasulatan. 4 Gani naghilibion gid ako tungod
kay wala gid sing bisan isa nga takos mag-abri kag magbasa sang sini nga kasulatan. 5 Karon, isa sa mga
manugdumala didto nagsiling sa akon, "Indi ikaw maghibi, tungod kay si Jesus nga mandadaog nga

[a] 5 Espiritu sang Dios nga bilang pito: *Tan-awa ang "footnote" sa 3:1.*

ginatawag nga Leon nga halin sa tribo ni Juda kag kaliwat ni David sarang makahukas sang pito ka mga
selyo sa linukot nga kasulatan agod mahumlad ini."

[6] Dayon nakita ko ang isa ka Karnero nga nagatindog didto sa tunga sang trono, nga ginalibutan sang
apat ka sapat kag sang mga manugdumala. Kon tan-awon, daw sa ginpatay ini nga Karnero. May pito ini ka
sungay kag pito man ka mata nga amo ang Espiritu sang Dios nga bilang pito[a] nga ginpadala sa bug-os nga
kalibutan. [7] Nagpalapit ang Karnero sa trono kag ginkuha niya dayon ang kasulatan sa tuo nga kamot sang
nagapungko didto. [8] Pagkakuha niya sang kasulatan, ang apat ka sapat kag ang 24 ka mga manugdumala
nagluhod sa pagsimba sa Karnero. Ang kada isa sa ila may yahong nga bulawan nga puno sang insenso nga
amo ang mga pangamuyo sang mga katawhan sang Dios. May arpa[b] man ang kada isa sa ila nga ila
ginatukar, [9] kag nagakanta sila sang isa ka bag-o nga kanta nga nagasiling,

"Ikaw ang takos nga makakuha sang linukot nga kasulatan kag sa paghukas sang iya mga selyo,

tungod kay ginpatay ikaw, kag paagi sa imo dugo gintubos mo ang mga tawo agod mangin iya sang Dios.

Ginpili mo sila sa tanan nga tribo, lingguahe, lahi kag nasyon.

[10] Ginhimo mo sila nga mga hari kag mga pari sa pag-alagad sa aton Dios.

Kag padumalahon mo sila sa kalibutan."

[11] Dayon nakita ko kag nabatian ang linibo kag minilyon nga mga anghel. Ang ini nga mga anghel
nagatilipon didto sa palibot sang trono, sa apat ka sapat, kag sa mga manugdumala. [12] Kag nagakanta sila
sing mabaskog:

"Ang Karnero nga ginpatay takos nga magbaton sang awtoridad, manggad, kaalam, kusog, pagtahod, pagpadungog, kag pagdayaw!"

[13] Kag nabatian ko dayon ang tanan nga tinuga sa langit, sa duta, sa idalom sang duta, kag sa dagat nga
nagakanta:

"Ihatag ta sa nagapungko sa trono kag sa Karnero ang pagdayaw, pagtahod, pagpadungog kag paggahom sa wala sang katapusan!"

[14] Nagsabat dayon ang apat ka sapat, "Amen!" Kag ang mga manugdumala nagluhod kag nagsimba.

Chapter 6

Ang Paghukas sang mga Selyo sa Kasulatan

[1] Nakita ko dayon ang Karnero nga nagahukas sang premiro sa pito ka mga selyo sa linukot nga
kasulatan. Kag nabatian ko nga naghambal ang isa sa apat ka mga sapat. Ang iya tingog daw sa daguob.
Siling niya, "Dali!" [2] Pagtan-aw ko, nakita ko ang isa ka puti nga kabayo. Ang nagasakay sini may
ginauyatan nga pana. Ginhatagan siya sing korona kag ginpadalagan niya dayon ang iya kabayo kag sige
ang iya pagpangdaog.

[3] Pagkatapos sadto, ginhukas sang Karnero ang ikaduha nga selyo sang kasulatan. Kag nabatian ko nga
nagsiling ang ikaduha nga sapat, "Dali!" [4] Kag nagguwa ang pula nga kabayo. Ang nagasakay sini
ginhatagan sing dako nga espada, kag ginhatagan man siya sing gahom agod magdala sang gira sa duta,
agod magpinatyanay ang mga tawo.

---

[a] 6 Espiritu sang Dios nga bilang pito: *Tan-awa ang "footnote" sa 3:1.*
[b] 8 arpa: *daw sa gitara.*

[5] Paghukas sang Karnero sang ikatatlo nga selyo, nabatian ko ang ikatatlo nga sapat nga nagsiling,
"Dali!" Kag nakita ko ang itom nga kabayo. Ang nagasakay sini may ginauyatan nga kilohan. [6] Pagkatapos
may nabatian ako nga daw sa tingog nga halin sa apat ka sapat nga nagasiling, "*Pamahala ang ila pagkaon.*
Ang bili sang tatlo ka litse nga harina nga trigo bali isa ka adlaw nga suhol, kag ang isa ka gantang nga
harina nga sebada bali isa man ka adlaw nga suhol. Pero indi pagpataasi ang mantika kag ang bino!"

[7] Pagkatapos sadto ginhukas dayon sang Karnero ang ikaapat nga selyo kag nabatian ko ang ikaapat
nga sapat nga nagsiling, "Dali!" [8] Kag nakita ko ang isa ka malapsi nga kabayo. Ang nagasakay sini
ginngalanan nga Kamatayon, kag ang Hades[a] nagasunod sa iya. Ginhatagan sila nga duha sang gahom agod
pamatyon ang ikaapat nga parte sang mga tawo sa kalibutan paagi sa gira, gutom, mga balatian, kag
mapintas nga mga sapat sa kalibutan.

[9] Ginhukas dayon sang Karnero ang ikalima nga selyo. Kag nakita ko sa idalom sang altar ang mga
kalag sadtong mga tawo nga ginpamatay tungod sa ila pagwali sang pulong sang Dios. [10] Nagsinggit sila
sing mabaskog, "Ginoo nga Makagagahom, balaan kag masaligan! San-o mo pa bala hukman kag silutan
ang mga tawo sa kalibutan tungod sang ila pagpatay sa amon?" [11] Ang kada isa sa ila ginhatagan sing
malaba nga bayo nga puti, kag ginsilingan sila nga maghulat-hulat lang anay hasta makompleto ang
kadamuon sang ila mga utod kag mga kaupod nga mga alagad sang Dios nga pagapatyon man pareho sa ila.

[12] Karon, ang ikaanom na nga selyo ang ginhukas sang Karnero. Pagkahukas sini, naglinog dayon sing
mabaskog. Nag-itom ang adlaw pareho sang itom gid nga panapton, kag nagpula ang bulan pareho sang
dugo. [13] Nagkalahulog sa duta ang mga bituon sa langit nga daw sa mga ulihi nga bunga sang kahoy nga
higera nga nagakalahulog kon huyupon sang mabaskog nga hangin. [14] Nadula ang langit nga daw sa papel
nga ginlukot, kag nagkalakuha ang mga bukid kag mga isla sa ila puwesto. [15] Dayon nagpanago sa mga
kuweba kag sa idalom sang dalagko nga mga bato sa mga bukid ang mga hari sa kalibutan, ang mga
manugdumala, ang mga opisyales sang mga soldado, ang mga manggaranon, ang mga gamhanan, kag ang
tanan nga klase sang tawo, ulipon ukon indi. [16] Nagsiling sila sa mga bukid kag sa mga bato, "Tiphagi
ninyo kami kag tabuni agod indi kami makita sang nagapungko sa trono kag agod makaluwas kami sa silot
sang Karnero. [17] Tungod kay nag-abot na ang adlaw nga magasilot sila sa mga tawo, kag wala gid sing may
makakontra sa ila."

Chapter 7

Ang 144,000 ka mga Tawo nga Ginmarkahan

[1] Pagkatapos sadto, may nakita ako nga apat ka anghel nga nagatindog sa apat ka pamusod sang
kalibutan. Ginapunggan nila ang apat ka hangin sa kalibutan agod wala sang hangin nga maghuyop sa duta
ukon sa dagat ukon sa bisan ano nga kahoy. [2] Kag nakita ko man ang isa pa ka anghel nga naghalin sa
sidlangan. May dala siya nga inugmarka sang buhi nga Dios. Nagsinggit siya sing mabaskog sa apat ka
anghel nga ginhatagan sang Dios sing gahom sa paghalit sang duta kag sang dagat. [3] Siling niya, "Indi
ninyo anay paghaliti ang duta, ukon ang dagat ukon ang mga kahoy samtang wala pa naton mamarkahan
ang mga agtang sang mga alagad sang aton Dios." [4] Suno sa ginsugid sa akon, 144,000 ang ginmarkahan
sang marka sang Dios. Halin sila sa tanan nga mga tribo sang Israel.

[5]

12,000 halin sa tribo ni Juda;

12,000 halin sa tribo ni Ruben;

12,000 halin sa tribo ni Gad;

[a] 8 Hades: *buot silingon,* lugar sang mga patay.

6

12,000 halin sa tribo ni Aser;

12,000 halin sa tribo ni Neftali;

12,000 halin sa tribo ni Manases;

7

12,000 halin sa tribo ni Simeon;

12,000 halin sa tribo ni Levi;

12,000 halin sa tribo ni Isacar;

8

12,000 halin sa tribo ni Zabulon;

12,000 halin sa tribo ni Jose;

12,000 halin sa tribo ni Benjamin.

Ang Madamo nga Tawo sa Atubangan sang Trono sang Dios

9 Pagkatapos sadto, nakita ko ang mga tawo nga indi maisip tungod sa ila kadamuon. Ini nga mga tawo
halin sa tanan nga nasyon, tribo, lahi kag lingguahe. Nagatindog sila didto sa atubangan sang trono kag
sang Karnero. Ang ila bayo pulos puti kag malaba, kag may ginauyatan sila nga mga dahon sang palma.
10 Nagasinggit sila sing mabaskog, "Dalayawon ang Dios nga nagapungko sa trono, kag dalayawon man
ang Karnero kay ginluwas nila kami sa silot!" 11 Kag nagtindog ang tanan nga mga anghel sa palibot sang
trono kag sang mga manugdumala, kag sang apat ka sapat. Nagluhod dayon ang mga anghel sa atubangan
sang trono kag nagsimba sa Dios. 12 Nagsiling sila, "Matuod gid nga ang aton Dios dapat nga dayawon,
padunggan, pasalamatan kag tahuron. Nahibaluan niya ang tanan, kag ang tanan nga gahom kag kabaskog
yara sa iya. Dayawon siya sa wala sang katapusan! Amen!"

13 Pagkatapos, nagpamangkot sa akon ang isa sa mga manugdumala. Siling niya, "Nahibaluan mo bala
kon sin-o ang mga tawo nga ina nga nagabayo sing puti, kag kon diin sila naghalin?" 14 Nagsabat ako, "Sir,
wala ako kahibalo. Sugiri man ako!" Nagsiling siya sa akon, "Amo ina ang mga tawo nga nakaagi sa dako
nga paghingabot. Ang ila mga bayo ginlabhan nila kag ginpaputi sa dugo sang Karnero. 15 Amo ina nga dira
sila nagatindog sa atubangan sang trono sang Dios, kag adlaw gab-i ang ila pag-alagad sa iya sa iya templo.
Kag ang *Dios mismo nga* nagapungko sa trono amo ang nagaasikaso sa ila. 16 Indi na gid sila paggutumon
ukon pag-uhawon. Kag indi na sila mainitan ukon mapaso sa init sang adlaw. 17 Kay ang Karnero nga dira
sa trono amo na ang magabantay sa ila. Dalhon niya sila sa mga tuburan nga nagahatag sing kabuhi, kag
pahiran sang Dios ang tanan nga mga luha sa ila mga mata."

Chapter 8

Ang Paghukas sang Ikapito nga Selyo.

1 Sang paghukas sang Karnero sang ikapito nga selyo naglinong ang langit sa sulod sang mga tunga sa
oras. 2 Nakita ko dayon ang pito ka anghel nga nagatindog sa atubangan sang Dios. Kag ang kada isa sa ila
ginhatagan sang trumpeta.

3 May isa pa gid ka anghel nga nagpalapit sa altar. May ginauyatan siya nga bulawan nga suludlan sang
insenso. Ginhatagan siya sing madamo nga insenso agod iupod sa mga pangamuyo sang tanan nga mga
tumuluo kag ihalad sa altar nga bulawan nga yara sa atubangan sang trono. 4 Gani nagtub-ok paibabaw ang
aso sang ginsunog nga insenso kaupod sang mga pangamuyo sang mga katawhan sang Dios halin sa mga

kamot sang anghel nga nagatindog sa atubangan sang Dios. [5] Pagkatapos, ginkuha sang anghel ang suludlan
sang insenso kag ginpuno niya ini sing kalayo halin sa altar kag ginhaboy niya dayon sa duta. Sa gilayon,
nagpangilat, nagdaguob, naggahod kag naglinog.

Ang mga Trumpeta

[6] Karon, ang pito ka anghel nga may pito ka trumpeta nagpreparar na sa pagpatunog sang ila mga
trumpeta. [7] Ang premiro nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta. Nag-ulan dayon sing yelo kag kalayo
nga may lakot nga dugo. Kag nasunog ang ikatlo nga parte sang duta, ang ikatlo nga parte sang kahoy, kag
ang tanan nga hilamon.

[8] Dayon ang ikaduha nga anghel nagpatunog man sang iya trumpeta, kag may nahulog sa dagat nga
daw isa ka dako nga bukid nga nagadababada. [9] Kag ang ikatlo nga parte sang dagat nangin dugo, ang
ikatlo nga parte sang tanan nga sa dagat nagkalamatay, kag ang ikatlo nga parte sang tanan nga mga barko
nagkalaguba.

[10] Ang ikatatlo naman nga anghel ang nagpatunog sang iya trumpeta, kag may dako nga bituon nga
nagadabdab nga daw sa suga nga nahulog halin sa langit kag nagtupa sa ikatlo nga parte sang mga suba kag
mga tuburan. [11] Ang ngalan sang ato nga bituon "Pait." Gani ang ikatlo nga parte sang mga tubig nagpait,
kag madamo nga mga tawo ang nagkalamatay sang pag-inom nila sini.

[12] Dayon ang ikaapat nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag ang natabo, naigo ang ikatlo nga
parte sang adlaw, ang ikatlo nga parte sang bulan, kag ang ikatlo nga parte sang mga bituon, kag nadula
ang ikatlo nga parte sang ila kasanag. Gani nagdulom sa ikatlo nga parte sang adlaw kag sa ikatlo nga parte
sang gab-i.[a]

[13] Pagkatapos sadto may nakita ako nga agila nga nagalupad sa kahanginan. Nabatian ko nga
nagasinggit ini sang mabaskog, "Kaluluoy! Kaluluoy gid ang mga nagaestar sa kalibutan kon magpatunog
pa gid ang tatlo ka mga anghel sang ila mga trumpeta."

Chapter 9

[1] Dayon ang ikalima nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag nakita ko ang isa ka bituon nga
nahulog sa duta halin sa langit. Ini nga bituon ginhatagan sing yabi nga para sa puwertahan sang buho nga
nagapaidalom gid sa duta.[b] [2] Gin-abrihan sang bituon ini nga buho, kag nagguwa dayon ang aso nga daw sa
naghalin sa dako gid nga hurnohan. Nagdulom ang kalibutan tungod kay ang silak sang adlaw nalipdan
sang aso nga halin sa buho. [3] Kag indi lang ina, kundi halin sa aso may nagguluwa nga mga apan nga
naghugpa sa duta, kag ginhatagan sila sing gahom nga magpanakit pareho sa iwi-iwi. [4] Ginhambalan sila
nga indi nila paghalitan ang mga hilamon, ukon ang mga kahoy, ukon ang iban pa nga mga tanom, kundi
ang mga tawo lang nga wala sing marka sang Dios sa ila mga agtang. [5] Gintugutan ang mga apan nga
sakiton ato nga mga tawo sa sulod sang lima ka bulan, pero wala sila pagtuguti nga pamatyon nila sila. Ang
kasakit sang ila kinadtan pareho sang kinadtan sang iwi-iwi. [6] Gani sa sulod sang lima ka bulan, gusto sang
mga tawo nga mapatay, pero indi sila mapatay. Bisan gusto na gid nila nga mapatay, indi gid sila mapatay.

[7] Ang hitsura sang ato nga mga apan daw sa mga kabayo nga preparado na sa inaway. Sa ila ulo may
nagatungtong nga daw sa korona nga bulawan kag ang ila guya daw sa guya sang tawo. [8] Ang ila buhok
daw sa buhok sang babayi, kag ang ila mga ngipon daw sa ngipon sang leon. [9] Ang ila mga dughan
natabunan sang daw sa panaming nga salsalon, kag ang huni sang ila mga pakpak daw sa hagunos sang
madamo nga mga karwahe nga ginaguyod sang mga kabayo pakadto sa inaway. [10] Ang ila ikog pareho sa
ikog sang iwi-iwi nga nagapangutot, kag ang ila ikog amo ang ila gamiton agod sakiton ang mga tawo sa

[a] 12 Gani nagdulom...gab-i: *ukon*, Gani nadula ang ikatlo nga parte sang kasanag kon adlaw kag kon gab-i.
[b] 1 nagapaidalom gid sa duta: *nga ginaestaran sang malain nga mga espiritu*.

sulod sang lima ka bulan. [11] May hari nga nagadumala sa ila. Ini amo ang anghel *nga nag-abri* sang madalom nga buho. Ang iya ngalan sa *lingguahe nga* Hebreo si Abaddon, sa Griego si Apolion, *nga kon sa aton pa Manuglaglag.*

[12] Tapos na ang premiro nga makahaladlok nga hitabo, pero may duha pa gid nga magaabot.

[13] Dayon ang ikaanom nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta. Kag nabatian ko nga may naghambal halin sa mga pamusod sang bulawan nga altar nga nagaatubang sa Dios. [14] Nagsiling ang tingog sa ikaanom nga anghel nga may trumpeta, "Buy-i na ang apat ka anghel nga ginagapos sa dako nga suba sang Eufrates!" [15] Gani ginpangbuy-an sila. Ginpreparar na nga daan sila para gid sa oras nga ato, agod pamatyon nila ang ikatlo nga parte sang tanan nga mga tawo. [16] Ginsugiran ako nga ang kadamuon sang ila mga soldado nga manugpangabayo 200,000,000. [17] Kag suno sa ginpakita sa akon, amo ini ang hitsura sang mga kabayo kag sang mga nagasakay: may mga panaming sa dughan sang mga manugpangabayo, kag ang kolor sang ila mga panaming pula pareho sang kalayo, asul pareho sang sapiro, kag dalag pareho sang asupre; ang mga kabayo iya, ang ila ulo daw sa ulo sang leon, kag sa ila baba may nagaguwa nga kalayo, aso, kag asupre. [18] Kag paagi sa sining tatlo ka kalalat-an nga amo ang kalayo, aso, kag asupre nga nagaguwa sa baba sang mga kabayo, nagkalamatay ang ikatlo nga parte sang mga tawo. [19] Ang gahom sang mga kabayo nagahalin sa ila baba kag sa ila ikog. Ang ila ikog daw sa mga man-og nga nagapangagat, kag amo ini ang ila ginagamit sa pagsakit sa mga tawo.

[20] Pero ang mga tawo nga nabilin, nga wala nagkalamatay sa sining tatlo ka mga kalalat-an, wala pa gid magbiya sa mga dios-dios nga ila ginhimo. Sige pa gid ang ila simba sa mga demonyo kag sa mga rebulto nga bulawan, pilak, saway, bato kag kahoy. Ang ini nga mga rebulto indi makakita, indi makabati, kag indi makalakat. [21] Wala man sila naghinulsol sang ila pagpamatay, pagkababaylan, pagpakighilawas, kag pagpangawat.

Chapter 10

Ang Anghel kag ang Gamay nga Kasulatan

[1] Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga gamhanan nga nagapanaog halin sa langit. Nalikupan siya sang panganod, kag may nagalibot nga balangaw sa iya ulo. Nagasilak ang iya nawong pareho sa adlaw, kag ang iya mga tiil daw sa nagadabadaba nga kalayo. [2] May ginauyatan siya nga gamay nga kasulatan nga nahumlad. Pag-abot niya sa kalibutan, gintungtong niya ang iya tuo nga tiil sa dagat kag ang iya wala nga tiil sa duta, [3] kag nagsinggit siya. Ang iya tingog daw sa leon nga nagangurob. Pagkatapos niya singgit, nagsabat ang pito ka daguob. [4] Isulat ko na kuntani ang ginhambal sang pito ka daguob, pero may nabatian ako nga tingog halin sa langit nga nagsiling, "Indi pag-ipanugid ang ginhambal sang pito ka daguob. Indi ini pag-isulat."

[5] Karon, ang anghel nga nakita ko nga nagatindog sa dagat kag sa duta nagbayaw sang iya tuo nga kamot sa langit [6] kag nagpanumpa sa Dios, ang Dios nga wala sing kamatayon, nga naghimo sang langit, duta, kag dagat, kag sang tanan nga mga butang nga yara sa ila. Nagsiling ang anghel, "Indi na magdugay, [7] kay kon magpatunog na ang ikapito nga anghel sang iya trumpeta, himuon na sang Dios ang iya sekreto nga plano suno sa iya ginsugid sa iya mga alagad nga mga propeta."

[8] Nagsiling liwat sa akon ang tingog nga halin sa langit, "Kadtui ang anghel nga nagatindog sa dagat kag sa duta, kag kuhaa ang kasulatan nga nahumlad sa iya kamot." [9] Gani nagkadto ako sa anghel kag ginpangayo ko sa iya ang gamay nga kasulatan. Nagsiling siya sa akon, "Yari, kuhaa kag kauna. Daw dugos ini katam-is kon dira pa sa imo baba, pero pag-abot sa imo tiyan magapait ini." [10] Ginkuha ko ang kasulatan sa iya kamot kag ginkaon ko dayon. Daw dugos matuod ang iya katam-is sa akon baba, pero pagkatulon ko na, nagpait sa akon tiyan.

[11] Kag may nagsiling dayon sa akon, “Kinahanglan iwali mo liwat ang ginpahambal sang Dios parte sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, lingguahe kag hari.”

Chapter 11

Ang Duha ka Saksi

[1] Dayon ginhatagan ako sang inugtakos nga daw sa baston. Nagsiling ang naghatag sa akon, “Sige, taksa ang templo sang Dios kag ang altar, kag isipa dayon kon pila ang nagasimba didto. [2] Pero ang sa guwa sang templo indi lang pag-ilakip takos kay ina para sa mga tawo nga wala makakilala sa Dios. Ini sila amo ang magaguba sang balaan nga siyudad *sang Jerusalem* sa sulod sang 42 ka bulan. [3] Kag sa sina nga mga inadlaw ipadala ko ang akon duha ka saksi nga magabayo sing sako *bilang tanda sa mga tawo nga dapat na sila maghinulsol*. Kag magawali sila sang akon ipawali sa ila sa sulod sang 1,260 ka adlaw.”

[4] Ang ining duha ka saksi amo ang duha ka kahoy nga olibo[a] kag duha ka suga nga nagatindog sa atubangan sang Ginoo, nga amo ang Ginoo sa bug-os nga kalibutan. [5] Kon may magtinguha sa pagsakit sa ila, may kalayo nga magaguwa sa ila baba kag magalaglag sang ila mga kaaway. Pareho sini ang pagpatay sa kay bisan sin-o nga gusto magsakit sa ila. [6] May gahom man sila sa pagpugong sang ulan agod indi mag-ulan samtang nagawali sila sang pulong sang Dios. May gahom man sila nga ang tubig sa mga tuburan mahimo nila nga dugo. Kag indi lang ina kundi may gahom pa gid sila sa paghalit sang bug-os nga kalibutan paagi sa nagkalain-lain nga mga kalalat-an sa bisan ano nga oras nga gusto nila.

[7] Kon makatapos na sila sa pagwali sang pulong sang Dios, awayon sila sang dako nga sapat nga magaguwa halin sa madalom nga buho. Ining duha ka manugwali mapierde sang sapat kag patyon dayon sila. [8] Ang ila bangkay mabilin lang sa kalsada sang bantog nga siyudad, nga sa diin ang ila Ginoo ginlansang sa krus. Ang ini nga siyudad nagasimbulo sang Sodoma ukon Egipto. [9] Sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tunga, didto ang ila bangkay sa kalsada nga ginatan-aw sang mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, tribo, lingguahe kag nasyon. Kag indi magtugot ang mga tawo nga ipalubong sila. [10] Magakalipay gid ang mga tawo sa kalibutan tungod kay napatay na atong duha ka tawo. Magaselebrar sila kag magaregaluhay tungod nga napatay ang duha ka propeta sang Dios nga nagdala sing madamo nga kalisod sa mga tawo sa kalibutan. [11] Pero pagkaligad sang tatlo ka adlaw kag tunga, ginbuhi liwat sang Dios ang ila mga bangkay. Nagtindog sila kag ang tanan nga nakakita sa ila hinadlukan. [12] Dayon ang ining duha ka saksi nakabati sang tingog nga mabaskog halin sa langit nga nagasiling, “Dali, saka kamo diri *sa langit*!” Kag samtang nagatan-aw ang ila mga kaaway, nagkayab sila sa isa ka panganod pa-langit. [13] Sa amo man nga oras naglinog sing mabaskog. Ang ikanapulo nga parte sang siyudad naguba, kag 7,000 ka tawo ang nagkalamatay sa ato nga linog. Ang mga tawo nga wala nagkalamatay kinulbaan, kag nagdayaw sila sa Dios nga yara sa langit.

[14] Ang ikaduha nga makahaladlok nga hitabo tapos na, pero may masunod pa nga ikatatlo.

Ang Ikapito nga Trumpeta

[15] Ang ikapito nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag may mabaskog nga mga tingog sa langit nga nagasiling, “Karon ang aton Ginoo kag ang iya pinili nga si Cristo amo na ang magahari sa kalibutan. Kag ang iya paghari wala sing katapusan!” [16] Kag ang 24 ka mga manugdumala nga nagapungko sa ila mga trono sa atubangan sang Dios nagluhod dayon kag nagsimba sa Dios, [17] nga nagasiling,

“Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,

ikaw ang Dios sang una, kag ikaw man ang Dios karon.

Nagapasalamat kami sa imo tungod kay gin-gamit mo na ang imo gahom,

[a] 4 duha ka kahoy nga olibo: *amo ini sila ang katumanan sang tagna ni Zacarias (4:2-14).*

kag nag-umpisa ka na nga maghari sa kalibutan.

[18] Puwerte gid ang kaakig sang mga tawo nga wala nagakilala sa imo.

Kay nag-abot na ang oras nga silutan mo sila.

Kag ang mga patay hukman mo na.

Amo na ini ang oras nga hatagan mo sing padya ang imo mga alagad, ang mga propeta, ang imo mga katawhan, kag ang tanan nga nagatahod sa imo, bantog man ukon indi.

Oras na nga pamatyon mo ang mga tawo nga nagaguba sang kalibutan."

[19] Pagkatapos sadto, gin-abrihan ang templo sang Dios didto sa langit. Kag didto sa sulod, may nakita nga kaban nga sa diin nasulod ang kasugtanan sang Dios sa iya mga tawo. Dayon nagpangilat, nagginahod, kag nagdinaguob. Naglinog man kag nag-ulan sing yelo nga daw mga bato.

Chapter 12

Ang Babayi kag ang Dragon

[1] May makatilingala dayon nga butang nga nagpakita sa langit. Nakita ko ang isa ka babayi nga nagabayo sing adlaw, kag ang bulan didto sa idalom sang iya mga tiil. Kag sa iya ulo may korona nga may dose ka bituon. [2] Manugbata na ang babayi, kag nagauraroy tungod kay nagapasakit na siya.

[3-4] May isa pa gid ka makatilingala nga butang nga akon nakita sa langit. Malapit sa babayi may dako nga dragon nga pula nga may pito ka ulo kag may napulo ka sungay, kag sa kada ulo may korona. Ginpangahig sang iya ikog ang ikatlo nga parte sang mga bituon kag ginpanghaboy sa duta. Didto siya nagatindog malapit sa babayi nga manugbata agod pagbata sang babayi kaunon niya dayon ang bata. [5] Karon, nagbata ang babayi kag ang iya bata lalaki. Ang ini nga bata amo ang magadumala sa mga nasyon, kag wala sing may makakontra sa iya. Gani *pagkatawo sang bata wala siya makaon sang dragon tungod kay* ginsabnit siya dayon kag gindala sa Dios didto sa iya trono. [6] Ang babayi nga nagbata nagpalagyo sa kamingawan nga ginpreparar na nga daan sang Dios para sa iya, agod didto siya atipanon sa sulod sang 1,260 ka adlaw.

[7] Karon, nagsugod ang inaway sa langit. Nagpakig-away si Miguel kag ang iya mga kaupod nga mga anghel batok sa dragon. Nagpakig-away man ang dragon kag ang iya sakop nga mga anghel. [8] Pero napierde ang dragon, kag siya kag ang iya mga anghel ginpalayas sa langit. [9] Gintabog paguwa ang dako nga dragon. Siya amo yadtong man-og sang una nga ginatawag nga Yawa ukon Satanas, nga nagapatalang sa mga tawo sa bug-os nga kalibutan. Ginhulog siya diri sa kalibutan pati ang iya sakop nga mga anghel.

[10] Pagkatapos sadto, nabatian ko dayon ang mabaskog nga tingog didto sa langit nga nagasiling, "Karon nag-abot na ang oras nga ang mga tawo luwason na sang Dios! Ginapakita na niya karon ang iya gahom bilang Hari kag ang awtoridad ni Cristo nga iya pinili! Kay ginpalayas na sa langit ang manug-akusar sang aton mga utod *sa pagtuo*. Wala sing pahuway ang iya pag-akusar sa ila sa aton Dios. [11] Pero ginpierde siya sang aton kapareho nga mga tumuluo paagi sa dugo sang Karnero, kag paagi sa kamatuoran nga ila ginbantala. Kag wala sila nahadlok nga magtaya sang ila kabuhi tungod sa ila pagtuo. [12] Gani magkalipay kamo, kamo nga nagaestar sa langit. Pero kaluluoy kamo nga nagaestar sa duta kag sa dagat, tungod kay nagpanaog na si Satanas dira sa inyo. Naakig gid siya katama tungod kay nahibaluan niya nga malip-ot na gid lang ang iya tion nga nabilin."

[13] Sang matalupangdan sang dragon nga ginhulog na siya sa duta, ginlagas niya dayon ang babayi nga nagbata sing lalaki. [14] Pero ginhatagan ang babayi sing duha ka pakpak nga pareho sa dako nga agila, agod makalupad siya pakadto sa iya lugar sa kamingawan nga sa diin pagaasikasuhon siya sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga, kag indi siya maano sang man-og. [15] Gani nagbuga dayon ang man-og sing madamo nga

tubig nga daw sa baha pakadto didto sa babayi agod anuron siya. [16] Pero ginbuligan sang duta ang babayi.
Nag-abri ang duta kag ginsuyop ang tubig nga halin sa baba sang dragon. [17] Kag nagdugang pa gid ang
kaakig sang dragon sa babayi, gani ang iya ginhimo, nagpakig-away siya sa iban nga mga bata sang babayi.
Ini nga mga bata wala sing iban kundi ang tanan nga nagatuman sang mga sugo sang Dios kag nagasunod
sa kamatuoran nga ginpanudlo ni Jesus. [1] Kag nagtindog ang dragon sa baybayon.

Chapter 13

Ang Duha ka Sapat

Dayon may nakita ako nga sapat nga nagbutwa halin sa dagat nga napulo ang iya sungay kag pito ang
iya ulo. Kada sungay may korona, kag sa kada ulo may nakasulat nga ngalan nga nagapakamalaot sa Dios.[a]
[2] Ang sapat nga akon nakita daw sa leopardo. Ang iya tiil daw sa tiil sang sapat nga oso, kag ang iya baba
daw sa baba sang leon. Ginhatag sang dragon ang iya gahom kag ang iya trono sa sapat agod mangin dako
ang iya awtoridad sa paghari. [3] Ang isa sa mga ulo sang sapat daw ginpatay, pero ang iya pilas nga
ikamatay nag-ayo. Natingala gid sa sapat ang mga tawo sa bug-os nga kalibutan, kag nagsunod sila sa iya.
[4] Ginsimba nila ang dragon tungod kay siya amo ang naghatag sing gahom sa sapat. Ginsimba man nila ang
sapat; siling nila, "Wala sing may makapareho sa sini nga sapat kag wala sing may makakontra sa iya."

[5] Gintugutan sang Dios nga maghambal ang sapat sing tama kalain nga mga pulong kag maggahom sa
sulod sang 42 ka bulan. [6] Ginpakamalaot niya ang Dios, ang ngalan sang Dios, ang ginaestaran sang Dios,
kag ang tanan nga nagaestar sa langit. [7] Gintugutan man siya nga awayon niya kag pierdihon ang mga
katawhan sang Dios. Kag ginhatagan man siya sing awtoridad nga maghari sa tanan nga *tawo sa kalibutan
bisan ano pa ang ila* tribo, lahi, lingguahe, kag nasyon. [8] Ang ini nga sapat simbahon sang tanan nga mga
tawo sa kalibutan nga ang ila ngalan wala sa libro *nga ginlistahan* sang *mga may* kabuhi *nga wala sing
katapusan*. Sang wala pa matuga ang kalibutan, ang ngalan sang sini nga mga tawo wala nga daan masulat
sa sina nga libro nga ginauyatan sang Karnero nga ginpatay.

[9] Gani kamo nga nagapamati dapat maghunahuna gid sing maayo! [10] Ang bisan sin-o nga gintalana nga
dakpon, pagadakpon gid. Kag ang bisan sin-o nga gintalana nga patyon sa espada, pagapatyon gid sa
espada. Gani ang mga katawhan sang Dios kinahanglan nga magmainantuson kag may hugot nga pagtuo sa
Dios.

[11] Pagkatapos sadto, nakita ko pa gid ang isa ka sapat nga nagguwa halin sa duta. Ang ini nga sapat
may duha ka sungay nga pareho sa sungay sang karnero, pero kon maghambal ini daw sa dragon.
[12] Gin-gamit niya ang awtoridad sang premiro nga sapat agod mag-alagad sa iya. Ginpilit niya ang tanan
nga mga tawo sa kalibutan nga magsimba sa premiro nga sapat nga may pilas nga ikamatay nga nag-ayo.
[13] Madamo nga mga milagro ang ginhimo sining ikaduha nga sapat, pareho sa pagpaulan sang kalayo halin
sa langit. Ginhimo niya ini nga mga milagro agod makita sang mga tawo nga gamhanan siya. [14] Gani paagi
sa mga milagro nga ginpahimo sa iya sang premiro nga sapat, gindayaan niya ang mga tawo sa kalibutan.
Ginsilingan niya ang mga tawo nga himuan sang rebulto ang premiro nga sapat *agod simbahon*. Ang
premiro nga sapat ginlabo sang espada pero nabuhi pa. [15] Ang ikaduha nga sapat gintugutan man nga
maghatag sing kabuhi sa rebulto sang premiro nga sapat, agod makahambal ang rebulto kag makapamatay
sang mga tawo nga indi magsimba sa iya. [16] Kag indi lang ina, kundi ginpilit niya ang tanan nga mga tawo,
bantog kag indi, manggaranon kag imol, ulipon kag indi ulipon, nga markahan sila sa ila tuo nga kamot
ukon sa ila mga agtang. [17] Kag ang bisan sin-o nga indi magpamarka sang ngalan sang sapat ukon sang
numero sang iya ngalan indi makabakal ukon makabaligya.

[18] Kinahanglan gid ang kaalam agod mahibaluan kon ano ang kahulugan sang numero sang sapat, kay
ini nagarepresentar sang ngalan sang tawo. Kag amo ini ang numero: 666.

---

[a] 1 ngalan nga nagapakamalaot sa Dios: *siguro tungod nga gin-gamit niya ang ngalan sang Dios para sa iya.*

Chapter 14

Ang Kanta sang mga Tinubos

[1] Pagkatapos sadto, nakita ko ang Karnero nga nagatindog didto sa Bukid sang Sion. Kaupod niya didto
ang 144,000 ka mga tawo. Sa ila agtang nakasulat ang ngalan sang Karnero kag sang iya Amay. [2] Dayon
may tingog ako nga nabatian halin sa langit nga daw sa daganas sang busay ukon daw sa matunog nga
daguob; kag daw sa tukar sang mga manug-arpa nga nagakuting-kuting sa ila mga arpa. [3] Ang 144,000 ka
mga tawo nagakanta nga nagaatubang sa trono, sa apat ka sapat, kag sa mga manugdumala. Kag ginakanta
nila ang bag-o nga kanta nga wala sing iban nga nakahibalo kundi sila lang nga 144,000 nga mga tinubos
halin sa kalibutan. [4] Sila amo ang mga tawo nga wala gid nagpakighilawas sa mga babayi kag wala gid
nagpangasawa. Nagasunod sila sa Karnero bisan diin siya magkadto. Gintubos sila halin sa mga tawo agod
mangin una nga inughalad sa Dios kag sa Karnero. [5] Wala sing may makasiling nga nagbutig sila, kag wala
gid sing may ikasaway sa ila.

Ang Tatlo ka Anghel

[6] Kag nakita ko dayon ang isa pa gid ka anghel nga nagalupad sa kahanginan. Dala niya ang wala
nagabaylo nga Maayong Balita. Ginbantala niya ini sa mga tawo sa kalibutan, sa tanan nga nasyon, tribo,
lingguahe, kag lahi. [7] Nagsiling siya sa mabaskog nga tingog, "Kahadluki ninyo ang Dios kag dayawa siya,
tungod kay nag-abot na ang oras nga hukman niya ang tanan nga mga tawo. Simbaha ninyo ang Dios nga
naghimo sang langit, sang duta, sang dagat, kag sang mga tuburan."

[8] Ang ikaduha nga anghel nagsunod sa nahauna nga anghel. Siling niya, "Naguba! Naguba na ang
bantog nga siyudad sang Babilonia. Kay ang iya mga pumuluyo amo ang nagganyat sa mga tawo sa bug-os
nga kalibutan nga magsunod sa ila mga ginahimo nga malain, nga ginakaugtan gid sang Dios."

[9] Ang ikatatlo nga anghel nagsunod sa duha ka nahauna nga anghel. Nagasiling siya sa mabaskog nga
tingog, "Ang tanan nga nagasimba sa sapat kag sa iya rebulto kag nagabaton sang marka sang sapat sa ila
agtang ukon sa ila kamot [10] makatilaw gid sang kaakig sang Dios. Kag silutan gid sila sa nagadabadaba nga
asupre samtang nagatan-aw ang mga anghel sang Dios kag ang Karnero. [11] Ang aso sang kalayo nga
magasilot sa ila magapaibabaw sa wala sing katapusan. Adlaw gab-i wala gid sing pahuway ang pag-antos
sadtong mga nagasimba sa sapat kag sa iya rebulto, sila nga nagpamarka sang ngalan sang sapat."

[12] Gani kamo nga mga katawhan sang Dios, nga nagatuman sang iya mga sugo kag nagatuo kay Jesus,
kinahanglan magmainantuson kamo.

[13] Pagkatapos sadto, may nabatian ako nga tingog halin sa langit nga nagasiling, "Isulat ini: Bulahan
ang mga nagkalamatay nga yara sa Ginoo!" "Halin karon," siling sang Espiritu *Santo*, "makapahuway na
sila sa ila mga pagpangabudlay, kay mabaton na nila ang ila balos para sa ila *maayo nga* mga binuhatan."

Ang Pag-ani sa Kalibutan

[14] Dayon may nakita ako nga puti nga panganod, kag may nagapungko didto nga daw sa tawo.[a] May
korona siya nga bulawan sa iya ulo kag may ginauyatan siya nga matalom nga garab. [15] Dayon may isa pa
gid ka anghel nga nagguwa halin sa templo kag nagsinggit sa nagapungko sa panganod, "Gamita na ang
imo garab kay tig-alani na, luto na ang alanihon sa kalibutan." [16] Gani gin-garab sang nagapungko sa
panganod ang alanihon sa kalibutan.

[17] Karon may nakita ako liwat nga anghel nga nagguwa sa templo didto sa langit, kag may garab man
siya nga matalom.

[a] 14 daw sa tawo: *ukon*, daw sa Anak sang Tawo.

[18] Kag didto sa altar may nagguwa man nga anghel. Siya ang anghel nga nagaasikaso sang kalayo didto
sa altar. Nagsinggit siya sa anghel nga may garab nga matalom, "Gamita na ang imo garab kag panggutraba
ang mga ubas sa kalibutan kay luto na." [19] Gani ginpanggutrab niya kag gintumpok dayon didto sa dako nga
pulugaan. Ang halimbawa sini nga pulugaan amo ang silot sang Dios. [20] Ginpuga ang mga ubas sa guwa
sang siyudad, kag ang nagguwa halin sa pulugaan dugo nga nagbaha sing mga 300 ka kilometro ang
kalawigon, kag mga isa ka dupa ang kadalumon.

Chapter 15

Ang mga Anghel nga Nagadala sang Katapusan nga mga Kalalat-an

[1] Kag may nakita ako liwat nga makatilingala nga talan-awon sa langit. May pito didto ka anghel nga
may dala nga pito ka kalalat-an. Amo na ini ang katapusan nga mga kalalat-an nga ipadala sang Dios bilang
silot *sa mga tawo*.

[2] Kag nakita ko dayon ang daw dagat nga matin-aw nga pareho sa kristal kag daw may kalayo. Kag
didto nakita ko ang mga tawo nga nagdalaog kontra sa sapat kag sa iya rebulto. Wala gid sila nagpamarka
sang numero sang sapat. Ini sila nagauyat sang mga arpa nga ginhatag sa ila sang Dios. [3] Nagakanta sila
sang kanta ni Moises nga alagad sang Dios, nga kanta man sang Karnero. Amo ini ang ila kanta,

"Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,

makatilingala ang imo mga binuhatan!

Hari sang tanan nga mga nasyon,

matarong kag husto ang imo mga pamaagi!

[4] Sin-o bala Ginoo ang indi mahadlok kag magdayaw sa imo?

Ikaw lang gid ang balaan.

Ang tanan nga mga tawo magapalapit kag magasimba sa imo,

tungod kay nakita nila ang imo matarong nga mga binuhatan."

[5] Pagkatapos sini, nakita ko nga nag-abri ang templo sa langit, nga amo ang ginabutangan sang ginsulat
nga kasugtanan sang Dios. [6] Kag halin didto sa templo nagguwa ang pito ka anghel nga nagadala sang pito
ka kalalat-an. Nagabayo sila sing maputi nga panapton nga nagabadlak, kag sa ila dughan may wagkos nga
bulawan. [7] Karon, ang isa sa apat ka sapat naghatag sa pito ka anghel sang pito ka yahong nga bulawan, nga
puno sang inugsilot sang wala sing kamatayon nga Dios. [8] Napuno ang templo sang aso tungod kay didto
ang Dios kag ang iya gahom. Kag wala sing may makasulod didto sa templo samtang wala pa matapos ang
pito ka kalalat-an nga halin sa pito ka anghel.

Chapter 16

Ang mga Yahong nga Ginabutangan sang Silot sang Dios

[1] Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa templo nga nagasiling sa pito ka
anghel, "Sige, iula na ninyo sa kalibutan ang pito ka yahong nga ina nga ginasudlan sang silot sang Dios."

[2] Gani naglakat ang premiro nga anghel kag gin-ula niya ang sulod sang iya yahong sa duta. Ang
natabo, nag-abot ang mga masakit kag makangilidlis nga mga katol sa mga tawo nga may marka sang sapat
kag sa mga nagasimba sa iya rebulto.

[3] Gin-ula dayon sang ikaduha nga anghel ang sulod sang iya yahong sa dagat, kag ang tubig sa dagat
nangin pareho sang dugo sang patay nga tawo. Kag nagkalamatay ang tanan nga nagakabuhi sa dagat.

[4] Pagkatapos gin-ula sang ikatatlo nga anghel ang sulod sang iya yahong sa mga suba kag sa mga
tuburan, kag ang tanan nga tubig nangin dugo man. [5] Nabatian ko dayon ang anghel nga ginatugyanan sang
tubig nga nagasiling, "Matarong ka gid, ikaw nga amo sang una kag amo man karon. Balaan gid ikaw, kay
husto ining mga silot nga imo ginahimo sa mga tawo. [6] Ginpaagay nila ang dugo sang imo mga katawhan
pati sang mga propeta, gani karon dugo man ang imo ipainom sa ila. Kay ina ang bagay nga ibalos sa ila."
[7] Kag may nabatian dayon ako nga tingog halin sa altar nga nagasiling, "Ginoong Dios nga makagagahom
sa tanan, husto kag matarong gid ang imo pagsilot sa mga tawo!"

[8] Karon, gin-ula sang ikaapat nga anghel ang sulod sang iya yahong sa adlaw, kag nag-init gid ang
adlaw, kag nagkalapaso ang mga tawo tungod sa kainit. [9] Pero bisan nagkalapaso ang mga tawo, wala sila
gihapon naghinulsol kag nagdayaw sa Dios, kundi ginpakamalaot pa gani nila ang Dios nga amo ang may
gahom sa mga kalalat-an nga nag-abot sa ila.

[10] Gin-ula man sang ikalima nga anghel ang sulod sang iya yahong didto sa trono sang sapat. Kag
nagdulom dayon sa iya bug-os nga ginharian. Kag tungod sa mga kasakit nga gin-antos sang mga tawo,
ginkagat na lang nila ang ila mga bibig. [11] Wala gid sila naghinulsol sa ila malain nga mga pagginawi kundi
ginpakamalaot pa gani nila ang Dios nga yara sa langit tungod sa mga katol kag kasakit nga ila ginaantos.

[12] Gin-ula sang ikaanom nga anghel ang sulod sang iya yahong sa dako nga suba sang Eufrates.
Nagmala dayon ang suba agod makaagi didto ang mga hari halin sa sidlangan. [13] Kag may nakita dayon ako
nga tatlo ka malain nga espiritu, nga daw sa mga paka, nga nagaguwa sa baba sang dragon, sa baba sang
sapat, kag sa baba sang indi matuod nga propeta *sang Dios*. [14] Ini gali sila mga demonyo nga nagahimo
sang mga milagro. Nagakadto sila sa mga hari sa bug-os nga kalibutan agod tipunon sila para sa
pagpakig-away sa Dios pag-abot sang bantog nga adlaw *nga gintigana* sang Dios nga makagagahom sa
tanan. [15,16] Kag ang lugar nga pagatipunan sang mga hari *pati sang ila mga soldado* ginatawag sa Hebreo
nga Armagedon.

Pero nagsiling ang Ginoo, "Pamati kamo sing maayo! Magaabot ako pareho sang pag-abot sang
makawat, *tungod kay wala sing may makahibalo kon san-o*. Bulahan ang tawo nga nagabantay kag wala
nagauba sang iya bayo, agod nga kon mag-abot ako indi siya maglakat nga hublas kag mahuy-an sa mga
tawo!"

[17] Karon, gin-ula sang ikapito nga anghel ang sulod sang iya yahong sa hangin. Kag nabatian ko nga
may nagasinggit halin sa trono nga didto sa templo, nga nagasiling, "Tapos na ang tanan!" [18] Kag
nagpangilat dayon, nagginahod, nagdaguob kag naglinog sing mabaskog. Wala pa gid sing linog nga
pareho sadto kabaskog halin sang paghimo sang tawo. Amo gid ato ang pinakamabaskog nga linog sa
tanan! [19] Napihak ang bantog nga siyudad sa tatlo ka parte, kag nagkalaguba ang mga siyudad sang tanan
nga nasyon. Gintuman sang Dios ang iya promisa parte sa mga tawo nga nagaestar sa siyudad sang
Babilonia. Amo yadto nga nag-abot na sa ila ang kaakig kag ang silot sang Dios. [20] Nagkaladula ang tanan
nga mga isla kag wala na sing bukid nga makita. [21] Kag indi lang ina, kundi gin-ulanan pa gid ang mga
tawo sang yelo nga ang kada isa nagabug-at sing mga 50 ka kilo. Kag ginpakamalaot sang mga tawo ang
Dios tungod sa sina nga kalalat-an nga puwerte gid.

Chapter 17

Ang Malaot nga Babayi

[1] Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nagbubo sang sulod sang ila yahong. Siling
niya, "Dali, ipakita ko sa imo kon paano ang pagsilot sa bantog nga babayi nga nagabaligya sang iya
dungog, nga nagapungko sa madamo nga tubig. [2] Nagpakighilawas sa iya ang mga hari sa kalibutan *paagi
sa pagsunod sa iya gintudlo,* kag ang mga tawo sa kalibutan daw sa nahubog tungod sang iya gintudlo sa
ila nga pulos malain."

[3] Pagkatapos, gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala ako sang anghel sa kamingawan. Didto
may nakita ako nga babayi nga nagasakay sa pula nga sapat. Pito ang ulo sang sapat kag napulo ang iya
sungay, kag sa iya bug-os nga lawas may nakasulat nga mga ngalan nga nagapakamalaot sa Dios.
[4] Nagabayo ang babayi sing granate kag pula. Gindekorasyunan man siya sang bulawan, malahalon nga
mga bato, kag mga perlas. May ginauyatan siya nga bulawan nga tasa nga puno sang malaw-ay kag
mahigko nga mga butang tungod sang iya pagpakighilawas. [5] May nakasulat nga ngalan sa iya agtang nga
may tinago nga kahulugan. *Amo ini ang nakasulat,* "Ang bantog nga siyudad sang Babilonia nga amo ang
iloy sang tanan nga nagabaligya sang ila dungog[a] kag sang tanan nga kalainan sa bug-os nga kalibutan."
[6] Kag nakita ko man nga nahubog siya sang dugo sang mga katawhan sang Dios nga iya ginpamatay tungod
kay nagsunod sila kay Jesus.

Natingala gid ako sang pagkakita ko sa iya. [7] Pero nagsiling ang anghel sa akon, "Indi ka magkatingala.
Sugiran ko ikaw sang tinago nga kahulugan sang babayi pati sang sapat nga iya ginasakyan nga may pito
ka ulo kag napulo ka sungay. [8] Ang sapat nga imo nakita buhi sadto anay, pero karon patay na. Ugaling
madali na lang siya magguwa halin sa buho nga madalom gid, pero pagguwa niya laglagon siya. Makita
siya sang mga tawo sa kalibutan nga ang ila mga ngalan wala sa libro *nga ginlistahan* sang *mga may*
kabuhi *nga wala sing katapusan*. Ini nga libro natapos na nga daan sa wala pa matuga ang kalibutan. Kag
kon makita nila ang sapat, matingala gid sila, tungod kay sadto anay buhi siya, kag napatay, pero nabuhi
liwat.

[9] "Kinahanglan gid ang kaalam agod mahibaluan kon ano ang kahulugan sini. Ang pito ka ulo amo ang
pito ka bukid nga ginapungkuan sang babayi. Kag ini nagakahulugan man sang pito ka hari. [10] Ang lima sa
pito ka hari patay na, ang isa nagahari pa karon, kag ang isa wala pa makaabot. Kon maghari na siya, indi
lang dugay. [11] Ang sapat nga sadto anay buhi, pero karon patay na, amo ang ikawalo nga hari. Isa man siya
sa mga nahauna nga pito ka hari, kag siya pagalaglagon man.

[12] "Ang napulo ka sungay nga imo nakita wala sang iban kundi ang napulo ka hari nga wala pa
makaumpisa sang ila paghari. Ini sila hatagan sing awtoridad nga maghari kaupod sang sapat, pero indi
lang dugay.[b] [13] Ining napulo ka hari may isa lang ka katuyuan, gani ihatag nila ang ila gahom kag awtoridad
sa sapat.[c] [14] Magapakig-away sila sa Karnero, pero mapierde sila, tungod kay ang Karnero amo ang Ginoo
nga labaw sa tanan nga mga ginoo kag Hari nga labaw sa tanan nga mga hari. Kaupod sang Karnero ang
mga matutom nga ginpili kag gintawag."

[15] Nagsiling man sa akon ang anghel, "Ang mga tubig nga imo nakita, nga ginapungkuan sang babayi
nga nagabaligya sang iya dungog, wala sing iban kundi ang mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, nasyon
kag lingguahe. [16] Ang napulo ka sungay nga imo nakita kag ang sapat magadumot sa babayi nga
nagabaligya sang iya dungog. Kuhaon nila ang tanan niya nga pagkabutang kag wala gid sing may mabilin
sa iya bisan pa ang iya ginasuksok. Pagkatapos, kaunon nila ang iya unod kag sunugon *nila dayon ang*
nabilin. [17] Ipahimo ini sa ila sang Dios agod himuon nila ang iya katuyuan. Gani hasta matuman ang
ginhambal sang Dios, magasugtanay ang mga hari nga ipasakop sa sapat ang ila gahom sa pagdumala.

[18] "Ang babayi nga imo nakita wala sing iban kundi ang bantog nga siyudad nga nagahari sa mga hari
sa kalibutan."

---

[a] 5 *Siguro ang buot silingon:* iloy sang tanan nga nagasilimba sa mga dios-dios.
[b] 12 indi lang dugay: *sa literal,* sa sulod sang isa ka oras.
[c] 13 ihatag...sa sapat: *siguro ang buot silingon*, buligan nila ang sapat paagi sa ila gahom kag awtoridad.

Chapter 18

Ang Pagkaguba sang Babilonia

[1] Pagkatapos sadto, nakita ko naman ang isa ka anghel nga nagakunsad halin sa langit. Gamhanan ini nga anghel, kag ang iya kasilaw nagpasanag sa bug-os nga kalibutan. [2] Nagsinggit siya sing mabaskog, "Naguba na! Ang bantog nga Babilonia naguba na! Karon nangin elistaran na lang ini sang mga demonyo kag malain nga mga espiritu, kag sang tanan nga klase sang mga pispis nga malain kag mahigko. [3] *Natabo ini sa Babilonia* tungod kay ang iya mga pumuluyo amo ang nagganyat sa mga tawo sa bug-os nga kalibutan nga magsunod sa ila mga ginahimo nga malain nga ginakaugtan gid sang Dios. Ang mga hari sa kalibutan nagpakighilawas sa Babilonia. Kag ang mga negosyante sa kalibutan nagmanggaranon tungod kay sa ila siya nagpamakal sang iya mga kinahanglanon agod masunod ang iya mga bisyo."

[4] Kag may nabatian pa gid ako nga tingog halin sa langit nga nagasiling,

"Kamo nga akon mga tawo, guwa kamo sa sina nga siyudad,

agod indi kamo makasunod sa iya ginahimo nga malain,

kag agod indi kamo malakip sa silot nga para sa iya.

[5] Kon tumpukon ang iya mga sala sunggo na ini sa langit,

kay madamo gid ang iya mga ginhimo nga malain.

Kag indi gid ini malipatan sang Dios.

[6] Kon ano ang iya ginhimo nga malain sa iban amo man ang himuon sa iya,

kag doble pa ang balos sa iya.

Kon ano ang iya ginsilot sa iban, doblehon ina bilang balos sa iya.

[7] Kon paano nga nagpabugal siya kag nagpagusto sang iya manggad, amo man ang itumbas nga kalisod kag kasubo sa iya.

Ang iya pagsalig rayna siya kag indi gid magpangasubo pareho sa mga balo.

[8] Tungod sini, magaabot sa iya ang mga kalalat-an: mga masakit, mga kasubo kag kagutom, sa sulod lang sang isa ka adlaw.

Pagkatapos sunugon siya dayon,

tungod kay gamhanan ang Ginoong Dios nga nagasentensya sa iya.

[9] "Ang mga hari sa kalibutan nga nagpakighilawas sa iya kag nagpatuyang sang iya manggad magahibi kon makita nila ang aso sang iya pagkasunog. [10] Didto sila sa malayo magatan-aw tungod kay nahadlok sila nga basi kon malakip sila sa silot nga para sa iya. Magasiling sila, 'Kanugon! Kanugon sang bantog kag gamhanan nga siyudad sang Babilonia. Kay sa malip-ot lang nga tion[a] nasilutan siya!'

[11] "Magahibi kag magapangasubo ang mga negosyante sa bug-os nga kalibutan tungod sa natabo sa sadto nga siyudad, kay wala na sing may magabakal sang ila mga baligya. [12] *Wala na sing may magabakal sang ila* bulawan, pilak, malahalon nga mga bato, kag mga perlas; kag sang ila malahalon nga mga tela nga puti, granate, pula, ukon bisan seda pa. *Wala na sing may magabakal sang ila* kahoy nga mahamot, sang ila galamiton nga ginhimo halin sa bangkil sang elipante, sa mga malahalon nga kahoy, sa saway, sa salsalon, kag sa marmol. [13] *Kag sin-o pa ang magabakal sang ila mga ginabaligya nga mga* pahamot nga pareho sang cinnamon, insenso, mira kag iba pa. *Wala na sing may magabakal sang ila* bino, lana, harina kag

[a] 10 malip-ot lang nga tion: *sa literal*, sa sulod sang isa ka oras.

trigo; sang ila mga baka, karnero, kabayo kag karwahe; kag bisan sang ila mga ulipon nga mga tawo.
[14] *Magasiling ang mga negosyante sa siyudad sang Babilonia,* 'Ang tanan nga mga butang nga imo
ginahandom nga angkunon nagkaladula. Ang tanan mo nga manggad kag pagkabutang nga ginapadayaw
nadula, kag ini tanan indi mo na makita liwat!' [15] Ang mga negosyante nga nagmanggaranon sa ila negosyo
sa sini nga siyudad magatindog didto sa malayo tungod kay nahadlok sila nga basi kon malakip sila sa silot
nga para sa iya. Magahibi sila kag magapangasubo, [16] kag magasiling, 'Kanugon! Kanugon sang sina nga
bantog nga siyudad! Sang una ang mga tawo dira nagabayo sang malahalon nga mga tela nga puti, granate,
kag pula, kag nagapangalahas sang bulawan, malahalon nga mga bato, kag mga perlas! [17] Pero sa malip-ot
lang nga tion nadula ang tanan niya nga manggad!'

"Magatan-aw sa malayo ang mga kapitan sa mga barko kag ang ila mga tripulante, pati ang mga
pasahero, kag ang tanan nga mga tawo nga ang ila palangitan-an sa dagat. [18] Samtang nagatan-aw sila sa
aso sang pagkasunog sang siyudad magasinggit sila, 'Wala gid sing siyudad nga makapareho sa sina nga
bantog nga siyudad!' [19] Tungod sa ila kasubo sabwagan nila sing yab-ok ang ila mga ulo kag magahinibi
nga nagasiling, 'Kanugon! Kanugon sang sina nga bantog nga siyudad! Tungod sa iya manggad
nagmanggaranon ang tanan nga may mga sakayan sa dagat! Pero sa malip-ot lang nga tion nadula ang
tanan!'

[20] "Gani kamo tanan nga yara sa langit, magkalipay kamo tungod sa natabo sa sina nga siyudad.
Magkalipay kamo, kamo nga mga propeta, mga apostoles, kag mga katawhan sang Dios, tungod kay
ginsentensyahan na siya sang Dios sa iya mga ginpanghimo sa inyo!"

[21] Karon, may isa ka anghel nga gamhanan nga nagpulot sang bato nga ang iya kadakuon pareho sa
dako nga galingan, kag ginhaboy niya dayon ini sa dagat kag nagsiling, "Pareho sini ang pagkadula sang
bantog nga siyudad sang Babilonia, kay indi na gid ini makita liwat. [22] Indi na gid mabatian sa siyudad ang
mga sunata sang mga manug-arpa, mga manugkanta, mga manugplawta kag mga manugtrumpeta. Indi na
man makita didto nga may nagaobra sang bisan ano nga klase nga obra. Kag wala na sing may mabatian
didto nga nagagaling. [23] Wala na gid sing suga nga makita. Wala na sing may mabatian nga tingog sang
mga bag-o nga ginkasal. *Ginsilutan ang Babilonia* tungod kay ang mga negosyante didto puwerte ka
matinaas-taason, kag tungod kay ang mga manugbabaylan didto amo ang nagpang-into sa mga tawo sa
bug-os nga kalibutan."

[24] Kag indi lang ina, ginpamatay man didto ang mga propeta kag mga katawhan sang Dios. Kag ang
tanan nga ginpamatay sa bug-os nga kalibutan ginpamatay tungod sa sina nga siyudad.

Chapter 19

[1] Pagkatapos sadto, nabatian ko ang daw sa madamo gid nga mga tawo sa langit nga nagahambal sing
mabaskog. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang Ginoo! Dayawon ta ang aton Dios nga makagagahom sa
tanan, kay siya ang nagluwas sa aton! [2] Husto kag matarong ang iya paghukom! Ginsentensyahan niya ang
bantog nga babayi nga nagabaligya sang iya dungog, kay gindagtaan niya ang *mga tawo sa* kalibutan sa iya
malaw-ay nga binuhatan. Ginsilutan siya sang Dios tungod kay ginpamatay niya ang mga alagad sang
Dios." [3] Nagsiling sila liwat, "Dayawon ta ang Ginoo! Ang aso sang ato nga siyudad magatub-ok sa wala
sing katapusan!" [4] Kag ang 24 ka mga manugdumala kag ang apat ka sapat nagluhod kag nagsimba sa Dios
nga nagapungko sa trono. Siling nila, "Amen! Dayawon ta ang Ginoo!"

Ang Punsyon sa Kasal sang Karnero

[5] Dayon may tingog ako nga nabatian halin sa trono nga nagasiling, "Dayawa ninyo ang aton Dios,
tanan kamo nga nagaalagad kag nagatahod sa iya, bantog man ukon indi!" [6] Pagkatapos sadto, nabatian ko
ang daw sa madamo gid nga mga tawo nga nagahambal, nga daw pareho sa daganas sang busay, kag daw
pareho man sa mabaskog nga mga daguob. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang Ginoo! Kay ang Ginoo nga

aton Dios nga makagagahom sa tanan nagahari na. [7] Maghinugyaw kita kag magkinalipay, kag dayawon ta
siya. Kay nag-abot na ang tion sang kasal sang Karnero. Ang iya nobya preparado na. [8] Ginpabayuan siya
sing maputi nga panapton nga matinlo gid kag nagaidlak pa." (Ang halimbawa sang panapton amo ang
matarong nga mga binuhatan sang mga katawhan sang Dios.)

[9] Nagsiling dayon ang anghel sa akon, "Isulat ini: Bulahan ang mga tawo nga gin-agda sa punsyon sang
kasal sang Karnero." Nagsiling pa gid siya, "Matuod ini nga mga pulong sang Dios." [10] Nagluhod ako
dayon sa atubangan sang anghel sa pagsimba sa iya. Pero nagsiling siya sa akon, "Indi ina paghimua sa
akon. Ang Dios lang gid ang imo simbahon. Suluguon man lang ako *sang Dios* nga pareho sa imo kag sa
imo mga utod nga nagasugid sang kamatuoran parte kay Jesus." (Kay ang kamatuoran parte kay Jesus amo
man ang ginhambal kag ginsulat sang mga propeta.)

Ang Nagasakay sa Puti nga Kabayo

[11] Nakita ko dayon nga nag-abri ang langit, kag didto may kabayo nga puti. Ang nagasakay sa kabayo
ginatawag Masaligan kag Matuod. Matarong ang iya paghukom kag pagpakig-away. [12] Ang iya mga mata
daw sa kalayo nga nagadabadaba, kag may madamo nga mga korona sa iya ulo. May ngalan nga nakasulat
sa iya, ugaling wala gid sing may nakahibalo *kon ano ang kahulugan sini* kundi siya gid lang.
[13] Nagasuksok siya sang bayo nga gintusmog sa dugo. Ginatawag siya nga "Pulong sang Dios." [14] May
nagasunod sa iya nga mga soldado nga halin sa langit, nga nagasakay man sa puti nga mga kabayo, kag ang
ila bayo matinlo kag maputi. [15] Nagaguwa sa iya baba ang matalom nga espada nga amo ang iya gamiton sa
pagpaampo sang tanan nga mga nasyon. Kag wala sing may makakontra sa iya pagdumala. Ipakita gid niya
ang dako nga kaakig sang makagagahom nga Dios sa ila. [16] May nakasulat sa iya bayo kag sa iya paa nga,
"Hari nga labaw sa tanan nga mga hari kag Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo!"

[17] Pagkatapos sadto, nakita ko ang isa ka anghel nga nagatindog sa adlaw. Nagsinggit siya sa tanan nga
mga pispis nga nagalupad sa kahanginan, "Dali kamo kag magtipon para sa dako nga punsyon sang Dios!
[18] *Dali kamo* kag kauna ninyo ang unod sang mga hari, mga heneral, mga soldado, mga manugpangabayo,
pati ang unod sang ila mga kabayo. Kauna ninyo ang unod sang tanan nga mga tawo, ulipon ukon indi
ulipon, bantog ukon indi!"

[19] Pagkatapos, nakita ko ang sapat kag ang mga hari sa kalibutan kag ang ila mga soldado nga
nagtilipon sa pagpakig-away sa nagasakay sa *puti nga* kabayo kag sa iya mga soldado *nga halin sa langit*.
[20] Nadakpan ang sapat. Nadakpan man ang indi matuod nga propeta *sang Dios*, nga amo ang naghimo sang
mga milagro sa iya pag-alagad sa sapat. Paagi sa mga milagro, ginpang-into niya ang mga tawo nga may
marka sang sapat kag nagasimba sa rebulto sini. Sila nga duha ginhaboy nga buhi sa linaw nga kalayo nga
nagadabadaba sing asupre. [21] Ang ila mga soldado ginpamatay sang espada nga nagaguwa sa baba sang
nagasakay sa *puti nga* kabayo. Kag nagpagusto kaon ang mga pispis sang ila unod.

Chapter 20

Ang 1,000 ka Tuig

[1] Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga nagakunsad halin sa langit. May ginauyatan
siya nga yabi para sa madalom nga buho, kag may dako man siya nga kadina. [2] Gindakop niya dayon ang
dragon, nga wala sing iban kundi ang man-og sang una, nga amo ang Yawa ukon si Satanas. Kag gin-gapos
niya siya sa sulod sang 1,000 ka tuig. [3] Ginhulog siya sang anghel sa madalom nga buho kag
ginkandaduhan dayon, kag ginmarkahan pa niya ang tabon agod wala sing may makabukas sini. Amo ini
ang ginhimo sa iya agod indi na niya mainto ang mga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon sa sulod sang
1,000 ka tuig. Pagkatapos sang 1,000 ka tuig, kinahanglan nga buy-an siya sa malip-ot lang nga tion.

[4] Dayon may nakita ako nga mga trono. Ang mga nagapungko sa mga trono ginhatagan sing awtoridad
sa paghukom. Kag nakita ko man ang mga kalag sang mga tawo nga ginpang-utdan sang ulo tungod sang

ila pagsugid sang ginpanudlo ni Jesus kag sang pulong sang Dios. Ini sila wala nagsimba sa sapat ukon sa iya rebulto. Wala man sila nagpamarka sang marka sang sapat sa ila agtang ukon sa ila mga kamot. Ginpangbanhaw sila, kag ginpadumala kaupod ni Cristo sa sulod sang 1,000 ka tuig. [5] Amo ini ang una nga pagkabanhaw. (Ang iban nga nagkalamatay wala pagbanhawa samtang wala pa matapos ang 1,000 ka tuig.) [6] Bulahan ining mga katawhan sang Dios nga malakip sa una nga pagkabanhaw. Ang ikaduha nga kamatayon indi makaano sa ila. Mangin mga pari sila sang Dios kag ni Cristo. Kag magahari sila kaupod ni Cristo sa sulod sang 1,000 ka tuig.

Ang Pagkapierde ni Satanas

[7] Pagkatapos sang 1,000 ka tuig, buy-an si Satanas halin sa iya prisohan. [8] Magaguwa siya agod intuon ang mga nasyon sa bug-os nga kalibutan, nga kon tawgon Gog kag Magog. Tipunon sila ni Satanas agod magpakig-away *sa mga katawhan sang Dios*. Ang iya matipon nga mga tawo mangin pareho sang balas sa baybayon *nga indi maisip*. [9] Akuparon nila ang bug-os nga kalibutan. Libutan nila ang kampo sang mga katawhan sang Dios, nga amo ang siyudad nga palangga sang Dios. Pero paulanan sila sang Dios sang kalayo nga halin sa langit kag magkalamatay sila tanan. [10] Kag si Satanas nga nag-into sa ila, ihaboy sa linaw nga kalayo kag *nagadabadaba nga* asupre, nga sa diin didto man ginhaboy ang sapat kag ang indi matuod nga propeta *sang Dios*. Didto sila sakiton adlaw gab-i sa wala sing katapusan.

Ang Katapusan nga Paghukom

[11] Pagkatapos, may nakita ako nga dako nga trono nga maputi, kag may nagapungko didto. Ang langit kag ang duta gindula niya kag indi na sila makita liwat. [12] Nakita ko man ang mga nagkalamatay, bantog man ukon indi, nga nagatilindog sa atubangan sang trono. Ginpang-abrihan dayon ang mga libro, pati ang libro *nga ginlistahan* sang *mga may* kabuhi *nga wala sing katapusan*. Ginhukman ang mga patay suno sa ila mga binuhatan nga nakasulat didto sa mga libro. [13] Bisan sa dagat sila nagkalamatay ukon sa duta, nagguluwa ang ila mga kalag halin sa lugar sang mga patay. Kag sila tanan ginhukman suno sa ila mga binuhatan. [14,15] Pagkatapos, ang kamatayon mismo kag ang lugar sang mga patay ginhaboy sa linaw nga kalayo. Kag ang bisan sin-o nga ang iya ngalan wala sa libro *nga ginlistahan* sang *mga may* kabuhi *nga wala sing katapusan* ginhaboy sa linaw nga kalayo. Amo ini ang ginatawag nga ikaduha nga kamatayon.

Chapter 21

Ang Bag-o nga Langit kag ang Bag-o nga Duta

[1] Pagkatapos sadto, nakita ko ang bag-o nga langit kag ang bag-o nga duta, tungod kay ang daan nga langit kag ang daan nga duta nadula, pati ang dagat nadula man. [2] Kag nakita ko ang Balaan nga Siyudad, ang bag-o nga Jerusalem, nga ginapaidalom sang Dios halin sa langit. Ang ini nga siyudad preparado na gid, pareho sa kalaslon nga babayi nga nakatrahe na sa pagsugata sa iya pamanahon. [3] Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa trono nga nagasiling, "Karon, ang puluy-an sang Dios yara na sa mga tawo! Magapuyo siya upod sa ila, kag sila mangin iya na nga mga tawo. Ang Dios mismo mangin ila kaupod [kag ila Dios]. [4] Pahiran niya ang ila mga luha. Wala na sing kamatayon, kasubo, paghibi ukon kasakit tungod kay ang daan nga mga butang nakaligad na."

[5] Dayon nagsiling ang nagapungko sa trono, "Karon, ginabag-o ko na ang tanan nga mga butang!" Kag nagsiling siya sa akon, "Isulat ini nga mga pulong tungod kay matuod ini kag masaligan." [6] Kag nagsiling pa gid siya, "Natuman na *ang tanan*! Ako ang Alpha kag ang Omega, *nga ang buot silingon,* ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*. Kon may ginauhaw, paimnon ko siya nga wala sing bayad sa tuburan nga nagahatag sang kabuhi. [7] Ang mga mandadaog himuon ko nga akon mga anak kag ako mangin ila Dios. [8] Pero ang mga ginahadlukan nga magsunod sa akon, ang mga wala nagatuo sa akon, ang mga nagahimo sang malaw-ay nga mga butang, ang mga manugpatay, ang mga nagapakighilawas, ang mga manugbabaylan, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga mga butigon–ang lugar nga para

sa ila amo ang linaw nga nagadabadaba sing kalayo nga may asupre. Amo ina ang ginatawag nga ikaduha nga kamatayon."

Ang Bag-o nga Jerusalem

9 Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nagbubo sang sulod sang ila yahong, nga amo
ang pito ka katapusan nga mga kalalat-an. Kag nagsiling siya, "Dali, ipakita ko sa imo ang babayi nga
kalaslon sa Karnero." 10 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala sang anghel sa
putokputokan sang mataas gid nga bukid. Kag ginpakita niya dayon sa akon ang Balaan nga Siyudad nga
kon tawgon Jerusalem, nga ginapaidalom sang Dios halin sa langit. 11 Masilaw ini tan-awon tungod sang
gahom sang Dios, kag nagaidlak pareho sa malahalon nga bato, nga pareho sa *bato nga* haspe, nga daw
kristal katin-aw. 12 Napalibutan ang siyudad sang mataas kag mapag-on nga pader, nga may dose ka
puwertahan, kag sa kada puwertahan may isa ka anghel nga nagabantay. Nakasulat man didto sa mga
puwertahan ang mga ngalan sang dose ka tribo sang Israel. 13 May tatlo ka puwertahan sa kada kilid sang
pader: tatlo sa sidlangan, tatlo sa aminhan, tatlo sa bagatnan, kag tatlo sa nakatundan. 14 Ang pader sang
siyudad ginpatindog sa dose ka pundasyon nga ginsulatan sang mga ngalan sang dose ka apostoles sang
Karnero.

15 Ang anghel nga naghambal sa akon may dala nga inugtakos nga bulawan agod takson ang siyudad
pati ang iya mga puwertahan kag ang iya pader. 16 Kuwadrado gid ang siyudad; pareho ang iya kalabaon
kag ang iya kasangkaron. Gintakos sang anghel ang siyudad, kag ang kalabaon sini bali 2,400 ka
kilometro[a], kag ang iya kasangkaron kag ang iya kataason pareho man sang iya kalabaon. 17 Gintakos man
sang anghel ang pader, kag bali 64 ka metros ang iya kataason.[b] (Ang gin-gamit sang anghel nga inugtakos
amo man ang ordinaryo nga inugtakos nga ginagamit naton nga mga tawo.) 18 Ang pader *bato nga* haspe,
kag ang siyudad mismo puro bulawan kag matin-aw nga daw sa kristal. 19 Ang mga bato nga pundasyon
sang pader nadekorahan sang tanan nga klase sang malahalon nga mga bato. Ang premiro nga pundasyon
bato nga haspe, ang ikaduha sapiro, ang ikatatlo kalsedonia, ang ikaapat esmeralda, 20 ang ikalima
sardonika, ang ikaanom kornalina, ang ikapito krisolito, ang ikawalo berilo, ang ikasiyam topasio, ang
ikanapulo krisopraso, ang ikaonse hasinto, kag ang ikadose amatista. 21 Ang dose ka puwertahan perlas, kay
ang kada puwertahan ginhimo sa isa ka dako nga perlas. Ang karsada sang siyudad puro bulawan kag
matin-aw nga daw sa kristal.

22 Wala ako sing may nakita nga templo sa siyudad tungod kay ang iya templo amo ang Ginoong Dios
mismo nga makagagahom kag ang Karnero. 23 Indi man kinahanglan ang adlaw kag ang bulan sa sini nga
siyudad, tungod kay ang gahom sang Dios nagasilak didto, kag ang Karnero amo ang iya suga.
24 Masanagan ang mga tawo sa kalibutan sang iya suga, kag magadala ang mga hari sa bug-os nga kalibutan
sang ila manggad didto. 25 Permi abri ang mga puwertahan sang siyudad; indi na gid pagsiraduhan kay wala
sing gab-i didto. 26 Pagadalhon sa siyudad ang mga matahom kag malahalon nga mga butang sang mga
nasyon. 27 Pero indi makasulod didto ang bisan ano nga indi matinlo sa panulok sang Dios, ang bisan sin-o
nga nagahimo sing makahuluya nga mga buhat, kag ang mga butigon. Ang makasulod lang didto amo ang
mga tawo nga ang ila ngalan nakasulat sa libro sang Karnero, *nga ginlistahan* sang *mga may* kabuhi *nga
wala sing katapusan*.

Chapter 22

1 Ginpakita man sa akon sang anghel ang suba nga ang iya tubig nagahatag sang kabuhi.
Nagaigpat-igpat ini nga daw sa kristal, kag nagahalin sa trono sang Dios kag sang Karnero, 2 kag nagailig sa
tunga sang karsada sang siyudad. Sa pihak kag pihak nga higad sang suba may kahoy nga nagahatag sing

[a] 16 2,400 ka kilometro: *sa literal,* 12,000 ka stadia
[b] 17 kataason: *ukon* kadamulon. 64 ka metros: *sa literal,* 144 ka cubits

kabuhi kag nagapamunga sing dose ka beses sa sulod sang isa ka tuig, kaisa kada bulan. Kag ang iya dahon
ginagamit nga bulong para sa tanan nga mga tawo. [3] Wala na sing bisan ano nga ginpakamalaot sang Dios
nga makita *sa siyudad nga ato*. Didto ang trono sang Dios kag sang Karnero, kag ang iya mga alagad
magasimba sa iya. [4] Makita na nila ang iya hitsura, kag ang iya ngalan isulat sa ila agtang. [5] Wala na sing
gab-i didto, gani indi na kinahanglan ang mga suga ukon ang sanag sang adlaw, kay ang Ginoong Dios amo
na ang ila suga. Kag magadumala sila bilang mga hari sa wala sing katapusan.

Ang Pagbalik ni Jesus

[6] Nagsiling dayon ang anghel sa akon, "Ini nga mga pulong matuod kag masaligan. Ang Ginoo nga
Dios sang mga espiritu sang mga propeta amo ang nagpadala sang iya mga anghel sa pagpakita sa iya mga
alagad kon ano ang madali na lang nga magakalatabo."

[7] *Nagsiling si Jesus,* "Madali na lang ako mag-abot! Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga
ginasiling sang Dios sa sini nga libro."

[8] Ako, si Juan, nakabati mismo kag nakakita sining mga butang *nga akon ginsulat diri*. Pagkatapos ko
nga makita kag mabatian ini nga mga butang, nagluhod ako sa pagsimba sa anghel nga nagpakita sa akon
sang sini nga mga butang. [9] Pero nagsiling siya sa akon, "Indi ikaw magsimba sa akon. Alagad man ako
sang Dios nga pareho sa imo kag sa imo kapareho nga mga propeta, kag sang tanan nga nagatuman sa mga
ginasiling sa sini nga libro. Ang Dios ang imo simbahon!" [10] Kag nagsiling pa gid siya sa akon, "Indi
pagtagua ang mga ginatagna sa sini nga libro, tungod kay madali na lang ini tanan magakalatabo. [11] Ang
mga malain magahimo pa gid sing malain, kag ang mga mahigko sing hunahuna magapadayon pa gid sa ila
mahigko nga mga hunahuna. Pero ang mga tawo nga matarong kag matinlo *ang ila kabuhi* magapadayon
gihapon sa paghimo sang maayo."

[12] *Nagsiling si Jesus,* "Pamati kamo, indi na lang madugay kag magabalik na ako! Kag dalhon ko ang
balos nga para sa kada isa suno sa iya mga binuhatan. [13] Ako ang Alpha kag ang Omega, *ang buot silingon,*
ang nahauna kag ang naulihi, ukon ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*.

[14] "Bulahan ang mga nagatinlo sang ila mga bayo[a] tungod kay tugutan sila nga magsulod sa mga
puwertahan sang siyudad kag magkaon sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi. [15] Pero mabilin
sa guwa ang mga malain nga mga tawo[b], ang mga manugbabaylan, ang mga nagapakighilawas, ang mga
manugpatay, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga mga butigon.

[16] "Ako, si Jesus, nagsugo sa akon anghel agod isugid sa imo ini nga mga butang para sa mga tumuluo
sang Dios sa nagkalain-lain nga mga lugar. Kaliwat ako ni David kag ako ang masanag nga kabugwason."[c]

[17] Nagasiling ang Espiritu *Santo* kag ang babayi nga kalaslon, "Dali!" Kag ang tanan nga nagapalamati
magsiling man, "Dali!" Ang bisan sin-o nga ginauhaw kag gusto mag-inom magpalapit kag magbaton sang
tubig nga nagahatag sang kabuhi. Ini wala sing bayad.

Ang Katapusan nga mga Pulong ni Juan

[18] Ako, *si Juan*, nagapaandam gid sa kada isa nga nagapamati sa mga ginasiling sang sini nga libro.
Ang bisan sin-o nga magdugang sa mga ginasiling diri, idugang man sang Dios sa iya silot ang mga
kalalat-an nga nakasulat sa sini nga libro. [19] Kag ang magbuhin sa mga ginasiling sang sini nga libro,
kuhaon sang Dios ang iya parte sa ginsambit diri nga bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi. Kag
indi siya pagpasudlon sa Balaan nga Siyudad nga nasambit man sa sini nga libro.

[20] Si Jesus amo ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat diri. Siling niya, "Matuod gid nga madali na
lang ako magbalik." *Nagsiling man ako,* "Kabay pa. Ginoong Jesus, magbalik ka na."

---

[a] 14 *Tan-awa ang 7:14.*
[b] 15 malain nga mga tawo: *sa literal,* mga ido
[c] 16 *sa English:* morning star.

[21] Kabay pa nga tanan kamo [nga mga katawhan sang Dios] pakamaayuhon ni Ginoong Jesus.